1373

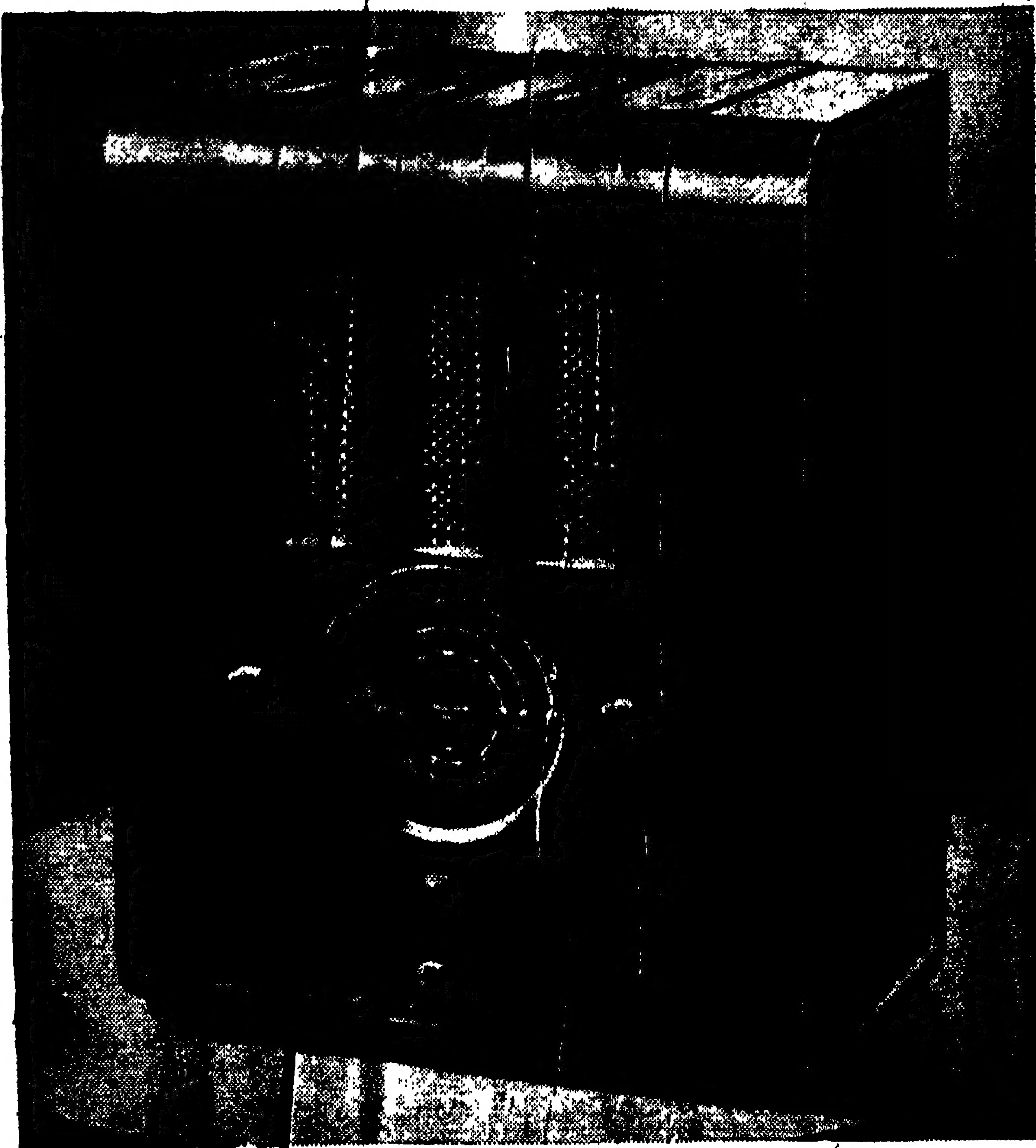

రేడియో వినగోరువారికి

ఇదియే తగిన

రేడియో

ఎగుమతికొరకు యేర్పాటుచేయబడిన 'పయి' రేసి వర్కు వేయి గంటలవరకు ఉత్కృష్ట పరీక్షకు లోనుకాబడిన ఉష్ణమట అతిహీన పరిస్థితులనుకూడ యెదుర్కొనగలుగునట్లు తయారుచేయబడినది.

మాడెల్ 28. ఇ., కన్‌సంప్షన్ 95 వాట్స్, ఏ. సి. మెయిన్స్ 100/250 ఓల్ట్స కొరకు రు **425**

మాడెల్ 805, కన్‌సంప్షన్ 58/80 వాట్స్, ఏ. సి./డి. సి. మెయిన్సు 200/250 ఓల్ట్స కొరకు రు **375**

మాడెల్ 62 ఇ.బి. 6 వోల్ట్ బ్యాటరీతో పని చేయుటకు మూడు పొజిషనుల టోన్ కంట్రోలు రు **475**

మాడెల్ 803. ఇది 3 వేవ్ బ్యాండ్ షార్ట్‌వేవ్ సూపర్ హెట్. షార్ట్‌వేవ్ బ్రాడ్‌కాస్టు బాండ్లు అన్నిటికి ఉపయోగపడును. స్పెషల్ ఇండియన్ స్టేషనులకుకూడ పనికి వచ్చును. రు **200**

పూర్తియైన టెక్నికల్ డిటెయిల్సు, ప్రదర్శనముకొరకు కోరుడు.

SPENCER & CO., Ltd., MADRAS.

Local Sub-Agent

MESSRS THE ORIENTAL TRADING CO., FORT ROAD, MASULIPATAM.

స్పెన్సర్ అండ్ కో., లిమిటెడ్, మదరాసు

లోకల్ సబ్-ఏజంటు.,

మెస్సర్సు ది ఓరియంటల్ ట్రేడింగ కంపెనీ, ఫోర్టు రోడ్, మచిలీపట్నం.

శ్రీ

ప్రస్తావన

ఆంధ్రపత్రిక ప్రథమ సంవత్సరాదిసంచిక ౧౯౧౦-వ సంవత్సరమున ప్రచురింపబడినది. ఈ సంచికాప్రకటనమున ఇరువదితొమ్మిదియేండ్లు పూర్తి అయినవి. కడచిన ౨౯ సంవత్సరముల కాలమును ఉగాదిసంచిక శ్రీ విశ్వదాత పర్యవేక్షణక్రింద ప్రవర్తిల్లినది.

కడచిన సంవత్సరము శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులవారు అనారోగ్యవంతులై మంచముపట్టి యుండియు సంచికమీదగల విశేషాభిమానమువలన వచ్చిన వ్యాసముల నన్నిటిని చదివి వినిపించుకొని, ప్రకటనమునకు స్వయముగ వారే వాటినుండి ఏరి నిర్ణయించిరి. ఆ సంచికకు వ్రాసిన 'ప్రస్తావన'యే దేశోద్ధారకుడు తన జీవితమున వ్రాసిన కడపటి వ్యాసము. ఆ సంచిక ప్రకటితమయిన పదునొకండు దినములకే ఆయన పరమపదించిరి. ఈ సంవత్సరము వారి సాంవత్సరికమునకు సరిగా పదునొకండు దినములకు ముందు ఈ ప్రమాది ఉగాదిసంచిక వెలువడుచున్నది.

శ్రీ పంతులవారు స్వర్గస్థులైనను మాపత్రికా సంస్థలు నిరంతరాయముగ సాగుచున్నవి. ఇందులకు శ్రీ పంతులవారి ఆశీర్వాదబలమును, ఆంధ్రమహాజనుల అనూన ఆదరాభిమానములునే కారణము. శ్రీ పంతులవారి అడుగుజాడలలో నడచి, వారు స్థాపించిన పత్రికాసంస్థలను మా శక్తికి దగినయట్లు నడపగల మనియు, ఈ కార్యనిర్వహణమున ఆంధ్రమహాజనుల ప్రోత్సాహాభిమానములు ఇదివరకు వలెనే ఇక ముందుకూడ మాకు ఊతగా నుండగల వనియు ఆశించుచున్నాము.

ప్రపంచపరిస్థితులు ఆనాటి కానాడు విషమించుచున్నవి. యుద్ధము అగ్నిపర్వతమువలె ఎప్పుడకస్మికముగ బ్రద్దలు కానున్నదో చెప్పుటకు వీలుకాకయున్నది. ఎప్పటి కప్పుడే ఏదో యొకమహాగండము మానవజాతి నెదుర్కొనుచునే యున్నది. ఒకటి గడచినదని సంతోషించిన మరియొకటి ఎదురగుచున్నది.

యూరపుఖండము పెద్ద కమ్మరకొలిమివలె నున్నది. ఎప్పుడు ఏతట్టునుండి నిప్పురవలు లేచి ఎక్కడ పడి అంటుకొని మహాగ్నిజ్వాల నాల్గుమూలల నలముకొనునో తెలియవచ్చుటలేదు. యుద్ధము నేడు వచ్చునని చెప్పుట ఎంత కష్టమో రాదని చెప్పుటయు అంత కష్టముగనే యున్నది. స్పెయినులోను, చీనాదేశములోను యుద్ధ మిప్పుడు జరుగుచున్నను అది స్థానికముగనే యున్నది. బ్రిటను, ఫ్రాన్సుదేశములును, జర్మనీ రష్యాలును యుద్ధరంగమునకు దిగినచో ఇక ప్రపంచ మల్లకల్లోలము కాకతప్పదు.

ప్రస్తుతము ప్రపంచమున బాహ్య సంఘర్షణము వలెనే మానసిక సంఘర్షణ కూడ ఎక్కుడగుచున్నది. ప్రపంచమున నేడు ప్రజాప్రభుత్వము నామోదించువారని, నియంతృప్రభుత్వము నామోదించువారని జనులు రెండు తెగలుగ విడిపోయినారు.

కార్యసిద్ధికి శీఘ్రనిర్ణయ మవసరమనియు, ప్రజాప్రభుత్వపద్ధతి యందుకు వ్యతిరేకముగ నుండు ననియు, అందువలన నియంతృత్వ పద్ధతియే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అనుకూలమయిన దనియు, అవసరమయిన దనియు నియంతృత్వ ఆమోదకులు వాదింతురు.

ఏ పద్ధతిప్రభుత్వ మయినను దేనికి తగ్గ లోపములు దాని కుండును. కొన్నివిధముల నొకటి మంచిదయినచో మరికొన్ని విధముల నింకొకటి వాంఛనీయమయిన దగును. కాని ప్రతిప్రభుత్వపు ధర్మమునుగూడ తన ప్రజలకు శాంతిని సమకూర్చుటయే ప్రధానాశయమై యుండవలెను; ప్రజల అభ్యుదయమునకు తోడ్పడుటయే ప్రధాన లక్ష్యముగా నుండవలెను.

వెనుక నొకప్పుడు జాన్ స్టూఅర్టు మిల్‌గారిని ఏ ప్రభుత్వ ముత్తమమయినదో సూచింపవలసినదని కోరగా ప్రజాభివృద్ధికి పాటుపడునదే ఉత్తమ మయినదని వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరట.

ప్రజా ప్రభుత్వమైనను, నియంతృ ప్రభుత్వమైనను దృష్టియందుంచుకొనవలసిన ముఖ్యవిషయములు రెండు: (౧) శాంతి; (౨) వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము. ఈరెంటిని ప్రభుత్వము కంటిని రెప్పవలె కాపాడవలసి యుండును. కాని ఆధునిక రాజ్యము లనేకములలో ఈరెండే లోపించుచున్నవి. నియంతృ పరిపాలిత దేశములలో నిరంకుశాధికారము మితిమీరిపోయి ప్రజల శాంతి

భద్రతలకు భంగము కలుగుచున్నది. వ్యక్తి స్వాతంత్ర్య మనలే యడుగంటినది. అధికారమునం దున్నవారి యభిప్రాయములతో నేకీభవింపనివారికి కారాగృహ దండనము తప్పనిసరి యగుచున్నది. స్వతంత్ర స్వేచ్ఛాభిప్రాయ ప్రకటనమునకును, విమర్శనమునకును అవకాశములేని దేశము స్వాతంత్ర్యోపాసకులకు నిజముగా కారాగారమే.

ప్రపంచమున నాగరికతా, విజ్ఞానము లభివృద్ధి యగుచున్నకొలది ప్రజల ప్రాథమిక స్వత్వములకే యపాయము వాటిల్లుచున్నది. రాజ్యములలో రాజ్యములకు, ప్రజలలో ప్రజలకు. ప్రజలకు రాజ్యములకు పరస్పరము అవిశ్వాసమును, అనుమానమును హెచ్చి ప్రపంచ జీవనము హేయభాజన మగుచున్నది. నిరంకుశాధికార నియంతృత్వ ప్రభుత్వములకు ప్రజలస్వేచ్ఛాభిప్రాయ ప్రకటన మన్నను, విమర్శన మన్నను గుండెబెదురుగ నున్నది. ఏ ప్రభుత్వముగాని ప్రజల యీ ప్రాథమిక స్వత్వములను మన్నించినపుడే పురోభివృద్ధి యుండును. అపుడే యది ప్రజాప్రభుత్వ మనిపించుకొనగలదు. నేడు ప్రపంచమును గలవరపరుచుచున్న సమస్య ఇదియే— ప్రభుత్వాధికారమునకు, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకు ఏది హద్దు? వ్యక్తులకోసము ప్రభుత్వమా? ప్రభుత్వముకోసము వ్యక్తులా? ఈ సమస్యా పరిష్కారముమీదనే మానవజాతి అభ్యుదయ మోక్షములు ఆధారపడి యున్నవి. కాని వ్యక్తులకైనను ప్రభుత్వములకైనను ఇదియే అవలంబనీయమయిన స్వర్ణసూత్రము: వ్యక్తికాని, ప్రభుత్వముకాని తన హక్కులును, తన యభిప్రాయములును ఎంత గౌరవముగ, న్యాయ్యముగ పరిగణింపబడవలెనని కోరునో ఇతరులవికూడ అంత గౌరవప్రదముగను, న్యాయ్యముగను పరిగణించుట ధర్మము.

ప్రస్తుతకాలమున భారతదేశ ఇతిహాసముకూడ విచిత్రమయిన వికాసము నొందుచున్నది. దేశీయ మహాసభ భారతస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి పట్టుదలతో, ధైర్యముతో పోరాడుచున్నది. మహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద అహింసా, సత్యములను ఆధారముచేసికొని, తదాశయసాఫల్యమునకై మార్గ మేర్పరుచుకొనుచున్నది. కార్యానుకూల్యమునకు దార్ఢ్యపద్ధతులనే శరణ మొందు పాశ్చాత్యరాజ్యములు భారతీయస్వాతంత్ర్య సమరమును జూచి విభ్రాంతి నొందుచున్నవి. శ్రీ సుభాషచంద్రబోసు ఎన్నిక మహాత్ముని నాయకత్వమునకు వ్యతిరేకసూచకమని తాత్కాలికముగ వ్యాఖ్యానింపబడినను త్రిపురియందది వట్టి భ్రాంతియని నిరూపితమయినది. మహాత్ముడు ప్రాయోపవేశ దీక్షను పూని రాజకోటప్రజల కోరికల నీడేర్చుటకే కాక, పాలకునియందుగూడ ఆత్మశుద్ధిని, హృదయ పరివర్తనమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించెను. మహాత్ముని మార్గదర్శకతవలన భారతీయులు తమ గమ్యస్థానమును సురక్షితముగ చేరగలరనుటకు సందియములేదు. నియంతలవలన బాధపడుచున్న పాశ్చాత్యులు భారతదేశమునుండి దార్ఢ్యరాహిత్య పాఠము నేర్చుకొని సఫలీకృతమనోరథు లగుదురుగాక!

ఆంధ్రరాష్ట్ర సంపాదనమువిషయమున దేశమున మరల ఆందోళనము సన్నగిల్లినది. శ్రీ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణయ్యగారు ఆంధ్రమహాసభానంతరము తమ ఉద్యోగవిషయకమగు కార్యములందు నిమగ్నులై యున్నారు. వారి అధ్యక్షోపన్యాసమున జెప్పిన Ccuncil of action ఏమయినదో తెలియదు. కాంగ్రెసువారు ఇతర కార్యములయందు నిమగ్నులై యున్నారు కావున ఆంధ్రరాష్ట్ర సంపాదన ప్రయత్నమున ఆంధ్రమహాసభవారియొక్క, ఆంధ్రమహాజనులయొక్క బాధ్యతే అధికమని మానమ్మకము. ఇక ముందైనను వారు ఈ విషయమున నెక్కువ శ్రద్ధ వహించి, తత్సంబంధములగు కార్యములను చురుకుగా సాగించెదరని నమ్మెదము.

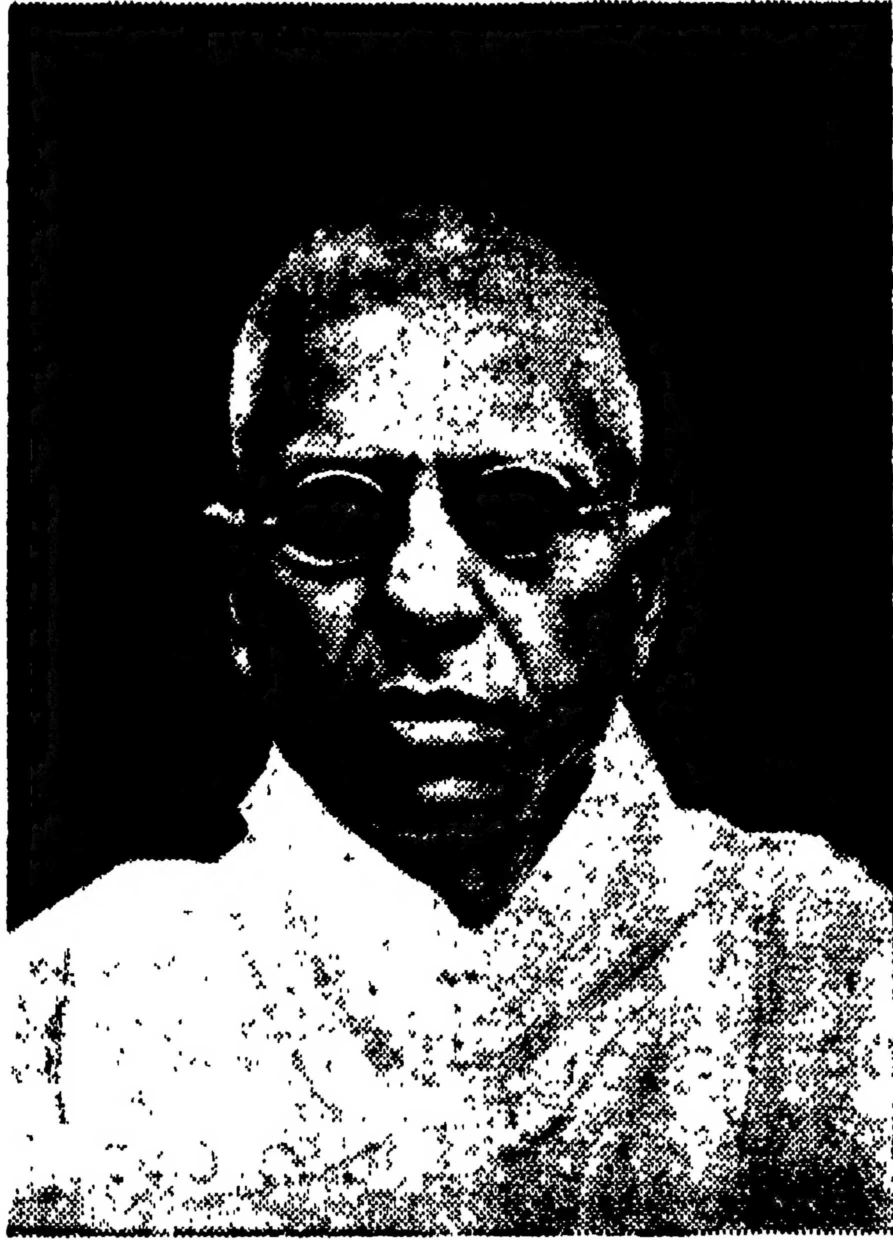
ఎప్పటివలెనే మాకోర్కెను మన్నించి, ఈసంచికకు తమ యమూల్యములయిన గద్య పద్య వ్యాసములను బంపి మాకు తోడ్పడిన ఆంధ్రభాషాసేవకుల కందరకు మా వందనములు. ఇక ముందుకూడ నిట్టి ప్రయత్నముల నిట్లే తోడ్పడుచుండగలరని విశ్వసించుచున్నాము.

కార్యస్వభావమువలనను స్థలాభావముచేతను వ్యాసప్రకటనమున కింతకన్న నవకాశము కలుగనందుకు చింతించుచున్నాము. వ్యాసలేఖకులు మన్నింప ప్రార్థన.

(ఆంధ్ర గ్రంథమాలవారి ప్రచురణము)

శ్రీమద్భగవద్గీత

156

శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు

(టీకాతాత్పర్య
విశేషార్థ
వివరణ సారాంశ
సహితము)

చిరకాలము శ్రమించి, టీకా, తాత్పర్య, విశేషార్థవివరణ, సారాంశములను స్వయముగా, స్వోపజ్ఞముగా రచించియున్నారు అందమైన గ్లేజు కాగితములమీద ముచ్చటగా ముద్రింపబడియున్నది. 560 పుటల గ్రంథము. ఖద్దరుబైండు. గీతాధ్యయనము చేయువారికి మహోపకారకమైన పుస్తకము. వెల ఒకరూపాయ మాత్రమే.

పో. బా. నెం. **212** ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు. టెలిఫోను నెం. **2544**

ప్రథమ ద్వితీయ సంపుటములు

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమ్మీ ౪-వ ఆకృతియం(దు) ౬౦౦ పుటలు గలవు. ఇందు 'అ' నుండి "అధ్వర్య" వరకును గల విషయము గలదు. త్రివర్ణ పటములు ౮. ఇతర పటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు

రెండవ సంపుటమునందు డిమ్మీ ౪-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ లకు మించిన పుటలు కలవు. "అన్" మొదలుకొని "అశ్విని" వరకు గల విషయము గలదు.

సంపుటము చక్కని స్వదేశీ చర్మముతోడను బంగారు రేఖలతోడను సంపుటీకృతము. ప్రతి సంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును. ప్రతి సంపుటము వెల రూ. ౧౦-౦-౦. ప్రవేశరుసుము రూ. ౧-౦-౦. మొత్తము రూ. ౧౧-౦-౦. పోస్టుద్వారా: రూ. ౧-౮-౦ రైలుద్వారా దగ్గఱిచోట్లకు ఖర్చులు రూ. ౧౨.

☞ పోస్టు రైలు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. చందాదారులు అడ్వాన్సు రూ. ౫ లు పంప ప్రార్థితులు.

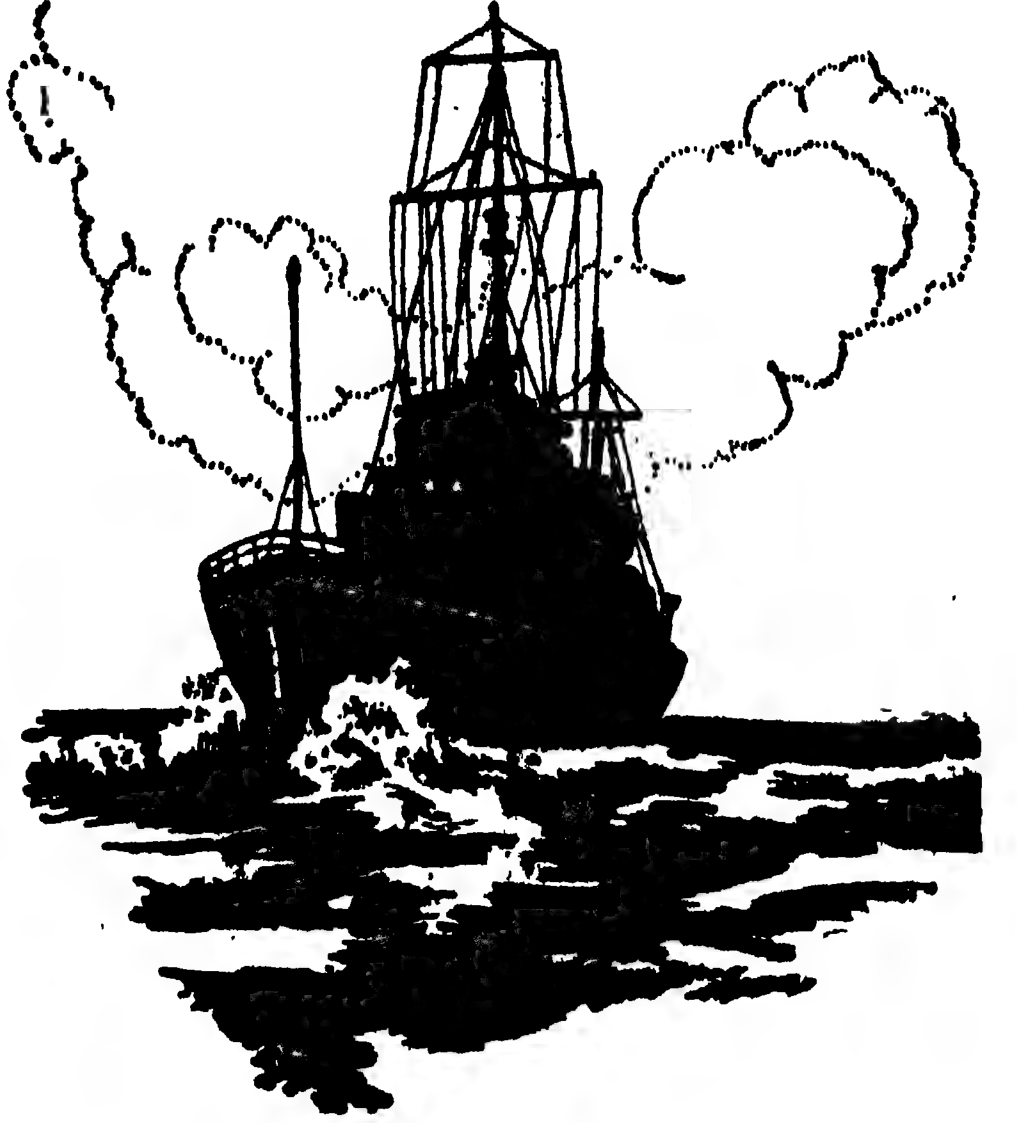
మూడవ సంపుటము ముద్రణమున నున్నది. అందు ఆంధ్రదేశ చరిత్రము, వాఙ్మయము, భాష మొదలయిన విషయములకు సంబంధించిన అనేకవ్యాసములు కలవు.

ఆంధ్ర విజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

"హిస్ మాస్టర్స్ వాయ్స్" వ్యాపారులందరియొద్ద దొరుకును.

'వాయంగ్' ఆటలు

జావాద్వీపవాసుల వినోదములు

మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ

మలయాద్వీపకల్పమునకు దక్షిణమున సుమత్ర, జావా, బాలి మొదలయినద్వీపము లెన్నో యున్నవి. ఈ ద్వీపములలోను, బర్మా, అనాం, కంబోడియా, సియాం మొదలైన దేశములలోను క్రీస్తుశకము మొదటి శతాబ్దులలోనే హిందూనాగరికత వ్యాపించివిస్తరించినది. హిందూదేశమునకును ఆ దేశములు ద్వీపములకును వర్తకవ్యాపారము అతిపురాతనకాలమునుంచి విరివిగా సాగుచుండెడిది. బౌద్ధభిక్షువులు, హిందువులు ఎందరో ఆ ప్రదేశములకు తమ మతమును వ్యాపింప జేసికొనుటకు వెళ్లినారు. ఈవిధముగా ఆ ద్వీపములందు హిందువులవలసలు ఏర్పడినవి. వా రచట గుళ్లు గోపురములు కట్టినారు. బౌద్ధము, శైవము, వైష్ణవము అక్కడకూడ వ్యాపించినవి. ఆ ద్వీపములలో శివాలయములను, విష్ణ్వాలయములను, స్తూపములను కూడ చూడవచ్చును. అచ్చటివన్నియు మన దేవతామూర్తులే, మన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులే, మనబుద్ధుడు, బోధిసత్త్వులే. అంతా మనశిల్పమే; భారతీయకళే. అక్కడ వ్యాప్తిలోనికి వచ్చినకథలన్నీ మన పౌరాణికకథలే. మన ధర్మశాస్త్రము లక్కడికి వెళ్లినవి; మన రామాయణ, మహాభారతాది ఉద్గ్రంథము లక్కడికి వెళ్లినవి. మన దేవత లక్కడికి వెళ్లినారు. తుదకు మన రాక్షసులు కూడ ఆద్వీపవాసులను విడవలేదు. అక్కడకూడ అయోధ్య వెలసినది. ఇంద్రప్రస్థ మున్నది; సరయువు ప్రవహించుచున్నది. మాల్యవంతము మొదలయిన పర్వతములుగూడ అక్కడ నున్నవి. మరల ఆద్వీపములు రెండవ హిందూదేశ మయినవి. అంతయు భారతీయనాగరికతే; అంతయు హిందూసంస్కృతే. అచ్చటి రాజులు రాజ్యాలు స్థాపింపకపూర్వము మన రామచంద్రుడు ఆభీకరాటవులలో సంచరించినాడు; మన రావణుడు అచ్చటి తపోవనములను విధ్వంసము చేసినాడు. తుదకు పాండవులుకూడ ఆ భయంకర కాంతారములలో దాగి, అజ్ఞాతవాసము చేసినారు. ఈవిధముగా మనపౌరాణికవీరులందరు ఆద్వీపవాసులకు కూడ జాతీయవీరు లయినారు. తరువాతికాలములో ఆద్వీపములలో రాజ్యాలు స్థాపించిన భూపతు లందరుకూడ చంద్రవంశమునకు సంబంధించినవారును యదువంశమునకు సంబంధించినవారును - హిందువులే వా రందరును. జావా, బాలిద్వీపములు హిందూదేశపు పెంపుడుబిడ్డలవలె అల్లారుముద్దుగా పెరిగినవి.

రామాయణ, మహాభారతాదులు జావాద్వీపవాసుల ప్రాచీన 'కవి' భాషలోనికి అనువాదము లైనవి. 'కవి'భాష అనగా కావ్యభాష. ఈ 'కవి' భాషలోని ప్రతిపదిమాటలకు తొమ్మిదిమాటలు సంస్కృతపదములే. హిందూరాజులు ఆద్వీపమును పరిపాలించిన కాలములో ఈ 'కవి' భాష గొప్ప ఉచ్చదశలో ఉండెడిది. జావాద్వీపవాసుల ప్రాచీన హిందూ ఉద్గ్రంథము లన్నియు ఈ 'కవి' భాషలోనే ఉన్నవి. హిందూరాజుల పరిపాలనమున రామాయణ, మహాభారత గాథలను ఆద్వీపములలో పదములుగా పాడేవారు; ఆటలుగా

ఆడేవారు; పద్యములుగా, గద్యములుగా చదివేవారు. ఈకారణముచేత జావా, బాలిద్వీపములలో రామాయణ వీరులను గురించికాని, భారతవీరులను గురించికాని తెలియని పసిపిల్లవాడుకూడ లేడని చెప్పవచ్చును. రామాయణాదులు ఆద్వీపవాసుల హృదయముల నంతగా ఆకర్షించినవి; అవి వారికి ఒకవిధమయిన ఆనందమును, శాంతిని ఇచ్చినవి.

హిందూరాజుల పరిపాలనము ఆ ద్వీపములలో పదునైదవ శతాబ్ది వరకు సాగినది. పదునైదవశతాబ్దిలో ఆద్వీపములు మహమ్మదీయ ప్రభుత్వమునకు లోబడిపోయినవి; అంతేకాదు; ఆద్వీపములలోని ప్రజలందరును మహమ్మదీయమతావలంబకులే యైనారు. ఆద్వీపములు ఇప్పటికి అయిదువందల సంవత్సరముల నుండి మహమ్మదీయులకు పట్టుగొమ్మలైనవి. అచ్చట మహమ్మదీయ సంస్కృతి స్థిరముగాపాదుకొనిపోయినది. అయినప్పటికి, నేటికికూడ హిందూసంస్కృతి అచ్చట దిగవిడిచిన ముద్రలను మనము విస్పష్టముగ చూడవచ్చును. పురాతన హిందూదేవాలయములు, పురాతన హిందూకళలు మన కింకను అచట గానవచ్చును. జావాద్వీపమునందు కంటెనుగూడ హిందూమత, సంస్కృతిచ్ఛాయలు బాలిద్వీపమున ఎక్కువగ నిలిచిపోయినవి. బాలిద్వీపమునను, జావాద్వీపమునను నేటికిని ప్రాచీన హిందూ సంప్రదాయములను, ప్రాచీన హిందూ పౌరాణిక గాథలను పోషించి పరిరక్షించుచు వచ్చుచున్నవి ఆద్వీప వాసుల 'వాయంగ్' వినోదములు.

జావా, బాలిద్వీపవాసుల వినోదములలో ప్రధానముగా చెప్పవలసినది 'వాయంగ్' వినోదము. 'వాయంగ్' అనగా బొమ్మలాట. ప్రజలలో దీనికున్న ఆదరము మరి ఏవినోదమునకును లేదు. 'వాయంగ్'లో చాలరకములున్నవి. అందులో ప్రధానమయినవేవన :

(౧) 'వాయంగ్ వోంగ్' (Wayang Wong). ఈ ప్రదర్శనము మన దేశములోని వీథినాటకమువంటిది. ఇందు పాల్గొనుపాత్ర లందరును జీవించియున్న నటులే. వీరు మన వీథిభాగవతులవంటివారు. దేశమందంతట, పల్లెపల్లెకు, పట్టణపట్టణమునకు పోయి, వీరు వీథినాటకములను ప్రదర్శించుచుందురు. వీ రాడునవన్నియు రామాయణనాటకములును, మహాభారతనాటకములును. చిత్రవిచిత్రము లయిన అందమగు దుస్తులను ధరించి, 'కవి' భాషలోని రామాయణ, మహాభారతగాథలను చదువుచు, పాడుచు అభినయింతురు. విచిత్ర మేమన, జావాద్వీపమునందలి సుల్తానులు (స్వదేశసంస్థానాధిపతులు) ఇట్టి వీథిభాగవతులను దమ యాస్థానముల నుంచి, పోషించుచు, పండుగ సమయములయందును, పర్వసమయములయందును, తమ సంస్థానమునకుగాని, కుటుంబమునకుగాని సంబంధించిన యుత్సవావసరములయందును, జావాద్వీప విశేషములను జూడ వచ్చిన విదేశీయులైన యాత్రికులు తమ యాస్థానములకు వచ్చినప్పుడును ఈ ప్రదర్శనముల నేర్పాటు చేయుచుందురు. కాని ఇటీవల ఈ వీథినాటకములమీద మోజు తగ్గిపోవుచున్నది.

(౨) 'వాయంగ్ టోపెంగ్' (Wayang Topeng). ఇది 'చేతమొగము'లను ధరించి చేయునృత్యము. దేవ, దానవప్రముఖులను ధరించి పురాణగాథల నభినయింతురు. బాలీద్వీపపు హిందూ దేవాలయములలో దేవతోత్సవముల సందర్భమున పూర్వ మువయోగింపబడుచువచ్చిన 'చేతమొగము'ల (Masks) నిప్పటికిని చూడవచ్చును. వీనికికూడ నెనుకటి ప్రజాదరణము తగ్గిపోవుచున్నది.

(3) మరొకవిధమయిన వినోదప్రదర్శనము జావాసీయుల బొమ్మలాట. ఇది కొయ్యబొమ్మలాటయని, తోలుబొమ్మలాట యని రెండు విధములు.

కొయ్యబొమ్మలాటకు 'వాయంగ్ క్లిటిక్' (Wayang Klitik) అని పేరు. ఈ కొయ్యబొమ్మ లొక్కొక్కటి పదంగుళముల ఎత్తుండును. వీటికి తెర యక్కరలేదు. ఈ బొమ్మలకు పాత్రస్వభావమున కనువయినయట్టుగా చక్కని రంగులు వేసి, వెలగల ఆభరణములు,రంగురంగులదుస్తులు తొడిగి వాటిని చక్కగ అలంకరింతురు. మన దేశములో 'పిల్లాడే బొమ్మా, పిల్లాడే బీబీనాంచారి' అని పాడుచు, కొందరు బిచ్చగాండ్రు పట్టుకొని వచ్చి యాడించుబొమ్మను చూచినచో, వీటిని ఒకవిధముగా మనము ఊహించుకోవచ్చును. ఈ నాటకప్రదర్శ

నములలోని ఇతివృత్తము చరిత్రాత్మకమయినది. జావాద్వీపమునందలి హిందూసామ్రాజ్య వినాశనమునకు పూర్వపుచరిత్రలోని శౌర్య, సాహసగాథలకు సంబంధించిన నాటకములను ఈవిధముగ ప్రదర్శించుచుందురు. జావాయందంతట ఇట్టి ప్రదర్శనములులేని పల్లెయే లేదనవచ్చును. ఈ ప్రదర్శనములు మధ్య జావాద్వీపపు తూర్పు మండలములలో 'వాయంగ్ గెదక్'(Wayang Gedok) అని రెండు విధములు. 'వాయంగ్ పూర్వ' అను తోలుబొమ్మలాటలో ఎత్తుకొను కథ లన్నియు పౌరాణికమయినవి; రామాయణ, మహాభారతములకు సంబంధించిన గాథలు. 'వాయంగ్ గెదక్' అను ఆటలో ఎత్తుకొనేవన్నియు చరిత్రాత్మకగాథలే.

మొత్తముమీద ఈ రెండు రకా ఆభరణములు దుస్తులు మొదలైనవి చిత్రించి బంగారుమలాము చేసెదరు. ఈ బొమ్మలవి అనేక విచిత్రమయిన రూపములు. కానైతే అవి మానవ, దేవప్రతిమలయినను పక్షిముక్కులవలె పొడుగాటి ముక్కులతోను, మరీ దీర్ఘము లయిన చేతులతోను అవి చాల వింతగాను, విచిత్రముగాను, వికృతముగాను ఉండును; కాని యారంగులతోను, దుస్తుల

జావా ద్వీపవాసుల తోలుబొమ్మలాట (మహాభారతములోని ఒకరంగము)

ఎక్కువగా జరగుచుండును. ఇవి దేశీయులకు ప్రాచీన చారిత్రక గాథలను స్మరణకు దెచ్చి, వారి హృదయము నుత్తేజపరుచుచుండును.

ఇక రెండవదయిన తోలుబొమ్మలాట అచ్చముగా మన దేశమునందున్నదానివంటిదే. ఈ బొమ్మలాట-వినిపించే కథను బట్టి,- 'వాయంగ్ పూర్వ' (Wayang Purva) అని, లయిన ఆటలలోను ఉపయోగించెడివి తోలుబొమ్మలే. వీటిని సాధారణముగా బర్రెతోలుతో చేయుదురు. వీటిని తయారుచేయుట ఒక ప్రత్యేకవృత్తియే ఆయినది. తోలును చక్కగా కోసి చదును చేసి పదును పరిచి ఆయాపాత్రల స్వభావము చూచుటతోనే తట్టునట్లు స్వభావానుగుణమయిన రంగులు పూసి తోను, ఆభరణములతోను అతివిస్తరముగ నలంకృతము లయిన వాటిని చూచినప్పుడు మనకు ఆ వికృతత్వము కాక మనస్సుకు చిత్రమయిన యానందమును గలిగించు భావ మేదో తట్టుచుండును.

ఈ తోలుబొమ్మలు ఇంత వికృతమయిన ఆకృతులతో నుండుటకు కారణముగ చెప్పు ఒక గాథకూడ

కలదు. మహమ్మదీయులు జావాద్వీపమును పదునైదవశతాబ్దిలో వశపరుచుకొనుటయేకాక అచ్చటి ప్రజలకుగూడ మహమ్మదీయమత మిచ్చినారు. మహమ్మదీయమతధర్మము ప్రకారము మనుష్యప్రతిమలను చిత్రించుటకాని, చెక్కుటకాని నింద్యము; నిషేధము. కాని వారా దేశమున ప్రవేశించుసరికి ఈ తోలుబొమ్మల ప్రదర్శనములు చాల జనరంజకములుగా నున్నవి. క్రొత్తగా మహమ్మదీయమత మవలంబించిన దేశీయుల యీ వినోదమును నశింపజేయ గూడదు; అవి మహమ్మదీయ మతసిద్ధాంతములకు భిన్నముగను నుండగూడదు. ఈ యుద్దేశముతో జావాద్వీపమునందలి మొదటి మహమ్మదీయ మతప్రవర్తకులలో నొకడగు "సుసూనన్ మోరియా" అదివరకు మనోహరముగ నుండు నీ బొమ్మలలో ఇప్పుడు కనబడు మార్పులు — పొడుగాటి ముక్కులు, సుదీర్ఘములయిన బాహువులు మొదలైనవి — చేసినాడట. ఇట్టి మార్పులవలన వాటిని కేవలము మనుష్య ప్రతిమల క్రింద జమకట్టుకొన వీలు లేదు కావున మహమ్మదీయమతసిద్ధాంతమున కవి భిన్నమయినవి కావు. జావాద్వీపవాసులు — ప్రతిమలు వికృతముగా నున్నప్పటికి — వాటిని చూచి, ఆయాబొమ్మలు స్ఫురింపజేయుపాత్రలను స్మరణకు దెచ్చుకొని తమ ప్రాచీనపురాణగాథలను విని రహస్యముగ ఆనందించుటకును అవకాశము గలదు గాన ఇది వారి కొకవిధమైన సంతృప్తి.

ఇది గాథ; కాని ఇది అంత నమ్మదగినదిగ తోచదు; ఏమన జావాద్వీపపు ప్రాచీన నాణకముల మీదకూడ కొంచెమించుమించుగ ఇట్టి విచిత్రాకృతులు కానబడును. కావున మహమ్మదీయ మతము జావాలో ప్రవేశించుటకు పూర్వమునుండియు ఇవి ఇట్టిరూపములతోనే ఉండియుండు ననుట కవకాశము కలదు. మరీ అంత అంగవికారమయినవి కాకపోయినను కొంచెమించుమించుగ నిటువంటివే ప్రాచీన శిల్పచిత్రములు కొన్ని బాలీద్వీపమునందున్నవి. దీనినిబట్టి చూడగ ఈ బొమ్మలాట హిందూదేశమునుండి యచటికి వెళ్లినను ఈ విధమైన చర్మపుత్రికారచన ఆ ద్వీపవాసుల మనఃప్రవృత్తులనుబట్టి, కళాసంప్రదాయములనుబట్టి, చిత్రరచనా సమయములనుబట్టి అచట స్వతంత్రముగా వికసించినదే యనియు, మన రామాయణవీరులును, భారతవీరులును ఆ దూరస్థ ద్వీపములకు వలసపోయి నూతన రూపములను ధరించినా రనియు చెప్పవలసియుండును.

ఈ తోలుబొమ్మలాటలోని ప్రధానాంగము లివి: (౧) తెర ; (౨) దీపము; (౩) 'దలాంగ్' ; (౪) 'గమేలన్'.

తెరమీదనే ఈ తోలుబొమ్మల ఛాయలు పడుచుండుటవలన దీనికి 'ఛాయాక్రీడ' (Shadow play) అని పేరు వచ్చినది. ఈ తెరకు 'కేలిర్' (Kelir — చేలము?) అని పేరు. ఇది ఆరడుగుల వెడల్పును, పదునైదడుగులపొడుగును ఉండి, ఒకకొయ్యచట్రమున బంధితమై యుండును. కొన్నికొన్ని చోట్లలో తెర ఇంతకంటె కొంచెము చిన్నదిగా నుండుట కూడ గలదు.

బొమ్మలను ఆడించుటకు, కథ పాడుటకు ప్రధానముగా ఒక డుండును. ఇతడే నాయకుడు. 'ఇతనిని దలాంగ్' (Dalang) అందురు. ఆట బాగుగా జరగుట రక్తికట్టుట మొదలైనవి ఇతని నేర్పరితనమునుబట్టే యుండును. బొమ్మలను ఎంతో ఛాకచక్యముతో ఆడించుచు, నడుమ నడుమ తన ప్రజ్ఞకూడ చూపి, ఆయాపాత్రల సంవాదమును నడపుచు, ప్రేక్షకుల హృదయ భావములనుగనిపెట్టి వారికి విసుగుకలుగకుండ మధ్యమధ్య హాస్యము చెప్పుచు 'దలాంగ్' బొమ్మలాట కంతకును ప్రాధాన్యము వహించును. ఎంతో కాలము గురువుదగ్గర శుశ్రూష చేసి, చక్కగా కావ్యములు వల్లించి, బొమ్మల నాడించుటలో క్రమశిక్షణ పొందినమీదకాని ఎవ్వడును 'దలాంగ్' కానేరడు.

తెరవెనుక కూర్చుని బొమ్మల నాడించు 'దలాంగ్'కు సరిగా నెత్తిమీదనే 'దమర్' (Damar) అను పేరబరగు (ప్రమిద?) దీపము పెద్దది వ్రేలాడుచుండును. ఇది తెరమధ్యభాగమును ఎక్కువగ ప్రకాశవంతము కావించును. తెరమీది ఈ ప్రకాశమానమయినభాగమునకే తోలుబొమ్మలు వచ్చి, తమ పాత్రముల నభినయించి కుడివైపునకో, ఎడమవైపునకో నీడలలోనికి జారిపోవును.

తెరవెనుక ప్రక్క క్రింది భాగమున అరటిబోదెల నుంచెదరు. ప్రతి బొమ్మకు రెండు చేతులకు రెండును, శరీరమున కొకటియు చొప్పున మొత్తము మూడేసి వెదురు ఊచలు బొమ్మలకు కాళ్లు చేతులు మొదలైనవి కదల్చుటకు వీలగునట్లు దారములతో కట్టియుండును.

ఒక్కొక్క విధమయిన 'వాయంగ్' వినోదమునకు ఒకొక్క విధమయిన జంత్రవాద్యమేళము ఉండును. ఈ మేళమును 'గమేలన్' (Gamelan) అనెదరు. ఆయా ఘట్టముల రసమున కనుగుణముగా కలా, మంద్ర, తారస్వనములతో, వివిధ గతులగు లయ, తాళములతో 'గమేలన్' మేళము సాగుచుండును. ఈ జంత్రవాద్యకులు 'దలాంగ్' చేరువ నుందురు.

ఊరిలో తోలుబొమ్మలాట అని వేరే చాటింప నక్కరలేదు. ప్రదర్శన సమయమునకు ఎక్కడి నుండి వచ్చి పడుదురో 'దలాంగ్' రాక పూర్వమే జనము తండోపతండములుగా వచ్చెదరు. మన దేశములోలాగే అక్కడకూడ తోలుబొమ్మలాట రాత్రి తొమ్మిది గంటల కారంభమయి, సూర్యోదయము వరకును సాగుచుండును.

తెర యివతలినుండి, తెర అవతలి నుండికూడ ప్రేక్షకులు ఈయాటను తిలకింతురు. 'దలాంగ్' వైపుననుండి చూచువారికి బొమ్మల రంగులు మొదలైనవి పరిస్ఫుటముగ గాన్పించును.

ఆట ప్రారంభమున 'దలాంగ్' 'కవి' భాషనుండి కొన్నిపద్యములు చదివి వాటికి ప్రస్తుతజావాభాషలో వ్యాఖ్యానము చేయును. పిదప నటపత్రమువంటి ఆకారముగల ఒకబొమ్మ తెరయెక్కును. దానిలో చెట్టుమాను, కొమ్మలు మొదలయినవి మనము గుర్తింపవచ్చును. దీనిని 'కాయన్' (Kayon) అనెదరు. ఇది పర్వతము, వృక్షము, అడవి, భవనము మొదలైన వాటిని సూచించునందురు. ఇది జీవనవృక్షమునకు సూచనయని విశేషార్థమును చెప్పుదురు. అటు తరువాత కథాసందర్భము ననుసరించి ఒక్కొక బొమ్మ తెర యెక్కి తెర దిగుచుండును. అప్పటి కథాఘట్టమున కుపయోగించని బొమ్మలను 'దలాంగ్' కుడి, యెడమ వైపుల తెర చివరి భాగముల నుంచును. సాధారణముగా 'దలాంగ్' రాక్షసులను, భూతములను, దుష్టపాత్రములను ఎడమవైపునను, దేవతలను, మహారాజులను, సత్పాత్రలను కుడివైపునను ఉంచుచుండును.

క్రొత్త ఘట్టము, క్రొత్త రంగము ఆరంభమైనపుడెల్ల 'దలాంగ్' గంట మ్రోగుచుండును.

ఈ తోలుబొమ్మల ఆటలలో సామాన్యముగా వచ్చు ౫౦, ౬౦ మంది వీరులనుగురించి జావాద్వీపమునందలి ప్రతి పిల్లవానికిని, ప్రతి పెద్దవానికినిగూడ తెలియును. శ్రీ రామ వనవాసము, జటాయువధ, సీతాపహరణము, సీతాన్వేషణము, లంకాదహనము, రామరావణ యుద్ధము మొదలైన హిందూ పౌరాణిక గాథలన్నియు 'కవి'భాష తెలియకపోయినను, తమ మతముకూడ ఇప్పుడు హిందూమతము కాకపోయినను జావా ద్వీపవాసులకు 'హృత్కవిలెలే'. ఇట్లే భారత గాథలుకూడ, జావానీయ హృదయమును ఆకర్షించి రంజింప జేసినవి. 1

1. ఈ సంచికయందు ముద్రితములైన 'జావాద్వీపపు తోలుబొమ్మలు' మిత్రులు శ్రీ రంగారావ్ సిప్పాణిగారి యనువాదిని.

ఎల్లోరా కైలాస గుహాలయములు

ఎల్లోరా అనునది నిజాము రాజ్యమున ఔరంగాబాదుజిల్లా ఔరంగాబాదుపట్టణమునకు వాయవ్యదిశగ పదునైదుమైళ్లదూరమున నున్న గ్రామము. ఇచ్చట పెద్దకొండలున్నవి. ఈ కొండలలో గుహాలు, ఆలయములు దాదాపు ఉత్తర, దక్షిణములుగా ఒక మైలుంబారిక పొడువున దొలచబడినవి. వీనిలో జైనులకు సంబంధించిన గుహాలయములును, హిందువులకు సంబంధించిన గుహాలయములును గూడ నున్నవి. జైనులకు సంబంధించిన వానిలో 'ఇంద్రసభ'యను జైన గుహాలయప్రతతియు, హిందువులకు సంబంధించినవానిలో కైలాసనాథ గుహాలయమును ప్రధానముగ పేర్కొనదగిన, చూడవలసిన దృశ్యములు. ఈ గుహాలయములవలన సాధువుగాని, సన్యాసిగాని హిందూదేశమున యాత్రచేసి దర్శింపవలసిన పండ్రెండు మహాతీర్థములలో ఎల్లోరా ఒకటి యైనది.

ఈ గుహాలయనిర్మాణము క్రీస్తుశకము అయిదవశతాబ్ది మొదలు పదవశతాబ్దివరకు సాగుచువచ్చెనని యూహించుట కాధారములు కలవు.

ఎల్లోరాగుహాలయము లన్నిటిలోను అత్యంత రమణీయమైనది కైలాసనాథగుహాలయము. భారతీయ దేవహార్మ్యవాస్తుకళకు చెప్పదగిన శ్రేష్ఠమైన యుదాహరణములలో నిది యొకటి; గుహాలయనిర్మాణపద్ధతి ఈ కైలాసనాథాలయమున పరిపూర్ణత చెందినట్లు చెప్పుదురు.

ఈ కైలాసనాథాలయము క్రీస్తుశకము ఎనిమిదవశతాబ్ది ఉత్తరార్ధమున (క్రీ. శ. ౭౭౦ ప్రాంతము) రాష్ట్రకూటవంశజుడయిన మొదటి కృష్ణభూపతిచేత నిర్మితమయినది.

క్రీ. శ. ౭౫౩ ప్రాంతమున రాష్ట్రకూటులను తెగవారిలో ప్రముఖుడయిన దంతిదుర్గుడను భూపతి వాతాపి (ఇప్పటి బాదామి) రాజధానిగ పాలించిన చాళుక్యవంశజుడు రెండవ పులకేశిసంతతివాడయిన రెండవ కీర్తివర్మను ఓడించి చాళుక్యరాజ్యమును వశపరుచుకొనెను. అతని యనంతరము అతని పినతండ్రి అకాలవర్షుడను బిరుదనామముగల మొదటి కృష్ణభూపతి రాజ్యమునకు వచ్చెను. ఇతడు పెక్కు విజయముల నంది, తన రాజ్యమును విస్తరింపజేసి, విజయసూచకముగ ఈ కైలాసనాథగుహాలయమును కట్టించెను.

కృష్ణభూపతి గొప్ప శివభక్తుడు. ఈ కైలాసనాథాలయమునుగాక ఇతడు మరి ౧౩ శివాలయములను గూడ కట్టించెను.

విమాన, అంతరాళ, మండపములతో గూడిన ఈ ప్రధానాలయము ౨౭ అడుగుల యెత్తుగల ప్రతిష్ఠానముమీద లేచినది. ఈ ప్రతిష్ఠానమును, కైలాసనాథాలయమును దమమూపున మోయుచున్నట్లు చూపబడిన ఏనుగుసమూహముచిత్రములతో మలచబడి నేత్రపర్వ మొనరించుచుండును. ఈ కైలాసనాథాలయమున విఘ్నేశ్వరుడు, భైరవుడు, పార్వతి, చండిక, సప్తమాతృకలు మొదలయినవారికి ప్రత్యేకదేవమందిరము లున్నవి.

ఈ సంచికయందు ఈ కైలాసనాథాలయమునకు సంబంధించిన కొన్ని దృశ్యములు చూపబడినవి.

—శర.

జావా ద్వీపపు తోలుబొమ్మలు

కౌసల్య

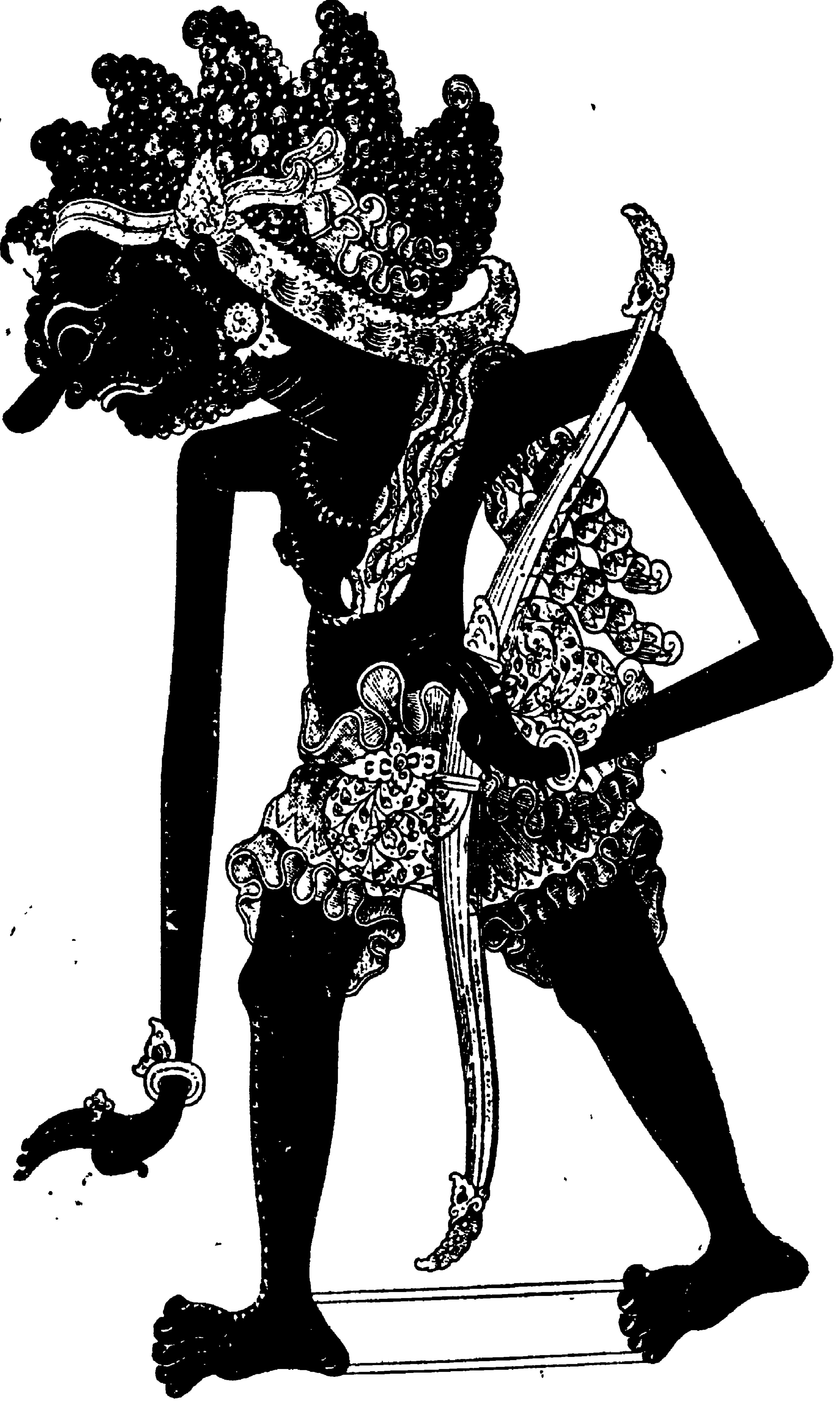
సుమిత్ర

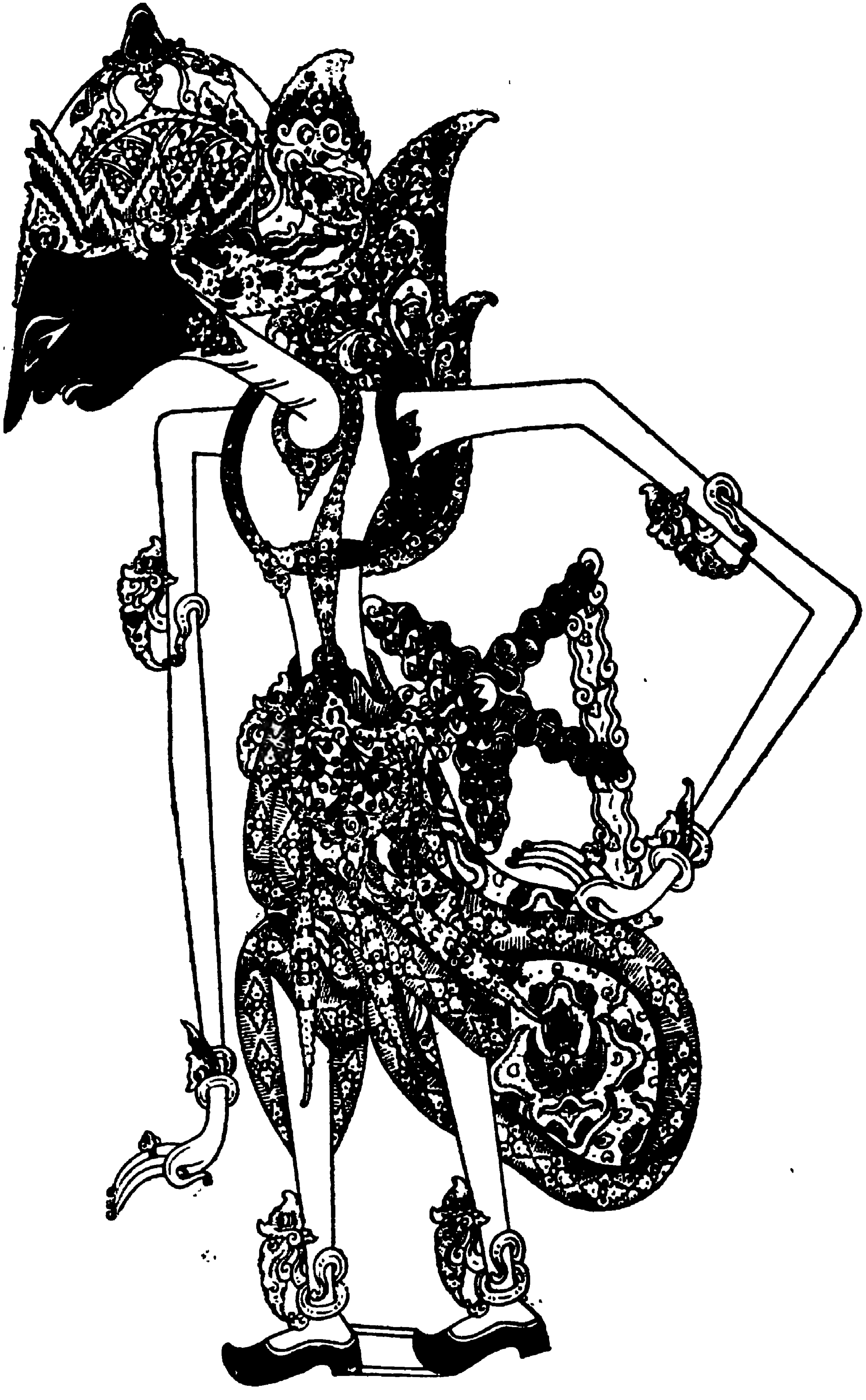
కైకేయి

సీత

పరశురాముడు

దశరథుడు

జావాద్వీపపు తోలుబొమ్మలు

లక్ష్మణుడు

భరతుడు

అంగదుడు

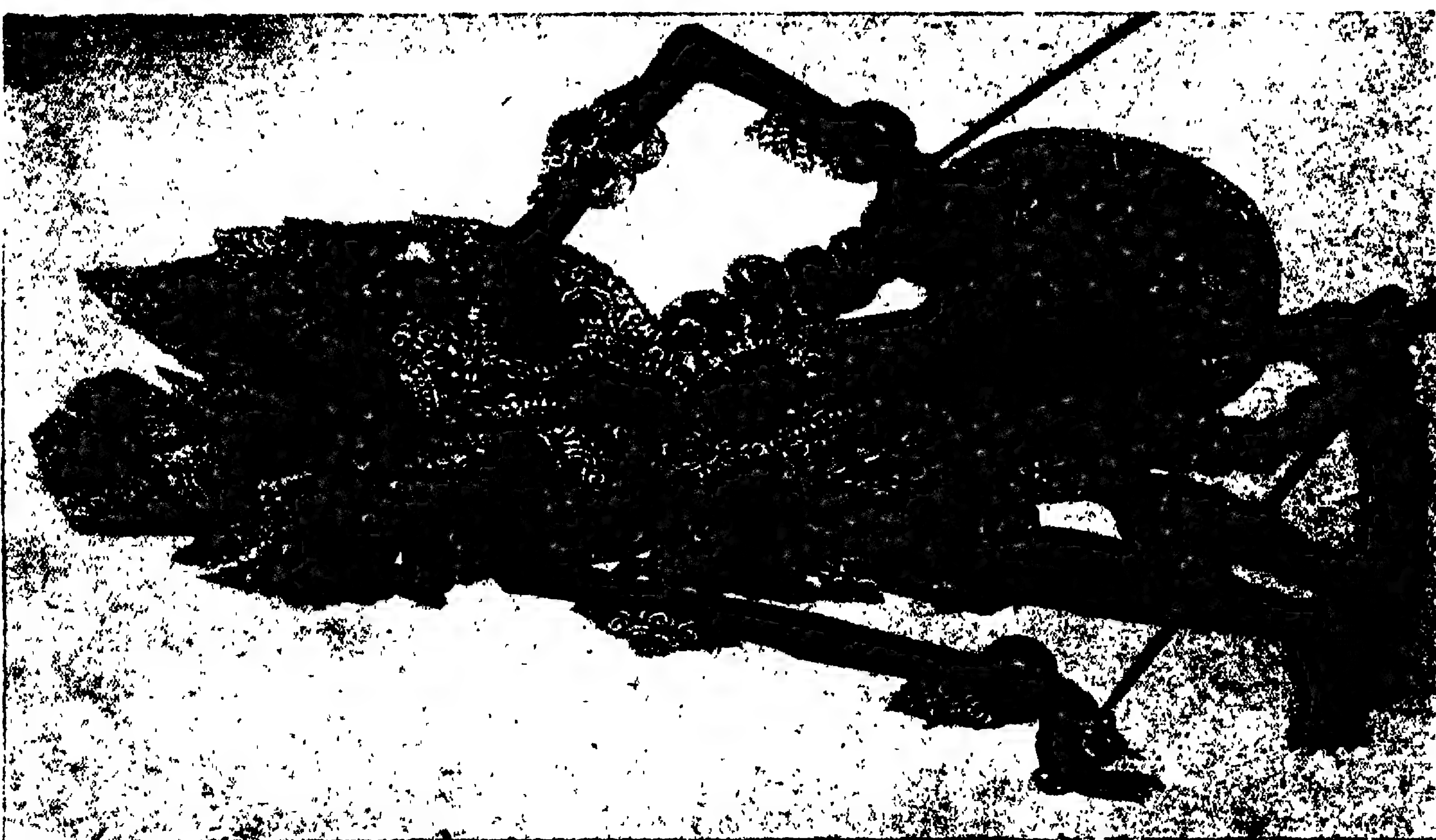

ఇంద్రజిత్తు

జావాద్వీపపు తోలుబొమ్మలు

రావణుడు

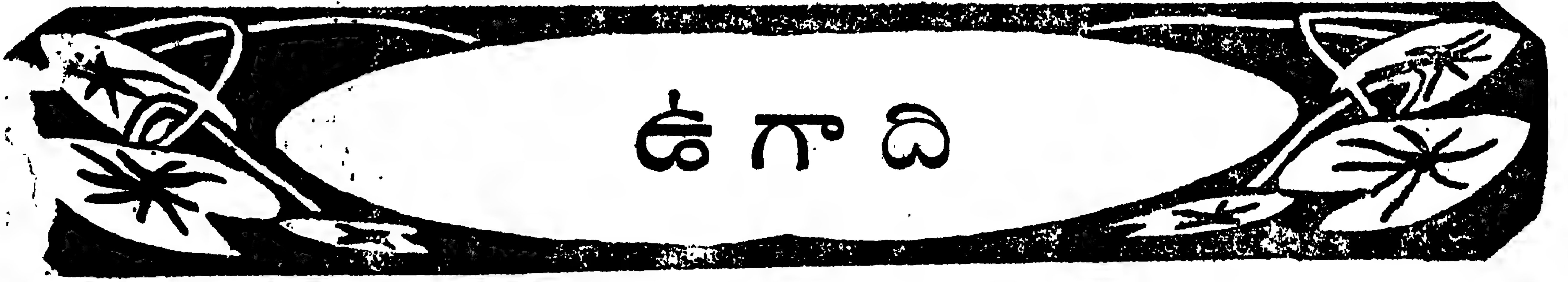
శ్రీరాముడు

హనుమంతుడు

సుగ్రీవుడు

రాయప్రోలు సుబ్బారావు

౧

పాదు లగల్ప మల్లియలు ప్రాయపు రాపిడి, కొమ్మలెల్ల రా
గోదయలాలసమ్ములయి యుల్లసిలన్, సుభగేక్షుకాండము
న్నాదరసాభిషేచన మొనర్పగ వచ్చెడి ఈయుగాదిము
త్తైదువ నామతింపుడు సమస్త సుఖోత్సవదోహదాప్తికై.

౨

ఋతుముఖరంగమం దభినయించు వసంతుడు స్నేహపాత్రుడై,
శ్రుతి సవరించు కోవెల, తరుల్ తలపూ లసియాడ గుల్కు, నీ
ప్రతిపదుపస్సులన్ సుఖపిపాసలలో నలవోక మానవుల్
మతి చెడి పచ్చిపిందెలను మావులఁ గోయరె? చేదు ద్రింగరే?

౩

ముదిసినబ్రహ్మచారివలె మోడయి నిల్చిన మఱ్ఱిగూడ, నూ
గొదవఁ బ్రకాండమెల్ల తళుకొత్తుమొగ మ్మటులెత్తి, పుల్కలన్
ఖాదలెడి, పొంచి పొంచి పికముల్ చిగురాకుతురాయిచెంగులన్
వదలక లాగ, నీప్రకృతివాటి, రిరంసలసంతసాగెనో!

౪

గౌతమి పూర్ణకుంభములు గట్టుల నింపఁగ, గోపయోఘృత
వ్రాతము కృష్ణ గూర్పఁగ, సువారము లెత్తగ పెన్న, ఉన్నమత్
గీతము తుంగభద్ర విలిఖింపగ, నేడు సమస్తవైభవో
పేతముగా భజింత్రు నిను వేడుక నాంధ్రు లుగాదిబాంధవీ!

౫

పడుచుల్ వృద్ధులు రాజులున్ రయితు లాబాలంబు, రాష్ట్రార్జనా
తృడుపాస్తిన్ బడినార లాంధ్రులు, జగద్వ్యాప్తావకాశమ్మునన్
గడచెన్ దీర్ఘదివానిశాయనము; లీ నట్టేటిలో పుట్టి ము
న్గెడుగుండంబుల నప్రమాదివయి జాగింపంగదే శార్వరీ!

తెలుఁగు పలుకు

గుఱ్ఱప్పడియ ఆంజనేయులు

తపియించినది. కొన్నితరము లేకాకియై, దండకారణ్యమధ్యంబునందు;
గడియించినది, వేల్పునుడికారపుఁజెల్మి, శబ్దశాసను సమక్షంబునందు;
విహరించినది, భూరిబుధానుమతి నొంది, వివిధభావాంబరవీథులందు;
క్రీడించినది, భక్తితోడఁ గొంజెలువంది, సరసమందాకినీఝురమునందు;
ఆనినది నవ్యదివ్యకావ్యామృతంబు
ముదముతోఁ గృష్ణదేవుసమ్ముఖమునందు;
చెన్నుఁ గన్నది వాఙ్మయశ్రేణియందు;
అమరవిభవైకమంజూష ఆంధ్రభాష.

పాలబుగ్గల పిన్నపాయమందునఁ దల్లి పుట్టుకదేనియ నుగ్గు వోసెనేమొ?
కలికిపల్కుల నేర్చుకాలమందున దాత్రి కొదమకోయిలజోడు గూర్చెనేమొ?
మనసారఁ జెలులాడుకొనువేళ నెచ్చెలుల్ కమ్మపుప్పొడి మేనఁ గుమ్మిరేమొ?
ఎలమేనిసోయగం బలర జేటికలెల్లఁ జిన్నిజాజులఁ బాన్పు సేసిరేమొ?
తనగుణంబుల, మధురమోహనమనోజ్ఞ
సురభిళాత్యంతమార్దవస్ఫురణ మెఱసి,
సాహితీ జీవములకు నిశ్చలతఁ గూర్చు;
దేశభాషలరాణి, మా తెలుఁగువాణి.

గోదావరీనదీకూలసైకతవేదిఁ బాస లేడింటితో బంతులాడి;
దాక్షవాటీనటీతారుణ్యపేటికా కస్తూరిసురభితోఁ గయ్యమాడి;
కర్ణాటకావనీకాంతు లోనగిరిలో మోహనాంగులతోడ ముద్దులాడి;
మంచి గంధపుఁదావి మలయు తియ్యనివీట సన్నముత్యాలతో సరసమాడి;
నాల్గుతెలుఁగుల రసికమానసములందు
గరువపుంబోకడల నెల్లఁ గఱచియాడి;
భరతసౌభాగ్యముల నగ్రభాగ యయ్యె,
కలికిపన్నీటిసోన; మా తెలుఁగుచాన.

పాటఁ బాడిన దొక్క పీటఁ గోయిలపిండు, వల్లకీరుతులు విశ్వమున మ్రోయ
నాట్య మాడిన దొక్క నాటఁ గేకులచాలు, కమనీయరుచులు దిక్తతులఁ బర్వ;
సురభి గుల్కిన దొక్క చోటఁ జంపకరాజి, గమగమ లఖిలలోకములఁ నిగుడ;
పదములెత్తిన దొక్క బాట గువ్వలబారు మింటిరాయంచ క్రేఁగంటఁ జూడ;
ఆంధ్రలక్ష్మి జయోల్లాస మతిశయిల్లి
కవులముంగిటఁ గామధేనువులు వెలసి;
తోడిబాసలు పువ్వులు దోయిలించి
తెలుఁగుతల్లికి జోహారు సలుపునాఁడు.

మనుమార్గుఁడైన చోడునిపల్కు జవరాలి కౌమరుపుట్టువుతోడఁ గొనలుసాగి,
సుధఁ జిల్కు నుడిగన్న సోమనాథులకళావస్తువైభవముచే వన్నెకెక్కి,
బుద్ధభూపతిగానమునఁ దారకబ్రహ్మభూతసర్వాంగమై మొగ్గ దొడిగి,
శ్రీకాకుళేశ్వరు సిగకు సింగారంబు దళుకొత్తఁ గ్రొత్తపూబంతు లొసగి,
కుసుమగంధుల నాణెంపు రసన లెనసి
ధరణి మందారనవమరందములఁ గురిసి,
కమ్మపూఁదీవె దేశీయకవిత గొలువఁ
దెలుఁగు వెలుఁగొందినది జగత్తిలక యగుచు.

చలువల ప్రోవులై, యమృతసారములై మనకృష్ణవేణితోఁ
గలసి త్రిలింగభూములకుఁ గైవసమైనవి తుంగభద్రలో
జలములు గావు; రాచసిరిజాణతనంబు గడించికొన్న క్రొం
దెలుఁగుపిసాళిపల్కుల జనించుమరందపువాహినుల్ సుమీ!
కండచక్కెరకన్న దుగ్ధములకన్న
తియ్యమామిడికన్నను తేనెకన్న
మధురమధురానుభవమును మదికిఁ దార్చు
మంత్రదేవత మము గన్న మాతృభాష.

చంపకోత్పలసారసౌరభం బొకనాఁడు రారాజుగద్దెపై రాజ్యమేలె;
తేటకందపుఁ గమ్మ తేనియ లొకనాఁడు నెల్లూరువీథుల వెల్లివాఱె,
సీసముల్ ముత్తెంపురాసులై యొకనాఁడు పట్టాభిషేకసౌభాగ్య మొనసె;
స్వాదుమోహనగానసస్యంబు లొకనాడు త్యాగభూముల విఱ్ఱవీగి పండె;
కరుణ దొలుకాడఁ దనయుల నరయుజాడ
నేఁగి యందందు నీవు కాలిడినవేళ;
నీప్రభావంబు మాకు వర్ణింపఁ దరమె?
కన్నతల్లీ! నిజాశ్రితకల్పవల్లి!

కూలిపోయినకోటగోడలో గనిపించు తెలుఁగుసోయగపుముత్తెములచాలు
విఱిగినకొలువుచావిడిలోన వినిపించు తెలుగులేకన్నె తంత్రీస్వనంబు,
దిబ్బవాఱినరాచదేవిడీలో మించు తెలుఁగురాజులభాగ్యవిలసనంబు,
గడ్డివట్టిన పాటిగడ్డలోఁ దులకించు తెలుఁగుజోదుల భుజాబలదవాగ్ని,
ఆంధ్రభాషాంబికాదివ్యహస్తజలజ
సుప్రసాదంబు లమృతభాసురము లగుచు
వెలయు నెందాఁక; నందాక విడిచిపోవు
తెనుఁగుబిడ్డల రక్తవాహినులనుండి.

సమదారిద్విపకేసరీంద్రులగు రాజన్యుల్ గృతారంభులై
ప్రమదం బీయ, మదీయవాగ్జనని "ఆబంగాళ శృంగాచలాం
తమహీరాజ్యరమానుషంగ" యగుచున్ దా మన్ననల్ గన్న కా
లము నాలో దిలకించుకొంచుఁ ద్రుటికాలం బాత్మ నుప్పొంగెదన్.

మురువగు గండపెండెరపు మ్రోఁతలతో మధుమాధురీరుచుల్
బరువులువెట్ట రాజసభల న్నటియించిన దా యుగాన; - త
చ్చరితలు ప్రావడెన్, ప్రభుత సాలదు తల్లికి మాటకైన మా
తరమున; నెన్నినా ళ్ళిటుల దాఁతుము మో మరవాటు సిగ్గునన్?

జాలిందూలిన తెల్గుభారతికి నిచ్చ న్నవ్యభవ్యోదయ
శ్రీలాభం బాడఁగూర్ప నిప్పుడమిఁ గాశీనాథుఁ డావిర్భవం
బై లక్షించి, యొసంగె నూత్నకళ; నాహా! యట్టిధర్మప్రభున్
గాలాభీలనిశాటి మ్రింగినది; మా కర్మంబు లిట్లుండునే?

ఆదరించెడు జేనికై మోముచాచెడు కవులవేదనకుఁ బెన్గాఁక నంది;
పేటికాకారలోఁ బృఘుకావ్యములు మాయు గోరాన కింత కన్నీరు విడిచి;
స్వప్రభుత్వాంగణాసభ్యమైన తెనుంగు నిర్భాగ్యతకు బిట్టు నిశ్వసించి,
తనతల్లి బాసపెత్తనము నొల్లని విశ్వవిద్యాలయాధికి ప్రీష నొంది,
స్వీయధనధాన్యభూములఁ "జిత్త" మనుచుఁ
బంచఁ జేరిన ప్రజ కెల్లఁ బంచిపెట్టి;
అక్కటక్కట! యీనాఁటి యాంధ్రజాతి
గ్రుక్కిళుల మ్రింగుచున్నది, దిక్కుమాలి॥

కల రుద్దండులు సత్కవుల్; కలవు లోకస్తుత్యముల్ పత్రికల్,
కల రుత్సాహులు బోధకోత్తములు, మద్గ్రంథాలయాంకూరముల్

హైదరాబాదు సంస్థానము:

ఎల్లోరా కైలాస గుహాలయ చిత్రములు

౧-వ చిత్రము : కైలాసనాథాలయము
ప్రధానాలయమును మోయుచున్న గజసమూహము

౨-వ చిత్రము : కైలాసనాథాలయము
గర్భగృహము : దీపస్తంభము (నైరృతి దిశనుంచి)

3-వ చిత్రము : కైలాసనాథాలయము
గర్భగృహము : దీపస్తంభము (నైర్‌ృతి దిశనుంచి)

౪-వ చిత్రము : కైలాసనాథాలయము
గర్భగృహము : దీపస్తంభము : గజప్రతిమ
(వాయవ్యదిశనుంచి)

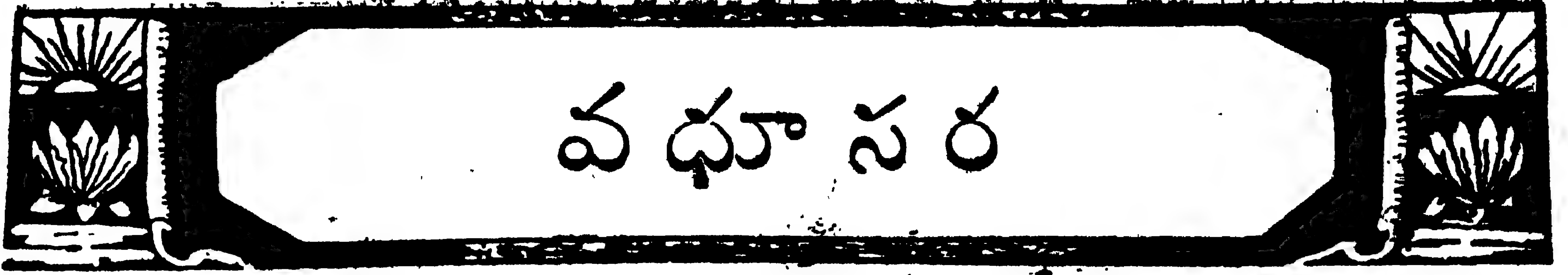
గల వైనట గలవైన ధాధృతి; యస్సుగ్రోషంబు లాలోకనం
బులఁ గీలించి, నిజాంబఁ గొల్తు రిపు డీపుణ్యుల్ జనాగణ్యులై॥

ఏనాఁడు తనసాహితీనిధానము నూపు, వేత్తేశనిభులైన విభులచూపు;
ఏనాఁడు తనవ్రాల కెత్తు రాచరికంబు, సద్ఘనద్వివేచకసచివగణము;
ఏనాఁడు తనవాణి కిడు నగ్రపీఠంబు, నాంధ్రీయవిశ్వవిద్యాలయంబు ;
ఏనాఁడు తనయశోగానంబు వినఁజాలుఁ పరఖండపత్రికా పరభృతములు ;
ఎపుడు తనసీమ నన్యోన్య మినుమడించి,
యాత్మరాష్ట్రాధిపత్యభాగ్యము లభించు;
నెలమి నవ్వేళ నాంధ్రి; కాఁగలదు మరలఁ
బ్రథితవిశ్వసారస్వతపట్టభద్ర.

వేల్పువెజ్జుల కీర్తి విలసిల్లు నవనిపైఁ గాలూది, మెల్లనఁ గన్నువిప్పి,
కర్ణచారిణి తోడుగా గౌతమీపుణ్యతీరాన నునుబల్కుతీరు నేర్చి,
బ్రహ్మ మన్నింప, యౌవనమహోదయవేళ హరిహరస్వామితో నైక్యమొంది,
ముత్యాలచౌకుల, మురువుబంగరుసీటఁ గవులపేదఱికంబుఁ గడిగివైచి,
ఉక్కుతేలిన మన్నీల మొక్కులంది,
పారిజాతోపవనులఁ బచారుసలిపి
విశ్వచైతన్యధాత్రివై వెలయుచున్న
ఆంధ్రభాషామతల్లి ! జోహారు ! తల్లి !

స్వీయరాజ్యవిపుల సింహాసనంబున
దేశమాత కొలువు దీర్చియుండ;
నమృతమూర్తి యగుచు నఖిలేశ యగుఁగాత!
తేనె లొలుకు తేట తెలుఁగుపలుకు.

వావిలాల సోమయాజులు

౧

[భృగ్వాశ్రమము — ప్రాతః కాలము]

భృగుడు

అభిషేచనార్థమ్ము అరుగుచున్నా నిదే
గర్భవతివౌ నీవు కదలరా దెచ్చటికి.

పులోమ

ఇది యేమి నానాథ! ఈవింత వచనమ్ము
చిన్నదానికివోలె చెప్పిపోతున్నారు!

భృగుడు

మనసులో నేదియో మథనగా నున్నయది
కారణముమాత్రంబు కనుపించ దిప్పటికి!

పులోమ

పతి మీరు లేకున్న పడతినౌ నాకేల
ఇలు వీడి వెడలుటకు ఇచ్ఛ కలుగును నాథ!

భృగుడు

నా మనసులోనున్న నలత నంటినిగాని
నీమీద అనుమాన మేమి యుండియు కాదు.

పులోమ

ఎంత వింతగ తలచి ఎంత వింతగ నంటి
రెంతగా మీమనము చింత పెడితిని నాథ!

భృగుడు

చింత పెట్టుట కీవు చేసినది యేమిటే?
పూజ్యవౌ నీ కేను బుద్ధి గరపుట లేల!

పులోమ

క్షణములో నిది యేమి క్షమియింప వేడదను
వక్రవాక్కులటంచు భయము జనియించెడిని.

జవ్వన మదంబులో జపతపంబుల కేను
తప్పు లేమైనాను తలపెట్టితిన నాథ!

సంవాహ వృత్తిలో సరసతను వీడి నే
నొప్పించితిన నాథ! నొసల పాదంబులను.

భృగుడు

నీమనసు నేవిధిని నొప్పించితిన దేవి
కారణము లేనట్టి కలత కల్పించిపుడు.

వక్రవాక్కుల నెపుడు వచియించితిన దేవి!
అప్రయత్నంబుగా నటుల పలికితిగాని.

పులోమ

స్వామి నాపై మీకు స్వాంతమునగల యూహ
తెలియ జెప్పితిరేని తిరముగా చరియింతు.

భృగుడు

దేవి! నీవలననే తేజరిల్లెడు నగ్ని
పరమ పూతుండయ్యె పతియైన భృగుహాని

పులోమ

మీపాదదాసి నన్ మీరింత పొగడుటల్
కనికరముచేగాని కలదె నాలో ప్రజ్ఞ

భృగుడు

అభిషేచనమ్మునకు నాలస్య మయ్యెడిని
పోయి వచ్చెద నిదే పొలతి! నిముషములోన.

పు లో మ

తడవు నిలిపిన నన్ను దయతోడ మీా రిపుడు
మన్నింపవేడెదను మహిత ప్రభావాఢ్య !

భృ గు డు

[వేదిమీాదఉన్న తామ్రకమండలము చూపిస్తూ]

దయయుంచి నా కిమ్ము తామ్రపాత్రను చేతి
అరిగి వచ్చెదను నే నగ్నులను విహరింపు.

[భాగీరథీనదికి స్నానానికి పోతాడు.]

౨

పు లో ము డు

[చైత్రయాత్రామార్గమధ్యంలో ఉన్న భృగ్వాశ్రమానికి వచ్చి]

అతిథినై వచ్చితిని ఆశ్రమంబున కేను
కనుపించ రెవ్వరును కారణం బేమియో !

పు లో మ

[లోపలినుండి వచ్చి]

అతిథులై తా మిపుడు ఆరుదెంచితిరయేని
వేవేగ లోపలకు విచ్చేయ రండయ్యా.

పు లో ము డు

భృగ్వాశ్రమముగాదె పూతచరితా ! ఇద్ది
ఆ మహాఋషికేమి అగుదువమ్మా నీవు ?

పు లో మ

అ మహామహుడు నా కౌనిటుల యం చేమి
అన్నియు న్నతడెగా అనుసరించెద నతని.

[వేదికను చూపించి]

విశ్రమింపుడు మీారు వేదిపై కాసేపు

[లోపలికి పోతుంది.]

పు లో ము డు

ఎంత చక్కని నాతి ! ఎంత చక్కని చుక్క !
ఈ సుందరాంగి నే నిదివరకె చూచితిన !

చూచినట్లే నాకు తోచుచున్నది యెడద
అట్టి సుఖసమయంబు అరిగినది యేనాడొ !
ఎప్పు డరిగిన నేమి ? ఇపుడు కాంచితి మరల
నీ సుందరీ రమణి నీ యిందిరాదేవి
అతని కే మాదువని అడిగినంతనె తన్వి
అన్న అతడే యంచు నరిగె యర్థం బేమొ !
వింతగా నా మనసు వెలితిపాలైపోవు
ఈ భామ విడిచితిన ఇలలోన మృతి యేను.

[ఇంతలో చుళకంలోని అగ్నిజ్వాల పైకెగసి మళ్లీ క్రుంగి పోతుంది. కలిగిన క్రీనీడ అంతరిస్తుంది. అది చూచి]

అక్కడెవ రోయుండి నక్కినట్లున్నారు
అరిగి యడిగెదగాక నాతన్వి చరితంబు.

[లేచి అగ్ని ఉన్న గదిలోపలికి పోబోతాడు.]

అ గ్ని

రాక్షసాధము డితడు రానె వచ్చెను విధీ !

పు లో ము డు

[మానవమూర్తి కనుపించదు.-చుళుకంలోని అగ్నిని చూచి]

ఓ హవ్యవాహనా ! ఒడలు బలిసిన దేమి ?
పలుకకున్నావేల పాపాత్మ నీ విపుడు ?

అ గ్ని

[రూపం ధరించి]

జయ జయ దితిసుతా ! జయ సురపతినుతా !
ఎపుడు వేంచేశారు ఎటనుండి వచ్చారు?

పు లో ము డు

మా రాకతో నిపుడు మా పోకతో నిపుడు
కాలమ్ము వ్యర్థముగ గడపజూడకు పోయి
ఈ యాశ్రమములోని ఇంతి ఎవ్వరో నాకు
తెలియ జెప్పితివేని దిక్కు కలదోయి.

అగ్ని

[నెమ్మదిగా]

భృగుపత్ని యంటినా భృగుడు శాపం బిచ్చు
కాదన్నపక్షాన కలుగు నసృతపు దోష
మెటులైన నామెడకె ఏవిధిని తప్ప దిది
మునిశాప మంటేను మోదమే కాని
అనృతదోషఫలంబు అనుభవింపగలేను.

పులోముడు

ఇంత తడవేలోయి ?

అగ్ని

ఇంతి భృగు పత్ని యే.

[రూపం సంహరించుకొంటాడు.]

పులోముడు

ఏను వలచిన కన్య నీమునిప్రవరుండు
పరిణయంబొంది తా పడయు సుఖముల నిపుడు
కాంత నెత్తుకొ పోయి కామించి పరిణయము
చేసుకొని సుఖముగా జీవింతు నిపుడైన.

[తిరిగి వచ్చి కొంతసేపు వేది మీద కూర్చుంటాడు.]

3

పులోముడు

[లోపలికి పోయి. కుశాస్తరణంమీద గర్భభారంతో బాధ పడుతూఉన్న పులోమను చూచి.]

గర్భభారము దాల్చి కడు బాధ పడుచున్న
కరణి నున్నది కాంత; కాన నేవిధిని నే
నీమె నిటనుం డిపుడు ఎత్తుకొనిపోగలను
భ్రూణహత్యాదోషమునకు పాలౌదునో!
తడవుచేసితినేని తపసి విచ్చేయునో!
విచ్చేసి శాపమే ఇచ్చునో క్రోధాన!

[పులోమను చేతులలోకి తీసుకుంటాడు.]

పులోమ

[బాధలో కళ్లు మూసుకున్నామె కళ్లు తెరచి.]

అతిథివై విచ్చేసి అపమార్గమును త్రొక్క
ఆచరింపగనౌనె అనుచితం బీసరణి.

పులోముడు

[మందస్మితము చేసి]

కాంత నీపై ప్రేమ నింతగా తలపెడితి
నన్ను చేపట్టితే నెన్నో సుఖా లబ్బు.

పులోమ

అతిథివని యంటేను అడుగుపెట్టగ నిస్తి
ఇటువంటి దుర్మార్గ మీవు తలపెట్టితివ
పతికంటె నాకెందు పరమాత్మ లేడురా
పతిప్రేమలనే నేను బ్రతికియుంటానురా
అన్యపురుషుడ వీవు అడుగగా తగునయ్య
సౌఖ్యముల మునిసతులు సంతసించెదువారె ?

పులోముడు

ఏమి కాంక్షించినను ఇత్తునే నీకిపుడు
సుందరీ నన్నింక సుఖములన్ తేల్చినన్
పతివి కమ్మందువా పరిణయం బయ్యెదను.

పులోమ

చాలు నాపుమురా వాచాలతను నీవు నా
పతి వచ్చువేళయ్యె ప్రాణములు పోవురా.

పులోముడు

తపసి చేసెడిదేమి తల దీసివేయునా ?
భయపెట్ట జూచెదవు భర్త గొప్పల జెప్పి.

పులోమ

దయగలాడవటంచు తలపోసితిని ముందు.

పులోముడు

ఇపుడు కాకుంటినా ?

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా

ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

హెడ్డాఫీసు:—371 యస్ప్లనేడ్, పోస్టుబాక్సు నెం 1246 మద్రాసు.

ఇన్సూరెన్సుకంపెనీల చట్టముప్రకారము ఇండియాగవర్న మెంటువారివద్ద మా పట్టాదార్ల రక్షణనిమిత్తము రెండులక్షలరూపాయిలు ధరావతుకట్టడమైనది.

మొదటి వాల్యుయేషన్‌లోనే వెయ్యికి సం|| 1 కి రు 10/- లు బోనస్సు పాలసీదార్లకు పంచిపెట్టడమైనది.

భీమాచేయువారికి సౌకర్యములు

1. తక్కువ ప్రీమియములు, గ్యారంటీ బోనసులు.
2. స్త్రీల జీవితములుకూడా భీమాచేయబడును.
3. రద్దుఅయిన పట్టాలను పునరుద్ధరించుటకు బకాయిపడిన కిస్తీలు చెల్లించ నవసరములేదు.
4. మూడుసంవత్సరములు మాత్రము పట్టాఅమలులో యున్నయెడల పట్టా రద్దుకాకుండా లాభకరమైన ఆటోమేటిక్ నాన్-ఫర్ ఫీచర్ నిబంధనలు కలవు.
5. ఆకస్మికమరణములు సంభవించేయెడల వెయ్యిరూపాయిల భీమా మొత్తమునకు సంవత్సరము వకటికి రు 5 లు చొ॥న అదనంకిస్తీ చెల్లించినయెడల రెట్టింపుభీమాధనం ఇవ్వబడును.
6. పట్టాదార్లకు అంగవైకల్యము సంభవించిన కిస్తీలుకట్టవలసిన అవుసరం లేకుండా భీమాధనం యివ్వబడును.

ఏజంట్ల సౌకర్యములు

1. రీన్యూఅల్ కమీషను. ఏవిధమైన మడత పేచీలు లేకుండా పేమెంటు చేయబడును.
2. కమీషన్‌గురించిన వ్యవహారమంతా హెడ్డాఫీసుతోనే సంబంధము.
3. మేనేజిమెంటు ఖర్చులు స్వల్పము.
4. అతిశీఘ్రకాలములో క్లైములు పరిష్కారము చేయబడును.

ఆంధ్రదేశములో ఏజంట్లు, చీఫ్ ఏజంట్లు, ఆర్గనైజర్లు కావలెను. కమీషన్, జీతము రెండును యివ్వబడును. వివరములకు వ్రాయుడు:—

కె వి. చెట్టి, B. A. B. L.,
బళ్లారిబ్రాంచి కార్యదర్శి.

N. V. సుబ్రహ్మణ్యం, B. A.,
హనుమకొండబ్రాంచి కార్యదర్శి.

C. B. సుందరరాజన్,
సికింద్రాబాదుబ్రాంచి కార్యదర్శి.

దూర్వాసుల సూర్యనారాయణ, B. A. B.Ed.,
రాజమండ్రిబ్రాంచి కార్యదర్శి.

నండూరు రామకృష్ణారావు,
ఏలూరుబ్రాంచి కార్యదర్శి.

గంగరాజు మల్లిఖార్జునరావు,
చీఫ్ఏజంటు, బెజవాడ.

పూర్ల వెంకటేశ్వరరావు,
ఆర్గనైజరు, ఏలూరు,

దొంతరాజు. రామకృష్ణయ్య
చీఫ్ఏజంటు, గుంటూరు.

పు లో మ

ఐన పాతివ్రత్య
మపహరింపకుమయ్య అదయుండ వీవొచు.

పు లో ము డు

పతిని నేనై నీకు సతివి నీవైనపుడు
రక్షింతు నేను నీ రమణి పాతివ్రత్య
మంత దాకను నీదు నాశయము నెరవేర్ప

[చేతులలో ఉన్న పులోమతో పర్వతోపల ప్రాంతానికి పరుగెత్తుతాడు.]

౪

[శిలాతలాల్లో పులోముడు పరుగెత్తుతుంటాడు. పులోమ గర్భంలో ఉన్న]

అ జా త శి శు వు

మహితాత్మయా సాధ్వి మానంబు చెరుపగా
తలచి పారెదవేర దానవాధమ నీవు ?

పు లో ము డు

[వెరగుపడి నాల్గు దిక్కులూ చూచి]

కనుచూపు మేరలో కానుపించ డెవండు
కర్ణగోచరమైన కంఠ మెవ్వానిదో !

[ఆలోచించి]

వెనుదిరుగ నను జూచి వెరగుపడి నక్కెనా
పాషాణమయమైన ప్రాంతమం దెచటైన !

అ జా త శి శు వు

వెరగుపడి వెడలుటకు వెలితివాడను గాను
ఈ పాటి బలమునకె ఇంత గర్వం బేల ?

పు లో ము డు

ఎందుండి నీ విట్లు ఎరుగకే నా బలిమి
పలుకుచున్నావురా పాపాత్మ చాటుగా.

అ జా త శి శు వు

కనుల ముందరయున్న గర్భగోళమునుండి.

పు లో ము డు

ఆకాశవాణియా !

అ జా త శి శు వు

ఆమె కాదుర నేను.

పు లో ము డు

[పులోమగర్భంవైపు చూచి]

ఇందుండి ఎవడైన నిటు పలుకుచున్నాడ !

అ జా త శి శు వు

కొంచె మాగుర గర్భకుమారంబు వెలివడెద.

పు లో ము డు

వింతగా నున్న దిది ఘోరమ ఇటనుండి
చేరుకొనియెదగాక జీవితేశ్వరితోడ
సర్వభద్రంబైన సదనమ్మునకు వేగ.

[త్వరగా భయంతో పరుగెత్తుతాడు. పులోమకు గర్భచ్యుతమై శిశూదయం అవుతుంది. పులోమ మైకంలో ఉంటుంది- శిశువు మృతి జెందాడని. క్రిందపడ్డ శిశువు లేచిపోతూవున్న పులోముడితో]

జా త శి శు వు

చాలురా నిలు రాక్షసాధమ సాధనము
నీచేతకా దెటుల నిలిచి పోరాడేవు?

పు లో ము డు

[వెనుదిరిగి చూచి]

ఎవ్వడవురా నీవు ఎటనుండి వచ్చావు ?

జా త శి శు వు

ఇపుడె ఈలోకమున నెత్తినాడను జన్మ
నిన్ను రణమున జంప నిలచియున్నా నిదే.

పు లో ము డు

తడవేల యస్త్రైన తాకి చంపెదగాక !

జా త శి శు వు

తేలు నిపుడే నీదు తేజంబు శౌర్యంబు.

పులోముడు

అడుగు ముందుకు రమ్ము అడుగు ముందుకు వత్తు
అపుడు పోరాడితే అంద మగుపించురా.

జాతశిశువు

ఇదుగో వేసితి నడుగు ఏమి చేయుదువురా ?

పులోముడు

అడుగు ముందుకు వేయ నాదిత్య తేజుడై
దహియించుచున్నాడు దానవునె న న్నిట్లు

జాతశిశువు

ఒక అడుగు నే వేయ నొక యడుగు వెనుకకే
వేయుచున్నా వేల వెలితిపడి దానవా !

పులోముడు

[మాటాడడు.]

జాతశిశువు

విడువగాదగదు నిన్ విగతజీవుడవైన
ఇదుగో వచ్చానురా ఇంక నడుగులు నాల్గు.

పులోముడు

శిశువె యయ్యును వీడు శీర్ష మొగ్గించురా !
బ్రతుకుపై నా కిపుడు పాలుపోవుట లేదు.

[వెనక్కు నడుస్తుంటాడు.]

జాతశిశువు

పర్వతాగ్రమ్మునకు పరుగిడెద వేలరా
ప్రస్థమ్ము పైనుండి ప్రత్యంతములమీద
పడిపోయి వడిలోన ప్రాణముల విడిచెదవు.

పులోముడు

దుర్బుద్ధి నానాకు దురితముల బాపుకొన
నింతకంటె వేరు నిరవు కనబడదురా
ఆ ఋషికి నే జేయు నపచారమున కిపుడ
తగిన శాస్తియె నాకు దయచేసె దైవంబు
అర్భకుని చేతిలో హతమౌటకంటెను
ఆత్మహత్యను నేను ఆచరించెద నిపుడు

[శైలాగ్రంనుంచీ క్రింద పడిపోతాడు. శిరస్సు భిన్నమౌతుంది. జాతశిశువు తల్లిదగ్గరకు పోయి]

జాతశిశువు

ఏను మృతి నొందుదని ఏడ్చినట్టి కన్నీరు
కాల్వగా నిటుమారి కలసినది నదిలోన
భాగీరథీనదికి పాయగా ప్రవహించి.

[తల్లి దగ్గరకు వచ్చి]

అంతకుని గృహమునకు అంపియున్నా వతని
అమ్మ లే లేవమ్మ ఆశ్రమంబున కేగ.

పులోమ

కుక్షి చ్యుతుండవై రాక్షసుని సమయించి
వరహాసనాబిడ్డ వచ్చితివ నాతండ్రి !

[అని ఎత్తుకొని ముద్దాడి]

అభిషేచనార్థమ్ము అరిగియుండిన నాన్న
ఆశ్రమప్రాంతమున కరుగో వస్తున్నారు.

[బిడ్డ నెత్తుకొని ఆశ్రమానికి పోయింది.]

౨

[ఆశ్రమోపాంతము – భృగుడు, పులోమ.]

భృగుడు

[కంటి కన్నీటి కాల్వను చూచి]

ఈ ప్రవాహ మ్మిచటి కెటనుండి వచ్చినది ?
బాలార్కుబోని ఈ బాలు డెవడే తన్వి ?

పులోమ

కాలకోవిదులు మీ కేల నే వచియింప ?
దోషజ్ఞ ! న న్నిపుడు త్రోసివేయకుడయ్య.

భృగుడు

[నిమీలిత లోచనుడై – సర్వం గ్రహించి, మఠుకంలోని అగ్నిని చూచి]

సర్వభక్షకుడవై జగతి చరియింపు మిక

అ గ్ని

[ప్రత్యక్షుడై]

తా నెరింగినయర్థ మే నెఱుగనని చెప్ప
పాపపంకమునందు పడుట నిక్కంబౌట
అపసత్య దోషంబు అనుభూత మౌనంచు
వెరచి నే చెప్పితిని వెలది నీ తన్వియని.
బ్రాహ్మణుడ వీవౌట ప్రతిశాప ముడిగితిని
అమరులకు నర్పించు హవ్యకవ్యంబులున్
నాముఖంబునగదా నాకలోకము జేరు
న్యాయమా శపియింప నన్ను భట్టారకుఁడ ?

భృ గు డు

[పశ్చాత్తప్తుడై]

అగ్నిభట్టారకా! ఆచరించినకార్య
మపసవ్య మొనరింప తపము నోచగలేదు
విధికృత మ్మిదిగాన వేడెదను నే నిదే
కనికరము నామీద కలిగియుండుము దేవ!

బ్ర హ్మ

[సాక్షాత్కరించి]

విశ్వంబులో నెవరు వెనుద్రిప్పగా లేరు
ముని శాప మెంతయు నమోఘంబు గావునన్
ముల్లోకముల కిపుడు ముప్పు వాటిల్లినది.

[అగ్నితో]

శుచులలో నత్యంత శుచివి నీవై అగ్ని
సర్వభక్షుండవై చరియింపు భువనముల.

[భృగునితో - పులోమను చూపిస్తూ]

ఈ మహాదేవితో నెనయైన పతివ్రతల్
దృష్టిగోచరమైరె సృష్టిలో నెప్పుడైన!
కంటి కన్నీ రిట్లు కాల్వగా మారినది
నామకరణము జేతునా ? వధూసరయంచు.

భృ గు డు

[నమస్కరించి - జాత శిశువును చూపిస్తూ]

చిరుతవానికి కూడ చెప్పిపోవలె పేరు.

బ్ర హ్మ

చ్యవనుండు. నీకులము పావనంబయ్యె ఋషి!

భృ గు డు, పు లో మ

[నమస్కరిస్తారు.]

బ్ర హ్మ

[అంతర్హితు డౌతాడు.]

భృ గు డు

అగ్ని కార్యమ్మునకు ఆలస్యమైనయది
అందుకై మన మిపుడు ఆయత్తపడవలయు.

పు లో మ

సామి! మీ యాజ్ఞానుసారముగ వర్తింతు.

[లోపలికి పోతారు.]

సంస్మృతి

తుమ్మల సీతారామమూర్తిచౌదరి

౧

తల్లి విపత్తు గాంచి పరితాపమునం బడి రాష్ట్రబీజముల్
చల్లిన జొన్నవిత్తులకులప్రభవున్ గురునాథు నెంచుఁ డీ
చల్లని వేళ; నాతని కొసంగనపిండముఁ గాకి ముట్టఁగా
నొల్లదు పేరుఁ జెందిన సహోదరు లిట్టికొఱంత లుంతు రే ?

౨

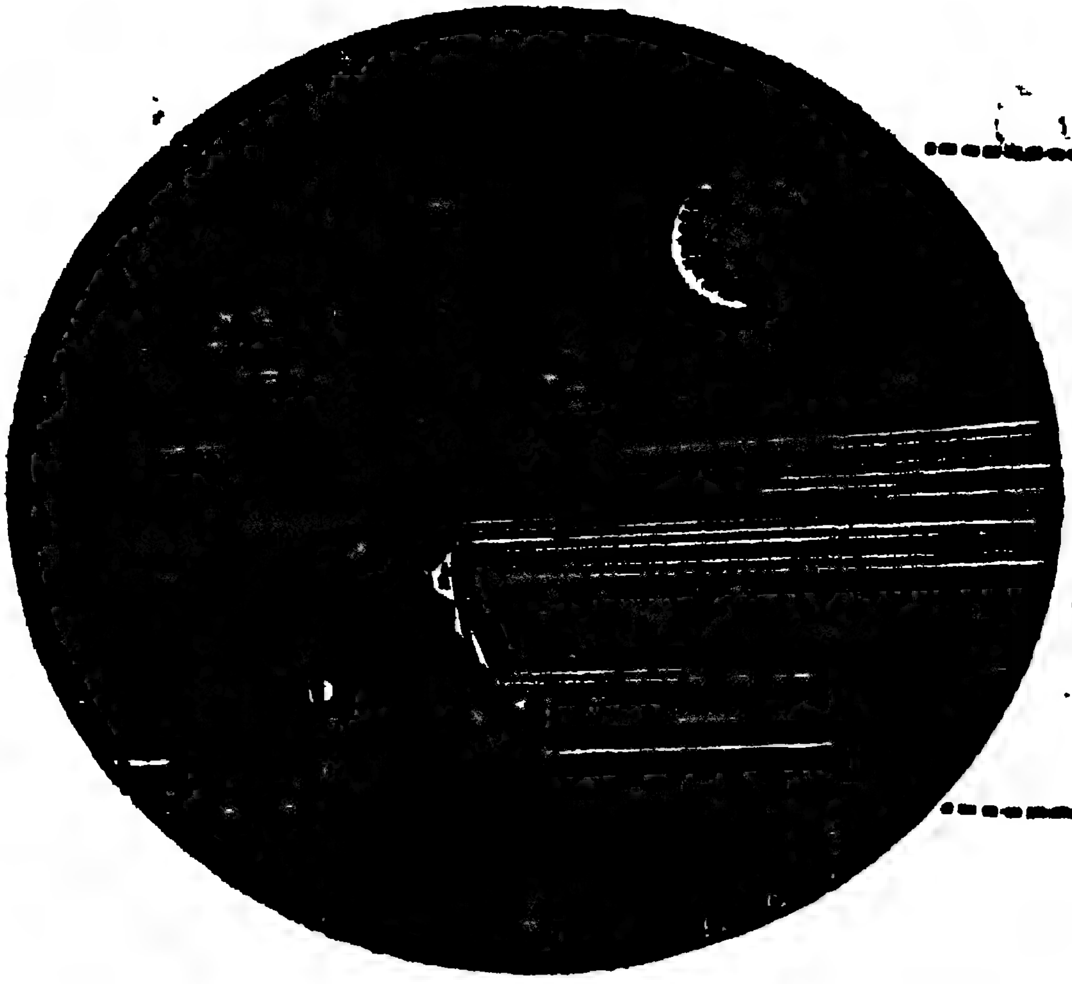
మన్నించెనా ? యొక్కమాత్రేని పానుగల్ విభుఁడు రంభ యొసంగు వీడియమ్ము
గురుఁ డెంతగా వేఁడుకొన్నను గోష్ఠికై తలనూపెనొక్కా ? వేదముబుధుండు
విసముగాదా ? సుధారసధార మోచర్ల రామచంద్రున కాంధ్రరాష్ట్రరవికి
కారింపదా ? నందనారామ సుమబంధు వనిలంబు నెమిలి పట్టాభిరాము

గాంగవాఃకణ మంగారకణము గాఁగఁ
జీకునం బడఁడో ? నారసింహశర్మ
తల్లి సంకెలలోఁ దల్లడిల్లుచుండ
నాకమైనను నరకంబు గాకయున్నె ?

3

ఎవ్వం డాతఁడు మింట నిల్చి మనపై నీ నందనోద్యానపుం
బువ్వుల్ చల్లెడి ? నాంధ్రరత్నము సుఁడీ ! పుణ్యాత్మ ! నీ వప్పుడే
దవ్వై పోయితివా ? త్రిలింగజనసీదాస్యంబు దూలింపఁగా
నువ్విళ్లూరెడి మా కొసంగవె జయవ్యాఘంబు లాశీస్సులన్.

("రాష్ట్రగానము" నుండి)

చౌ చౌ

లేక నాలుగు గీతికలు

కవికొండల వేంకటరావు

౧

పూచింది మల్లియ!
కాసింది మామిడి!
వీచింది తెమ్మెర!
ఊచింది లతకూన!
ఏచాయ సుగమో యిదీ?
చూచాయగా తొంగి
చూచేనురా సఖుడ!
క్రొంగ్రొత్త యేడాది.—
కుశల మాతన్ నీకు!
కోర్కె లీడేరుతన్!

౨

రాయలరాజ్యం
మాయము కాగా
కుడిచెయి విరిగిన చొప్పయ్యావు.
వారంగల్ నైజామున కలవ
దాపలచెయ్యే దండగపడ్డావ్.
తంజావూరున అరవం గ్రమ్మ
నో రడిపోయి మూగైపోయావ్.
ఉరియాకు గంజామును గూర్ప
శిరమే త్రుంచుకు పోయిం దిస్నే!
మొండెతుండెములలా గున్నాయి
దత్తమండలం - ఉత్తరసర్కార్!
తెనుగుతల్లీ! ని న్నేమని కొలుతు?
తెనుగుతల్లీ! ని న్నేమని పిలుతు?
గరుడునిలాగు అమృతం దెచ్చి
మరల నిన్ను బ్రదికించే దెవరో!

3

మేఘశకలంబేని అడ్డని
లాఘవపు సూర్యాస్తమానము.
ఎఱ్ఱబింబము కఱ్ఱచీకటి
అంతె! — సాంధ్య విశీర్ణ శోభల
మధ్యవర్తిత్వంబు లేదెటు —
చల్లనగు తెమ్మెరలు గాత్రము
యుల్లమున మేల్కొల్పె కరడులు
దరిని గల సాంద్రపుఁ గనుపపు
లరయ, దీర్ఘ శిరోజములు, నొక
యింతి యభ్యంగనంబై, వె
న్నారబోసి కొ, గోళ్ల దువ్వుచు
లీల మెడ గప్పికొని యూచెడు:
అందమున గనుపట్టదొడగెను—
తొందఱగ మా నావ బోతూ
డెందమున కానంద మిచ్చెను.

౪

ఎండినపువ్వు కొండకు విసరితె
కొండగాలి కది కుహరం జొచ్చె:
కుహరంముందు కూరుచున్నవి
పహారా గాయుచు పదివ్యాఘ్రాలు
పదారుపండ్ల పడుచుపిల్ల తా
ఎండినపువ్వే కోరుకొన్నది.
కుహరంలోపల కుమిలెదు పువ్వే
దహారాకాశ నిధాన మన్నది.
వేదాంతార్థము వెతగుల కంటది
వేదాంతము తా మాటలాడ్తది.

విప్లవము

దొడ్లేటి వెంకటకృష్ణయ్య

కలకలలాడు మోము వెటకారము పాలయిపోయె దాస్యశృం
ఖల రొయికలే మొగమ్మున వికారము గ్రక్కుచు నవ్వుచుండ నీ
తలపుల మాసిపోని యవతారము దాస్యముసేవ జేయుచున్
కలిగి కృశించుపోయె కలకాలము స్నప్నపు స్వేచ్ఛమూర్తులన్.

కండరముల్ కిరాతవిశిఖంబుల పోటులలోన మ్రగ్గి నీ
రెండకషాయదీధితి స్ఫురించిన రక్తములోన లీనమై
భండన భీమునే లయప్రభంజనునే విలయాగ్నిరుద్ర మా
ర్తాండులనే కడంగి తలదన్నిన శౌర్యము జూపె వీరుడా!

నెత్తురు బొట్టులోపల జనించిన శౌర్యరసానుభూతి మి
న్నత్తున పొంగిపోయి అట నిల్చినదోయి! రణంబులోన నా
కత్తికటారులన్ తెగిన కంఠములన్ దిలకింప నీవు క
న్నెత్తుటకైన చాలవట! ఏమి విచిత్రము పూర్వశౌర్యముల్.

కటిక దరిద్రదేవతముఖాన నదించిన కాళరాత్రి చీ
కటిరొద తాండవించెదు నొకానొక దుర్భరకాలమందు శే
షటి సడిలేక ఈ రసపిపాసువు ఇట్లె నశించిపోవు ; వి
స్ఫుటదరుణాంశురాగపరిశోభిత మంగళమున్ స్మరించుచున్

క్షీరసాగరమథనగంభీరదృశ్య
మిక ముగిసెనోయి దేవత లేగినారు
కాలగర్భగుహాంత రాగాధములను
పెల్లగించి బయల్పడె భీకరాగ్ని
జ్వాలమాలాకులంబు విశాలజగము
గళమునందున బంధించు ఘనుడు లేడు.

లేచి రమ్ము హాలాహాలవీచి నొకటి
కంఠమున నిల్పు విశ్వరక్షణముకొరకు
నీలగళమూర్తివాదు. ఘూర్ణీకృతోగ్ర
వికటమాయాప్రపంచాంబునికరసీమ
నొదిగి నేడు జ్వలించు సుప్తోత్థితాగ్ని
నొరసికొని చిమ్ము విషము నీ వొకడవే కు
డించుకొన పాలలోచను డేమిలెక్క ?

తెలుఁగునాటితల్లి

కేసరి ఆదినారాయణశర్మ

భవ్యగోదావరీ - ప్రముఖ జీవనదీ త, రంగ డోలావిహా - రముల నెనంగి,
శ్రీమత్కుటుంబినీ - ప్రేమోల్లస ద్రాష్ట్రి, విజయాప్తిగేయముల్ - వినుచు నలరి
లలితధారాశుద్ధిఁ - జెలువారు కవులయా, శీస్సులందుకొనుచు - లెన్న మెఱసి,
సాంద్రాంధ్రపౌరుష - చాకచక్యార్జిత, కీర్త్యున్నతికి నమ - స్కృతు లొనర్చి
మంజు మంజీరశింజిత - మహితగతుల
హైంధవాభ్యుదయవనీవి - హారములను
స్వేచ్ఛ తళ్కొత్తఁ బొనరించు చతుర వీవు,
సంద్యగుణవల్లి! యో తెల్గు - నాటితల్లి !!

౨

ఆంధ్రమహాసభా - ధ్యక్షుని సమయోచి, తోక్తుల కెన లేని - యుబ్బుఁ గనుచు
రాయలసీమా ప - రాఙ్ముఖతకు మదిఁ, గలఁగుచు నిస్పృహా - కులిత వగుచు
అతివృష్టిపరిపీడి - తానాథజనసాధ్వ, సము నుడుపంగఁ గార్య - సరణిఁ గనుచు
దారుణక్షామని వారణసన్నాహ, ముల విరివియొనర్చు - పొలుపుఁ గనుచుఁ
జెలిమి మంచితనమ్మును - గలిమి బలిమి
నైకమత్యమ్ము ధైర్యమ్మ-యాజ్ఞ సూనృ
తాదరమ్మును మాతృదే - శాభిమాన
మాంధ్రహృత్సీమలను నిల్పు - మమ్మ! తల్లి !!

౩

పస మించు పోరువల్ - బాగుగఁ గట్టిన, గతితలు ముడిగుడ్డఁ - గట్టినారు
లలి 'నసూర్యంపశ్య' - తెలమిని స్వాతంత్ర్య సమరభూమిని బోరు - సలిపినారు
మృదుల వీణాతంత్రి - మీట నేర్చిన పురం, ధ్రులు రాట్నములఁ ద్రిప్పఁ - గలిగినారు
సౌధాంతరముల వా - సముఁ జేయుసాధ్వులు, దేశోద్ధరణకునై - తెరలినారు
కష్టములకోర్చి, సౌజన్య - గరిమఁ గాంచి
సహజభీరుత్వ మెడలించి - జడిమ దులిపి
దేశహితకార్యసాధన - దీక్షఁ బూని
నారు ; నీ పుత్రికలు తెల్గు - నాటితల్లి !!

౪

శ్రీవిశాఖపురిం బ్ర - సిద్ధవిద్వజ్జనా, మోఘవాక్యములకు - మోద మంది
సప్తగోదావర - స్నానమ్ముఁ బచరించి, భీమేశు నర్చలఁ - బ్రీతుఁ జేసి
కృష్ణవేణమ్మకుఁ - గరణినభక్తిని, బూజానమస్సులఁ - బొసఁగ సలిపి
'దేశభక్తు'ని యింటఁ - దృప్తిగ భుజయించి, యాంధ్రభీష్ముని సల - హాల నంది
పంటకాఁపుపడంతు లు - పాయనములు,
గానొసంగెడు ఖద్దగల్ - గట్టి సింహ
పురిని స్వేచ్ఛగ విహరింపఁ - బొమ్ము వేగ
నంద్యగుణవల్లి! యో తెల్గు - నాటితల్లి!!

౫

తుంగభద్రా దివ్య - తోయమ్ములను దెచ్చి, పశ్చిమాంధ్రులకుఁ బి - పాస దీర్చి
విద్యానగర పూర్వ - విభవమ్ము స్మరియించి, కృష్ణరాయని కళా - తృష్ణ కెఱఁగి
గ్రామీణజీవన - ప్రాముఖ్యము నెఱింగి, సారస్వతవికాస - సరణి నెమకి
'శ్రీబాగు ప్యాక్టు' నం - చితముగ వివరించి, యాశయప్రాతికూ - ల్యముల దులిపి
తమిఁ గుటీరపరిశ్రమో - ద్ధరణమునకు
వలయునవకాశముల గూర్పఁ - దలపుమమ్మ
పారతన్త్ర్యమ్ము వోవు ని - డారు సాకము
నంద్యగుణవల్లి! యో తెల్గు - నాటిదల్లి !!

౬

ఆంధ్రరాష్ట్రముఁ గోర - నద నిదియే యని, పలువురు పెద్దలుఁ - బల్కినారు
ఆంధ్రాభ్యుదయమున - కడ్డంకు లెవ్వియు, నుండరా దనియెను - యువకసమితి
ఆంధ్రత్వసిద్ధి క - భ్యంతర మొందును, సహియింపమని రాంధ్ర - మహిళ లెలమి
ఆంధ్రభారతిని స - ర్వాంగీణ లావణ్యఁ, జేయుదు మనిరి, ప్ర - సిద్ధకవులు
ఉరుతరావేశకలితు లై - యొప్పినారు
తెలుఁగుమండలములవారు - కలఁత జెందఁ
బోకు మచిరమ్మునను, నీక - పూర్వవిభవ
భవ్యరాజ్యాధిపత్య సం - ప్రాప్తి గలుగు
నంద్యగుణవల్లి ! యో తెల్గు - నాటితల్లి ! !

౭

అరిదుర్భేద్యము లైన దుర్గము లనం - తాహార్యపఙ్క్తు ల్మహా
త్తరనౌకాశ్రయరాజియున్, భయదన - త్వారణ్యవారమ్ము ద్దు
స్తరకూలంకషలు న్మహార్ణవము, రత్నస్థానముల్ సర్వదా
పరమానన్దత్వముఁ గూర్చు నీకు గనుమా - భవ్యాంధ్రరాష్ట్రాంబికా!

ఆవేశం

రుక్మిణీనాథశాస్త్రి

పత్తిని వొడులుకు
కత్తిని పట్టుతా!

కలం పట్టుకు
కిలం పట్టిన
పాతమాటల
కోత లన్నీ
కూల్చివేస్తాను!

కుంచెపట్టుకు మనోవీధిని
సంచరించే 'భావి-సౌఖ్యం'
పత్రపత్రంలోన ఫస్టు గ
చిత్రముల్ రాస్తాన్!

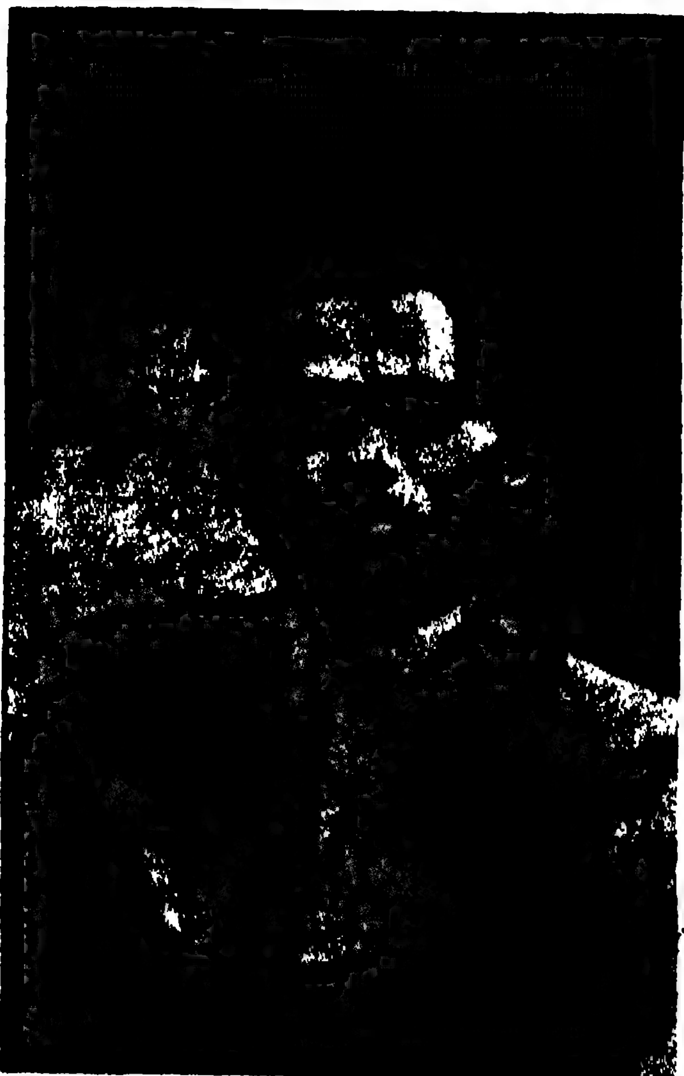
గడ్డిగం వేసేటి పెద్దల
మడ్డిమాటలు మాయపాటలు
కల్లిబొల్లి, కాలవాహిని
కలిపివేస్తాను!

తెగువ తెచ్చుకు
చేవ తెచ్చుకు
తిరుగుతూ దేశాంతరమ్ములు
వ్యక్తికీ వ్యక్తికీ మధ్యా
వెలుగు నిచ్చేస్తాన్.

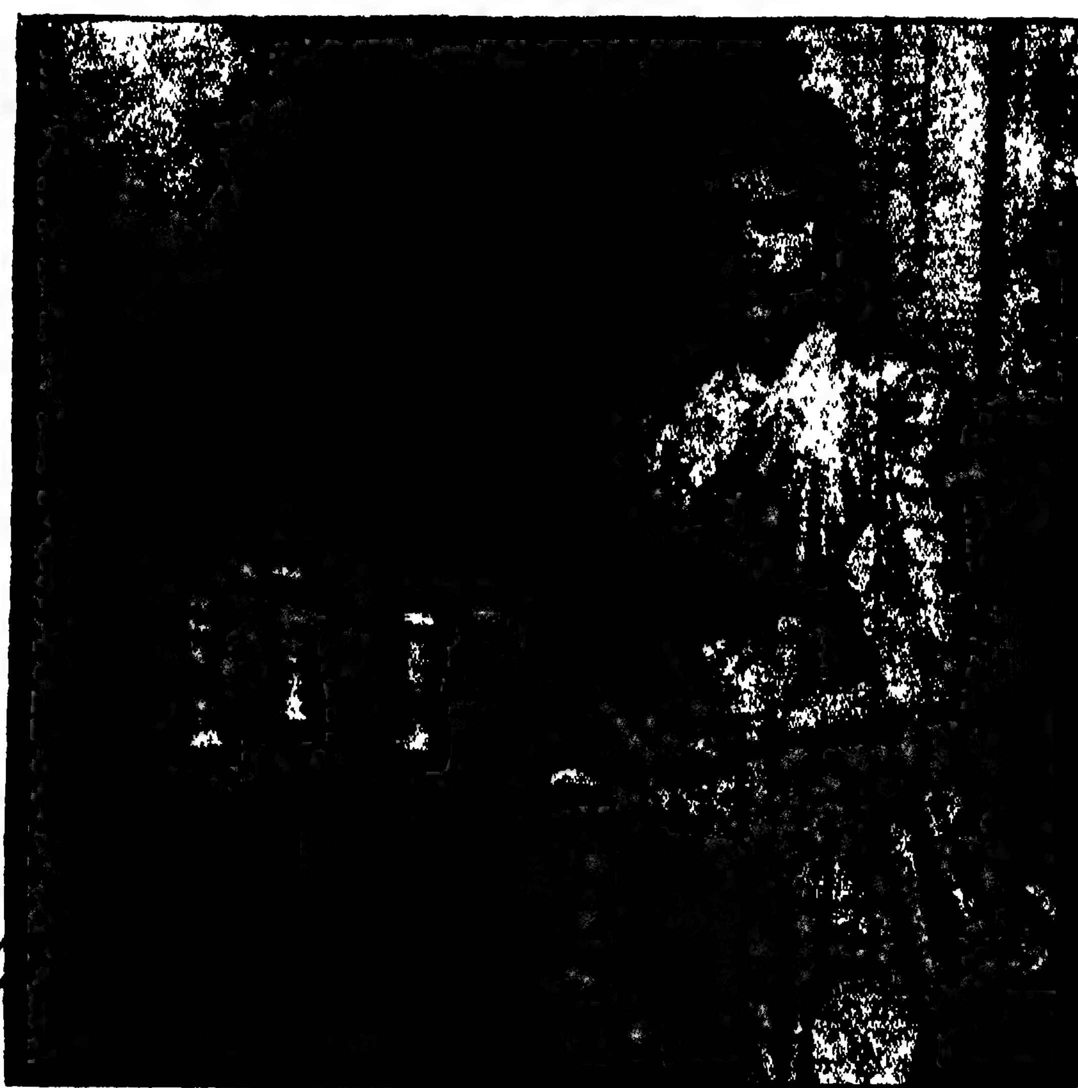
ఆర్తులను కాపాడతానూ
కార్తవీర్యార్జునున్నౌతా
చచ్చు సిద్ధాంతములు కాల్చుకు
స్వర్గధామము కట్టుతా!

ఆంధ్ర విద్యార్థి సంఘము, కలకత్తా.

శ్రీ మండా బుచ్చిరామారావుగారు

శ్రీమతి టీ. అన్నపూర్ణగారు

శ్రీమతి జి. కే. సీతాలక్ష్మిగారు

యునైటెడ్ ప్రొడక్షన్సువారి అన్వేషణము

భారతసినీమా ప్రపంచమునకు భూషణప్రాయమైన బాలిక

శ్రీమతి వసుంధర

హెచ్. యం. వి. ఖ్యాతికలది...సంగీతకళాభిమానులగు వేలకొలది సభ్యుల హృదయములను తన మృదుమధురగాన మహిమచేత నయమొందించిన (నూతనగాయినీమణి)

మొట్టమొదటిసారి తనసహజలావణ్యసంపదతో

ప్రధానపాత్రధరించి నటించిన

మోక్ష

(తమిళ టాకీ)

మరియు రావు బహదూర్ పి. సంబంధంమొదలియార్ యింకను వేలకొలది యితర నటీనట బృందము పాల్గొన్న చిత్రరాజ్యము.

సంభాషణలు అనువాదము
రావు బహదూర్
పి. సంబంధంమొదలియార్

కథ, డైరెక్షన్
అక్తార్ నవాజ్

కీర్తనలరచన
యాసై
వైద్యనాధయ్యార్

సహాయకులు
యల్. భగవాన్

(యస్. గోవిందరాంగారి ప్రత్యక్షపరిశీలనక్రింద తయారుచేయబడినది.)

........................వివరములకు........................

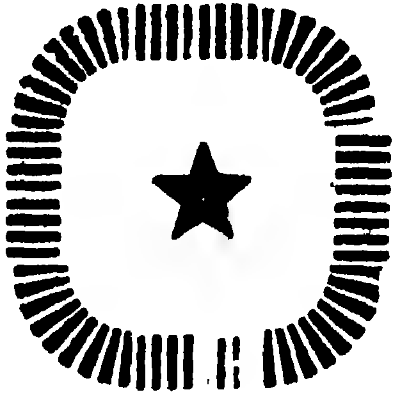
UNITED PRODUCTIONS

P. B. No. 395, MADRAS.

మరొక శ్రోత్రపేయమగు గానము

శ్రీమతి కె. అశ్వత్థమ్మ

నటించిన

శాంత సక్కుబాయి

ప్రదర్శనకు సిద్ధముగ నున్నది

థియేటర్లవారికిని, వీక్షించు ప్రజలకును తృప్తిని కలిగించునట్టివి

రాయల్ టాకీస్‌వారి తమిళ చిత్రములే !!!

చింతామణి } (హిందూదేశమున దీనివలె లెక్కలేనన్ని వారములు ఒకేఊరిలో ప్రదర్శింపబడిన చిత్రము మరేదియు లేదు.)

కోవలన్

లలితాంగి

కృష్ణార్జున

భామాపరిణయము

తూక్కు-తూక్కి—

వీనిని చూచియున్నారా ?

●

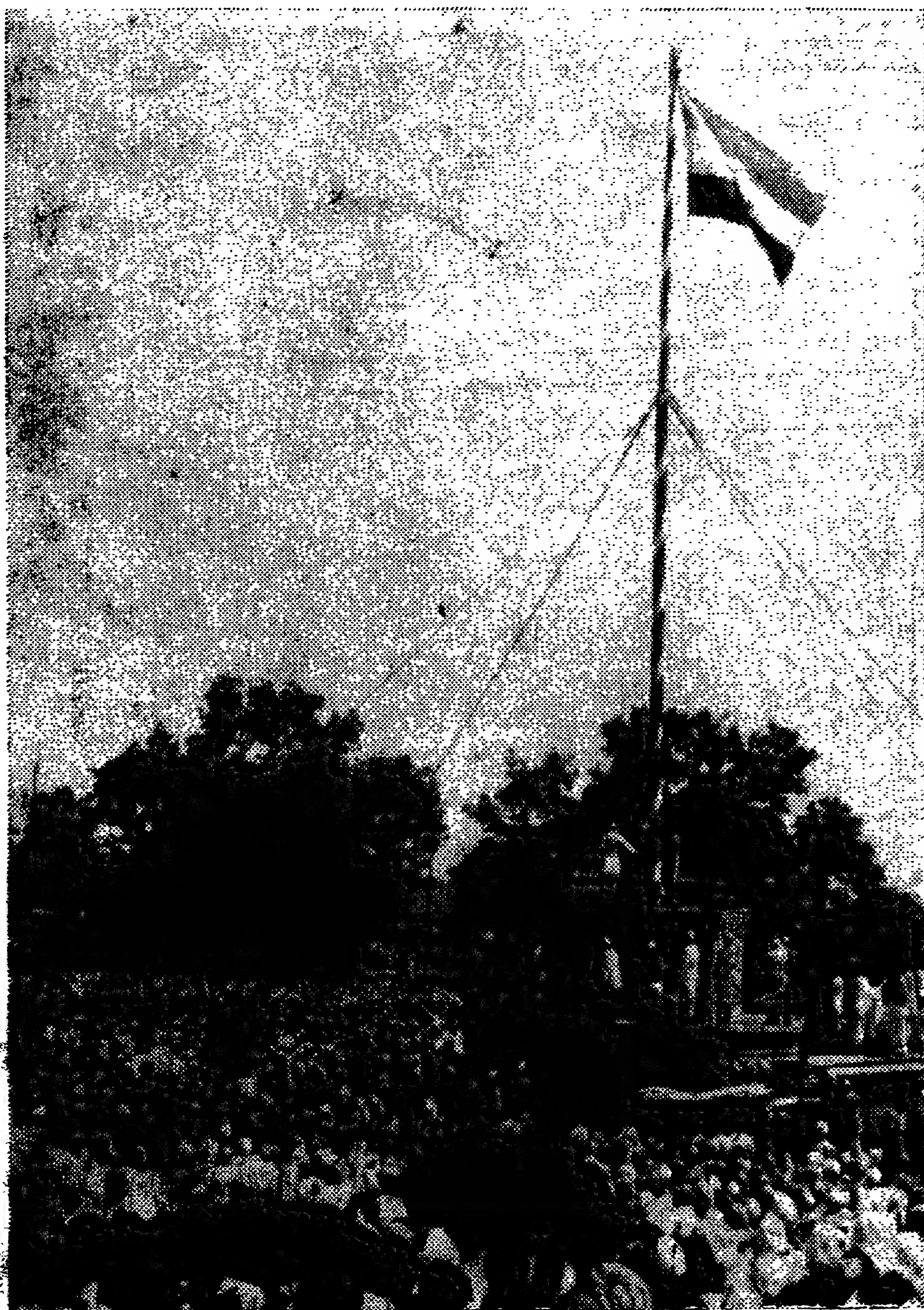

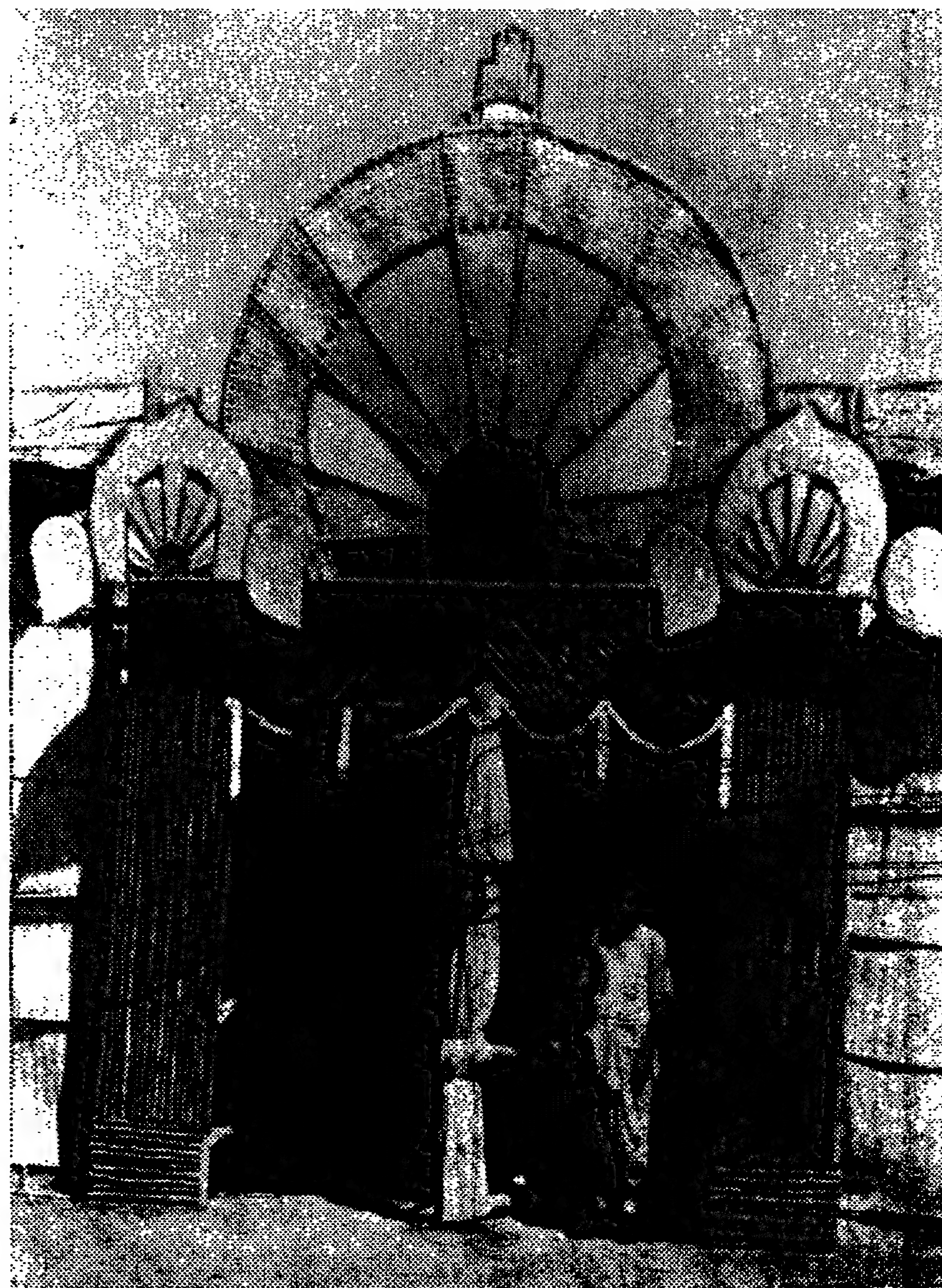
రాయల్ టాకీ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్,

120 సాతుమాశివీధి, : : మధుర,

బ్రాంచి : బాలకృష్ణ వన్, బెజవాడ.

౫౨-వ దేశీయ మహాసభ (విష్ణుదత్తనగరము) త్రిపురి

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము: కళామందిర ద్వారము

గుంటూరు హిందూనాటక సమాజము (ఫస్టు కంపెనీ) వారి హరిశ్చంద్రలోని ఒకదృశ్యము.

శ్రీ హరి ప్రసాదరావుగారు (హరిశ్చంద్రుడు) శ్రీ కోపల్లె హనుమంతరావుగారు (చంద్రమతి)

పై నాటకసమాజమువారి శాకుంతలములోని ఒకదృశ్యము.

శ్రీ హరి ప్రసాదరావుగారు-(దుష్యంతుడు) శ్రీ కోపల్లె హనుమంతరావుగారు (శకుంతల)

కొరవంజి

చింతా దీక్షితులు

కొరవంజి అనగా ఎరుకలసాని అని అర్థము.

కొరవంజి పదమునకు కురవంజి అనే రూపాంతరంకూడా గ్రంథములలో కనిపిస్తోంది.

ఈ ఎరుకలసాని పూర్వకాలంలో ఎక్కువ పలుకుబడి సంఘములో సంపాదించుకొంది. రాజులున్నూ రాణీలున్నూ ఆవిడకు సులభముగా దర్శనమిచ్చి ఎరుక చెప్పించుకొని ఉచితవిధంగా బహుమతు లిచ్చేవారు.

కదరీపతి వ్రాసిన శుకసప్తతిలో ఒకకొరవంజి రాజుగారి దర్శనానికి వస్తుంది. ఆవిడను కవి యీవిధంగా వర్ణించాడు:

"ఇఱుకుచవలిసుబ్బచన్నుల
గొఱుకుచుంజవరా లొకర్తె గొఱుకో యవ్వా
యొఱుకో యని తనచందం
బెఱుకపడంగా హజార మేలమిం గదిసెన్.

అప్పు డప్పరంతుక తెఱం గమ్మహీంద్రుండు పరిచారికాజనంబులవలన విని యవధరించి సమ్ముఖమ్మునకు రావించిన —

సవరనిపనివన్నె ఱవిక పిక్కటిలంగఁ
గులుకుపాలుబ్బుగుబ్బలు ఘలంగ
ముంజేతులను ముఖాంబుజమున నొకవింత
పొలుపు దెల్పెడు పచ్చబొట్టు లెసఁగఁ
గుఱుమ పుపచెయ్యంట చెఱఁగులో నిడుకొన్న
ముద్దుఁబల్కుల చిన్ని బుడుత డమరఁ
దరతరంబులనుండి తనయింట వెలయు పు
త్తడిపైఁడిబుట్ట మస్తమున వెలుఁగ
బొమలసందున నామంబు, భూతిపూఁత
నెన్నొసటఁ, బుక్కిటవిడెంబు, కన్నుఁగొనలఁ
గాటుక, రహింప వచ్చి యాత్మ్మతలేంద్రు
చరణముల కొరగా మొక్కి చక్క నిల్చి;

ఇది దారికట్టు, మొనక
ట్టిది, కాంతావశ్యకరణ మిది నీమది కిం
పొదవించు నోనకేశ్వర!
పడిలంబని తెల్పి కొన్ని బదనిక లొసఁగెన్.

తలఁపున నిది గారడ మని
తలఁపకుమా, సింగఁ డల్ల తతిఁగొంపదరిక
దల మోచి తెచ్చినవి యివి
తల నుంచుము పసిఁడితాయెతలనుంచి నృపా!

అని విన్నవించిన యమ్మత్తకాశినీకరాంబురుహదత్తం బగు నయ్యుత్తమదివ్యౌషధత్రయంబు రయంబునఁ గ్రహించి కరుణావలోకనపరుండై ప్రియ వినయ గంభీరభాషణంబుల నిట్టు లనియె—

ఏయేభూములఁ జూచినావె కొరవం
జీ! రూపలావణ్యరే
ఖాయుక్తిం దగు కొమ్మ లెందుఁ గల రీ
క్ష్మామండలిన్ మాసభా
వాయత్తైకవిలాసనై ఖరుల మే
లం దెవ్వరిం జెందు న
య్యాయావార్తలు తెల్పవే మది కమం
దానందముం జెందఁగన్."

ఉత్తమదివ్యౌషధాలు అమ్మడమే కాకుండా కొరవంజి చేతులు చూచి భవిష్యత్తుకూడా చెప్పుతుంది. తన వేషమహిమవల్లనైతేనేమి, తన మాటల చమత్కారమువల్లనైతేనేమి, వర్తమాన భూత భవిష్యత్తులు కరతలామలకం చేసుకొన్న తన ప్రజ్ఞవల్లనైతేనేమి — ఈకొరవంజి తెలుగువాఙ్మయంలోనే కాకుండా కన్నడ ద్రావిడ వాఙ్మయాలలో కూడా శాశ్వతస్థానం సంపాదించుకొంది.

తెలుగు ప్రబంధాలలో అక్కడక్కడ కొరవంజివర్ణనలు కనిపించినా అవి అంత చెప్పుకోదగ్గవి కావు. కాని పాత తెలుగు నాటకాల్లో సాధారణంగా ఈ కొరవంజి ప్రధానస్థానం ఆక్రమించుకొన్నది.

ఈపాత తెలుగు నాటకాలకి యక్షగానా లని పేరు.

తెలుగు ప్రజాసారస్వతములో బాలవాఙ్మయం, స్త్రీల పారస్వతం యక్షగానాలూ దివ్యమైన శాఖలని యిదివరలో నిరూపించాను. యక్షగానాలు పండితులూ పండితకవులూ వ్రాశా రనిన్నీ, మహారాజులూ, దేవుళ్లూ వాటిని ఆదరించా రనిన్నీ

అవి కసవస్త్రబంధము లనిన్నీ యిది వరలో మనవి చేసికొన్నాను.

కొన్ని యక్షగానాలలో — మరీ ప్రాచీనమైనవాటిలో — కొరవంజి పాత్ర లేదు. రుద్రయ్య సుగ్రీవవిజయములో కొరవంజి రాదు.

కొన్ని యక్షగానాలలో కొరవంజి పాత్ర ఉంటుంది. అట్టి యక్షగానాలకు కొరవంజులని పేరు.

"కొరవంజి పాత్రప్రవేశముగల యక్షగాన రచనమునకు కొరవంజియని పేరు"- ఆంధ్ర వాఙ్మయ సూచిక.)

వట్టివినోదం కల్పించడానికి మాత్రమే కాకుండా ఈ కొరవంజి కథా నిర్వహణానికికూడా ఎంతో తోడ్పడుతుంది. సంస్కృత నాటకాల్లో విదూషకుడివంటిదే తెలుగు యక్షగానాల్లో కొరవంజి. తెలుగు కృష్ణ లీలలనే నాటకాల్లో (యక్షగానాల్లో—)చల్లమ్మి గొల్లది ఈకొరవంజివంటిదే. వినోదంతో జోడించి కథానిర్వహణం జరగాలంటే ఈకొరవంజి ఉండితీరాలి — ప్రతాప రుద్రీయంలో పేరిగాడులాగ.

వినోదమూ, కథానిర్వహణానికి సహాయమూ కాకుండా ప్రేక్షకులలో విజ్ఞానబీజాలు చల్లుతుంది ఈ కొరవంజి.

"భామకలాపం"లో ఏవిధంగా గొల్లది వేదాంతోపన్యాసం చేసి ప్రేక్షకులకు విజ్ఞాన మందిస్తుందో ఆవిధంగానే కొన్ని యక్షగానాల్లో కొరవంజి పూర్తిగా వేదాంతబోధే చేస్తుంది.

ఇంతకీ యక్షగానాల్లో వేషం వేసుకువచ్చే కొరవంజి మామూలు ఎఱుకలసాని కాదు.

పార్వతీ పరమేశ్వరులు విలాసార్థము కిరాతవేషం ధరించిన విధంగా, భారతీదేవో, పార్వతీదేవో కొరవంజివేషం ధరించి యక్షగానాల్లో వినోదం కల్పిస్తున్నది, విజ్ఞానం వెదచల్లుతున్నది, కథను నిర్వహిస్తున్నది.

మన తెలుగులో ఉన్న కొన్ని కొరవంజి నాటకాలు :— జ్ఞానకొరవంజి, జీవకొరవంజి, భిన్నకవులు వ్రాసిన ఎఱుకల కొరవంజులు, రాజమోహన కొరవంజి, సత్యభామ కొరవంజి, జానకీసుఖోల్లాసకొరవంజి, వగైరా.

కన్నడంలోకూడా ఇట్టి యక్షగానా లున్నవి. "కన్నడసంస్కృతి" అనేగ్రంథంలో ఉదాహరించబడ్డ కొన్ని యక్షగానాలు : — పార్వతీ కొరవంజి, అర్జున కొరవంజి, కృష్ణ కొరవంజి, రామాయణ భారత భాగవతములు. — ఇంతే కాకుండా మైసూరు ఓరియంటల్ లైబ్రరీలో అముద్రిత పుస్తకములపట్టి చూస్తే యీయక్షగాన సాహిత్య మెటువంటిదో తెలుస్తుందంటున్నాడు గ్రంథకర్త నరసింహశాస్త్రి దేవుడు యం. యే.

మన తెలుగుకొరవంజి నాటకాల్లో వర్ణించబడ్డ యెరుకసాని ఎట్టిదో, దాని చాకచక్య మెట్టిదో, దానిమాటలనేర్పు ఎట్టిదో యీక్రింది ఉదాహరణములవల్ల గ్రహించవచ్చు.

(౧) గోకులపాటి కూర్మనాథకవి వ్రాసిన మృత్యుంజయ విలాసము—

పార్వతి శివునిగూర్చి తపస్సు చేస్తుంది. శివుడు సమాధిలో ఉంటాడు. మన్మథుడు తపోభంగచేసి దగ్ధమైపోతాడు. పార్వతిని హిమవంతుడు తీసుకుపోతాడు. అప్పుడు శివుడు విరహవేదన పాలై పార్వతిని చూడవలె నని తహతహ లాడతాడు. తాను కొరవంజివేషం వేసుకొంటాడు. పార్వతిదగ్గిరికి వెళ్లి ఎరుక చెప్పతాడు. ఎట్లంటే —

"శివుఁడప్పు డాత్మీయ విహ్నములఁ మాని
నవతనూధవళిమ నగవుఁ బూని
కరమరంగాకృతి కడగంట నిలిపి
తరుణేందుకళ ఫాలతటిఁ గీలుకొలిపి

* * *

పృథివిమహత్త్వంబు పిఱుఁదులయందు
పృథుతరసరసత హృదయంబునందు
బంధుర తేజంబు వాతెరయందు
గంధవహత్వంబు కాయంబునందు

* * *

కలికిబంగరుపూల గాజులు దొడిగి

* * *

ముక్కునఁ బలుకెంపు ముక్కర చెలఁగ
పెక్కురత్నముపూస పేర్లు చెన్నొంద
శిరమున రత్నభాసితపాత్రఁ బూని
యెరుకతయై వచ్చె హిమశైలమునకు."

* * *

ఆటతాళము

"ఎరుకసాని వచ్చె ఎరు కనుచు ॥అను॥
ఎరుకలసాని వచ్చె నెరుకో యెరుకో యెరుకో
యనుచు ॥ఎరు॥

మురిపెంపునడలతోడ ముంగురు లల్లాడ—
సరసంపుమాటల — చతురతతో — శిరమున నవరత్నఖచితమైన బుట్ట పెట్టి —
మెఱుపుథలెను మేను మెఱయఁగను."

* * *

వచ్చి ఈవిధంగా తనగొప్ప చెప్పుకొంటోంది. —

ఆటతాళము.

* * *

సరసిజభవురాణి పరిణయమాట మా — యెరుకను కాదటవె — సురపతి పౌలోమి శోభనకృతి మా — యెరుకను కాదటవె యోదేవి — తిరుణివురికి నేఁ దారొక్కణగాఁ జెప్పి — తనుకోర్కె లందెదనె — యో దేవి॥ యెరుకగలవారు గల రెందరైన మా— సరివత్తురె రమణి॥

ద్విపద

అంగన యామాట లాలించి వేడ్క
బంగారు చేటలో పలి ముత్తియములు
సుమ్మాళు తన కరాంబుజమునఁ బట్టి
సమ్మతి ఫాలదేశంబున నిలిపి
మ్రొక్కియిట్లనె జిత్తమునఁ దలపోసి
మిక్కిలికంటెసామికిని నామీఁద
నెన్నఁడు దయవచ్చు నెపుడు పెండ్లాడు
నెన్నఁడు నాకోర్కె లీడేరు ననుచు
చేతముత్తియములు చేటలోఁ బోసి
నాతి యందిచ్చెను నగుమోముతోడ
నాయెరుకలసాని యాత్మదైవముల
బాయని భక్తితో ప్రస్తుతి చేసె॥

ద్విపద

* * *

ఓభారతిదేవి యోపలుక్కుమాత
పరఁగంగ నాజిమ్మఁ బాయకయుండి
వెరగొందకుండఁగ వృత్తముల్ నడుపు
ఇగనాలు తొలఁగించె డిగినేళపరుడ
సగినాలు లెస్సగ బాగంగ జేయ
నుల్లంబులో నిల్వఁ డోజేజేలార!
కొల్లాపురిదేవి! గోరెద నిన్ను

* * *

యీకాంతమనసు నాయెడ వచ్చునట్లు
వాకియకే నాదు వాక్కున నిలిచి.

అని యిప్పుడు యింటి వాల్గంటి నంటితి నని కేలు గీలించి యేమని యెరుక చెప్పు చున్నది—

అవోదేవి భాగ్యంగల చెయ్యి, పతివ్రతగల చెయ్యి, సంతానముగల చెయ్యి, నల్లని చెయ్యి,

అవోదేవి యొక్కతలంపు జేసినావు, యొక్కకోరిక కోరినావు, యొకదొడ్డమే లడిగినావు,

అది కాయో పండో, కల్లో నిజమో, అవునో కాదో, చేకూడునో చేకూడదో యని వెనకముందు తొక్కులాడుతున్నావు,

అది కాయ కాదు పండు, కల్లగాదు నిజము, శీఘ్రుంబే యింతలోనె చేకూడు తున్నది.

అది యేకోపుకార్యమంటె యిదుగో యీ కోపు, ఆడవారివంక తలంపా మొగవారివంక తలంపా అంటే యిదుగో మొగవారంటే గడ్డంబు ఆడవారంటే లక్కాకు —

యిదుగో నీయెదలో తలంపు యెన్నాళ్ల కంటె వకటే రెండే మూఁడే వకటంటే వక యేఁడు గాదు, రెండంటే రెండేండ్లు కావు, మూఁడంటే మూఁడేండ్లు కావు, శీఘ్రంబె, యింతలోనె చేకూడుతున్నది, యింక దాపేల, కోడెగాడితో తక్కిర బిక్కిరలాడుకుంటూ కులకనున్నావె, అప్పుడు నన్ను మెచ్చేవే, కోర్కిలిచ్చేవే,

* * *

నీకు నాథుండ నయ్యెద నని యప్పుడిచ్చటనే యున్నాడు, నీపై చాలా దయ వచ్చింది, శీఘ్రుంబే పెండ్లియాడు, నీకోర్కె చేకూరు, నమ్మి నాబుట్టతోడని నమ్మించి చెప్పిన —

* * *

ద్విపద

అంత నయ్యింతి యింతం తనరాని
సంతోషమంది యాశ్చర్యంబు నొంది

* * *

యెరుకలసానిగా చెన్నానాపాలి
హరకృపమూర్తియై యవతరించినది
ఇచ్చెలి మెచ్చి నే నే మిచ్చుదాన
నిచ్చెదను జగంబు లిచ్చినఁ జాల
వన తనమూక్తికహారంబు కంఠ
మున వైచె మల్లెపూమొగ్గలదండ
వరునిపై వరియించి వైచెనో యనఁగ

* * *

వినయవాక్యములచే వీడ్కొల్పె నంత.

కథానిర్వాహణానికిన్నీ, వినోదము చేకూర్చడానికిన్నీ యీకొరవంజి ఏ విధంగా తోడ్పడిందో గమనించదగ్గ విషయం.

(౨) రంగాజమ్మ వ్రాసిన మన్నారుదాసవిలాసనాటకం —

దరువు

"చెలువ మన్నారుదాసుపై వలపు నిలుప లేక, కలవరింపుచున్న కాంతిమతికి దలఁచిన తలఁపెల్లఁ దారొక్కణగాఁ దెల్ప, నల చెంగమ్మ యెరుకచెలువయై వచ్చె"

చెలికత్తె ఎరుకసానిసంగతి కాంతిమతికి చెప్పుతోంది —

"విను కాంతిమతి! యొకవింత యీవేళ
మినుకుబంగరుచాయ మెఱయు నెమ్మేను
సుప్పాణిముత్యాల సొబగుకమ్మలును
గప్పరాజిగిమించు కస్తురిబొట్టుఁ
బలుచని చెక్కులు బటువుపాలిండ్లుఁ
జెలువైన కెంగేలఁ జెలఁగు బెత్తంబు

* * *

విరులచెండును నెమ్మిపింఛంబు మెఱయ
నురమున బురుకని పూసలుగాఁ బూని

* * *

ఎఱుకత యొక్కతె యిదె రాజవీధి
నొంటుపుగా వచ్చుచున్న దోయమ్మ.

కాంతిమతి కొరవంజిని పిలిపించింది. ఎరుకసాని వచ్చి తనయిష్ట దేవతలను కొనియాడిం దీవిధముగా-

శ్రీరాజగోపాల, ద్వారకానాథ,
బంగారుమన్న, శంగమశేండా,

*　　*　　*

నల్లనిదేవర గొల్లలసామి

*　　*　　*

యాకలికి తలంచిన తలంపు నిజముగా బలుకవయ్యా, నిక్కముగా బలుకవయ్యా, తార్కాణగా బలుకవయ్యా —

అమ్మాయమ్మ, అమ్మాయమ్మ, శెయి సూ
పు, శెయి సూపు, శెయి సూపవే
దుండి, దనముగల శెయ్యే, దాన్యము
గల శెయ్యే, బంగారు శెయ్యే, బా
గ్గెసుల శయ్యే దుండి, అటునిటు
సూడక నే శెప్పేగురి ఉంకొని
వినవే దుండి, కండ్లంటే తోడు, కడు
పంటే కొడుకు, కంటెంటే మగండు
వొండే రెండే వొండు ....
అతం డేవితమువా డంటూ అడిగేవే
...... అయితే తెలిపేను వినవే దుండీ—
"వేయూరువెలదుల వెలయుచు దక్షిణ
నాయకుండని మించి నలువొందువాడు
అతడె నీపతి యను నందుకు దార్కాణ
యిశ్శైన నెచ్చెలి యిదిగో వచ్చినే

అని పలికి యాకలికి చిలుకలకొలికిచేత సకల బహుమతులు జెంది నిజమందిరంబు సేరె.

*　　*　　*

(3) తులాభారం అనే యక్షగానం (కవిపేరు తెలియదు.)

"బ్రహ్మసమ్మతిని యా భారతీ దేవి
యెరుకలవేషంబు (యింపుగా) దాల్చి
భామను చూడంగ భామిని వచ్చె.

జంపె

జిలుగుబంగరుచీర తెల్లనిజారుకుచ్చులు
మెరయగా। గరిమతో గుత్తంపు చం
దురుకావి రవికయు దొడగుచూ।
వచ్చె నెరుకత అహహా॥
చొక్కమగు రత్నములు జెక్కిన
బుట్ట శిరసున బెట్టుకొని।
కుందనపుక ట్లమరవేసిన
కురుచబెత్తము చేతబట్టుకు ॥వచ్చె॥

ఫాలమున నసియాడు అల నెలవంక
పాపిటబొట్టుతో। సోగకన్నులు వాలు
చూపులు వైడూర్యపచ్చాబొట్టుతో॥
వచ్చె॥

అంద మలరగ యౌవనమూపున ఆడశిశువును గట్టుకూ। మందయానలతోటి వీధులు మళ్లీ మళ్లీ తిరుగుచూ॥ వచ్చె॥

చిలుకతాళియు కంకణమ్ములు
చెలగు దంతపు కమ్మలుకా।
వెలయు ముత్యపు సరులు గవ్వల
పేరు లల్లలనాడగా.

*　　*　　*

జంపె

యెరుకోయమ్మ యెరుక। వచ్చేది పో
య్యేది యెరుకా। కాగల దయ్యేది
యెరుక దానంబు జేసినా దెరుకా।

*　　*　　*

వారణాశికి బోతి నవ్వా। అన్నపూర్ణ
కెరుక జెప్పితి నవ్వా। వరహాలపే రి
చ్చె నవ్వా...

అప్పుడు సత్యభామ అడుగుతోంది.

దరువు

"యేసీమదానావె యెరుకతా। నీ
కెందారు సవతులే యెరుకతా।

*　　*　　*

మగడు నీపై నెపుడు యెరుకతా।
మక్కువతో నుండునా యెరుకతా.

*　　*　　*

బుట్టపుంచర ముమ్మారు పూజ జేసి
భాగ్యవతియైన శ్రీసత్యభామ నపుడు
భమిడిబెత్తంబు తనవ్రేళ్ల బట్టమనియు
యెరుక జెప్పంగదొడగె నామగునిబొమ్మ.

*　　*　　*

శ్రీవెంకటేశ్వరాశ్రితపారిజాత
మంగళాద్రి నృసింహ మదనగోపాల
బెజవాడ మల్లయ్య బేరికోటయ్య
జిల్లేళ్ల కనకయ్య శ్రీసుబ్బరాయ
కోరిక లిచ్చేటి కొల్లాపురమ్మ
గుంటూరు సర్వేశ సువ్వలచెన్న
ఓరుగంటిపురమ్మ ఓకూనలమ్మ.

*　　*　　*

దుండి, వకమేలు కని యడిగినావే, యవ్వో యవ్వా, సతులకు సాధ్య మగుచోట నందువే యవ్వ— నారదముని వచ్చేనే యవ్వా, వ్రత మడిగితివే యవ్వ, మగని దాన మిమ్మనెనే యవ్వ, వద్దనకపోతివే యవ్వ, చిరునవ్వు నవ్వితే యవ్వా—

*　　*　　*

ఎరుకసాని తనగొప్పతనం చెప్పుకొని చివరకు చెప్పిన మాటలు—

*　　*　　*

"అవ్వా అవ్వా వకటే, రెండే, మూడే, నాలుగే, నాలుగంటే నాలుగుసంవత్సరాలు గావు ....నాలుగుదినంబులలోనే నీ వొకగొప్పనోము నోచేవే యవ్వా, నీవు పెనిమిటిని పారుజాతపువ్వునకు గట్టి దాన మిచ్చేవే యవ్వా, నీసవతు లందరు నీమీదకు కయ్యానికి వత్తురే యవ్వా, సవతులలో నీవు చాలా కించనొందుదువే యవ్వా...

*　　*　　*

(ర) ఏనుగలూరి పాపరాజు వ్రాసిన రుక్మాంగదచరిత్ర అనేయక్షగానం —

మోహిని విరహబాధపడుతుంటే "సీరజగర్భునిపంపున గారవమున యోగమాయ" యెరుకత వేషముతో వచ్చింది.

"అంగన! నాదుపేరు కొర
వంజి యటందురు; నాదుసామియును
జంగమదు; తావు ద్రోణగిరి
సీమ, జను లొక్కనియూడ నెప్పుడుకా

పొంగుచు సోద చెప్పి వర
భూవణముల్ కొని వార్త కెక్క మా
బంగరుపల్లెవాని మదిఁ
బాయక నమ్మినవార మెర్యోడన్."

*　　*　　*

అని యీవిధంగా ఎఱుక చెప్పుతుంది.

"సూర్యవంశములోద్భవుండైన రుక్మాంగద రాజేంద్రుండు నిన్ను విడవాడి అన్యకాంతల గూడినాడని నీమనస్సున నెంచినావే వెర్రి తల్లీ, ఆయన నీయందు మోహితుడైనాడు, అన్యకాంతల గూడనివాడు వినవోయమ్మ.

అంతేకాకుండా స్త్రీ సాముద్రికం కూడా చెపుతుంది యీ కొరవంజి.

"శుక్లపక్షంబు పంచమి శుక్రవార
మంచితంబుగ సతివల కగును మేలు.

"తరుణికి దాపలికుచమున
స్థిరమగు కెంపలరుమచ్చ దీకొనియున్నన్
వరసుతుఁడు పుట్టు ...."

*　　*　　*

"పాలఁతికి దాపలిపక్కను
తిలకమువలె మచ్చ గలిగి స్థిరమైయున్నన్
తొలిచూలు కొడుకు గలుగును."

*　　*　　*

"మంజూకోదరగతి భూ
మండలమున తరుణికుక్షి మానితమైనన్
మెండుగ లాభము భాగ్యము
పండితులగుసుతులఁ గాంచుఁబరమప్రీతిన్."

(౫) వెంకటరాయకవి వ్రాసిన లేపాక్షి జలక్రీడలనే నాటకంలో ఎరుకలవారి పుట్టుపూర్వోత్తరాలు వర్ణించబడ్డవి.

"......అఖిలభూతముల
తెర గెల్లథంగులు తెల్లంబుగాను
ఎరుకగల్గినవార మాటకు మమ్మ
యెరుకలవారని యందురే చెలియ."

అంతేకాకుండా ఈక్రింది విద్యలు కూడా తనకు వచ్చునని కొరవంజి చెపుతుంది.

"స్తంభన, వశీకరణ, ఆకర్షణ, ఉచ్చాటన, విద్వేషణ, వ్యోమగమన, పరకాయ ప్రవేశాది విద్య లెరుంగుదునే యవ్వా; పరమంత్ర, పరతంత్ర, పరయంత్ర భేదంబు లెరుంగుదునే యవ్వా; అశ్వలక్షణ, గజలక్షణ, రత్నలక్షణ, స్త్రీలక్షణ, పురుషలక్షణ సాముద్రికలక్షణంబు లెరుంగుదునే యవ్వా."

*　　*　　*

ఈమె శ్రీకృష్ణబాలునికి చెయ్యి చూచి సాముద్రికంకూడా చెపుతుంది.

(౬) పార్వతికొరవంజి అనే కన్నడగ్రంథంలోకూడా కొంచెం హెచ్చుతగ్గుగా ఎరుకలసాని తెలుగునాటకాలలోవలెనే ప్రవర్తిస్తుంది —

దశరథుడు పుత్రకామేష్టి ఆచరించిన తరువాత కౌసల్య గర్భవతి అయింది. అప్పుడు

"పరమేశ్వరను పార్వతియన్ను కరెదు
ఏకతాళ

కొరవంజివేషదలి ధరగె పోగువుదు
అరసి కౌసలెగె నీకణియ హేళివుదు.

(పరమేశ్వరుడు పార్వతిని పిలిచి కొరవంజివేషం వేసుకొని కౌసల్యాదేవికి ఎరుక చెప్పమంటాడు)

కొరవంజివేషం యిట్లా ఉన్నది:

"హిడిదళు రొయిళు హొన్న బెత్తకడు బెళ్ళె శిశువు బెన్నిగె కట్టిద కొరవంజి (చేత బంగారు బెత్తము, మూపున చిన్నశిశువును కట్టుకొంది.)

"తరుణి రొన్న మాతుత లెయమృతవాక్కు
కరెయుకొళెసదు కొల్లాపురదమ్మనాణె."

(కొల్లాపురమ్మ ఆనసుమా, ఎరుక చెప్పుతా, నామాట అమృతవాక్కు.)

ఈమె తన దేవతలను పేర్కొంటోంది.

"వోకొల్లాపురదమ్మ గోవిందరాజ సోభానదైయ్యాన సోమేశలింగ కొండలగిరితిమ్మ కోనేటిరాయ చెలువ అహోబలరాయ జానకీ రమణ కంబదరాయనెకకుద్దిగేళ, కల్యాన బసవణ్ణ కరుణదిడంగా..."

*　　*　　*

ఇంతలో

"సింగాసానియ సరసుత్త యారుకలసింగను బందన దెంతెనె."

పైపదములు తెలుగుకూ కన్నడముకూ సమానముగా ఉన్నవి.

కొరవంజి కౌసల్యాదేవికి పుత్రోత్సవవార్త చెప్పి సెలవుతీసుకొంటుంది.

కౌసల్యాదేవి కొరవంజికి

"ముత్తురత్నంగళం, బుట్టియొత్తుంబి బురుకనిగె హాలు తుప్పవనెరెదు అనేకవస్త్రాభరణగళింద అలంకరిసి కళుహిదళు."

*　　*　　*

పైవిషయములనుబట్టి చూచిన తెలుగు యక్షగానములు ప్రశస్తమైన వాఙ్మయశాఖ అనిన్నీ, ద్రావిడ వాఙ్మయంతో సంబంధంకలవి అనిన్నీ వెల్లడి అవుతోంది.

ప్రేమరాజ్యము

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ

"ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ". ఇది "బహుస్యాం ప్రజాయేతి" అను సంకల్పము జనించుటకు పూర్వపు భూమిక. అది సత్. అది కేవలము సత్-మాత్రమే నైనచో సంకల్పము గలుగదు. అది శుద్ధ ప్రేమస్వరూపము గూడను. అందువల్లనే సృష్టికార్యమునకు సంకల్పించినది. సంకల్పింపగనే ఒకటి రెండయినది. ద్వైతము సిద్ధించినది. కాని లింగభేదము కలుగలేదు. లింగభేదము కలిగినది మూడవభూమిక. ఇదియే త్రిమూర్తిఘట్టము. ఇప్పటికిస్థితి కంతకును శక్త - శక్తి స్వరూపము సిద్ధించినది. పృథక్ భావ మేర్పడినది. ఏకత్వమునకు బహుత్వము రా మొదలిడినది. ఈస్థితియందే మహామైథున కార్యమునందు తిక్కన "శుక్ర మ గ్రభాసితమగు" నని శాంతిపర్వమున జెప్పినాడు. పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతమును - ఇంతియే కాదు - స్తంబ బ్రహ్మపర్యంతమును - ఇంతియే కాదు- తత్పూర్వమున సహితమును స్త్రీపురుషతత్వముల పరస్పర మేళనముచేతనే సృష్టి వికాసము జెందుచున్నది.

పరబ్రహ్మము వరుసగ మహాపరనిర్వాణ, పరనిర్వాణ, నిర్వాణభూమికలనుండి దిగి విజ్ఞానమయ, మనోమయ, కామమయ భౌతిక భూమికలయందు సహితము అవతరించి అనుభవించుచున్నాడు. భూమికలలో ఒకకోశమునుండి మఱియొకకోశమునకు సంకోచవికాసములు స్వవశమున గలుగవచ్చునుగాని భౌతిక భూమికయందు స్థిరత్వ మేర్పడకుండుటచే ఈభూమికయందు అమృతత్వము ఇంకను సిద్ధింపలేదు. అందఱు మతకర్తలును సృష్టియొక్క గమ్యస్థానము "అమృతత్వ మానశుః" అని అమృతత్వమును స్వభుక్తములోనికి తెచ్చుకొనుటయే యని చెప్పుచున్నను, గమ్యస్థానమును చేరుటకు దారిలో నున్నామని తెలియక ప్రస్తుతస్థితియే యథార్థమని గ్రహించి జననమరణములనుండి విముక్తి నొందుటయే పరమార్థమనియు - సృష్టి అనిమిత్తమనియు తలంచుచున్నారు.

భగవానుడు నామరూపరహితమయినస్థితినుండి సృష్టిని నామరూపసహితస్థితికి దెచ్చి ధాతువృక్షజంతువర్గముల దాటించి మానవునను నొక మహత్తరవస్తువును ఫలింపజేసినాడు. కాని యితని కింకను సంపూర్ణానుభవము గలుగలేదు. సర్వతోముఖజ్ఞానము సిద్ధించలేదు. నిర్మలానందము లభించలేదు. ఈస్థితి సప్తభూమికలయందును అమృతత్వము గలిగినగాని సమకూరదు. ముక్తియనగా బహుకాలవికాసమువలన భగవంతుడు లభింపజేసిన సప్తభూమికల బ్రద్దలుగొట్టుట గాదు అనగా; ఉపాధుల నశింపజేయుట గాదు; ఇది వెనుకకుబోవుట. సప్తభూమికలయందును అమృతత్వమును సిద్ధింపజేసికొనుటయే పరమగమ్యము.

సృష్టియంతటను పరివ్యాప్త మౌతున్న స్త్రీపురుష సంబంధమే అన్నిటికిని మూలము. శక్తి-శక్త రూపమున నున్న యీ పురాణ దంపతుల సాంగత్యమే అన్ని సంబంధములకును ఆధారము. సృష్టి యంతటను నిరంతరము నీ మహామైథునమే సాగి ఉత్పత్తికి కారణ మగుచున్నది. ఈ స్త్రీపురుష సంబంధమే నాయకీనాయక పితా మాతా పుత్ర ప్రభు భృత్యాది సంబంధముల కన్నిటికిని కారణమయినది. స్వదార పుత్రాదిక పరిపోషణమునకు ధన మవసరమయినది. గృహధర్మములు సంఘధర్మములు, రాజధర్మములు ఈ సంబంధముల పరివర్తనమున కేర్పడినవే. వర్ణాశ్రమధర్మము లీధర్మముల నిర్వహించుట కేర్పడినవి. సృష్టి కార్య నిర్వహణమున కంతకును పరమ గమ్యస్థానమును పొందుటకు అవసరమయిన ధన దారపుత్రేచ్ఛలు ఈషణము లని త్యాజ్యము లని ఎందు కన్నారో తెలియదు. "అతి

సర్వత్రవర్జయేత్ " అనునది సత్యము కావచ్చును. అంతకుదప్ప ఈ యీషణసిద్ధాంతమునకు తావు లేదు.

సృష్టి ప్రవర్తకుల విషయమును వదలి స్త్రీపురుషరూపియగు కుండలి రూపమున శక్త - శక్తులు అవతరించి సమష్టిరూపమునను వ్యష్టిరూపమునను సృష్టికార్యమును నిర్వహించు కార్యమును కొంత విమర్శింతము. జలసృష్టి రాకపూర్వము సప్తమ భూమికయందు జరిగిన వికాసవర్ణనము మనకు సమగ్రముగ చిక్కదు. మహత్ తత్త్వము, అహంకారము జనించి 'ఆకాశాద్వాయుః, వాయోరగ్నిః, అగ్నేరాపః, అద్భ్యః పృథివీ, పృథివ్యాం ఓషధయః' అని అస్థూల వర్ణనముమాత్రము మన కున్నది. అవతారములలో మొదటి దయిన మత్స్యావతారము జలసృష్టిలోనిది. వాస్తుశాస్త్రమున రాళ్లకుకూడ లింగభేద మంకురించినట్లు కన్పట్టుచున్నది గాని, వ్యక్తి కుండలి ధాతువర్గమున అనుభవమును సేకరించుకొని వృక్షవర్గమున ప్రవేశించినప్పటినుండియే దాంపత్యభేదము పరివ్యక్త మగుచున్నది. జీవకణము మొట్టమొదట సముద్రతీరపు నీటిపై తేలియాడ ప్రారంభించినది. అది విరివిగ విస్తరించి ధాతువర్గముగ మారినవి. ఇచ్చట స్త్రీపురుష భేదము స్పష్టముగ గన్పట్టుచున్నది. పృథక్ భావమును పొందని మొదటి శక్తి-శక్త స్వరూపము (పార్వతీ పరమేశ్వరులు)వలెనే వృక్షసృష్టిలో స్త్రీ-పురుష తత్త్వములు రెండును ఒక వ్యక్తియందే ఉండి స్త్రీపురుష చిహ్నములు రెండును ఒక వ్యక్తియందే కన్పట్టును. బెండ, చిక్కుడు మొదలయినవానిలో స్త్రీపురుషతత్త్వములు ఒక చెట్టునందే ఉండి స్త్రీపురుషావయవములు రెండును ఒకపువ్వునందే కన్పడి అన్యోన్యసంయోగము గలుగును. తరుగుల్మ లతాదులలో బహుభాగ మీ జాతికే చెందియున్నవి. కాకర పొట్ల బీర మొదలగువానిలో పిందె పూవులు వేరుగా నుండును. ఇవి స్త్రీలు, వట్టిపూవులు పురుషులు. నియంగలి పుప్పొడి రేతస్సు. కాని యీ రెండు పూవులును ఒకచెట్టుననే ఉత్పత్తి యగును. ఆడ మగ చెట్లభేదము వృక్షవర్గములో బహుతక్కువ. తాళ్లలో పోతుతాడి పెంటితాడి అని వేరుగా నుండును. బొప్పాయి మున్నగునవి ఈవర్గములోనివి. మొత్తముమీద స్త్రీలు పురుషులు అని వేరుగా నుండుట చెట్లలో బహు తక్కువ. ఒకటిగా నున్నను విడిగా నున్నను సాయంకాల మగునప్పటికి చల్లగాలి వీచుటకు మొదలిడుతో డనే చెట్లు పులకరించి ఒడలు పొంగి పుష్పవతు లగును. కింజల్కముల నుండి పుప్పొడులు జారి వానియందలి కోట్లాది జీవకణములు విచ్చలవిడిగ విహరించుచు పుష్పాండములకై అన్వేషించుచు ఒక్కొక అండము దొరకినప్పుడు దానిలో ప్రవేశించుటకు చోటు దొరకక బహు అండములు పోరి బలముగలవి అండములో జొరబడును. ఈ పోరాటము జంతు మానవవర్గములలో కంటె వృక్షవర్గములో తక్కువనుటకు వీలులేదు. చెట్లపడుచులలో సహితము నీసంగమకాంక్షను బెట్టి పురికొల్పి పోటీలు పెట్టి సృష్టికార్యమును చిత్రమును చిత్రముగ నిర్వహించుకొనుట వేడుకచేత గాబోలు. ఈ తార్పుడు తనము భగవానున కెబ్బెటికముగా దోచదు గాబోలు. పెద్దవాండ్లను మన మే మనగలము? గొప్పవాండ్లు రంకు పోతే అది నోమో వ్రతమో అంటారు. చిన్నవాండ్లు వ్రతము చేస్తే ఏ రంకుతనమునకో అంటారు. ఇది లోకమర్యాద.

ఈ దారేషణముతోపాటు చెట్లలో పిందెలను, కాయలను, విత్తనములను రక్షించి పెంపుచేయుటకును, తమకును, తమసంతానమునకును ఆహారము సేకరించుటకును చేయు ప్రయత్నములును కాంక్షయును జంతు మనుష్య వర్గములలోవలె మిక్కుటముగనే యుండును. ఈ కోరికెలను ఈషణము లని పాడు పేరు పెట్టుటకంటె స్వవికాసమునకు ఆద్యధర్మ మయిన స్వపోషణ సంతాన రక్షణధర్మ మనుట మేలు. ఈషణశబ్దమునకు అసలు కోరికె యనియే అర్థమయినను ఇటీవల వేదాంతు లీ యపార్థమును గల్పించినారు.

ఇక జంతువర్గమును విచారింతము. సరీసృపములలో ద్విలింగ జాతులు కలవని ప్రకృతిశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. వీనిని 'హెర్మాఫ్రడైట్స్' అను పేరుతో నీజాతులు దక్షిణ అమెరికా సముద్రతీరమున పెక్కు లున్నవి. ఇట్టి ద్విలింగజాతులు అనూపస్థలములలో కొన్ని గలవని చరకములో వ్రాయబడి

యున్నది. కాని సృష్టిలో, జంతు సృష్టి ప్రారంభములో లింగవిభేదము పూర్తియయినది. అయినను జంతువులలోను మానవులలోను గూడ లింగవిభేద మేర్పడినను స్త్రీలలో పుంస్త్వమును పురుషులలో స్త్రీత్వమును అణిగియున్న చిహ్నములు వ్యక్తమగుచునే యున్నవి. పురుషులలోను మగజంతువులలోను బిడ్డలకు స్తన్యమిచ్చు పనిలేకున్నను యుక్తవయఃస్సు వచ్చునప్పటికి పెరుగకున్నను స్తనచిహ్నములు గన్పట్టుచున్నవి. స్త్రీలలో బ్రహ్మచారిణులకును కాన్పు లుడిగిన వారికిని మీసము లంకురించును. కాని స్త్రీ పురుషభేదము మాత్రము జంతుమనుష్యవర్గములలో వేర్పడి కన్పట్టుచున్నది. మరికొన్ని వేల సంవత్సరములలో నీభేదము మానవులలో సంపూర్తియగును గాబోలు. ఒక్క మానవులలోనేగాక దేవయక్షగంధర్వులలో గూడ స్త్రీపురుష భేదము పురాణములు చెప్పచున్నవి. అక్కడ ఈభేదము సంపూర్ణమయినదో లేక సాంకర్యమయినదో తెలియదు. కాని విచారణీయము.

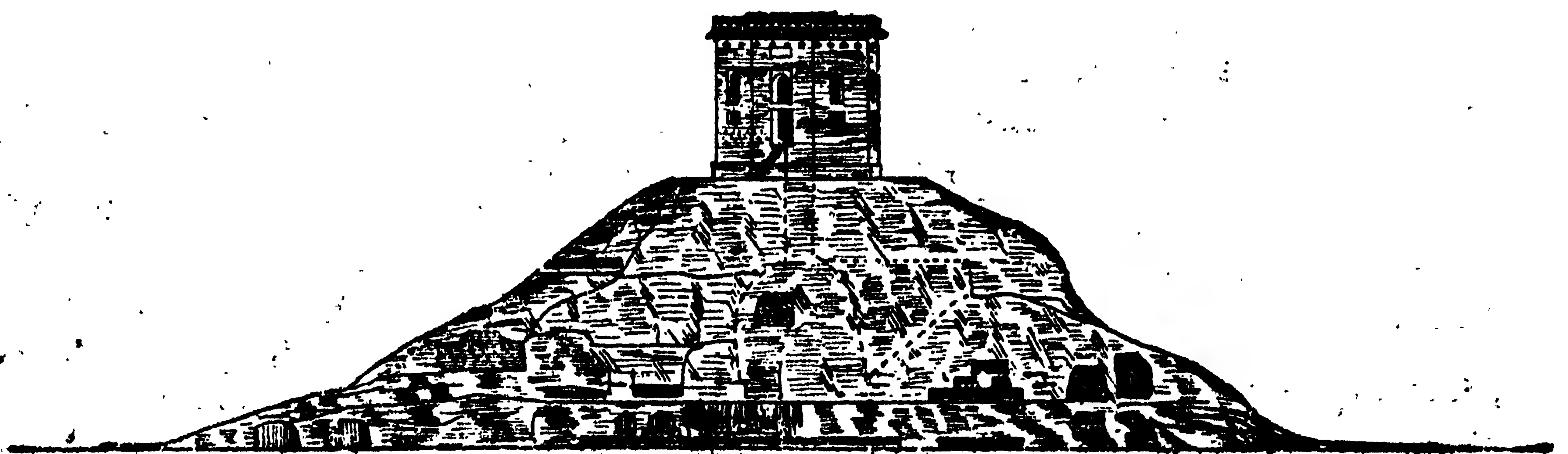
"శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మసాధనం" అను సూత్రప్రకారము జీవుడు స్వవికాసమునకై శరీరధారియై యుండుటయు, వీలయినంతవరకు జీవితమును పొడిగించుకొనుటయు అవసరము. ఇందుకు స్వరక్షణము సంతానమును బడసి పెంచుట అను రెండు ధర్మములును సర్వసామాన్యములు. ఆహారనిద్రాభయమైథునము లను నాలుగు సామాన్య ధర్మములను భర్తృహరి చెప్పినాడు గాని వీటిని స్వరక్షణ తిరిగిపుట్టుట అను రెంటి క్రిందికి దేవచ్చును. ఈ రెంటిని గూర్చి మన మిచ్చట కొంత వరకు చర్చించవలసి యున్నది. మొదట స్వరక్షణమును గూర్చి యోచింతము. ఆకలి దీర్చుకొనుటయు రుచి ననుభవించుటయు ద్వారా నీపని నెరవేరుచున్నది. ఈ రెంటిని జరుపుకొనుటకై ఆహారపదార్థములను లేక వాటి విలువ రూపమయిన ధనమును నిలువచేసి కొనుట అవసరమయినది. జంతువులాకలి యైనప్పుడు పదార్థములకై దేవులాడును. మానవుడు ముందుగా నిలువజేసి పెట్టుకొనును. ఈ పనిలో లోభము, దూబరతనము, అతిసంచయేచ్ఛ, పరధనాపహరణము, అరుకువరోగములు, బీదతనము, ఐశ్వర్యము, దానధర్మములు, ధనికవర్గము, వైరాగ్యము మున్నగునవి బయలుదేరినవి. వీటిని నడుపుటకు ధర్మశాస్త్రములు పుట్టినవి. ఇక సంతానమును బడయుటకై యౌవనము, మైథునేచ్ఛ, రతి, ఆనందము, స్వేచ్ఛావిహారము, వివాహము, పాతివ్రత్యము, ఏకపత్నీవ్రతము, వ్యభిచారము, చిలిపిరోగములు, అందము, శృంగారము, అందవికారము, కుటుంబము, మాతా పితా పుత్ర సంబంధములు, వాత్సల్యము, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థధర్మములు, పరదారాపహరణము, వారసత్వము మున్నగునవియును వానికి సంబంధించిన ధర్మశాస్త్రములును బయలు దేరినవి. ఈ రెంటి సంబంధమున ఈషణాత్రయమునకు తోడు కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మత్సరము లను ఆరుగుణములును బయలుదేరినవి. ఈ తొమ్మిదియును రెండు ఒరల కత్తులు ఈ తొమ్మిదింటిలోను పనికిరాని దొక్కటియును లేదు. వీనిలో నేది లేకున్నను సంసారము నడువదు. లోకవ్యవహారము కుంటువడకతప్పదు. వీటిని ఈషణము లని శత్రువులని చెప్పట దైవదూషణమని నా భావము. వీటిని నిగ్రహించి యథాస్థానమున నుంచి, ఉపయోగించినప్పుడే సృష్టియొక్క నిజ ధర్మమును గ్రహించి వర్తించినవార మగుదుము. సక్రమముగ యోచించిన యెడల వీటి యన్నిటియందును ప్రేమయొక్క నడక అంతర్వాహినిగ కన్పట్టుచునేయున్నది.

మనకిప్పుడు సృష్టిలో శక్తియొక్క విజృంభణమే ఎక్కువగ గన్పట్టుచున్నను మనము దీర్ఘముగ యోచించినయెడల సృష్టిలో క్రూరజంతువులయొక్క వ్యాపకము నశించినదని తెలియును. సృష్ట్యాదినున్న భీకరకరాళదంష్ట్రానఖసహితములయిన వన్యమృగములు రూపుమాసినవి. నరకరావణ జరాసంధాదుల కిది కాలము గాకున్నను, బ్రహ్మాస్త్ర పాశుపత నారాయణాస్త్రములప్రభ తగ్గినను ఇంకను హిట్లరు, ముసులోనీలు హావిడ్జర్లు, బాంబులు, టాంకులు, ఫిరంగులు, విషవాయువులను సృష్టించుచున్నను ప్రహ్లాద, బుద్ధ, క్రైస్తు, గాంధీ కంఠములనుండి అహింసానిస్వనము క్రమక్రమముగ్గావిస్తరించు

చునేయున్నది. ఇప్పటి యవతారములు దుష్టసంహారమునకు గాక దుష్టత్వసంహారమునకై యవతరించుటచేత అహింసాసిద్ధాంతము ఎన్నియో మెట్లు పైకెక్కినదని చెప్పవలసియున్నది. ఇటీవల జరిగిన ప్రపంచ విషయములను బట్టి బలవంతుడే న్యాయవంతుడను సిద్ధాంతమునకు బలము తగ్గినట్లు కన్పట్టుకున్నను లోతుగ విచారించినయెడల న్యాయవంతుడే బలవంతుడను సిద్ధాంతముగూడ బలపడుచున్నట్లే స్పష్ట మగుచున్నది. "బహుస్యాం ప్రజాయై" అనుసంకల్పము ప్రేమనుండియే బయలుదేరుటచేత శక్తికి మాతృస్థానము ప్రేమయే. క్రమముగ అన్నిరకములయిన బలములును ప్రేమకు లొంగక మానవు. శివస్వరూపమునకున్న బలము శక్తిస్వరూపమునకు లేదు.

హిందూపురాణములందు వర్ణింపబడిన సముద్రమథనకథనుబట్టి దైవ రాక్షస శక్తులయొక్క సంఘర్షణము వల్లనే అమృతము సిద్ధించినది. నిరోధరూపక మయిన రాక్షసశక్తి ప్రతిబంధకము గాక నిజముగ లోక కల్యాణమునకే ఉద్దేశింపబడినది. ఏవిధముగ జూచినను సృష్టిలో నిస్పృహత్వమునకు తావే లేదు. సర్వజ్ఞుడును ప్రేమమయుడు నగు భగవానునియొక్క నిర్మాణమే యీ సృష్టియంతయును. గమ్యస్థానమును శీఘ్రముగ చేర్చుటకు అన్ని శక్తులును అనుసంధింపబడినవే. గాని ఒకదాని కొకటి ప్రతిబంధకములు గావు. ఈ శక్తులలో నొకటియును పనికిరానిదియును, ప్రతిబంధకమయినదియును, తీసివేయవలసినదియును లేనేలేదు. అట్లుండినయెడల భగవంతునియొక్క సర్వజ్ఞత్వమునకును, సర్వదయాపరత్వమునకును ప్రత్యవాయము రాకతప్పదు. సత్యము జ్ఞానము ప్రేమ అను మూటియొక్క ప్రభావమే ఈ విశ్వ మని చెప్పక తప్పదు.

సృష్టి ప్రారంభమై గమ్యస్థానము వైపునకు చాలవరకు నడచినది. భౌతికముగ విచారించినయెడల జీవుడు ధాతు, వృక్ష, జంతువర్గముల దాటి మానవవర్గమునకు వచ్చినాడు. కుండలికి నాలుగవ వ్యూహములో పని జరుగుచున్నది ఆంతరంగికముగ విచారించినయెడల పరనిర్వాణ, నిర్వాణ, జ్ఞానమయ, మనోమయకోశములు దాటినవి. ఈ నాలుగువ్యూహములును స్థిరపడినవి. శరీరము మారినప్పుడిది నశించుట లేదు. కామమయ అన్నమయ కోశములకు మాత్రమింకను నిలుకడ చిక్కలేదు. ఇవి ఇంకను గట్టిపడలేదు. ఇవి గట్టిపడిననేగాని సర్వతోముఖజ్ఞానమును సత్యమయిన ఆనందమును సిద్ధింపవు. ఈనాలుగును జరుగునప్పటికి లోకములో పశుబలప్రభావము తగ్గి ప్రేమరాజ్యము రావలెను. అదియే ముక్తి.

సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు

వడ్లమూడి వెంకటరత్నంగారు

'ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారు సమగ్రాంధ్రనిఘంటువు తయారుచేయబూనుకొన్నారు. నిఘంటువు సిద్ధమగుచున్నది. ఆంధ్రభాష కొకపెద్దలోటు తీఱనున్నది' అని ఆంధ్రలోక మెదురు చూడగా చూడగా దాదాపు పాదశతాబ్దికి ఒక్కసంపుటము బయలువెడలినది (౧౯౩౬ లో). అందు అజాది పదములు సంగ్రహింపబడినవి. మిగిలిన భాగము లింకను పరిషద్గర్భముననే యున్నవి. అవి యెప్పటికి బయటపడునో తెలియదు. ప్రకటితమయిన యీ ప్రథమసంపుటము రానున్న సంపుటముల స్థితిగతులను కొంతవఱకు తెలుపుచున్న దనవచ్చును. దీనిలో నున్న లోటుపాట్లు వానిలోకూడ ఉండకతప్ప దని యూహించుట సాహసము కాదు. నిఘంటు నిర్మాణములో పరిషత్తువారి యుద్దేశము చూడుడు: "భాషలో నున్న శబ్దజాల మంతయుఁ జూపుచు ఆ శబ్దముల రూపములు, నర్థభేదములును సప్రమాణముగాఁ దెలుపునట్టి బృహన్నిఘంటు వావశ్యక మని ... అట్టి నిఘంటువును రచించి ప్రకటించుట యాంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారి ముఖ్యోద్దేశములలో నొకటి" (నిఘంటుపీఠిక, ౨-౩ పుటలు). ఈ యుద్దేశమున కీనిఘంటువు ఫలితమే యయినచో వారిప్రయత్నము వ్యర్థ మయినదని చెప్పక తప్పదు. ఇట్లనుటకుగల కారణములను ఈ వ్యాసమున కొన్నిటిని సంగ్రహమున దెలిపెదను.

లేక, 'యిది సమగ్రము కాదు; సమగ్రనిఘంటువునకు మరల ప్రయత్నము చేయవలసియున్నది' అని పరిషత్తువారితలంపయినచో నా నిఘంటువు నీతరమువారు చూడలేరు. మఱి యెప్పటి కాయదృష్టము గలదో ఆ పరమాత్మున కెఱుక. నిఘంటువు సర్వాంగసంపూర్ణముగా లేదని పరిషత్తువారే తలపోసినట్లు పీఠికలోని యీ క్రిందివాక్యములు తెలుపుచున్నవి:

దేశ్య వైకృతవిభాగవిషయసందర్భమున "ఈ సంబంధ మింకను విమర్శనపూర్వకముగా నిర్ణీతము కావలసియున్నది. వర్తమానకాలమందీ విభాగముచేయుట సాహసముగా నుండును అనుభీతిచేత మానివేయుటయైనది" (పీఠిక ౫ పుట). "ఏయేయర్థ మెప్పు డెప్పుడేరీతిగా నేర్పడినదో నిర్ణయించుటకుఁ దగిన సాధన సామగ్రి మాకు దొరకలేదు" (౬ పుట). తత్సమ దేశ్య వైకృత పదసమ్మిళితమయిన యీ భాషాపరిచయము గలుగవలయునన్న దేశ్య వైకృతవిభాగము తెలిసికొనకతప్పదు. ఒకపదముయొక్క అర్థము లెప్పు డెప్పు డేయేరీతులుగా మాఱి రూఢి కెక్కినవో భాషాజిజ్ఞాసువు లవశ్య మెఱుగదగినది. కనుక నీ విషయములు రెండును నిఘంటు సంపూర్ణతకు ప్రధానాంగములే యనవచ్చును. కావున నివి లేని నిఘంటువు సమగ్రము కాదని తలంచుట సాహసము గాదుగదా! కనుక ఈ నిఘంటునిర్మాణమునకు బూర్వము ఆంధ్రసారస్వతమున కెట్టిలోటున్నదో దాదాపుగ నట్టిలోటే — ఇంతమందిపండితులు — ఇన్నియేండ్లకాలము — పనిచేసిన పిమ్మటగూడ—ఏర్పడియున్నదని తలంచుట తెంపరితనముగాదు.

శబ్దరత్నాకరములో ౧౨౬ పుటలలోనున్న అజాదిశబ్దములగ్రంథము ఈనిఘంటువులో ౧౦౦౦ పుటలదాక పెరిగినదే; ఇది యంతకంటె బృహన్నిఘంటువు కాదా? యన్న అవును; అంతకంటె దీనిలో కొంత బృహత్త యుండుట నిశ్చయమే; కాని మనభాష కవసరమగు — సమగ్రరూపమగు నిఘంటువుతో బోల్చి చూచినచో దీని గొప్పతన మొక్క లెక్కలోనికి రాదు. ఈ గొప్పతనము కూడ కళేబరమునందేగాని రచనాపద్ధతిచేత గాదు. ఆకళేబరమును సహజముగా పెరిగినది కాదు. కృత్రిమరూపముగా బెరిగినది; అనగా భాషలో ఉన్న శబ్దములచేతగాక లేనిశబ్దరూపములను కల్పించుటచేత. సంస్కృతశబ్దరూపములను పెక్కింటిని పరిషత్తువారు వ్యాకరణశాస్త్రమును ముం దుంచుకొని సృష్టించియున్నారు. ఈ రూపముగా నిఘంటువునాకారము కొంత పెరిగినది. కాని సమగ్రనిఘంటునిర్మాణమునకు ఇప్పుడు పరిషత్తువారు స్వీకరించినపద్ధతి చాలదు.

మన కవసరమగు నిఘంటువులో ఆంధ్రపదము లన్నియు మనభాషలో చేరినయితరపదసమూహముతో నిమిడియుండవలయును. గ్రంథములలోగాని, వ్యవహారములోగాని ఉన్న తెలుగుపద మొక్కటియైన తప్పించుకొనిపోగూడదు. ఆ పదములు వ్యస్తములై ఏరూపములతో ఏయర్థము నిచ్చుచున్నవో, సమస్తములై యేరూపముతో ఏయర్థ మిచ్చుచున్నవో స్పష్టముగ బోధింపవలయును. అవి తత్సమములో, వైకృతములో, దేశ్యములో ఏభాషలోనుండి వచ్చినవో వాని మూలపదము లేవో వానియర్థ మెట్లు మాఱినదో తెలుపవలయును. తెనుగునామములకు మూలధాతువు లేవో వివరింపవలయును,

గ్రామసామములు మున్నగువానిలోని శబ్దముల మూలరూపములు తెలిపి వానియర్థములును, వానిపరిణామములును, ఆ శబ్దముల చరిత్రములును క్రమముగ నెఱిగింపవలయును. భాషలో నేశబ్దమును గూర్చియైన ఏవిషయమైన మనకు విస్పష్టముగా వెల్లడింప వలయును. అటులైననే అది సమగ్రనిఘంటువు కాగలదు. అట్టిసమగ్రనిఘంటువు మాటలతో నయ్యెడిది కాదు అనుట నిశ్చయమే; కాని పరిపుష్టినందిన భాషలలో మనదికూడ నొక్కటి గావలయు ననుకొన్నచో నందులకు ప్రయత్నింపక తప్పదు. అట్లు లేని యసంపూర్ణ నిఘంటువులవలన సమగ్రలాభ మెట్లుండగలదు?

ఇప్పు డీనిఘంటు నిర్మాణ పద్ధతినిగూర్చి "వాఙ్మయ మంతయు క్రొత్తగా చదివి యర్థసహితముగా నొక్కొక్కశబ్ద మొక్కొక్క కాగితపు ముక్కమీఁద నెత్తి వ్రాసి.... రెండు మూఁడుతడవలు పరిశీలించి నిర్ణయించుటయైనది" (పీఠిక ౫-౬ పుటలు) అని వ్రాసియున్నారు. కాని యీమాట నమ్మవలెనో, నమ్మకపోవలెనో తెలియుటలేదు. ఏమందురా? మ|| రా|| శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులుగారి వంటివారు చెప్పుచున్నప్పుడు నమ్మకయుండుట యెట్లు? ఇక ఆంధ్రసారస్వతములో అందును ఆంధ్రభారతములో ఉన్న పదములే వందలో వేలో ఈ నిఘంటువులో చేరనప్పుడు ఇది వారు చెప్పినట్లు నిర్మింపబడ్డదని నమ్ముట యెట్లు?

'వందలో వేలో' అన్నందులకు కారణమేమనగా:- ఈనడుమనామిత్రులు ఉ. భా-ప్ర. అబ్బరాజు వీరరాఘవయ్యగారు (P. O. L.) తమసోదరులు ఉ. భా. ప్ర. అబ్బరాజు సూర్యనారాయణగారి తోడ్పాటుతో మూడు సంవత్సరములు శ్రమపడి ఆంధ్రమహాభారతమునకు ఒకచక్కని నిఘంటువును తయారుచేసియున్నారు, ఆనిఘంటువును, సూర్యారాయాంధ్రనిఘంటువును పోల్చి అకారాది పదములలో పరిషన్నిఘంటువులో లేని పదముల నెత్తి వ్రాసినాము. చూడగా భారతములోని వానిలో అకారాదిపదములలోనే దాదాపుగా ౫౦౦ పదములు పరిషత్తువారి నిఘంటువులో కనబడలేదు. మరి తక్కిన అజాదిపదములలో ఎన్ని విడువబడ్డవో, హలాదిపదములలో ఎన్ని విడువబడ్డవో ఎట్లా చెప్పవచ్చును? ఇక తక్కిన వాఙ్మయ ప్రపంచములో ఎన్నిపదము లిందు లేవో చెప్పుట యెట్లు? ఒకచక్కని నిఘంటువు సిద్ధమయినప్పుడుగదా బయటపడునది? నేను పైన చెప్పిన ౫౦౦ పదములనుగూర్చి ఒక్కమాట తెలుపవలసియున్నది.

శ్రీ రామయ్య పంతులవారు "వీలునుబట్టి యన్నియో కొన్నియో జన్యశబ్దములనుగూడ ప్రధానశబ్దములయడుగున నుదాహరించి - - చూపితిమి" (పీఠిక, ౭-వ పుట) అని వ్రాసియున్నారు. వీలులేకనో మఱెందువలననో కొన్ని జన్యశబ్దములను వారు విడిచిపెట్టియున్నా మనుచున్నారే. మే మాజన్యశబ్దములనుగూడ లెక్కవైచినాము. తమ నిఘంటువులో లేనిజన్యశబ్దములలో అర్థభేదములేదను కారణముతో కొన్ని శబ్దములను పంతులవారు త్రోసివేయఁగలిగినను మిగిలిన శబ్దములు సయితము విశేషముగనే యుండును. ఇక ముందు రానున్న సంపుటములలో భారతపదము లన్నియు సంగ్రహించినను ఇప్పుడు విడిచినవే వందలలో నుండును. పరిషన్నిఘంటువులో లేక ఆంధ్రమహా భారతములో నున్న పదములు 'ఆంధ్రమహాభారత నిఘంటువు'నుండి యేఱి వ్రాసిన వి మచ్చునకు కొన్ని :

అంగజన్ముఁడు
అంగత్రాణము
అంగవంచనము
అంగశోధనము
అంజలికము
అంతఃపరివారము
అంతశ్చరము
అంపపెట్టు
అంపసెల
అంబుజగర్భుఁడు
అంబుజనాభుఁడు
అంబుజాక్షి
అంబుజాతుఁడు
అంబుజాప్తుఁడు
అంబుజోదరుఁడు
అకా
అఖిలాండము
అగ్నిదైవత్యము
అగ్నిభవుఁడు
అగ్ర్యము
అగ్నివక్త్రుఁడు
అగ్నివేశుఁడు
అగ్రహస్తకము
అద్రిధరుఁడు
అనంతశయనుఁడు
అనిమిషగురువు
అనిలజుఁడు
అబ్జభాండము
అబ్జనాభుఁడు
అబ్జముఖి
అబ్జాక్షి
అబ్దకము
అరుణగభస్తి
అరుణమణి
అలుఁగుటమ్మ
అల్లఁదనము
అవనిజము
అవనిపుఁడు
అవనిభృత్తు
అవసథము
అసిపట్టిక
అహంకరణము.

శ్రీ రామయ్య పంతులవారు పీఠికలో "ఉపసర్గ కృత్తంతాది శబ్దములఁగూడ నిందు గ్రహింపఁబడినవి", (పీఠిక ౩-వ పుట) అని వ్రాసియున్నారు. శబ్దములు అనుమాటకు 'కొన్ని' అనువిశేషణ మున్నచో నది యథార్థమే

యగునుగాని ఆ విశేషణములేక 'అన్నియు' అనుభావము కలుగవలయు ననుతలంపుతో వ్రాసినయెడల నది ఘోరాసత్యమే యగును. పండితుల వారిమాటలో 'ఉపసర్గ' అనుటకు ఉపసర్గపూర్వకములు అనియేగదా వారి భావము. చూడుడు ఆంధ్రమహాభారతము నుండియే కొన్ని పదములు:

అకలంకము
అకాలకౌముది
అచిత్తు
అజరామరము
అతిలోకము
అధశ్శయనము
అధిపాలుఁడు
అధోగతి
అధ్యాత్మ
అనపహార్యము
అనధీనుఁడు
అనవిత్త్వము
అనింద్యము
అనిమీలత్
అనిర్వాచ్యము
అనీహామానుఁడు
అనుజన్మ
అనుజాతి
అనుపాఖ్యేయము
అనుమృతి
అనుసంభవుఁడు
అనుషక్తి
అపక్రాంతము
అపత్సత్రము
అప్రసక్తము
అప్రాప్యము
అఫల్గువు
అభిఘట్టము
అభిదారణము
అభియుక్తి
అభిలీఢము
అభివిష్టము
అభిశోభి
అభిష్టుత్యము
అవసాదతము
అవిద్ధము
అవినాథవత్
అశ్లథము.

ఒక్క మహాభారతమునుండియే కాదు; వీరు శబ్దములను విడిచి పెట్టినది. తక్కిన వాఙ్మయమునుండియు వదలి వైచినారు. ఎన్నింటిని వదలిపెట్టినారో ఆ దేవునికే యెఱుక. ప్రబంధములనుండి నేను సర్తు వ్రాసికొన్న పదములలోనుండి కొన్నింటిని, ఈ సంపుటములో లేనివానిని, మచ్చునకు ఉదాహరింతును.

అఖిలప్రపంచము (పాండు.)
అయ్యలదొడ్డి ,,
అట్టహాసము (భీమ.)
అనాక (కాశీ.)
అనాదల (హర.)
అధ్వానము ,,
అయదము ,,
ఆటకూటము (భీమ.)
ఆవిరాలు (శివ.)
ఆదికపి (పాండు.)
ఇరుచంబడు (క్రీడా.)
ఉమ్మస (న) (కేయూర.)
ఎసగర (భార.)
ఎలపాసెము (హర.)
ఏకభోగము (భీమ.)

గ్రంథస్థపదము లిట్లు లుండగా దేశ్యపదముల నెంతవఱకు స్వీకరించినారో చూతము. సమగ్రనిఘంటువునకు గ్రంథస్థము లెంత ప్రధానములో యితరములు నంత ప్రధానములే యన నచ్చును. మన తెలుగు దేశ్యపదములు గ్రంథస్థములు కావలసినవి, నిఘంటువుల కెక్కవలసినవి వందలకొలదిగా గలవు. వేలలో నుండునన్నను ఆశ్చర్యముకాదు. ఆంధ్రకవీశ్వరులు సంస్కృతమునందలి ప్రీతిచేత వాని నాదరించుచు తెనుగుపదములన్న నీసడించుచువచ్చి వారు. కనుక వారు ఓనలగు తెనుగుపదములను పెక్కింటిని గైకొననేలేదు. ఇట్లు వదలివేయుటచే 'కండగల చిక్కని తెనుఁగులు' కాలగర్భమున బడిపోయినవి. కనుకనే కొందఱు విమర్శకులు "తెనుగువారు దీపమూ నెఱుగరు. వారికి పాపపుణ్య వివేచన లేదు. వారికి దేవుడు లేడు" అనుచున్నారు. దీపము, పాపము, పుణ్యము, దేవుడు మున్నగు పదములు సంస్కృతపదము లగుటయే యందులకు కారణము. ఇట్టి విమర్శనలకు తావిచ్చినవారు మన తెలుఁగు గ్రంథకర్తలే కనుక ఇప్పుడైనను తెలుఁగువారు తెలివిదెచ్చుకొని తమ మిగిలిన దేశ్యపదసంపదనైన సంగ్రహించుకొనవలయును. లేనిచో వారు ఒకప్పటికైన పశ్చాత్తాపముపాలుగాక తప్పదు. ఇంత, మంది మార్బలముతో, ఇన్ని యేండ్లు పూండ్లు పని చేసిన పరిషత్తువారే వానిని కూర్చుటకు నడుము గట్టనప్పుడు అంతలింతలవా రెవ్వరు పూనుకొనగలరు? పూనుకొని యెవ్వరు గట్టెక్కింపగలరు?

ఆ మాటలు కూర్పవలయునన్న పండితు లాయాప్రాంతములసంచారము చేయవలయును. అచ్చటచ్చటనున్న భాషాభిమానులను కోరి వారి సహాయమున ఆ ప్రాంతీయ పదములను సంగ్రహింపవలయును. సామాన్యులను, అడగద్రొక్కబడిన జాతులను నిరసింపక వారి వాడుకలోని తెనుగుపదముల నేరి కూర్పవలయును. తాము సమకూర్చిన తెనుగుపదముల పట్టికలను ప్రకటించి అందులేనిపదములు తెలుపవలయు నని దేశీయులను కోరవలయును. ఏపని చేయుటకైనను ఈకాలమున పెక్కు అవకాశములు గలవు. నేడు చేయలేనివా రేనాడును చేయలే రనుట స్పష్టము. ఇట్లు చేసియున్నచో అసలగు తెలుగు పలుకుబడులను, వానియర్థములను, వాని వింతప్రయోగములను సేకరింప వీలయ్యెడిది. కాని పరిషత్తువారి కాప్రయత్నమే లేదు. భాషలో లేని సంస్కృతపదములను పుట్టింప పాటుబడినారుగాని ఉన్న తెనుగు పదములను సమకూర్ప పాటుపడలేకపోయినారు. ఔరా! ఏమియభిమానము!

చూడుడు కొన్ని మాటలు:

అబ్బరలు = ఇతరులు

అటి = ఎక్కడ

ఉదా: అటగడబియ్య మాటివచ్చును.

అమాంతము

ఉకము

ఉదా. ఊరు ; ఉకము

అత్తవపువేళ = మధ్యాహ్న సమయము

అతకలు = ప్రాతచెప్పులు

అంకె వేయుట

ఉదా. ఎద్దు అంకె వేసినది.

ఉచ్చిళ్లు = కారము తినునపుడు చేయు 'ఉ'స్సనుశబ్దములు

అయగట్టుట.

ఉదా: వాడు కడు పాయగట్టుకొని చేయుచున్నాడు.

ఇట్టివ్యస్తపదములే గాక సమస్తపదముల లోని అంగములను పెక్కులు వివరణమును వాంఛించుచున్నవి. సమగ్రనిఘంటువున కవి యన్నియు గ్రహణీయములే.

చూడుడు:

అది :— పంచాది, పీనాది, ఉత్తరాది, దక్షిణాది, ఏడాది.

ఆరు :—ఆరు దొండ, ఆరుకాడు, ఆరుమూడి, ఆరువీటి, ఆరుగొలను, ఆరుకోణము, ఆరుంబాక, ఆరువల్లి, మొ.

ఏరు :— ఉదా: కోనేరు, కొల్లేరు, పాలేరు.

ఇందలి ఆరు, అది, ఏరు మున్నగువాని కర్థమేమి ? వీనికి మూల మేది ? వీనియర్థ మెట్లెట్లు మాఱినది ? అయితానగరము, అయితవోలు, అయితము, అయితాపట్నము మొదలగు ఊళ్లపేర్లలో అయిత అనుశబ్దము కనబడుచున్నది. బాలచంద్రునితల్లి 'అయితాంబ'. ఈ అయితకు మూల మేది ? ఈ నామముతో దేని కెంతవఱకైన గలదా ? మొదలగు విషయములను నిర్ధారణపూర్వకముగా - భాష యభివృద్ధి - చెప్పకున్న పోనిండు ; కొంతదూరమైన ప్రయత్నింప నక్కఱలేదా ? ఇట్టివిచారణలో నెంతవఱకు పయనించినారు పరిష్కర్తువారు ? ఇట్టిపదముల చరిత్రము భాష కక్కఱలేదా ? వీని పుట్టుపూర్వోత్తరములు అవసరములే. అందువలన మన కెన్నియో గుట్టు మట్టులు ఎఱుక పడగలవు. మన మొక్కసారి సంపూర్ణ చరిత్రమును సమకూర్పలేకపోయినను కొంతదూరమువఱకైన ఆధారములు తెలిసికొని ప్రయత్నించినచో వానిని ప్రాతిపదికగా చేసికొని మఱికొందఱు ప్రయత్నములు చేయ వీలగును గాదా ? అట్టిసాధనసామగ్రికైన- కొంతవఱకైన- ప్రోగుచేయవలదా ? కాని పరిష్కర్తువారేమియు చేయక పెండ్లినడకలు సాగించినారు.

పోనిండు తాము సంపాదించిన పదము లకైన మనభాషలో సందర్భానుసారముగా చెప్పవలసిన యర్థముల నన్నిటిని చెప్పినారా యన్న నదియు లేదు.

చూడుడు కొన్ని దృష్టాంతములు :

అయ్య — దీనిని శ్రీనాథుడు పురుష సామాన్యవాచకముగా తన శృంగారనైషధములో ప్రయోగించినాడు. "కొంద అయ్యలు కొనియాడనేరక" (శృం. నై, ౧.)

వ్యవహారమునందును 'పిల్లను ఎవరో ఒకయ్యచేతిలో పెట్టి బరువు దింపుకొనవలెను' అని కనబడును కాని పరిష్కర్తువారీయర్థమును గ్రహింపలేదు.

అనుప్రాసము, ఆమ్రేడితము, అధ్యాహారము, ఇత్యాదిపదములను శ్రీనాథ కవిచంద్రుడు తనకావ్యములలో ప్రయోగించియున్నాడు.

ఉదా: "మిక్కుటపు దరహాసపున
కనుప్రాసంబు.....
కలుషనుద్ధాంతంబున కనుభావ
ద్విదళేంద్రుకరటి కామ్రేడితంబు
పుండరీకారణ్యమునకు నధ్యాహారము"
(భీమ. ౧.)

"అధ్యాహారమోకాని యమృతపతికి
అన్వాదేశమోకాని యత్రిసేత్రోద్భవునకు
ఆమ్రేడితమోకాని యబ్జజునకు"
(కాశీ, ౮.)

వీనికి లక్ష్యార్థములు చెప్పవలయునుగాని శాస్త్రపరిభాషలో నర్థములు పొసగవు. కాని నిఘంటుకర్త లావోలికి పోలేదు.

ఆత్మయ్యము : గ్రాసమాత్రభిక్షము అను నర్థమున కాశీఖండమున ప్రయోగింపబడియున్నది. కాని పరిష్కర్తువారు దానిని చూడనేలేదు.

తెలుగు పురుషనామములలో కొన్నింటికి చివర 'అమ్మ' అనుశబ్దము గానబడుచున్నది. కృష్ణమ్మ, అంకమ్మ, నల్లమాచార్యులు, కృష్ణమాచార్యులు మొదలగువానిలో నిది స్త్రీలింగబోధకమేమో కాదు. మఱి సీతారామాచార్యులుగారు చెప్పిన 'నాపామా యాగమము' లందుమా ! అం దర్థము లేదు. దీనికి మూల మొకటియైయుండును. ద్రావిడములో 'అమ్మ' యనుపుంలింగశబ్ద మొకటి గలదు. దీనికి స్త్రీలింగరూపమే 'అమ్మాళ్' అనునది. అదియే దీనికి ప్రకృతియనుట సముచితము. కాని పరిష్కర్తువారీమూలపదము నుట్టంకింపనేలేదు. ఆతెనుగు పదములందలి వింతదనమును గమనించినట్లే లేదు.

పరిష్కర్తువారు ప్రకరణార్థమును గమనింపలేదనుటకు దృష్టాంతముగా మహాభారత పదములనే నాలు గయిదింటిని, 'ఆంధ్రమహాభారత నిఘంటువు' సంగ్రహించినవాని నుండి యుదాహరింతును.

అంతర్గతము =మనస్సు

ఉదా : ఇట్లతని రూపాతిశయంబున
కోటువడి
చూచుచు నిజాంతర్గతంబున

అరు = ఆధారము, ప్రాపు
(విరాట, ౧-౨౧౮.)

ఉదా: అధికతాపతప్తమైనది నాచిత్త
మెనర నతనితోడ నొకట నునికి
యున్నె డొక్క మనకు నిండు
[కగు నాకు

డేల మసలెదో కొక్కి యిన్నిరేండ్లు
(ఆరణ్య, 3—౨౯౦.)

ఇచటి 'యగు' ధాతువున కాశ్రయమగు ననియే యర్థము చెప్పవలయును.

మూలము చూడుడు

శ్లో. "సర్వేషా మాశ్రయోఽస్మాకం,
రణేఽరీణాం ప్రమర్దితా"
(ఆరణ్య, ౧౪౧—౧౬.)

మూలములోని 'ఆశ్రయ' అనుమాటకే తెలుగుభారతమున 'అగు' ప్రయోగింపబడినది.

అగు = జీవించు

ఉదా: నేడు రణభూమియందు నర్జునం
డొండెం ద్రిగర్తులొండెం
గావలయు
(ద్రోణ, ౧—౨౨౦.)

ఈ అగుధాతువునకు 'జీవించు' అను నర్థము చెప్పుటయే సమంజసము. మూలము చూడుడు:

శ్లో. "అద్యా స్త్వ నర్జునా భూమి
రత్రిగర్తాఽథవా పునః"
(ద్రోణ, ౧౬ — ౧౭.)

అడరు = వెంబడించు

ఉదా: అతిరథసంఘమై నడరి యాతనిఁబట్టి
కుశర్మ డెల్పనార్పి
(విరాట, 3—౨౦౧.)

ఈ 'యడరు'నకు వెంటాడి అనికాదా యర్థము? మూలము తిలకింపుడు.

శ్లో. "ప్రమథ్య జిత్వాచ
ప్రసహ్య మత్స్యం
విరాట మోజస్వీన మభ్యధావత్"
(విరాట, 33 — ౭.)

అడరు = పడు

ఉదా: "అట్లు వచ్చునాగదఁ గని యచటి
[యోధు
లలికి తమతమమీఁదన యడరు ననియుఁ
దలఁచి యొదిగిరి రారాజుఁ దలపరైరి"
(శ, 3 — ౫౮.)

ఈ 'యడరు'నకు పడు అని కాదా యర్థము చెప్పవలెను ? ఇదిగో మూలము.

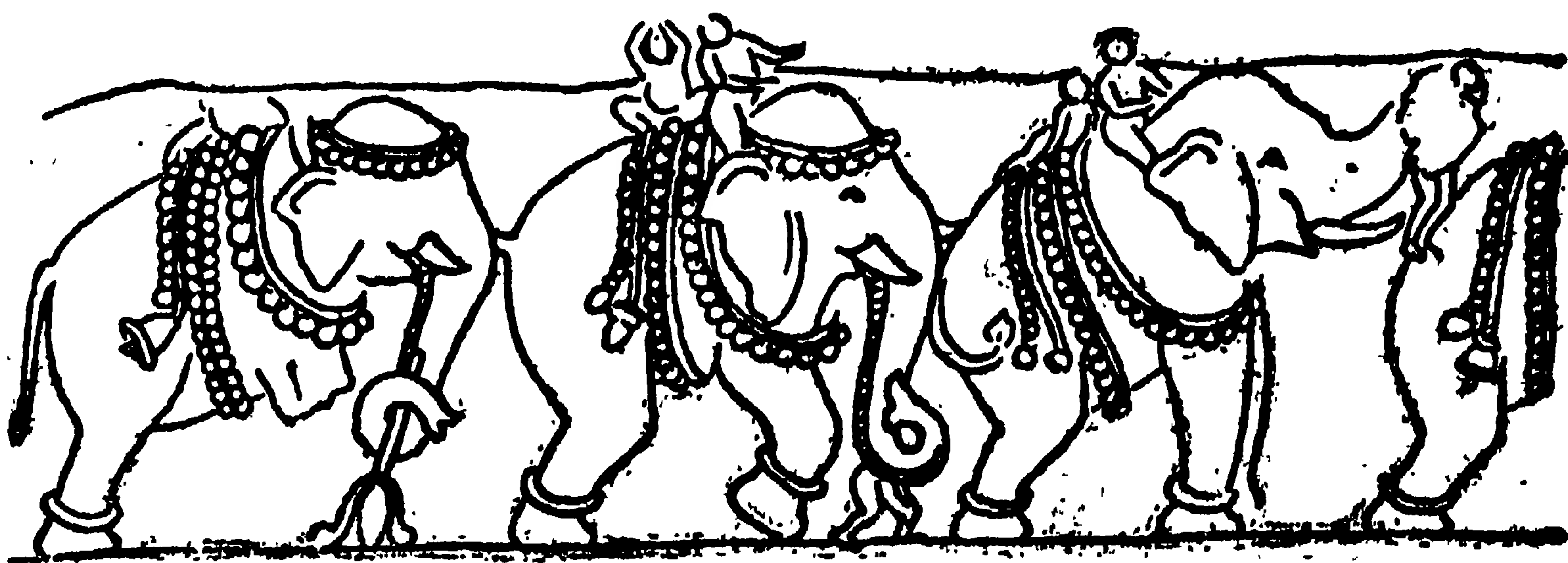
శ్లో. "విహాయ సర్వే తవ పుత్ర ముగ్రం,
పాతం గదాయాః పరిహర్తుకామాః"
(శ, ౮౬—3౬.)

మూలములోని 'పాత'మునకేగాదా తెనుగున 'అడరు' ప్రయోగింపబడినది ?

ఇట్టి యర్థములను గమనింపకపోయినచో మనము కవిహృదయమును చక్కగా గ్రహింప శక్తుల మగుదుమా ? అప్పుడు కవి పడినశ్రమ యంతయు వ్యర్థమేగదా ! అతని పలుకులు 'మూగ చెవిటివారి ముచ్చటలే'గదా యగును!

ఈ లఘు విమర్శనమువలన పరిషత్తువారి బృహన్నిఘంటువులో పస యెంతగలదో పాఠకు లూహింపగలరు. వ్యాసవిస్తరభీతిచే విను కొడవలసి వచ్చుచున్నది. స్థాలీపులాకముగా నొక కొన్ని విషయములుమాత్రమె ఇందు చెప్పబడినవి.

ఇంతకును నిఘంటులోపములను నలుగురి చెవుల వేసి పరిషత్తువారిని పరిహాసపాత్రులను చేయుట నాయుద్దేశముగాదు. సమగ్రనిఘంటువు నాకాంక్షించువారు దాని స్వరూపమును స్థూలముగా నిర్ణయింపబూనుట సాహసముగాదు. అందుల కిప్పుడు బయలువెడలిన సంపుటములోని లోటుపాట్లను తెలిపి యవి దిద్దుట కవకాశము గల్పించుటయు సహింపరానిది కాదు. ఇది యంతయు భాషాభిమానమునకే. పరిషత్కార్యనిర్వాహకులు ఈ లోపములు గమనించి రానున్న సంపుటములందైన నిట్టిదోసగులు కలుగకుండునట్లు జాగరూకత వహించి, అయినయాలస్య మెటులైన నయినది కావున నింక కొంత యాలస్యమైనను సైరించి, నిఘంటువుమాత్రము సమగ్రముగా నుండునట్లు ప్రయత్నింప ప్రార్థితులు.

వెలస్వల్పము ! ఫలమధికము !!

పెరిదేపి - పి - శి - ఏ. అండ్ కంపెనీవారి, శ్రేష్ఠమైన

నారసింహ లేహ్యము

సువర్ణము, రజితము, సాలామిశ్రీ, సఫేదామిశ్రీ, రూమిమస్తకి, పచ్చకర్పూరము, కుంకుమపువ్వు మొదలగు విలువగల వస్తువులచే తయారుచేయబడినది. బలమును కలిగించుటలో అత్యుత్తమమైనది. మేహములు, నిర్జీవకనిస్సత్తువ, శుక్లనష్టము, అతిమూత్రము, మొదలగువాటిని ఖండించి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, కాంతిని. సంతానప్రాప్తిని కలిగించుటలో అమోఘమైనది. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బి రు 2-8-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

నోటు:—ప్రతి 20 తులముల లేహ్యమునందును రు 2-4-0 ఖరీదుగల 3/4 తు॥ లోహాభ్రకసింధూరమును గాని, వంగాభ్రకసింధూరముగాని కలిపిపుచ్చుకొనిన మధుమేహాది సమస్తవ్యాధులను శీఘ్రముగా ఖండించి అత్యధికమైన గుణాధిక్యమును గలిగించును. వేలకొలదిమందిచే వాడబడుచున్నది.

యింకా మావద్ద అన్నిరకములగు భస్మములు, వంటుఖజ్జలి ఔషధములు, ఆసవారిష్ఠలేహ్యములు, మొదలగునవన్నియు సిద్ధముగానున్నవి. కోరినవారికి మా క్యాటలాగు యుచితముగా పంపెదము.

పి - శి - ఏ. అండ్ కంపెనీ, ఆయుర్వేదసమాజం,

పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

కొనేటప్పుడు దీనిని గమనింపుడు

ట్రేడు మార్కు

(రిజిస్టర్డు)

తలనొప్పికి, పడిసెమునకు వివిధరకముల నొప్పులకు, బాధలకు

జామా ఆయిల్

అన్నిచోట్ల అమ్మబడును.

అనురాచెందు, శోభాచెందు,

ఇంగ్లీషుమందులు, పలువరకులు, సల్ఫ్యూరిక్,

నైట్రిక్, మురాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారస్థులు

నెం. 98, నైనప్పనాయనివీధి, పి. టి. మద్రాసు.

"ఏమి మగవాళ్లు!"

(ఏ కాం ం క ము)

పాకల రాజమన్నారు

పా త్ర లు

వేణుగోపాల్		
సోమసుందరం	...	వేణు పెదతండ్రి
సుందరమ్మ	...	సోమ॥ రెండవభార్య
కృష్ణమూర్తి	...	సోమ॥ తమ్ముడు
శంకరశాస్త్రి	...	సోమ॥ స్నేహితుడు
కనకాంగి	...	వేశ్య, వేణుభార్య
నిర్మల	...	సోమ॥ మొదటిభార్య కూతురు

కాలం — ప్రస్తుతం

రంగము : సోమసుందరంగారి ఇంట్లో.

[భోజనం చేసి తాంబూలం వేసుకుంటున్నారు సోమసుందరంగారు. వయసు సుమారు ౫౦, ప్రాత కాలంవాడే. బుర్రమీసకట్టు, స్థూలకాయం, అయితే ఒడ్డూ పొడుగూ ఉండడంచేత అసహ్యంగా లేదు.

సుందరమ్మ సోమసుందరంగారి రెండవభార్య. మొదటి భార్య ఒక్క కూతుర్ని వదిలిపెట్టి గతించింది. సుందరమ్మకు ౨౫ కన్న ఏండ్లు ఎక్కువ ఉండవు. సన్నగా ఉండడం చాలించిందిగాని ఇంకా లావు కాలేదు. అందంగానే ఉంటుంది. ముస్తాబు క్రొత్తరకమే. గ్రామఫోను త్రిప్పుతూ నిలబడి వుంది.

ప్రక్కనే కృష్ణమూర్తి రికార్డులను అందిస్తూ నిలబడ్డాడు, సోమసుందరంగారి తమ్ముడు. బక్కపలచగా ఉంటాడు, వయసు ౨౫. ఖద్దరుపంచా, చొక్కా, క్రాపు, కంటికద్దాలు.

సుందరమ్మ సావకాశంగా ఉన్నప్పుడల్లా కృష్ణమూర్తివంకనే చూస్తూవుంటుంది. కృష్ణమూర్తిమాత్రం ఎప్పుడో తప్ప గోడమీది బొమ్మలు, పైకప్పు చూస్తుంటాడు...

నిర్మల (౧౦ సం॥) సోమసుందరంగారి మొదటిభార్యకూతురు గుమ్మందగ్గరకు వచ్చి పాట వింటూ నిలబడ్డది.]

సుందరమ్మ

(నిర్మలతో) వెళ్లు! వెళ్లి చదువుకో, పాట లేమిటి చిన్నపిల్లలికి ?

నిర్మల

పాఠా లన్నీ చదివేశాను పిన్నీ.

సుందరమ్మ

అబద్ధం.

నిర్మల

లేదు. నిజంగా.

సుందరమ్మ

చూడండీ !

సోమసుందరం

పిన్నిమాటకు అలా ఎదురు మాట్లాడ్డం తప్పుకదూ ...ఈపాట విని వెళ్లిపో.

సుందరమ్మ

గారాబంకూతురు !

నిర్మల

(పాట ముగించకముందే వెళ్లిపోతుంది.)

సోమసుందరం

(పాట ముగిసింది.) అబ్బ! ఎంతసేపూ ఈహిందీ నాటకం పాటలేనా, చెవులు చిల్లులు పడిపోతూవున్నవి.

సుందరమ్మ

అయ్యో! చండీదాసులో పాటలండి. సైగాల్ వాళ్లూ పాడినవి.

సోమసుందరం

ఏడిచిన ట్లున్నాయి. రాగమా, తాళమా,—ఏదోగోల. ఒక్క త్యాగరాజుకీర్తనలో వుండే సంగీతం వుందీ వీటినన్నీ కలిపినా ?

సుందరమ్మ

అవి వేరు, ఇవి వేరు. ఫిల్ముల్లో త్యాగరాజుకీర్తనలు పాడితే ఏమీ రక్తికట్టవు. అందుచేతే మన తెలుగు ఫిల్ముల్లోకూడా బంగాలీ, మరాఠీ మెట్లే... ఏదీ కృష్ణా! మొన్న మనం వెళ్లిన "చంద్రహాస"లో కనకాంగి పాడింది.

సోమసుందరం

చాలు చాలు. ఇవ్వేళటికి చాలు.

కృష్ణమూర్తి

ఈ కనకాంగినే మన వేణు పెళ్లాడింది.

సోమసుందరం

ఎవత్తో ఒక భోగం ముండ, కనకాంగో-రత్నాంగో — చిత్రాంగో, ఎవరైతే నేమి ?

సుందరమ్మ

ఇక మనతో కలిసివుండడుకదా, తనభాగం తన కిమ్మని అడిగాడండీ వేణు ?

సోమసుందరం

లేదులే. కాని, అడక్కుండా ఊరుకుంటాడా ? చేతులో గవ్వలు తగ్గగానే పార్టీషనుదావా బయలు దేరుతుంది.

కృష్ణమూర్తి

అసాడూ వకీలేగా.

సోమసుందరం

అయితే మాత్రం భయపడతానా?

సుందరమ్మ

ఏమండీ? ఈవివాహం చెల్లుతుందండీ మనధర్మశాస్త్రాలప్రకారం ?..

సోమసుందరం

మనధర్మశాస్త్రాలు మట్టిలో కలిసిపోయినవి. ఇప్పుడు మనకు చాకళ్లూ మంగళ్లూకూడా శాస్త్రాలు నిర్మిస్తూ వున్నారు.... శాసనసభల్లో.

కృష్ణమూర్తి

చట్టప్రకారం ఈవివాహం చెల్లుతుంది, వదినెగారూ!

సోమసుందరం

ఏమిచట్టా లున్నానరే. అగ్నిసాక్షిగా, ధర్మసమ్మతంగా శాస్త్రానుసారంగా చేసుకున్నదాన్ని తప్ప ఇంకోదాన్ని భార్య అనడానికి నేను ఒప్పుకోను. సానిదానికి బొట్టుకడితే సతి అవుతుందా ? కుక్కకూ కడతారు బొట్టు మ్యునిసిపాలిటీవారు.

సుందరమ్మ

మంచిసామ్యం చెప్పారు. మీ వేణుకు చెప్పండి వస్తే.

(వీధితలుపు తట్టిన చప్పుడు.)

కృష్ణా! చూడు ఎవరో.

కృష్ణమూర్తి

(నవ్వుచు) వేణు!

(అని వెళ్లును.)

కృష్ణమూర్తి

(మళ్లీ ప్రవేశిస్తాడు చేతిలో కాగితంతో.)

వినండి. వినండి.

సోమసుందరం

ఏమిటి ?

కృష్ణమూర్తి

టెలిగ్రాము, వేణుదగ్గిరనుంచి. నేటి ఎక్సుప్రెస్సులో వస్తున్నాడు — భార్యానమేతంగా.

సోమసుందరం

ఆఁ!

సుందరమ్మ

నిజంగా ?

కృష్ణమూర్తి

అంటే ఈపాటికే వచ్చివుండాలే. టెలిగ్రాము ఆలస్యమైంది చేరడానికి.

సుందరమ్మ

ఏమి చేస్తారండి?

సోమసుందరం

ఏమి చెయ్యడం. ఈ యింట్లో మాత్రం కాపరం చెయ్యనివ్వను. వాడివాటా వాడిమొఖాన కొట్టడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

సుందరమ్మ

అయితే కడప తొక్కివస్తే నా ళ్లని వెళ్లగొడతామా?

సోమసుందరం

నీ కెందుకు? నాపూచీ అది.

(మళ్లీ వీధిలో ధ్వని.)

సుందరమ్మ

వారే.

(పైట, తల సర్దుకుంటుంది. కృష్ణమూర్తి నిష్క్రమణ.)

[తెరలో మాటలు —

'హలో! కృష్ణా! ఇది నావైఫ్!' 'నమస్కారం'- 'సామాన్లు ఈగదిలోనే ఉంచేయి!' 'ఏ కూలీ!—' 'హవ్ ఈజ్ ఎవ్విరి బడీ'?]

[ప్రవేశం. కృష్ణమూర్తితో వేణుగోపాల్, భార్య కనకాంగి సమేతంగా. వేణుగోపాల్ సోమసుందరంగారి అన్నకుమారుడు. వయస్సు 30. వేషం, భాష, అంతా నవీనపంథా - తెలివికన్నా ఉత్సాహం ఎక్కువ. న్యాయవాది.

కనకాంగి పుట్టింది వేశ్యకులంలో. అవలంబించిన మొదటివృత్తి కులవృత్తియే గత్యంతరం లేక. సంగీతజ్ఞానం, సౌందర్యం, చాకచక్యం ఉండడంచేత కీర్తి గడించింది. ఆకీర్తి ఫిల్ముకంపెనీ వాళ్లని ఆకర్షించింది. నటి అయింది. ఆక్షణంలోనే మొదటివృత్తి వదిలివేసింది క్రొత్తచాకా రాగానే పాతచాకావలె... ధనం, కీర్తి, కావలిసినంత లభించినా గౌరవం, సంప్రదాయం అంటే అభిమానం. వివాహం అంటే గొప్ప మర్యాద...వయస్సు దాదాపు 30 ఉన్నా 21 లాగ వుంటుంది.]

వేణు

బాబయ్యగారు! నమస్కారం. పిన్నీ, ఆనవాలు పట్టినావా...మీ కోడల్ని అందరికీ పరిచయం చెయ్యవలెనని పిల్చుకొని వచ్చాను.

కనకాంగి

నమస్కారం!

సుందరమ్మ

కూర్చోండి!

కృష్ణమూర్తి

బాగా వుంది వదినెగారు! కోడలికి మర్యాద.

వేణు

ఏమి బాబయ్యా! నిరుడు చూచినప్పటికీ ఇప్పటికీ చాలా వయసు మీరినట్లు కనబడుతున్నారు ... ఒంట్లో కులాసాగా వున్నదా?

సోమసుందరం

ఆహా! నా కేమీ లేదు- రొంపైనా పట్టలేదు. నీవింకా అలిసిపోయినట్లున్నావు.

వేణు

అది ప్రయాణంచేత ... పిన్నీ! కోడల్ని లోపలికి పిల్చుకవెళ్లి నీళ్లుగీళ్లు ఇయ్యరాదూ?

సుందరమ్మ

ఇలా! రా.

(దారి తీస్తుంది.)

కనకాంగి

(చెంగున లేచి)

అలాగేనండి...

(సుందరమ్మతో లోపలికి వెళ్లును, కృష్ణమూర్తి రెప్పవాల్పకచూచి ఆనందిస్తున్నాడు ఆచురుకు, ఆచైతన్యం.)

సోమసుందరం

అబ్బాయి! ఏమి టీ ఆకస్మిక ఆగమనం?

వేణు

(నవ్వుచూ) ఆశ్చర్యంకదూ. అవును. మేము నిన్నటివరకూ అనుకోనే లేదు. ఆదివారం సెలవురోజే గదా, మిమ్మల్ని అందర్నీ ఒకసారి కలుసుకొని రావచ్చునని కనకాంగి చెప్పితే సరే నన్నాను. (మెల్లగా) కనకాంగికి మీరందరంటే చాలా గౌరవం, భక్తి. దానికి కొంచెమైనా అహంభావం, బడాయి లేదు...

సోమసుందరం

అయితే మళ్లీ......

వేణు

వెళ్లడమా? రాత్రికో, రేపో.

సోమసుందరం

అలాగా...కృష్ణమూర్తితో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ వుండు. నేను అలా బజారు వెళ్లి వచ్చేస్తాను. .

(వెళ్లును.)

వేణు

ఏమి, కృష్ణా! ఏమిటివిశేషాలు?

కృష్ణమూర్తి

సరే. కూపస్థమండూకంలాగ వున్న నేనా నీకు విశేషాలు చెప్పే వాణ్ణి.

వేణు

ఒప్పుకోను, పట్టణంవిశేషాలు వేరు, పల్లెటూరు విశేషాలు వేరు... పోనీ, వివాహం ఎప్పుడు?

కృష్ణమూర్తి

విఘ్నేశ్వరునికి జరిగినమర్యాదు.

వేణు

నేనూ అలాగే అనేవాణ్ణి.

కృష్ణమూర్తి

అందరికీ దారిలో బంగారం దొరుకుతుందా?

వేణు

అంటే?

(ప్రవేశం సుందరమ్మ: కనకాంగి)

కనకాంగి

(కృష్ణమూర్తి మాటలు విన్నది.)

[illegible] దెప్పిపొడుస్తున్నారండీ ... [illegible] లేకపోయినా నాపేరులో బంగారం వున్నదని.

వేణు

(నవ్వుచు) అదా! కనకాంగి వనా?

కృష్ణమూర్తి

(కనకాంగితో) ఏమండోయి! నామీద అన్యాయంగా అపనింద మోపుతున్నారు. తమరు సార్థక నామధేయలు, యథార్థం చెప్పుతున్నాను.

సుందరమ్మ

వేణూ! నీవు కాఫీగన పుచ్చుకోవూ?

వేణు

ఎస్! కాఫీ అంటే జ్ఞాపకం వచ్చింది. నా ఓల్డు ఫ్రెండ్ రామారావును కలుసుకొని వాడితో రమణమ్మగారి కాఫీహోటలు దర్శించి రావాలి. తప్పదు కనకం! వెళ్లనా?

కనకాంగి

అయ్యో! నా ఆజ్ఞమీదనే నడుచుకొంటున్నారు గాబోలు — మీవారిదగ్గర అగుడుచెయ్యడానికి నన్ను — అంతే...

వేణు

ఆల్‌రైట్; పర్డన్ మి...గుడ్ బై.

(వెళ్లును.)

(కొంతవరకు ఎవ్వరూ మాట్లాడరు. కృష్ణమూర్తి కనకాంగిని కండ్లతో తినేస్తున్నాడు. సుందరమ్మ కృష్ణమూర్తివంక కోపంగా చూస్తున్నది.)

కనకాంగి

ఓహో! గ్రామఫోను! సంగీతమంటే అందరికీ ఇష్టమేనా?

కృష్ణమూర్తి

నాకు మరిన్నీ ... మీపాటంటే చాలా ఇష్టం ...

కనకాంగి

నాపాటా! టాకీల్లోవేనా? అన్నీ సెకండు హ్యాండు హిందీతర్జుమాలేగా?

కృష్ణమూర్తి

అయితేమాత్రం మీకంఠం! అది ఫస్టుహ్యాండు కాదూ?

కనకాంగి

నాకంఠం మీరే మెచ్చుకోవాలి.

కృషమూర్తి

నేనొక్కడినేనా ... ఎందరో - వేలకు - పదివేలకు మించి ...

సుందరమ్మ

మీది ఏవూరండీ?

కనకాంగి

ఒకటి గాదు. పుట్టింది ఏలూరు-పెరిగింది కాకినాడ.— నాటకాలు, ఫిల్ముల కోసరం ఏవూరు పడితే ఆవూరు—బొంబాయి, కలకత్తాతో సహా.

కృష్ణమూర్తి

మాకు పుట్టడం, పెరగడం, చావడం — అన్నీ ఒక్కవూరిలోనే లెండి.

కనకాంగి

శాంతిజీవులు.

కృష్ణమూర్తి

ఆఁ- జీవచ్ఛవాలం...

సుందరమ్మ

ఒంటరిగానే వెళ్లేవారా ఇన్నిచోట్లకీ?...

కనకాంగి

అంటే?

సుందరమ్మ

మా వేణుని పెళ్లాడకపూర్వం?

కృష్ణమూర్తి

ఏమిప్రశ్న అది వదినెగారు?

కనకాంగి

జవాబు చెప్పుతున్నా ... పదిమందిలో ఒంటరిగానే...

సుందరమ్మ

సమస్య.

కనకాంగి

పరమసత్యం...

కృష్ణమూర్తి

బలే! ఎంతభావం చల్లేశారు.

సుందరమ్మ

(కోపంగా) ఏమిటో! నాకేమీ అర్థం కాలేదు. మొద్దుముండను.... మీరు మాట్లాడుకోండి, నే నింట్లో పనులు చూచుకొంటాను.

(రుంయ్యిమని వెళ్లిపోతుంది.)

(కృష్ణమూర్తి కనకాంగివంక చూస్తాడు. కనకాంగి ఫక్కుమని నవ్వుతుంది. కృష్ణమూర్తి కూడా నవ్వుతాడు -పకపకా....)

కనకాంగి

కోపం వచ్చింది మీావదినెగారికి.

కృష్ణమూర్తి

ఎందుకు ?

కనకాంగి

మీాకే తెలియాలి.

కృష్ణమూర్తి

పోనివ్వండి...ఒక పాట పాడరూ?

కనకాంగి

అమ్మయ్యో! ఇక్కడ పాడడమే ?

కృష్ణమూర్తి

ఏమీా ? అరణ్యమా ?

కనకాంగి

అరణ్యంలో చక్కగా పాడుకోవచ్చును. దుష్టమృగాలుకూడా పాడుతూవుంటే ఏమీా చెయ్యవట.

కృష్ణమూర్తి

అయితే ఈయిల్లు అరణ్యంకంటే చెడ్డదిన్నీ, సింహశార్దూలాల కన్న నేను దుష్టుణ్ణే అనిన్నీ మీా అభిప్రాయం !

కనకాంగి

అంతంత ఊహాలు చేస్తే నేను బ్రతకలేనండోయి ... పోని ... మెల్లగా పాడతాను.

(హిందీపాట పాడుతుంది.)

కృష్ణమూర్తి

(పరవశుడైపోతున్నాడు. ఆ సన్నని స్వరం మరింత తల త్రిప్పేస్తూవుంది. పాడేటప్పుడు కొంచెంగా ఎత్తిన మెడ, విప్పినకండ్లు అదురుతూవున్న నాసికాపుటాలు మోహ సముద్రంలో ముంచేస్తున్నాయి.)

హాయి! హాయి! ఏమి ఆనందం!

(అకస్మాత్తుగా తెలిసీమో తెలియకనో కనకాంగిచెయ్యి పట్టుకుంటాడు.)

కనకాంగి

(పాట ఆపి) అగండి! ఏమి టిది? ... మరిచిపోతున్నారు.

(చెయ్యి లాగుకో పోతుంది)

కృష్ణమూర్తి

(పిచ్చిగా) వదలను. నేను వదలను... బంగారం చేతికి దొరికితే వదుల్తానా ?

(ప్రవేశం వేణు.)

వేణు

హాలో!

(చూచి ఆగిపోతాడు.)

కృష్ణమూర్తి

(కనకాంగిచెయ్యి వదిలివేసి లేచి, వేణు వంక చూడకుండా)

చాలా థ్యాంక్సు ! పాట అద్భుతంగా వుంది.

(అని నిష్క్రమిస్తాడు.)

కనకాంగి

(కృష్ణమూర్తి వెళ్లగానే గొల్లుమని నవ్వి)

రండి. రండి. చాలాసంగతులు చెప్పాలి, రండి.

వేణు

(నవ్వడు, ఉత్సాహం చూపించడు.)

కనకాంగి

మీాయింట్లో ముచ్చట్లు చెప్తా, రండి. కూర్చోండి.

వేణు

(కూర్చుని) ఇంతలోనే విశేషాలా?

కనకాంగి

కావలసినన్ని...అయితే తర్కించకుండా వినాలి... మొదటివిశేషం మీాపిన్నిగారికి మరిది మీాదే మనస్సంతా.

వేణు

(ఉలికిపడతాడు.)

కనకాంగి

సందేహం లేదు. ఆవిడ అతన్ని కళ్లతో చూడ్డంలేదు; తినేస్తూవుంది. పాపం ఆ అబ్బాయి గ్రహించినట్లు లేదు; లేదా గ్రహించి మింగా లేక కక్కాలేక సందిగ్ధావస్థలో బాధ పడుతూవున్నాడు. రెండో విశేషం. నేను వచ్చినప్పటినుంచీ మీా[illegible] మూర్తికి నామీాదే కళ్లు. మంచి యౌవనం. బ్రహ్మచారి. సంగీత సాహిత్యాలంటే అభిరుచి. ఈసంగతి అప్పుడే కనిపెట్టింది మీాపిన్ని... ఇల్లాంటిసంగతులు మా ఆడవాళ్లకు సులభంగా తెలుస్తవిలెండి...

వేణు

తరువాత ?

కనకాంగి

ముగ్గురమూ కూర్చుని రెండు నిమిషాలు మాట్లాడేసరికి మీాపిన్ని కోపంచేసుకొని రివ్వుమని తారాజువ్వలాగ లేచి వెళ్లిపోయింది. ఇద్దరమే ఉండిపోయాము. పాడమని బ్రతిమాలాడు. పాడుతూవుంటే హఠాత్తుగా చెయ్యిపట్టుకున్నాడు పిచ్చివాడు... నిజంగా అంత మతిపోయి ప్రవర్తిస్తా డనుకోలేదు...ఇంతలో మీారువచ్చారు ద్రౌపదీమానసంరక్షణంకోసం వేణుగోపాలమూర్తివలె.

వేణు

తల తిరిగిపోతూవుంది...రాత్రికే తప్పక వెళ్లిపోవాలి...

(లోపలికి వెళ్తాడు.)

కనకాంగి

(ఒంటరిగా వుంది కూనిరాగం తీస్తూ. ప్రవేశం మెలమెల్లగా నిర్మల.)

కనకాంగి

రామ్మా! రా. ఎవరమ్మాయివి?

నిర్మల

పంతులుగారి అమ్మాయిని.

కనకాంగి

అమ్మగారు ఏమి చేస్తున్నారు?

నిర్మల

(పలకదు.)

కనకాంగి

నాతో మాట్లాడ వద్దన్నారా?

నిర్మల

(ఏడుస్తూ) మా అమ్మ లేదు. చచ్చిపోయింది.

కనకాంగి

(కరిగిపోయి) నాతల్లి ఏగదూ. ఏడవవద్దు. రా.

(అని చేరదీసి ప్రక్కన కూర్చోపెట్టుకుంది.)

నిర్మల

పిన్ని చూస్తే తిడుతుంది.

కనకాంగి

నే నున్నానుగా భయం లేదు చదువుకుంటున్నావా?

నిర్మల

ఓ...మాబళ్లో పాటకూడా నేర్పుతారు. నాకు పాటంటే ఇష్టం...

కనకాంగి

నే పాడనా ?

నిర్మల

(సంతోషంతో తల ఊపుతుంది.)

కనకాంగి

('చక్కనిరాజమార్గము' అనే కీర్తన పాడుతూవుంటుంది.

ప్రవేశం వెనకనుంచి సోమసుందరం గారు పాటసారస్యం అనుభవిస్తూ.)

సోమసుందరం

(పాట ఆగగానే) చాలా బాగా పాడతావు. అందులో కీర్తన, బంగారంలాంటి కీర్తన.

(నిర్మల జారిపోతుంది.)

కనకాంగి

(లేచి సగౌరవంగా) కూర్చోండి. మామగారికి వెధవ హిందూస్తానీ మట్లకన్నా మన పూర్వపుకీర్తనల పైనే అభిమానంలా వుంది.

సోమసుందరం

ఆc. బాగా చెప్పావు. వెధవ హిందూస్తానీమట్లు...

కనకాంగి

నాకసలు మనసంగీతం అంటేనే ఇష్టం. చిన్నప్పుడు కొంచెం నేర్చుకున్నాను కృతులు, పదాలు, జావళీలు.

సోమసుందరం

జావళీలుకూడా వచ్చునా ?

కనకాంగి

ఏవో కొన్ని.—పాడనా ?

సోమసుందరం

మెల్లగా పాడు. మెల్లగా, మృదువుగా పాడితే జావళీలు సుఖంగా ఉంటవి.

కనకాంగి

అబ్బో! మామగారు రసికులు.

(జావళీ పాడుతుంది.)

సోమసుందరం

వహావా! చిన్నప్పుడు చదువుకున్న మనుచరిత్ర జ్ఞాపకం వచ్చింది నీకంఠం వింటే.

(కొంచెం రాగయుక్తంగా)

"రహిపుట్ట జంత్రగాత్రముల రాల్ కరగింతు, విమలగాంధర్వంబు విద్య మాకు..."

కనకాంగి

(చప్పట్లు తట్టుతూ, సంగీతం సాహిత్యం అన్నిట్లో ప్రవేశంవుంది మామగారికి.

సోమసుందరం

(ఒళ్లు తెలియడంలేదు, కుర్చీ కనకాంగి దగ్గరకు లాక్కుంటాడు.)

ఏదీ! ఇంకోపదం ఒకటి!

కనకాంగి

(పాడుతూంటుంది.)

సోమసుందరం

(కనకాంగి పాడుతూవుంటే తాళం వేస్తుంటాడు. తప్పిపోయో ఉద్దేశించో ఒకదరువు కనకాంగి తొడమీద వేస్తాడు.)

కనకాంగి

(చప్పుమని పాట ఆపి లేచి నిలబడుతుంది.)

శ్రుతి మీరిపోతూంది.

సోమసుందరం

(ఖంగారుతో లేచి, తడబడుతూవుంటే వీధితలుపు తట్టిన చప్పుడు వినబడుతుంది).

వస్తున్నా : వస్తున్నా.

(అని త్వరగా వెళ్లి శంకరశాస్త్రితో ప్రవేశిస్తాడు.)

(శంకరశాస్త్రి సోమసుందరంగారి ఆప్త వర్గంలోవాడు. రమారమి ఒకవయస్కులే ఇద్దరు. రసికుడు.)

శంకరశాస్త్రి

ఎవరది? కనకమా ?...కనకమే!

కనకాంగి

శాస్త్రిగారు !

సోమసుందరం

(ఇక నిక్కడుండకూడ దనుకొని)

కూర్చో, కూర్చో. ఇప్పుడే వస్తా. (వెళ్తాడు.)

శంకరశాస్త్రి

నిజంగా ఇవి నాకళ్లే నా?...నేను మేలుకున్నానా ...ఎన్నాళ్లకెన్నాళ్లకు.

కనకాంగి

అంత ఆపేక్ష మరి.

శంకరశాస్త్రి

(కూర్చుని) నే నేమిచెయ్యను ? అందరానిపండు వైపోయావు ... అన్నట్లు ఇక్కడి కెలా వచ్చావు, ఆశ్చర్యంగా వుంది.

కనకాంగి

ఇంకా ఆశ్చర్యం ... నే నెవ్వరి ననుకున్నారు ? ... సోమసుందరం గారి కోడల్ని.

శంకరశాస్త్రి

(పకపక నవ్వుచు) తరవాత ?

కనకాంగి

మీరు నమ్మటంలేదు. ఒట్టు.

శంకరశాస్త్రి

అంటే వేణు పెళ్లాడాడా నిన్ను?

కనకాంగి

ఊఁ.

శంకరశాస్త్రి

ఎలాగ ? చెల్లుతుందా ?

కనకాంగి

ఓ: చట్టం వుందట.

శంకరశాస్త్రి

ఓసి. ఎంతపని చేశావు ! సోమసుందరంగారి వంశం అంటే అంత ఛాందసులని ప్రతీతి ... దిగ్విజయమే నీది...ముసలివాడు ఒప్పుకున్నాడా?

కనకాంగి

వివాహం అయ్యాక తెలిసింది వారికి. నన్ను చూచింది నేడు.

శంకర

మండిపడ్డాడా?

కనకాంగి

లేదు. వచ్చినప్పుడు చల్లగా పైకి వెళ్లిపోయారు. మళ్లీవచ్చాక ఎవ్వరూ లేకపోతే నాసరసన వచ్చి కూర్చున్నారు. పాడమన్నారు. పాట మెచ్చుకున్నారు.

శంకర

ఆఁ ఆఁ...

కనకాంగి

(నవ్వుతూ) పాటపారవశ్యంలో గాబోలు పొరబాటున తాళం నాతొడపైన వెయ్యడం మొదలు పెట్టారు.

శంకరశాస్త్రి

(విరగబడి నవ్వుచు) ఓరి ముసలి నక్కా !

కనకాంగి

(నవ్వుచు) పాపం! ఖంగారుపడి పోయారు నేను అదిలించేటప్పటికి.

శంకరశాస్త్రి

ఎంత అవస్థ !

(ఇద్దరు కలసి నవ్వుతూఉంటే ప్రవేశం వేణుగోపాల్.)

వేణు

(కఠినంగా) కనకం! ఏమిటది!.. శాస్త్రులుగారు! నమస్కారం!

శంకరశాస్త్రి

చాలాకాల మైందికదూ, వేణు! విన్నాను. కనకం చెప్పింది. అదృష్ట వంతుడవు. కనకం మంచి పిల్ల.

వేణు

(ఈప్రసంగం నచ్చడం లేదు.)

కనకాంగి

శాస్త్రులుగారు నన్ను చిన్నప్పటినుంచీ ఎరుగుదురండి.

వేణు

ఓహో !

(సోమసుందరంగారు ప్రవేశించి)

సోమసుందరం

శంకరం! రావోయి!...

(అని వీధికి దారితీస్తాడు.)

శంకరశాస్త్రి

కనకం! సెలవు. కొన్నిరోజు లుంటారా ?

వేణు

లేదు. రాత్రికే ప్రయాణం.

శంకరశాస్త్రి

అయితే సెలవు.

(సోమ, శంకర, నిష్క్రమణ.)

కనకాంగి

ఎందుకండీ అంత కోపంగా వున్నారు ?

వేణు

వైఖరి బాగా వుంది. వచ్చి రోజన్నా కాలేదు. కృష్ణమూర్తితో

సరసం, ఎవరో కోన్ కిస్కా శాస్త్రులతో నవ్వుతాలు, పిన్నితో దెబ్బలాట...

కనకాంగి

అవును. అన్నీ నాతప్పేగదూ? ముసలివాణ్ణి కట్టుకొని మరిదిమీద మీపిన్ని మరులుకోవడం నాతప్పే. పిచ్చి బ్రహ్మచారి అందమైన పిల్ల కనబడగానే అవకతవకగా ప్రవర్తించడం నాతప్పే. మరిది నామీద కన్ను వేశాడని ఆవిడఉడికిలితే నాదే తప్పు... ౬౦ ఏండ్ల ముసలివాడు ధర్మశాస్త్రాలు తలక్రిందుగా చదివే మీబాబయ్య ఒంటరిగా చూచి వద్దచేరి, వావీ వరసా లేకుండా, నాతొడమీద చెయ్యి వేస్తే నాదే తప్పు. ఎప్పుడో కాకినాడలో మా యింటి ప్రక్కనున్న శాస్త్రులతో ఆగొడవ చెప్పుకొని నవ్వితే అదీ నాతప్పే...

వేణు

ఆఁ ఆఁ... అంతపని చేశాడా బాబయ్య... తనంత... నీవు ప్రోత్సాహం చెయ్యకుండా... కృష్ణమూర్తి మాత్రం... నీవే వాళ్లని బుట్టలో వెయ్యడానికి ప్రయత్నించివుంటావు.

కనకాంగి

రామ రామ!

వేణు

చాల్చాలు. అసహ్యం. వెనకటి బుద్ధి ఎక్కడ పోతుంది?

కనకాంగి

(లేచి దీనంగా) అలా అనకండి. నన్ను చంపేస్తున్నారు...

వేణు

నిన్ను పదనిమిషాలు వదిలి వెళ్లడానికి జంకుగా వుంది. ఏమైనా చేస్తావు... అవును. నీలాంటిదాన్ని పెళ్లిచేసుకోవడమే పొరపాటు.

కనకాంగి

ఆఁ.

వేణు

అప్పుడే ఇద్దర్ని చెడగొట్టినావు.

కనకాంగి

నేనా? వెర్రికుక్కల్లాగ వాళ్లు పైనబడితే...

వేణు

ఛత్. నోరు ముయ్యి.

కనకాంగి

(దుఃఖం కోపం ఆపుకుంటూ) ఎందుకంతమాట?

వేణు

వెళ్లిపోవాలి ఈరాత్రికే.

కనకాంగి

సరే.

వేణు

(లోపలికివెళ్లిపోవును.)

కనకాంగి

(కండ్లనీళ్లు తుడుచుకొని, నిరసనభావంతో పెదవి విరిచి, మంగళసూత్రం చేతితో తెంపి పారవేసి)

చిఛీ! ఏమి మగవాళ్లు...

(వీధి గుమ్మంవైపు వెళ్లుతుంది.)

తమిళభాషా ప్రాచీనత

చిలుకూరి నారాయణరావు

భాష అనేది అనాది. పశుపక్ష్యాదులకు కూడా వాటి జీవితావసరములకు కావలసిన భాష ఉంటూనే ఉంటుంది. దానిని గురించి ఎవ్వరున్ను పరిశోధన చేయలేదు. మనుష్యునికి మాత్రం మాట్లాడేజంతువు అని పేరు పెట్టినారు. ఈ మనుష్యులు దేశభేదమునుబట్టి, కాలభేదమునుబట్టి, యితర అవస్థాభేదములనుబట్టి వేర్వేరు సంఘములుగా నివసించి, భాషావిషయమై ప్రత్యేక సంకేతములను ఏర్పాటు చేసుకొని జీవిస్తున్నారు. ఆయా తెగల భాషలన్నీ మొదట ఏకభాషగా ఉండి ప్రత్యేక భాషలుగా చీలిపోయినవో, లేదా ప్రత్యేకభాషలుగా ప్రత్యేక స్థలములలో ఉద్భవించి, ఆయా జాతుల పరస్పర సమ్మేళనమువలన విశాలమైన భాషలుగా పరిణమించినవో చెప్పడానికి వీలులేదు.

ప్రపంచములోని భాషల నన్నిటిని వర్గీకరించి వాటివాటి లక్షణసామ్యమువల్ల శాస్త్రజ్ఞులు వాటిని వేర్వేరు కుటుంబములుగా విడదీసినారు. ఆకుటుంబములలో ఇండో-యూరోపియను కుటుంబము చాలా విస్తారమైనది. అది ఆసియా, యూరోపాఖండములలోని అనేక భాషలకు సామాన్యమైన కుటుంబముగా ఉన్నది. ఆ ఇండో-యూరోపియను భాషలలో వైదికభాష, సంస్కృతభాష, ప్రాకృతభాషలు అనేవి చేరియున్నవి. భారతవర్షములోనున్న భాషల కన్నిటికిన్నీ ఇవి మూలములని ఆయా భాషల వ్యాకరణములను వ్రాసినవారు తెలిపి ఉన్నారు. కాని కాల్డ్వెల్లు అనే పాశ్చాత్యపండితుడు దక్షిణ ఇండియాలోని ద్రావిడభాషలకును, ఉత్తర హిందూస్థానములోని ఆర్యభాషలకున్ను ఎట్టి సంబంధమున్ను లేదనిన్నీ, ద్రావిడభాషలు మధ్యఆసియాలో ఉండిన, ఇండో-యూరోపియను భాషలకు సంబంధించని, సిథియను భాషలతో పోలిక గలిగి ఉన్నవనిన్నీ, సిద్ధాంతము జేసినాడు. అసలు సిథియనుభాషాకుటుంబ మను పేరే తగినదికాదనిన్నీ, సిథియనుభాషలని చెప్పబడేవాటిలోనే పరస్పర సంబంధము కానరాకున్న దనిన్నీ, సిథియను భాషలని చెప్పబడేవాటిలో కొన్ని ఇండో-యూరోపియను భాషాకుటుంబమునకు చెందినవనిన్నీ, సిథియను భాషలకున్ను ద్రావిడ భాషలకున్నూ గల కాల్డువెల్లు చూపిన పోలికలు సరియైన పోలికలు గావనిన్నీ నిర్ణయిస్తూ గ్రియరుసను మొదలైన పాశ్చాత్యపండితులు ద్రావిడభాషలను ప్రత్యేక కుటుంబముగా ఏర్పాటు చేసినారు. సంస్కృత ప్రాకృతములకును ద్రావిడభాషలకునుగల సంబంధమును గురించి వారెట్టి పరిశ్రమనూ చేయలేదు. హిందూదేశ చరిత్రమునుబట్టి ఆలోచిస్తే ద్రావిడులను అనార్యజాతులుగా పరిగణించడానికి కారణములు కనబడవు. హిందూదేశములో అనార్యజాతులు లేకపోలేదు. కాని జాతులకున్ను, భాషలకున్ను ఎడతెగని సంబంధము ఉంటుందని చెప్పవీలులేదు. బలవంతులు, నాగరికులు ఐన జాతులవారి భాషలను, అంతకంటె తక్కువ నాగరికత కలవారు అవలంబిస్తారని చెప్పడానికి ప్రపంచ చరిత్రనుండి అనేకములైన ఉదాహరణములను చూపవచ్చును. ద్రావిడభాషల తత్త్వమునుబట్టిన్నీ, దక్షిణ హిందూదేశపు చరిత్రమునుబట్టిన్నీ, లక్షణగ్రంథములను వ్రాసిన పండితుల అభిప్రాయములనుబట్టిన్నీ ఆలోచిస్తే, ద్రావిడభాష లార్యకుటుంబములో చేరినవే అనిన్నీ, అవి ఒకరీతి ప్రాకృతభాషావిశేషము లనిన్నీ నేను రచించిన ఆంధ్రభాషాచరిత్రములో నిరూపించడానికి ప్రయత్నించినాను.

హిందూదేశములోని అనేక భాషలలో వాఙ్మయము లేదు. ఉత్తర హిందూస్థాన భాషల వాఙ్మయము చాల నవీనమైనది. ద్రావిడభాషావాఙ్మయము అంతకంటె కొన్ని శతాబ్దములకు పూర్వమునుంచీ ఉన్నట్లు చరిత్ర తెలుపుతున్నది.

ద్రావిడభాషావాఙ్మయములో అతి ప్రాచీనమైనది తమిళ మనిన్నీ తరువాత కన్నడ వాఙ్మయమూ, పిమ్మట తెలుగువాఙ్మయమూ, ఆ తర్వాత మలయాళవాఙ్మయమూ ప్రాచీనము లనిన్నీ ఇప్పుడు మనకు లభ్యములైన గ్రంథజాలమునుబట్టి చరిత్రకారులు నిర్ణయించినారు. ఇది స్థూలముగా సత్యముగానే కనిపిస్తున్నది. ఈ ప్రాచీనత విషయమున తమిళ భాషకును తక్కిన ద్రావిడభాషలకును వేయిసంవత్సరములకు తక్కువకాని అంతరమును తమిళభాషాప్రియులు నిర్ధారణచేస్తున్నారు. తమిళభాష తమిళవిద్వాంసులు చెప్పినంత ప్రాచీనమైనది కాదనిన్నీ, ప్రధాన ద్రావిడభాషలలో వాఙ్మయ మించుమించు ఏకకాలముననే బయలువెడలిన దనిన్నీ, చెప్పడానికి తగిన ఆధారము లున్నవి.

తమిళభాష అతిప్రాచీనమైనదని చెప్పడానికి ముఖ్యాధారము దానిలో "సంగం" ('సంగము') వాఙ్మయము అనేది ఉండడమని తమిళభాషాప్రియులు చెప్పుతున్నారు. కనకసభాపిళ్లగారు "౧౮౦౦ ఏండ్లక్రిందట తమిళులు" (**Tamils 1800 years ago**) అనే గ్రంథమును వ్రాసి దానికి సంగంవాఙ్మయమునే మూలాధారముగా చేసి తమిళులు తమ తమిళభాషతోపాటు, క్రీ. శ. మొదటి శతాబ్దములలో అత్యుచ్ఛదశలో ఉండేవారని తెలిపినారు. నాటినుంచిన్నీ పాశ్చాత్యచరిత్ర

కారు లాసిద్ధాంతమునే అవలంబించి దానిని లోకములో ప్రచారముచేసినారు. కొందరు తమిళులు తమభాష కాప్రాచీనత చాలక క్రీస్తుపూర్వము ఐదవశతాబ్దమునుంచిన్నీ తమిళభాష ఉన్నదని నిర్ధారణ చేయడానికి ప్రయత్నించినారు. ఇటీవల తమిళపండితు లలో కొందరు క్రీస్తు మొదటి శతాబ్దముల వరకుమాత్రము తమిళభాషావాఙ్మయమును నిలిపినారు. కొందరు దానిని క్రీ. శ. ఏడవ శతాబ్దమువరకును తీసుకొనివచ్చినారు. ఈ రీతిగా తమిళపండితులలోనే తమిళభాషా ప్రాచీనతనుగురించి అనేకములైన భిన్నాభిప్రాయము లున్నవి.

ఈ ప్రాచీనతను నిర్ణయించడానికి ఈ పండితుల కందరికిన్నీ గల ఆధారము 'సంగము వాఙ్మయ'మనేది ఒక్కటే. ఈ వాఙ్మయము స్వరూపమును మనము కొంతవరకు తెలుసుకొంటేనేగాని తమిళభాషా ప్రాచీనతత్త్వము బోధపడదు. తమిళములో పాటలు, పదములు మొదలైన గేయరూపములతో కొంతవాఙ్మయ మున్నది. ఆపాటలలో కొన్నిటిలో పూర్వవీరులపరాక్రమము, దాతృత్వము మొదలైన గుణవిశేషములు కీర్తింపబడిఉన్నవి. కొన్నిటిలో శృంగారరసము వర్ణితమైఉన్నది. కొన్నిటిలో నీతు లుపదేశింపబడినవి. కొన్ని మతవిషయములకు సంబంధించినవి. వీటి అన్నిటినుంచిన్నీ ఆయాపాటలు రచింపబడిన కాలమునాటి జనుల ఆచారవ్యవహారములను గురించి తెలుసుకొనవచ్చును. మొదట ఈ పాటలున్నూ, పదములున్నూ చాటువులవలె ప్రత్యేకము ప్రత్యేకముగా ఉండేవి. వాటి నన్నిటినీ ఎవరో ఒకచోట చేర్చి "అహం" "పురం" మొదలైన విభాగములుగా ఏర్పాటు చేసినారు. "అహం" అనగా శృంగారమును వర్ణించునట్టి భాగము. "పురం" అనగా పరాక్రమము మొదలైన విషయములను వర్ణించే భాగము. ఈరీతిగా ఆయా సంపుటములను ఏర్పాటుచేసి వానిలోని ప్రత్యేకములైన పాటలకును పదములకును ఛందో వ్యాకరణాలంకారాది జ్ఞాపికలతో ఆగ్రంథములను వ్రాసి ఉంచినారు.

ఈ జ్ఞాపికలలో కొన్నిటిని తరువాతివారు కూడా చేర్చినారు. ఈగ్రంథములలోని పాటలున్ను పదములున్ను అనేకములు చాల చిన్నవి. కొన్ని పెద్దవికూడా కలవు. కొన్నిటిలో వాటిని రచించిన కవులపేర్లు అంకితములై ఉన్నవి. కొన్నిటిలో లేవు. ఈగ్రంథ సంచయముల వ్రాతప్రతులలో అనేకములయిన తప్పిదాలు కానవస్తున్నవి. వాటిలో పాఠభేదము లనేకము లున్నవి. ఈపాఠభేదముల వలన ఆపాటల కర్తృత్వాది విషయమున ఎన్నో సందేహములు కలుగుతున్నవి. వీటి నన్నిటిని గమనించి మహామహోపాధ్యాయ వి. స్వామినాథయ్యరుగారు అనేకవ్రాతప్రతులను పరిశోధించి తమయభిప్రాయమున కనుకూలమగునట్లు వాటిని పాఠభేదముల ననుసరించి సవరణలను చేసి లభ్యమయిన ఈవాఙ్మయమును ప్రకటించినారు. దీనినే సంగము వాఙ్మయమని అంటున్నారు.

"సంగము" అనేది సంఘశబ్దభవము. రాజాస్థానములందు ప్రఖ్యాతి వహించిన మహాకవులు నియమింపబడి, దేశములో కవిత్వము చెప్పగలవారు చేసిన కావ్యములు తమచే పరిశీలింపబడి తమమెప్పును పొందితేనే గాని వాటికి ప్రచారము కలుగగూడదని శాసించేవారట. ఈమహాకవుల సమూహము నకే సంగ మని పేరుండేదట. ఇటువంటిసంగములు మూడు ఉండేవట. ఈసంగముల గూర్చిన గాథ "ఇఱైయనార్ అహప్పొరుళ్" అనే గ్రంథమువీది వ్యాఖ్యానములో ఈవిధముగా ఉన్నది.

'పాండ్యరాజులు ఆదిసంగము, మధ్యసంగము, అంత్యసంగము అని మూడు సంగములను స్థాపించినారు. వీటిలో మొదటి సంగములో ౫౪౯ మంది కవు లుండేవారు. వీరిలో మొదటివాడు 'అగత్తియనార్' (అగస్త్యుడు). త్రిపుర సంహారకుడైన ధూర్జటి శివుడు, మురుగన్ లేక కుమారస్వామి, మురంజియూరి ముడినాగరాయుడు, దిక్పాలకుడైన కుబేరుడు కూడా యీపరిషత్తులోనివారే. వీరి యెదుట ౪౪౪౯ మంది కవులు తమకావ్యములను విమర్శార్థము సమర్పించినారు. ఆ కావ్యములలో 'పరిపాడల్', 'ముదునారై', 'ముదుకురుహు', 'కలరియావిరై' అనేవి కొన్ని ఉన్నవి. ఈసంగములోని ౫౪౯ మందిన్నీ ౪౪౪౦ ఏండ్లు తమ వ్యాపారమును సాగించినారు. వారిని 'కాయ్సినవళుది' అనేరాజునుండి 'కడుంగోన్' అనేరాజువరకు ౮౯ మంది రాజులు ఆదరించినారు. ఈ రాజులలో ఏడుగురు స్వయముగా కవులు. ఈసంగము మదురలో ఉండేది. ఈమదుర తరువాతికాలమున సముద్రములో మునిగిపోయినది. ఈ సంగమువారు 'అగత్తియమ్' అనేవ్యాకరణమును ప్రమాణముగా తీసుకొన్నారు.

రెండోసంగములో ౫౯ మంది ఉండేవారు. వారిలో 'అగస్త్యుడు', 'తొల్కాప్పియనారు', 'ఇరుందయ్యూర్ కరుంగోయి', 'మోశి', 'వెళ్లూర్ కాప్పియనారు', 'శిరుపాండరంగన్', 'తువరై' (ద్వారక) రాజైన 'తిరైయన్ మారన్', 'కీరందై' అనేవా రుండేవారు. వీరియెదుటికి ౩౭౦౦మంది తమకావ్యములను తెచ్చినారు. ఆకావ్యములలో 'కలి', 'కురుహు', 'వెండాళి', 'వియాళమాలై అహవల్' అనేవి కొన్ని. అగత్తియం', 'తొల్కాప్పియము', 'మాపురాణము', 'ఇశైనుణుక్కము', 'బూదపురాణము' అనేవి వీరనుసరించిన వ్యాకరణములు. ఈసంగము ౩౭౦౦ సంవత్సరము లున్నది. 'వెండేల్ శెళియన్' అనే రాజునుండి 'మురత్తిరుమారన్' అనే రాజువరకు ౫౯ మంది పాండ్యరాజులు దాని నాదరించినారు. ఈ రాజులలో ఐదుగురు స్వయముగా కవులు. ఈసంగము కవాటపురములో

చేరేది. ఈస్థలముకూడా సముద్రములో మునిగిపోయి ఉంటుంది.

మూడోసంగములో ౪౯ మంది ఉండేవారు. వీరిలో ముఖ్యులు శిరుమేధావియారు, శేందం బూదనారు, అరివుడయనార్ పెరుంగొండ్రాయాల్ కిక్కీరార్, ఇళంతిరుమారన్, నల్లందువార్, మరుదన్ ఇళనాగనార్, నక్కీరర్ అనేవారు. వీరి యెదుటికి ౪౪౯ మందికవులు వచ్చినారు. వారు పరిశీలనార్థము సమర్పించిన కావ్యములలో 'నెడుంతొగై' (అహనానూఱు), కురుందొగై – నానూఱు, నట్రిణై - నానూఱు, పుఱ -- నానూఱు, అయింగుఱు - నూఱు, పదిట్రుప్పత్తు, (పదిపదులు), కలి (నూటయాభై), పరిపాడల్ (డెబ్బై), కూత్తు, వరి, శిట్రిశై, పేరిశై అనేవి ముఖ్యములు. ఈ సంగమువారు 'అగత్తియము,' 'తొల్కాప్పియము' అనేవ్యాకరణాలను ప్రమాణములుగా అంగీకరించినారు.

ఈసంగము ౧౮౫౦ సంవత్సరము లుండినది. తన రాజ్యములో కొంతభాగము సముద్రములో మునిగిపోగా మదురలో రాజధానిని స్థాపించుకొన్న 'ముడత్తిరుమారన్' అనేరాజునుండి ౪౯ మంది రాజులీ సంగమును ఆదరించినారు. ఈరాజులలో తుదివాడు 'ఉక్కిరప్పెరువళుది' అనేవాడు. ఈసంగము ఉత్తర మదురలో అనగా నేటిమదురలో సమావేశమయ్యేది.'

పైని తెల్పిన విషయములం దత్యద్భుతములు, అసాధారణములు, అసాధ్యములు, అసంభావ్యములు ఐన సంగతులు గోచరిస్తున్నవి. శివుడు, మురుగడు, కుబేరుడు మొదలైన దేవతలే యీసంగములలో ఉండడమూ, ఈ దేవతలు ఊరును పేరును లేని కవులతోను, కవయిత్రులతోను కలసి ఉండడమూ, ఈ సంగము లుండిన అతి దీర్ఘకాలము, పాండ్యరాజుల దీర్ఘరాజ్యకాలములు, కృత్రిమపుటంకెలు, ఒకసంగముకంటె తక్కిన సంగములలోకూడా ఉండడము, ఇవన్నీ యీసంగం గాథ కృత్రిమ మనిన్నీ, కల్పిత మనిన్నీ చెప్పకయే చెప్పుతున్నవి. మొదటి సంగము ౪౪౪౦ ఏండ్లుండినదట. ఇంతకాలములోనూ ౪౪౪౯ మంది కవులుమాత్ర మున్నారట. రెండవ సంగములో ౩౭౦౦ ఏండ్లకు ౩౭౦౦ మంది కవు లున్నారట. మూడవసంగములో ౧౮౫౦ ఏండ్లున్నూ ౪౪౯ మంది సభ్యులట. అంటే ఈమూడు సంగములకాలము, ౪౪౪౦ + ౩౭౦౦ + ౧౮౫౦ = ౯౯౯౦ సంవత్సరము లన్నమాట. తక్కిన పదేండ్లను చేర్చి పదివేలేండ్లుగా చేస్తే బాగుండేది. విన్నవారు నమ్మరేమోనని అట్లుచేయడం మానివేశి ఉంటారు.

ఈ సంగములగాథ అవిశ్వసనీయ మనడానికి ఈక్రింది కారణములను మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము పరిశోధక శాఖలో పనిచేస్తూ ఉన్న కె. ఎన్. శివరాజపిళ్లెగారు వివరించి ఉన్నారు.

౧. సంగములను గూర్చిన సంప్రదాయము జనసామాన్యమునకు తెలియదు. కొందరు విద్వాంసులును పురోహితులునూ కలసి దీనిని కల్పించినారు.

౨. సంగం గ్రంథములు అని చెప్పబడే వాటిలో ఏసంగమును గూర్చిన్నీ ప్రస్తావన లేదు.

౩. సంగము వాఙ్మయములో గనబడే రాజకీయ సాంఘికపరిస్థితులనుబట్టి అట్టి సంగస్థాపనకుగాని, పోషణకుగాని అవకాశములు లేవు.

౪. ఈ సంగసంప్రదాయములో తెలుపబడిన విషయములును, అంకెలును చాలకృత్రిమములు. వాటిని బుద్ధిపూర్వకముగా అంకగుణితముచేసి ఆరీతిగా ఏర్పరచినట్టు స్పష్టమవుతున్నది. అవి సహజములు కావు.

౫. సంగసభ్యులలో దేవతలనూ మనుష్యులనూ కలిపి చేర్చడము ఆర్యులు తమిళదేశము నాక్రమించి తమపురాణకథలను తమిళదేశములో వ్యాపింపజేయ ఆరంభించినకాలము నుంచి జరిగిఉంటుంది.

౬. మూడుసంగముల కాలమైన ౯౯౯౦ సంవత్సరములను వాటిని పోషించిన పాండ్యరాజులసంఖ్య ౧౯౭తో భాగిస్తే ఒక్కొక్కతరమునకు ౫౦ చిల్లర ఏండ్లు ఏర్పడుతవి. సాధారణముగా ఒక్కొక్క తరమునకు ౨౫ ఏండ్లకంటె ఎక్కువ ఇవ్వడానికి వీలులేదు.

౭. ఈ దీర్ఘకాలములో ఒకటి రెండు సార్లు సముద్రము భూమిని ముంచివేసినది. అట్టి సందర్భములో ఒక సంగమునాటి వృత్తాంతములు తక్కినసంగమువారికి ఎట్లు తెలిసినవో వింతగా ఉన్నది.

౮. మదురకు 'తళయ్యాలన్ గానత్తుపాండ్యన్' కాలమువరకును 'కూడల్' అనే పేరుండేది. దానికి తరువాతికాలములో ఉత్తర మదుర అనిపేరు పెట్టడము దక్షిణమదుర సముద్రములో మునిగిపోయినదని చెప్పినదానిని సమర్థించుకొనడానికై ఉంటుంది. ఆప్రాచీనకాలంలో మదురఅనే సంస్కృతముపేరుండడానికి వీలులేదు.

౯. మొదటి రెండు సంగములలోని గ్రంథములలో ఒక్కటిన్నీ నేడు మిగిలి ఉండలేదు. ఆరెండుసంగములలోని గ్రంథముల విషయము కేవలము కట్టుకథగాని మరొకటి గాదు.

౧౦. ఈ సంగములవృత్తాంత మంతా అసహజము, అశాస్త్రీయము. ఏదేశములోనైనా, జ్ఞానము, పాండిత్యము క్రమక్రమంగా అభివృద్ధి పొందవలెగాని ఒక్కసారిగా అత్యుచ్చదశపొంది నానాటికిన్నీ క్షీణించిపోవు. సంగమును గూర్చిన కథనుబట్టి తమిళవాఙ్మయములో నానాటికి క్షీణత ఉన్నట్టు తెలుస్తున్నది. ఇది సరికాదు.

ఇట్టి కారణములనే తెలుపుతూ ఇతర తమిళవిద్వాంసులుకూడా మొదటి రెండు సంగములను వదలుకొన్నారు.

ఇక మూడోసంగమును గూర్చిన గాథ, 'వంగియ సాగరన్' (వంశశేఖరుడు) అనే

రా॥ కాలములో కావేరిపట్టణములో బ్రహ్మ సరస్వతిమీద కోపము వచ్చి ఆ మెతచీరమైన ౫౧ వర్ణములలో అ నుండి హ వరకుగల ౪౮ వర్ణములునూ మనుష్యజన్మ మెత్తి కవులను దురుగాక అనిన్నీ, తక్కిన వర్ణములకు మొదటిదిన్నీ, మనుజులోని దేవుడున్నూ అయిన అకారము దేహమును ధరించి కవియై తక్కిన వారితో ౪౯-వవాడై ఒకసంగమును స్థాపించుమనగాక అనిన్నీ అతడు చెప్పినాడట. ఆశాపము ప్రకారము ౪౮ అక్షరములున్నూ భౌతిక దేహములతో ప్రపంచములో సంచరిస్తూ, అనేక స్థలములలో విద్వాంసులతో వాదములు చేసుకొంటూ తుదకు మదురకు చేరుకొన్నారట. అక్కడ వారికి శివుడు, మనుష్య రూపముతో ఎదురుపడి మదురలోని దేవుని పూజించవలసిన దని ఉపదేశించినాడట. అప్పుడు వా రాదేవునిమీద పద్యములను జెప్పి పాండ్యరాజు సమ్ముఖమునకు పోయినారట. ఆరాజు దేవాలయమునకు వాయవ్యదిశను వారికోసం మొక సభామంటపమును గట్టించి వారి కనేకములైన బహుమానములను చేసినాడట. అంతకుపూర్వము రాజసమ్మానమును పొందుతూ ఉండే విద్వాంసుల కీర్ష్య పుట్టినదట. ఈ కొత్తవిద్వాంసులు పాతవిద్వాంసులను వాదములో ఓడించి ఇతరుల కవితా ప్రాశస్త్యమును, పాండిత్యమును పరీక్షించేటప్పుడు తాము కూర్చొనడానికి ఒక కట్టెపలకను ప్రసాదించవలసిన దని శివుని వేడుకొన్నారట. అప్పుడు శివు డొక కవివేషముతో వారికి సాక్షాత్కరించి రెండుజేనల చదరపు పలకను చేతితో పట్టుకొని వారియెదుట నిలిచినాడట. వా రాపలకకు ధూపమువేసిన మీదట 'నక్కీరరు' మొట్టమొదట దాని మీద కాలు పెట్టినాడట.

అతని తరువాత ఒకరివెనుక ఒకరు కపిలరు, పరణరు మొదలైనవా రెక్కినారట. సరియైన విద్వాంసుడు దానిపై ఎక్కుతూఉన్న కొద్దీ ఆపలక పెద్దదికావడ మారంభించిందట. ఇట్లు కొంతకాలానికి నాకవిత్వం గొప్పదంటే నాకవిత్వం గొప్పదని ఆ కవులు పోట్లాడుకోవడం ఆరంభించినారట. అందుచేత శివుడు పదేపదే వచ్చి వారివివాదాలను పరిష్కారం చేసేవాడట. ఇది కథ.

ఈగాథ విశ్వాసపాత్రమైనా కాకపోయినా సంగమనే దొక్కటే ఉండే దనిన్నీ, మూడు లే వనిన్నీ స్థిరపరుస్తుంది. ఈమూడో సంగముకూడా లేదనే తమిళ విద్వాంసులు కూడా లేకపోలేదు. కాని తమిళ వాఙ్మయమునుబట్టి తమిళ భాష ప్రాచీనతను నిర్ణయించడానికి ఇంకా అనేకులు ప్రయత్నిస్తున్నారు కాబట్టి దాని తత్త్వమునుగురించి కొంతవరకు ఆలోచింతాము.

మొదటి సంగములోని గ్రంథములన్నీ పోయినవి. దానిలోని 'పరిపాడల్' అనేది మూడో సంగముదే ఉంటుంది. తక్కిన గ్రంథములకోనను 'నారై కురుహు' అనే పదము లుండడంచేత అవి సంగీతగ్రంథములై ఉండవచ్చు నంటారు. రెండోసంగం గ్రంథములుకూడా అన్నీ నష్టములై పోయినవి. అప్పటి గ్రంథములలో 'తొల్కాప్పియమ్' మాత్రము మిగిలినది. కాని ఇదికూడా మూడో సంగములోనిదే అని కొందరంటారు; కొందరు ఈ తొల్కాప్పియము నవీనమైనదని కూడా అంటారు. ఈ తొల్కాప్పియమును గురించి యీక్రిందిగాథను చెప్పతారు.

మూడో సంగంకాలమున పాండ్యదేశములో ద్వాదశవర్ష క్షామము కలిగినదట. అప్పుడు పాండ్యరాజు తనసభలోని పండితులనూ కవులనూ పోషించలేక మరియెక్కడికైనా పోయి జీవనము చేయమని పంపివేసినాడట. కరువు పోయిన తర్వాత అక్కడక్కడ మిగిలిన పండితు లందర్నీ పిలిపించి అడుగగా వారిలో యెవ్వరికిన్నీ తొల్కాప్పియములోని 'ఇరైయనార్ అహప్పొరుళ్' అనే భాగమునుగురించి తెలియలేదట. ఏమిచేయుదునా అని రాజు ఆలోచిస్తూంటే శివునికి రాజుమీద కనికరం పుట్టి యీభాగమును అరవైసూత్రములలో పూర్తిచేసి రాగిరేకులమీద చెక్కించి మధుర దేవాలయములోని విగ్రహముపీఠముక్రింద పెట్టి పోయినాడట. పూజారి ఉదయం పోయి గర్భగుడిని తుడుస్తూంటె గా ఈ రాగిరేకులు అతనికంట బడినవట. తొల్కాప్పియములోని అంత పెద్దఅధ్యాయము అరవైసూత్రములలో మాత్రము సంగ్రహింపబడడముచేత దానిఅర్థ మెవరికిన్నీ బోధపడలేదు. అందుచేత రాజు ఆ స్థానవిద్వాంసులను ఆసూత్రములకు వ్యాఖ్యానము వ్రాయమన్నాడట. అనేకులు ప్రయత్నించినారు. కాని ఆ వ్యాఖ్యానము సరిగా ఉన్నదో లేదో నిర్ణయించడాని కొక అధ్యక్షుడు కావలసి వచ్చింది. అట్టి అధికారం కలవాడు ఎవడున్నూ కనిపించలేదు. అందుచేత రాజు శివునికే మొరపెట్టుకున్నాడు. మొరపెట్టుకోగా అతడు మదురలోనున్న ఒక బ్రాహ్మణుని కొమరుకును చూపినాడు. ఆ పిల్లవాని వయస్సు ఐదేండ్లు. వాడు పుట్టుమూగ. వాని పేరు రుద్రశర్మ. వాని తండ్రిపేరు 'ఉప్పూరి కుడికిళార్.' ఆమూగబాలునికి యీ వ్యాఖ్యానము లన్నీ చదివి వినిపించినారు. ఒకొక్క వ్యాఖ్యానము వింటూ వాడు ఊరుకునేవాడు. తుదకు 'మరుగన్ ఇల నాగన్' అనేవాని వ్యాఖ్యానమును చదువుతూంటే కొన్నికొన్ని పట్టులలో ఆపిల్లవాడు ఏడ్చేవాడట. తరువాత 'నక్కీరన్' తన వ్యాఖ్యానమును చదవ నారంభించినప్పటినుండి ముగించేవరకూ ఒక్కటే ధారగా కన్నీళ్లు విడిచినాడట. ఈ తొల్కాప్పియములో మూ డధికారము లున్నవి. 'ఎయత్తదిగారం', 'శొల్లదిగారం', 'పొరుళదిగారం' అని వాటిపేళ్లు. గ్రంథములో మొత్తము ౧౬౧౦ సూత్రము లున్నవి. ఒకొక్క అధికారంలో తొమ్మిది 'ఇయలు' లున్నవి. ఈ గ్రంథముపై అనేకులు వ్యాఖ్యానములు వ్రాసినారు.

పై గ్రంథము కాక మూడో సంగమునకు సంబంధించిన గ్రంథములు 'ఎట్టుత్తొహై', 'పత్తుప్పాట్టు', 'పదినెణ్ కీళ్ కణక్కు' అనేవి. వీటికి శిలప్పదిగారం, మణిమేహలై అనేనాటినికూడా కొందరు చేరుస్తారు. ఈ

తుదిరెండునున్నూ నవీనము లని, అనగా తరు వాతికాలపు వని కొందరి అభిప్రాయము.

'ఎట్టుత్తొహై' అనే గ్రంథములో 'నట్రిణై', 'కురుందొహై', 'ఐంగఱు నూఱు', 'పదిట్రుప్పత్తు', 'పరిపాళల్', 'కలి త్తొహై', 'నిడుందొహై', 'పుఱనానూఱు' అనే ఎనిమిది గ్రంథసంపుటము లున్నవి.

౧. 'నట్రిణై'లో నన్నూటఒక్క పద్యము లున్నవి. ఒకొక్క పద్యములో తొమ్మిది నుండి పండ్రెండు పంక్తులవరకు ఉన్నవి. ఇవి ౧౭౫ మందికవులు రచించినవి. ఈపద్య ములు ఐదు 'తిణై'లకు సంబంధించినవి. 'తిణై' అనగా ఒకస్థల మన్నమాట. ఇవి 'ముల్లై' (పర్వత ప్రాంతములు), 'మరుదం' (నదీ ప్రాంతములు), 'పాలై' (ఎడారులు), 'నెయ్దల్' (సముద్రతీరములు), 'కురింజి' (అరణ్యములు) అని ఐదు విధములుగా ఉంటవి. మనుష్యుని నాగరికత ఆయా స్థల ములందు వరుసగా అభివృద్ధి పొందుతూ వచ్చిందని దీనికర్థం చెప్పతారు. 'నట్రిణై'లో 'ముల్లై'కు సంబంధించినవి ౨౮, మరు దం'కు సంబధించినవి ౩౨, 'పాలై'కు సంబం ధించినవి ౧౦౬ 'నెయ్దల్'కు సంబంధించినవి ౧౦౩, 'కురింజి'కి సంబంధించినవి ౧౨౦ పద్యము లున్నవి. ప్రణయము వీటిలోని విష యము. 'పన్నాడుతంద పాండియన్ మాఱన్ వళుది' అనే పాండ్యరాజు ఈ పద్యము లన్నిటినీ ఒకచోట చేర్పించినాడు. ఈగ్రంథ ముమీద ప్రాచీన వ్యాఖ్యాన మేదీ లేదు. క్రీ. శ. ఎనిమిదో శతాబ్దిలో మహాభారత మును 'తమిళించిన' పెరుందేవనార్ అనేవాని ఈశ్వరస్తోత్రరూపమైన పద్యము ఈ గ్రంథ మున కాదియం దున్నది. ఈ విషయమును బాగుగా గమనించవలెను.

౨. 'కురుందొహై' అనగా చిన్నపద్య ముల సంపుట మన్నమాట. దీనిలో ౨౦౫ మందికవుల 'అహవల్' ఛందస్సులో నున్న ౪౦౨ చిన్న పద్యములు చేరినవి. ఒకొక్క పద్యమునకు నాల్గునుండి ఎనిమిది పంక్తు లుంటవి. 'నట్రిణై'వలెనే వీనిలోని పద్య ములు ప్రణయ విషయకములు. వీటినికూడ ఐదు 'తిణై'ల క్రింద విభాగించవచ్చును. ఈ గ్రంథమును 'పూరి' అనేదేశపు రాజైన 'పూరిక్కో' అనేవాడు ఒకచోట చేర్పించి నాడు దీనిమీద 'పేరాశిర్యర్', అనేవాడు వ్యాఖ్యానమును వ్రాసెనట. కాని అదిప్పుడు లేదు. దీనిలోని ౨౦ పద్యములమీదమాత్రము 'నచ్చినార్క్కిణియర్' వ్రాసిన వ్యాఖానము మాత్ర మున్నది.

3. 'ఐంగుఱునూఱు', అనగా ఏనూరు చిన్నపద్యము లన్నమాట. ఇవికూడా 'అహ వల్' ఛందస్సులోనే ఉన్నవి. నూరేసిపద్య ముల కొకభాగముక్రింద ఈ గ్రంథమును ఐదుభాగములుగా విభజించవచ్చును. వీటిలో ఒకొక్క పద్యములో మూడునుండి ఆరుపం క్తులవరకు ఉన్నవి. ఐదు భాగములలో ఒకొ్కక్క భాగమును ఐదు'తిణై'ల క్రింద విభజించ వచ్చును. మొదటి భాగములోని నూరుపద్యములు నదీప్రాంతమునకు సంబంధిం చినవి. వీటిని వ్రాసినకవి 'ఓరంబోగియార్'. రెండోభాగమును 'అమ్మూవనార్' రచించినాడు. దీనిలోని పద్యములు సముద్ర తీరమునకు సంబంధించినవి. మూడోశతక మును కపిలరు వ్రాసినాడట. దీనిలోని పద్య ములు అరణ్యవాసుల ప్రణయమునకు చెంది నవి. నాల్గోశతకమును 'ఓదలాందయ్యార్' అనేకవి రచించినాడు.

దీనిలో పద్యములు ఎడారులకు సంబం ధించినవి. 'తేయనార్' అనేకవి పార్వతీయ ప్రేమకు సంబంధించిన ఐదోశతకమును రచించి నాడు. ఈగ్రంథమును ఒకచోట జేర్చిన విద్వాంసుని పేరు 'కూడలూర్ కిళార్' అనే సంగ్రహనామముగల 'పులత్తురై ముట్రియ కూడలూర్ కిళార్' అనేవాడు. ఈవిద్వాం సుడు 'చేరమాన్ ఇరుంపొఱై' అనే సంగ్రహ నామముగల 'యానై క్కాట్ శైమాందరన్ జేరల్ ఇరుంపొఱై' అనేరాజు ఆస్థానము వాడు. ఈ గ్రంథముమీద వ్యాఖ్యాన మేదీ దొరకలేదు.

౪. 'పదిట్రుప్పత్తు' - అనగా పదిపదులు. దీనిలో చేరవంశమునకు సంబంధించిన అనేక రాజుల పరాక్రమము వర్ణింపబడినది. పది భాగములలోనూ మొదటిదిన్నీ తుదిదిన్నీ యిప్పుడు లేవు. తక్కిన ఎనిమిది సంపుటము లలో ఒకొక్కదానిలో నూరుపద్యము లున్న వి. వీటిలో ఇమయవరంబన్ నెడుంజేరలా తన్, పల్యానై చెల్కెళు కుట్టువన్, కలంగై క్కణ్ణి నార్ముడిచ్చేరల్, శంగుట్టువన్, అతని కొడుకు కుట్టువన్ జేరల్, అడుకోట్పాట్టు చ్చేరలాతన్, శెల్వక్కడుంగోవాళియాతన్, తగడూరింద పెరుంజేరల్ ఇరుంపొఱై, కుడ క్కో ఇళంజేరలిరుంపొఱై అనేరాజులపేర్లు కనబడుతున్నవి. రెండోపదిలో 'ఇమయవ రంబన్' ఏభైయెనిమిదేండ్లు రాజ్యముచేసి నట్టున్నూ, మూడోపదిలో అతని తమ్ముడు 'పలియానైకుట్టువను' ఇరవై యేండ్లు రాజ్యము చేసినట్టున్నూ తెలుస్తున్నది. ఈరెండోవాడు 'పాలైగోదవనార్'అనేవానికి గొప్పయజ్ఞము చేయడమునకు సహాయముచేసిన ట్టున్నది. నాలుగోపదిలో 'నార్ముడిచ్చేరలు' ఇరవై సంవత్సరములున్నూ, ఐదోపదిలో శంగుట్టవను ఏభై యేండ్లున్నూ, ఆరోపదిలో చేరలా తను ముప్పైఎనిమిదేండ్లున్నూ రాజ్యమేలిన ట్టున్నది. ఏడోపదిలో 'శల్వక్కడుంగోను' ౨౦ ఏండ్లున్నూ, ఎనిమిదోపదిలో 'ఇరుంపొఱై' ౧౭ ఏండ్లున్నూ, తొమ్మిదోపదిలో 'కుడ క్కో' ౧౬ ఏండ్లున్నూ రాజ్యముచేసినట్లు తెలుపబడ్డది. ఈ'పదిట్రుప్పత్తు'ను ఎవరు గ్రం థముగా కూర్చినారో, ఏరాజు కూర్పించి నాడో తెలియదు.

౫. 'పరిపాడల్' - అనే గ్రంథము మొదటి సంగముగ్రంథములలోనూ, మూడోసంగము గ్రంథములలోనూగూడా కనపడుతున్నది. ఈరెండుగ్రంథములున్నూ వేరువేరువైనయెడల, మొదటి సంగములోనిది నశించినది. మనకు మిగిలినగ్రంథములో ౨౪ పద్యములు మాత్రము మిగిలిఉన్నవి. వీటిమీద 'పరిమేలళగరు' వ్యాఖ్యానము వ్రాసినాడు.

౬. 'కలిత్తొగై' – అనే పేరు దానిలోని నూటయాభై పద్యములున్నూ 'కలి' అనే ఛందస్సులో వ్రాయబడడమువల్ల కలిగినది. ఈగ్రంథమునకు కురుంగలిత్తొగై లేక 'కలి' అనికూడా పేర్లున్నవి. దీనిలోని పద్యములు ఐదు 'తిణై'లకు సంబంధించినవి. వీటి లోని విషయము ప్రణయమేఐనా, కొన్ని నీతివాక్యములుకూడా ఉన్నవి. దీనిలోని పద్యములనుబట్టి ఆకాలములోని వివాహము లను గురించిన ఆచారములు కొన్ని తెలుస్తున్నవి. దీనిలోని పద్యములను కడుంగోన్, కపిలర్, మరుదన్ ఇళనాగనార్, చోళ నల్లుత్తిరన్, నల్లందువనార్ అనేకకవులు రచించినారు. ఈ పద్యములను ఎవరు చేర్చినారో, ఎవరు చేర్పించినారో కూడా తెలియదు. పైకవులలో ఒకడైన నల్లందువనారే వీటిని చేర్చినాడని ప్రతీతి. నచ్చినార్కినియరు యీ గ్రంథము మీద వ్యాఖ్య వ్రాసినాడు.

౭. 'నెడుందొగై' – దీనికి అహప్పాట్టు, అహనానూరు, అహం అనికూడా పేర్లున్నవి. దీనిలో ౪౦౧ పద్యములు 'అహవల్' ఛందస్సులో ఉన్నవి. వీటిని 'కళిట్రియానైనిరై' అనే ౧౨౧ పద్యములుగాను, 'మణిమిడైపవడం' అని ౧౮౦ పద్యములుగాను, 'నిత్తిలకోవై' అని ౧౦౦ పద్యములుగాను విభజించినారు. ఈగ్రంథములోని విషయముకూడా ప్రణయమే. పద్యములలో ౧౩ నుండి ౩౨ వరకు పంక్తు లున్నవి. దీనిలో ౧౪౫ మంది కవులపేర్లు కనబడుతున్నవి. వీటి నన్నిటిని మదురలోని 'ఉప్పూరిగుడికిళార్' అనేవాని కొడుకైన 'ఉరుత్తిరశర్మన్' అనేవాడు పాండ్యరాజైన 'ఉక్కిరప్పెరువళుది' అనేవాని ఆస్థానమున గ్రంథముగా కూర్చినాడు.

౮. 'పురనానూరు' – లేక 'పురప్పాట్టు' లేక 'పురం' అనే గ్రంథములో 'అహవల్' ఛందస్సులో ౪౦౦ పద్యము లున్నవి. ఇది అహనానూరు అనేదానికి శేషగ్రంథ మనవచ్చును. ఈగ్రంథములో తర్వాతికాలపు 'పాయిగైయ్యార్' అనే కవిపే రుండడము చేత ఇది నవీనగ్రంథ మని కొంద రంటారు.

ఇంతవరకునూ 'ఎట్టుత్తొగై' అనే గ్రంథమునుగురించి వ్రాయబడినది. ఇక 'పత్తుప్పాట్టు'లో పదికావ్యములున్నవి. 'ఇరైయనార్ అహప్పొరుళ్' అనేగ్రంథపు వ్యాఖ్యానములో చెప్పబడ్డవాటిలో ఈగ్రంథము లేకపోవడముచేత ఇది సంగంకాలపు గ్రంథము కా దని కొంద రంటారు. కాని వాటిలో 'ఎట్టుత్తొగై'లోని భాగములను రచించిన కవులున్నూ, దానిలో చెప్పబడ్డ రాజులున్నూ దీనిలోగూడా ఉండడముచేతనున్నూ, భాషా విషయమునబట్టిన్నీ దీనిని సంగంకాలపు గ్రంథముగానే పరిగణించవలసిన దని కొందరి వాదము.

ఈగ్రంథములో (౧) తిరుమురుహాట్రుప్పడై, (౨) పొరునరాట్రుప్పడై, (౩) శిరుపాణాట్రుప్పడై, (౪) పెరుంబాణాట్రుప్పడై, (౫) ముల్లైప్పాట్టు, (౬) మదురైక్కాంజి, (౭) నెడునల్వాడై, (౮) కురింజిప్పాట్టు, (౯) పట్టిణప్పాలై, (౧౦) మలైపడుకడామ్ – అని పదికావ్యము లున్నవి.

౧. వీటిలో 'తిరుమురుహాట్రుప్పడై'లో ౩౧౭ పంక్తు లున్నవి. దీనిని వ్రాసినకవి 'నక్కీరర్'. తమిళదేశములో వివిధ దేవాలయములందున్న మురుహానికి (కుమారస్వామికి) స్తోత్రములుగా ఈపాటలు కూర్చబడినవి. సుబ్రహ్మణ్యభక్తు లందరున్నూ ఈపద్యములను తప్పక వల్లెవేసుకుంటారు. ఈకావ్యము మీద నచ్చినార్కినియర్ వ్రాసిన వ్యాఖ్య ఉన్నది.

౨. 'పొరునరాట్రుప్పడై'– దీనిని వ్రాసిన కవి 'ముడత్తామకణ్ణియార్.' దీనిలో చెప్పబడ్డరాజు ఇలంజేట్చెన్ని కొడుకైన కరికాల్చోడన్. దీనిలో కరికాలచోడుని పరివృత్తాంతము, అతని వీరకృత్యములు, జన్మపాలనా సామర్థ్యము వర్ణితమైనవి. ఈకావ్యములో ౨౪౮ పంక్తు లున్నవి.

౩. 'శిరుపాణాట్రుప్పడై' – దీనిని 'ఇడైగళినాట్టునల్లూర్ నత్తత్తనార్' అనేకవి రచించినాడు. దీనిలోని రాజుపేరు ఓవియర్ తెగకు చెందిన ఓయిమానాట్టిప్రభువైన 'నల్లియక్కోడన్' అనేవాడు. ఈ రాజుపేరే కాక మరికొందరు చిన్నప్రభువుల పేర్లున్నూ ఈ గ్రంథములో గలవు. దీనిలో ౨౬౯ పంక్తు లున్నవి.

౪. 'పెరుంబాణాట్రుప్పడై' దీనిని రచించినకవి – 'కడియలూర్ వురుత్తిరన్ కణ్ణనార్.' 'పత్తినప్పాలై' అనేభాగమును రచించిన కవికూడా ఇతడే. 'పొరునరాట్రుప్పడై'లో చోళరాజ్యము వర్ణింపబడియుండగా, నీ గ్రంథములో కాంచీరాజ్యము వర్ణింపబడినది. దీనిలోనిరాజు 'తొండైమాన్ ఇళందిరయన్' అనేవాడు. దీనిలో ౫౦౦ పంక్తు లున్నవి.

౫. 'ముల్లైప్పాట్టు' ను కావిరిప్పూంబట్టిణమ్‌లోని 'నప్పూదనార్' అనేకవి రచించెను. దీనిలో ౧౦౩ పంక్తు లున్నవి. 'తలైయాలంగానమ్' రాజైన నెడుంజెలియన్ అనేవాని స్తోత్రమే ఈకావ్యము. దీనిలోని విషయము ప్రణయము. యుద్ధమునకు వెళ్లిన వీరుడైన తనభర్తయెడల, అతనిప్రేయసికి గల ప్రణయమిందు వర్ణితమైనది.

౬. 'మదురైక్కాంచి'ని వ్రాసినవాడు మాంగుడి మరదనార్. ఈగ్రంథములో పాండ్యరాజ్య మభివర్ణితమైనది. దీనిలో స్తుతింపబడిన రాజు పాండ్యన్ తలైయాలంగానత్తుచ్చెరువెన్ఱ నెడుంజెలియన్ అనేవాడు. దీనిలో ౭౮౨ పంక్తు లున్నవి.

౭. 'నెడునల్వాడై' అనే గ్రంథమును వ్రాసినవాడు 'నక్కీరర్'. ఇందలిరాజు 'తలైయాలంగానమ్'నకు సంబంధించిన నెడుంజెలియన్. యుద్ధమునకు వెడలిన ప్రియునికై అతని ప్రేయసికి గల ప్రణయ మిందు వర్ణితము. దీనిలో ౧౮౮ పంక్తు లున్నవి.

౮. 'కురింజిప్పాట్టు'ను కపిలన్ రచించెను. ఒకచక్కనియువతి మరియొకకన్యకతో చెన్న

చేనిని కాచుటకు బంపబడినది. ఒకకొండ రాజు వేటాడుతూ అక్కడకు వచ్చి ఆమెను చూచి మోహించి గాంధర్వవివాహం చేసు కున్నాడు. నాటినుంచిన్నీ వా రిద్దరున్నూ జొన్న చేనిలో కలుసుకుంటూ ఉండేవారు. ఆ సంగతి ఆమెతలిదండ్రులకు తెలియదు. ఆమె నానాటికిన్నీ కృశించిపోతున్నది. దానికి కారణమును కన్యక తల్లితో చెప్పింది. వా రిద్దరికీ పెండ్లిచేసినారు. ఇది దీనిలోని కథ. కావ్యములో ౨౬౧ పంక్తు లున్నవి.

౯. 'పత్తినప్పాలై' అనే కావ్యమును వ్రాసినవాడు ఉరుట్టిరన్ కణ్ణనార్. దాని లోనిరాజు కరికాల్ చోళన్. కావ్యము సాగ సును గుర్తించి రాజు కవికి ౧౬౦౦౦౦౦ పొన్నులు బహుమానముగా నిచ్చినాడట. దీనిలో ౩౦౧ పంక్తు లున్నవి.

౧౦. 'మలైపదుగడామ్'— దీనికి 'కూత్త రాట్రుప్పడై' అని నామాంతరము కలదు. దీనిని పెరుంగౌశికనార్ అనేకవి రచించినా డట. దీనిలోని ౫౮౩ పంక్తులలో 'నన్నన్' అనేవానినిగురించిన్ని, వానిపూర్వికులను గురించిన్నీ వర్ణన లున్నవి.

'పదినెన్ కీళ్ కణక్కు' - ఇది నీతిని బో ధించే ౧౮ కావ్యములుగల సంపుటము. కీళ్ కణక్కు అంటే ఏబైపద్యములకు తక్కువ ఉన్న కావ్య మన్నమాట. ఏభైనుండి ౫౦౦ పద్యముల వరకుగల కావ్యములకు మేల్ కణక్కు అని పేరు. 'ఎట్టుత్తొహై', 'పత్తుప్పాట్టులు' 'మేల్ కణక్కు' గ్రంథ ములు. ఈ కీళ్ కణక్కులో చేరిన ౧౮ గ్రంథములున్నూ ఇవి :—

౧. తిరుక్కురళ్ - దీనికి ముప్పాల్ అని కూడా పే రున్నది. దీనిని తిరువళ్లువర్ రచిం చినాడు. ఇతడు క్రీ. పూ. మొదటి శతాబ్ద ములలో ఉండేవా డని కొందరున్నూ, క్రీ. తర్వాత ౬, లేక ౭. శతాబ్దములలో ఉండే వాడని కొందరున్నూ అంటారు. దీనిలోని పద్య ములు ద్విపదల రూపముగా నున్నవి; అంటే ఒక్కొక్క పద్యములో రెండుపాదము లుంట వన్నమాట. వాటికిన్నీ తెనుగులోని ద్విపదల కున్నూ సంబంధము లేదు. వీటిలో ధర్మార్థ కామముల విషయము బోధింపబడినది. గ్రంథ ములో ౧౩౩ అధ్యాయము లున్నవి. ఒక్కొ క్కధ్యాయములో ౧౦౦ పద్యము లున్నవి. ఈగ్రంథము తమిళవాఙ్మయములో ఉన్నత స్థానము నాక్రమించినది.

౨. నాలడియార్ - ఇదీ కురళ్ వంటి గ్రంథమే. దీనిలో అధ్యాయమునకు ౧౦ పద్యముల చొప్పున ౪౦ అధ్యాయము లున్నవి. ఈ పద్యములను వివిధకవులు రచిం చినారు. వాటిని పదుమనార్ అనే ఆయన ఒకచో జేర్చినాడు. ఈ పద్యములలో ముత్త రైయర్‌ల ప్రశంస ఉండడముచేత ఇది ఎనిమి దో శతాబ్దపు దని కొంద రంటారు.

౩. కళవై నాల్పదు - అనగా యుద్ధ పద్ధ తులను, సాధనములను తెలిపే నలభై పద్యము లన్నమాట. దీనిని 'పొయిహైయార్' అనే కవి రచించినాడట. దీనిలోనిరాజు చేరన్ కణైక్కాల్ ఇరుంబొరై అనేవాడు. ఇతనిని శెంగణాన్ అనేచోళరాజు కళుమలంయుద్ధ ములో ఓడించి కుడవాయిలులో చెరలో ఉంచినాడు.

౪. కైనిలై అనే గ్రంథము వ్రాతప్రతి మాత్ర మున్నది. ఇంకా అచ్చుపడలేదు.

౫. ఇనియవై నాల్పదు, లేక ఇనియదు నా ల్పదు - లో నలభై పద్యము లున్నవి. దీనిని పూదన్ శేందనార్ అనేకవి రచించినాడట. ఇనియవై అనగా ఇష్టార్థము లని యర్థము. అట్టి అర్థములు ప్రపంచములో ౧౨౬ కలవని కవి యీగ్రంథములో తెల్పినాడు.

౬. ఇన్నా నాల్పదు - ఈగ్రంథమును కపి లరు రచించెను. దీనిలోకూడా నలభైపద్యము లున్నవి. ఇన్నా అనగా అనిష్టమని అర్థము. అనిష్టార్థములు లోకములో ౧౬౪ ఉన్న వనిన్నీ, బుద్ధిమంతుడు వాటిని కోరకూడ దని న్నీ కవి యీగ్రంథములో ఉపదేశించినాడు.

౭. నాన్మణిక్కడిహై-అనేగ్రంథమును విళంబినాగనార్ రచించెను. ఈకవిని గురించి ఏమిన్నీ తెలియదు. గ్రంథమునుబట్టి అతడు వైష్ణవు డైనట్టు తెలిసికోవచ్చును. గ్రంథము లో ౧౦౪ పద్యము లున్నవి. మనుష్యుడు చేయవలసిన, చేయరాని పనులనుగురించి ఈ గ్రంథములో ఉపదేశింపబడినది.

౮. కార్ నాల్పదు. - దీనిని రచించినకవి మదురైక్కణ్ణన్ కూత్తనార్. ఈగ్రంథములో ౪౦ పద్యములున్నవి. విషయము ప్రణయము. ప్రోషితభర్తృక విరహ మిందు వర్ణితము. గ్రంథము మేఘసందేశమువలెనే నుండును.

౯. ఐందిణై ఐంబదు. - ఇదికూడా శృం గారగ్రంథమే. దీనిని మాఱన్ బహైనార్ రచించినాడు. ఇతనినిగురించి ఏమీ తెలియదు. దీనిలో ఏభైపద్యము లున్నవి.

౧౦. తిణైమొழிయైంబదు. దీనిని శాత్తంది యార్ కొడుకైన కణ్ణంశేందనారు రచించి నాడు. కవినిగురించి ఇంతకంటె ఏమిన్నీ తెలియదు. దీనిలో ఏభై పద్యములునూ ఐదు తిణైలకు సంబంధించినవి గలవు.

౧౧. ఐందిణై ఎழுబదు.- ఇది పైరెండు గ్రంథములవంటిదే. కవిమువ్వాదియాల్. ఇతనినిగూర్చి యేమిన్నీ తెలియదు. గ్రంథ ములో ౭౦ పద్యము లున్నవి. విషయము శృంగారము. ౧౪ పద్యముల కొక తిణై చొప్పున వర్ణన లున్నవి.

౧౨. తిణైమాలై నూట్రైంబదు. ఇది పై మూడు గ్రంథముల వంటిదే. కణిమేదావి యార్ అనేవాడు. దీనిని వ్రాసినాడట. దీని లోని ౧౫౦ పద్యములున్నూ ఐదుతిణైలకు సం బంధించిన శృంగారవర్ణనములుగనున్నవి. కవిని గూర్చిన యితరవిషయములు తెలియవు.

౧౩. తిరిగడుకం (త్రికటుకం). దీనిలోని ౧౦౧ పద్యములను నల్లాదనార్ అనేకవి వ్రాసినాడు. త్రికటుకములు ఏరీతిగా శారీ రిక రోగములను పోగొట్టునో అదేరీతిగా

ఈ పద్యములలోని యుపదేశములు మానసిక రోగములను పోగొట్టి శాంతి నిచ్చునని కవి అభిప్రాయము.

౧౪. ఏలాది. ఇది తిరిగడుహం అనే గ్రంథమువంటిదే. తిరిగడుహములోని ఒక్కొక్క పద్యములో మూడేసి ఇష్టపదార్థములు చెప్పబడి ఉండగా దీనిలో ఆరేసి చెప్పబడినవి. ఈ ఉపదేశములుకూడా మానసిక రోగములను పోగొట్టేమందులే. ఈగ్రంథములో ౮౦ పద్యము లున్నవి. దీన్ని వ్రాసినవాడు కణిమేదావియారు. ఇతడు జైనుడుగా కనబడుతున్నాడు. గ్రంథములో నాల్గువేదముల ప్రశంస ఉన్నది.

౧౫. ఆచారక్కోవై అనే గ్రంథమును పెరువాయిల్‌లోని ముళ్లియార్ రచించినది. దీనిలో గృహస్థుల ధర్మములు వివరింపబడినవి. ధర్మశాస్త్రములో నున్నట్లే దీనిలో గృహస్థధర్మములు వివరింపబడ్డవి.

౧౬. పఱమొటి నానూఱు.—దీనిని రచించినవాడు మున్తుఱయ్యాఱయ్యార్. ఇతడు జైనుడు. ఈ గ్రంథములో నన్నూరుపద్యము లున్నవి. ఒక్కొక్క పద్యముకుదను ఒక్కొక్క సామెత ఉన్నది. ఈ సామెతలు కొన్ని నేడును వాడుకలో ఉన్నవి.

౧౭. శిఱుపంచమూలం-అనగా మందుకు పనికివచ్చే ఐదువేళ్లన్నమాట. దీనిలో ౧౦౨ పద్యము లున్నవి. పంచమూలములవల్ల శారీరికరోగములు కుదిరినట్లే, ఈ ఉపదేశముల వల్ల జననమరణరోగము కుదురుతుందట. కవి పేరు కారియాశాన్. గ్రంథములోని విషయము స్వధర్మము, అహింస, సత్యము, మాంసాహారవర్జనము, అస్తేయము అనేవి.

౧౮. ముదుమొళికాంజి.- దీనిని రచించినవాడు మదురై కూడలూర్ కిళార్. గ్రంథములో పది అధ్యాయము లున్నవి. అధ్యాయమునకు సూత్రప్రాయముగా పదినీతివాక్యము లున్నవి. లోకములోని అనిత్యపదార్థములకు నిత్యత్వముకలిగే ఉపాయము ఈగ్రంథములో తెలుపబడినది. దీనిని రచించినకవి పుఱనానూఱు, కురుందొగైలలోని కొన్ని పద్యములనుగూడా వ్రాసినాడు. ఇతడు తొండైమండలమువాడని కొందరున్ను, మదురవాడని కొందరున్ను అంటారు.

ఇంతవరకున్ను సంగముగ్రంథము లని చెప్పబడేవాటినిగురించి సంగ్రహముగా చెప్పబడినది. వీటిని ఆధారముగా చేసికొని తమిళవిద్వాంసులు తమిళభాషప్రాచీనత్వమును స్థిరపరచడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. వీటిలో తెలుపబడిన రాజులుగాని ఇతర నాయకులుగాని ఎవ్వరున్నూ చరిత్రప్రసిద్ధులు కారు. వీరిని గురించి తెలిపే ఒక్క శాసనమున్నూ లేదు. ఆయాపురుషుల పేళ్లు వికారములుగా ఉండడమే కాకుండా సాధారణమనుష్యుల కుండవలసిన పేళ్లుగాకూడా కనబడవు. వారివారి గుణములను వర్ణించే పదములు వారిపేళ్లుగా ఉదాహరించడమువల్ల అవి కల్పితనామములేమో అనిపించును. ఐనా తమిళవిద్వాంసులు ఆయాపురుషులను చరిత్రపురుషులుగా నమ్మి వారికాలమును నిర్ణయించడానికి పాటుపడుతున్నారు. వారిలో నక్కీరరు, కపిలరు, పరణరు, అవ్వయ్యారు, అనేవారి చరిత్రములను వర్ణించడానికి ప్రయత్నములు జరుగుతూఉన్నవి. వీ రందరున్ను క్రీస్తుమొదటిశతాబ్దములవారని ఎట్లాగో సరిపెట్టుకొంటున్నారు. కాని వారి కాలనిశ్చయమునకు తమ ఊహలే ఆధారముగా ఉన్నవి కాని సరియైన ఒక్క కారణమున్నూ వీ రెవ్వరున్ను చెప్పియుండలేదు. చారిత్రకపురుషులుగా కనబడే కరికాలుడు, కోచ్చెంగణాన్, శెంగుట్టువన్ మొదలైనవారిని గురించికూడా అవిశ్వసనీయములైన, లేక అతిశయోక్తులతో కూడిన కొన్నిగాథలు మాత్రము కనబడుతున్నవి కాని వారిని గురించి మరేమిన్నీ తెలియదు. అందుచేతనే వీరు చాలాపురాతనపురుషులుగా ఎన్నబడవలెనని సంగమవాదు లంటారు. వారు చారిత్రికపురుషులు కారనిగాని, ఇతిహాసపురుషులై ఉండవచ్చుననిగాని చెప్పడమెంత నిర్హేతుకముగా ఉంటుందో వారు క్రీస్తుశకారంభమున ఉన్నవారని చెప్పడముకూడా అంత నిర్హేతుకముగానే ఉంటుంది.

వీరిపేళ్లలో ఒకటిన్నీ ఒక్క శిలాశాసనములోగానీ ఒక్క తామ్రశాసనములోగానీ కనిపించకపోవడము చాలా వింతగా కనబడకమానదు. ఐనా శాసనములమీద అంత నమ్మక ముంచి గ్రంథస్థవిషయములను, అనగా తాటియాకులమీద వ్రాసిన విషయములను నమ్మకపోవడానికి కారణము కనబడ దని నీలకంఠశాస్త్రిగారు మొదలైనవారు తమ గ్రంథములలో శాసనపరిశోధకులను, వాటిపై విశ్వాసముగలవారిని ఎత్తిపొడిచినారు. కాని శాసనస్థవిషయములకున్ను గ్రంథస్థవిషయములకున్ను ఒకగొప్పభేద మున్నది. శాసనము శిలాశాసనమైనయెడల దానిని కల్పించడానికి వీలే ఉండదు. శిలాశాసనాలు సాధారణముగా జను లందరియెదుటనూ నిత్యమునూ కనబడుతూఉండేవి. వాటిని ఫోర్జరీ చేస్తే వెంటనే యెప్పటి కప్పుడు దొరకిపోతారు. తామ్రశాసన విషయములలో ఫోర్జరీలు కలగడానికి అవకాశము లేకపోలేదు. కాని ఏవి ఫోర్జరీలో ఏవి కావో కనుగొనడానికి అనేకమార్గము లున్నవి. వ్రాతలోని భేదమునుబట్టి తిథి, వార, నక్షత్ర, మాస, సంవత్సరములలోని అవకతవకలనుబట్టి, రాజుల పేళ్లను ఉదాహరించడములో తబ్బిబ్బులనుబట్టి ఇంకా ఎన్నివిధములుగానో ఫోర్జరీలను సులభముగా కనుగొనవచ్చును. అట్టి కృత్రిమశాసనముల నెన్నింటినో ఫ్లీటు మొదలైనవారు కనుగొని ప్రకటించియే ఉన్నారు. ఒకవేళ శిలాశాసనములుకూడా ఫోర్జరీలైనయెడల వాటినికూడా సులభముగా కనుగొనవచ్చును. ఇదిగాక శాసనములు ఒకసారి వ్రాయబడినతర్వాత స్థిరముగా నిలిచిపోతవి. వాటిలో మరెట్టిమార్పున్నూ కలుగదు. కలుగజేయడానికి ప్రయత్నిస్తే రాయి పగిలిపోవడమో క్రిందియక్షరము స్పష్టముగా కనిపించడమో జరిగితీరుతుంది. తామ్రశాసనములవిషయములోకూడా ఇంతే.

ఇట్టివాటినే ఇంగ్లీషులో పేలింప్‌సెస్టులు (Palimpcesta) అంటారు. ఇట్టివాటిని కూడా ఎన్నింటినో శాసనపరిశోధకులు కనిపెట్టియేఉన్నారు. గ్రంథముల వ్రాతప్రతులవిషయములో అట్లు గాదు. అక్షరములు వ్రాయబడిన ఆకు చిరస్థాయిగా నిలవదు కొద్దికాలములో అది చివికిపోతుంది.

అందుచేతనే గ్రంథములను మరల మరల ఎత్తి వ్రాయవలసి ఉంటుంది. ఏ తాటాకు పుస్తకంగూడా నేటికి మున్నూరేండ్లకు పూర్వపుది దక్షిణహిందూదేశములో ఇంతవరకున్నూ కనబడలేదు. గ్రంథములను తిప్పి వ్రాసేటప్పుడు గ్రంథవిషయమును వ్రాయసగాని జ్ఞానము ననుసరించి మారిపోవడము సంభవిస్తుందని వ్రాతప్రతులను పరిశోధించినవారికి తెలిసినసంగతే. అందులో విషయములు కవుల నోళ్లలో పడి బుద్ధిపూర్వకముగానూ, కాకుండానూకూడా అనేకవికారములకు లోనౌతవి. ఒకడు మరియొకణ్ణి మించవలెనని తనపాండిత్యము చూపించి, ఉన్నదానిని మార్చి, లేనిదానిని కూర్చి, ఉన్నదానిని పెంచి లేక కుద్దించి, అద్భుతవిషయములను జేర్చి, సాధారణవిషయములను ఆశ్చర్యావహములుగా జేసి, ఎన్నోమార్పులను గలుగజేస్తూంటారు. ఇట్టిగ్రంథములను పరమ ప్రమాణములుగా స్వీకరించడము సాహసమే. గ్రంథములోని విషయములు శాసనములలోని విషయములను స్థిరపరుపగలుగునేగాని, చారిత్రకముగా వానికెక్కువవిలువను ఇచ్చుటకు వీలులేదు. గ్రంథస్థవిషయములు శాసనములమూలమున స్థిరపడును. శాసనాధారములు లేనప్పుడు చారిత్రకముగా గ్రంథములు నిరుపయోగములు.

దక్షిణహిందూదేశమున అశోకుని నాటినుండియు శిలాశాసనములు కానవచ్చుచున్నవి. అవి సంఖ్యలో వెనుకకు పోనుపోను తక్కువ యౌతున్నమాట నిజమే. ఆరోశతాబ్దమునుంచిన్నీ మనకు శిలాశాసనములసంఖ్య హెచ్చవుతున్నది. తామ్రశాసనములుకూడా పల్లవులకాలము నుంచిన్నీ ఎక్కువతరముగా కనిపిస్తున్నవి. క్రీస్తు మొదటి శతాబ్దములలో నాసిక, అమరావతి, మదుర, తిరుచునాపల్లి, మొదలైనచోట్ల బ్రాహ్మీలిపిలో కొన్ని శాసనములు కానవచ్చినవి. కాని వీటివల్ల సంగమువాఙ్మయస్థితిని నిర్ణయించడానికి తగిన ఆధారాలు కనబడలేదు. తిరుచునాపల్లిప్రాంతములలో కనబడిన చిన్న శాసనములు తమిళభాషలో ఉన్నవని నిర్ణయించడానికి కె. వి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరుగారు చాలా తంటాలుపడినారు. అవి ప్రాకృతశాసనములే అని రుజువు చేయడానికి (New Indian Antiquary) లో వ్రాసిన వ్యాసములో నేనున్నూ తంటాలుపడినాను. దక్షిణదేశశాసనముల చరిత్రను బట్టిగాని, వాఙ్మయచరిత్రమును బట్టిగాని ఆలోచిస్తే ఈప్రాంత మంతట్లోనూ ప్రాకృతభాషలే ప్రచారములో ఉండినట్లు తెలుసుకోవచ్చును.

తమిళభాషలో వ్రాయబడి కాలము నిరూపింపబడిన ఒక్కశాసనమున్నూ ఆరవశతాబ్దానికి పూర్వపుది లేదని తమిళవిద్వాంసులే ఒప్పుకున్నారు. ఐనా అంతకు పూర్వము తమిళభాషావాఙ్మయ ముండక పోదా అని శంకించి, ఉన్నదని నిర్ధారణ చేయడానికి విద్వాంసులు పూనుకుంటున్నారు. అటేవిధముగా కన్నడులుకూడా క్రీ. శ. మూడో, నాలుగో శతాబ్దపు ఒకగ్రీకుభాషలోని ఒక ప్రహసనములో గ్రీకుభాషలో లేని కొన్ని వాక్యములు కనబడగా, ఆవాక్యములు కన్నడవాక్యములని నిర్ణయించడానికి ప్రయత్నము చేసి విఫలమనోరథులైనారు. అట్లే తెనుగు వాఙ్మయమునకుకూడా ప్రాచీనతను కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేసినవారు లేకపోలేదు. అట్టి అభిమాన ముండడము సహజమే. కాని తగిన ఆధారములు లేనప్పుడు శాస్త్రదృష్టితో పరిశోధన చేసేవారు ఎట్టిసిద్ధాంతమును చేయడానికీ పూనుకొనరు. తమిళసంగముగ్రంథములని చెప్పబడేవి వివిధకవుల చిన్నచిన్న కావ్యముల సంకలనములు. వీటిలో కొన్ని తెనుగులోని 'దేశింగు రాజుకథ', 'బాలనాగమ్మకథ' మొదలైన పదములవంటివి. ఒక్కటికూడా పెద్దగ్రంథముగా నెన్నదగినది లేదు. కోటిపాటలలోనూ, వానిని ఒకచోట కూర్చినవారి చేతుల్లోనూ, వాటిపై వ్యాఖ్యానములు వ్రాసినవారి చేతుల్లోనూ, తర్వాత వ్రాతప్రతులమూలమున వ్రాయసగాండ్ర చేతుల్లోనూ, ఆతరువాత వాటిని ముద్రణమునకు తయారుచేసిన పండితుల చేతుల్లోనూ ఎన్నోమార్పులు పొందిన గ్రంథములలోని విషయముల కపార్థములు గల్పించిన్నీ, లేని విషయములను ఊహించిన్నీ, సిద్ధాంతములకు సరిపడని విషయములను పరిహరించిన్నీ కూర్చిన చరిత్ర విశ్వాసార్హము కానేరదు. ఇంతవరకున్ను స్వామినాథయ్యరుగారున్ను, మరికొందరున్ను ప్రకటించిన గ్రంథములు అసమగ్రము లనిన్నీ, వారు చేకొన్న పాతములలో ఎన్నో సందేహాస్పద విషయములున్నవనిన్నీ, గ్రంథములలో ఒకచోట ఉండవలసిన పద్యములు మరొక్కచోట చేరి ఉండవచ్చు ననిన్నీ, అందుచేత వాటి అర్థము దురవగాహముగా ఉన్న దనిన్నీ, వారే గ్రంథపీఠికలలో వ్రాసుకొన్నారు. పెద్దగ్రంథములైన శిలప్పదిగారము, మణిమేహలై అనే గ్రంథముల కాలముకూడా ఇప్పటికిన్నీ సరిగా నిర్ణయము కాలేదు. గ్రంథములోని జ్యోతిష వివరములనుబట్టి ఆ గ్రంథములు ఎనిమిదో శతాబ్దములో బయలువెడలినవని స్వామికన్నుపిళ్లె మొదలైన జ్యోతిశ్శాస్త్రపండితులు తెలియజేసినారు. ఆ గ్రంథములు సంగముకాలములోనివని నమ్మినవా రాతడు నిర్ణయించిన కాలము సరికా దని వాదిస్తున్నారు. స్వామికన్నుపిళ్లెగారి నిర్ణయమునకు ఆవాటి ఆధారమైనా ఉన్నది. వీరి కదికూడా లేదు.

ఇట్టి యవస్థలో ఉన్న సంగపుగ్రంథముల కాలమును నిర్ణయించడానికి ఒక్కటే మార్గమున్నది. అది భాషాచరిత్రమునకు సంబంధించినది. భాషాప్రాచీనత ననుసరించి ఇంచుమించుగా ఆయాగ్రంథములకాలమును నిర్ణయించవచ్చును. ఈవిషయమును నీలకంఠశాస్త్రిగారు చక్కగా గుర్తించినారు. "చోళులచరిత్రము — రాజ్యపద్ధతి" (Studies in Chola

History and Administration) అనే గ్రంథములో వారిట్లు వ్రాసినారు — (పుట. ౮-):

"ఈరీతిగా తేలిన కష్టసమస్యలనుగూర్చి సిద్ధాంతము చేయుటము, ఈవ్యాసోద్దేశము కాదు. సంగమువాఙ్మయము విస్తారమైనది కాకపోయినా దానినిగూర్చిన చారిత్రకభాషా విషయములు చాలా చిక్కులతో కూడి ఉన్నవి. వాటినిగూర్చి సర్వతోముఖముగా, సక్రమముగా విచారింప అర్హతగల విద్వాంసులు చాలా తక్కువగా ఉన్నారు. వాటిని గూర్చిన పర్యాలోచన ఇంకా ఆరంభము కాలేదనే చెప్పవచ్చును. చరిత్రకారుడీ వాఙ్మయములోని గ్రంథముల పౌర్వాపర్యమును కాలనిర్ణయమును చేస్తాడేమో అని భాషాశాస్త్రజ్ఞుడు నిరీక్షిస్తున్నాడు. అట్టి చారిత్రకజ్ఞానము లేకపోతే భాషాచరిత్రమును దాని వివిధావస్థలనూ నిర్ణయించడానికి వీలు లేదు. ఇట్లుండగా ఇతరవిధములైన సాక్ష్యములవల్ల ఎట్టిప్రయోజనమున్నూ కనబడక చరిత్రకారుడు భాషాపరిణామ విషయమున భాషాశాస్త్రజ్ఞులేమైనా కృషిచేస్తారేమో అని నిరీక్షిస్తున్నాడు" అని.

ఇంతవరకున్నూ సంగముగ్రంథముల భాషనుగురించిన పరిశోధనలు ఎక్కువగా జరుగలేదు. భాషాపండితులైన శివరాజపిళ్లై వంటివారు ఈకార్యమునకు పూనుకొనవలసి ఉన్నది. అట్లు పూనుకొనక పిళ్లగారు 'ప్రాచీనతమిళుల కాలనిర్ణయము' (**The Chronology of the early Tamils**) అనే గ్రంథములో ఒకక్రొత్తమార్గము నవలంబించినారు. వారు సంగమువాఙ్మయములో కనబడే అద్భుతములు, అసందర్భములు, ఐనవిషయముల నన్నిటిని విడిచిపెట్టినారు. ఆతరువాత ఈ తమిళ వాఙ్మయములో వారికి మూడు అవస్థలను తెలియజేసే పట్టులను ప్రత్యేకించి వాటికి ప్రాకృతికావస్థ, నైతికావస్థ, మతావస్థ అని పేరుపెట్టినారు. ఈ అవస్థలలో ప్రాకృతికావస్థ మొదటిదనిన్నీ, నైతికావస్థ తరువాతిదనిన్నీ, మతావస్థ తుదిదనిన్నీ నిర్ణయము చేసుకొన్నారు. ప్రాకృతికావస్థలో మనుష్యుడు దేహధారణముకోసము, అన్నపానముల కొఱకుమాత్రము పాటుపడుతూ ఉండేవాడట. జీవితసౌకర్యములు కొంతవరకు సమకూడినతర్వాత సంఘములుగా చేరి నీతి నలవరచుకొన్నాడట. ఆ తరువాతనే ఈశ్వరుడు ఆత్మ మొదలైనవాటి విచారమునకు దిగినాడట. ఈ సంగమువాఙ్మయము ప్రాకృతికావస్థకు సంబంధించి ఉండవలెనట. కాబట్టి ప్రాకృతికావస్థకు సంబంధించిన సంగంవాఙ్మయపు పద్యములే ఆకాలపు చరిత్రనిర్మాణమునకు పరమాధారములట. కాబట్టి వాటినే ఆధారములుగా చేసికొని తమిళుల ప్రాచీనచరిత్రమును నిశ్చయించడానికి ఆయన పూనుకొని తనగ్రంథమును సాగించినారు. సమకాలికులై ఉండవచ్చునని తా నూహించిన కొద్దిమందిపురుషులను మాత్రమే తీసుకొని ఒక పెద్ద పట్టికను ఏర్పాటుచేసినారు. వీరి విషయమై చేసిన పరిశ్రమ అసాధారణమైనదని ఒప్పుకోక తప్పదు. కాని వీరిప్రయత్నము కూడా సంగంకాలనిర్ణయ విషయమున కృతార్థతను బొందలేదు.

పైని చెప్పినవిషయములనుబట్టి ఇప్పటివరకున్నూ క్రీ. శ. ఆరోశతాబ్దమునకు పూర్వపు తమిళవాఙ్మయమున్నదని చెప్పడానికి ఆధారములు కానరాలేదని స్పష్టమౌతున్నది. సుమారు ఈ శతాబ్దములోనే తక్కిన ద్రావిడ వాఙ్మయములలో కూడా పెద్ద గ్రంథములు లేకపోయినా వాఙ్మయము కలిగి ఉండడాని కనుకూలమైన పరిస్థితులను సూచించే పద్యములును, గద్యములునూ శాసనములలో కనబడుతున్నవి. కాబట్టి తమిళ, ఆంధ్ర, కన్నడములు మూడింటిలోనూ ఏకకాలమునందే వాఙ్మయము బయలుదేరడాని కారంభించిం దనిమాత్రము ఇప్పటికి చెప్పవలసి ఉన్నది. అంతకు పూర్వపు భాషావస్థలను నిర్ణయించడానికి తగిన ఆధారము లింతవరకున్నూ బయలుపడలేదు. ఉన్న ఆధారములనుబట్టి చూస్తే ప్రాకృతభాషలే దేశములో వాఙ్మయమునందు వినియోగపడుతూ ఉండేవనిన్నీ, ప్రాకృతభాషల వ్యావహారికరూపములుగా ఉండిన ద్రావిడభాషలు గ్రంథస్థములగుటకు ఆరోశతాబ్దప్రాంతమున ఆరంభించినవనిన్నీ చెప్పవలసి ఉన్నది.

ఈవ్యాసరచనకు తోడ్పడినగ్రంథములు:

1. Tamils 1800 years ago—by Kanakasabha Pillai.
2. The Beginnings of South Indian History — by Dr. S. Krishnaswami Ayyangar.
3. Historical sketches of Ancient Deccan—K. V. Subramanya Iyer.
4. History of the Tamils -- P. T. Srinivasa Iyengar.
5. Studies in Tamil Literature and History — V. R. Ramachandra Dikshitar.
6. The Pandyan Kingdom — K. A. Nilakantha Sastry.
7. Studies in Chola History and Administration — K. A. Nilakantha Sastry.
8. The Cholas — K. A. Nilakantha Sastry.
9. History of the Pallavas of Kanchi — R. Gopalan.
10. The Chronology of the Early Tamils — K. N. Sivaraja Pillai.
11. Tamil Studies — M. Srinivasa Iyengar.

తక్కువ వ్యయమునకే

ఎక్కువ మోటారు సౌకర్యములు

వాక్సహాల్

వాక్సహాల్

ప్రత్యేకాంశములు

చాలాకాలము వినియోగపడును. హాయిగా ప్రయాణము సాగింపవచ్చును.

కంట్రోల్లు సింక్రో-మెష్. ఓవర్ హెడ్ వాల్వు ఇంజను. మిత వ్యయముతో కూడిన కార్బ్యురేటర్.

అనుకూలమైన సీట్లు.

అందమైన ఆకారము.

నిశ్శబ్దముతో కూడినది.

ది వాక్సహాల్ రేంజి.

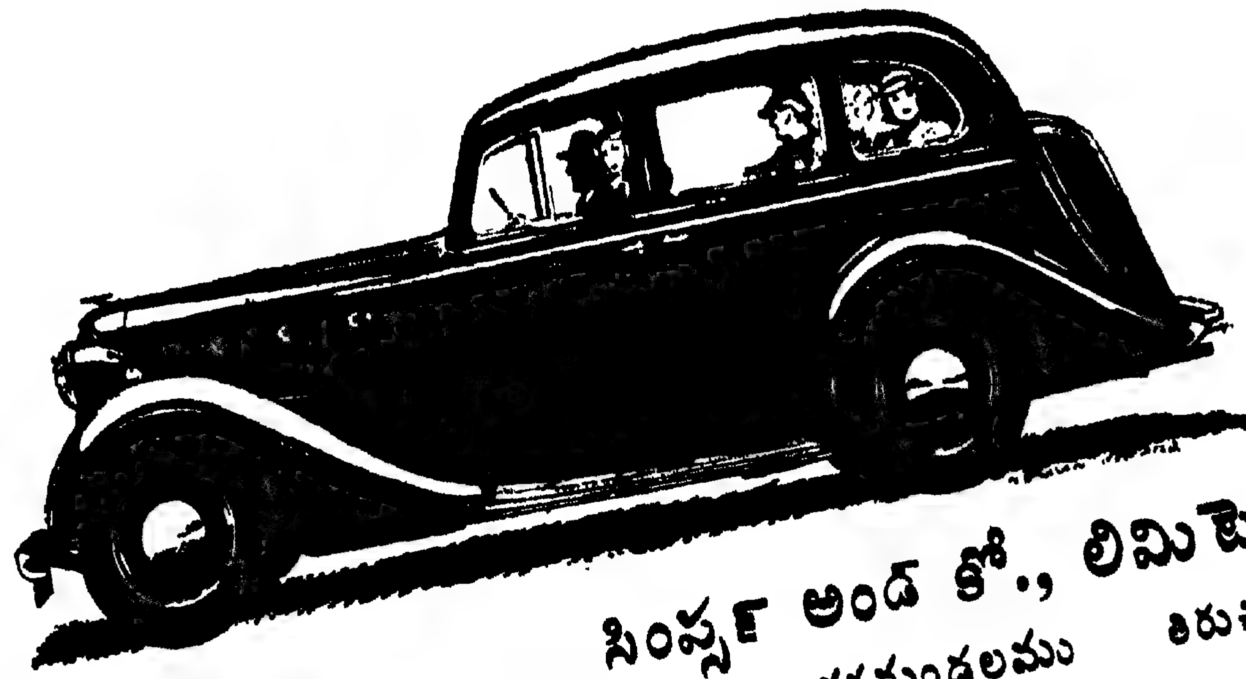
10 హెచ్. పి. ఫోరు. ప్రపంచమునందన్నిటికంటె ఎక్కువ మితవ్యయముతో కూడినది.

12 హెచ్. పి. ఫోరు; 12 హెచ్. పి. కారు—గాలెన్ 35 మైళ్లు వచ్చును.

14 హెచ్. పి. సిక్సు. సౌకర్యముతో కూడిన ప్రయాణము చేయవచ్చును.

అందరు దీనినే కావలెనని కోరుచున్నారు.

25 హెచ్. పి. సిక్సు ప్రపంచమున పోటీనెదుర్కొనుటకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడినది.

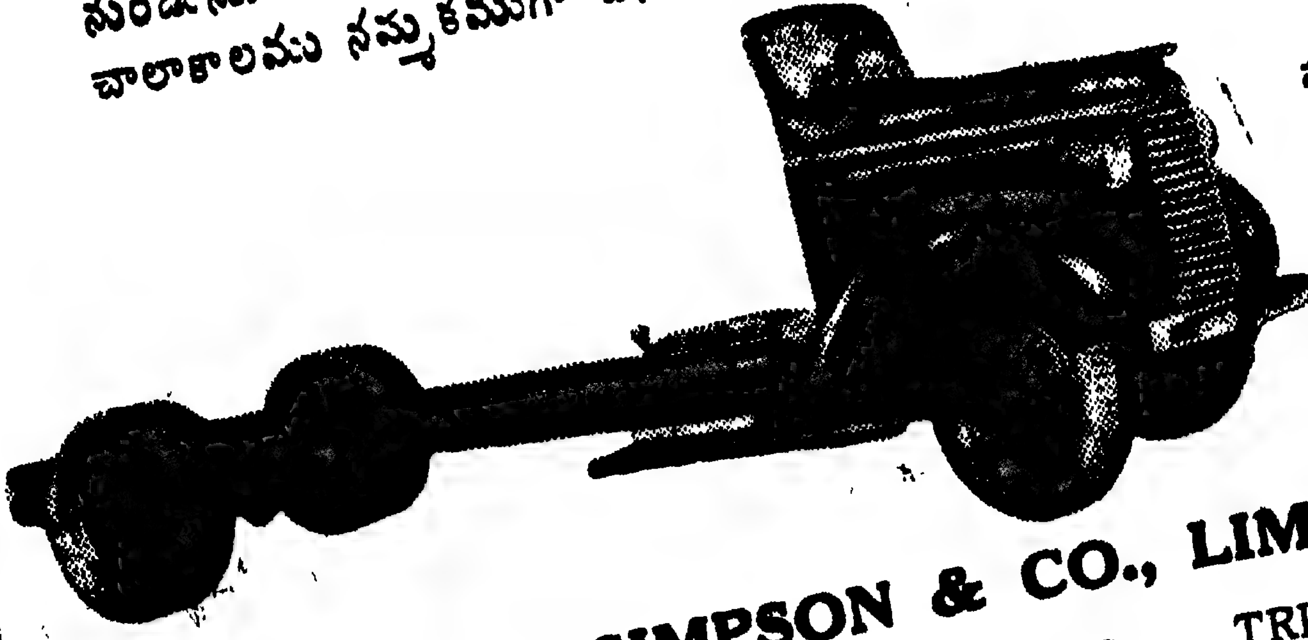

సింప్సన్ అండ్ కో., లిమిటెడ్,

మదరాసు ఉదకమండలము తిరుచునాపల్లి.

మరల చెవర్‌లెట్!

అనుభవమున్న "ట్రక్ మన్" ప్రతివాడును చెవర్‌లెట్‌నే కోరుచుండును. రోడ్డుపై ప్రయాణము హాయిగానుండును. మితవ్యయముతో కూడినది. ఎట్టి వాతావరణ పరిస్థితులలోగూడ అతివేగమున పనిచేయును. చాలాకాలము నమ్మకముగా వినియోగపడును.

ప్రయాణము నమ్మకమైనది. CHEVROLET మితవ్యయముతో కూడినది.

పూర్తివివరములను ఫోన్ ద్వారా తెలుసుకొనుడు లేదా ఈదిగువ ఎడ్రసుకు వ్రాయుడు

SIMPSON & CO., LIMITED,

MADRAS OOTACAMUND TRICHINOPOLY

"రమ్యాలోక" సమీక్ష

కురుగంటి సీతారామయ్య

ఇది శ్రీ రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు రచియించిన నూతనగ్రంథము. వెనుకటివాని వలెగాక యిది విలక్షణమైనది. దీనిని చదివిన పిమ్మట నే యందలి ప్రాశస్త్యము నుగ్గడింపవలెనని ప్రేరణము జనించెను.

స్వవిషయము

నేను నాకించిజ్జ్ఞత్వము నెరుగకపోలేదు. ఈగ్రంథముయొక్క సమీక్షను రచించుటకు నాకెట్టి యధికారమును లేదు. నవ్యుడను గాను. నలువదికి మించిన వయసు కల్గి ప్రాత యభిప్రాయములతోను, నాశయములతోను నిండినవాడను. ఆంధ్రభాషయందు ప్రజ్ఞకలవాడను కాను. సంస్కృతము నా యభిమానభాష. కవిత బొత్తుగ నాకవ్వ లేదు. ప్రకటితముగా ఒక్కపద్యమైనను నాది లేదు. ఇట్టి నేను శ్రీ సుబ్బారావుగారి గ్రంథమును సమీక్షించుట మిక్కిలి సాహసము నిస్సహాయుడనై ప్రకృతికి లొంగి వ్రాయుచున్నాను. ఎక్కడనైన — కాదు కాదు — యిందంతటను గ్రంథకర్తగారి యభిప్రాయములను కనుగొనకపోయినగాని, పొరబాటొనర్చినగాని క్షంతవ్యుడను.

సందేహము

గ్రంథకర్తగారిపద్య మొకటి యిచ్చట మిక్కిలి ప్రస్తుతముగా నగపడుచున్నది.

"కానబడ కనుమాన ప్రమాణమునకె
అంది యుందని పరతత్త్వ మవల నుంచి
పంచభూతదృశ్యంబైన ప్రకృతి యొకటె
సన్నిహితలక్ష్య మనియె వచస్వి నేడు."

ఎట్లు గ్రంథకర్తగారికి పరతత్త్వ మందియుండకుండునట్లున్నదో యట్లె గ్రంథకర్తగారి తత్త్వము నాకుకూడ నంది యుందనట్లున్నదనక తప్పదు. గ్రంథకర్తగారికెట్లె దుటనున్న ప్రకృతి లక్ష్యమయ్యెనో యట్లె వారి యక్షరరాశి నాకు లక్ష్యమైనది. ఇచ్చట మరియొకవిషయము చెప్పవలసి యున్నది. నేను తెల్పు నీక్రిందివిషయములో నెచ్చటనైన కవిగారి యభిప్రాయమునకు భిన్నముగా నుండవచ్చును. రచియించి ప్రచురించినంత వరకును మాత్రమే వారి యధికారము. శబ్ద మెప్పుడు వెలువడెనో యప్పుడె యది శ్రోతలు మాటికిని లోబడవలెను. నే నెంత ప్రయత్నించినను నాయల్పబుద్ధికి తగినంతనే గ్రహింపగలనని నాకు తెలియకపోలేదు.

అనుబంధ చతుష్టయము

మొదట నీగ్రంథముయొక్క యనుబంధ చతుష్టయమును వివరింతును: (౧) రసవంతమగు సాహిత్యలక్షణము విషయము. లక్షణగ్రంథములు సామాన్యముగా తలనొప్పి పుట్టించును. కాని యిది మొదటినుంచి తుదివరకు రసవత్తరముగా నున్నది. కేవల నవ్యాంధ్రకవితాలక్షణములే గాక నవ్యాంధ్రభాషాలక్షణములుకూడ ప్రాస్తావికముగా నియ్యబడినవి. ఏది చెప్పినను రసవచ్ఛబ్దజాలములో చెప్పబడినది. మరియు సామాన్యసాహిత్యవిషయము లుగ్గడింపబడి యవి నవ్యాంధ్రకవిత్వమందు సమన్వయింపబడినవి; (౨) రెండవది ప్రయోజనము. లోకోపకారమే ప్రయోజనము. ఇంతవర కిట్టిగ్రంథము వెలువడకుండుటచే దాని విలువ (ప్రయోజనము) మరింత హెచ్చుగుచున్నది; (౩) మూడవది సంబంధము. ఉపపాద్యోపపాదకపాత్ర్యపాత్రకాదు లెన్నియో స్ఫురించును. కాని నాకు లక్ష్యలక్షణసంబంధము ముఖ్యముగా స్ఫురించుచున్నది. ఇంతవరకును శ్రీ సుబ్బారావుగారు లక్ష్యములనే రచియించియున్నారు. ఇప్పుడు వానియన్నిటియందును సమన్వాగతముగా కన్పడునట్టియు, వారికి అనుభవముచే సాధనలో నున్నట్టియు లక్షణములను తెల్పుకాల మాసన్నమైనందున నీగ్రంథము వెలువడినది. కావున వారి వెనుకటి వానికిని దీనికి నుండుసంబంధము లక్ష్య లక్షణాత్మకమని వేరుగా చెప్పబనిలేదు. లక్ష్యముల వెనుకనే గదా లక్షణము నిర్దిష్టమగుట; (౪) నాల్గవ యనుబంధ మధికారి. వెంటనే సహృదయుడు, జిజ్ఞాసువు నధికారులని తోపకమానదు. ఇట్లనుబంధచతుష్టయ నిర్ణయానంతరము ౧౯౧౦-౧౧ నాటి కవిత్వస్థితిని గూర్చి కొంచెము ముచ్చటింతును.

పూర్వస్థితి

నవ్యాంధ్రకవితకు పునాదులు దాదాపు ౧౯౧౦-౧౧ సంవత్సరప్రాంతమున, ననగా షుమా రిరువదియొనిమిది వత్సరముల క్రిందట వేయబడినవని మనము చెప్పవచ్చును. ౧౯౧౦-౧౧ నాటికే శ్రీ వీరేశలింగంగారు మొదలగువారు, ముఖ్యముగా కింకవీంద్ర ఘటాపంచాననులు సారస్వతకాననమున నూతనమార్గముల కంచనాలు వేయుచుండిరి. గ్రంథములలో పరోక్షులుగా నున్న కవులు ప్రత్యక్షులగుటకు ప్రయత్నించుచుండిరి. భాషావిషయమునగూడ పట్టు సడలించుటకు ప్రారంభించిరి. ఈ కార్యముల ముఖ్యముగ ప్రవర్తించినవారు తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు. ఏనాడు శ్రీనాథాదుల కాలములో వింటిమో! తరువాతి కవు లందరును గతానుగతికములగు కావ్యములను శబ్దమే పరమావధిగా పెట్టుకొని రచియించుచుండగా నీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరులు భగవత్కృపచే శతావధానవిధానమునకు గడంగిరి. అందు వా రనుసరించిన కవితాపద్ధతి వారి

గ్రంథముల నుపయోగించుటయేగాక రాబోవు మార్పునుకూడ సూచించెను. ఇట్లు సారస్వతమునకు చేసిన మేలునకు వారు సర్వదా సంస్మరణీయులు. అప్పటినుండి రెండు పద్ధతులు సారస్వతమున నాటబడెను. మొదటిది "స్వానుభవభావ్యములను విప్పి" వ్రాయుట; రెండవది "ఇంపుఘటిల్లు తెనుగు పలుకుబడి."

బ్రహ్మ; నవ్యాంధ్రసాహిత్యదండి

రెండువ్యక్తులీ నవ్యాంధ్రకవితామార్గదర్శి పదవికి పోటీచేయుచున్నారు. కొంతకాలము క్రిందట గోలకొండ పత్రికలో నేను శ్రీ సుబ్బారావుగారినిగూర్చి యొక వ్యాసమును వ్రాయుచు నందు శ్రీ సుబ్బారావుగారి యొక్కయు, శ్రీ గురజాడ అప్పారావుగారి యొక్కయు నన్యోన్యస్థానమునుగూర్చి వ్రాసియుంటిని. అందలి యొక్క వాక్యము ననువదించుచున్నాను. "అప్పారావుగారు భాషా సంస్కర్త. సుబ్బారావుగారు కవితామార్గ సంస్కర్త." శ్రీ అప్పారావుగారికి కవితామార్గ సంస్కారము ప్రక్కవాద్యమువంటిది. కాని శ్రీ సుబ్బారావుగారి కది ప్రధాన సాధన. కాని యీ రెండు వ్యక్తులలోను బ్రహ్మత్వము శ్రీసుబ్బారావుగారికే యిచ్చుట సమంజస మని నాయభిప్రాయము. మరియు నాత్రోవను నిరంతరసాధన చేయుచున్నవారు శ్రీ సుబ్బారావుగారు. ఇదిగాక వీరి మార్గము ననుసరించిన తరువాతివా రందరును వీరినే భావనాగురువుగా నంగీకరించినప్పుడు వీరే యాగౌరవమునకు తగుదు రనుటలో పొరబా టుండదు. మామిత్రులు శ్రీ తల్లావఝుల శివశంకరశాస్త్రిగారు "ఆధునిక కవిత్వమునకు తృణకంకణము ఆదిగ్రంథమని అస్మదాదుల ఆశయము" అని తృణకంకణ రజతోత్సవసంచికకు నీరాజన మిచ్చినారు. నవ్యాంధ్రసాహిత్యప్రవక్తలే యట్లనునపు డిక మన కావిషయమున సందేహ ముండకూడదు.

ఇప్పు డీనవ్యకవిత యపారముగా పెరిగిపోయినదని లోకమున వాడుక. ఎంత పెరిగిన దనుకొనినను నెడారిలోని పచ్చికబయళ్లవలె కొందరి కృతులుమాత్రమే సహృదయహృదయాహ్లాదకరములుగా నున్నవని చెప్పినందులకు నన్ను మన్నింపవలయును. ఏదియెట్లున్నను నవ్యకవిత యనుపేరుతో కొంత సారస్వతము ప్రబలియున్నది. తద్రచయితలు తమకవితయందు వెనుకటికవితకంటె పార్థక్య మున్నదని వాదించుచున్నారు. కాని యాపార్థక్య మెచ్చట నున్నది? అది యేలక్షణములు గలది? యనుప్రశ్నముల కింతవరకెవ్వరును తృప్తికరమగు సమాధాన మిచ్చుట కలుగలేదు. ఎచ్చటనో యుపన్యాసములలోనో, సంభాషణములలోనో, పీఠికలలోనో, కొందరు దీనిని చెప్పుటకు ప్రయత్నించిరిగాని సమగ్రముగా నెచ్చటను కానము. దానిని సమగ్రముగా తెలియజెప్పుటకుకూడ శక్తి కావలసియున్నది. కవులు కొందరు తమపద్యములకే కొన్నిటి కర్థము చెప్పలేని స్థితియం దున్నారని నా యనుభవము. ఇదివరలో నిట్టిసాహిత్య లక్షణగ్రంథమును సర్వతోముఖపాండితిగల శ్రీశివశంకరశాస్త్రివంటివారు వ్రాయుదురని యనుకొనుచుంటిని. నవ్యాంధ్ర సాహిత్య పరిషదధ్యక్షుల యుపన్యాసము లన్నిటిని కడు జాగ్రత్తతో చదివితిని. పైప్రశ్నలకెట్టిసంపూర్ణ సమాధానమును రాకపోగా తామే తీర్థముచేసికొన జాలని యభిప్రాయములను కొంద రుల్లేఖించి విషయమును గహనముచేసివైచిరి. ఇట్టిస్థితిలో నీ "రమ్యాలోకము" వెలువడినది. శ్రీసుబ్బారావుగారీగ్రంథమును రచించి యాంధ్రలోకము యొక్క కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. నవ్యాంధ్రకవిత్వగ్రంథరచనయందు శ్రీసుబ్బారావుగారెట్లు ప్రథము లనిపించుకొనిరో, తత్సాహిత్య లక్షణగ్రంథకర్తలలో ప్రథమస్థానమునుకూడ బడసిరి. వీరిని నవ్యాంధ్రసాహిత్యదండి యని పిలుచుట తప్పుగాదు.

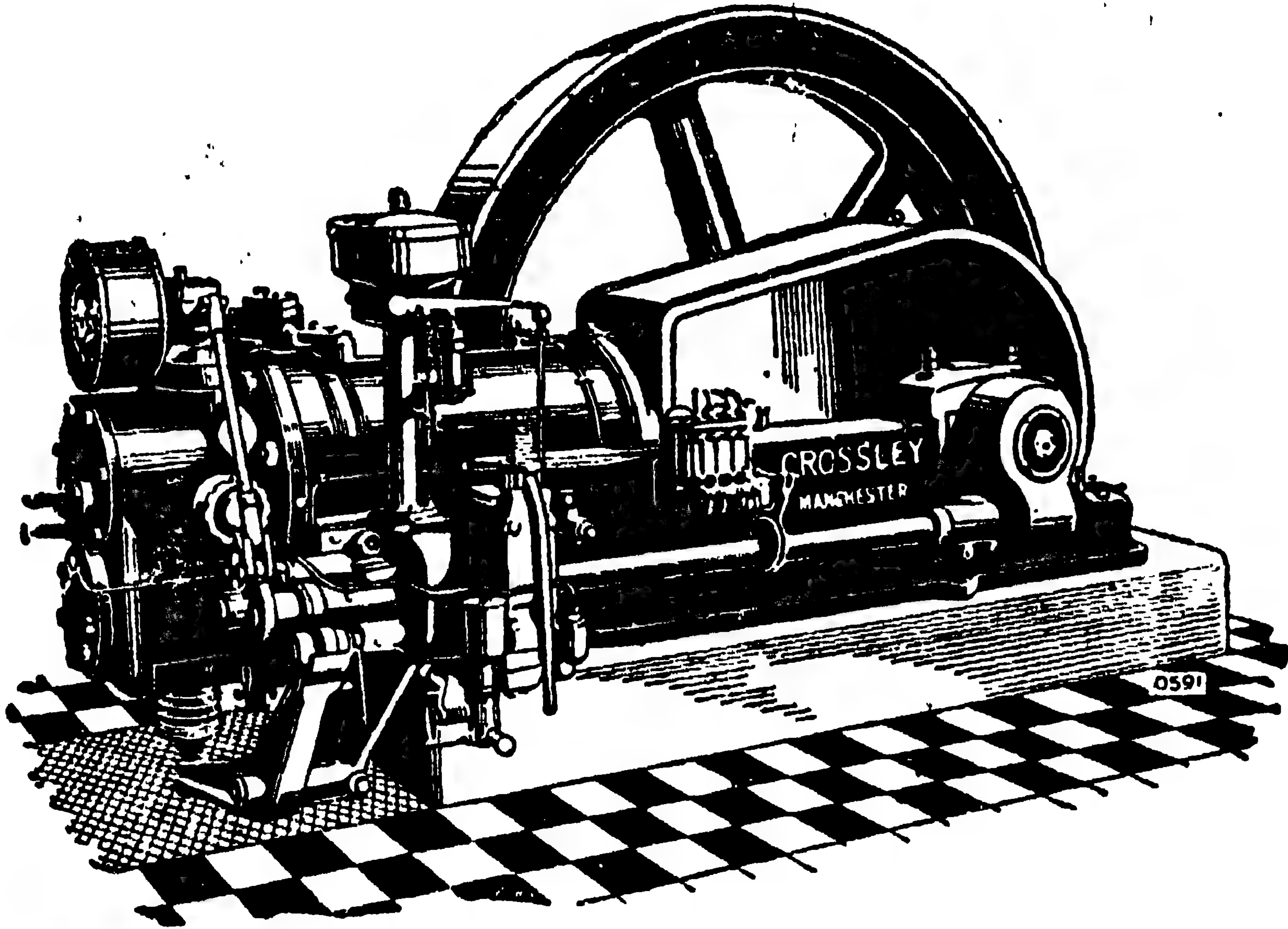
శక్తి

సాహిత్యలక్షణ గ్రంథమును రచించుట సామాన్యకార్యము కాదు. అది కొంతవరకు విమర్శనాశక్తికి సంబంధించిన కార్యము. అప్పుడప్పుడు సంభాషణములలో వీరికి సృష్టిశక్తితోబాటు విమర్శనాశక్తి యున్నట్లు వ్యక్త మగుచున్నప్పటికి, నేతద్గ్రంథ రచన తరువాతకాని యిట్టిగ్రంథమును రచించుశక్తి యున్నట్లు స్పష్టము కాలేదు. ఇట్టిశక్తిని వారి గాఢమిత్రులలో నొకడనను నాకడ గూడ దాచుట యాశ్చర్యము. ఇటీవల "ఆంధ్రసారస్వతమార్గములు" అను విషయముపై వీ రూస్మానియావిశ్వవిద్యాలయ పక్షమున నిచ్చినయుపన్యాసములను విను భాగ్యము నాకు లభించినది. అవి విన్నప్పుడీయనసామర్థ్య మమోఘమైనదని నాకు స్పష్టమయ్యెను. ఆ యుపన్యాసములను గ్రంథరూపమున విద్యాలయమువారు ప్రచురింతురని యూహించుచున్నాను. ఆయుపన్యాసములయందు వా రుపయోగించిన యాంగ్లభాష, నింగ్లీషున కార్లైలు, న్యూమెను మొదలగువారిభాషతో బోల్పదగును. రమ్యాలోకమువలెనె యదికూడ నొకకావ్య మనదగును.

సంస్కృతమున దండ్యాచార్యుడు, పండితరాయలు మొదలగు నల్పసంఖ్యాకు లెవ్వరో తప్ప కవులైన లాక్షణికులు గానరారు. ఆంధ్ర సారస్వతమునకూడ నేబట్టుమూర్తివంటివారో యల్పసంఖ్యాకు లగపడుదురు. ఆంగ్లవాఙ్మయమున నవలోకనచేసినగూడ నేకాలెరిడ్జి ఆర్నాల్డువంటివారో యల్ప సంఖ్యాకులే యగపడుదురు. సృష్టియు విమర్శనమును పరస్పరవిరుద్ధగుణములుగల శక్తులని చెప్పుదురు. ఎట్లు లక్ష్మీసరస్వతులు శ్రీసుబ్బారావుగారి నాశీర్వదించిరో యట్లే సృష్టి విమర్శనములు రెండును వీరియందు పొందుపడెను. ఈయన హృదయము ఋష్యాశ్రమమువలె మిక్కిలి పవిత్రమైనది. సహజశత్రుత్వముగల జంతువులు ఋష్యాశ్రమమున మైత్రితో నెట్లుండునో పరస్పర విరుద్ధములుగ కనపడుశక్తులీయనయందు తమ యందచందములతో కలిసి యున్నవి. శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిగారివద్దకూడ నీ శక్తులు రెండు నున్నవి.

క్రాస్లీ

ఆయిల్ ఇంజనులు — **గాస్ ఇంజనులు**

ప్రపంచమున వివిధప్రాంతములలోను ఈమధ్య ఆర్థికదుస్థితి ప్రబలుటచే తక్కువ వ్యయమునకే పనిచేయించుటకు అనుకూలించు హెవీ ఆయిల్ ఇంజను ఎక్కువగా ఆచరణలోనికి వచ్చినది.

మావర్కుషాపులో ఆయిల్ ఇంజనుల సందర్భమున ఎక్కువ అభివృద్ధిసాధనములను చేకూర్చగల్గినందున ఈఫలిత మేర్పడినది. ఫ్యూయల్ కన్‌సంప్షన్ 50 0/0 తగ్గినది. గంట కగువ్యయమున 80 0/0 తగ్గినది. మాన్యుఫాక్చరులో చేసిన మార్పులవలన, క్రూడ్, రెసిడ్యుయల్ ఆయిల్ వాడుటవలన ఈ అభివృద్ధికలిగెనది.

ఇన్‌టర్నల్ కంబస్టన్ ఇంజనులను మేము 70 సం॥నుండి తయారుచేయుచుంటిమి. మాసరుకుకు జగద్విఖ్యాతిగలదు. డిజైన్, మెటీరియల్, వర్కుమన్‌షిప్ అన్నీ దివ్యమైనవి. వీటిని వాడుకొనుట కగుఖర్చు చాలతక్కువ.

క్రాస్లీ ఆయిల్, గాస్ ఇంజనులు హారిజాంటల్, వర్టికల్ డిజైనులుగలవి వివిధరకములు 2½ B. H. P. మొదలు 3,000 B. H. P. వరకు గలవు.

క్రాస్లీ ఇంజనులు బ్రిటిషుఇంజనీరింగు స్టాండర్డ్సు అసోసియేషన్ వారికి అన్ని విధముల అనుకూలమైనవి.

ప్రపంచమున వివిధప్రాంతములలో 1,30,000 క్రాస్లీ ఇంజనులు అమ్మబడినవి.

BINNY & Co. (Madras) Ltd.,

7, Armenian Street, MADRAS.

Agents For : CROSSLEY BROTHERS, LIMITED

OPENSHAW, MANCHESTER, ENGLAND.

Sub-Agents for Andhra Districts :—
PYDA CHINA VENKATARAMANA BROS., COCANADA & VIZIANAGARAM.

వాఙ్మయ చక్రము

ఈయనకు తిక్కనాదుల కవితాసంప్రదాయములయం దెంత ప్రతిపత్తిగౌరవము లున్నవో, దండ్యాచార్యాదుల సాహిత్యలక్షణ సంప్రదాయముల నంత ప్రతిపత్తి గౌరవము లున్నవి. చారిత్రకముగా చూచిన సారస్వత విషయములు కాల మెట్లు చక్రభ్రమణమున నడచుచున్నదో యట్లే చక్రనేమిభ్రమణముతో దిరుగుచుండును. పూర్వసంప్రదాయములపై కొంతకాల మైన వెనుక ప్రత్యయము తగ్గును ఇది యూతగా శృంఖలావిచ్ఛేదనముగా వింపబడును. ప్రకృతి యెల్లప్పుడును నియమబద్ధగాన నియమము వారల వరలును. ఈ విధముగా తత్వములు, క్రిందినుంచి పైకిని, పైనుంచి క్రిందికిని పరిభ్రమించుచుండును. వెనుకటి సూర్యోదయమే! వెనుకటిసూర్యాస్తమయమే! వెనుకటి స్త్రీపురుషప్రణయమే! వెనుకటి హృదయావేదనలే! వెనుకటి చిత్తోద్వేగములే! ఆనందదుఃఖము లన్నిప్రాణులందును సమానములే! కాని వానిని వెలిబుచ్చుపద్ధతులు భిన్నవ్యక్తులందు భిన్నములైనట్లే, పునాది యదియే యైనను పైకట్టడములోని మార్పులు భవనమును నూతనము చేసినట్లే, మూలసూత్రములపై ననుసరింపబడుచున్న పద్ధతులు కవితకు నవ్యత నాపాదించుచున్నవి. ఈవిషయమును శ్రీ సుబ్బారావుగారు చక్కని రసవద్వాక్యములతో నీక్రింది విధముగ తెల్పినారు.

"ప్రాతసొమ్ములు కరగించి, పసిడి దేర్చి,
క్రొత్తనగలను చేయించుకొనరె జనులు."

ఈ వాక్యములు శ్వేతకేతూపాఖ్యానమును స్ఫురింప జేయుచున్నవి. ఒకటే మృత్తు! కుండ, చట్టి, మూకుడు నను భేదము! ఒకే బంగారము! నగలలో భేదము! ఆవిధముననే యవియే శబ్దములు! అదియే వాగర్థప్రణయము! వక్తృపద్ధతిలోని భేదమున, వక్తృదృష్టిభేదమును పృథక్త్వము నాపాదించుచున్నవి. ఈవిషయమునే మరియొక చక్కని యుదాహరణముతో విశదీకరించినారు గ్రంథకర్తగారు.

"వాణి వాయింపమోగిన వీణమీద
పారసీకగీతంబులు పలుక మనెనె?
ఋషుల నీవారములు ఫలియించినట్టి
పొలమునందు గులాబీలు పూయమనెనె!"

అదియే వీణ! అదియే పొలము! అదియే నాదము, అవియే సప్తస్వరములు! అదియే మట్టి, అదియే బీజావాపసూత్రము! కాని పరిణామము నూతనము! అచ్చట పారసీకగీతము! ఇచ్చట గులాబీపువ్వు! ఎంత చక్కని సాదృశ్యము! కవి తన ప్రతిభావిశేషముచే దేశకాలపాత్రములను తనవెంట నిడుకొని మానవుని హృదయము కరగునట్లు పాడును "కవి సాన్నారి, కృతుల్ నగల్" అని యొకయాధునికకవి యనినాడు. కమసాలి యా బంగారముతోనే యాయా కాలములకు తగినవగల జేయుటలేదా? కర్షకుడు వెనుకటి భూమియందే వెనుకటి సూత్రముల నాధారము చేసికొనియే క్రొత్తపంటలను పండించుట లేదా? గాయకుడు వెనుకటి సప్తస్వర సమ్మేళనముచేతనే నూతనరాగముల నాలాపన చేయుచుండలేదా? ఎంత నవ్యమైనను ప్రతిదానిక్రిందను సార్వకాలికములై శాశ్వతములగు మూలసూత్రము లుండును. కావున నవ్యతనే మోక్షముగా చూచు నవ్యులకును, దానినే పతనముగా గ్రహించు పురాతనులకును, నది దేశపాత్రముల ననుసరించి కాలపురుషుడు చేయుమార్పనియు, దానివలన ద్వంద్వములకు పాలుగా నవసరములే దనియు మనవి చేయుచున్నాను. నన్నయదానినుండి శ్రీనాథమార్గము నవ్యము! అంతకంటె పెద్దన నవ్యుడు! వీరేశలింగ మింకను నవ్యుడు! సుబ్బారావుగా రంతకంటె నవ్యుడు! ఇప్పటికి దాదాపు వారిమార్గము ముప్పది సంవత్సరములు నడచినది గాన ప్రాత పడవచ్చును. శ్రీ సుబ్బారావుగారి చిత్తసంస్కార మట్లే యున్నదిగాని దేశకాలములు మారుచున్నవి; సుబ్బారావుగారికంటె ముద్దుకృష్ణ నవ్యుడు! ఆ నవ్యత కొన్ని సంవత్సరములు గడచినతరువాత మరల దాని కొకప్రవక్త బయలు వెడలును! విప్లవము! నియమము ననునవి యొకదాని వెనుక నొకటిగ వచ్చును. సృష్టి, స్థితి, సంహారములు. మరల సృష్టి "ధాతా యథాపూర్వమకల్పయత్" అని శ్రుతి. రాజకీయమున, సాంఘికమున, వ్యావహారికమున, సారస్వతమున, నీచక్రభ్రమణము కనపడుచునే యున్నది! శ్రీ సుబ్బారావుగారు మొదట వ్రాసినపుడు విప్లవమే కనబడెను! ఇప్పు డది సహజమై సలక్షణమగు కాలము వచ్చినది. "కాలో హ్యయం నిరవధి ర్విపులాచ పృథ్వీ" యనుకొని కవి వ్రాయును! దానిని కాలపరిణామమని సహృదయుడు గ్రహించును. వీ రిద్దరిసంబంధ మవినాభావసంబంధము. ఈసంబంధమును గ్రంథకర్తగా రీక్రింది పద్యమున చక్కగా విశదీకరించినారు.

"ఉత్తరోత్తరోత్పతనసముత్సుకులగు
కవుల కంఠము నూత్నాంబరవివృత మగు
సహృదయాకాంక్షచేత నాధాయలెల్ల
అల్లనల్ల నున్ముక్తమై యవతరించు."

కవి వాక్యములకును ప్రపంచమునకును నడ్డుగా నొకసన్నని యవనిక యుండు ననియు దానిని సహృదయు డెడలించి, కవిభావమును ప్రపంచమునకు విప్పి చెప్పు ననియు, గ్రంథకర్తగారి యాశయ మని నాకు తోచుచున్నది. కార్లైలుమహాశయుడు కవిని ప్రవక్త యనియు, విమర్శకుని నావేశముగల కవిని పాఠకప్రపంచమునకు తెలియజేయు వ్యాఖ్యాత యనియు తెల్పియున్నాడు. పైపద్యభావ మట్టిదె.

అందరకును నన్వయించునా?

ఒక్క ప్రశ్న రావచ్చును. శ్రీ సుబ్బారావుగారు తెల్పిన సూత్రము లన్నియు ప్రతినవ్యకవి కవిత్వమునకు వర్తించునాయని. ఇది యొకగడ్డుప్రశ్న! కాని యిక్కడ శ్రీ సుబ్బారావుగారి సాధనయే మన కుత్తరవాది యగుచున్నది. ఆయన తనకృతుల ననేక పర్యాయములు తనస్వవిషయమును తెల్పియున్నాడు. దీనిసారాంశ మిది. "నిర్గుణం కష్టసాధ్యం కావడంచేత తాను పంచ

భూతాత్మకమైన ప్రకృతి నారాధించాడని ఆయన కంఠోక్తిగా చెప్పాడు...ఈన మొదట్నించి ఆస్తికుడు. ఈ ఆస్తిక్యం యీన్ని భావకవిగా చేసింది. అందులో శాక్తుణ్ణి చేసింది. ఈనగవేషణం యీన భావగీతిలో చూడచ్చు...ఆశక్తినే మానసికంగా లలితగాను, వాచికంగా ప్రకృతిమాతగాను ఆరాధించాడు" (ఆంధ్ర వార పత్రిక ౨౦-౧౦-౩౭). ఎందులకు నాట్యము చేయుచున్నదో తెలియని మయూరమువలె, యెందులకు కూయుచున్నదో తెలియని కోకిలవలెగాక యీయన గీతమునకు పూర్వరంగముగా నీయనలో విజ్ఞానబీజమును జిజ్ఞాసయు నున్నవి. ఈజిజ్ఞాస యీయనను తత్త్వాన్వేషణమునకు పురికొల్పినది. గురుశుశ్రూషయొనర్చి తత్త్వమును గ్రహింప ప్రయత్నించినాడు. కాని యీయనబుద్ధి కది యందిలేదు. శివశక్తులలోని శివు డందకపోవుటచేత నీయన శక్తి నారాధించినాడు. ఈయర్థమునే యీ క్రింది పద్యరత్నములలో నుద్ఘోషించినాడు.

"కానబడ కనుమాన ప్రమాణమునకె
అంది యందని పరతత్త్వ మవల నుంచి,
పంచభూతదృశ్యంబైన ప్రకృతి యొకటె
సన్నిహితలక్ష్య మనియె వచస్వి నేడు.

అందు నీవిలక్షణజీవయాత్రకయిన
పృథివినే నవ్యులు సమాశ్రయింత్రు భక్తి
తల్లిగా ధాత్రిగా దేవతామతల్లి
గా, సమస్తపరాపరకార్యములకు.

జ్ఞానమో, మోక్షమో, తదైక్యంబొ యగును
నరుని పత్న్యాసనకెల్ల పరమసిద్ధి
వాగతీతం బనిరి దాని; వాగ్వ్రతులగు
కవుల కది యెట్లు సిద్ధలక్ష్యముగ నొప్పు?"

ఈ జిజ్ఞాసయు, తత్ఫలమగు సాధనయు నవ్యులలో నెంతమంది వ్రాసినకావ్యములలో కనపడునని ప్రశ్న వేసికొనిన బహుళముగా నా కగపడలేదని చెప్పవలెను. శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణ జాషువాలకంటి యొక్క రిద్దరిలో పోలిక లున్నవి. ఇతరులలో ప్రకృతి దృశ్యవర్ణనము లుండవచ్చును. ప్రకృతిపరిశీలన సామర్థ్యముండవచ్చును. సరళమగు నుడికారముండవచ్చును. వస్తువైచిత్రి యుండవచ్చును. భావపరంపర యుండవచ్చును. కాని యిట్టి భావపావిత్ర్యము, తత్త్వాన్వేషణము, ప్రకృత్యారాధనము, "నమలిన శృంగారము" మరి యెచ్చటను కానము. "ఈనకు లోకం పాఠశాల; ప్రకృతి ఉపాస్యదేవత. వ్యక్తు లందరు ప్రేమస్వరూపులు. ప్రకృతంతా కామరహితమైన పవిత్రప్రేమతో నిండి ఉన్నదని యీన ఆశయం. ప్రకృత్యారాధనమే యీనమతం." ఈవిషయము నీయన తనకు తానే యీక్రింది పద్యమున చెప్పుకొని నాయభిప్రాయమునకు సాక్ష్యము నిచ్చుచున్నారు.

"ధర్మమనుడు, యోగ మనుడు తత్త్వ మనుడు
ప్రాణి సాధింపగల పరమార్థములకు
తల్లి భావ ప్రధానసూత్రంబ యగుట
భావకంబె నవ్యులకు తపస్సు లేదు !"

ఇతరులు రసపిపాసులు కావచ్చును. సౌందర్యార్చకులు కావచ్చును. కాని యిట్టి భావతపస్సుతో సౌందర్యార్చన చేసి పర తత్త్వమును సాధింప బ్రయత్నించినవా [illegible] దని చెప్పకతప్పదు. కావున నీగ్రంథమునందలి సంపూర్ణలక్షణ మీయనకవితకే వర్తించుననియు నందరు నవ్యుల కవిత్వమునకు వర్తింప జేయ వీలులే దనియు, చెప్పవలసియున్నది. అన్నినదులను గంగతో బోల్పనగునా? అన్ని పర్వతములను హిమాలయముతో బోల్పనగునా?

ముఖ్య భేదము

ఈయన తృణకంకణ రచనాకాలమునకు కొంచెము వెనుకనో ముందో వాయువిమానము పరిణామ మొంది యుద్ధములకు కూడ నుపయోగింపబడుట ప్రారంభమయ్యెను. అప్పటివారు, వీరు వ్రాసినకృతులు చూచి, వీరిభావకృతులు, విమానములవలె భూమి నంటక భావనాంబరవీథులలోనే సంచరించు ననుకొనిరి. కాని వీరు భూమిని వదలనందులకు వీరి కాంధ్రలోకము కృతజ్ఞము. నేల విడచి సాముచేయుట పతనహేతువు. అట్లు ప్రపంచమును వదలి కేవల భావాంబరవీథులలనే సంచరింపుచు, వనూహ్యానిర్దిష్టవస్తుసన్నివేశములు కలిగి సహృదయునికిగూడ నందరానివై, యిటు భూమికి గాక యటు స్వర్గమునకుగాక కొన్నికృతులు నిరంతరాకాశయానమున నున్నవి. శ్రీ సుబ్బారావుగారికృతు లట్లుగాక పృథివి జన్మభూమిగా గలిగి, మాత యధిదేవతగా గలిగి, సాధనఫలముగా గలిగి, తోడిమనవులయం దానంద జిజ్ఞాసలు కలిగింప సమర్థములై చిరస్థాయి నాశించుచున్నవి. పవిత్రత, సచ్ఛీలము వీరి కృతుల కాభరణములు. ఈ క్రిందిపద్యమును తిలకింపుడు.

"శీలమట్టుల నౌచితిం జెడరనీక
అహింసిధాన నశ్లీల మనాదరించి,
ప్రేమమంత్ర మహోపాసనామయులను
నవ్యులకుపాధియయ్యె సౌందర్య మొకటె."

శీల మెంత ముఖ్యమో యౌచితి యంత ప్రధానము! అశ్లీలము త్యాజ్యము! ఈపరీక్షతో చూచిన నెందరు నవ్యుల కృతు లాగునో యనుమానింపవలసియున్నది. ఆనందముతో బాటు ధర్మముకూడా కావ్యమునకు పరమావధి యని యీయన యాశయము.

"మంత్రమహిమావిభూతి బ్రహ్మర్షిగణము
నీతిబాహాబలస్ఫూర్తి నృపకులంబు
నమ్మ, విడిచిరె ప్రేమసూత్రమ్ము; దాని
తడవరాదొకో కాంతాసమ్మితముగ నేడు?"

ఇందు 'కాంతాసమ్మితతయోపదేశయుజే' యను సూత్రము నంగీకరించుట కాదా? "సద్యః పరనిర్వృతి" మాత్రమే కాదు కావ్యోద్దేశ్యము కొందరు నవ్య లంగీకరించినట్లు.

ఉత్తమకావ్య పరీక్ష

పూర్వలాక్షణికాభిప్రాయములే సాహిత్య విమర్శనమునకు పునాదియని వీరి దృఢాశయము. అందరికంటెను పూర్వుడగు దండ్యాచార్యు డీయనకు పరమగురువు.

"రుచిమదిష్టార్థ వోహన ప్రచురశబ్ద
సరమునే కావ్య మనిరెయాచార్య దండి."

"ఇష్టార్థవ్యవచ్ఛిన్నా పదావళీ" యను దండివచనము నీపద్యమునందు గ్రథనముచేసినారు. ఈవిషయమున మరియొకచో నిర్దిష్టార్థముకంటె రసవదిష్టార్థమే పరిగ్రాహ్యమనుచు రమణీయత యన నీయిష్టతయేయని యీక్రిందివిధమున వివరించియున్నారు.

"కావ్యమందు నిర్దిష్టార్థకలనకంటె
రసవదిష్టార్థమే పరిగ్రాహ్య మగుట,
కవితచో వైఖరియు, రసజ్ఞప్రసాద
నవనవస్ఫురణయు, ప్రమాణంబు లిందు."

"క్షణేక్షణే య న్నవతా ముపైతి తదేవ రూపం రమణీయతాయాః" అను లాక్షణిక వచనమునే ప్రమాణముగా గొనినారు. ఈరమణీయతయే రసవత్త్వమునకు పరీక్ష. ఈక్రింది యాంగ్లకవి కోలెరిడ్జి యభిప్రాయము నీసందర్భమున మాడవలయునని ప్రార్థనము.

"Not the poem that we have read but that to which we return possesses the genuine quality of poetry" (Biographia Literaria). రమణీయము గాకపోయిన పునః పఠనాసక్తి యుద్భవించునా ? కొన్ని కావ్యములు మొదలిడినవెంటనే యౌదాసీన్యము కల్గును. మరి కొన్ని కొంత చదివిన తరువాత జుగుప్స కలుగజేయును. ఇంక కొన్ని తుదివరకు చదువగలము గాని మరల చదువ మనసుపుట్టదు. అల్పసంఖ్యాకములగు కొన్నిమాత్రము పునఃపునః పఠనాసక్తి కల్గించును. ఇవియే యుత్తమ కావ్యములు. భారత భాగవత రామాయణాదులును, మనుచరిత్రాదులు నట్టివి. శ్రీసుబ్బారావుగారి కావ్యములు నట్టివె. తృణకంకణ మేనాడు వ్రాసెను ? ఇప్పటికి పాఠకప్రపంచ మానంద మొందుచునేయున్నది. ఇంతకంటె పరీక్ష వలయునా ? ఈ పరీక్షతో నవ్యుల కావ్యము లన్నియు పరీక్షించిన నెవ్వరికావ్యములు నిలుచునో పాఠకులు తామే చూచుకొందురుగాక ! శ్రీసత్యనారాయణ, రామిరెడ్డి, జాషువా మొదలగు నల్పసంఖ్యాకు లెవ్వరోమాత్రమే నాబుద్ధికి తట్టుచున్నారు.

అట్టిదానికి ప్రథమసామగ్రి సంస్కారము. ఈ సంస్కార ముపాదాన కారణము. ఒకొక్కచో నీ సంస్కారముగల కవి వలయు నితరసామగ్రీసాధనములలో కొరవడినను నాతనికవిత్వము సహృదయుల నానందింపజేయును. ఒక్క యుదాహరణము. "ఎంకిపాట"లను గొనుడు. అందంతయు వ్యుత్పత్తిసంస్కారము పామరుల భాష యుపయోగింపబడినది. కాని శ్రీ సుబ్బారావుగారి "శీలము, ఔచితి, అశ్లీల రాహిత్యము, సౌందర్యార్చనము"లను నీ ముఖ్య లక్షణములు కల్గియుండుటచేతను, కవియగు నండూరివారుకూడ చిత్తసంస్కారము కల్గియున్నవా రగుటచేతను, జానపదులైనను ఎంకినాయుడుబావల పవిత్రప్రేమ, ప్రేమపూర్వక పవిత్రసంభాషణములు, మనయందు సానుభూతితంత్రిని ప్రమోగించి రసమున ముంచి లేవనెత్తును. భాష యట్టిదగుట చేతనే గ్రంథము త్యాజ్యమనువారు సహృదయులు కారని నిస్సంశయముగా ననవలెను. శ్రీ సుబ్బారావుగారి గ్రంథములవలె నిదియు నుత్తమనవ్యకావ్యములలో నొకటియై పునః పునః పఠనాసక్తి కల్గించుచు సారస్వతమున శాశ్వతస్థానము కల్గియున్నది. మాగురువులును సహృదయోత్తములును నగు బ్రహ్మశ్రీ ఆదినారాయణశాస్త్రిగారిమన్నన వడసిన కావ్యమునకు కావ్యత్వమునకు లోటగునా ?

ఔచితి ; పదజాలము

వీ రాదరించిన యౌచితిని కొంచెము విచారింతును. తమయాశయము నీక్రింది పద్యమున తెల్పినారు.

"సంధులు, విసంధులైన సాంస్కృతములు
దేశ్యములతోడ సమసించి తీరగొనిన."

మిశ్రమసమాసమని వెంటనే బహిష్కరించరు వీరు. "తీరగొనిన"దాని నాదరింతురు. విడదీయుటకు వీలుగానంత కలిసిన దాని నెప్పటికిని వర్జించరాదు. ఇందు వీరు స్వతంత్రులు గారనియు లాక్షణికులనే యనుసరించుచున్నారనియు నీక్రింది పద్యము వలన దెలియనగును.

"సుప్రసిద్ధదేశ్యంబులకా శుద్ధసంస్కృతములతో గల్పదగు, సంప్రదాయమనడె వామనుడు ?...................."

వామనుని పై యంగీకారము నాచరణము నందుం దిదినాడు మల్లినాథసూరి తన మేఘసందేశవ్యాఖ్యయందు. ఇట్టిది సమంజసము కాదని యెవ్వ రనగలరు ? ఇట్టివిషయములందు వీరికి ప్రమాణ మేమి యని యడుగ వచ్చును ? ఈక్రింది పద్యభాగమును దిలకింపుడు.

"......శ్రవణసుఖంబు పాయదేని
అవిరళింతు రభంగిమ నాధునికులు."

కావున శ్రవణసుఖమే వీరికి ప్రమాణము. శ్రవణసుఖ మిచ్చుశబ్దజాలమును కూర్చుటలో వీరిని చెప్పి మరియొకనవ్యుని చెప్పవలయు. జాషువ రామిరెడ్డుకూడ నిట్టిశబ్దజాలమును కూర్చుటలో సమర్థు లనవలెను. శ్రీవిశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు మృదుపద గుంభనము కంటె భావగాంభీర్యమున కెక్కువస్థాన మిత్తురు. "ఆపాతతః" కొంతరైన వర్థమును స్ఫురింప జేయనట్టి పదజాలగ్రథనము శైలికి నారికేళత్వము నిచ్చును. ఇవియొక్క పాండిత్య ప్రకర్ష కాదు కవితకు ముఖ్యలక్షణము ; "గూఢతయు జాటుతనంబును లేకయుండ" నన్నారు పెద్దనగారు. కైశికీవృత్తియు, వైదర్భీరీతియు కవితకు హృదయాహ్లాదకరత్వము నిచ్చును. ఈ "పదబంధసరణి" నీక్రిందిపద్యమున చూడనగును.

"మృదుల సరళాక్షరముల సమ్మేళనాప్తి
నార్ద్రనవనీతమార్దవ మగును నుడువు,
శ్రవణసుఖ మిచ్చు సలలితోచ్చారణమున
భంగిమ యటందు రీపదబంధసరణి."

నవ్యులు సామాన్యముగా రీతివాదులుగా కనపడుచున్నారు. వామనుడు రీతివాది. "రీతి రాత్మా కావ్యస్య" యని యాయన కోరిక. కాని శమక్క రీతివాదులవలె గాక శ్రీసుబ్బారావుగారు రసమును రీతిని రెంటిని

సమాసమైన దృష్టితో చూచినారు. కవిత్వమునకు కావలసిన ముఖ్యాంశములగు "భావ, వస్తు, రచన"లలో భావ రచనల రెంటికిని సమానస్థాన మిచ్చినారు. ఈ రెంటికిని ప్రత్యేకముగా "స్వతః" ఆనందమునిచ్చు శక్తిగలదు. రెంటియొక్క సమ్మేళనము నిక వేరె చెప్పవలయునా? శ్రీసత్యనారాయణగారు భావ వస్తువుల కెక్కువప్రాధాన్య మిచ్చువా రని నాకు తోచుచున్నది. ఇచట మరియొక్క పద్యము నిట్టియర్థము నిచ్చుదానినే యనువదింతును.

"అన్యదేశ్యంబులను, సంస్కృతాదిపూర్వ
వాఙ్మయస్థశబ్దంబులన్, పాటెరింగి
నుడికరింతురు జాను తెనుంగునందు
మధురిమార్థగౌరవముల్ ప్రమాణములుగ."

"మధురిమార్థ గౌరవములు" ప్రమాణములు. ఈమధురిమ నే వెనుక శ్రవణసుఖమనినది.

భాషా విషయము

వీరు వెలిబుచ్చిన భాషాతత్వమునుగూర్చి కొంచెముగ ముచ్చటించి మరియొక విషయమునకు పోదును. సంస్కృత మెల్లభాషలకును తల్లి యనియు (ఇట్టి యభిప్రాయ మెల్లకాల ముండును.), గుణములు బిడ్డయందు సంక్రమించినవి యనియు నమ్మువారు వీరు. ఈగుణము జన్యజనక సంబంధ విశేషమును బట్టి మారు ననియు ననుచున్నారు. సంస్కృతము మృతభాష యనువాదమునకు వీరు చక్కని సమాధాన మొసంగినారు.

"ఆసరస్వతి మున్నదృశ్యయయి పోయె
నంత్రు; భావింతు నేను తదమృతజీవ
నము సమస్తభాషాస్తనంధయులకు
ఇచ్చి తాను కృశించినదేమొ యనుచు."

పెద్దలు పిల్లలను సర్వలక్షణలక్షితుల జేసి తాము విశ్రాంతికొందుట సహజమేకదా! విషయముపై సలహా కావలసినపుడు పెద్దల నడిగినట్లు సందేహము వచ్చినపుడు సంస్కృతము ప్రమాణముగా గొనుటయు సహజమై!

తెనుగు సంస్కృతజన్యమైనను తనచుట్టునున్న భాషలతో సంపర్కముచే పలుకులను, వానినుండి గ్రహించి విశాలమై తదితరపదములను స్వీయమర్యాదల ననుసరించి స్వీయముల నొనర్చుకొన్న దనియు, నిప్పుడీపదముల పరీక్ష యనవసరమైన దనియు వీరిభావము. ఈ సంపర్కాగత పదజాలముతో, తెనుగు మిక్కిలి మృదువై వరలిన దనియు నీమార్దవము భాషకు సహజగుణమైన దనియు చెప్పుచున్నారు.

"ఈపలుకుబడి యింపుఘటిల్లె తెనుగు
భాషకు నిసర్గకోమలభూషణముగ."

అందువలననే వైదేశికు లీభాషను "(Italian of the East)" అని పిలుచుట తటస్థించినది.

"............బలిమికలిమి
నాచికొని స్వీయకోశకంఠప్రబద్ధ
ములుగ జేసికొన్న సువర్ణపుంజములకు,
అరవ కన్నడ యాజమాన్యంబు గలదె?"

శ్లేషప్రధానముగ నెట్టి సువర్ణములతో చెప్పినారు గ్రంథకర్తగారు!

వ్యావహారిక భాష

వ్యావహారిక భాషలయొక్క సామాన్యమర్యాద యిదియే! గ్రహించి పరిష్కరింపక పూర్వ మన్యభాషలకు సంబంధించినపదములన్నియు సంస్కృతములైన వెనుక నాభాషలోనివేయై, భాషను విశాలముచేసి కావ్యములలోని కెక్కి భాషాకుమారుల నానందింపజేయును. ఇచట నొకరసవదుదాహరణముచే చూపినారు గ్రంథకర్తగారు.

"ధేనువులు తిను బహువిధతృణచయమ్ము
త్రావు నానానదీకూపజీవనమును,
కలిసి పరిణమింపవె పాలుగా ధరిత్రి?
శబ్దమేళనతంత్రనైజమ్ము నిదియె."

కొంతకాలమునకు వెనుక నీ శబ్దములన్నియు కలసి భాష యొకసరసమైనట్టియు, విలక్షణమైనట్టియు నూతనవస్తువై వరలును.

శాబ్దిక విమర్శకులు

ఇట్టి భాషలో వాఙ్మయము పుట్టి పెరుగును. ఈవాఙ్మయము కొంత పెరిగినవెనుక శాబ్దికుడును, విమర్శకుడును వరలుదురు. వాఙ్మయమును శాబ్దికుడు పరీక్షించి సామాన్య విశేషపరివర్తనములను గుర్తించి సూత్రించును. భాషావాఙ్మయములు శబ్దవిమర్శనాశాస్త్రములకు పూర్వరంగము. భాషావాఙ్మయములు స్వతంత్రములు. తత్కర్తయగు కవి స్వతంత్రుడు. ఈవిషయమునకు వేద భాషా వ్యాకరణముల నుదాహరణములుగ నిచ్చియున్నారు.

"ఋషులు శ్రుతి చేసి పాడిన ఋగనువాక
భాష నూని శాసించడే పాణినిముని."

ఆభాషయే తరువాత మార్పులతో కావ్యభాష యయ్యెను. తరువాత నాగిపోయెను. దేశభాష లట్లుగాక ధారావాహికగా జీవనదులవలె ప్రవహించుచున్నవి. వానిని పాణినీయమువలె సార్వకాలికమగు వ్యాకరణముచే శాసించుటకు వీలులేదు. చూడుడు:

"ధాతునిష్పన్నరూపబద్ధంబ యగును
సంస్కృతంబు; ప్రవాహినీసదృశయగును
దేశభాష. ప్రమాణనిర్దిష్ట మొకటి
ఒకటి స్వస్థాననాగరకోపయోగి."

కవి శాబ్దికుల సంబంధమునుకూడ నెంత సున్నితముగను, కంఠోక్తిగను, నిరుత్తరముగను చెప్పెనో గమనింపుడు.

"భావగతి కవలంబనవాక్య మగుట
వాక్యసంఘాత కవియాట వాఙ్మయమున,
శాబ్దికుండు ధూర్వహుడుకాజాల డెపుడు
అవయవవిభాగ మెటు లవయవిని దిద్దు?"

ఇటులనే గీతికిని, కావ్యమునకును రెండును నాదమూలములైనను భేదము లున్నవి మొదలగు ననేకవిషయములపై పూర్వాధునికాభిప్రాయ సమన్వయముతో సరసోదాహరణపూర్వకముగ గ్రంథకర్తగారు విమర్శించి సమాధానముల నిచ్చియున్నారు. గ్రంథకర్తగారొకచో కవి శాస్త్రీయకుల కెపుడును స్పర్థ

యనియు, రాగరక్తతా రాగము క్తతలు వారికి భేదము కల్పించుచున్న వనియు, సగుణ నిర్గుణ ములకు సఖ్య మసంభవ మనియు తెల్పుచున్నారు. రక్తతాము క్తతల కానందమే పర్యవసానముగాన నిద్దరు నుపాసకులే గాన, భిన్నత్వ మాభాసమేగాని వస్తుతః లేదని మనవిచేయుచున్నాను.

లలితకళలు

కావ్యమున కానందనము పరమావధి యనియు, నట్టియానందము రసానుభవముచే కలుగు ననియు, లలితకళ లన్నియు నట్టి యానంద పర్యవసాయులే యనియు రసానుభవమునకు హ్లాదరామణీయకములు మార్గము లనియు మొదలగు ననేకవిషయములను మిక్కిలి సమంజసముగా చర్చించియున్నారు. లలితకళ లనగా, కావ్యగీతిచిత్రకళలు పశువులనుండి మానవుని వేరుచేయు నంశలని చెప్పుచు నీకళాత్రయముయొక్క విశిష్టగుణముల నీక్రిందివిధముగ రసవచ్ఛైలిలో చెప్పియున్నారు.

"సృష్టియందె యీశ్వరుని అర్చింత్రు కవులు
శ్రుతికి మూలంబయగును మాతృసుస్వరంబు
ధ్యానధారల ఫలియించు జ్ఞానరేఖ
అమలినానంద మొకడె లక్ష్యంబ యగును."

ఇప్పటికే చాలా పొడుగైన దీవిమర్శనము. కాని యెంత వ్రాసినను నింకను మిగిలి పోవుచున్నవి విమర్శింపవలసిన విషయములు. ఇంకొక విషయమును ముచ్చటించి తరువాత నవ్యకవితాలక్షణముల నిత్తును.

వాఙ్మయము - దేశకాలములు

వెనుక దేశకాలముల ననుసరించి వాఙ్మయముకూడ మారుచుండునని తెలిసినది. ఒక్కమారు మనవాఙ్మయ పరివర్తనములను సింహావలోకనము చేసిన నిందలి నిజము తెలియగలదు. వెనుకటి పురాణ ప్రబంధయుగముల నటుంచుడు. ఈశతాబ్ద ప్రారంభమునను వెనుకటి శతాబ్దాంతమునను నాగరకతా ఫలముగా వచ్చిన సంఘసంస్కారసమస్య వీరేశలింగం మొదలగు మహామహుల హృదయముల బడి యెంత వాఙ్మయమును పెంచి సర్వతోముఖ మొనర్చెను ? ఇటులే యాకాలపు "మాన్యము"గ నాటకము, ప్రహసనము, చిన్నకథ, వ్యాసము, పత్రికావాఙ్మయము మొదలగు వాఙ్మయ సోపానము లెన్నియో నిర్మింపబడినవి. తరువాత ౧౯౦౭ - వ సంవత్సరపు జాతీయతావ్యాపన మూతగా గొని యెంతజాతీయ వాఙ్మయము పెంపొందెను ? ఇట్లె ౧౯౨౦ సంవత్సరపు సహాయనిరాకరణోద్యమ ఫలితముగ నెంత జాతీయోజ్జీవనకరమగు వాఙ్మయము పుట్టెను ? శ్రీ లక్ష్మీకాంత కవిగారి పద్యప్రబోధము మరువవలె నన్నను మరపు రాకున్నది. ఏకాలపు వాఙ్మయమును పరిశీలించినను నాకాలపు జాతీయజీవనమందు ప్రతిబింబించు చుండును. ఈనవ్యకవిత పుట్టిన యీ ముప్పది సంవత్సరములును భారతదేశమున కావేదనాకాలము. ఎందరో దేశభక్తు లుద్భవించిరి. కీర్తిశేషు లైరి. కొందర దృష్ట వశమున నింకను దేశస్వాతంత్ర్యసమరమును సల్పుచున్నారు. మరియు ననేకమతసాంఘికోద్యమములు పుట్టి, ప్రజలు వారివాసనల ననుసారముగా వాని నాదరించుచున్నారు. ఎన్నో రాజకీ యార్థిక నూతనసిద్ధాంతములు పుట్టి యిప్పటికిని సాధింపబడుచున్నవి. వీని కన్నిటికిని దేశభాషాభిమానములు ముఖ్యబీజములు. కావున నీముప్పది సంవత్సరములలో వరలిన వాఙ్మయ మంతయు దేశభాషాభిమానములతో నుబుకుచుండవలసినది. ఎవరు మేము నవ్యులమని బిగ్గరగా చెప్పుకొనుచున్నారో వారిలో నే యల్పసంఖ్యాకు లందో తప్ప నీయభిమానము ముఖ్యసూత్రముగా కన్పట్టుట లేదు. శాశ్వతానశ్వరజాతీయ గీతముల కర్తయగు మామిత్రులు గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారినిగాని, "దండాలు దండాలు భరతమాత" యను గీతమును రచియించినకవిని గాని జాతి యెప్పటికైనను మరువగలదా ? ఒకవేళ కృతఘ్నులై పేరులను మరచినను తద్గీతములను మరచిన తుంతవ్యు లెన్నటికిని గారు.

"తాటికాల్లు వాడినంట భరతమాతా!-వాడి
తాత వచ్చి పాతినాడో భరతమాతా."

ప్రస్తుత మద్యపాననిషేధోద్యమ మంతయు నీరెండుముక్కల నిమిడియున్నది. ఇట్టి దేశభాషాభిమానము ముఖ్యముగా గల ముగ్గురు నవ్యకవులు నా కగపడుచున్నారు. గ్రంథకర్తగారు, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారు, జాషువాకవిగారు. వీరిలో నగ్రస్థానము శ్రీ సుబ్బారావుగారి కిచ్చుచున్నాను. కారణమును వెనుక నేను వ్రాసిన వాక్యముల నుదాహరించుచున్నాను. "ఈన చేసిన ప్రబోధంలోనూ, మిగతావారి దానిలోనూ వోహాగొప్ప భేద ముంది. ఈన ప్రబోధంలో అంతటా ఉత్సాహ ప్రవాహమే కాని దుఃఖం వెతికినా అగపడదు". ఈవాక్యముల కుదాహరణముగా రెండు పద్యముల ననువదించెదను.

"ఏప్రఫుల్ల పుష్పంబుల నీశ్వరునకు
పూజ సల్పితినో యిందు పుట్టినాను!
కలదయేని పునర్జన్మ కలుగుగాక
మధురమధురంబయిన తెన్గుమాతృభాష!"

ఎంత మధురభావ మెంత హృదయంగమముగాను, నుత్సాహకరముగాను చెప్పబడినది! తమ జన్మసంప్రదాయములను మరచిన యాంధ్రులను హెచ్చరించుచున్నారు!

"ఏతదమల సౌందర్యార్చ వాతిరేక
మాత్మభావన, నానందమై ఫలించు;
జంతువుల జన్మ, వర్ధనా స్తమయములను
ఆద్యసూత్ర మానందమే యగును కవికి."

తా నిట్టియానంద మనుభవించినగాని పాఠకునికి దాని నందియ్యలేడు. జన్మాంత మస్తమయము! పునర్జన్మమున కాది యస్తమయము. "ధీర స్తత్ర న ముహ్యతి" యనుగీతావాక్యమును స్ఫురింప జేయుచున్న వీపైపంక్తులు!

నవ్యకావ్యలక్షణములు - చర్చ

పైవిధమున ముఖ్యవిషయముల యనంతరము నవ్యకవితా లక్షణములకు మరలుదుము.

శ్రీ సుబ్బారావుగారు రుగ్గడించినవాని నాను పూర్వీగా నిచ్చుటకు యత్నించితిని.

(1) "భావకంటె నవ్యులకు తపస్సు లేదు". దీనికే శ్రీ సుబ్బారావుగారు వాగ్వ్రత మనిమరియొకచో ననుచున్నారు. కావ్యనిర్మాత తనకర్తవ్యమును ధర్మబుద్ధితో, వాఙ్మూల మున తా నానందము ననుభవించి, యితరుల నానందింప జేయవలెను. ఈలక్షణ మనితర సాధ్యముగా తోచుచున్నది. రాజకీయమున గాంధీమహాత్ముని సత్యాహింస లెట్టివో యీ లక్షణ మట్టిది. ఈ లక్షణమును బట్టి మేము నవకవుల మని చెప్పుకొను నవీకుల కబ్బము లీయావరణమున కావల నుండవలసివచ్చును. ఇది కేవలము శ్రీ సుబ్బారావుగారి కృతులకుమాత్రమే వర్తించునని చెప్పుట తగదుగాని యట్టికృషు లత్యల్పసంఖ్యాకములనిమాత్రము చెప్పకతప్పదు.

(2) "రసములకునెల్ల శృంగారరసము తల్లి
అవిరి పూర్వులు సంభోగ మవధిగాగ;
అతురానందసిద్ధి లక్ష్యముగ నెంచు
నవ్యులకు నది అప్రధానంబ యయ్యె."

స్థాయిభావమగురతియే ప్రణయ మందము. దీనినే పర్యాయముగా శృంగార మనియు, సౌందర్య మనియు వాడినారు.

"కానరాదు సౌందర్యశృంగారములకు
భేద మధిక మారాధనవృత్తియందు."

శృంగారరసమున నప్రధానమగు సంభోగ మును వదలిన మిగులునది ప్రణయము. శృంగారముయొక్క రెండవవిధమగు విప్రలంభము (వియోగము)న నీసంభోగము లేకపోవుటచే నది పక్షాంతరమున వీరి కుపాదేయమే యయినది. అచ్చటగూడ విప్రలంభమునకు హేతువు ప్రణయమే! సంస్కృతభాషలోని యుత్తమ కవులగు కాళిదాస భవభూతులుగూడ సంభోగ మునకంటె విప్రలంభమునకే ప్రాధాన్యము నిచ్చినారు. ఉత్తరరామచరితమునందలి రసము విప్రలంభమైన ప్రణయమేగదా! మేఘదూత యందలిదికూడ విప్రలంభ మంతముగాగల ప్రణయమేగదా! కాళిదాసు కంఠోక్తిగా నీవిషయమునే యీక్రింది మాటలలో చెప్పినాడు.

"పరస్పరప్రాప్తి నిరాశయో ర్వరం
శరీరనాశోపి సమానురాగయోః."

ఈసందర్భమున శ్రీ సుబ్బారావుగారు పండితరాయల నీక్రిందివిధముగా ననువదించుచున్నారు.

"యూషను లిచ్ఛయించెదరు సంభోగసుఖము
నే వియోగమాధుర్యలీలావిపాక
మనుభవింప నట్టాడెద ననడె యాంధ్ర
రసికకవులరాజు పండితరాజు మున్న."

మరియు సర్వరసబీజభూతమని పూర్వులచే నంగీకరింపబడిన శృంగారమందు, సంభోగమును తొలగించి, యట్లు తొలగించిన సాత్విక శృంగారమును ప్రణయ మనియు, సౌందర్య మనియు (వియోగ) నామ మిడి దానినే ప్రపంచంబునం దంతటను చూచుచున్నారు. అట్లు ప్రపంచమునందలి ప్రతివస్తువును ప్రేమ (ప్రణయ)మయముగా చూచి తత్ప్రణయము నుద్ఘాటించుట నవ్యకవికర్తవ్యము. దీనినే గ్రంథకర్తగారు సౌందర్యార్చన మనుచున్నారు. వీరిసిద్ధాంతమున సౌందర్యార్చనమేగాని సౌందర్యానుభవము లేదు. అనుభవాభావమే దాని నమలినము చేసినది. ఈ భావమునే శ్రీ సుబ్బారావుగా రీక్రిందిపద్యములలో తెల్పినారు.

"తీవమీద సుతారంపు గీవి నిలిచి,
పగలబడినవ్వు పువ్వు పైకెగయు అళిని,
ప్రియుడుప్రియురాలియట్లుచేర్చెనొక సుకవి
బిడ్డ తల్లి నిభాతి కల్పె మరొకండు."

వీరిశృంగారతత్వ మిది! రెంటను ప్రణయమే యున్నను రెండవది స్వార్థరహితము, అయినను నానందపర్యవసాయి!

"కులశుభాంగీవయోధీరకుసుమమందు
మోహమధువె గవేషించె మున్ను సుకవి
సాత్వికప్రేమకోశపేశలములయిన
వత్సలామృతరుమలను వలచె నేడు."

చూచితిరా భేదము? వీరికి వ్యాహారహిత శృంగారమే ముఖ్యోపాదేయము. ఇదిహూడ భాషాతపస్సువలెనే మిక్కిలి కఠినపరీక్ష. ఇతర నవ్యులకుహూడ రసము లన్నిటిలో శృంగారమే ముఖ్యోపాదేయమని వారిరచనములవలన తెలియుచున్నది. కాని యీ యమలిన శృంగారము చాల యరుదుగా కానవచ్చుచున్నది. వీరిదృష్టిలో స్వీయతప్ప యితరనాయికలు లేరు. ఏలన సంభోగసహితమైన శృంగారములో ధర్మరూపమైన కామపురుషార్థమునే వీరు తప్పక, యితరులు గ్రహించినందున నోర్చగలరు.

"విషయమయమైన సంభోగవిధి జగాన
క్షయమయుయ్యె, రూపాంతరసంగ్రహమున
సుప్రజాతంత్రనిర్వాహమాత్ర మటుట;
తలచెదరు దంపతీనిష్ఠ ధర్మముగనె."

చూచితిరా ధర్మబద్ధమైన కామమందుకూడ వీరి కెంత వైరస్యమో! విధిలేక యొప్పుకొనుట! మనస్ఫూర్తిగ రాదు! ఇది ప్రపంచమున కతీతమైన పావిత్ర్యము! ఒకవేళ చెప్పవలసివచ్చినపు డిట్లు చెప్పవలెనో యొకయుదాహరణము నిచ్చినారు.

"పచ్చిముత్యాలతమ్మిపూబల్లెరమున
తళుకు లరమోడ్పుగొను జంటకలువ లమర;
జారులతికల, విశదమంజరులతోడ
చెలియ దోచె భోగార్చన సలిపినట్లు."

ఎంత విషయనిగరణము! ఎంతగూఢత! ఈ గూఢత నవ్యకవిత కొకముఖ్య లక్షణము. గూఢత యనిన కావ్యదోషమగు గూఢార్థమును గ్రహింపవలదనియు, నింగ్లీషున mysticism అనుపదమునకు సమానార్థముగ వాడితి ననియు మనవి. కాని గూఢత యనిన మా యమాకాంత పండితుని యయోమయము కాదని హెచ్చరిక!

(3) ప్రకృత్యారాధనము నవ్యుల లక్ష్య మని చెప్పుచున్నారు. అందును ప్రకృతిని "తల్లిగా, ధాత్రిగా, దేవతామతల్లిగా, సమస్తపరాపరకార్యములకు" ను భక్తితో

నవ్వు లాశ్రయించుచున్నారని నుడువుచున్నారు. ఈప్రకృత్యారాధనము బాహ్యముగాను నాంతరముగాను నుండవచ్చును. మరియు వర్ణనముగాగాని భావనగాగాని యుండవచ్చును. ఇచ్చటకూడ వీరికిని నితరులకును నంతరము గలదు. ఎచట చూచినను నుదాత్తమగు భావనాతపం బీయనలో నగపడును. శుష్కమైనట్టియు, భావవిరహితమైనట్టియు, పవిత్రము గానట్టియు వర్ణనములు గానరావు. అప్పుడు కేవల వస్తువర్ణనమై సహృదయునియందు వలసిన భావపరివర్తనమును చేయజాలదు. పూర్వులకు ప్రకృతి వర్ణ్యము. నవ్యులకు సర్వస్వము!

(౪) ఇచటనే సౌందర్యోపాసనమును తీసుకొందును. నవ్యులు సౌందర్యోపాసన సుపాధిగా గలవా రనియు, నెల్లపుడును నానందమే వారి కనుభావ్య మనియు, నీసౌందర్యమునకు శృంగారము గుణ మనియు వీ రభ్యర్థించుచున్నారు.

"సత్యము శృంగార మసునూ, తద్గుణశరణ్య
మమృతసౌందర్య మసును నవ్యార్చకులకు."

"జంతువుల జన్మవర్గ నాస్తమయములను
ఆద్యసూత్ర మానందమే యసును కవికి."

ఈ యనిచ్ఛిన్నానందముకూడ సుబ్బారావుగారి కృతులలోనే యెక్కువగా నగపడుచున్నది. శ్రీసత్యనారాయణ రామిరెడ్డి జాషువగార్లుకూడ నీసందర్భమున చాల వరకు వీరికి దగ్గరకు వత్తురు. నవ్యులకంతయు మోదమయమేగాని ఖేదమయ మెన్నటికిని యెచ్చటను లేదని వీరియాశయము. రసానుభవావస్థలో సహృదయునికికూడ నట్లే యని వీరియభిప్రాయము. కవి కెట్లున్నను సహృదయుని కట్లేయని ఘంటాపథముగా చెప్పుచున్నాను. ప్రపంచానుభవమున ఖేదమోదములకు తావుండును గాని కావ్యరసానుభవమున ఖేద మెన్నటికిని లేదు! ఇట్టి యానందము ప్రకృతిసహజగుణ మనియు నందుచే ప్రకృతి నర్చించు లలిత కళోపాసకులందరు నెల్లపు డానందానుభవము చేయుచుందు రనియు చెప్పుచున్నారు.

"ఇట్టిసౌందర్య మీసుప్రకృతి గరించు
బహువిధాల ననంతరూపముల నెపుడు,
రక్తి నర్చింతు రభిరుచిక్రమముకొలది
శిల్పులును గాయకులు కవి శేఖరులును."

ఈయర్థము నుగ్గడించుచు గ్రంథకర్తగారు చేసిన పృథివీవర్ణనములును, వసంతువర్ణనములును పాఠకుడు చదివితీరవలయును. సౌందర్యార్చనాపద్ధతిని తా ముదాహరణపూర్వకముగా చేసి చూపినారు గ్రంథకర్తలు. ఋతువర్ణనము కాళిదాసుని ఋతుసంహారమును స్ఫురింపజేయుచున్నది.

(౫) రెండు లక్షణముల నాదిలోనే స్థాలీపులాకన్యాయముగా చెప్పియుంటిని. వానిలో మొదటిది "స్వానుభవభావ్యములను" విప్పి వ్రాయుట. ఇది యన్నిటికంటె బహుళముగా దాదా పందరు నవ్యులలో నగపడుచున్నది. ఇది కవియొక్క స్ఫూర్తి పరివర్తనమేగాని వేరొండు గాదు. వెనుకటివారిలో నేచాటుధారలలోనో శతకములలోనో తప్ప యీగుణమును కానము. అట్టివారిలో శ్రీనాథుడు ముఖ్యుడు. ఇప్పుడు ప్రతికవియు నిర్భయముగా ప్రథమపురుషైకవచనమును ధారాళముగా నుపయోగించుటకు సాహసించుచున్నాడు. దీనికిం కొకకారణముకూడ గలదు. ఇది స్వాతంత్ర్యకాలము. అంతటను వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యసూత్ర మనుసరింపబడుచున్నది. ఈ స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ సారస్వతమున కవిస్వాతంత్ర్యముగా పరిణమించినది. ఆంగ్లసారస్వతమున ఫ్రాన్సువిప్లవము కారణముగా వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య సూత్రము యూరపుఖండమున వ్యాపించెను. తత్పరిణామముగా నింగ్లాండున వర్డ్సువర్తు మొదలగు కవు లుద్భవించిరి. హిందుదేశమున కట్టికాలమిది. తత్స్వాతంత్ర్యము సారస్వతమునకూడ స్థానమును పొంది కవితనుకూడ స్వతంత్రము చేసినది. నియమములయెడ వైరస్యము కలిగినది. కొందరిలో నీస్వాతంత్ర్యము పిచ్చిగా కూడ పరిణమించినది.

(౬) తరువాతిలక్షణము మృదుపదబంధసరణి. పరమసరళవర్ణతత్త్వమును దెలిసి యెట్టి సన్నివేశమున నెట్టిశబ్దసమ్మేళన ముండవలెనో యోచించి కవి యుపయోగింపవలసియున్నది. ఇచట నొకవిశేషము కలదు. ప్రకృతి యెల్లపుడును సరళగాక, యొక్కొకకాలమున తీక్ష్ణగ నుండును. ఒక్కొకచో భావకర్కశతయు వర్ణింపవలసివచ్చును. ప్రకృతిదృశ్యములొక్కొక్కపుడు బీభత్సములై కన్పట్టును. అట్టి సమయములలోకూడ నీపదబంధసరణి తదనుగుణమై యుండవలెను. శ్రీసుబ్బారావుగారు కాళిదాసువలె సరళప్రకృతివర్ణనము లొనరించిరిగాని భీకరప్రకృతి వారి కన్నడును దృష్టిగోచరయైనట్లు తోచదు. ప్రకృతి మాయనకు తల్లి గాన వృశ్యరూపమునకూడ నాదేవి మాయనకు సరళరూపమునే చూపుచున్నది. బహుళముగా నవ్యులలో నీసరళప్రకృతివర్ణనములే గన్పట్టుచున్నవి. భవభూతివలె శ్మశానములును, కరాళపంక్తులు, సర్పచీత్కారములు, మార్గముదొరకనికాననదృశ్యములును మొదలగునవి ప్రకృతిలో చాలమంది నవ్యుల కగపడినట్లు లేదు. ఒక్క శ్రీసత్యనారాయణగారు కొన్ని సందర్భముల నద్భుతదృశ్యముల వర్ణించుసామర్థ్యమున్నట్లు వ్యక్తీకరించినారు. కృష్ణపక్షకర్త కామె ఘోరఘోరార్భటులు మొదలగువానితో వ్యావిక్కముగా కనపడినది. చూచినకొలది నవ్యులకు చాలామందికి ప్రకృతియొక్క సుందరసరళాకృతియే గోచరమయ్యెగాని, యామె తన బీభత్స భయానకాకారము చూపు దయ వారిపై రాలేదని తోచును.

(౭) తరువాతిలక్షణము భాషకు సంబంధించినది. వెనుక వీరి యౌచితినిగూర్చి ముచ్చటించితిని. భాషావిషయమున వీరు పట్టు సడలించుటకు ప్రయత్నించిరి. నిజముగా చూచిన "శాబ్దికుడు ధూర్వహుడు" కాకపోవుటచేతను "కవి నిరంకుశుడు" డగుటచేతను భాషావిషయమున దేశకాల భేదముల ననుసరించి వ్రాయుటకు కవికి సంపూర్ణమైన యధికార మున్నది. మరియు

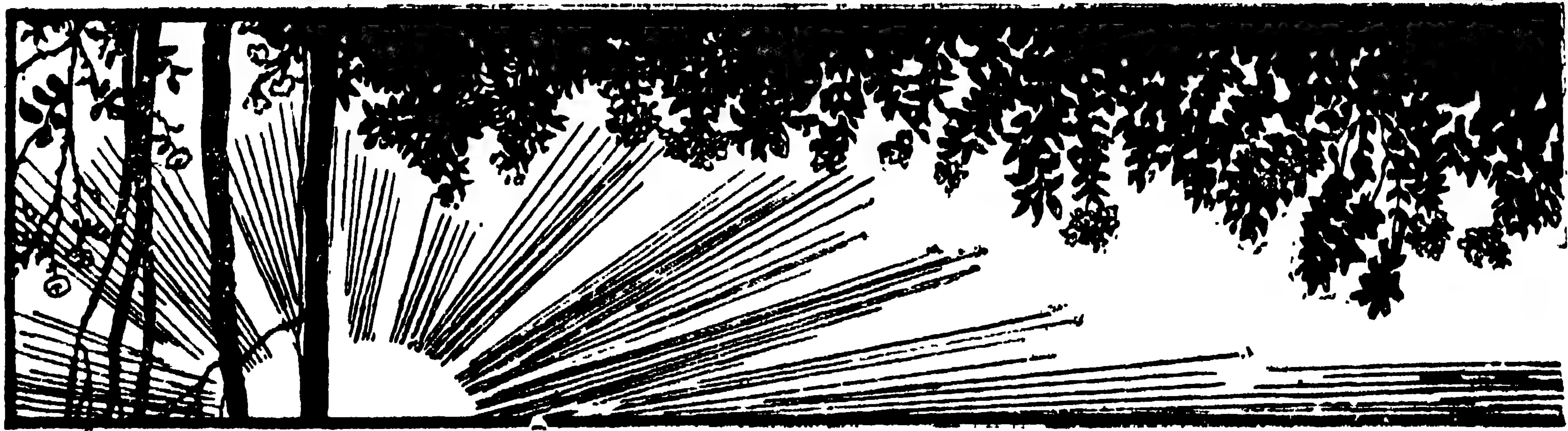
నిది విజ్ఞానవర్షమును ప్రజాబాహుళ్యముపై కురిపింపవలసిన కాలము. సారస్వతమున కాటపట్లు రాజాస్థానములు గావు. కవుల నాదరించువారు రాజులు గారు. అట్లైనపుడు రాజులనే నాయకుల గావించి వారిచరిత్రములనే కవులు గ్రంథస్థముల జేసిరి. ఇప్పుడట్లు చేయుట తగదు. బహుళప్రజాదరంబు వడయుటకు భావమందు పరివర్తనము తప్పక యవసరము. నవ్యకవితాప్రథమలేఖకులలో నొకరగు శ్రీ అప్పారావుపంతులుగారియుద్యమమును శ్రీ గిడుగు రామమూర్తిగారి సాయముతో లేవదీసిరి. ఈ నవ్యకవితా భాషోద్యమములు రెండును నొకేకాలమున నొకే యాదర్శములతో పుట్టినవి. భావములో సహిత మీ మార్పును గమనింపదగియున్నది. ఈ ముప్పది సంవత్సరములనుండియు గ్రంథములయందు కవి కెంతస్వాతంత్ర్యము తీసుకొనుట కవకాశ మున్నదో యంతస్వాతంత్ర్యము తీసుకొనబడుచున్నది. ఉదాత్తములగు కావ్యముల నుదాత్తశైలి యవసరమని కవు లుదాత్తభాషాశైలులనే యుపయోగించుచున్నారు. కావున నీలక్షణములు దాదా పన్నినవ్యకావ్యములకును సామాన్యగుణముగా గ్రహింపవచ్చును. శ్రీ సుబ్బారావుగారే యీలక్షణమున నింకను సంపూర్ణముగా ననుసరించుట లేదు.

(౮) వారు కంఠోక్తిగా చెప్పకపోయినను రెండువిషయములనుగూర్చి ముచ్చటింపవలసియున్నది.

౧. భావప్రాధాన్యము, ౨. గేయములు. పూర్వపు కవులుకూడ నీభావమును బొత్తుగ నిరాదరింపలేదు. భావ, వస్తు, రచనలకు మూటికిని సమానగౌరవ మొసంగినారు. ఇప్పుడు వస్తురచనలకంటె భావమునకే నవ్యులు బహుళముగా స్థానము నిచ్చుచున్నారు. ఇయ్యవలసినదే! ఎప్పుడు ప్రకృతి కవులు తల్లిబిడ్డలై ప్రవర్తించిరో, యెప్పుడు కవులు తమస్వానుభవములను వ్రాయ మొదలిడిరో, యెప్పుడు ప్రకృతి బిడ్డలైన కవులకు పాఠములు చెప్ప మొదలిడెనో యప్పుడు కవులు తప్పక కావ్యములయందు ప్రత్యక్షులై తమ భావములకు ప్రాధాన్య మియ్యక తప్పదు. "మనోరథానాం మతటాః ప్రవాహాః" అన్నట్టి భావము లనూహ్యములగుట కావ్యమునకు ప్రాశస్త్యము తగ్గించును. ఇక గేయముల నుల్లేఖించినపుడు నవ్యులలో కొందరు గణచ్ఛందస్సులను వదలి మాత్రాఛందస్సులను గ్రహించుచున్నారు. దీనికి రెండుమూడు కారణములు కలవు. కష్టము గావున ననుడు, మరేమిటైన ననుడు! నియమనైరస్యము, మొదటి కారణము, సౌలభ్యము రెండవ కారణము. వ్రాయువారికిని సర్థము చేసుకొను ప్రజాబాహుళ్యమునకునుకూడ నీకారణము వర్తించును. మరియు గేయమునకు పద్యమునందుకంటె హృదయాకర్షణ సామర్థ్యమున్నది. ఇంకను విజ్ఞాన ప్రచారమునకును, నుత్సాహజననమునకును, ప్రాచీన వీరగాథాబోధనమునకును గేయము మిక్కిలి యుపయుక్తమైనది. బొబ్బిలి పాటలను, పల్నాటివీరచరిత్రము నుదాహరణములుగా గొనుడు. కావున బహుసంఖ్యాకులు గేయములను వ్రాయుట ముదావహము.*

ముగింపు

ఇక తుదిమాటలను చెప్పి విరమింతును. ఇది యొకలక్షణకావ్య మనవచ్చును. గ్రంథకర్తగారి పవిత్రవాక్సానన యీ గ్రంథమునకు పునాది. కాని యిందలి యన్నిలక్షణములును నవ్యుల యన్నికావ్యములందు నున్నవని చెప్పుటకు వలనుపడదు. ఇక నిది యాయుత్తమలక్షణ గ్రంథశ్రేణిలో నెట్లు చేరుచున్నదో యట్లే యొక యుత్తమకావ్య మనవచ్చును. ఈ కావ్యమును వ్రాసి భాషామతల్లి కొక నవ్యాభరణమును చేకూర్చినారు గ్రంథకర్తగారు. దానినిగూర్చి నా పొడిమాటలలోనైనను వ్రాయుభాగ్యము లభించినందుల కానందించుచున్నాను. ఇంకను వ్రాయవలసిన విషయము లున్నవి. అయిన నివియే నమస్కారములు.

* ఈ సందర్భమున మా మిత్రులు శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారి "అనాదృతవాఙ్మయము" అను వ్యాసమును చదువవలెనని ప్రార్థన.

వరూధిని - కళాప్రియ

కొండేపూడి సుబ్బారావు

వరూధిని అందమునకు పేరు గన్న యచ్చర. వయసున నవయౌవని. చిన్ననాటినుండియు రత్నకందరములందును, నందనచందనోత్కర సీమలందును లతలీనికుంజమధ్యముననను పెరిగినది. అందుచే, బాల్యమునుండియు వరూధిని సౌందర్యోపాసియు రసపిపాసువు కాగలిగినది. సౌందర్యవాతావరణమునందు వరూధిని హృదయము స్నిగ్ధముగ్ధమై పులకించినది. సౌందర్యమునకు తోడు కళాస్వరూపమును గూడ నీగంధర్వాంగన గ్రహింపజాలినది. మనోహరమగు సంగీతాభ్యసనమున క్రమేపు నిశితమైన రసజ్ఞతతోడైనది. ఈయమపసిడి కలలు "తరుణాంగుళీధూత తంత్రీస్వనముల"లో జిలిబిలిపాటలుగా గరగి, ముద్దులు నటించినవి. బ్రహ్మానందతుల్యమగు రసస్వరూపమును, సంతతానందప్రదము లగు కళా సౌందర్యములను వరూధిని నిత్యజీవితమున లీనము చేసికొనినది. తనకు జాలినవారు లేరని గర్వపడినదికూడ. ఆమె గర్వకారణ మామధుర జీవితమే. వరూధినీవైదగ్ధ్యములకు ప్రకృతిసయితము చలించి, పూరేకులు విచ్చి చూచినది. వరూధినిని దన కుమారిగనే పెంచుకొనినది.

వరూధిని సౌందర్యమునకు బానిస. సౌందర్యమునకై తన మేని వంపులు దిద్దికొనినది. సౌందర్యోపాసనలో జీవితసూత్రముల నల్లికొని, సౌందర్యతృష్ణలో బ్రతుకుబాటను దిద్దితీర్చినది. సౌందర్యమునకు, సరసతకు హృదయ మిచ్చినది; కాని తన సౌందర్యమును తానే గ్రహింపలేకపోయినది. రాత్రైనను కతసునట్టి విమలగాంధర్వము నేర్చి, వీణ మ్రోయించినది. వీణానాదము సరియైనదా, కాదా, అనునది యామె ప్రశ్న కాదు. చమత్కారముగ మాటలాడగలదు; కాని మాయలు నేర్వని యమాయిక: జిత్తులులేనిముగ్ధ. లోకమంతయు దనవలెనేయుండు ననుకొని పొరపడినది పాపము! అంతటితో నామె పసిడికల లన్నియు పండబారకమునుపే చెరిగిపోయినవి. వరూధిని అభాగ్య: అదృష్టవిహీన.

వరూధిని వృత్తాంత మింకను దెలిసికొనుటకు ప్రవరునితోడి పరిచయ మవసరము.

ప్రవరు డతేఖ్యాతనూవిలాసుడే యైనను
'వాని చక్కదనము వైరాగ్యమున జేసి
కాంక్షసేయు జారకామినులకు
భోగబాహ్యమయ్యె; పూచినసంపెంగ
పొలుపు మధుకరాంగనలకు బోలె.'

అని వరూధినీయత్నవైయర్థ్య హేతువగు నతని వైరాగ్యదీక్షను పెద్దన లేఖిని తొలకరిలోనే చిత్రించినది. ఔషధహీనుడైన ప్రవరుడు హిమగిరిపై దెరువుం గానక, యచట గాంచిన కోనలోనికి మల్లిక లవలంబనముగ రత్నసోపానముల దిగి నడచునపుడు, పరిమళమై 'మగువ పొలుపు దెలుపు నొక్క మారుత' మొలసినది. అంతేకాదు, 'తదీయ పరంపరా పరిమళ వ్యాపార లీలయు' గలిగినది ప్రవరునకు. ద్వితీయాశ్వాసమున నీపద్యముననే వరూధినీవిషయ మారంభమున సూచింపబడుట. వైరాగ్యపు గ్రుడ్డితనముచే బ్రవరు డాచోట నెవరో జనులుండిరనుకొని 'జనాన్విత' మనినాడు, కాని, మగువ లున్నారను తలపే యాతని మనసున బొడమలేదు. అటుపోయి శశికాంతమణి పీఠిపయి 'నింపు దళుకొత్త వీణ వాయించు'చున్న యొకసుందరిని చూచినాడు. ఈమెయే నాయికా పాత్రమగు వరూధిని. ఈమె ధరించిన వేషము గూడ వేశ్యాసముచితమును, శృంగారసూచకము నగు భూషణాంబరాదులే. ఆలాపగతి జొక్కి పరవశయై పోవుచున్నది. ఆపరవశత్వ మంతయు కళోపాసనలోననే. ఎంతటి రససిద్ధి! ఆ పరవశత్వమునం దామె ఏమహాగానముల సృష్టించుకొనుచున్నదో, యేయే స్వప్నవీథుల విహరించుచున్నదో, యామెకే తెలియవలయును.

సౌందర్యరాశియగు వరూధినిని చూచినప్పటికిని, ప్రవరునిలో మార్పు లేదు సరికదా, భావచాంచల్యమైనను కలుగలేదు. అది వరూధినీవిభ్రమవిలాసములందలి లోపము కాదు; ప్రవరుడు వైరాగ్యము మూర్తీభవించిన వ్యక్తియగుటయే. అతడు శ్రోత్రియత్వమునకు నెలవు. అతనిలో జాంచల్యము కననిది; విననిది. ఈ విషయము నాతన్వి యెఱుగదు. ఎదిగిన నేమి నలకూబరసన్నిభుడగు భూసురునిసౌందర్య మయస్కాంతము వలె వరూధినిహృదయమును దనవైపు లాగికొనినది. ఇక వరూధిని వరూధినిది కాదు. ఆవిషయ మామెకును సమ్మతమే కాని, తత్ఫలితము పాఠకులకు దెలిసినంతగ నామెకు దెలియదు.

నాయిక కనుదమ్ములు విచ్చి యబ్బురపాటుతో బ్రవరుని జూచినది. ఆమె కనీనికల కాంతులు వెల్లిగొనినవి. చిత్తమున గోరిక లీరికలెత్తినవి. పుష్పబాణు డిక యుద్ధసన్నద్ధుడగుటకన్న వేఱుపని లేదు. ఇది వరూధినీ ప్రథమదర్శనము. దశవిధ కామావస్థలలో బ్రథమమగు నభిలాష యప్పటికే యామె నావరించినది. వరూధిని ప్రవరుని 'చూచి,

ఘుళంఘుళత్కటక సూచితవేగ పదారవిందయై లేచి......పూచిన యొక్క పోక' జేరి "తదీయ పదవీ కలశాంబుధి వెల్లి గొల్పె' నది. నూత్నపురుష దర్శనమున స్త్రీలకు లజ్జ విడువకపోవుట సహజమే కదా. ఈమె వేశ్య యయ్యును లజ్జాపరిత్యాగమునకు దగు రసానుభవ మింకను బరిపక్వము కాలేదు.

వరూధిని కళాస్వరూపము. విద్యుల్లతావిగ్రహ, కేవల రసోపాసిని. ప్రవరుడో 'అలేఖ్యతనూవిలాసుడు'. 'మకరాంక శశాంక మనోజ్ఞమూర్తి.' చుట్టునున్న కోనయూడ నుద్దీపన విభావానుకూలము ప్రకృతిశోభావిరాజమానము! "తావుల్ క్రేవల జల్లు చెంగలువ కేదారంబు తీరంబు." ఇక, నాయికాహృదయమున ప్రేమ యంకురింప కుండుట రసహీనము. తరువాత రసప్రతీతి ప్రకర్షకమును, ప్రేమరాగముగ మారుటయు నెట్లా యను నదియే ప్రశ్న.

వరూధిని శృంగారజీవి. కులట మాత్రము గాదు. ప్రథమదృష్టినే ప్రవరుని గామించినదన్నమాత్రమున నపవిత్రయు గాదు. అట్లైనచో నెట్టి సౌందర్యరూపమునైన గరింప జాలు కామరూపియగు నాపూర్వ గంధర్వునకింతకుమున్నే యెన్నడో కైవస మయ్యెడిది. కాని వరూధినిసిద్ధియే వేఱు. ఆమెసౌందర్యము, కళాతపస్సు గంధర్వునికొఱకు గాదు; ప్రవరునికొఱకే. ఆ భూసురుని జూచినంతనే యామె కొడలు గగుర్పొడిచినది. కోరిక లూరినవి. ప్రవరుడు వరూధినికి హృదయసంబంధిగా గోచరించినాడు. అతనిలో దన కేకత్వము జూడ గలిగిన దామె. ఆ బంధనమే క్షణలేశములో నామె నతనివైపు లాగగలిగినది. సౌందర్యము! సౌందర్యము నాకర్షించినది. ప్రవరుని తనూవిలాస మామెకన్నులకు బండుగ. అంతటి యందగాడు కనిపించుటతో వరూధినికి మనోరథ మీడేఱునటులుగను, కళాతపస్సులు ఫలించినటులుగను తోచినది. ఆమె ధోరణియే యామెది కాని, ప్రవరు డెట్టివాడో యోచింపనైన లేదు. తన ప్రేమప్రయత్నము సుఖపర్యవసాయి యగునో లేదో యనుసంశయమే యామెకు గలుగలేదు. ప్రేమించుటే యామెపని. ప్రేమించిన తరువాత ముందున్న ముసుల్లపండుగ నూహించుకొన లేకపోయిన దాయమాయిక. ఆమె సౌందర్యమును కాంచి, తప్పక ప్రవరు డామెవలలో జిక్కుకొనగలడనుధైర్యము వరూధినికి గలదేమో. నిజమున వరూధినీలావణ్యములు ప్రవరుని తలపులలో జిఱుకలతనైన గలిగింపలేదు. ఆ చిహ్నముల దెలిసికొనిరైన నామె తనప్రయత్నములకు స్వస్తి చెప్పినది గాదు. ఇదంతయు నూహయే; గాని, వరూధినియేకాదు, కామపరతంత్రులైనవారెవరైన నిట్టితరుణమున, మీనమేషములు లెక్కించుచు ముందువెనుక లారయుట యరుదే.

తాను విచ్చలవిడిగా నా విప్రకుమారుని జూడగలుగుటకే పోకమ్రాని మాటున జేరినది వరూధిని. అచటినుండి వికసిత నేత్రయై యతని జూచినది. ఎట్లు ?

'మునుమున్ బుట్టెడు కొంకు తౌల్యముఱిచన్
మోదంబు విస్తీర్ణతం
జొంపం గోర్కులు క్రేళ్లుద్రిప్ప మదిమె
చ్చుల్ ఱెప్ప లల్లార్పన
త్యనుషంగస్థితి ఱెచ్చపాటొసగ నా
య్యారంబునం జంద్రికల్
దనుకం జూచె లతాంగి భూసురు బ్రఫు
ల్లస్నేత్ర పద్మంబులన్.'

ఇందు ప్రియుని దొలుత చూచినది మొదలు, నాయిక కను లాయాకారణములచే దశావిశేషముల బొందుచు బూర్ణవికాసము నందుట సహజముగను, సరసముగనే కవి చూపగల్గెను. మదనాగ్నితప్తయగునాయిక యట్లు ప్రియుని మరిమరి జూడ, నింతదనుక గొండొక చోనున్న పులకలిపుడు మేనెల్ల నంకురితములైనవి. వానిని 'ఆవిష్కృత మీనాంకానల సూచక ధూమాంకురములు'గ గవి యుత్ప్రేక్షించుట ప్రౌఢము. ఇంతదనుక ముగ్ధగా నుండిన వరూధినిని ప్రౌఢనాయికగా కవి చిత్రింప దలంచుట విస్పష్టము. ఇంకను నాయికకు లలాటమునను, చెక్కిళులయందును లేజెమ్మటలు గ్రమ్మినవి. భావోద్రేకకారణమగు సాత్వికాభినయమున గగుర్పాటు స్వేదము మున్నగునవి గలుగుట సహజమే కదా. ఈ వివిధభావప్రకటనమే రసోత్పత్తికాధారమనుట యాలంకారిక సమ్మతమే. ఈమార్పు నాయికా నాయకులయందు గోచరించుటయే రసానుభవము.

ఆ వికలత, లేతమనసు, సెలవి వాలునవ్వులే గాక, బిత్తరపుజూపు, నవస్వేదసమృద్ధి, మోహవిభ్రాంతియు వరూధినిని సర్వవిధముల మానవాంగనగా గరగి పోసినవి. మానవుని భావించుటచే నామె మానవాంగనగా మాఱిపోయెనేమో యనిన సంశయము మనలనేకాదు, కవినే బాధించినవి. ఇక దుదివఱకును వరూధిని కవిప్రభావమున మర్త్యకాంతవలెనే పొడగట్టును. వరూధినీ దర్శనము పాఠకులకు దొలుతనే కలిగినది. ఆమె 'లేనడుమల్లలనాడ' జాటున కతి సుకుమారముగా ముద్దునడకలతో నేగుటతో నీచిత్రము మఱింత బ్రస్ఫుటము. వానికి దోడు పైభావప్రకటన లాధారముగా వరూధిని యిట్టి దని, యొకశృంగారరసాధినాయిక యగు సుందరాంగనను మన మూహించుకొనగలము. ఈ సౌందర్యమునకే, అల్లసాని కవిగారి వరూధిని రాయలంతటివానిచే నందలము బట్టించుకొనినది. ఈ గొప్పతన మితర ప్రబంధములలో జూడము. వరూధినితో బోటీపెట్టుకొనిన నాయిక రామరాజభూషణుని గిరిక. వరూధినికన్న వయస్సున గిరిక పెద్ద. సర్వశాస్త్రము లభ్యసించినది. సౌందర్యమున వరూధినికి దీసికట్టే. శాస్త్ర సమ్మతముగ దాళలయవర్ణములు దప్పకుండగ గిరిక పాడగల దేమోకాని వరూధినివలె రాలైనను కరగునంతటి మనోజ్ఞముగ బాడి, గానప్రభావమున రతిపారవశ్య విభ్రమము బొందునంతటి సిద్ధికి రాలేదు. మఱియు, గిరికరూపమిట్టి దని రామరాజభూషణుడు చెప్పలేకపోయినాడు. పద్యపద్యమున గామరూపిణిగా

బ్యాంక్ ఆఫ్ హిందూస్థాన్

లిమిటెడ్

భద్రపఱచుటకు, సేవచేయుటకు పేరుపొందినబ్యాంకు
పలుకుబడిగల ప్రముఖులతోకూడిన
డైరెక్టరేట్‌చే నిర్వహింపబడుచున్నది

హెడ్డాఫీసు : మదరాసు.

లోకల్ ఆఫీసు : సావుకారపేట, తిరువళ్లిక్కేణి.

బ్రాంచీలు :

బొంబాయి, బెజవాడ (బజారు, గవర్నరుపేట), బోడినాయకనూరు, బాలియపట్నము, కాలికట్, కన్ననూరు, కోయంబత్తూరు, మధుర, మంగుళూరు, నెల్లూరు, పయనూరు, పొల్లాచి, తెలిచ్చేరి, తిరుపూరు, ఉడమల్‌పేట.

చెల్లించిన మూలధనము రు. 10,00,000
రిజర్వు ఫండ్సు రు. 50,000

డైరెక్టర్లు :

యం. జమాల్ మహమ్మదుసాహెబ్ బహదూరు.
టి. ఆర్. వెంట్రామశాస్త్రిగారు, బి.ఎ., బి.యల్., సి.ఐ.ఇ.
దివాన్ బహదూర్ యం. బాలసుందరం నాయుడుగారు, సి.ఐ.ఇ.
నరకాషేరి యస్. కృష్ణన్‌గారు,
వి. కే. తిరువేంకటాచారియార్‌గారు,
పండిత విద్యాసాగర్ పాండ్యగారు,
సర్ వేపా రామేశం, క. టి. గారు.

కరెంటు ఎకౌంటులకు రు. 50,000 వరకు రోజు నిల్వ మొత్తముపై వడ్డీ సం॥నకు 1½ %.
టైం డిపాజిటు ఎకౌంటులకు రు. 10,000 వరకు రోజు నిల్వ మొత్తముపై వడ్డీ సం॥నకు 2 %.
సేవింగ్సుబ్యాంకు ఎకౌంటులకు రు. 5 మొ॥ రు 5,000 వరకు రోజు నిల్వ మొత్తముపై వడ్డీ సం॥నకు 2½ %. వారమునకు రు 500 వరకు చెక్కులద్వారా తీసుకొనవచ్చును.
ఫిక్సడు డిపాజిటులకు ఒకటి రెండు సంవత్సరములకు సరసమైన వడ్డీరేటు యొసంగబడును. కోరినవారికి ఈరేటు తెలుపబడును.

వివిధరకముల బ్యాంకింగువ్యాపారమును నిర్వహింపబడును.

వివరములు బ్యాంకుకుచెందిన ఏ ఆఫీసులోనైనను తెలుసుకొనవచ్చును :—

సి. హెచ్. దివాన్‌జీ, కార్యదర్శి.

THE APPROVED SOAP FOR THE ENTIRE FAMILY

Kerala Family Soap

KERALA SOAP INSTITUTE, CALICUT.

కుటుంబమున అందరికి నచ్చినది

కేరళ ఫ్యామిలీసోపు

శరీర లావణ్యమునకు చర్మమునకు టానిక్‌గా పనిచేయు వేపనూనె ఇందు గలదు.

వేప్ సోపు

KERALA SOAP INSTITUTE CALICUT.

సునాయాసముగా క్షురకర్మ చేసుకొనుటకు

కేరళ షేవింగు స్టిక్

కేరళ సోప ఇన్‌స్టిట్యూట్, కాలికట్.

గిరిక కాన్పించును. ఇంతేకాని, యీహా సాధ్యమగు మనోహరసౌందర్యరూప మామెకు లేదు. ఎందునను గిరికపాత్రకు బూర్ణత లేదు. వరూధినిమాత్ర మన్నిటను పరిపూర్ణ. బాహ్యములను ప్రబంధమార్గముల ననుసరించినను, పెద్దనకవితాహృదయము రామరాజభూషణునకు గ్రహింపలేకపోవుటయే యిందులకు గారణము.

దశవిధ కామావస్థలలో ప్రథమాభిలాష వరూధినికి బ్రవరుని జూచినప్పుడే చక్షుః ప్రీతితో గలిగినది. ఇంక మిగిలిన యవస్థలొక్కొక్కటియు నామెస్థితి నంతకంత కున్నతస్థానమునకు దీసికొనిపోయినవి. వరూధిని అవిప్రుని మేనిపసలను చూచుటే తడవుగ నామె యప్రయత్నముగ బ్రవరుని గుణకీర్తన మొదలిడినది "యక్షతనయేందు జయంతవసంతకంతు"లను చక్కదనమునం గెలువజాలిన యీవిప్రు డెక్కడివాడో యని చింతించుచు నాతడు దనను పరిగ్రహించినచో మన్మథునైన నోడించి ప్రేమసామ్రాజ్యపట్టభద్రభాగ్యముంగొని సుఖింపవచ్చునుగదా యని వరూధిని యువ్విళ్ళూరుచున్నది. ప్రవరుని ప్రతియవయవము నెంతో వింతగ బరికించి పరికించి తుదకు

'నేరెటేటియసల్ దెచ్చి నీరజాప్తు
సానబట్టిన రాపాడి చల్లి మెదిపి
పదను సుధ నిడి చేసెనో పద్మభవుడు
వీని గాకున్న గలదె యీ మేనికాంతి?'

అని తనలో ననుకొని పొంగిపోయినది. ఇంకను, దా నింతవఱకు గనుగొనిన 'సురగరుడోరగ నర ఖేచర కిన్నర సిద్ధ సాధ్య చారణ విద్యాధర గంధర్వకుమారులలో నొక్కరును వీని బోలర'ని తలచినది. అటు లనుకొనుచు జూపులనే గాదు, హృదయమునుగూడ బ్రవరునిపై కేంద్రీకరించి నిలిచినది. సౌందర్యమునకు పరవశతకు హృదయ మిచ్చిన వరూధినిమనసు, ప్రవరునియందు లగ్నమైన దనుటలో నాశ్చర్యము లేదు. ఆమెభావములు బ్రవరుని దాటలేకపోయినవి. క్షుదనజ్వరపీడితయగు వరూధినికి దనను బ్రవరునుండి విడదీయున వెవ్వియు లేనట్లు దోచినది. ఇంతవఱకుండిన సిగ్గుమబ్బులు గూడ నొక్కొక్కటియే క్రమక్రమమున జరిగి చెరిగిపోయినవి. ఈతరువాత నామెచాటుమాటులకు బోవలసిన యగత్యము లేదు. ఆమెచే నోడింపబడిన మన్మథుడే యావలకు బోవును. కావుననే, ధైర్యముగ నామె ప్రవరునిమార్గమున కడ్డమువచ్చి యొయ్యారమొలుక నిలచినది. ప్రవరుడు విభ్రాంతుడై యేమో పలుకబోవుచున్నాడు. విభ్రాంతి వరూధినీలలితలావణ్యములకుమాత్రము గాదని, ప్రవరు నెఱిగిన యందఱకు దెలియును.

బ్రాహ్మణుడను. పేరు ప్రవరుడు. త్రోవ దప్పితిని. పురమునకు దెరు వెద్ది? యని ప్రశ్న. ఆపై 'శుభంబు నీకగున్' అనియొక యాశీర్వాదము. ప్రవరుని ప్రథమసంభాషణ మంతటితో సరి. శృంగారరసము చిన్నుకైన నందు గాన్పింపదు. శృంగారము వాని వైరాగ్యమునకు బానిసయే. ఉన్నకొలదిశృంగారముసైన నాతడు 'కూరిమిసోమిదమ్మకడనే' పచరించును. ఇచట వరూధినియెదుటమాత్ర మీయమె 'సౌందర్యమునకు జిక్కని 'వివిధాధ్వరనిర్మలధర్మకర్మదీక్షాపరతంత్రుడు'. నియమనైష్ఠికత్వమున నాతని హృదయము గడ్డకట్టుకొనిపోయినది. అది భక్తిభావమున గరగునేమో కాని, శృంగారమునకు నిలువ నీడగూడ నీయదు.

వరూధినియైన నంతటితో దనప్రయత్నముల విరమించుకొనలేదు. ప్రవరు నుద్రేకింపవలసినపని వరూధినిది. ఈమెయందు శృంగారమునకు గొఱతలేదు. వలపు గులుకు నటులనాంగికములగు నొయ్యారముల నెఱపినది, నెలవివాఱ నవ్వినది. మేనెల్ల బులకింప వడకినది. అంతటితో నాగలేదు. వాచికముగగూడ దనవగలు మిగిలినది. తా 'నేకాంతమునందున్న జవరాలి' ననెను. ప్రవరుడు రసికుడే యైనచో నీసరికే వరూధిని ప్రయత్నములు ఫలించియుండును. కాని, ప్రవరునియందు నీరసము మెండైనది. ఎటులైన బ్రవరుని లోబఱచుకొనుతలపుతో నామె తనవిద్యావంశములగూర్చియు దనయానందమయ జీవితమును గూర్చియు గవయిత్రివలె నీ క్రిందివిధమున జెప్పినది:

'చిన్నినెన్నెలకందు వెన్నుదన్ని సుధాబ్ధి
పొడమిన చెలువ తోబుట్టు మాకు,
రహిపుట్టు జంత్రగాత్రముల రాల్గరగించు
విమల గాంధర్వంబు విద్య మాకు,
ననవిల్తు శాస్త్రంపు మినుకు లావర్తించు
పని వెన్నతోడ బెట్టినది మాకు,
హయమేధ రాజసూయములని పేర్వడ్డ
సవనతంత్రంబు లుంకువలు మాకు,
కనక నగసీమ గల్ప వృక్షములనీడ
బచ్చరాచట్టుగమి రచ్చపట్టు మాకు
పద్మసంభవ వైకుంఠ భర్గసభలు
సాము గరిడీలు మాకు గోత్రామరేంద్ర.'

అని మఱియు నింకెన్నియో మాయలు పన్నినది. తుదకు 'పరిఖేలన్మంజరీ సౌరభవిలసితములగు వరూధిని యుద్యానములు గూడ బ్రవరుని మోమోటపెట్టలేకపోయినవి. తుదకామె తన యభిప్రాయము మఱికొంత నేటపఱచి యాతిథ్యము గైకొనుటకు నిలువు మనినది. ఈమె పలుకు లన్నిటికి నొక్క ప్రత్యుత్తరమే ప్రవరుడు నేర్చికొనినాడు. 'ఇం దుండగరాదు......వేగ జనగావలయు' నని చెప్పి 'కరుణింపు' మని వేడుచున్నాడు. ఆపై, 'తల్లి' యనిగూడ నామెను సంబోధించుచున్నాడు. ఈమాటలు నుడువునపుడు ప్రవరునిలో, నెచ్చటను చిఱుకదలికయైన లేదు. ధ్వనిలో నొకింత మార్పయినను లేదు. ఎట్లు వచ్చెనో యట్లే యుండిపోయినాడు. ఇది యంతయు వరూధినిప్రయత్నములకు మొదటి గొడ్డలిదెబ్బ. ఇది యామెయందుగూడ నెందుచేతనో మార్పు గొనిరాలేదు. ఆమె 'కూరక లేతనగ వానననీడ దోచినది'.

నర్మోక్తులింకగట్టిపెట్టి తనవిషయ మేమో చెప్ప నుంకించినది వరూధిని. ఆమె 'రత్న

కంపరములు' 'నందనచందనోత్కరములు' 'గాంగసైకతములు', 'లవలీనికుంజములు' ప్రవరుని కాతని 'కుటీరనిలయము'లకంటె దక్కువగనే కన్పడినవి. వరూధిని స్వయం దూతియై ధైర్యమూని యతనితో 'నీపైం జిక్కె మనంబు నా' కనినది. ఇంతటితో నామె ప్రేమభావము పరమావధి జెందినది. ఇందుల కతని ప్రత్యుత్తరము వెనుకటి రీతిగనే 'తా నాహితాగ్ని' ననియు, దా 'నిల్లు సేరకపోయినచో సమస్తధర్మములు తూలు' ననియు జెప్పినాడు. ఎప్పుడు నొకేవాక్యము. పరమావధి జెందిన వరూధిని ప్రణయభావమునకు పతనము వెంటనే సంభవించినది. తత్ఫలితముగ నింతవఱకు గలకలలాడు వరూధినివదనమున విన్నబాటు దోచినది. అంతతో, నూరుకొనక, వరూధిని ప్రవరునందలి మమతచేత నాతనిని యుక్తిమార్గముల లోగొనుటకై మఱియొకమాఱు ప్రయత్నించినది. ఆతని 'యెలబ్రాయము వైదికకర్మనిష్ఠలందు' వెచ్చించు టుచితము గాదనియు, గంధర్వాంగనలపొందు సామాన్యలభ్యము గాదనియు నింక నెన్నెన్నియో విధముల బల్కినది. ఈ మాఱు తా 'నకాముడ'నని ప్రవరుడే చెప్పినాడు. అంతటితో నాగక వరూధిని 'ఆనందమే బ్రహ్మ' మనియు, 'విషయానందమే పరబ్రహ్మ' మనియు నేమేమో, శృంగారతత్వము నాతనికి బోధింపసాగినది. ఈతర్కములు తత్వము లాశ్రోత్రియుని తల కెక్కవు. తుదకు వరూధినీ విలాసము లన్నిటికంటె 'నరణులు, దర్భలు, నగ్ను'లే బ్రవరునికి బ్రియము లైనవి. 'మీసాలపై కేనియ' లగునట్టి తుచ్ఛసుఖముల దనకు జెప్పవ ద్దనినాడు. ఈమాటలతో నతని తత్వము వరూధినికి బాగుగ నాటినది. ఇంక దనయాటలు సాగవనుకొనినది. ఆమెగళము గద్గదిక మైనది. హృదయము జల్లుమనినది. మోము వెలవెలబోయినది. కనులు గూడ చెమ్మగిల్లినవి. 'వనిత తనంతి దా వలచివచ్చిన జుల్కనగాద యేరికిన్' అనుచు తనను తానే నిందించుకొనినది. ప్రవరు డీమెకు మనసు నీయడు. అతనిపై నీమెకు మమత గొప్పది. అతనికి వైముఖ్య మెక్కు వైనకొలది వరూధినికి వేడిమి దుస్సహమైనది. క్రోసినపుడు నఖాంకురము సోకెననియో, మాసిపోని తనమేని సోయగము జూపినను చలింపడను కినుకవలననో, యాడుది కనుకనో వేదన నెపంబిడి కలస్వనముతో నతికరుణముగ నేడ్చినది. ఆమె శృంగార మంతయు గనులవెంబ గరుణముగా గరగి జాలువారినది. భూతదయార్ద్రబుద్ధిలేని యాతని చదువు వ్యర్థమనినది. వరూధినిదృష్టిలో బ్రవరునకు భూతదయయే గాదు, హృదయమే లేదు. ఎన్నో యుదాహరణముల జెప్పి 'ఇనుపకచ్చడాల్ కట్టుకొను మునిమ్రుచ్చులెల్ల తామరసనేత్ర లిండ్ల బందాలు' కాలేదా యని ప్రవరుని దూరుచున్నది. నిష్కరుణు డగు ప్రవరునిపై వరూధినికోప మంతటితో దీరిపోయినది. నిరాకృతప్రణయ యైనంతమాత్రమున బురుషులకు బ్రాణాపాయము దెచ్చునంతటి సాహసకార్యములకు దిగు చిత్రాంగివలెను, మఱికొందఱు పాశ్చాత్యాంగనలవలెను, వరూధిని నీచస్వభావ కాదు. ఆమెగొప్పతనము కీవియు నామెనే. ఎంతకును వరూధిని యాటలు సాగలేదు. ప్రవరుడు నూత్రము వరూధిని వంటి జవ్వాదివాసనలు తన కంటుకొనగా బూత్తిగ గడుసుకొని తనదారిని పోయినాడు. వైరాగ్యమూర్తులకు సౌందర్యమేగాక, సువాసనకూడ దుర్భరమే కాబోలును.

ప్రవరుడు తనదారిని తాను బోయినాడు. ఇంక వరూధిని యొక్కతెయే ప్రవాసమున మిగిలిపోయినది. మిగిలి ప్రవరునితోడి స్నేహభాగ్యములేని తనహీనత్వమునకు గుమిలి కుల్లిపోయినది. సుఖస్వప్న దరిద్రమైన యామె జీవిత మామెకే రోతగా గాన్పించినది. ఆమె యానంద జీవితమున దురదృష్టదేవత యినుపపాదాలపైశాచికనృత్యము సల్పినది. ఆమె జీవితభాగ్యము లన్నియు గరాళగహ్వరాంధకారమున బడి, చీకటితెరలలో జిక్కుకొనిపోయినవి. వాసంతలక్ష్ముల గుసుమితమై ఫలోన్ముఖము గావలసిన వరూధిని ప్రేమాంకురము, విరహగ్రీష్మానలమున వాడి మాడిపోయినది. అనన్యకాంత యగు వరూధినిని జేపట్టక బాధించిన ప్రవరుని క్రౌర్యమును సహింపలేక నభోమణిసైతము కషాయదీధితుల 'రోషభీషణ స్ఫురణ' వహించినదట. పెద్దన కవియై పల్కిన వాక్య మిది. వరూధిని కీజగ మంతయు విషాదచ్ఛాయగా తోచినది. దశదిశలు మృత్యుభీకరములై వెలుపుగొల్పినవి. ఆమెకు మరణమే గత్యంతరము. అదిగో! వరూధిని. ఆమెసౌందర్య మంతయు నిపుడేమైనదో, తలవిరియబోసికొని కను లెఱ్ఱజేసి భయంకరాకృతితో వెఱ్ఱిచూపుల జూచుచున్నది. ఇది యంతయు నిరాకృతప్రణయఫలితమే కాబోలును. నిబిడాంధ మృత్యువీధిం బడి, దరులులేని యగాధపాతాళమునకు బోవ నామె తనకు హృదయబాంధవి యగు మృత్యుదేవి నాహ్వానించు చున్నది. తాను గంధర్వాంగన యగుట నీ విషయమున గూడ వరూధిని భగ్నమనోరథయే. మృతిలేని యామెచెలు వామెకే దుస్సహమైనది.

ప్రవరుడుగూడ పట్టినపట్టు విడువని మూర్ఖుడన వీలులేదు. సకలనిగమశాస్త్రవేత్త. విధిధ్వర నిర్మలధర్మకర్మ దీక్షాపరతంత్రుడు. కాని వరూధినియార్ద్రహృదయ మాతనిలో లేదు. ఈతని గభీరతయు నామెయందు లేదు. తుదకు మాయాప్రవరుని వేషమున వచ్చిన గంధర్వుని నిజమగు ప్రవరు డనుకొని పొరపడినది వరూధిని.

"మూరి"

పరిమళద్రవ్యములలోకెల్ల ఉత్తమమైనది.

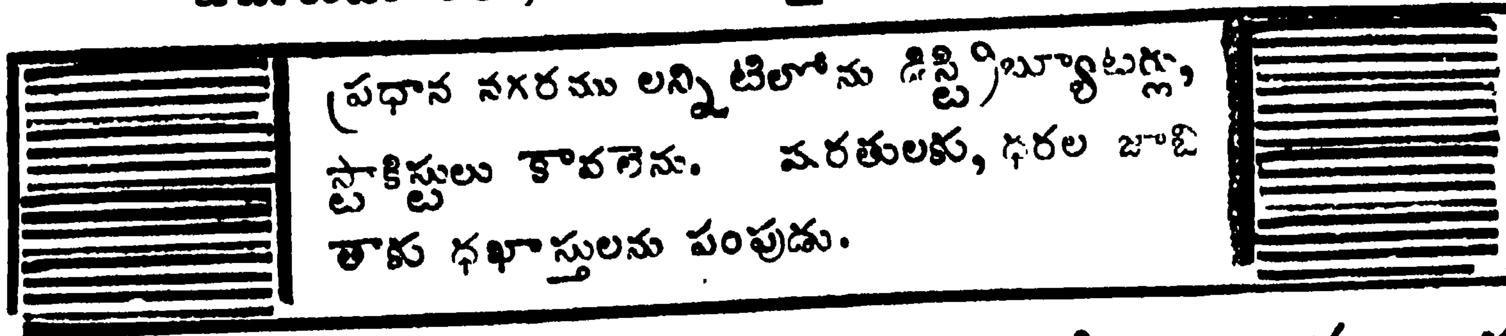
NARCISSE BLEU

COLOGNE·LOTION·POUDRE·EXTRAIT

MURY PARIS

జేబురుమాలకు, అనుకూలమైన పరిమళద్రవ్యము.

ఫ్రెంచి పరిమళద్రవ్యములు.

Été Fleuri

COLOGNE
LOTION
EXTRAIT
POUDRE
ROUGE A LEVRES

MURY

శ్రేష్ఠమైన పరిమళద్రవ్యములకంటె మేలైనవి, క్రొత్తరకము.

ప్రాంతీయములకు ఇండియాకు సోల్ ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
జుమ్మామసీదు—బొంబాయి. 2

బి. రెడ్డి అండ్ కంపెనీ, (రిజిష్టర్డు)

ప్రొప్రయిటరు:—జి. వి. రెడ్డి.
గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

"సర్వకుష్టులకు గ్యారంటీచికిత్స"

మా "అతి విచిత్ర కుష్టునివారిణి" అష్టాదశకుష్టు, బొల్లి, సర్వవిధ చర్మవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో వజ్రాయుధము వంటిది. 2 మాసములకు సరిపడు 6 రకముల మందుల సెట్టు వెల రు 25-0-0 లు.

"సర్వరోగ నివారిణి"

ఎంత పురాతనమై జీర్ణించి, ఎట్టి అపాయస్థితియందున్న సెగ సవాయిరోగములకైనను 3 పూటలకే అద్భుతగుణము. పథ్యములేదు. వెల స్వల్పము. 40 దినములకు సరిపడు మందు వెల రు 4/- మాత్రము.

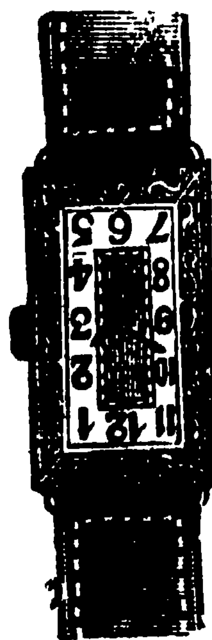
"భాస్కరామృత లేహ్యము"

నూరు మూలికలచే తయారుకాబడినది. శుక్లనష్టము, నిస్సత్తువ అజీర్తి, నరములు లాగుట, మొదలగు దుర్గుణముల ఖండించి రక్తము, వీర్యము వృద్ధిజేసి సింహబలునిగాజేయును. 40 దినములకు రు 5-0-0 లు

డాంభిక ప్రకటనలకు, నకలుమందులకు మోసపోకుడు.

పోష్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము, కాటలాగు, సలహా, ఉచితము.

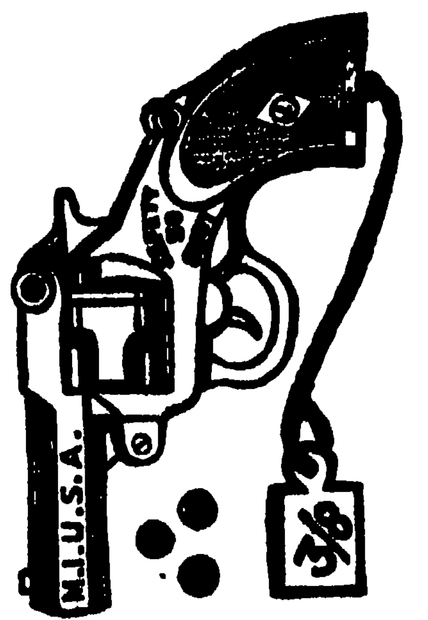
ఒకనెలకు మాత్రమే

ఫాన్సీరిస్టువాచ్ రు 1-15-0 1939సం॥డయిరీఉచితము

నవీనమైన ఆకారము, బలమైనలివరు తదితరయంత్రములు 3 సం॥ గ్యారంటీ. గుండ్రనివి, ఫాన్సీరేకలు చదరముది రు 1-15-0. శ్రేష్ఠమైనది రు 2-8-0 రేడియం డయల్ రు 3-8-0. 18 సిటి బంగారముప్లేటుకేసుగలది రు 4/-. బొమ్మలో మాదిరిది నికల్ కేసు రు 5-8-0. బంగారముకేసు రు 7/-. 10 సం॥ గ్యారంటీ రోల్డుగోల్డు కేసు రు 10/- పోస్టేజి 10 అణాలు.

అలారం పిస్తోలు

జర్మనీలో తయారైనది. పాకెట్ సైజు దొంగలను, దోపిడిగాండ్రను బెదరించుటకు వినియోగపడును. సర్కస్ వారు, అడవుల ఉద్యోగులు మున్నగువారు వాడుచున్నారు. లైసెన్సు అవసరములేదు. ఒక్కొక్కటి రు. 2-12-0. పిస్తోలుతోగూడ 100 గుండ్లు ఉచితము. అదనము గుండ్లు 50 ఖరీదు రు 1/-. పోస్టేజి 12 అణాలు అదనము.

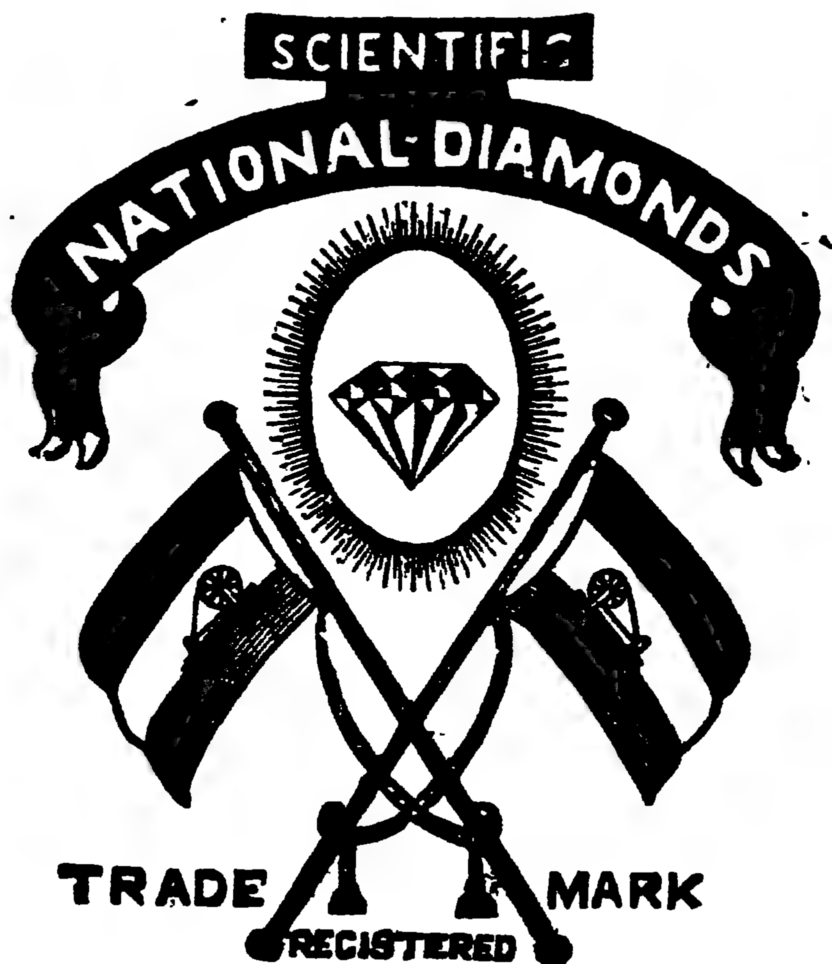
CALCUTTA CLOCK Co., (sce No. 5)
15/1, Joy Mitter Street, P. O. Hatkhola, Calcutta.

బర్మా కెమికల్ డైమండు వర్క్సు, నెం. 144 మొగల్‌రోడు, రంగూను.

నేషనల్ వజ్రములు.

ట్రేడ్ మార్కు.

రిజిష్టర్డు నెం. 2828.

వజ్రం 1-కి రూ 0-8-0.

ఆంధ్రదేశములో అన్నిచోట్లను ఏజంట్లు కావలెను. వివరములకు వ్రాయవలెను.

బ్రాంచి:
బర్మా కెమికల్ డైమండు వర్క్సు.
V. T. అణ్ణాసామి పిళ్లై.
పెద్దబజారు వీధి, తిరుచినాపల్లి.

జెయా క్వాలిటి కమలములు.

ట్రేడ్ మార్కు

రిజిష్టర్డు నెం. 2576.

నేషనల్ వజ్రములు.

అసలు వజ్రములవలె అన్ని రంగులుగల ప్రకాశమును, కాంతియును గలిగి జ్వలించుచున్నవి.

కెమికల్ వజ్రము లన్నిటికన్న మిక్కిలి మేలైనవి. ఒకసారి కొని చూచిన యెడల నిజము విశదమగును.

నేషనల్ వజ్రములకు పూచియిస్తాము. అసలు ట్రేడ్‌మార్కు చూచి కొనవలెను.

జెయా క్వాలిటి డైమండ్సు.

ప్రస్తుతం సీల్డు పొట్లములలో ప్రఖ్యాతిచెందినవి జెయా క్వాలిటి కమలములు. జెయా క్వాలిటి కమలములు, పరిపూర్ణ సంతృప్తి గలుగ జేయును.

జెయా క్వాలిటి కమలములు ఎల్లచోట్లను, మా యొక్క ఏజంట్లువద్దన్ను, అన్నిరత్న వ్యాపారస్తులువద్దను దొరకును.

అసలు సీల్డు పొట్లములోనుండు జెయా క్వాలిటి కమలములను కొని తృప్తిపొందుడు.

మాతృభాషలో విద్య - ఆంధ్రరాష్ట్రము

శ్రీపాద లక్ష్మీనారాయణమూర్తి

నేడు సర్వతోముఖముగ విద్యా విధానమున కలవరపెట్టుచున్న సమస్యలలో "ఉన్నత పాఠశాలలలోను, కళాశాలలలోను ఏభాషలో విద్యగరపుట" యనునది ముఖ్యమైనది. ప్రభుత్వపు టుత్తరువు ననుసరించి యిక ముం దన్నిపాఠశాలలలోను మాతృభాషద్వారా విద్య నేర్పవలెననువిషయము స్థిరపడినది. కళాశాలలలో ఈవిషయ మిప్పటికిని సమస్యగానే యున్నది. మాతృభాషలో విద్య నేర్పవలసిన ఆవశ్యకతను గుర్తించినను ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణము కానిదే అది ఆచరణీయము కాదను అభిప్రాయము వెంటనే కలుగును. ఈవిషయమును విమర్శించుటకు పూర్వము ఇంగ్లీషున విద్యగరపుట యెట్లు ఎన్నాళ్లనుండి వచ్చుచున్నదో దాని పుట్టుపూర్వోత్తరములు తెలిసికొనుట ఆవశ్యకము.

క్రీ. శ. ౧౮౩౪-౩౫లో మెకాలే మొదటి లామెంబరుగా వచ్చినప్పుడు దేశములో రెండుతెగలవా రుండెడివారు. ఇంగ్లీషున విద్య నేర్పవలెనని కొందరును, దేశభాషలలో విద్య నేర్పవలసినదని కొందరును వాదించుచుండిరి. అప్పుడు మెకాలే తన సిఫార్సులో మొదటిపక్షమునే బలపరచుచు వ్రాసెను. అతను 'వడబోతసిద్ధాంతము'ను (Filtration theory) ఊహించెను. గొప్ప కుటుంబములవారికి ఇంగ్లీషున విద్య నేర్పినయెడల (దేశభాషలలో సరియైన పుస్తకములు లేకపోవుటచేత) వారే సాధారణ జనులకు జ్ఞానసంపద నిత్తురని అతని ఆశయము. అప్పటి పరిస్థితుల నాలోచించి గవర్నరు జనర లయిన బెంటింకు ప్రభువు మెకాలేతో ఏకీభవించెను. నాటినుండియు ఇంగ్లీషున విద్యగరపుట ఆచరణలోనికి వచ్చెను. కాని మెకాలే యొక్క వడబోతసిద్ధాంతముమాత్రము కొనసాగలేదు. ఇంగ్లీషున చదువు నేర్చుకొనినవారు తక్కినవారిని చేరదీయక, ప్రభుత్వోద్యోగముల కాశపడి తమ విజ్ఞానమును తక్కినవారికి చేరనీయక నిరక్షరాస్యతను పెంపొందించిరి. ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకొనుటకును, ఆ భాషద్వారా యితర విషయములు నేర్చుకొనుటకును గలభేదము గమనింపకపోవుటయే మెకాలేయొక్క ఆ సిఫార్సుకు కారణము. ఆనాడు మెకాలే చేసిన ఆ పొరపాటు నేటికిని దిద్దబడలేదు.

విజ్ఞాన సముపార్జనకై ఇంగ్లీషు తెలియవలెను; అంతర్దేశీయ వ్యాపారవిషయములలో ఇంగ్లీషు అవసరము; శాసనసభలలో ఇప్పుడు కూడ ఇంగ్లీషు కావలెను. కాని సాధారణజనులకు తెలియవలెనన్న ఇంగ్లీషున చెప్పుట శోచనీయము. ఇంతకన్న నష్టకరమైన విషయము విద్యార్థులు ఇంగ్లీషుననే వ్రాయవలెననుట. క్రొత్తవిషయమును నేర్చికొనుటకే పరభాష నిరుపయోగము. తిరిగి ఆభాషలో మనము చెప్పవలె నన్న ఎంతకష్టమో ఊహింపవచ్చును. ఈకారణములచేతనే మన మీ క్రిందిలోపములను చూచుచున్నాము. (౧) పాఠశాలలలో మాతృభాషకు ౫ పీరియడ్లు ఉన్నయెడల ఇంగ్లీషునకు ౧౦ పీరియడ్లు ఉండుట. (౨) అయినను ఇంగ్లీషులో సరాసరి జ్ఞానము లభింపకపోవుట. (3) ఇంగ్లీషున చెప్పుటచేత తక్కినవిషయములుకూడ సంతృప్తికరముగ తెలియకపోవుట. (౪) మాతృభాష మరచిపోవుట. ఇదికాక మన దేశములో ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకొను విధముకూడ విపరీతముగా నున్నది. పాశ్చాత్య దేశములలో విద్యార్థులు (౧) పుస్తకములలోనిభాష బోధపరచుకొనుటకును (౨) మాట్లాడినప్పుడు తెలిసికొనుటకును పరభాషను నేర్చుకొందురు. కాని మన దేశములో అట్లుకాదు. ఈదేశపు పరిస్థితులనుబట్టి (౧) ఇంగ్లీషు మాట్లాడుటకును, (౨) ఇంగ్లీషు వ్రాయుటకును మనము ఆభాష నేర్చుకొనుచున్నాము. ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనుట గ్రహించుటకు మాత్రమే అయి వ్రాయుటకు

మాట్లాడుటకు మాతృభాషయే అయినట్లయితే అంత నష్టము లేదు. ఈఅభిప్రాయమునే వెస్టుదొరగారు చెప్పియున్నారు.

"Bilingualism is not necessarily a handicap if a child's education is bilingual in its receptive aspect but unilingual in its expressive aspect."

శాడ్లర్ కమిషనువారు ఉన్నత పాఠశాలలలో విద్య మాతృభాషను నేర్పవచ్చు ననియు, కళాశాలలలో మాత్రము ఇంగ్లీషున ఉండవలె ననియే నిశ్చయించిరి. కాని యీ మధ్య ప్రజాభిప్రాయము మారుచున్నది. కళాశాలలలో కూడ మాతృభాషను నేర్పుట ఆవశ్యకమని కొందరి అభిప్రాయము. దీని సాధక బాధకములను చర్చింతము. ఏదియెట్లున్నను ఇంగ్లీషుభాషను నేర్చుకొనుట మానివేయ నక్కరలేదు.

కళాశాలలలో నిది పనికిరాదనుటకు సామాన్యముగ చెప్పబడు కారణములు: (౧) సరియైన పుస్తకములు మాతృభాషలో లేకపోవుట, (౨) ఇప్పు డధ్యాపకులుగ నున్నవారికే మాతృభాషలో చెప్పు సామర్థ్య ముందునా అను సందేహము, (3) ఒక విశ్వవిద్యాలయములో నొక భాష యింకొక విశ్వవిద్యాలయములో నింకొక భాష అయినయెడల ఒకదగ్గరనుండి యింకొకదగ్గరకు పోవునప్పుడు విద్యార్థులకు కష్టము కల్గుట, (౪) క్రొత్త క్రొత్తపరిశోధనముల విజ్ఞానము ఇంగ్లీషులో వ్యాప్తిచెందినప్పుడు అది విద్యార్థుల అందుబాటులో నుండక పోవుట. వ్యాకరణ దోషములు లేకుండ ఇంగ్లీషున వాక్యములైనను వ్రాయలేని విద్యార్థులు దేశచరిత్ర, గణితశాస్త్రము మొదలగు నితర విషయముల నన్నిటిని ఇంగ్లీషున ఎంత అసంతృప్తికరముగా వ్రాయుచున్నారో గమనింపవలెను. ఇంగ్లీషున వ్రాయుట మాట్లాడుట వీటి మాట అటుండగా మాతృభాషలో కూడ చెప్పుకొనదగినజ్ఞానము లేకపోవుట విచారకరము. కనుక మాతృభాషలో విద్య గరపవలెనను సూత్రముగురించి వివాదపడనక్కరలేదు. కాని దీనికిగల ఆటంకములను పరిష్కరించుటకు తగిన మార్గములను చర్చించుట కర్తవ్యము. పుస్తకములు మాతృభాషను వ్రాయించవచ్చును; కొంచెము కష్టముతో ప్రస్తుతమున్న అధ్యాపకులు కూడ మాతృభాషను చెప్పగలుగుదురు. క్రొత్త విషయములను నేర్చుకొనుటకు ఆసక్తియున్నవారికి ఉపయోగపడునట్లు ఈ తెలుగుపుస్తకములలో పారిభాషికపదములకు వెంటనే యింగ్లీషుమాటలుకూడ వ్రాయవలె.

ఆచరణమున పెట్టుట యెప్పుడు? ప్రత్యేకరాష్ట్రము వచ్చువరకును వేచియుండవలెనా ? అనుప్రశ్నలకు ఇక సమాధాన మాలోచింపవలసియున్నది. ఆవశ్యకమని తోచినప్పుడే ఆచరణీయముకూడ అగును. కాని దీర్ఘాలోచన చేసినచో కొంచెము సందేహము కలుగతప్పదు. మదరాసు ప్రభుత్వమున ముఖ్యమైన భాషలు నాలుగు. ఆంధ్ర ప్రదేశములలో విద్యాశాఖాధికారులు, విద్యాసంస్థలలోని అధ్యాపకులు, ఇంజినీర్లు, డాక్టర్లు ఒక్క తెలుగువారే కారు. అన్ని భాషలవారును వచ్చుచున్నారు. అందుచేత తెలుగున విద్యగరపవలెనన్న అసాధ్యమగును. ఇంగ్లీషుననే చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. ఆంధ్రప్రదేశములు చెన్నరాజధానిలో నొకభాగమైయున్నంత కాలము ఉద్యోగములలో ఈచిక్కులుండక తప్పదు. ప్రతి విషయములోను ప్రామాణిక గ్రంథములు ప్రభుత్వమువారు వ్రాయించవలెను. పంటలసౌకర్యములకే ధనము చాలకుండ క్షామబాధకు లోనగుచున్న ఆంధ్రప్రదేశములకు — చెన్నరాజధానిలో కలిసియున్నంతకాలము — విద్యావిషయమై ఖర్చు పెట్టుటకు ధన మెక్కడనుండి వచ్చును? ఆసుపత్రులను అభివృద్ధిచేయుటకు డబ్బు చాలక డిగ్రీలవిలువ పొందలేని ఆంధ్రులకు వైద్యశాస్త్ర గ్రంథములు తెలుగున వ్రాయించి ప్రచురించుటకు ధన మెక్కడనుండివచ్చును? శాసనసభలలో ఇంగ్లీషున మాట్లాడుట, స్థానికసంస్థలనుండికూడ ప్రభుత్వమువారికి ఇంగ్లీషుననే వ్రాసికొనుట మొదలగునవి ఉన్నంత కాలము ఇంగ్లీషు మాతృభాషయొక్క స్థానము నాక్రమించక తప్పదు. ఈవిషయముల నాలోచించినచో మాతృభాషలో విద్యగరపుటకు సత్వరాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మావశ్యకమని స్పష్టమగును. విద్యాధికులును, ఆంధ్రనాయకులును ఈ సమస్యను పరిశీలించి తగినచర్య తీసికొందురుగాక.

సృష్టిలోని కొన్ని రహస్యములు

ముద్దులపల్లి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

సృష్టిలో ౮౪ లక్షల జీవరాసులు గలవని చెప్పగా విందుము. ఇది జాతికొక్కటివంతున లెక్కించిన మొత్తము కావలయును. కానిచో నున్న జీవకోట్ల మొత్తమున కీసంఖ్య చాలదు. ఇన్నిలక్షల రకముల జీవరాసులు కలవా? యని శంకింపఁ జనదు. సృష్టి యెంత? సూక్ష్మదేహసృష్టి! స్థూలదేహసృష్టి!! అందులోను – స్థలప్రపంచ మెంత? జలప్రపంచ మెంత? ఇతరభూత ప్రపంచ మెంత? స్థలప్రపంచములోను — చరప్రపంచ మెంత? స్థిరప్రపంచ మెంత? బ్రహ్మాది స్తంబ (గడ్డిపోఁచ) పర్యంతము గల సృష్టి యీమొత్తమున నిమిడి యుండు ననుట కభ్యంతర ముండదు.

బ్రహ్మాది స్తంబ పర్యంతము గల జరాయుజములు, అండజములు, స్వేదజములు, ఉద్భిజ్జములు ననుచతుర్విధ సృష్టిలో నుత్పత్తి మొదలు వినాశమువఱకును నాశ్చర్య జనకము గాని యంశమే లే దని చెప్పవలయును. సృష్టియే గారడివలె వినోదకరమైనది గదా! అందు లోకసహజములై కొన్ని స్వాభావికము లనిపించుచున్నవి. అలోకసామాన్యములైనవి కొన్నిమాత్ర మద్భుతావహము లగుచున్నవి. అవాఙ్మానస గోచరమైన సృష్టిలో గల యద్భుతరహస్యములను వ్యక్తిపర్యాయముగా విశదీకరించుట సులభసాధ్యము గాదు. అందుఁ దెలిసినవి కొన్ని, తెలిసికొన్నవి కొన్ని యద్భుతావహము లని తోఁచినవి స్థాలీపులాకన్యాయముగ వివరంచెదను గాక.

గోఁదురుకప్ప

ఈజాతికప్పలు వాన కురిసినపుడు నీళ్లపైఁ బఱుపు పచ్చగాఁ బట్టెఁడేసియాకారములతో బెకబెక లాడుచు మనకుఁ గాన్పించును. ఆ నీ రింకిపోవఁగనే యవి యే మగునో మనకుఁ దెలియదు. వాన కురియఁగనే యవి యెక్కడనుండి వచ్చినవో యదిగూడ మనకుఁ దెలియదన్నమాటే. కాని

శ్లో. 'అహో! సృష్టి విచిత్రత్వం
భేకా భూరేణుతాం గతాః'

అనుసూక్తి కప్పలు భూరేణువులై భూమిలో నడఁగియుండు ననువైచిత్ర్యమును వెల్లడించుచున్నది. ఇది యాశ్చర్య మని తోఁచి యొక మహనీయుఁడు తటస్థించినపు డడుగఁగా నీ రహస్యమునే వెలువరించెను. కప్ప, రాతిలోపల నుండఁగా మనలోఁ జాలమంది చూచియుందురు. అది యెట్లు రాతిలోనికిఁ బోయినదో యీరహస్యము తెలియదు. గోఁదురుకప్పలు భూరేణువులై యుండు ననుట చాలమంది కశ్రుతపూర్వమును —, అజ్ఞాతపూర్వమును—నై యుండవచ్చును.

ఏనుఁగు

ఏనుఁగునకు జిహ్వాపరివృత్తిః అనఁగా నాలుక నోటిలోనుండి కంఠములోనికిఁ దిరుగఁబడియుండుట. ఏనుగు, నోరు తెఱచినపుడు దానినాలుక ముద్దువాఱి యుండినట్లు మనకుఁ గాన్పించును కాని యది ముద్దువాఱుట గాక తిరుగఁబడియుండుట యఁట. అట్లుండుట కగ్నిశాపము గలదఁట. ఈవిషయము భట్టబాణుని కాదంబరిలోని 'అగ్నిశాపా దస్ఫుటాలాపతా శుకానా ముపజాతా, కరిణాం చ జిహ్వాపరివృత్తిః' అనువాక్యమువలన స్పష్ట మగుచున్నది. పూర్వము చిలుకలును, ఏనుఁగులును స్పష్టముగ మాట్లాడుచుండిన వనియు, ఏదో వాగ్దోషమునుబట్టి యగ్ని వానికి మాటలు పడిపోవునట్లు, చిలుకల కస్పష్టాలాపతయు, ఏనుఁగులకు జిహ్వాపరివృత్తియుఁ గలుగునట్లు శపించె ననియు నైతిహాసికము. ఏనుఁగులకు నాలుక తిరుగఁబడి యుండునను రహస్యము జనసామాన్యమునకుఁ దెలియనిది.

మఱియు 'కరి మ్రింగిన వెలఁగపండు గదరా సుమతీ' అను సుమతిశతకకారుని నీతివాక్యము ఏనుఁగు దినిన వెలఁగపండు మరల నది లద్ది యిడినపుడు పండు పండు తీరుననే యుండి, పగులఁగొట్టి చూడఁగా దానిలోని గుజ్జుమాత్రము మాయమై వట్టి లొత్తగాఁ గాన్పించు ననియు, దానిలోని గుజ్జెట్లు మాయ మైనదియో యెవ రెఱుఁగుదు రనియు నీసృష్టిరహస్యమును బ్రకటించుచున్నది.

కుందేలు

కుందేటికి దప్పి గలిగినపు డది నీరు త్రాగదఁట! దప్పి గలిగినేని వెనుకటి యెడమకాలు నాఁకుకొనునఁట. అంతటితో దానికి దప్పి తీరునఁట. కుందేటికి ఒకరు వేసిన పుల్ల దాఁట నని, ఒకరు వేసిన పడియ నీరు త్రాగ నని నియమమఁట. ఒకరు వేసిన పుల్ల దాఁటదను నియమమున కడవిలో వేఁటకాండ్రు వేసిన కుందేటి డొంకయె సాక్షి. కుందేళ్లను వేఁటాడువాండ్రు వాని జాడఁ బట్టి యిరుప్రక్కల నొకయరమైలునకు మిక్కిలి ప్రదేశమునుండియుఁ జెట్లమండలను నడికి మండవరుసను వేసికొనుచు వచ్చి, రానురాను డొంక దగ్గఱికి మూసికొనివచ్చునట్లు ముగియవేసి, యాదాపున నొకచో మాటుపెట్టుకొని యక్కడ రెండు కంప

కరలకును నడ్డముగా వల యొడ్డి యొకఁ డామాటులో దాఁగియుండఁగా అప్పైనుండియు వేటకాండ్రు రంపులు సేయుచు, రాళ్లు ఱువ్వుచు వెంటఁ బడఁగా నప్పుడే పొదలోనో దాఁగియున్న కుందేలు ప్రాణభీతిచేఁ దప్పించుకొనవలె నని యిటు నటు ప్రక్కలకుఁ బరుగిడి వేటకాండ్రు వేసిన మంచె లడ్డపడ దాఁటి పోక ముందునకు సాగుచుఁ జివరకు వేటకాండ్ర బలవత్ప్రయత్నముతో వలలోఁబడి ప్రాణములను గోల్పోవుచున్నది. కుందేటి సృష్టిరహస్య మాటవికులకుఁ దెలియునుగాని నాగరకులకుఁ దెలియ దనియే చెప్పవచ్చును. ఆటవిక జనులవలనఁ దెలియఁ దగిన రహస్యము లింకెన్ని యున్నవో!

ఆటవికులవలనఁ దేనెపరీక్షలో నొక రహస్యమును గనఁగొందుము. శుద్ధమైన తేనె తేనెటీఁగలు కూర్చినదియే. ఆ తేనెను గూర్చునే ర్పాయీఁగలకే తెలియవలెఁ గాని తదితరులకుఁ దెలియదు. కృత్రిమములైన తేనెలుగూడఁ గొన్ని లేకపోలేదు. చొక్కమైన తేనెను దెలిసికొనుటకు నీరు సోఁకినచో విఱిగి పోవునది పరిశుద్ధమైన దని చాలమందికిఁ దెలిసిన విషయమే. కాని యాటవికులవలనఁ దెలియురహస్య మేమన శుద్ధమైన తేనెలో నీఁగ పడిన చావక యది మరల నెగిరిపోవలయు నఁట. అందులకు నిదర్శనముగాఁ జూపెట్టి నపుడు నేను ప్రత్యక్షముగాఁ జూచితిని. తేనెపై వాలినయీఁగమీఁద ధారగట్టి తేనె పోసెను. ఆయీఁగ లోపలికి మునిఁగిపోయి కొంతసేపటి కీఁదుకొనుచుఁ బైకిఁ దేలివచ్చి ఱెక్కల కంటుకొనిన జిడ్డును దులుపుకొని యెగిరిపోయెను. అంతసేపు జిడ్డుపదార్థములో మునిఁగిపోయి చావక మరల నెగిరిపోయిన దనుట యాశ్చర్యము గాకపోదు. నూనె, నెయ్యి మొదలైనవానిలోఁ బడఁగానే యీఁగ చచ్చిపోవుచున్నదిగదా! ఈ రహస్య మాటవికులకవలె మనకుఁ దెలియ లేదు.

కోడి

కోడికి జీర్ణశక్తి యపరిమితమఁట. దీనిజీర్ణకోశమున కున్నంత తీక్ష్ణత మఱిదేనికిని లేదనఁగా విందుము. ఇది ముక్కునఁబొడుచుకొని, కడుపున వేసికొనినపదార్థము కడుపులోఁ బడిపడకముందే యంతలో జీర్ణించునఁట. కోడిజీర్ణశక్తిని నిరూపించు నొకసన్నివేశమును ప్రత్యక్షముగాఁ జూచినవారు చెప్పఁగాఁ దెలియనయ్యెను.

ఒక రక్షకభటుఁడు (పోలీసుకానిస్టేబులు) ఎక్కడికో పోయి యింటికి వచ్చి చొక్కా విప్పుచుండఁగా జేబులోనుండి వెండిబేడబిళ్ల క్రిందఁ బడెనఁట. అంతలో నాసమీపమునఁ దిరుగుచున్న కోడి యిది యేదో యనుకొని దానిని ముక్కునఁ బొడుచుకొని గుటుక్కున మ్రింగివేసెనఁట. బేడబిళ్ల పోయెనే యనియు —, ఏమి చేయుటకును వీలు గాదుగదా యనియు — నాతఁ డాలోచించు చుండఁగా నింతలోఁ గొంద ఱది విని యాశ్చర్యపడి, రెట్ట వేసినపుడు దొరకును లెమ్మని కొందఱును, ఇం కెక్కడిది? అప్పుడే జీర్ణించి పోయియుండు నని కొందఱును జెప్పిరఁట. అయినఁ — బరీక్షించి చూతమనియు —, నేఁడు గాకున్న రేపైన నుపయోగపెట్టుకోవలసినదే కదా యనియు— నాతఁడు వెంటనే కత్తితో దానిపొట్ట చీల్చి చూచెనఁట. ఇదియంతయు నగుసరికిఁ బది నిమిషములకాలముగూడఁ గాలేదఁట. అప్పటికే యాబేడబిళ్ల సగము జీర్ణించి సన్నబాఱియుండెనఁట.

కోడికూఁత — కోడిపుంజు జాముజామునకును వేళ తప్పకుండఁ గూయుచుండును. కోడికూఁతనుబట్టి రాత్రిందివములయందును కాలపరిమాణము తెలిసికొనఁబడుచున్నది. ఈనాఁడు విశేషముగ గడియారములు వచ్చిన తర్వాత 'తెడ్డుండఁగాఁ జేయి గాల్చుకొనుట యెందుల' కన్న సామెతగా అవిజ్ఞానము చాలవఱకు సడలిపోయినదిగాని, గడియారముల ప్రచారము లేని పల్లెటూళ్లలో నిప్పటికిని ఈజ్ఞానము చెక్కుచెదరక యున్న దని చెప్పవచ్చును. అందులోఁ బగటిపూఁట యెట్లున్నను, రాత్రులయందుమాత్రము కాలజ్ఞానమునకుఁ గోడికూఁతయే చాలవఱకు ప్రధానసూచకము. ఇంతవఱకును మనయందఱికిని దెలిసినవిషయమే గాని పుంజుకోడి నియతి దప్పక యట్లేల కూయునో యను సృష్టిరహస్యమే తెలియఁబడనిది. పుంజుకోడికి జాముజామునకును గంఠమునకుఁ గఫ మడ్డుపడునఁట. ఆకఫము తొలఁగుటకై యది గొంతెత్తి కూయునఁట.

చేఁపలు

వీనిలోఁ జిన్నిచేఁపలను బెద్దచేఁపలు తినుటను రహస్యము 'అబలాన్ స్వకులాశినో ఝషాన్' అను శ్రీహర్షనైషధోక్తివలన వెల్లడియగుచున్నది. మఱియు,

శ్లో. వీక్షణ ధ్యాన సంస్పర్శై
ర్మత్స్య కూర్మ విహంగమాః,
పుష్ణన్తి స్వా న్యపత్యాని
భేకాః పాదాహతేన చ.

అను నభియుక్తోక్తి, చేఁపలయుఁ, దాఁబేళ్లయుఁ, బక్షులయుఁ, గప్పలయుఁ బ్రసవ రహస్యమును వెల్లడించుచున్నది. వీనిలోఁ బక్షులు గ్రుడ్లు పెట్టుటయు—, ఆగ్రుడ్లను బొదిఁగి పిల్లలను లేపుటయు మనము చూచుచునే యున్నారము. చేఁపల తాఁబేళ్ల కప్పల శిశూత్పత్తియే యజ్ఞాతపూర్వ మని చెప్పవచ్చును. చేఁపలు గ్రుడ్లు పెట్టి, ఆగ్రుడ్లు పిల్లలగుట కూరక వానివైపే చూచుచుండునఁట. చూడఁగాఁ జూడఁగా నాగ్రుడ్లు పక్వమునకు వచ్చి పిల్ల లగునఁట. అట్లే తాబేళ్లు గ్రుడ్లు పెట్టి, తా మెం దున్నను దమ గ్రుడ్లను గూర్చి యూరక ధ్యానించుచుండునఁట. ఆ ధ్యానముచేతనే యాగ్రుడ్లవిసి పిల్ల లగునఁట. కప్పలు గ్రుడ్లు పెట్టి యాగ్రుడ్ల నెప్పుడును గాళ్లతోఁ గొట్టుచుండునఁట. ఆకాలిదెబ్బల కాగ్రుడ్లు ప్రిదిలి పిల్ల లగునఁట.

ఉగాది కానుక

సౌందర్యమును పెంపొందించు

"కామినియా" వస్తువులు

కామినియా ఆయిల్
(రిజిష్టర్డు.)

వెల సీసా 1-కి గూ. 1-0-0
3 సీసాలు 2-10-0
వి. పి. ఛార్జి అదనము.

కామినియా స్నో
(రిజిష్టర్డు)

సీసా ఖరీదు 0-12-0
వి. పి. ఛార్జి అదనము.

కామినియా సూనై. వెంట్రుకలు పట్టువలె నుండుటకు ఇది తోడ్పడును. మెదడుకు చల్లదనమును చేకూర్చును. వెంట్రుకలు నిగనిగలాడునటుల చేయును.

ఆటో డిల్బహారు. కేబురుమాలకు అనుకూలమైన, ఆకర్షణీయమైన పరిమళ ద్రవ్యము. మేలైన ఈసువాసన పదార్థమును కొన్ని చుక్కలు రాచుకొనినంతనే మీ చుట్టుప్రక్కల వాతావరణమున అద్భుతమైన మార్పులను కల్గించును.

కామినియా స్నో. అంగమునకు, ముఖవర్చస్సుకు ఇది అత్యావసరము. మొటిమలను, మచ్చలను పోగొట్టి, శరీరమునకు లావణ్యమును, సౌందర్యమును చేకూర్చును.

కామినియా సాండల్ సోపు. నిత్యము స్నానమున వాడుకొనుటకు మార్కెటు నున్న సబ్బులలో కెల్ల శ్రేష్ఠమైనది. డిల్ బహార్, వైట్ రోస్, లెవెండర్, హీనమున్నగు మా సబ్బులను గూడ వాడిచూడుడు.

అంతట అమ్మబడును

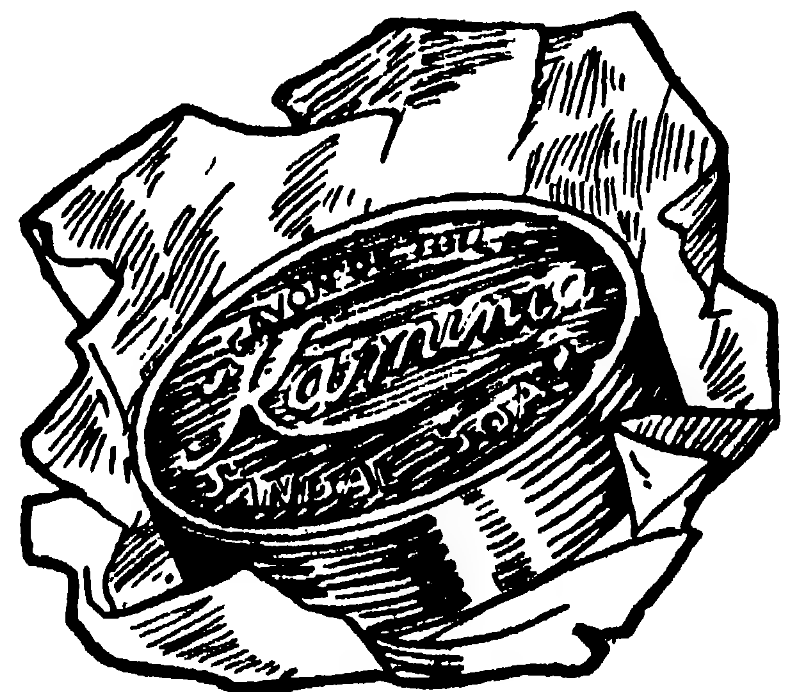
తపాలా ఛార్జికి 4 అణాల స్టాంపు పంపిన సాంపుల్ ఉచితము.

ఆటో డిల్ బహార
(రిజిష్టర్డు)

¼ ఔన్సు సీసా వెల రు. 1-0-0
1 డ్రాం సీసా వెల రు. 0-12-0
వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము.

కామినియా సాండల్ సోపు
(రిజిష్టర్డు)

మూడు బిళ్ల లుండు పెట్టె ఖరీదు రు. 0-14-0
వి. పి. ఛార్జి ప్రత్యేకము,

సోల్ ఏజంట్లు:— **ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,**
మాన్యుఫాక్చరింగు కెమిస్టులు మరియు డ్రగ్గిస్టులు, బొంబాయి 2.
మద్రాసు రాజధాని రిప్రెజెంటేటివ్:—యం. అహమ్మదు అజద్.

విచిత్రములగని మనస్సుశక్తి

(అద్భుతగ్రంథము)

ఈ గ్రంథములో రూపాయలను పరుగెత్తుచువచ్చునట్లు చేయుట, దొంగలు దొంగిలించుకపోయిన వస్తువులు ఫలానివస్తువులు ఫలానివారు దొంగిలించుకొని పోయినారని కూర్చున్నతావునుండియే చెప్పి తెప్పించుట, చీట్లపేకఆటలో యెవరివద్ద యేయే ముక్కలున్నది, చూడకుండా తెలుసుకొనుట చెప్పుట, పాములను తేళ్ళనుబట్టి ఆటవస్తువులుగా ఆడించుట, జోతిష్యులరహస్యములు శీలుచేసిన కవరులోని ప్రశ్నలు కవరుచింపక శీలుతీయక కనుగొని జవాబులిచ్చుట భూతవయిద్యము సర్వవ్యాధులు గంటలమీద కుదుర్చుట, పెక్కురహస్యములు గలవు. ఆర్డరుతో పూర్తిసొమ్ముపంపవలెను. అడ్వాన్సు లేని ఆర్డరుపట్టము. కొద్దిప్రతులే వున్నవి. యిందుకు ఉపకరించు క్రియలతో సహా గ్రంథము వెల రు. 4-7-0.

(లాటరీలో) పందెములు వేయుట

లాటరీలో సుప్రపంచెములలో నేను తెలిపిన నెంబరుటిక్కట్టుకొనుడు. ఆ నెంబరుమీద మీకు యెంతప్రయిజువచ్చేది తెలుపుదును. నేను తెలిపినప్రకారము ప్రయిజు మీరుగెలువనిచో ఖర్చులు మినహాయించి మీ టిక్కట్ల సొమ్ము ఇవ్వబడును. అట్లు యివ్వనిచో కోర్టుమూలకముగా పొందవచ్చును. ఈ విధమైన వరతు అచ్చుఫారము పంపబడును. లాటరిలో గెల్చుటకు, ఛాలెంజి రక్షగరించవలెను. ఎంట్రన్సుఫీజు, రక్ష, గెలుపు నెంబరు తెలుపుటకు కలిసి వీటికి రు 5-12-0 లు పంపవలెను. ఆర్డరుతో రు 5-12-0 లు మణియార్డరుచేయుచు టిక్కట్టువేయువాని పూర్తియింటిపేరుతో తెలుపవలెను.

నాయుడు జ్యోతిషఫలితములు

బ్రహ్మాండమగు దశల చెప్పుచున్నారు జాతకప్రకారము
వ్రాసియిచ్చుచున్నారు

వివరం:—తండ్రిగారు వుండేది లేనిది, పిత్రార్జితఫలితములు, స్వార్జితఫలితములు, లాటరీపందెములో గెలుపువున్నది లేనిది, సహోదరులు యెంతమంది వుండేది, వుండేవారివలన జరిగేచర్యలు, యెన్ని వివాహాలు చేసింది యెట్లజరిగేది, యెంతవరకు వుండేది, యెంతమంది నష్టమైనది, యికమీదట యెంతమంది కలిగేది, కడపట యెంతమందినిలిచేది వారి ఫలితం, యింతవరకువచ్చిన ఖాయిలాలు రాబోయే ఖాయిలాలు, గండములు, బంధుమిత్రుల మంచిచెడ్డలు, సుఖకష్టములు వివరములు, ఇంతవరకు జరిగిన దశ ధనజాతకమా? ఋణజాతకమా? యికమీదట జరిగే ఫలితం తీరుమానంవరకున్నూ, భూస్థితిగ్రహములు ఫలితం యేవిధంగా జరిగేదిన్ని యీజాతకునికి తీరుమానంవరకు యేవిధంగా జీవనంవుండేది యీ జాతకునికి దైవభక్తిమార్గంలో యోగంవున్నదా లేదా వుంటే యేవిధం, యీజాతకుడు తత్కాలంలో కోరుకున్న విషయములు, యీజాతకునికి ఆయుతీర్మానం యెంతవరకు జీవించేది, యీవిషయములన్నియు కేరళంవల్ల జాతకం యిచ్చే టయిమునుబట్టి వ్రాసియిస్తాము. అర్డరుతో సగముఅడ్వాన్సుపంపవలయును. చార్జి రు 4-4-0.

ప్రొఫసర్ : పి. వి. స్వామినాయుడు,
ది గ్రేట్ కన్సల్టింగ్ అస్ట్రాలిజర్,
గొట్టిపాడుగ్రామం, ప్రత్తిపాడుపోస్టు, వయాగుంటూరు.

మెస్మరిజ మహాశక్తి

1. ఎవరేని కార్యార్థులయి వచ్చినచో వారిముఖము చూచినమాత్రముననే వారువచ్చినకార్యమును ఫలితమును చెప్పుట. 2. ప్రశ్నకు వచ్చినమనిషి రోగియైనచో, ఆరోగమిట్టిదని స్పష్టముగా చెప్పుట, ఆ రోగనివారణకు అనుకూలించు ఉపాయములు చెప్పుట. 3. హస్తరేఖలను చూచి, జాతకచక్రము తయారుచేయుట. పోస్టు ద్వారా

5 ప్రశ్నలకు సరియైన భావిఫలితములు వ్రాయుటకు రు 1-4-0.

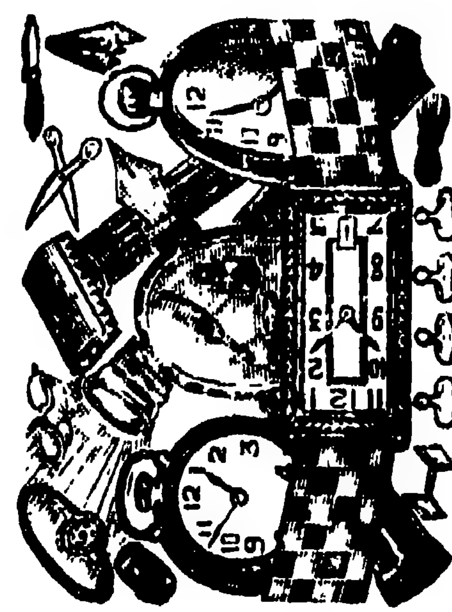
ద్వాదశభావఫలితములు పూర్తివివరములతో తెలుగులో వ్రాయుటకు రు 10

1 సం॥ ఫలితములు మాసవివరములతో వ్రాయుటకు రు 8-0-0

వి.పి. చార్జీ ప్రత్యేకము. జాతకచక్రముయొక్క నకలు పంపవలయును.

ప్రొ. శేఖరుగారు,
ది గ్రేటు మెస్మరిస్టు,
ఏలూరు, (ప. గోదావరి).

4 గడియారములు, 1995 ఫాన్సీవస్తువులు రు 1-4-0 మాత్రమే

సువాసనగల మా ఆటోరోజ్ 18 బుడ్లు ఒకసారి రు 1-4-0 లకు కొనువారికి ఉచితముగా డమ్మీరోల్డుగోల్డు రిస్టువాచ్, రైల్వే డమ్మీపాకెట్‌వాచ్, సేఫ్టీరేజరు, బ్రష్, సబ్బు, అద్దము, దువ్వెన, సిగరెట్టుకేసు పెట్టె కేసు, ఫౌంటెన్‌పెన్, పెన్, కత్తెర, తాళపుచేతులగొలుసు, పెనసలు బ్రూచ్, 1200 అడుగుల ఫోకస్‌గలటార్చిలైట్ లేక 5 సం॥ గ్యారంటీ "బి" టైంపీస్ మున్నగునవి యొసంగబడును. తపాలాచార్జీ, ప్యాకింగుకు రు. 0-14-0 అదనము.

Oriental Fancy Stores, (Sec. 5.) P. B. No. 12204, Calcutta.

శ్రీమద్భగవద్గీత

(టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ వివరణ సారాంశ సహితము)

శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు

చిరకాలము శ్రమించి, టీకా, తాత్పర్య, విశేషార్థ వివరణ, సారాంశములను స్వయముగా, స్వోపజ్ఞముగా రచించియున్నారు. 650 పుటలు ఖద్దరు బైండు. వెల ఒకరూపాయి.

పో. బా. నెం. **212** టెలిఫోన్ నెం. **2544**

ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు.

కోయిల

ఇది పక్షిజాతులలో గాయక శిఖామణి. దీనిగానమున కానందింపని జీవి యుండదు. అంత లోకోత్తరమైన కంఠ మాధుర్యము దీనికి గల్పించుటలో సృష్టి కర్తయొక్క నైపుణ్యమే తేటతెల్లమయ్యెడినిగదా! దీనిదగ్గఱ నింకొక విలక్షణమైన చాకచక్యము గలదు. ఇది తన కన్నసంతానమును కాకులచే బోషింపఁజేయును. కనుకనే దీనికిఁ బరభృత మని వ్యవహారము. ఈవిషయమును ప్రాత్యక్షికముగాఁ జూచినట్లు మహాకవి కాళిదాసు శాకుంతలములో,

శ్లో. స్త్రీణా మశిక్షితపటుత్వ
మమానుషీషు
సందృశ్యతే, కిముత ! యాః
ప్రతిబోధవత్యః !
ప్రాగ న్తరిక్షగమనాత్
స్వ మపత్యజాత
మన్యై ర్ద్విజైః పరభృతాః
ఖలు పోషయన్తి !

అని చెప్పిన శ్లోకార్థము బోధపఱచుచున్నది. ఆఁడుకోయిలలు ప్రసవకాలమునఁ గాకిగూఁటిలో గ్రుడ్లు పెట్టి, యంతకుమున్దు కాకి పెట్టియున్న గ్రుడ్లను బాఱవేయునఁట. కాకి, యవి తనగ్రుడ్లే యనుభ్రాంతితో వానిని పొదిఁగి, పిల్లలఁ జేసి, పెంచి, పోషించునఁట. ఱెక్కలు వచ్చి యెగిరి పోఁగలశక్తి వచ్చిన దనఁగానే యప్పుడు కోయిలపిల్లలు కూయఁగా, ఆధ్వని విని, యవి తనకూఁత కా దని, పెంచిన ప్రేమ గూడ లేకుండ వానిని దనగూఁటినుండి తన్ని వేయునఁట. ఱెక్కలు వచ్చినవి గావున గోయిలపిల్ల లెగిరిపోవునఁట. తల్లికోయిలలు, కాకులు తమపిల్లలను దఱిమివేయునంతవఱకును దూరమునుండి తమసంతానమును జూచి యానందించుచు, అవి తఱిమివేయఁగనే తమపిల్లలను దగ్గఱఁ దీసికొనునఁట. కనుకనే కాళిదాసు, స్త్రీలకు సంతానమును బోషింపఁగల శక్తి యొకవిలక్షణమైన దనియు, అది యొకశిక్షణమువలన వచ్చునది గా దనియు, అట్టిది వివేకవిశిష్టమైన మనుష్యజాతియందే గాక తదితరమైన పక్షిజాతిలోఁ గూడ నున్న దనియు, నందులకు నిదర్శనముగా వాఁడు కోయిలలు తమకన్నసంతానమును గాకులచేఁ బోషించుచున్న వనియు సృష్టివైచిత్ర్యమున కబ్బురపడినాఁడు.

తోడేలు

ఇది యారణ్యకమైన యొక ఘాతుక మృగము. దీని కన్నుప్పుడెల్ల నోరు తెఱిపిడిపడదఁట. అందులకై యది నోట రాయి గఱచుకొని, జీవము దొరకినపు డారాతిని విడిచి యాజీవమును బట్టుకొనునఁట. సాధారణముగా నిది రాత్రిపూఁట గొఱ్ఱెలు, మేఁకలు మంద చేరినచోటికి వచ్చి వానిని జంపి యీడ్చుకొని పోవుచుండును. గొఱ్ఱెల కాఁపరి మఱునాఁడు తనజీవము కనఁబడక పోఁగా జాడఁబట్టి తోడేలు విడిచిన రాతిని జూచి తోడేలే జీవమును వేసికొని పోయిన దని నిశ్చయించుకొనును. తోడేలి కన్నుప్పుడెల్ల నోరు తెఱిపిడి పడ దను రహస్యమును వెల్లడించిన సృష్టితత్త్వవేత్త గొఱ్ఱెలకాఁపరి.

బల్లి

ఇది గృహజంతువు. నిత్యము మనము మనయిండ్లలోఁ జూచుచునే యుందుము. దప్పి యైనపు డిది నీళ్లు త్రాగదఁట. పైనుండి తపుక్కునఁ గ్రిందఁ బడునఁట. పడఁగానే దీనికి దప్పి తీఱునఁట. మనము చూచుచుండఁగా నెన్నోమాఱులు పడుచుండును గాని యది దాహనివృత్తి కనునది క్రొత్తగా వినువారి కాశ్చర్యము పుట్టింపక పోదు. ఆశ్చర్య మగును! మండు వేసవిలోఁ గొండనెత్తముపైఁ జీమలు మున్నగు సూక్ష్మజీవులు పాఱాడుచుండునుగదా! పాతాళజలములు లేమితోఁగూడ నెండిపోవు నాకాలములో నాసూక్ష్మజంతువులకు దాహనివృత్తి యెట్లగుచున్నదో! అస్పష్టరహస్య మేకదా!

మఱియు, పిల్లిని మోసగించుటకు బల్లి యొకయుక్తి చేయునఁట. పట్టుకొనుటకు వీలుగాని యేదో యొకయెత్తు ప్రదేశమున బల్లి యున్నపుడు దాని నెట్లయినఁ బట్టుకో వలె నని పిల్లి తదేకదృష్టిలోఁ గాచుకొని యుండును. పిల్లి దృష్టిని గనిపట్టి బల్లి తోఁక యాడింపసాగును. బల్లి కదలకుండ నున్నపుడు పట్టుకొంద మని పిల్లి యాఁటలు పుచ్చుకొనుచు నుండును. అట్లు బల్లి తోఁక యాడించుచు నుండఁగా నుండఁగాఁ దోఁక తునిఁగి క్రిందఁ బడును. క్రిందఁ బడి యది కొట్టుకాడుచుండును. అంతట దొరకెఁ గదరా యని పిల్లి క్రిందికిఁ జూచి యాయాందోళనలో నుండుసరికి ఇదే సమయ మని బల్లి తప్పించుకొని పాఱిపోవుచున్నది. వెంటనే బల్లికి విఱిగిన తోఁక యథాప్రకారముగాఁ బెరుఁగునఁట. ఇట్టి దృశ్యమును మనము చూడకపోలేదు. కాని దాని తత్త్వముమాత్రము మనకుఁ దెలియదు.

ఊసరవెల్లి

'తొండ ముదిరి యూసరవెల్లియైనదఁట' అని చెప్పికొనెడి సామెతనుబట్టి తొండయే యూసరవెల్లి యగుచున్న దని తేలుచున్నది. వాడుకగూడ నిట్టిదియే కాని ఊసరవెల్లి యనునది యొక ప్రత్యేకజీవియని దాని తత్త్వమును సాక్షాత్తుగాఁ జూచినవారు చెప్పిరి. ఊసరవెల్లి యనునది యెఱుపువర్ణమునకుఁ దిరిగి మసలిదిగాఁ గనఁబడునదియేయని మన తాత్పర్యము. కాని చిన్నప్రాయములోను — నున్న యూసరవెల్లిని జూచివా మని కొందఱు చెప్పుదురు. ఊసరవెల్లి యొక్క యెఱుపువర్ణములోనే కాక యది తన యిష్టము వచ్చిన వర్ణములలోని కప్పటప్పటికి మాఱుచుఁ గనఁబడునఁట. మనము చూచుచుండఁగనే యొకమాఱు నల్లగాను, వెంటనే యెఱ్ఱగాను, అవెంటనే యాకుపచ్చగాను, తర్వాతఁ దెల్లగాను నీవిధముగా నొకనిమిషములోనే మాఱిపోవుచుండునఁట. అది యట్లు మాఱుట చూడఁగా దాని మనోవికారపరి

భావమే కారణముగా నుండవచ్చును. మనోభావములు రసానురూపముగఁ బరిణమించునపుడు తత్తద్రసనూచకముగాఁ బై కట్లు కానవచ్చునేమో యని తోఁచెడిని.

మఱియు దానిచేష్టలను జూచినవారు చెప్పుదురు, అత్యాశ్చర్యజనకము లని. దాని కన్నులు తలచుట్టు తిరిగి వచ్చునఁట. ముందు భాగమున నున్న కన్నుల నంతలో మెచ్చిన గుంటలోనికిఁ ద్రిప్పుకొని వెనుక వెనుకకుఁ బరుగెత్తునఁట. ఇష్టము వచ్చినట్లు కన్నులను మీఁదికిఁ, బ్రక్కలకు నెక్కడికి కనుకొనిన. నక్కడికిఁ ద్రిప్పుకొని తన కనుపాలముగాఁ బ్రవర్తించునఁట. ఇది ప్రత్యక్షముగాఁ జూచినవారు చెప్పిన విషయము గాని యుక్తిది గాదు. ఇట్లజ్ఞాతము లైన విషయము లింకెన్ని యున్నవో!

పాము

పామునకుఁ జక్షుశ్శ్రవ మని పేరు; అనఁగాఁ గన్నులే చెవులుగా నుపయోగించుకొనునది యని యర్థము. దీనిని బట్టి చూడఁగాఁ బాములకుఁ గన్నులు తప్ప వేఱే చెవులు లే వని తెలియఁబడుచున్నది. అగుచో వినుటకును, జూచుటకును నొకటే యింద్రియ మెట్లు పని చేయుచున్నదో యనునదియే యిట నాశ్చర్యము! ఎంత తిన్నగా మాటాడినను వినెడివారినిగూర్చి 'పాముచెవు' లని చెప్పెడి సామెతవలనఁ బాములకు వినికి యెక్కువ యని తెలియఁబడుచున్నది. దర్శన శ్రవణముల కొకటే యింద్రియముగదా! దీని కింత వినికి యెట్లబ్బినదో! నేత్రేంద్రియము పని చేయునపుడు శ్రవణేంద్రియ మే మగునో! శ్రవణేంద్రియము పని చేయునపుడు నేత్రేంద్రియ మే మగునో! ఏకకాలముననే యొకటే యింద్రియము రెండు విధములైన పనులను జేయును గాఁబోలు! ఉభయేంద్రియసమ్మేళన మెట్లమర్పఁబడినదియో యదియే తెలియరాని సృష్టిరహస్యము!!

పాము, కాటువేయునపుడు తల క్రిందికిఁ ద్రిప్పివేయు ననియు, పామునకు గ్రుడ్లు పెట్టినతర్వాతఁ గన్నులు గానరా వనియుఁ, బ్రసవించి యుండుటచే నాఁకటిమంట యధికమై యాహారమును గానక యది తన గ్రుడ్లను—, గ్రుడ్లు పిదిలి పిల్లలైనతర్వాతఁ దనయొద్దఁ బాఱాడు పిల్లలను భక్షించు ననియుఁ—, దల్లిపాము భక్షింపఁగాఁ దప్పించుకొనునవియే ప్రపంచములోఁ గాన్పించు సర్పము లనియు — మనము సాధారణముగా వినియుందుము.

పులి

ఇట్లే పులులు మున్నగు క్రూరజంతువులు కూడఁ బ్రసవించినతరువాతఁ గన్నులు గానరాక యాఁకటిమంటచేఁ దమయొద్దఁ దిరుగాడు తమకన్నసంతానమునే భక్షించు నని చెప్పుదురు. ఇవ్విధముగా వీనిని సృష్టించుటలోఁ గల రహస్యమును గమనించినచో లోకానుగ్రహకాంక్ష గల సృష్టికర్తయొక్క సాధుసంరక్షణదీక్ష తేటతెల్ల మయ్యెడిని గదా! ఇట్లు గాక పుట్టినవెల్ల జీవించిన పక్షమున సాధుజీవులకు నిలువ నీడ యుండ దేమో!

పులి కొక్క నియమ మున్నదఁట. అది యుత్తరపుఁ దలాఁపిగాఁ బరుండిన జీవిని ముట్టదఁట. ఈరహస్యము తెలిసిన యొక కూఁగుఁడు పులినోటనుండి తప్పించుకొని వచ్చెను. అతఁడు మునిమునిచీఁకటిలోఁ గొండకుఁ బోవుచుండఁగా అల్లంతదూరము నుండి పులి గాండ్రించుచు వచ్చుచుండెనఁట. ఇఁకఁ దప్పించుకొనుటకు వీలు గాదని వాఁడు ఉత్తరపుఁ దలాఁపిగాఁ బరుండెనఁట. పులి వచ్చి మూర్కొని యేమనక యావల వెళ్లి పోయెనఁట. అవల వాఁడు తప్పించుకొని యూరఁ బడి యాసమాచార మందఱికిని జెప్పెను.

చెదలు

ఈ జాతిపురుగులు పుట్ట పెట్టుచుండును. ఇవి నీటిసంబంధ మేమాత్రమును లేని యెత్తైనమేడలమీఁద సయితము తేమ మన్ను తెచ్చి పుట్ట పెట్టుచుండుట మనము చూతుము. కాని యట్టి యట్టి ప్రదేశములలో సయితము వానికిఁ దేమమన్ను దొరకుట యనునదియే యాశ్చర్యము. వేదపురుగులకుఁ దలఁచుకొనినచోట్ల నెల్ల మన్ను తేమ యగునట్లు లోకానాక సందర్భమున బ్రహ్మవర మొసఁగెనఁట. ఆ విషయము యజుర్వేదములోఁ గలదు. విస్తరభీతిచే అమంత్ర భాగ ముదాహరింప మాన నయ్యె.

కొండచిలువ

ఇది యొక మంపు గల జంతువు. కదలమెదల లేనిది. ఇట్టి దీని కేదో యొకరకముగా నాహారము పెట్టవలసిన భారము సృష్టికర్తపై నున్నది గనుక నప్రయత్నముగనే యాహారము దొరకునట్లు దీని కాయా జీవుల కంఠధ్వని గల్పించిన వాఁడు. ఇది తనప్రాంతములకు వచ్చిన జీవులను బసి పట్టి, కనుఁగొని, తా నచటికిఁ బోలేదు గనుకఁ దన దగ్గఱ కవి వచ్చుటకుఁగా నాయాజంతువు లఱచినట్లే యఱచి, యవి తమ జాతిజంతు వేదో యెక్కడనో యుండి యఱచుచున్న దని యాధ్వని వచ్చినచోటికే వచ్చి యిటు నటుఁ జూచుచుండఁగనే యొక్కమాటుగా వానిని మ్రింగివేసి యరుగు దలకై యక్కడ నున్న చెట్టునకుఁ జుట్టుకొని బిఱ్ఱబిగియునఁట. మ్రింగిన జంతువు లోపలఁ బెళపెళ విఱిగి నమలిన ట్లగునఁట. ఇది మనుష్యులనుగూడ మనుష్యకంఠస్వరముతో సంజ్ఞచేసి దగ్గఱకు రాఁగా మ్రింగివేయునఁట. తోడిమనుష్యులను గొండచిలువనోటఁ గొట్టి విలపించినవా రెందఱో కలరు. కొండచిలువకు నానాజీవుల కంఠస్వరమును గల్పించుట సృష్టిరహస్యముగదా!

విషదర్శనముచే జంతువులకు గలుగు వికారములు

విషము కడుపులోనికిఁ బోయిన తరువాత నది వికారపెట్టి ప్రాణాంతము గలిగించు ననుసంగతి యందఱికిని తెలిసినదియే. కాని విషదర్శనమాత్రముచేతనే కొన్ని జంతువులకుఁ గొన్నివికారములు గల్గు ననునది క్రొత్త. అట్టి జంతువులకు

ఆరోరావారి ఉగాది కానుక --- "అమ్మ"

తన ఏకపుత్రుడు ఐ. సి. యస్. ఆఫీసరు- కావలెనని కలెక్టరు ఆఫీసు గుమాస్తా కోరిక.

వెనుకముందు చూడకుండా దబ్బు ఖర్చుపెట్టెను!

ఉన్న ఒక్క ఇల్లుకూడ అమ్మివేసెను!

మంచి రాబడివచ్చే ఉద్యోగమును గోల్పోయెను:

విధికృతము జరిగిరును.

ఫలితము:

తల్లిదండ్రుల మఱచి

దుబారా ఖర్చుచేయు పుత్రుడు

ఎటుల — ఎందులకు

సమాధానమునకు

ఆరోరావారి

తెలుగు సాంఘిక చిత్ర రాజము

"అమ్మ" (హోం కమింగ్)

కై వేచి యుండుడు.

నవీన్ ఫిలిమ్సువారు తయారుచేసిరి

మాతృప్రేమ, భక్తివిశ్వాసములున్న భార్య విద్యుక్తధర్మము చాటు ఆదర్శప్రాయమైన కథ.

ప్రతివాని జీవితమున నిత్యము సంభవించుచుండు సహజచర్య లిందు ప్రదర్శింపబడినవి.

డైరెక్టరు:— నిరంజనపాల్

కుమారి నాళం అమృతం భరతనాట్యము

నటీనటులు:—లక్ష్మీరాజ్యం, రాజకుమారి, కాశీనాథుని, కుమారి నాళం అమృతం

తెలుగు సంవత్సరాది దినోత్సవమున ఆంధ్రదేశమున విడుదల.

DISTRIBUTED BY:—

Aurora Film Corporation,

66, Armenian Street G. T., MADRAS

"ఆర్. కృష్ణా పరిమళ చెక్కపొడి" (రిజిష్టర్డు నెం. 3361)

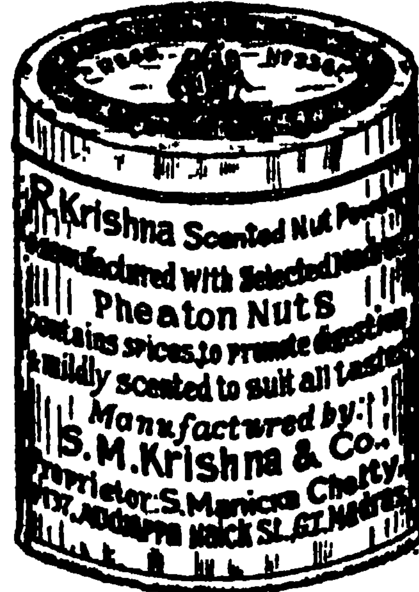
నోటియందుగల్గు దుర్వాసన పోగొట్టి మీకు ఆనందమును చేకూర్చుటలో అద్వితీయమైనది.

50 చిన్నపొట్లముల పాకెట్టు
1 కి 0-2-6
144 పాకెట్ల గ్రోసు రు. 31

50 చిన్న స్పెషల్ పొట్లముల పాకెట్టు 1 కి 0-3-0
144 స్పెషల్ పాకెట్లుగల గ్రోసు
1 కి 24-12-0.

అర్ధశేరు టిన్ను 1 కి 0-4-0
144 టిన్లుగల గ్రోసు 1 కి 31-8-0

సువాసనసున్నం కంకుచే తయారుచేయబడినది
సీసా 1 కి 0-2-0
144 సీసాలుగల గ్రోసు 1 కి 13-8

సమస్త సుగంధద్రవ్యములు చేర్చబడినవి. మీకందరికి అందుబాటులో నుండునట్లు చిన్నపొట్లముల లోను, డబ్బాలలోను యేర్పర్చబడినది. శాంపిలుకు నేడే వ్రాయుడు.

వివరములకు :— **యస్. యమ్. కృష్ణా అండ్ కంపెనీ,**
1/137, ఆదియప్పనాయక్ వీధి, జి. టి., మద్రాసు.

మా చెక్కపొడి అమ్ముటకు యేజంట్లు కావలెను.

బసవపురాణము

గ్రంథకర్త : పాలురికి సోమనాథకవి

పరిష్కర్త : వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

వెల రూ. 2-8-0.

పంద్రెండవ శతాబ్దమున వెలసిన శైవమత ప్రతిపాదకమగు ద్విపదకావ్యము. ఇందు శైవమతోద్ధారకు డగు బసవేశ్వరునియు, తత్పూర్వులు తత్సమకాలీనులునగు శివభక్తులయు చరిత్రములను తపాకులు మనసుకరగినట్లుగను, కవి వర్ణించినాడు. గ్రంథము భిన్న భిన్న మండలములకు చెందిన పెక్కు తాళపత్ర మాతృకలతో సరిమాది పరిష్కరింపబడినది. పాఠాంతరములు సూచింపబడినవి. పరిష్కర్త రచియించిన అమూల్యమగు పీఠిక (129 పుటలు) ఇందు గలదు.

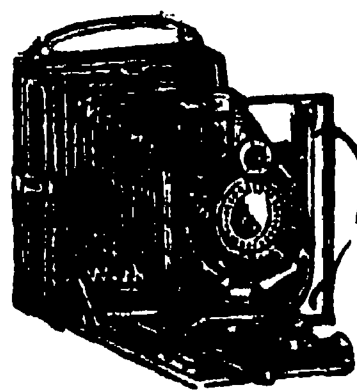
శతకమంజరి (భక్తి సంపుటము)

వృషాధిప ; సర్వేశ్వర ; దేవకీనందన ; రఘువీర; నారాయణ; కాళహస్తీశ్వర ; దాశరథి ; రామతారక ; రంగశాయి ; రామచంద్ర శతకములు ఇందుగలవు. శతకకవుల చరిత్రలు పీఠికలయందు వివరింపబడినవి. వెల రూ. 1-8-0 విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 0-4-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, పో. బా. నెం. 212, మదరాసు.

పూబాపండుగకు తగ్గింపుధరలు

బాక్సు కెమేరా రు. 1-4-0 మాత్రమే

దీనిని అతిసులభముగా ఉపయోగించి, క్రొత్తవారు గూడ 2¼" × 1⅝" సైజుఫోటోలను చాల మంచివి తీయవచ్చును. ఖరీదు బాక్సు కెమేరా 1 నెం. రు 1/4/-2 నెం. రు 2/- మడతపడునది (బొమ్మలో ఉన్న మాదిరి) రు 3/- శ్రేష్ఠమైనది. రు 4/8/- ప్యాకింగుపోస్టేజి 10 అణాలు. ప్రింటింగు కాగితములు 12, ఫిల్ము, వాడే విధానము తెలియపరచు పుస్తకము, కెమికల్సు ఉచితముగాపంపబడును.

Eastern Trading Coy, P. B. No. 12204, Calcutta (See No. 5)

శ్రీ మల్లికార్జున

పండితారాధ్యచరిత్ర

(శైవమత ప్రతిపాదకమగు ద్విపద కావ్యము)

ఇంవలి పీఠిక కొన్నివందల పేజీలు గలది.

పాల్కురికి సోమనాథకవి రచితము

పరిష్కర్త :

డాక్టర్ చిలుకూరి నారాయణరావుగారు

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలపెట్టె 212, మదరాసు.

గలిగిన విశ్వాదములనుబట్టి యన్నాదులలో విష మున్నదని గమనించి, యట్టివిషజుష్టాన్నమును బరిత్యజింపవలె నని విషపరీక్షకై రాజులయొద్ద జంతువులను నిజభవనములలోఁ బెంచవలె నని రాజనీతియందుఁ జెప్పఁబడి యున్నది.

విషమును జూచినమాత్రముచేతనే చిలుకలు, కూకురు గుడ్డగి పిట్టలు, గోరువంకలు గట్టిగ నఱచునఁట. హంసలు కాళ్లు తడఁబడి నేలపైఁ బడిపోవునఁట. వెన్నెలపులుఁగు లాయాసముఁ జెందునఁట. విషము కంటఁ బడఁగానే చకోరపక్షికిఁ గన్నులు తెల్లనగునఁట క్రౌంచపక్షికి మద మతిశయించునఁట. పావురములు, కోవెలలు, కోళ్లు, చక్రవాకపక్షులు విషదర్శనమాత్రముచేతనే ప్రాణములు విడుచునఁట. పిల్లి భయపడి వణఁకునఁట. కోఁతి వెంటవెంట మలము విడుచునఁట. నెమలి పురి విచ్చి యానందించునఁట. ఈవిషయము అష్టాంగహృదయము సూత్రస్థానము ౭-వ యధ్యాయములో

శ్లో. ఉత్క్రోశన్తి చ దృష్ట్వైత
ఛ్ఛుక దాత్యూహ సారికాః,
హంసః ప్రస్ఖలతి, గ్లాని
ర్జీవంజీవస్య జాయతే.
చకోర స్యాక్షివైరాగ్యం,
క్రౌంచస్య స్యా న్మదోదయః,
కపోత పరభృ ద్దక్ష
చక్రవాకా జహ త్యసూన్.
ఉద్వేగం యాతి మార్జార,
శ్శకృ న్ముంచతి వానరః,
హృష్యే న్మయూర స్త ద్దృష్ట్వా....

అని చెప్పఁబడినది.

తరు గుల్మ లతాదులకు దోహదములు

తరు గుల్మ లతాదులు వానివాని ఋతుకాలములయందుఁ బుష్పించుటయు, ఫలించుటయు సృష్టిలో సర్వసాధారణమైన విషయమే కాని యకాలమునందైనను వలసినప్పుడెల్లఁ గొన్ని వృక్షజాతులు పుష్పించునట్లు చేయవచ్చునఁట. అట్లు చేయుక్రియకు దోహదక్రియ యని పేరు. ఆదోహదము స్త్రీలే చేయవలయునఁట. అది యొక్కొక్క చెట్టున కొక్కొక్క విధముగా నుండును.

ఆవిషయ మీక్రిందిశ్లోకమువలనఁ దెలియనగును.

శ్లో. స్త్రీణాం స్పర్శా త్ప్రియంగు
ర్వికసతి, వకుళ స్సీధుగండూష సేకాత్,
పాదాఘాతా దశోక
స్తిలక కురవకౌ వీక్షణాలింగనాభ్యామ్,
మందారో నర్మవాక్యాత్,
పటు మృదుహసనా చ్చంపకో, వస్త్రవాతా
చ్చూతో, గీతా న్నమేరు
ర్వికసతి చ, పురో నర్తనా త్కర్ణికారః.

అనఁగా — ప్రేంకణపుఁ జెట్టు స్త్రీ చేతితో ముట్టుకొనినచోఁ బుష్పించును. పొగడచెట్టు పుక్కిటినిండఁ గల్లు దీసికొని యుమిసి తడిపినచో వికసించును. అశోకవృక్షము కాలితోఁ దన్నినచోఁ బూయును. బొట్టుగచెట్టు స్త్రీలు దృష్టిపెట్టి చూచినచోఁ బూయును. ఎఱ్ఱగోరంట స్త్రీ లాలింగనము చేయఁగనే పుష్పించును. మందారవృక్షము స్త్రీ లెదుట నిలిచి ప్రియభాషణము లాడినచోఁ బుష్పించును. సంపెఁగచెట్టు స్త్రీ లెదుట నిలిచి కొంచెము గట్టిగా సుకుమారముగా నవ్వినచోఁ బూయును. మామిడిచెట్టు నోటితో నూఁదినచోఁ బుష్పించును. సురపొన్న చెట్టు స్త్రీలు తనయెదుట గానము చేసినచోఁ బుష్పించును. కొండగోఁగుచెట్టు తనయెదుట స్త్రీలు నాట్యము చేసినచోఁ బుష్పించును. ఈదోహదములు ప్రబంధనాయిక లుద్యానవనములలోఁ జేయుచుండునట్లు ప్రబంధములలోఁ జదువుదుము. (ఈ దోహదములు మతాంతరములచే భిన్నభిన్నములుగాఁగూడఁ గలవు.)

సృష్టిలోఁ గొన్నివస్తువులకుఁ బరస్పర సంపర్క ముత్కర్షకముగాను, గొన్నిటి కపకర్షకముగాను నుండు ననునది ప్రత్యక్షానుభవమే. అందుచేతనే లోకము విధినిషేధములతో ననేకనియమ నిబద్ధమై యున్నది. విధి నిషేధములను బాటింపనివాఁడు కలిగెడి పరిణామము చివర కనుభవైకవేద్యము గాకపోదు. అందులకే 'ఉచిత మనుచితం వా కుర్వతా కార్యజాతం పరిణతి రవధార్యా యత్నతః పండితేన' అని పరిణామమును జూచుకొని పాటుపడవలె నని శ్రేయోభిలాషులు హితబోధ చేసిరి.

ఒకచో నొకదానిమ్మచెట్టునకు కోఁతుల బాధపడఁజాలక చుట్టును వెదురుదబ్బలతో నల్లక మల్లించిరి. కోఁతులబాధ తప్పినది గానఁ జెట్టు గుబురుగా సాగి చుట్టు — అల్లిన యల్లకమునిండ నిండుకొనెను. కాని పూఁత, పిందె యేమియును లేదు. ఆ వెదురుబద్దల సందులలోనుండి వెలుపలికి వచ్చినకొమ్మలకు మాత్రము పూలు,పిందెలు, కాయలు పుష్కలముగా నుండెను. ఇట్లుండుటకుఁ గారణమేమా? యని యూహించి, యాచెట్టునకు వెదురుతోడియావరణము కిట్టింపు గాదేమో యని యాయావరణము తొలఁగించిరి. తరువాత నెప్పటివలెఁ గోఁతులు తినఁగా మిగిలిన ఫలితము దక్కెను. కాన వృక్షాదులకును సంపర్కదోషము లేకపోలే దని మనము గుర్తింపనగును. 'కాకరకు కంపు గిట్టదు. పొట్లకు పొరుగు గిట్ట' దను సామెత మనము విననిది గాదుగదా!

వంకాయలు చేటలో వేసినచోఁ గను కెక్కుననియు, ఎంతసాగెడి గోదుమలలైనను మిరపకాయల సంపర్కము సోఁకినచో సాగవనియు నీమొదలుగాఁ గల పదార్థవిజ్ఞానమును దెలియఁజేయు విజ్ఞాన గురువులు వంటయింటిలో వంటకము చేయు నారీమతల్లులు.

స్థాలీపులాకన్యాయమున నింతవట్టు వివరింప నయ్యెను. ఇట్టి సృష్టి రహస్యము లింకెన్ని యున్నవో! అట్టివాని నెల్లఁ బెద్దలవలన వినఁగల్గుదుముగాక.

గవర్నరుజనరలు - కార్యనిర్వాహకవర్గము

వారిచరిత్ర (౧౭౭౩-౧౯౩౫)

భావరాజు సత్యనారాయణగారు

౧౭౭౩ లో బ్రిటిషుపార్లమెంటు వారిచే అంగీకరింపబడిన రెగ్యులేటింగు చట్టము (Regulating act of 1773), ఈస్టిండియా కంపెనీవారి పరిపాలనలో చాలమార్పులు కలుగజేసెను. వాటిలో ప్రధానమైనది గవర్నరుజనరలుపదవి శంకుస్థాపన. నూతనముగా సృష్టింపబడిన యీ గవర్నరు జనరలు, ఇతని కార్యనిర్వాహక వర్గము యేకమై కంపెనీ యొక్క పరిపాలనాబాధ్యత నంతటినీ వహింపవలసి వచ్చెను. అప్పటి గవర్నరు జనరలు బెంగాలునకు మాత్రమే ప్రభువు. మదరాసు, బొంబాయి రాజధానులపై స్వల్ప అధికారముమాత్రమే కలదు.

రెగ్యులేటింగుచట్టము ప్రకారము గవర్నరు జనరలుకు ప్రత్యేకము ఏమాత్రమూ చెప్పుకొనదగినంత అధికారము లేదు. పరిపాలనావిషయములలో ప్రతి అంశమునందును గవర్నరు జనరలు, కార్యనిర్వాహక వర్గము కలసి పనిచేయవలసివచ్చెను.

ఆరోజులలో గవర్నరు జనరలుకు ప్రత్యేక అధికారముల నిచ్చుటకు పార్లమెంటువారు భయపడిరి. అట్లు చేసిన గవర్నరు జనరలు ఆరువేల మైళ్లదూరముననుండి తన యిష్టము వచ్చినప్రకారము నిరంకుశపరిపాలన సాగించునేమోయని పార్లమెంటువారుద్దేశించిరి. అందుచేత పరిపాలనాధికారములన్నిటినీ, గవర్నరు జనరలు సిండుసభలో విచారించి వారి యనుమతిచొప్పున నిర్ణయింపవలసినదిగా చట్టమునందు విధింపబడెను. కంపెనీ పరిపాలనకిందనున్న రాజ్యములో న్యాయమును విచారించుటకుగూడ గవర్నరుజనరలును అతని కార్యసభవారిని గలిపి న్యాయసభగా నిరూపింపబడెను. ఈ రీతిగా ఆదిలో ప్రత్యేకముగా అధికారశూన్యుడైన గవర్నరు జనరలు, రానురాను, అనేకప్రత్యేక అధికారములను ఎట్లు పొందెనో తెలిసికొనుట రాజకీయవిద్యార్థుల కెల్లరకు, పౌరులు కాదలచిన ప్రతివ్యక్తికీ, చాల ముఖ్యమైనవిషయము.

నూతన రాజ్యాంగమున, గవర్నరు జనరలుకు ఒసంగబడిన ప్రత్యేక అధికారములనుగాని, విచక్షణాధికారములనుగాని, ప్రత్యేక బాధ్యతలనుగాని, విమర్శించి చూచినచో, ౧౭౭౩ నుండి, గవర్నరు జనరలు అధికారము ఎట్లు అభివృద్ధి చెందినదో బోధపడును. తొలుత పార్లమెంటు వారు చట్టమునందు శాసించినది యొకటి; క్రియాకలాపములో చేకూరినది మరియొకటి. దాని మూలమున చట్టమురీతి యెట్లుండినను, గవర్నరు జనరలుకు భారతదేశ పరిపాలనలో ప్రాముఖ్యము, అగ్రస్థానము లభ్యమయ్యెను.

రెగ్యులేటింగు చట్టమున్నందు మొదటి గవర్నరు జనరలు, కార్యనిర్వాహకవర్గము వారి పేర్లుకూడ నిర్ణయింపబడెను. అప్పుడు బెంగాలు గవర్నరుగా నుండిన వారన్ హేస్టింగ్సును (Warren Hastings) మొదటి గవర్నరు జనరలుగా నియమించిరి. మొదటి కార్యనిర్వాహకవర్గపు సభ్యులు నలుగురు- జనరల్ క్లావరింగ్ (General Clavering), కలనల్ మాన్సను, (Colonal Manson), బార్వెల్ (Barwel), ఫిలిప్ ఫ్రాన్సిస్ (Philip Francis) ప్రభృతులు. గవర్నరు జనరలు సెలవుతీసికొన్నను, ఉద్యోగమునకు రాజీనామానిచ్చినను, లేక ఉద్యోగమును చాలించుకొనినను ఆపదవికి మరియొకనిని నియమించువరకు, ఎక్కువ అనుభవము గల కార్యనిర్వాహక వర్గపు సభ్యుడు, గవర్నరు జనరలుగా పని చెయ్యవచ్చును.

మొదట గవర్నరు జనరలుకు, కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు ఒకరి

ది సౌత్ ఇండియా కో-ఆపరేటివ్

ఇన్ష్యూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్

హెడ్డాఫీసు:— మదరాసు.

[కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఆక్టుననుసరించి రిజిస్టరైనది]

ప్రెసిడెంటు:

గా|| శ్రీయుత వి. రామదాసు పంతులుగారు, బి. ఏ., బి. యల్.

దినదినాభివృద్ధి

సంవత్సరము	చేరిన దరఖాస్తులు		జారీచేసిన పట్టాలు	
	సంఖ్య	మొత్తము	సంఖ్య	మొత్తము
1932—33 (15 నెలలు	909	8,74,100	637	6,33,500
1933—34	1072	8,96,950	816	6,66,850
1934—35	1439	11,77,100	1067	8,62,350
1935—36	1753	14,16,750	1357	10,99,150
1936—37	1935	15,92,450	1477	12,04,375
1937—38	2866	24,99,175	2276	19,75,225

ప్రశంసనీయమైన ఈ అభివృద్ధిద్వారా కంపెనీపట్ల ప్రజలకు గల విశ్వాసము, కో-ఆపరేటివ్ ఇన్షూరెన్సు పాలసీల సౌకర్యములు వెల్లడియగుచున్నవి. ప్రీమియంరేటు చాలతక్కువ. ద్రవ్యమును కూడబెట్టుకొనుటకు తగిన సదుపాయములు తదితర కంపెనీలలోలేనివి ఇందుగలవు.

భారత ప్రభుత్వమువారివద్ద **2** లక్షల రూ. డిపాజిటు చేయబడెను.

ఎక్కువ ధనార్జనమునకు అనుకూలమైన ఏజన్సీ షరతు లిందుగలవు.

వివరములు కోరువారు ఈక్రింది ఎడ్రసుకు వ్రాయవచ్చును:—

వి. వెంకటాచలం, యం. ఏ., బి. యల్.,
కార్యదర్శి.

కొకరికి పడకపోవుట తటస్థించెను. దానివలన పరిపాలనకు చాల నష్టము కలిగెను. రెగ్యులేటింగు చట్టమందున్న లోపమే దీనికి కారణము.

గవర్నరు జనరలు బెంగాలుకు మాత్రమే ప్రభువుగా నిర్ణయింపబడినందున యితర రాజధానుల- బొంబాయి మదరాసుల- గవర్నరులు అతనిని లెక్కచేయరైరి. అటువంటి పరిస్థితులలో గవర్నరు జనరలు స్థితి ఏమియు బాగుండదయ్యెను. ఒక్కొక్కప్పుడు కార్యనిర్వాహక వర్గములో తనమాటలను సభ్యులు లెక్కచేయని పరిస్థితులు ఏర్పడెడివి. అనవసరముగా గవర్నరు జనరలుతో ఏదియోవిధముగా వివాదము తెచ్చుకుని కాలయాపన చేయుటకు సభ్యులకు వీలుగా నుండెడిది. పాపం! గవర్నరు జనరలుకు వారిని త్రోసిపుచ్చి ఏపని చేయుటకు అధికారము లేకపోయెను. నలుగురు సభ్యుల లోను ఇద్దరిటూ, ఇద్దరిటూ విడిపోయినప్పుడే తన ప్రత్యేకపుఓటును (Casting vote) ఉపయోగించుకొనుటకు వీలయ్యెడిది. కాని ముగ్గురు సభ్యులు ఎప్పుడూ అతనికి ప్రతికూలముగానే వుండెడివారు. అందులో ఫ్రాన్సిస్ అనునతడు హేస్టింగ్సుకు బద్ధవిరోధి. వారన్ హేస్టింగ్సు రెగ్యులేటింగు అక్టు కల్పించిన యీ కష్టాలకు ఆరు సంవత్సరములు ఓపిక పట్టెను.

౧౭౮౦ లో గవర్నరు జనరలు అధికారమును వృద్ధి నొందించవచ్చునని హేస్టింగ్సుకు కొంచెము ఆశ కలిగెను. మాన్సన్, క్లావరింగు సభ్యుల మరణము, ఫ్రాన్సిస్ లండను ప్రయాణము అతని స్థితిలో మార్పును కలుగజేయుటకు కారణములయ్యెను. వారిస్థానే నియమింపబడిన సభ్యులతో హేస్టింగ్సు సఖ్యపడి కొత్తఅధికారమును, పలుకుబడినీ, సంపాదించి శక్తిమంతుడయ్యెను. నందకుమారుని ఉరిశిక్ష గవర్నరు జనరలువల్లనే తటస్థించెనని ప్రజలకు తెలియవచ్చెను. దానితో అతని పేరుప్రతిష్ఠలు మారుమ్రోగెను.

౨

౧౭౮౪ లో ఇండియా చట్టము (Pitt's India Act) రెగ్యులేటింగు అక్టులోని కొన్ని లోపములను సవరించెను. అది కార్యనిర్వాహక వర్గపు సభ్యులు నలుగురు అనవసర మనియును, ముగ్గురు చాలు ననియును నిర్ణయించెను. ఆ ముగ్గురిలోను ఒకరు సైన్యాధిపతిగా నుండవలెననియు, గవర్నరు జనరలు తన ప్రత్యేకపు ఓటును ఎప్పటివలెనే ఉపయోగించుకొనవచ్చుననియు శాసించెను. సభ్యులు ముగ్గురే కనుక గవర్నరు జనరలు తన వోటును అవసరము వచ్చినప్పుడెల్ల ఉపయోగించుకొని, తన్మూలముగా తన అధికారమును, పలుకుబడిని అభివృద్ధి చేసికొనెను.

మరియు, బొంబాయి మదరాసు పరిపాలనావిషయములను పరిశీలించుటకు, గవర్నరు జనరలుకు, కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు కలిపి అధికారమొసగబడెను. ఈకొత్తచట్టము బొంబాయి ప్రభుత్వమువారుగాని, మదరాసు ప్రభుత్వమువారుగాని గవర్నరు జనరలు యొక్కయు, కార్యనిర్వాహకవర్గము వారియొక్కయు అనుమతి లేనిదే సంధి చేసికొనుటగాని, యుద్ధమునకు దిగుటకాని చేయరాదనియు, ఇక ఇతర విషయములందుగూడ యీ అధికారము వర్తించుననియు పిట్టు చట్టము శాసించెను. ఈ అధికార నిర్వహణములో, గవర్నరు జనరలు తన సభ్యులను వశపరచుకొన్నవాడగుటచే అతనికి రాజధానులపై ఎక్కువ పలుకుబడి సంప్రాప్తమయ్యెను.

ఈ సమయములోనే బ్రిటిషు పార్లమెంటువారు భారత రాజ్యాంగ వ్యవహారవిషయములలో గవర్నరు జనరలు ఇచ్చు సలహాలకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యము నిచ్చుట ప్రారంభించిరి. ఆరువేలమైళ్లదూరములో నుండుటచేతనూ, రాకపోకల సౌకర్యములు లేకపోవుటచేతనూ గవర్నరు జనరలు ఏమి వ్రాసినను, అదెల్ల పార్లమెంటువారికీ, డైరెక్టర్లకూ వేదవాక్యములయ్యెను. అందువలన ప్రభుత్వనిర్వహణములో తన తెలివితేటలను ఉపయోగించి, కార్యములను సాధించుటకు గవర్నరు జనరలు యత్నించెను. ఆపైన అతనికి చట్టమువల్ల లభించిన అధికారములు సున్నైనను లేనప్పటికీ, దేశకాల పాత్రములవల్ల, అప్పటిప్రత్యేకపరిస్థితులవల్ల ప్రత్యేకాధికారములు గలిగెను. ఈయధికారములే లేకపోయినచో హేస్టింగ్సు తరువాత వచ్చిన ప్రభువులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేసియుండకపోదురు.

3

౧౭౮౬లో గవర్నరు జనరలు కారన్‌వాలీసు ప్రభువు (Lord Cornwallis) తన అధికారగౌరవమును, స్థానబలిమిని నిలబెట్టుకొనెను. తను కోరిన కోర్కెలను పార్లమెంటు అంగీకరించినగాని గవర్నరు జనరలు పదవి తనకు అక్కరలేదని అతడు నిరాకరించెను. దానిమీద, రెగ్యులేటింగుచట్టములోని ముఖ్యమైన లోపము సవరింపబడినది. ఈసవరణ ప్రకారము కార్యనిర్వాహకవర్గపు సభ్యులను అత్యావశ్యకమైన, మిక్కిలి అవసరమైన సందర్భములయందు త్రోసిపుచ్చి తన ప్రత్యేకబాధ్యత మీద పరిపాలనకార్యములను చక్కబెట్టుకొనుటకు గవర్నరు జనరలు కధికారము కలిగినది. కారన్‌వాలీసుప్రభువు సైన్యాధిపతిగాకూడ పనిచేయవచ్చునని యీ చట్టము నిర్ణయించెను.

కారన్‌వాలీసుప్రభువు గవర్నరు జనరలుగా వచ్చుటవలన ఆ పదవికి గౌరవము, ప్రాముఖ్యము, పలుకుబడి ఎక్కువయ్యెను. అతడు ఒక గొప్ప గౌరవ కుటుంబములోనివాడు. కీర్తి గడించిన యోధుడు. అనుభవము గల రాజకీయ వేత్త. అతని ననుసరించి, తరువాతకూడ గౌరవ కుటుంబములోని వానినే గవర్నరు జనరలుగా నియమించుటకు పార్లమెంటువారు అలవాటుపడిరి.

ఇప్పుడు గవర్నరు జనరలుకు తన ప్రత్యేక బాధ్యతవల్ల పరిపాలించుటకు స్వాతంత్ర్యము కలిగెను. సైన్యాధిపతి తానే అయినందునను, ప్రభుత్వానికీ, సైన్యానికీ పేచీలు లేక పోయినవి. కారన్‌వాలీసు కాలములోనే గవర్నరు జనరలు వ్యక్తిత్వము విశదమగుటకు ప్రారంభమయ్యె ననుటలో అసత్యము లేదు.

౧౭౯౩ లో పార్లమెంటు ఆమోదించిన చార్టరుచట్టము ప్రకారము (Charter Act) జరిగినమార్పులవల్ల గవర్నరు జనరలుకు ఇతర రాజధానులపై అధికార మెక్కువాయెను. రాజధానుల ప్రభుత్వములను పరిశీలించుటకు పోయినప్పుడు గవర్నరు జనరలుకు ఆరాజధాని గవర్నరుమీద తనకు గల పూర్ణాధికారము చలాయించుటకును, ఆ రాజధాని కార్యసభలో తాను ఆధిపత్యము వహించి కంపెనీపరిపాలనమునకు సంబంధించిన ఉత్తర్వుల నన్నింటిని జారీ చేయుటకును అతని కధికార మొసంగబడెను. వెల్లస్లీప్రభువు (Lord Wellesley) టిప్పు సుల్తానుతో యుద్ధము చేయు సందర్భమున మదరాసుకు విచ్చేసినప్పుడు అత డీ అధికారబలమును సంపూర్ణముగా వినియోగించుకొనెను.

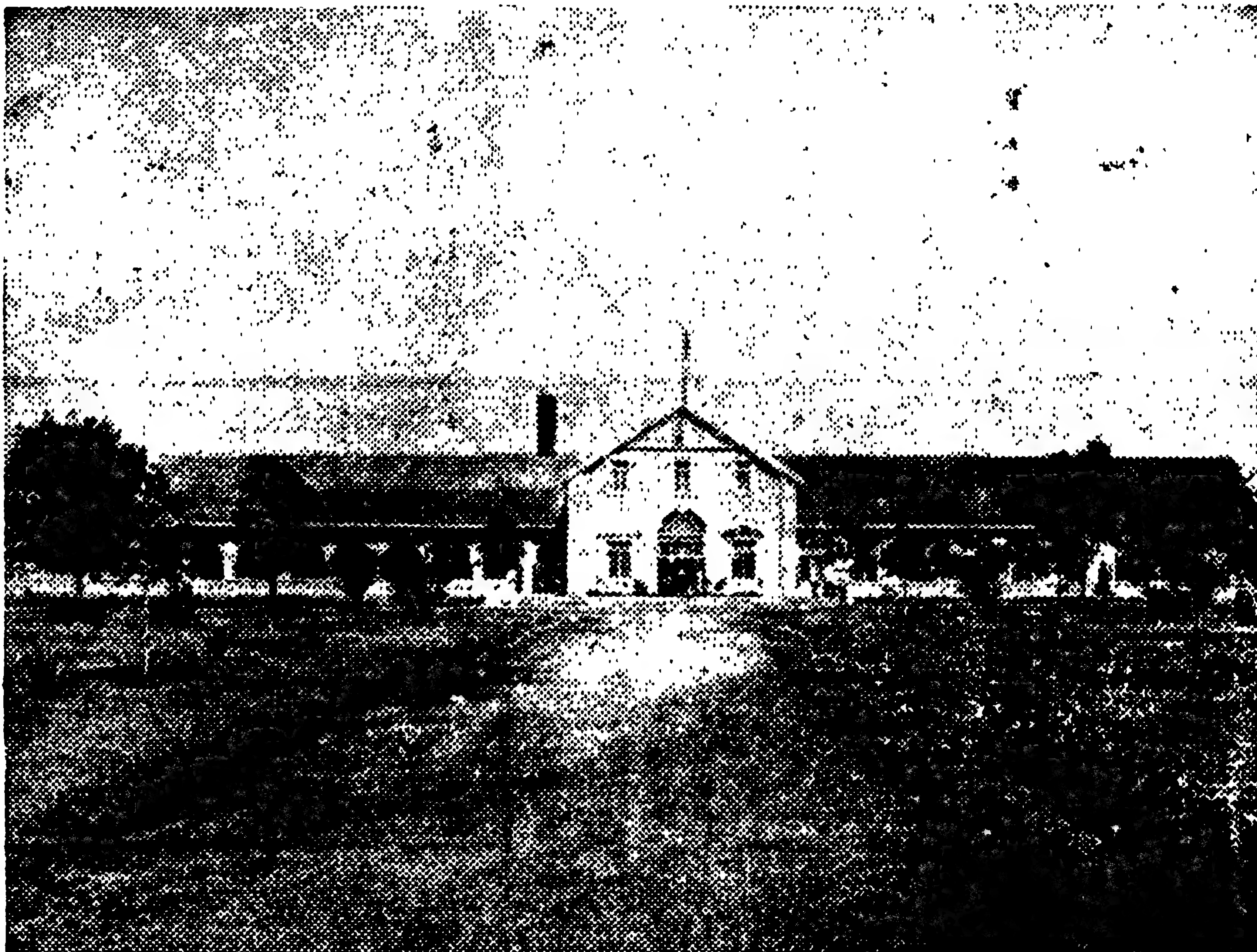
న్యాయ విచారణాధికారభారము నింతకాలమును గవర్నరు జనరలును, అతని కార్యనిర్వాహకవర్గమువారును ఏకమై నిర్వహించుచు వచ్చిరి. దీనివలన గవర్నరు జనరలుకు అపఖ్యాతి వచ్చునేమో యని యెంచియు, ధర్మశాస్త్రప్రకారము కార్యనిర్వాహక వర్గమును, న్యాయపరిపాలన వర్గమును వేరుగా నుండవలెనని యుద్దేశించియు, వెల్లస్లీప్రభువు గవర్నరు జనరలుకు న్యాయపరిపాలనతో ఏవిధమైన సంబంధము నుండకూడదని మొరపెట్టుకొనెను. ఈ విషయములో అతడు డైరెక్టర్లకు పంపిన రాజకీయలేఖ (Despatch) అమోఘమైనది. వెల్లస్లీకి పూర్వమే వారన్ హేస్టింగ్సు కొంతవరకు ఈ మార్పుకు పూనుకొన్నాడు. అటుతరువాత ఇంపే (Impey) అనునతనిని కంపెనీ ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నియమించుటలో ఉద్దేశము వేరయినా, వెల్లస్లీ కోరిన సంస్కరణకు పునాదివేయుట అయినది. ఇంక వెల్లస్లీలేఖకు ఫలితం సంపూర్ణమైనమార్పు జరుగుటయే. ౧౮౦౧ లో అప్పటివరకు గవర్నరు జనరలు బాధ్యతలోనున్న సాదర్ దివాని అదాలత్ (Sadr Diwani Adalat) క్రొత్తగా నియమితులైన ముగ్గురు న్యాయమూర్తుల యధీనము చేయబడెను. దానిమీదట గవర్నరు జనరలుకు న్యాయశాఖాపరిపాలనకార్యముల బాధ్యత తొలగినది. ఇంక పరిపాలనాకార్యములందు కడుశ్రద్ధ వహించి పూనికతోను పూచీతోను పనిచేయుటకు గవర్నరు జనరలుకు అవకాశము చిక్కినది.

౧౮౧౩-౩౩ మధ్య విశేషమైన మార్పులు ఏవియు జరుగలేదు. కాని ఈయుగము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి పేరుకెక్కినది. దానితోపాటు గవర్నరు జనరలుకీర్తి ప్రతిభలు నలుదిక్కుల వ్యాపించెను. సామ్రాజ్యాన్ని పెంపుచేయుటలో వెల్లస్లీ

జగత్ప్రసిద్ధిగాంచిన

పరిమళద్రవ్యము

మైసూరు "స్యాండల్ ఉడ్ ఆయిల్ (శ్రీగంధపునూనె)" వాడుడు

మైసూరుగవర్నమెంటు స్యాండల్ ఉడ్ ఆయిల్ ఫ్యాక్టరీ-ప్రక్కదృశ్యము

స్యాండల్ ఉడ్ (శ్రీగంధము) చెట్టును పెంచువిధానము మైసూరు రాజ్యములో ఒక ఉత్కృష్టకళ. సహజముగా నుండు పరిమళము ఈ చెట్టునుండి తయారగు స్యాండల్ ఉడ్ ఆయిల్ కు ఉండును. ప్రపంచమున శ్రేష్ఠమైన సబ్బులకు, పరిమళ పదార్థములకు ఈ స్యాండల్ ఉడ్ ఆయిల్ నే వాడుచున్నారు.

గవర్నమెంటు స్యాండల్ ఉడ్ ఆయిల్ ఫ్యాక్టరీ, మైసూరు.

ఏజంట్లు :—

దక్షిణఇండియా, బొంబాయిరాజధాని, బర్మా :

మెసర్సు యం. ఎ. టి. ఆచార్య అండ్ కో, శ్రీకృష్ణ బిల్డింగ్సు, బెంగుళూరుసిటి.

మరియు

దిమైసూరు ప్రాడక్ట్సు లిమిటెడ్, ప్రిన్సెస్ స్ట్రీట్, బొంబాయి.

చూపిన విశేషధైర్యోత్సాహములు, అతడు పన్నిన పన్నాగములు, హేస్టింగ్సు చూపిన ధైర్యసాహసకృత్యములు, తరువాత మరల డల్‌హౌసీ వేసిన ఎత్తుపైయెత్తులు చరిత్రపాఠకులకు విశదమే. ఈ యుగమునందు గవర్నరు జనరులలో సామ్రాజ్యదీక్ష మూర్తీభవించినది. ఆదీక్షలో మగ్నులై ఒళ్లుతెలియక వారు చేసినపనులను తలచుకొన్నచో దేహము కంపించును. అయినప్పటికిని వాటి మూలమున అప్రత్యక్షముగా భారత దేశమునకు కొన్ని ఉపకారములు, లాభములు కలిగినవి. హిందుదేశాన్నంతటిని గవర్నరు జనరలు ఒక్కమారు మేలుకొలిపినాడు తన విజయభేరిని మ్రోగించి. దేశములో ప్రజలలో ఒకవిధమైన సఖ్యత ఐక్యత కలిగెను. ౧౮౫౭ లో యీసఖ్యత మూర్తీభవించి భారత స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడినది. కొందరు గవర్నరు జనరలులు ప్రయాణ సౌకర్యాలు కలుగజేయుటలో స్వలాభపరులైనా మొత్తముమీద, వారిపనులకు ఫలితముగా దేశములో రైలుమార్గాలు, పోస్టలువిధానము, విశ్వవిద్యాలయాలు నిల్చిపోయినవి. ఇంక బెంటింకుప్రభువు (Lord Bentinck) కాలములో సంఘసంస్కరణకుకూడా అవకాశము కల్గినది.

౪

మరల ౧౮౩౩లో గవర్నరు జనరలుహోదాలో గొప్ప మార్పు కలిగినది. ౧౮౩౩లో ప్యాసయిన చార్టరుచట్టము(Charter Act)వలన గవర్నరు జనరలును, అతని కార్యసభవారును ఒక్కబెంగాలుకేగాక, హిందూదేశానికి యావత్తు, అనగా బ్రిటిషుహిందూరాజ్యానికంతటికి అధికృతులైరి. కాని బెంగాలుకు మాత్రము గవర్నరు జనరలే యింకా గవర్నరుగా నుండవలసి వచ్చినది. అందుచే గవర్నరు జనరలుహోదా హెచ్చినప్పటికి, పరిపాలనాబాధ్యత క్లిష్టమయినది. ఇది గ్రహించి పార్లమెంటువారు ౧౮౫౩లో బెంగాలుకు ప్రత్యేకగవర్నరును నియమించిరి.

౧౮౩౩-౫౮ మధ్య ఏ చట్టములను అనుసరించకయే తన ప్రత్యేక బాధ్యతవల్ల నయితేనేమి, తన శక్తి సామర్థ్యములవల్లనయితేనేమి, తనకున్న పలుకుబడివల్ల నయితేనేమి, తన బుద్ధి విశేషము నుపయోగించుకొని గవర్నరు జనరలు ఇంకా అనేక అధికారములను సంపాదించుకొనెను; అనగా కార్యనిర్వాహక వర్గముతో నిమిత్తములేకుండా చెలాయింపగలిగే అధికారాన్ని గవర్నరు జనరలు పొందెను. దీనికి నిదర్శనములు చాల కలవు. ఒక గవర్నరు జనరలు సింధుదేశమును వశపరచుకొని బోర్డు ఆఫ్ కంట్రోలు అధిపతితో (President, Board of control) ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరిపి, ఆ రాష్ట్రమును తను స్వయముగా పరిపాలించుట మొదలు పెట్టెను. గవర్నరు జనరలైన ఎల్లెన్‌బరోను (Ellenborough), అతనితరువాత వచ్చినవారిని బ్రిటిషురాణి పరిపాలనా విషయములందు తనతో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపవలసినదిగా నియమించి, వారు చేయుపనులకు రహస్యముగా తన అనుమతి నిచ్చుచువచ్చెను. దీనివలన గవర్నరు జనరలుగౌరవము వెనుకటికంటె ఎక్కువయినది. కార్యసభవారి ప్రాధాన్యము తగ్గినది.

అప్పటి గవర్నరు జనరలు రాజకీయవిషయములలోనేగాక, సైన్యము విషయములందును, సంధి, యుద్ధ కార్యసందర్భములందును, స్వతంత్రముగా తన వ్యక్త్యధికారమును చెలాయించుటకు ప్రయత్నించి సఫలీకృతమనోరథు డగుచువచ్చెను. వెల్లెస్లీ టిప్పుసుల్తానుతోను మహారాష్ట్రులతోను పోరాడుట, ఆక్లండు ప్రభువు ఆఫ్ఘనులతోను, ఎల్లెన్‌బరో ప్రభువు గ్వాలియర్ ప్రజలతోను పోరాడుట, హార్డింజి డల్‌హౌసీ ప్రభువులు అనేక యుద్ధాలలో ప్రాధాన్యము వహించుట - పైన చెప్పిన విషయానికి నిదర్శనాలు.

గవర్నరు జనరలు సామ్రాజ్యాభివృద్ధికితోడగుట బోర్డ్ ఆఫ్ కంట్రోల్ వారికిలోపల యిష్టమున్నను లేకపోయినను పైకిమట్టుకు గవర్నరు జనరలును చివాట్లుపెట్టేవారు. వారు తుదకు వెల్లెస్లీని ఎలాఅయితేనేమి ఉద్యోగము చాలించుకొని రమ్మన్నారు. డల్‌హౌసీ మనస్సును విసిగించేసేరు. వారు ఏమన్నా గవర్నరు జనరలు లెక్కచేయకుండా ఉండడానికి అప్పటి పరిస్థితులు అనుకూలముగా ఉండేవి.

నిబంధనలకు లోబడినవి కొన్ని, నిబంధనలకు లోబడనివి కొన్ని అని (Regulation provinces and non-Regulation provinces) రాష్ట్రము

లను రెండు రకాలుగా విభజన చేయుటవలన గవర్నరు జనరలు అధికారము మరింత హెచ్చినది. నిబంధనలకు లోబడని రాష్ట్రములందు పరిపాలనాకార్యక్రమము గవర్నరు జనరలును, కార్యసభవారును కలిసి ఆమోదించిన ఉత్తరువుల ప్రకారము జరుగునట్లు నిర్ణీతమయినది. గవర్నరు జనరలు కార్యసభాసభ్యులను తన పక్షము చేసికొని, నిబంధనలకు లోబడనిరాష్ట్రములయందు, తనకు వశవర్తులైయుండు అధికార్లను నియమించి తన అధికారమును విస్తరింపజేసికొనుచుండెడివాడు.

౧౮౫౩ లో గవర్నరు జనరలు అధికారమునకు ఒకవిధమైన నవశక్తి కలిగినది. కార్యనిర్వాహకవర్గానికి ప్రభుత్వపుటుత్తరువులు నిర్ణయించుటయేకాక, చట్టములు చేయు అధికారముకూడ కల్గెను. కాని యీ కార్యమునకై వారు ప్రత్యేకముగా ఇతర రాజధానుల ప్రతినిధుల సమావేశము జరిపి, వారితో సంప్రతించవలెనని నిర్ణయింపబడెను. కార్యనిర్వహణమునకై సమావేశమైనప్పుడూ, చట్టనిర్మాణమునకై సమావేశమైనప్పుడూకూడా ఆధిపత్యము వహింపవలసినవాడు గవర్నరు జనరలే. శాసనసభ యంగీకరించిన చట్టము తనదృష్టిలో అనవసర మని తోచిన యెడల గవర్నరు జనరలు అట్టిచట్టమును నిషేధించుటకుకూడ అధికారము కలిగెను. ఈయధికారమువలన గవర్నరు జనరలుపదవికి ఒక క్రొత్త వికాసము కల్గెను.

౫

౧౮౫౮లో గవర్నరు జనరలు పదవి ఇంకా అపూర్వమైన మార్పు పొందెను. ఇంతవరకూ అతడు పార్లమెంటువారిచేనియమింపబడెడివాడు. ౧౮౫౮ నుండి గవర్నరు జనరలును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారే నియమించునట్లును, గవర్నరు జనరలు తాను చేయు ప్రతికార్యమువిషయమునను భారతరాజ్యాంగకార్యదర్శిద్వారా(Secretary of state for India) బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు జవాబుదారుగ నుండునట్లును శాసనమయినది. చట్టమునందు లిఖింపబడలేదుగాని, అప్పటినుండి గవర్నరు జనరలుకు రాజప్రతినిధి (Viceroy)యను నామము ప్రభుత్వపుటుత్తరువులలో స్థిరపడిపోయెను. ఈ వైస్రాయి బిరుదము గవర్నరు జనరలు పదవికి ఒక నవశక్తిని, నూతనవికాసమును ప్రసాదించినది స్వదేశ సంస్థానములలోకూడ ఆతనికి ప్రతిష్ఠ గౌరవము హెచ్చినది.

౧౮౫౮ తరువాత, ౧౮౬౧ లో భారత శాసనసభలచట్టము (Indian Councils Act)వలన, గవర్నరు జనరలుకుగల అధికారములలో కొన్ని మార్పులు జరిగినవి. కానింగుప్రభువు (Lord Canning) కార్యనిర్వాహకవర్గము అనవసర మని ఆ సభ నెత్తివేయుటకు యత్నించెను. కాని అది సాధ్యము కాలేదు. సభాసమావేశమునకు సంబంధించిన నిబంధనలను, కట్టుబాట్లను ఏర్పాటు చేయుటకు పార్లమెంటువారు గవర్నరు జనరలుకు అధికార మిచ్చిరి. ఈ అధికారముననుసరించి, కానింగుప్రభువు తన ప్రభుత్వశాఖా విభజనపద్ధతిని (Portfolio system) అమలులోకి తెచ్చెను. దాని ప్రకారము కార్యనిర్వాహకసభ్యులకు ఒక్కొక్కరికి ఒకప్రత్యేక పరిపాలనాశాఖ (Department) ఒప్పగింపబడి, ఆశాఖ పరిపాలనకు వారు జవాబుదారులుగా నుండునట్లు ఏర్పాటయ్యెను. ఈ నూతన నిబంధనలవల్ల కార్యసభవారి ప్రాధాన్యము సంపూర్ణముగా నశించెను. ఇందువలన గవర్నరు జనరలుకు అధికారమింకను హెచ్చినది.

మరియు తన యిష్టము ననుసరించి హిందూదేశములో ఎక్కడైనను సరే తనయిచ్చవచ్చిన స్థలమునందు కార్యసభను సమావేశపరచుటకును, ఆసభకు ఒక సభ్యుడు హాజరయినను సభ జరిపి కార్యనిర్వహణము చేయుటకును గవర్నరు జనరలుకు అధికారము కలిగినది. పరిపాలనాశాఖలన్నింటికి ఒక్కొక కార్యదర్శి నియమితుడయ్యెను. ఈకార్యదర్శు లందరును రాజప్రతినిధితో ప్రత్యేకముగా తమ కార్యభారమునుగూర్చి ముచ్చటించుటకు అధికారముకలిగినది. ఈయేర్పాటువలన, రాజప్రతినిధి కార్యదర్శితో ఆలోచించి కార్యములనన్నిటినిచక్కబెట్టుకొనుచువచ్చెను. ఎప్పుడో కాని కార్యసభాసభ్యుని చూచుటకు రాజప్రతినిధికి అవసరముండెడిదికాదు. ఈవిధానమువలనకూడ కార్యసభాసభ్యుల ప్రాముఖ్యము క్షీణించినది. సెక్రటరీల పలుకుబడి యెక్కువయై, రాజప్రతినిధికి అధికారప్రాబల్యము చేకూరినది.

అదికాక ఆ పరిస్థితులలోనే కార్యసభాసభ్యుని జీతమును ౮౦౦౦ పౌనులకు తగ్గించిరి. గవర్నరు జనరలుచే నియమింపబడిన, కార్య సభ్యునికిగల అధికారముకంటె తక్కువ అధికారము గల్గిన లెఫ్టినెంటు గవర్నరు (Lt Governor) జీతము ౧౦,౦౦౦ పౌనులు చేసినారు. కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులను నియమించునపుడు ఇండియామంత్రి రాజప్రతినిధిసలహాపై నాధారపడుట ప్రారంభించెను. దానితో కార్యనిర్వాహకసభవారు గవర్నరు జనరలుకు సంపూర్ణముగా లొంగిపోయి, అతనికి జోహారుచేయుట మొదలిడిరి.

౧౮౬౧-౧౯౩౫ల మధ్య కార్యనిర్వాహకవర్గమునకును గవర్నరు జనరలుకును సంబంధించిన మార్పులు విశేషమైనవి ఏమీ జరుగలేదు. కాని కొన్ని బాహ్యపరిస్థితులు గవర్నరుజనరలు అధికారాన్ని ఎక్కువ చేసినవి. పోస్టలువిధానము ఏర్పాటగుటవల్ల, రైల్వే టెలిఫోను మార్గములు స్థాపించుటవల్ల, పరిపాలనకు సంబంధించిన ప్రధానవిషయములను గవర్నరు జనరలు అతివేగముగా తెలిసికొనుచుండుటకు వీలయినది. మరియు ఇండియాకు, లండనుకు కేబులు (Cable)మార్గము పడుటవలన వైస్రాయిభారతరాజ్యాంగమంత్రితో ప్రతినిముషము పరిపాలనా విషయములనుగురించి ముచ్చటించుటకును, ఉభయులును సంగతిసందర్భాలను అవగాహనచేసికొనుటకును వీలయినది. వైస్రాయి, భారత మంత్రుల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు అతిరహస్యముగా జరుగుట కేర్పాటులు జరిగెను. గవర్నరు జనరలు భారత మంత్రికి తనకు జరిగిన సంభాషణ కార్యసభవారికి తనకు ఇష్టమైనట్లయితే తెలియజేయును. ఈసందర్భములవలన గవర్నరు జనరలు పలుకుబడి అపరిమితమైనది.

కొందరు భారతరాజ్యాంగ మంత్రులు గవర్నరు జనరలు అధికారములను తగ్గింపవలెనని యత్నించిరి. అందులో ముఖ్యుడు మోర్లే ప్రభువు (Lord Morley). కాని కర్జన్ మింటో ప్రభువులు (Lord Curzon and Lord Minto) గవర్నరుజనరలు ప్రాభవాధికార వ్యక్తిత్వములను నిలబెట్టుటకు ధైర్యసాహసములతో పనిచేసి వాటికి భంగము కలుగకుండ కాపాడిరి.

౬

౧౯౩౫లో పార్లమెంటువారిచే ఆమోదింపబడిన ఇండియాచట్టము, కార్యనిర్వాహకవర్గమును అంతరింపజేసి కేంద్రమున ఒకవిధమైన ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును (Diarchy) నెలకొల్పుటకు నిశ్చయించెను. 'రిజర్వుడు' విషయములను (Reserved subjects) గవర్నరుజనరలు నూతనముగా నియమితులగు మంత్రులతో నిమిత్తము లేకయే పరిపాలించును. ఈవిషయములకు సంబంధించిన వ్యవహారములను నిర్వహించుటకుగాను గవర్నరు జనరలుకు సలహాదారులు(Counsellors) ఉందురు కాబట్టి కార్యసభవారి తరపున మంత్రు లుండెదరని మనము ఆశపడుటకు వీలు లేదు. మంత్రులున్నప్పటికి, కొంతవరకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును (Responsible Government) నెలకొల్పినప్పటికి గవర్నరు జనరలు అధికారము వెనుకటికంటె హెచ్చినది గాని తగ్గలేదు. అతని ప్రత్యేక అధికారములు, ప్రత్యేక బాధ్యతలు, తనే రాజప్రతినిధియై నిర్వహింపవలసిన సార్వభౌముని అధికారములు — అన్నియు కలిసి గవర్నరుజనరలుకు విశేషాధికారమును విస్తారమగు బాధ్యతను ఒసంగినవి.

ఈవిధముగా గవర్నరు జనరలు చరిత్రను సంక్షిప్తముగా విమర్శనతో తెలిసికొన్నపిదప అతడు తన అధికారమును భారత దేశాభివృద్ధికొరకై ఎంతవరకు వినియోగించుటకవకాశముండునో యూహించుడు.

ఆర్య - ద్రావిడవాదము

ఎస్. శ్రీకంఠశాస్త్రి

ఆధునిక యూరోప్ ఖండము నందు రాజకీయ విప్లవ మారంభమై ఈ సమస్య ప్రపంచమునంతయు ఆందోళనపరచుచు యహూదు జనాంగములకు వివిధహింసాజనకమై పరిణమించినది. జర్మనీ, ఇటలీ, హంగెరీ, రుమేనియా, ఆస్ట్రియా, పోలెండు దేశములందు ఆర్యు లన బడువారు యహూదులను తమ దేశములనుంచి తరుమ గొట్టుచున్నారు. బ్రిటిష్ ఛత్రాధిపత్యమునందు ఈ సమస్య లేకపోలేదు. జీయోనిస్ట్ ఉద్యమమునకు బ్రిటిష్ మంత్రి మండలమువారు ప్రోత్సాహము నిచ్చి అరబ్బీయుల దేశమగు పాలిస్టయిన్ మొదలయిన భాగములందు ప్రపంచమునందుండు యహూదు లందరు వలసలేర్పరుచుకొనుటకు సహాయము చేయుచువచ్చిరి. టెల్-అవీవ్ అను ముఖ్యనగరమును కట్టించిరి. అయితే అరబ్బీయులు ఘోరాందోళనము గావించి మూడు సంవత్సరములనుంచి పోరాడుచున్నారు. ఇప్పుడు బ్రిటిష్ అధికారులు కన్ను తెరచి చూచి అరబ్బీదేశమును రెండు భాగములుగా విభజించు ప్రయత్నమును మానివేసినారు. జర్మనీదేశమునందు హిట్లర్ ఈ జాతివాదము నారంభించి ఆర్యులు జన్మతః ఉత్కృష్టు లనియు, తదితర జనాంగము లన్నియు ఆర్యులకు సేవావృత్తి చేయవలె ననియు, ఆర్యులు తమకులము శుద్ధముగ నుండుటకు తదితర జనాంగములతో సంబంధ బాంధవ్యములు చేయరాదనియు బోధించుచున్నాడు.

ఈజాతివాదము సాంక్రామిక జాడ్యమువలె యూరోప్ ఖండమునందేకాక ఆఫ్రికాఖండమునకు, దక్షిణ అమెరికాఖండమునకు వ్యాపించుచున్నది. ఆ యా ఖండములలో జాత్యభిమానముచే అనేక విధములుగ అన్యాయములు జరుగుచున్నవి. ఈ విషబీజమును మన దేశమునందుకూడ నాటవలెనని కొందరు ఇటీవల ప్రయత్నించుచున్నారు. బ్రాహ్మణద్వేషులగు కొందరు ద్రవిడదేశీయులు ద్రావిడసంస్కృతియే యుత్తమ మనియు, ఆర్యులగు బ్రాహ్మణులు దక్షిణదేశమునకు వలసవచ్చినవారగుటచే వారికి ఏవిధమైన హక్కు-బాధ్యతలు లేవనియు వాదించుట కారంభించినారు.

సంస్కృతి యన్న నేమి ? జాతి యన్న నేమి? పశుపక్షీ కీటకాదిగా గల జరాయు జాండజ స్వేద జోద్భిజ్జ జంతువులు పరిణామవాదప్రకారము ఉత్తరోత్తర ఉత్తమోత్తమ జాతులుగా ప్రవర్ధిల్లుచు పశుధర్మములైన ఆహార నిద్రా భయకామముల నుత్తరించుటయే సంస్కృతి యనబడును. జాతులు కొన్ని దేహధర్మముల ననుసరించినవి, కొన్ని గుణముల ననుసరించినవి, కొన్ని కర్మముల ననుసరించినవి. చాతుర్వర్ణ్య విధానము శ్రీకృష్ణుడు చెప్పినట్లు గుణకర్మముల ననుసరించియే చేయబడినది. మనుష్యశాస్త్రమునందు (ఆంథ్రోపాలజి) 'ప్రైమేట్స్' అను మర్కట మానవాదు లెట్లు జనించినదియు, ప్రపంచమునందు ముఖ్యజాతు లెట్లు పుట్టినవియు నిర్ధరింపబడినది. లెమురాయ్డ్స్, టార్సియోయ్డ్స్, అమెరికాఖండ మర్కటములు, ఏషియా ఖండ మర్కటములు, ఆంత్రోపాయ్డ్ వానరులు, మనుష్య జాతులు క్రమముగా జనించి మానవ శాఖాభేదము లేర్పాటైనవి.

భూ భాగములను వివరముగ పరిశీలించినచో శ్వేతజాతులు యూరోప్ పశ్చిమ ఆసియాభాగములందును, పీతజనులు పూర్వ ఆసియాఖండము నందును, తామ్రవర్ణజాతులు అమెరికాఖండమునందును, కృష్ణవర్ణము వారు ఆఫ్రికాఖండమునందును స్థూలముగ గనబడుచుందురు. అయితే ఎన్నివేల సంవత్సరములనుంచియో ఆహారముకొరకునుశీతోష్ణబాధలను తప్పించుకొనుటకును అన్ని జనాంగములు వేర్వేరు ప్రాంతములకు వలసపోయి యుండుటచే నేడు శుద్ధ జాతియనునది లేదు. వర్ణసంకరము ఇదివరకే ఎంతో జరిగిపోయినది.

జండు బాలామృతము

క్షీణించి అనారోగ్యవంతులుగా నుండు బిడ్డలకిది యమృతమువంటిది.

వారి ఆకలిని వృద్ధిపరచి ఆరోగ్యము నిచ్చును.

పిల్లలకు దంతములు మొలుచునప్పుడు కలుగు నొప్పులను బోగొట్టును.

కాళ్లుచేతులు శుష్కించి కడుపు పెద్దదిగానున్న బిడ్డలకిది దివ్యౌషధము.

జీర్ణించిన జలుబు, దగ్గు మొదలగువాటినిక్కూడ హరించును.

బుడ్డి ఒకటికి రూ. **0-10-0**

మీ పట్టణమునందలి జండూ సబ్ ఏజంట్లవద్ద దొరుకును.

బెజవాడ: చంద్రమౌళీశ్వర్ అండు కో.
మచిలీపట్నం: కె. వి. మాణిక్య రావు.
నెల్లూరు: ఆర్యన్ ఫార్మసీ
తెనాలి: శ్రీకృష్ణా ఫ్యాన్సీ స్టోర్సు.

ఒంగోలు, తాతా జాలయ్య శ్రేష్ఠి.
గుంటూరు: మెడికల్ & ఆప్టికల్ ఎంపోరియము.
పెద్దాపురము: వేలు మెడికల్ స్టోర్సు.

విశాఖపట్నం: నీలం అండు కో.
జగ్గయ్యపేట: గ్రాండ్ మెడికల్ స్టోర్సు,
నంద్యాల: రాజ పెద్దసుబ్బారాయుడు శెట్టి
రాజమండ్రి: ఈశ్వర్ దాస్ అండు కో.

లేనియెడల రాజధాని ఏజంట్లకడ్డ దొరుకును.

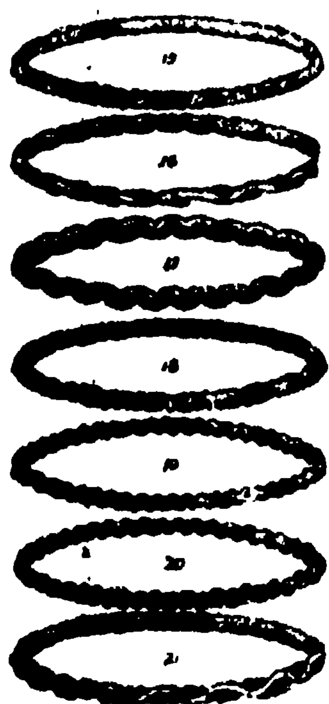
దామోదర్ అండు కో., 78, చైనాబజారు, మదరాసు.

టి. సి. ఎన్. గోల్డన్ మెటల్ నగలే

స్త్రీల కన్నివిధాల అలంకారానికి తగినవి

2 సం॥లు గ్యారంటీ: కాంతిలోను, వన్నెలోను,

బంగారుగాజుల కేమాత్రము తీసిపోవు. నలుపెక్కవు

పెద్దసైజుగాజులు 2 ఇంచి మొదలు పైబడినవి
జత 1-కి రూ 3-0-0

మధ్యమసైజు $1\frac{3}{4}$ ఇంచి మొదలు 2 ఇంచిలకు లోగా జత 1-కి రూ 2-8-0

బేబీసైజు $1\frac{3}{4}$ ఇంచికి లోబడినది
జత 1-కి రూ 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు 1 జత మొదలు 6 జతలవరకు
రూ 0-8-0

మా చక్కని బొమ్మలక్యాటలాగు ఉచితము

గాజులకు ఆర్డరుచేయువారు తాము ఉపయోగించు గాజులలో చుట్టుకొలతను సిరాతో మార్కుచేసి పంపవలయును, లేక అడ్డుకొలత పంపవలయును.

N. B:—మీరు వ్రాయు ఆర్డరుజాబులయందు ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాదిసంచిక పేరు నుదహరించిన మాధరలమీద రూపాయకు 1 అణావంతున తగ్గించబడును.

టి. సి. నాగలింగప్ప అండు కో.,

నెం. 380, వాల్‌టాక్సురోడ్, పార్కుటవున్ పోస్టు, మదరాసు.

గ్యారంటీమందు

కుష్ఠము - తెల్లపొడలకు

కుష్ఠము, తెల్లపొడలు మున్నగు చర్మవ్యాధులచే బాధపడుచు ఎన్నిమందులను వాడినను ఇంజక్షనులను తీసుకొన్నను నయముకాకపోవుచుండినవారికి లెప్రసీ స్పెషలిస్టు పండిత రాంప్రాణ కవిరాజగారి మందు అమోఘముగా గుణమొసంగినది. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను ఆంగ్లమున వ్రాసిపంపుడు. ఉచితముగా పంపు గ్రంథములకుగూడ దరఖాస్తులనుపంపుడు.

ఉచిత సచిత్ర గ్రంథము

"బాధపడువారికి మార్గదర్శిని"

రెండవకూర్పు ఇప్పుడే వెలువడినది

ఈ నూతనకూర్పులో వ్యాధిలక్షణములు, ఉత్పత్తి, నివారణమున్నగు వివరములు గలవు. నవగ్రహముల దోషము కలుగకుండా తప్పించుకొను సాధనమిందు సూచింపబడినది. శాశ్వత యౌవనమును కలుగజేయు రహస్యము లిందుగలవు. కుష్ఠము, తెల్లపొడలు, వివిధ చర్మవ్యాధులు, నపుంసకత్వము, అజీర్ణవ్యాధి, స్త్రీల వ్యాధులకు చికిత్సావిధానము ఇందుగలదు. గ్రంథముఉచితముగా పంపబడును.

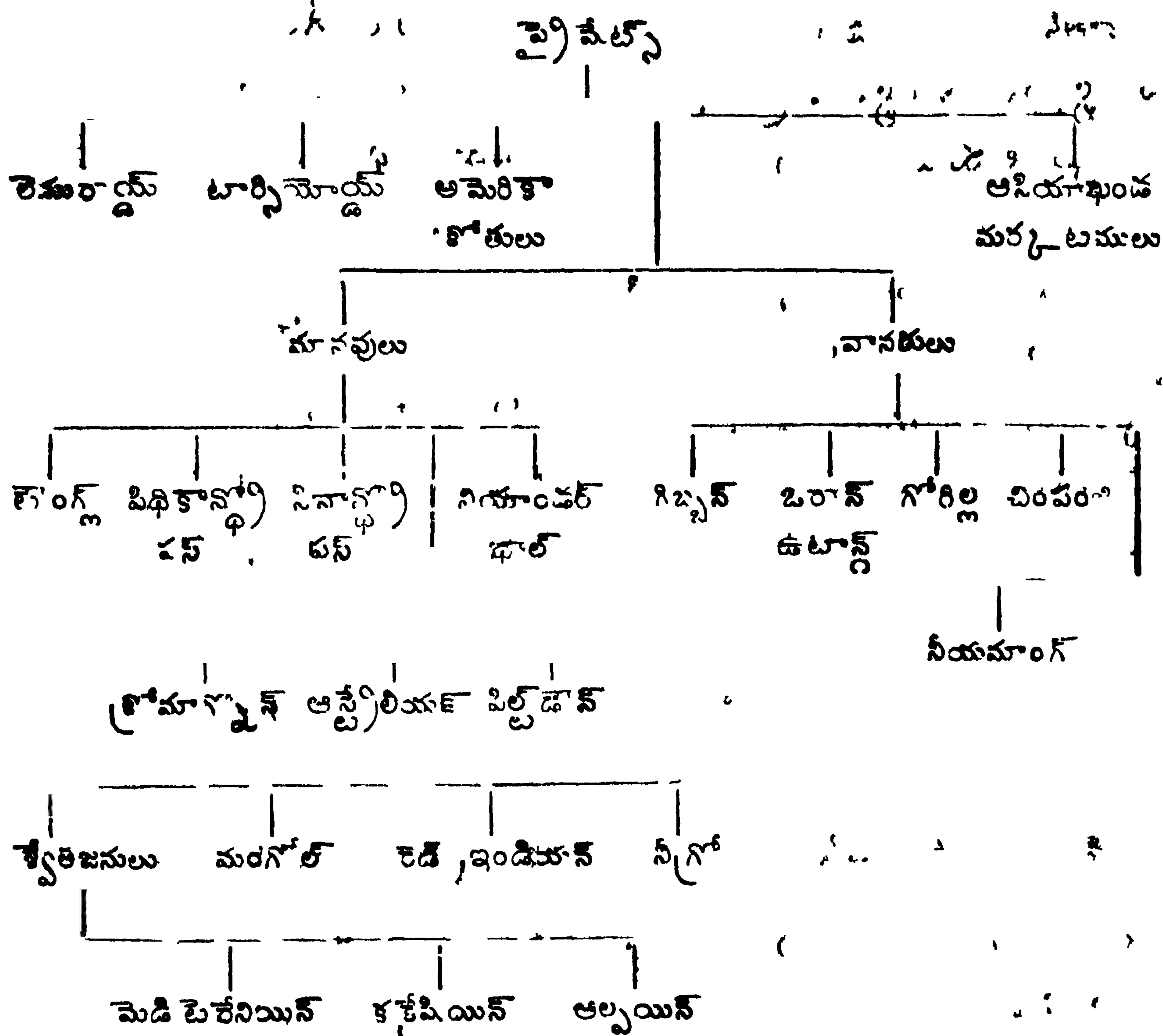
Address:—

HOWRAH KUSTHA-KUTIR.

No. 1 Madhab Ghose Lane, Khurut - Dharmatola, Howrah

Branch:—49, Harrison Road, Calcutta.

ఇట్లు జలచర భూచర ఖేచర జంతు గిన మనుష్యజాతులు సృష్టింపబడి వులందు అనేక భేదములు గల్గినవి. సృష్టి ఈ విధానమే దశావతారము

బృహద్విష్ణు పురాణమునందు,

> స్థావరం వింశతే ర్లక్షం
> జలజం నవలక్షకమ్।
> కూర్మాశ్చ నవలక్షంచ
> దశలక్షంచ పక్షిణః।
> త్రింశల్లక్షం పశూనాం చ
> చతుర్లక్షం తు వానరాః।
> తతో మనుష్యతాం ప్రాప్య
> తతః కర్మాణి సాధయేత్॥

స్థావర జాతులు ౨౦ లక్షలు, జలచరములు ౯ లక్షలు, స్థలజలోభయచరములు ౯ లక్షలు, ఖగములు ౧౦ లక్షలు, పశుజాతులు 30 లక్షలు, వానరజాతులు ౪ లక్షలు, అనంతరము అత్యుత్తమమైన మోక్షమును సంపాదించవలసిన లగు మత్స్య (జలచర), కూర్మ (స్థల జలచర), వరాహ (వనచర - ఏనుగ, గేండామృగమువగైరా), నారసింహ (అర్ధపశు, అర్ధమనుష్య), వామన ('పిగ్మి' జనాంగములు), దశరథ రామ, బలరామ, పరశురామ, కృష్ణ, బుద్ధ, కల్కి యనుటయందు సూచింపబడి యున్నదని యూహింపవచ్చును.

ఇది యెట్లుండినను మనుష్యశాస్త్ర ప్రకారము ప్రపంచమునందు మూడు ముఖ్యజనాంగము లున్నవి:-

(౧) ఊర్ణకేశములు, కృష్ణత్వక్కు, విస్తృతనాసికములు, లంబకపాలములు గలవారు ఆఫ్రికా ఓషియానియాభాగములందు,

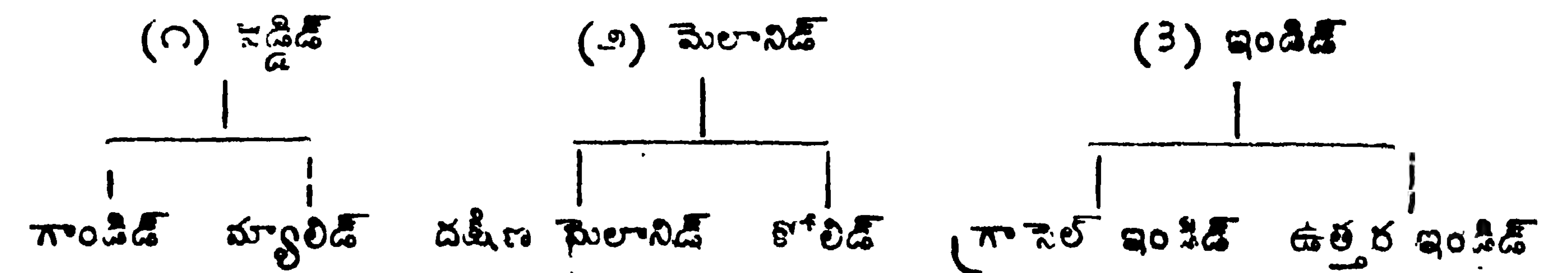
(౨). కృష్ణవర్ణ కేశములు, శ్వేత త్వక్కు, దీర్ఘనాసికలు, వృత్త నేత్రములు గలవారు,

(3) మంగోలాయ్డ్ జనులు విస్తృత కపాలములను, ధనురాకార నేత్రములను, పీతవర్ణ చర్మములను గలవారు చీనా జపాన్ కొరియా ఇత్యాది దేశములందు.

౨

ప్రపంచమున ప్రథమ సంస్కృతికి మూలకారణమయినవారు ఆర్యులా అనార్యులా ? శ్వేత జనాంగమునందు రెండుతెగ లున్నవి. నార్డిక్ వంగడమువారు దీర్ఘదేహులు, నీల వర్ణములగు కన్నులు గలవారు, తామ్రవర్ణ కేశములుగలవారు. మెడిటరేనియన్ జనులు మధ్యపరిమాణ దేహులు, కృష్ణ కేశములను, వృత్త నేత్రగోళములను, తామ్రవర్ణ చర్మము గలవారు. చారిత్రక యుగమునకు పూర్వము మానవసంస్కృతికి పునాదివేసిన క్రొమాగ్నన్, గ్రిమాల్డి, ప్రెడ్మోస్ట్, కూంబ్ చాపెల్ జనులు ఈ మెడిటరేనియన్ వంగడమునకు చేరినవారు. వీరే ప్రాచీన సుమేరియన్, ఈజిప్ట్ సంస్కృతులకు కారణభూతులు. వీరే మనహిందూదేశ పూర్వ సంస్కృతియగు హరప్పా, మొహెంజొదారో సంస్కృతులకు కారకులని కొందరు వాదించుచున్నారు. వీరే ఆధునిక యూరోప్ జనాంగములకు మూలపురుషులు. కాలక్రమముగా ఇతర జనాంగముల వారికి వీరితో దేహసంబంధము గలిగి వారు సంకరజాతులవారైరి. యహూదులుకూడ ఈ వంగడమునకు చేరిన

వారే. నార్డిక్ వంగడమువారు ప్రపంచమునందు ఏ సంస్కృతికైనను మూలపురుషులు గారు. విస్తృతకపాలములుగల శ్వేతజాతులు ఆల్పైన్ ఇరానియన్, ఆర్మీనాయ్డ్స్, దినారిక్ అనువంగడములుగ విభజింపబడినారు. యూరోప్ ఖండములో శుద్ధజాతులు లేనేలేవు. ఇండో - ఇరానియన్, ఇండో - జర్మన్, ఇండో - యూరోపియన్ ఇత్యాది నామములచే వ్యవహరింపబడు జనాంగములందు భాషాసామ్య మున్నదే కాని జాతిసామ్యము లేదు. జర్మనీ జనులు ఇంగ్లిష్ జనులు ఒక్కరేనా ? వీ రిద్దరికి రక్తసంబంధము అత్యల్పము. గత యుద్ధకాలమునందు జర్మనులు తామే శుద్ధనార్డిక్ - ఆర్యజనుల మనియు, ఇంగ్లీషువారు ధనాశచే సంకరజాతులవారయిరనియు నమ్ముచుండిరి. నార్డిక్ జనులు శీతవలయమునందు సముద్రపరిసర ప్రాంతములం దుండినవారు. వీరు పర్వత ప్రాంతీయులగు ఆల్పయిన్ జాతితో సంబంధములు చేసిరి. జర్మన్ జనులు ప్రాయశః ఆల్పయిన్ జనాంగము వారు. ఇంగ్లండులో ప్రాక్ - శిలాయుగమునందు మెడిటెరేనియన్ జను లుండిరి. అనంతరము ఆల్పయిన్ జనులు ఇంగ్లండుకు వలస వచ్చిరి. కాలక్రమముగ బెల్జి, డేన్, ఆంగ్లో - సాక్సన్, నార్మన్, గైల్ జనులు వచ్చిచేరిరి. ఇట్లు ఆధునిక ఇంగ్లీషుజనులు జర్మనులు సంకరజాతులే కాని శుద్ధజాతులు కారు. ఈ జాతిసాంకర్యము యూరోపునందేగాక అన్ని దేశములయందును కలదు. దానిచే స్థూలముగా జనాంగములను జాతులుగా విభజింపవచ్చునే గాని, ఒక్క వ్యక్తిని దీసికొని వీడు ఈ జాతికి జేరినవా డని నిర్ధరించుట అసాధ్యమైన కార్యము. ప్రొఫెసర్ లోమ్బ్రోర్ అను విద్వాంసుడు కపాలప్రమాణముల ననుసరించి జాతి నిర్ధారణము చేయుటకాని, బుద్ధిశక్తి నిర్ధరించుట కాని అసాధ్య మని చెప్పినాడు. అయినను మెడిటెరేనియన్ జనులకు కపాలముల ముందుభాగము అధికమగుటచేతను ఆల్పయిన్ జనమునకు వెనుకటిభాగ మధికముగ నుండుటచేతను కొన్ని వ్యత్యాసములు సహజముగ నుండును.

ఇండియా దేశమునందు నిట్లే అనేకజనాంగము లున్నవి. రిస్లేపండితుడు భరతఖండమునందు ఆర్యులు ఆర్యద్రావిడులు, ఆల్పయిన్, మంగోలాయ్డ్స్, ముండ-మాన్ఖ్మేర్, శుద్ధ ద్రావిడ, ప్రాగ్ద్రావిడజాతు లున్నవని నిర్ధరించియుండెను. బేరన్ వాన్ ఐక్‌స్టెట్ అను జర్మన్ పండితుడు భరతఖండజనులను ఈ రీతిగా విభాగించినాడు.

మొదట నీగ్రో జాతీయులగు మ్యాలిడ్ - మెలానిడ్ జాతు లుండినవి. అనంతరము ఉత్తరదేశమునుంచి గాండిడ్ జనులు వచ్చిరి. వీరితో ఇండిడ్ జనులు సంబంధములు చేసిరి. ఈ జాతులేకాక పెలియొ-మంగోలాయ్డ్స్, తురానిడ్, ఓరియంటలిడ్ మాన్ ఖ్మేర్, హూణ, తుర్కి, మహమ్మదీయులు వచ్చి కలసిపోయిరి. వీరుకాక పోర్చుగీస్, డచ్, ఫ్రెంచ్, ఇంగ్లీష్, జర్మన్ జనులు ఆధునిక కాలమున భరతఖండమునకు వచ్చి చేరినారు.

3

ఆర్యు లెవరు, ద్రావిడు లెవరు, ప్రాగ్జను లెవరు ? ప్రాగ్భరతఖండ నివాసులలో ముండ, కోల్, సాంతాల, ముండారి, భూమ్జి, బిర్హోర్, కోద, హో, తురి, ఆసురి, కోరువ సవర, బైగ, భైన, భింజ్వార్, మొదలగుజాతులు చేరియున్నారు. వీరి భాష ఆస్ట్రో - ఏషియాటిక్ వంగడమునకు చేరినది. ద్రావిడజనాంగములో ఒరవన్, గాండ్, కంధ్, కురుభ్, భారియ, హాల్బ, తోద, హాళీపైక, కురుబ, కురుంబ, ఇరుళ, బంజార, లంబాడి, డోంబ, జెట్టి, మాదిగ, నాగజాతులు చేరినవి. వీరిభాష ప్రాగ్ద్రావిడభాష. థర్‌స్టన్ పండితుడును, ఐక్‌స్టెడ్ పండితుడును శుద్ధ ఆర్యజను లనగా నంబూద్రిరి, కనూజియ, ఆంధ్రబ్రాహ్మణులే అని నిర్ధరించినారు. తమిళబ్రాహ్మణులందు అనార్య సంబంధము, మహారాష్ట్రబ్రాహ్మణులందు తురానియన్ సిథియన్ సాంకర్యము గలదు.

		సరాసరి సెఫాలిక్ ఇండెక్స్
తమిళబ్రాహ్మణులు	...	౭౪.౨
పట్టల్ ,,	...	౭౪.౫
మహారాష్ట్రదేశస్థ	...	౭౭.౦
మాధ్వులు	...	౭౮.౦
కర్ణాటక స్మార్తులు	...	౭౮.౦

ఇట్లు బ్రాహ్మణులలోకూడ శుద్ధజాతి లేనప్పుడు ఆర్యు డెవడో, అనార్యు డెవడో నిర్ధరించుటకు సాధనములు మొదలేలేవు. ఇంతేగాక ఆర్య ద్రావిడభేదమును భాషాపరముగను, సంస్కృతిభేదపరముగను సాధించుటకు వీలు లేదు. ఆర్యసంస్కృతికిని, ద్రావిడ సంస్కృతికిని గల భేదమును కొంద రిట్లు చెప్పుచున్నారు.

౧. ఆర్యులు స్త్రీకి స్వాతంత్ర్యమీయలేదు; ద్రావిడులలో స్వాతంత్ర్యము హెచ్చు.

౨. ఆర్యులు బాల్య వివాహమును, ద్రావిడులు ప్రౌఢావివాహములను చేయుదురు.

3. ఆర్యులు బ్రహ్మచర్య నియమము ననుసరింతురు; ద్రావిడులలో ఈ కట్టు లేదు.

౪. ఆర్యులలో దాంపత్య విచ్ఛేదము లేదు. ద్రావిడులలో నుండును.

౫. ఆర్యులలో వితంతూద్వాహము లేదు. ద్రావిడులలో గలదు.

౬. ఆర్యులలో వరదక్షిణపద్ధతియు, ద్రావిడులలో కన్యాశుల్కపద్ధతియు గలదు.

౭. ఆర్యులు శాకాహారులు; ద్రావిడులు మాంసభోజనులు.

౮. ఆర్యులలో ప్రాణిహింసా పూర్వక యజ్ఞములు లేవు. ద్రావిడులలో పశువులను గ్రామదేవతలకు బలిపెట్టుదురు.

౯. ఆర్యులు విగ్రహారాధకులు; ద్రావిడులు విగ్రహపూజ చేయరు.

౧౦. ఆర్యులు పురుషదేవతలను, ద్రావిడులు మాతృదేవతలను పూజింతురు.

౧౧. ఆర్యులలో తండ్రికి, ద్రావిడులలో తల్లికి ప్రాధాన్యము.

౧౨. ఆర్యులలో పురోహితులావశ్యకము, ద్రావిడులలో లేదు.

౧3. ఆర్యులు చాతుర్వర్ణ్యనియమబద్ధులు, ద్రావిడులు కారు.

౧౪. ఆర్యులు శ్రాద్ధములు పెట్టెదరు, ద్రావిడులు పెట్టరు.

౧౫. ఆర్యులందు శవదహనము, ద్రావిడులలో ఖననము గలదు.

౧౬. ఆర్యులు అగ్నిపూజకులు. ద్రావిడులు అనగ్నిసంస్కారములు చేయుదురు.

౧౭. ఆర్యులు అనేకదేవతాపూజకులు. ద్రావిడులు ఏకదేవతాప్రాధాన్యవాదులు.

౧౮. ఆర్యులు వేదములను, ద్రావిడులు ఆగమములను తాంత్రికాచారములను అనుసరింతురు.

౧౯. ఆర్యులు జ్ఞానకర్మమార్గములను, ద్రావిడులు భక్తిమార్గము ననుసరింతురు.

౨౦. ఆర్యులు పంచకచ్ఛ ఉపవీతి ప్రాచీనావీతి నివీతి ఉత్తరీయములను రవికెలను ధరింతురు. ద్రావిడులు ధరింపరు. ... ఇత్యాది.

ఇవన్నియు పండితంమన్యులచే కల్పితములైన యూహలే యగుటచే ఉపేక్షణీయములు. కొందరు శివుడు అనార్యదేవుడనియు, లింగపూజ తాంత్రికమనియు, మరికొందరు కృష్ణుడు రాముడు నల్లవారగుటచే అనార్యదేవత లనియు పిచ్చిపిచ్చిగా వాదములు చేయుచున్నారు. శివుడు తెల్లవాడు, బలరాముడు లక్ష్మణుడు తెల్లవారు-వీ రార్యు లెందుకుకారు? కాళి అనార్యదేవత, గౌరి, ఆర్యదేవతయా ?

పార్జితర్ పండితుడు పురాణములను విమర్శించి ఇంకొక వాదము నారంభించెను. బ్రాహ్మణులు ఆర్యులు కారు. క్షత్రియులే ఆర్యులు. విష్ణ్వవతారములలో ముఖ్యమైనవి క్షత్రియజాతికి చెందినవే యగుటచేతను, బ్రాహ్మణఋషులు పంచాగ్నివిద్య మొదలగు వేదవిద్యలను క్షత్రియుల నుండి నేర్చికొనుటచేతను, క్షత్రియులే ఉత్తములు. పురాణములలో వంశానుచరితమును పరిశీలించి చూచితిమేని చంద్రవంశీయులగు ఐలసంతతివారు శుద్ధ ఆర్యులు. సౌద్యుమ్నవంశమువారు ముండ - మాన్ ఖ్మేర్ జాతిలోనివారు. సూర్యవంశీయులగు మానవులు ద్రావిడు లని నిర్ధరింపవచ్చును. వ్యాడెల్ మహాశయుడు ఈజిప్ట్ సుమేరియన్ జనులు ఆర్యులనియు, వారే హిందూదేశమునకు వచ్చి సింధుసంస్కృతికి కారకులయిరనియు చెప్పుచున్నాడు.

డాక్టర్ ప్రాణనాథులు బ్రాహ్మణులు ఈజిప్ట్ దేశమునుండి వచ్చిన ఆర్యు లనియు, ఋగ్వేదము ఈజిప్ట్ దేశము లో పుట్టినదనియు అభిప్రాయపడు చున్నారు.

సింధుసంస్కృతి ఆర్యులదా, అనార్యులదా? ఆర్యసంస్కృతియని వ్యాడెల్, ప్రాణనాథులును, ఈ వ్యాస లేఖకులును అభిప్రాయ పడుచు న్నారు. అయితే డాక్టర్ మార్షల్, హీరాస్ మొదలగువారు అది ద్రావిడ సంస్కృతి యనియు, వారిలిపి, భాష ప్రాగ్ద్రావిడ మనియు వాదము నారంభించినారు. హారప్ప, మొహెంజోదారో నివేశనములందు దొరకిన అస్థులను పరిశీలించితిమేని అచ్చట ఆల్పయిన్, మంగోలాయ్డ్, ఆర్మినాయ్డ్, మెడిటెరేనియన్ జనాం గములవారందరు నుండిరని చెప్ప వలెను. సింధుజనులభాష ఈజాతికి చేరిన దని దృఢముగా చెప్పుటకు సాధ్యముకాదు. శుద్ధ సంస్కృతమని ప్రాణనాథ్, సుమేరియన్ భాషయని వ్యాడెల్, ద్రావిడ భాషయని హీ రాస్, చీనాభాషయని మరి కొందరు వాదించుచుండుటచే సింధుసంస్కృతి ద్రావిడసంస్కృతియే యని చెప్పుట సాహసము. ఆర్యులు హిందూదేశీ యులే. పాశ్చాత్య ప్రాంతములనుండి వలసవచ్చినవారని యూహించుటకు బలమైన యాధారములు లేవు. కనుక ద్రావిడసంస్కృతి ఆర్యసం స్కృతి కుత్కృష్టము, ద్రావిడులే స్వదేశీయులు, ఆర్యులు పరదేశీ యులు అనువాదము నిరాధార మయినది.

ఆర్యభాష వేరు, ద్రావిడభాష వేరు అను వాదమును కాల్డ్వెల్ పండి తుడు ముందరికి తెచ్చెను. పంచ గౌడభాషలు సంస్కృతజన్యము లనియు, పంచద్రావిడభాషలు ఆదిమ ఆస్ట్రో - ఏషియాటిక్, లేక, ఆది ద్రావిడ భాషాజన్యము లనియు భాషాశాస్త్రజ్ఞులు కొందరు చెప్పు దురు. ద్రావిడభాషలందు తమిళు, మలయాళం, తుళు, కొడగు, తోద కోత, కన్నడ, కురుఖ్, మల్తో, కొంది, కొలామీ, తెలుగు, బ్రాహ్వీ భాషలు చేరియున్నవి. ఇవియన్నియు దార్దిక్ భాషాజన్యములనియు, పిశాచ జనులభాషలనియు డాక్టర్ చిలుకూరి నారాయణరావుగారును, వేకుమళ్ళ రాజగోపాలరావుగారును వాదించు చున్నారు. గ్రియర్సన్‌గారు పాళీ భాషావిశేషమే పైశాచి యనిరి. డాక్టర్ నారాయణరావుగారు పిశాచ జనులు సింధుప్రాంతమున నుండి రనియు, వీరు పూర్వదేశములగు నేపాళ, మగధ, గౌడ దేశములకు పోయి ఆయాభాషలకు మూల పురుషు లయి రనియు, వీరే దక్షిణ దేశములకు వచ్చి ద్రావిడభాషా విష్కారమునకు కారణభూతు లై రనియు అభిప్రాయపడుచున్నారు. పైశాచి - దార్దిక్ భాషలు వేదభాష లగుటచే వేదభాషయే ద్రావిడభాష లకును మూలము. ఇట్లు భరతఖండ మునందు భాష లన్నియు ఒక్క వేదభాషాజన్య మనియే చెప్పవలెను. ద్రావిడులకును సుమేరియన్, బ్యాబి లోనియన్ జనులకును సంబంధము లేదని ఖండితముగ చెప్పవచ్చును. జైనులుకూడ ఆంధ్ర ద్రవిడ కర్ణాట భాష లన్నియు సంస్కృతభాషా జన్యము లనియే నమ్మెదురు. కర్ణా టక శబ్దానుశాసనమునందు భట్టా కలంకుడు ఇట్లు చెప్పియున్నాడు:

"అనేక దుఃఖ దావదగ్ధాంధాను బంధ సంసార ఘోరాటవీ పర్యటన పరిక్షేప చేక్షీయమాణ వరాకోద్ధరణ పరిణతాంతఃకరణ స్వభావ భావిత వ్యాప్త సమస్త దృగ్విశుద్ధ్యాది భావనా సంభావిత తీర్థకరపుణ్య ప్రభావావిర్భావిత శ్రావ్య దివ్య నవ్యవాణీ సముస్తాః కర్ణాట కాంధ్ర మగధ ద్రవిళ మాళవాది నానాజన పదనిః స్తైః దేవ మనుష్యాది జాతివిశ్లైష్ళ్ప నానాత్వం ప్రాప్తాః,......నను ఏకస్యా ఏవ భగవద్వాణ్యా నానాభాషాత్మకత్వం కథ ముపపద్యత ఇతిచేత్, దివ్యస్వనే రచిన్త్య మహిమా స్వభావః, యథా ప్రావృట్కాలే నభఃస్థలా త్పతిత మాంతరిక్షం జల మేక ము వ్యక్తరసమపి లవణకృష్ణోషరాదిక్షేత్రగతం సత్ తదేవ లవణ మధుర కషాయ రసభేద భిన్నం నానాత్మక మనుభూయతే ... తథా భగవద్భాషాపి స్వోత్పత్తిసమయే సముద్ర ఘోషవత్ అవ్యక్తైకభాషారూపాపి తత్త చ్ఛ్రోతృదేశం ప్రాప్తా సతీ తత్తద్భాషా త్మనాపరిణమతి, విచిత్రశక్తిత్వాత్"

హైందవులందును సూక్ష్మమైన అవ్యక్తమైన సచ్చిదానంద స్వరూప మైనవాక్కు పరా పశ్యంతీ మధ్యమా వైఖరీ విధానముగా వ్యక్త మగు నని నమ్మిక గలదు.

సూక్ష్మా వాగనపాయినీ పరచిదా
నందాత్మికా యా పరా
యా పశ్యం త్యపి బర్హిణోదురసవ
ద్వర్ణా న్పహూన్ బిభ్రతీ,

సంజల్పాత్మికయా వికల్పకబలా
యా మధ్యమా తా బహిః
విద్యాతీర్థమునే క్రిరూపణవిధా
క్యాన్యైపునరై వ్యఖరీ? ॥

ఈవిధముగా నే దృష్టినుంచి విమర్శించినను ద్రావిడవాదము నిల్చుట లేదు. బ్రాహ్మణ ద్వేషజన్యమైన ఈద్రావిడవాదము పామరజన మనోరంజనార్థమే పుట్టినది. రాజకీయవిషయములయందు ఈవిధమైన విప్లవము తెచ్చిపెటి స్వార్థపరులైన వారు హిందీభాషకును, సంస్కృతమునకును విరుద్ధముగా వాదించుచు, జనులను ముగ్ధులుగ చేయుచున్నారు. హిందూసంస్కృతిలో జాతిద్వేషములకవకాశము లేదని వీరికి తెలియదు. సనాతన సంప్రదాయమందు సకలవర్ణాశ్రమజాతి మతముల సామరస్యము సిద్ధమైనది. ఈసిద్ధాంతమే శివకేశవాభేదరూపమగు హరిహరేశ్వరునియందు దృష్టాంతీకరింపబడి యున్నదని తెలిసి విరమించుచున్నాను.

మారమణ ముమారమణం
ఫణితల్పం ఫణాధరాకల్పమ్,
మురమథనం పురమథనం
వందే బాణారిం బాణారిమ్॥

యువజనులు ఎవరు ఏవృత్తికి అర్హులో నిర్ణయించడం ఎట్లా?

కొచెర్లకోట సత్యనారాయణమూర్తి

"చివరకు ఇంగ్లాండును గురించి మనం ఆలోచించవలసినసంగతి "ఆ దేశపు ఎగుమతులూ దిగుమతులూ ఏ విధంగా వున్నాయి?" అని కాదు; "అచ్చట ఏడాది కెన్ని నౌకలు తయారవుతున్నాయి?" అని కాదు; "ప్రతియేడూ ఆ దేశంలోవున్న గనులలోనుంచి ఎన్నిటన్నుల రాక్షసి బొగ్గును తవ్వి ఎత్తుతున్నారు?" అని కాదు:

"ఇంగ్లీషుప్రజ ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది?" అన్నదే ప్రధానవిషయం"

—జే. బి. ప్రీస్ట్లే.

పల్లెటూళ్ల సామాన్యజీవితం, కుటీరపరిశ్రమలు, కుటుంబకట్టుబాట్లు—వీటి పలుకుబడి క్షీణించి, పట్నవాసపుకాపురాలు, మరపరిశ్రలు, విదేశవర్తకాలు, ఆధునికవిజ్ఞానం, సైన్సు, ప్రయాణసౌకర్యాలు, వార్తాసౌకర్యాలు అపారంగా అభివృద్ధిచెందుతున్నాయి గాని వాటితోబాటు వ్యక్తియొక్క జీవనోపాధికీ, సౌఖ్యానికీ అవకాశాలు హెచ్చడానికి బదులు క్షీణిస్తున్నాయి. పశ్చిమరాష్ట్రాలలో చాలాచోట్ల వ్యక్తుల అభివృద్ధికీ సంఘఅభివృద్ధికీ కావలసిన ఏర్పాట్లను ప్రభుత్వమే చేయవలసివస్తోంది. ఇంతెందుకు? దేశంలోవున్న బిడ్డలను పెంచి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పి, తగినవృత్తులలో ప్రవేశపెట్టే బాధ్యత కూడా తలిదండ్రులమీదగాక ప్రభుత్వం మీదనే పడుతోంది. "ఆవిషయంలో తల్లిదండ్రులకన్న ప్రభుత్వానికెక్కువ తెలుసునా?" అని మనం అనుకోవచ్చును. కాని ఇప్పటి క్లిష్టపరిస్థితులలో తలిదండ్రులు బొత్తిగా నిస్సహాయులైపోతున్నారు. ప్రతిదేశంలోను ఆర్థికపరిస్థితులు ఏరోజు కారోజు మారిపోతున్నాయి. యుద్ధప్రయత్నాలు, జాతీయభావాలు, సైన్సు పరిశోధనలు, ఫాషన్లు, వార్తాప్రయాణ సౌకర్యాలు—ఇవి అభివృద్ధియైనకొద్దీ, వృత్తివ్యాపారాలు కూడా మారిపోతున్నాయి. పాతవృత్తులు పోయి కొత్తవి ఏర్పడుతున్నాయి.—ఈ ప్రవాహం వడికి వ్యక్తులు ఆగలేక వెనకబడిపోతున్నారు. ప్రతిదేశంలోను దుర్భరమైన నిరుద్యోగ సమస్య యేర్పడింది. పనిపాటులలో నేర్పుగాని, అభిరుచిగాని, నూతన పరిస్థితులకు అలవాటుపడే శక్తిగాని ఇప్పటి యువకులకు లేవు. ప్రతియేడూ స్కూళ్లలోనుంచి బైటపడుతూవున్న లక్షలాది విద్యార్థులను ఏవో వృత్తులలో ప్రవేశపెట్టడం అవసర మవుతోంది. పశ్చిమరాజ్యా లన్నిటిలోను ప్రభుత్వం యీ కార్యక్రమాన్ని విరివిగా సాగిస్తోంది. ప్రతిదేశంలోను ప్రభుత్వసహాయంతో ఎంప్లాయిమెంటు సంస్థలు వెలిశాయి. వాటితోడ్పాటువల్ల వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం బాగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. ఈమధ్యనే స్కూళ్లు కూడా ఈ వుద్యమానికి సహాయంచేయడం ప్రారంభించాయి. అదివరకు, 'వృత్తు'లంటే యేమిటో, ఏవృత్తులకు ఎట్టి సమర్థత లుండాలో వట్టి స్కూలు మాస్టర్ల కేమి తెలుసును అన్న నిరసనభావం వుండేదిగాని ఇప్పుడిప్పుడది నశిస్తోంది. స్కూలుమాస్టర్లుకూడా ఈ వుద్యమానికి ఎంతో సహాయం చేయగలరు అని స్పష్టమైంది.

నేడు ప్రతిదేశంలోను జాతీయ అభిమానాలు, అంతర్జాతీయ స్పర్ధలు, విరోధాలు, ప్రబలంగా వున్నాయి. వాటితోబాటు నిరుద్యోగసమస్యా, వృత్తి నిరూపణ ఉద్యమం కూడా అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి.

ఏవిధంగా? ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, ఇటలీ, స్విట్జర్లాండు దేశాలకు కావలసిన ఆహారపదార్థాలు ఆ దేశాలలో ఉత్పత్తికావటం లేదు; హాలండు, డెన్మార్కు, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలు ఆహారపదార్థాలను తమ అవసరాలకు మించి అపారంగా ఉత్పత్తి చేస్తున్నాయి. ఇటలీకి రాక్షసిబొగ్గు కావాలి; ఇంగ్లాండు సప్లయిచేయగలదు. ఇంగ్లాండుకు నూనె కావాలి; రష్యా సప్లయిచేయగలదు. ముడిలోహాన్ని ఫ్రాంసు జర్మనీదేశాలు సప్లయిచేసేటట్టయితే, ఉత్పత్తియైన సరకులను రష్యాదేశం కొనేమాటవుంటే, స్విట్జరులాండుదేశం అన్నిరకాలైన యంత్రాలను తయారు చేయగలదు. కాని, సాధ్యమా?

అంతర్జాతీయవర్తకవ్యాపారాలకు వుండే ఆటంకాలను రద్దుచేసి, జాతిమతభాషావైషమ్యాలను రూపుమాపి, ప్రతిదేశంలోను ప్రజల జీవనప్రమాణాన్ని హెచ్చించగలిగితే లోకాన్ని ఇప్పుడు కలవరపెడుతూవున్న యీ చిక్కులు, సమస్యలు ఉండనే వుండవు. అంతర్జాతీయగౌరవాలు, మర్యాదలు, నమ్మకాలు నశించడంవల్లనే ప్రతిదేశానికీ యీ కష్టాలు సంప్రాప్తమయినాయి.

స్థూలదృష్టిలో, నేటి పశ్చిమరాజ్యాలు ప్రజాప్రభుత్వాలనీ, నిరంకుశాధికార ప్రభుత్వాలనీ రాజకీయంగా రెండు రకాలుగా వున్నాయి. అందులో ప్రజాప్రభుత్వాల ఆదర్శాలు

ఈ మాదిరిగా వుంటాయి: తన అభిరుచుల ప్రకారం, సమర్థతల ప్రకారం, ఇష్టాయిష్టాల ప్రకారం అభివృద్ధి చెందడానికి సంఘంలో వున్న ప్రతివ్యక్తికీ నిరాటంకమైన స్వేచ్ఛా, అవకాశమూ వుండాలి. అందుకు కావలసిన విద్యను నేర్పను సంపాదించడానికి తగిన అవకాశాలను ప్రజలకు సమకూర్చవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిది. ఇతర స్వాతంత్ర్యాలతోబాటు ఇష్టం వచ్చిన వృత్తులను అభ్యసించి వాటిలో ప్రవేశించడానికి స్వాతంత్ర్యమూ అవకాశమూ ప్రజ లందరికీ సమానంగా వుండాలి. వాటిని సమకూర్చే విధి కూడా ప్రభుత్వానిదే. అందువల్ల వ్యక్తులకూ జనసామాన్యానికీ కూడా ఎంతో లాభం కలుగుతుంది.

నిరంకుశ ప్రభుత్వాధికారుల ఆదర్శాలు అవి కావు. వారి ఉద్దేశంలో వ్యక్తుల లాభం వేరు; సంఘ క్షేమం వేరు. వ్యక్తుల లాభాలతోపాటు సంఘ క్షేమం పెంపొందించడం ప్రభుత్వం యొక్క ముఖ్యధర్మం. వ్యక్తిస్వలాభం కోసం సంఘ క్షేమానికి రాష్ట్రాభివృద్ధికి వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తింపరాదు. అంతేకాదు, రాష్ట్రంయొక్క ఆశయాలను, ఉద్దేశాలను ఆచరణలో పెట్టడంలో, పెంపొందించడంలో వ్యక్తి ఒక సాధన మాత్రుడేగాని, నిమిత్త మాత్రుడేగాని సర్వస్వతంత్రుడు కాడు. రాష్ట్రంయొక్క ఆదర్శాలను అభిప్రాయాలను ఆచరణలో పెట్టడంకోసం ప్రజలకు కావలసిన విద్యాబుద్ధులను ప్రభుత్వమే ఏర్పాటు చెయ్యాలి. అనుకూలమైన కార్యక్రమాలను ఏర్పాటుచేసి, ఆచరణలో పెట్టి నడిపించాలి. సంఘంమొత్తానికి లాభప్రదమైన కార్యక్రమం ప్రజ లొక్కొక్కరికికూడా లాభప్రదంగా వుండకతప్పదు. అ ట్లుండకపోయినా నష్టంలేదు. సంఘక్షేమం మొదట, వ్యక్తిలాభం అంతముఖ్యమైన విషయం కాదు. ఆ కార్యక్రమాన్ని ఆచరణలో పెట్టడంకోసం ప్రజలకు మిలటరీకి మోస్తరుగా కఠినశిక్షణ ఇయ్యాలి. అవసరమైతే ప్రజల స్వాతంత్ర్యాన్ని కూడా అణచివేయవచ్చును. "వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమే అంత ముఖ్యమైన విషయమా?" అని మొన్న నే ఒక జర్మనుమంత్రి అడిగాడు. ఇవి నిరంకుశాధికారుల ఆదర్శాలు — కాని క్రియలోమాత్రం ప్రతిదేశమూ, అన్నివిషయాలలోను, ఈరెండింటిలో ఏదో వక ఆదర్శంక్రిందకు వస్తోందని కేటాయించి చెప్పడానికి వీలులేకుండా ఉంది. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలు పేరుకు ప్రజాప్రభుత్వాలన్నమాటే కాని ఇష్టం వచ్చిన పనిలో ప్రవేశించడానికి ఈ మూడుదేశాలలోను వ్యక్తికి సంపూర్ణమైన అవకాశాలులేవు; ధనహీనుడు తన కిష్టం వచ్చిన వృత్తిని అభ్యసించలేక పోతున్నాడు. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు దేశాలలో ఉన్నతవిద్యాసంస్థలలోను, వృత్తులలోను 'గొప్ప'వారికుండే అవకాశాలు సామాన్యులకు లేవు. ఆ 'గొప్ప'తనం డబ్బువల్ల వచ్చినదే. ఇంగ్లీషు 'పబ్లికు స్కూలులో' చదివే అదృష్టం ధనవంతులకే గాని సామాన్యులకు లేదు. ఇప్పు డిప్పుడు బీద వారు విద్యార్థి వేతనాలద్వారా సెకండరీ స్కూళ్లలో విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నారు. ఈ విధంగా ఇంగ్లీషు బీదవిద్యార్థులలో నూటికి సుమారు ౫౦ మందికి ఉచితంగా సెకండరీ స్కూలు విద్య లభిస్తోంది. చదువుకొనేవారికి డబ్బు లేకపోవడంవల్లనైతేనేమి, విద్యాధికారులకు బీదవారియెడల వుండే నిరసనభావంవల్లనైతేనేమి ఆక్సుఫర్డు, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయాలలో సామాన్యులకు ప్రవేశం దొరకడమే లేదు. అట్టివారికి ఇంగ్లాండులో వున్న కొన్న యూనివర్సిటీలలో కొంతవరకు ప్రవేశం దొరుకుతోంది.

ఈ ఆటంకాలు మినహాయిస్తే ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో ప్రజలు తమకు ఇష్టం వచ్చిన వృత్తులలో ప్రవేశించ వచ్చును. ఇటలీ, జర్మనీ, రష్యా దేశాలలో ఆయాప్రభుత్వాల ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ సిద్ధాంతాలు ప్రజల స్వాతంత్ర్యానికి అడ్డం వస్తున్నాయి. ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు అమెరికాలలో ఆ విధమైన అవరోధాలు లేవు.

నేటి ఇటలీ, జర్మనీ, రష్యాదేశాలలో చెల రేగుతూవున్న నిరంకుశాధికారుల ఆజ్ఞలకు ప్రజలు ఎదురుచెప్పరాదు. ఆర్థిక, రాజకీయ విషయాలలో ఆప్రభుత్వాలు కఠినమైన నిర్బంధచర్యను అవలంబిస్తున్నాయి. వేలకు వేలు ప్రజలను తమ కిష్టంలేని వృత్తులలో బలవంతంగా ప్రవేశపెడుతున్నాయి. ఆనిర్బంధ విధానం ప్రజల దేశాభిమానాన్ని పురికొల్పడంతో ప్రారంభమై, కఠినశిక్షలతో ముగుస్తోంది. ప్రాచీన హిందూదేశంలో మోస్తరుగానే నేడు ఆదేశాలలో ప్రభుత్వం వృత్తి నియమాలను ఏర్పాటుచేసి అమలులో పెడుతోంది. ఆనియమాలకు, నిర్బంధాలకులోబడి ప్రజలు తమఇష్టం వచ్చిన వృత్తులలో ప్రవేశించవచ్చును. ఇందుకు జర్మనీదేశ వృత్తాంతం ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చును. ప్రాచీన హిందూదేశంలో మోస్తరుగా నేటి జర్మనీలోకూడా, కొన్ని విషయాలలో ప్రజలకు కాలూ చెయ్యీ మెదల్చడానికి అవకాశాలు లేకుండా కట్టుదిట్టాలను, నిర్బంధాలను ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసింది; కాని వ్యక్తుల అభివృద్ధియే, వారిక్షేమమే ఆకట్టుబాట్ల ప్రయోజనం; వారివిద్యావిధానంయొక్క ఆదర్శం. "యుద్ధానికి పూర్వం జర్మనీదేశంలో కుల కట్టుబాట్ల ఆటంకాలవల్ల సామాన్యపు పని వాళ్లబిడ్డలకు ఉన్నతవిద్యావృత్తులలో గాని, గవర్నమెంటు ఉన్నతఉద్యోగాలలో గాని ప్రవేశం దొరికేదికాదు. విద్యాధికుల, సైన్యప్రొఫెసర్ల తరగతులలో చేరడానికైనా అర్హత లభించేదికాదు".

నాజీప్రభుత్వం వచ్చినతర్వాత ఈవ్యత్యాసాలు చాలామట్టుకు నశించాయి. ఇప్పు డా

1. 'Vocational guidance through-out the world' by Keller and Viteles, 1937.

దేశంలో అధికారులు సిద్ధాంతంలో మాత్రమే కాకుండా ఆచరణలోకూడా కేవలం డబ్బును పుట్టుకనూమాత్రమే గౌరవం చెయ్యటం లేదు. భాగ్యవంతుడు కానీ, బీదవాడుకానీ, యూనివర్సిటీలో చేరడానికి ముందు ప్రతి విద్యార్థి విద్యార్థినీ ఆరునెలలకాలం ఏదో వకవిధమైన చేతిపని చెయ్యాలి. అదిగాక స్కూలు చదువులు ముగిసినతర్వాత ప్రతి విద్యార్థీ, విద్యార్థినీ ఒక యేడాదికాలం గ్రామాలలో పొలంపని చెయ్యాలి. వారు రాష్ట్రానికి చేయవలసిన సేవలు ఇవి. నిరుద్యోగసమస్యను తగ్గించడానికి ఇవి కొంతవరకు సాధనాలు. వాటివల్ల విద్యార్థులకు కూడా కొంతలాభం కలిగినప్పటికీ, వాటిని ఏర్పాటుచేయడంలో ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశం రాష్ట్రసేవగాని వ్యక్తుల లాభం కాదు. విచక్షణలేకుండా విద్యార్థులు అందరూ ఉన్నత చదువులకు పోకుండా నాజీ ప్రభుత్వంవారు అనేక ఆటంకాలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. విద్యార్థుల ఆరోగ్యమూ, జాతి, సాంఘిక, రాజకీయాభిప్రాయాలూ నాజీపక్షానికి అనుకూలంగా వుండాలి; విద్యలోను పరిశ్రమలలోను, రాజకీయ, సాంఘికవిషయాలలోను ముందు ముందు జాతీయనాయకులు కాదగినవారుగా వుండాలి. యూనివర్సిటీలలో చేరగోరే విద్యార్థులమొత్తం సంఖ్యకు ప్రతియేడూ ఒకపరిమితిని ఏర్పాటు చేస్తున్నారు (౧౯౩౨ లో ౨౦,౦౦౦ మంది, ౧౯౩౭ లో ౧౫,౦౦౦ మంది, యీ విధంగా). విద్యార్థుల సంఖ్యలో విద్యార్థినులు పదింటి కొక్కరు చొప్పున మాత్రమే వుండాలి. నాజీపార్టీవారి పరీక్షలకాగ గలిగినవారిలో తెలివితేటలు లేనివారిని ఏరివేసి తెలివితేటలున్నవారికే ఉన్నత విద్యకు ప్రవేశ మిస్తున్నారు. రష్యను సోవియటు ఆదర్శాలంటే జర్మనులకు తలనొప్పేగాని క్రియలోమాత్రం ఈ రెండు దేశాలలో నిరంకుశాధికార ప్రభుత్వాలు ఇంచుమించు ఒక్కమోస్తరుగానే నడుస్తున్నాయి. పనివాళ్ల బాగుకోసమే సోవియటు ప్రభుత్వం రష్యాలో ఏర్పడింది. కాని ప్రభుత్వానికి నిరంకుశాధికారం వుంటేనేగాని ఆ ఆదర్శాన్ని ఆచరణలో పెట్టడం సాధ్యం కాలేదు. అక్కడకూడా వ్యక్తుల ఇష్టాయిష్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా సంఘక్షేమం కోసం ప్రజలను వివిధ వృత్తులలో నిర్బంధంగా ప్రవేశపెట్టి పనిచేయించవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. నేడు రష్యాలో నిరుద్యోగ సమస్య లేదు. ప్రతివ్యక్తికి ఏదో పనిపాటులు దొరుకుతున్నాయి. ఎవరైనా తమ కియబడ్డ పనిని నిరాకరించి, పని దొరకలేదని భిక్షించుకుని కూచుంటే వారికి సంఘబహిష్కారం తప్పదు. వారు ఖైదీలకన్న తక్కువ స్థితికి వస్తారు. మాస్కో నగరంవద్ద వున్న 'బాల్షివో' అనేఖైదీల సెటిల్మెంటులో ఖైదీలకుండే స్వాతంత్ర్యం చూస్తే ఆశ్చర్యం వేస్తుందని చూసినవారు వ్రాశారు. వాళ్లను ఖైదీలని పిలవడాని కెంతమాత్రం వీలుండదట. వాళ్లు చివర రోజులలో వారాని కొకసారి తమ యిళ్లకు వెళ్లి రావచ్చును; ఇష్టముంటే మాస్కో యూనివర్సిటీలో విద్యార్థులుగా చేరి చదువుకోవచ్చును. వాళ్లు జైలుకుతిరిగ ఎందుకు వస్తున్నారు? ఆదారినే ఎందుకు పారిపోవడం లేదు? జవాబు సులభంగా తెలుస్తూనే వుంది. ప్రభుత్వ మొక్కటే దేశంలో ప్రజలకు పనిచెప్పే సంస్థ. ప్రభుత్వమే యజమాని. ప్రతిరష్యనుకూ తాను రష్యనుపౌరుడనని చూపడానికి వకసర్టిఫికేట్ వుండాలి. అదిలేకపోతే అతడి కాదేశంలో ఏహక్కులూ వుండవు. రాజకీయంగా అతడు ఛండాలుడితో సమానుడు అవుతాడు. ఖైదులోవున్నా బైటవున్నా అతడికి జీవనోపాధిని కల్పించగల సంస్థ ప్రభుత్వ మొక్కటే. ఇక అతడు పారిపోయే దెక్కడకు?

అమెరికా దేశంలో, సెకండరీస్కూళ్ల చదువులు ముగిసేవరకూ విద్య ఉచితం; చాలా చోట్ల అది నిర్బంధంకూడాను. అందువల్ల విద్యార్థుల జనసమ్మర్దం సెకండరీ స్కూళ్లలోనే అధికంగా వుంది. వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం చాలామట్టుకు సెకండరీ స్కూళ్లలోనే అభివృద్ధిఅవుతోంది. ఇటలీ, జర్మనీ, ఫ్రాంసు దేశాలలో అల్లా కాదు. అక్కడ సుమారు ౧౪ ఏళ్లవయస్సులో ఎలిమెంటరీ స్కూలు చదువులను ముగించుకొని ఏవో పనులలో ప్రవేశింపగోరే విద్యార్థులకు, వృత్తి స్కూళ్లలో చేరి విద్యాభ్యాసం చేయగోరేవారికీ, లేదా ఏవో వృత్తులలో ప్రవేశించి రోజుకు కొన్నిగంటల చొప్పున వాటికి సంబంధించిన వృత్తివిద్యలను అభ్యసింపగోరేవారికి, వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం చాలా సహాయం చేస్తోంది. జర్మనీలో నాజీ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన సాంఘిక జాతీయ పరీక్షలకు ఆగగలిగిన విద్యార్థులకు ఇతర దేశాలలోకన్న ఎక్కువ సమర్థతతో వృత్తినిరూపణసహాయం లభిస్తోంది. కాని ధనంతోటి, పుట్టుకతోటి నిమిత్తం లేకుండా కేవలం తెలివితేటలనుబట్టి యువకు లందరకూ కూడా సమానమైన అవకాశాలు, ఇతర దేశాలలోకంటె స్విట్జర్లాండులో అధికంగా వున్నాయి. జాతి, జన్మ, ఐశ్వర్య విచక్షణలతో నిమిత్తంలేకుండా వృత్తిసమర్థతను సంపాదించిన యువకు లందరకూ ఆ దేశంలో సమాన అవకాశాలు కలవు. సోవియటు రష్యాలో అట్లా కాదు. మనిషి పుట్టడం, జీవించడంకూడా ఏదో వక వృత్తిని అభ్యసించడం కోసం, అందులో పనిచెయ్యడం కోసం అని వారి అభిప్రాయం. అది పనివాళ్ల రాష్ట్రం, పనివాళ్ల దేశం, పనివాళ్ల ప్రభుత్వం, పనివాళ్ల అధికారం. అక్కడ సంఘంలో పనివాళ్లకే గొప్ప, పనివాళ్లకే గౌరవం, పనివాళ్లకే మర్యాద, ఘరానాపదవి. వృత్తివిద్యా, యూనివర్సిటీ చదువులూ, ఉన్నత సాంకేతిక విద్యా, వృత్తినిరూపణ ఉద్యమమూ-అన్నీ పనివాళ్లలాభంకోసమే; వాళ్ల అభివృద్ధి కోసమే. కాని వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యానికి, యథేచ్ఛకు, విరగబాటుకు ఆదేశంలో అవకాశాలు చాలా తక్కువ.

యూరపు ఖండంలో ప్రతిదేశంలోను యూనివర్సిటీలలో హెచ్చిపోతూవున్న విద్యార్థుల జనసమ్మర్దాన్ని గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నారు. ఈమధ్య ఈవిషయమై అంతర్జా

లీగు విద్యార్థిసంఘంవారు రెండు రిపోర్టులను ప్రకటించారు. జర్మనీలో చేస్తూవున్నట్లుగా యూనివర్సిటీలలో చేరగోరే విద్యార్థులసంఖ్యను నిర్బంధంగా తగ్గించడంతోబాటు వృత్తి నిరూపణ ఉద్యమాలు అభివృద్ధిచేయడం కూడా అవసరమని వారు హెచ్చరించారు. ఇప్పటి ఉన్నత విద్యలను అభ్యసించినవారం దరికీ ఉదరపోషణ సరిగా జరగటం లేదు. కాబట్టివిద్యార్థులు యూనివర్సిటీలలో ఉన్నత విద్యలకు మూగడం నిష్ప్రయోజనం. సంఘ పరిస్థితులు అతివేగంగా మారిపోతున్నాయి. కాని సెకండరీ స్కూలు చదువులు సంఘంతోపాటు మారటం లేదు. అవి వెనకబడిపోవడమే ఇంతమంది విద్యార్థులు చదువుల కోసం యూనివర్సిటీలలో మూగడానికి కారణం. ఇది ఆ రిపోర్టుల సారాంశం.

"ప్రజల జీవనోపాధికి దారిచూపగల శక్తి ఉన్నతవిద్యకు కలిగేటంతవరకూ, ఉన్నతవిద్యను అభ్యసింపగోరే విద్యార్థుల సంఖ్యను నిర్బంధంగా తగ్గించడం అవసరమే; కాని ఆతగ్గించడం వృత్తులనురించిన ఒకనిర్ణీత పదకాన్ననుసరించి జరగాలిగాని అధికారుల చిత్తవృత్తినిబట్టి కాదు.

"చాలా దేశాలలో, సంఘం సాంకేతికంగా అభివృద్ధి చెందుతూ వున్నంత వేగంగా స్కూలు చదువులు మార్పు చెందటం లేదు. ఉన్నత విద్యా సంస్థలలో విద్యార్థి జనసమ్మర్దం అధికం కావడానికి ఇదేకారణం. సెకండరీ స్కూళ్లు, కాలేజీలు, యూనివర్సిటీలు పాతపడి పోయిన అభిప్రాయాలను పట్టుకుని వేళ్లాడుతున్నాయి. అందువల్ల నిరుద్యోగ సమస్య అధిక మవుతోంది.

నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించాలంటే యూనివర్సిటీలలో విద్యార్థుల జనసమ్మర్దాన్ని తగ్గించాలంటే ప్రతిదేశంలోను విద్యకు నిర్దుష్టమైన ఒక కార్యక్రమం ఏర్పాటు చెయ్యాలి. విద్యార్థుల సాంకేతిక అభివృద్ధికి తగిన అవకాశాలు ఏర్పడాలి"

వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం కడచినఐరోపా యుద్ధంతర్వాత యూరోపుఖండమందంతటా వ్యాపించింది. అందుకు ముఖ్యంగా తోడ్పడ్డవారు మానసికశాస్త్ర వేత్తలు. తమ శాస్త్రంవల్ల లోకానికి చాలా ఉపకారం జరగడానికి అవకాశం వుందనీ, మానవ స్వభావం విషయమై చేయబడ్డ పరిశోధనలు ప్రజల ఆర్థికసమస్యలను పరిష్కరించడానికీ, వృత్తినిరూపణ ఉద్యమాలను ప్రోత్సహించడానికీ ఉపయోగపడుతాయనీ వారు గ్రహించారు. ౧౯౦౩ లోనే కేటల్ అనే మానసికశాస్త్రవేత్త ఈవిధంగా వ్రాశాడు:

"మానవస్వభావాన్ని 'సైన్సు' గామాత్రమే కాకుండా కళగాకూడా పరిశోధించడం మా కర్తవ్యం ... ఇనుమును తీసుకొని ఉక్కుగా మార్చి, ఆఉక్కుకు పదునుపెట్టి కత్తిని తయారుచేసినట్లే మానసిక ప్రపంచకంలో ప్రతిపనికీ తగినమనిషిని ఏరి, అతడికి తగిన విద్యను నేర్పి, తర్ఫీదు చెయ్యాలి."

"యువకుడికి అనుకూలమైన వృత్తిని నిరూపించడం, ప్రపంచమనేసముద్రంలో జాగ్రత్తగా తన జీవితనౌకను నడుపుకోడానికి సముద్రపటాన్ని అతడిచేతిలో పెట్టడంవంటిది. నీటిమీద అతడుపోగలదూరం అతడి బలంమీదా, సమర్థతమీదా, ధైర్యంమీదా, ఇతరసాధన సంపత్తిమీదా ఆధారపడి వుంటుంది. ఎక్కువ అనుభవమూ, విజ్ఞానమూగలనావికుడు మిక్కిలి దూరాన ఉన్న రేవును చేరుకోగలడు; అపాయాలులేనిదారులలో తననౌకను నడుపుకోగలడు.2"

ఆవిధంగానే నేటికాలపు యువకుడికి ఆధునిక మానసికశాస్త్రం చాలా సహాయం చేస్తోంది.

౧౯౧౩ లో అమెరికాలో హార్వర్డు విశ్వవిద్యాలయంలో మన్‌స్టెరుబర్గు అనేమానసిక శాస్త్రవేత్త, 'మానవ స్వభావాన్ని ఆయావృత్తులకు అలవాటుచేయడం యెల్లాగ?' అన్న విషయాన్నిగురించి పరిశోధనలు చేశాడు. అచ్చటి టెలిఫోను సంఘంవారి కోరికమీద, ఆ వృత్తిలో నౌకరీలకోరకు దరఖాస్తులు పెట్టిన అభ్యర్థులలో అర్హులను ఏరడంకోసం మనస్తత్వానికిచెందిన పరీక్షా విషయాలను కొన్నిటిని నిర్ణయించాడు. పట్నాలలో రోడ్లమీద సామాన్యంగా జరిగే ప్రమాదాలకు మానసిక కారణాలను కనిపెట్టాడు. మోటారు యంత్రాలను నడిపేవారికి వుండవలసిన ప్రత్యేకసామర్థ్యాలను గురించి పరిశోధనలు చేశాడు.

అతడి పరిశోధనలు, అతని తర్వాత వారికి దారి చూపాయి. ౧౯౧౨ లో ఇటలీదేశంలో గెమెలీ అనేమానసికశాస్త్రవేత్త వాయువిమాన చోదకుల కుండవలసిన మానసికలక్షణాలను నిర్ధారణచేశాడు. ఆపరిశోధనలు వాయువిమానచోదకులను నియమించడంలో చాలా ఉపయోగకరంగా వుండేవి. ౧౯౧౪ లో జెనీవాలోవున్న మానసిక పరిశోధనశాల, గడియారాల పరిశ్రమలోను, టెలిఫోనులలోను పనిచేసేవారి కుండవలసిన మనోవృత్తులను గురించి పరిశోధనలు చేసింది. ఫ్రాంసు, బెల్జియం మొదలైన దేశాలలోకూడా వృత్తుల నిరూపణకు మానసికశాస్త్రం ఎంతవరకు తోడ్పడగలదో నిర్ణయించడం కోసం విస్తారంగా ప్రయత్నాలు జరిగాయి.

౧౯౧౪ నాటి మహాయుద్ధంతో ఐరోపాఖండంలో మానసికశాస్త్రం చాలా అభివృద్ధి చెందింది. ముఖ్యంగా, యుద్ధంలో ఏ మనుష్యులు ఏ విధమైన పనిపాటులకు మిక్కిలి అర్హులో మానసికశాస్త్రసహాయంవల్ల నిర్ణయించడంకోసం పరిశోధనలు జరిగాయి. సైన్యానికి, నావికాదళాలకు, విమానదళాలకూ ఎటువంటివారు అర్హులో నిర్ణయించడం అవసరమైంది. "ఇంగ్లాండులో, జర్మనీలో, ఫ్రాంసులో, ఇటలీలో, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో వాయువిమాన

2. F. M. Earle: Methods of choosing a career, 1931, P, 293.

చోదకులను, గూఢచారులను, గూఢచారము లైన సబ్ మెరైను పడవలలో పనిచేయదగిన వారిని మానసికశాస్త్రపద్ధతులప్రకారం పరీక్షించి నియమించడం ప్రారంభించారు. ఆపరణలో ఆ ప్రయత్నాలు జయప్రదం కావడం వల్ల యుద్ధం తర్వాతకూడా పరిశ్రమలలో పనివాళ్లను నియమించడంకోసమూ, ఇతరత్రా యువకులకు వృత్తులను నిరూపించడంకోసమూ ఆపద్ధతులను విరివిగా వాడడం ప్రారంభించారు".3

పైగా యుద్ధంతర్వాత ప్రతి దేశంలోను వేలకు వేలు వికలాంగులైన నిరుద్యోగులు తయారైనారు. వాళ్లందరికీ ఏవో వృత్తులు కల్పించవలసి వచ్చింది. అందువల్ల మానసికశాస్త్ర పరిశోధనలకు మరీ ప్రోత్సాహం కలిగింది. ప్రతిదేశంలోను మనుష్యబలాన్ని సాధ్యమైనంతమట్టుకు సార్థకమైన, అర్థోత్పాదకమైన పనిపాటులలో వినియోగించి, ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితులను అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అంతర్జాతీయ వర్తకవ్యాపార సరళిలో జరుగుతూ వున్న పోటీలలో, తన మనుష్యబలాన్నీ, ప్రకృతి సంపదనూ ఎక్కువ సార్థకంగా అర్థోత్పాదకమైన పనిపాటులలో వినియోగించుకొనే దేశానిదే గెలుపు అని ప్రతిదేశమూ గ్రహించింది. అందువల్ల ఇంచుమించు అన్ని దేశాలూ తమ ప్రజలను వృత్తి నిరూపణ కార్యక్రమానికి దింపుతున్నాయి.4

వృత్తి నిరూపణ ఉద్యమంలో మానసికశాస్త్రంవాడుక విరివి అవుతోంది. ఆశాస్త్ర పరిశోధనశాలలు వృత్తినిర్ణయ పద్ధతులను పరిపూర్ణత నొందించడంకోసం పాటుపడుతున్నాయి. ఒక ఉదాహరణ: జర్మను రైళ్లశాఖలో నౌకరీనిమిత్తం దరఖాస్తుచేసిన వారిని పరీక్షించి వారిలో అర్హులను నిశ్చయించడంకోసం ప్రత్యేకంగా 3 మానసిక పరిశోధనశాలలు, అందుకు సంబంధించి ౨౫ ఆఫీసులు కలవు. వాటిలో ౪౫ మంది మానసికశాస్త్రవేత్తలు పనిచేస్తున్నారు (౧౫-౩౭). వారు ఏటేటా సుమారు ౧౫,౦౦౦ మంది అభ్యర్థులను పరీక్ష చేస్తున్నారు.

జర్మను పోస్టాఫీసులశాఖకు ఒక్క బెర్లిను నగరంలో మాత్రమే ఒక మానసిక పరిశోధనశాల కలదు. అదిగాక ౧౦ చోట్ల మానసిక పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి. ఈవిధంగా వివిధ శాఖలలో ఉద్యోగులను పనివాళ్లను నియమించడంకోసం ఇటలీ, బెల్జియం, పోలండు, రష్యా, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలు మొదలైన దేశాలన్నిటిలోను మనస్తత్వ పరీక్షలు జరుగుతున్నాయి.

వృత్తి నిర్ణయానికీ, నిరూపణకూ స్వల్ప భేదం వుంది. ఒకవృత్తికి ఎవరు అర్హులు అన్న విషయం నిర్ణయించేది వృత్తినిర్ణయ సంస్థ. అది సమర్థతగల పనివాళ్లను నియమించుకొనేటందుకు ప్రొప్రైటర్లు మేనేజర్లు మొదలైన యజమానుల ఉపయోగంకోసం ఉద్దేశింపబడ్డది. వృత్తినిరూపణ సంస్థ ఉద్దేశం అది కాదు. 'ఒక విధమైన తెలివి తేటలుగల యువకుడు ఏయే వృత్తులకు అర్హుడు?' అన్నది వృత్తి నిరూపణ ఉద్యమం నిర్ణయించవలసిన విషయం. ఆ వుద్యమం వ్యక్తుల అభివృద్ధికోసం, ఉపయోగంకోసం ఉద్దేశింపబడ్డది. ఆ విధంగా ప్రజలను వారివారికి అనుకూలమైన వృత్తులలో ప్రవేశపెట్టడం సంఘానికంతకూ లాభమే.

ఉదాహరణకోసం వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రాలలో పనిచేస్తూవున్న విధం వివరిస్తాను.

ఐరోపాఖండంలో వృత్తి నిరూపణ ఉద్యమం 'ఎంప్లాయ్మెంటు సంస్థల'లోనుంచీ మానసికశాస్త్ర పరిశోధన శాలలలోనుంచీ బైలుదేరి అభివృద్ధిచెందింది. దానికి స్కూలు అధికారులు, వృత్తుల యజమానులు విరివిగా సహాయం చేస్తున్నారు. కాని అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో ఈవుద్యమాన్ని చాలావరకు స్కూళ్లే నడుపుతున్నాయి; అందులో ముఖ్యంగా సెకండరీ స్కూళ్లలో ఎక్కువ పని జరుగుతోంది. కొన్నిచోట్ల సెకండరీ స్కూళ్లు ఎంప్లాయ్మెంటు సంస్థలనుకూడా నడుపుతున్నాయి. వేర్వేరువృత్తులు, పరిశ్రమలు, ప్రభుత్వంవారిచే నడపబడుతూవున్న ఎంప్లాయ్మెంటు సంస్థలు వాటికి చాలా తోడ్పడుతున్నాయి. విద్యార్థులు తమకు అనుకూలమైన వృత్తులను ఎన్నుకొని, వాటిలో తర్ఫీతును పొంది, పనులలో ప్రవేశించి, అభివృద్ధి చెందేటట్లు వారికి సహాయం చేయవలసిన పూచీ తమదే అని అమెరికను సెకండరీ స్కూళ్ల ఉద్దేశం.

ఈవుద్యమం యొక్క కార్యక్రమం:

(౧) ఒక్కొక్క విద్యార్థియొక్క జీవితం ఇంట్లో, స్కూలులో, విరామకాలంలో ఆటపాటలలో ఏవిధంగా వుంటుందో సవిస్తరమైన రికార్డును జాగ్రత్తతో తయారు చెయ్యడం.

(౨) అతడి తెలివితేటలను, సమర్థతలను, వృత్తిఅభిరుచులను పరీక్షించి, పరీక్షాఫలితాలను సమన్వయం చెయ్యడం.

(3) అతడితో స్వయంగా మాట్లాడి, ఆవిధంగా అతణ్ణిగురించి అనేకసంగతులు తెలుసుకోవడం.

(౪) వృత్తులకు సంబంధించిన పనిపాటులలో విద్యార్థులకు ప్రత్యక్షానుభవం కలుగజేసి ఆవిధంగా వారిసమర్థతలను కనిపెట్టడం.

(౫) వృత్తులలో చేర్పించడంలో విద్యార్థులకు తోడ్పడడం.

(౬) విద్యార్థులు ఆయావృత్తులకు సంబంధించిన నౌకరీలనుగురించి తెలుసుకోవలసిన

3. M. S. Viteles; "Psychology in Business in Fngland, France, and Germany," 1923, P. 207-220.

4. Problems and methods of Vecational guidance, Geneva. 1922, p. 16-19.

విషయాలను పుస్తకాలు, పాఠాలు, మొదలైన సాధనాలద్వారా వారికి తెలియ చెయ్యడం.

(౬) ఇదివరకు వృత్తులలో ప్రవేశించిన పాతవిద్యార్థుల అభివృద్ధిని గురించి అప్పు డప్పుడు తెలుసుకుంటూ వుండడం.

ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏ లోపాలులేకుండా అమలులో పెడుతూవున్న సంస్థలు బహుస్వల్పంగానే వుండవచ్చును. ఒక్కొక్క స్కూలులో ప్రయత్నాలు ఒక్కొక్క విధంగా వుంటాయి. కొన్ని మిక్కిలి సంతృప్తికరమైనవి; కొన్ని కానివి.

స్కూలురికార్డు:—దీనిలో యీక్రిందివిషయాలు నమోదుచేసిఉంటాయి: (౧) విద్యార్థియొక్క ఇష్టాయిష్టాలు, అభిరుచులు, మానసికాభివృద్ధి ఏవిధంగా వున్నవి; (౨) విద్యార్థి స్కూలులో మొదట ప్రవేశించినప్పుడు ఏవిధంగా ఉన్నదీ, తర్వాత ఏవిధంగా అభివృద్ధి పొందినదీ; (౩) ప్రతిటరము చివరా విద్యార్థిధోరణి, వ్యక్తిత్వము, పనిచేసే అలవాట్లు, ఏవిధంగా అభివృద్ధి చెందాయో తెలుపుతూ ఉపాధ్యాయుల రిపోర్టు; (౪) విద్యార్థికి ఏ విషయంలోనైనా ప్రత్యేకంగా సమర్థత, అభిరుచి వున్నయెడల వాటిని గురించి రిపోర్టు; (౫) విద్యార్థిలో కనబడే మార్పులను ఎప్పటికప్పుడు రికార్డు చెయ్యడం; (౬) విద్యార్థినిగురించి డాక్టరురిపోర్టు.

ఇంత వివరంగా విద్యార్థులను గురించి రిపోర్టు తయారుచేయడం అంటే ఉపాధ్యాయులకూ విద్యార్థులకూ కూడా చిరాకులు పరాకులు కలగడం సహజమేగాని విద్యార్థుల భావిఅభివృద్ధికీ వారు అనుకూలమైనవృత్తులలో ప్రవేశించడానికీ ఇవి చాలా తోడ్పడతాయి. ఇందులో రెండు చిక్కులు లేకపోలేదు. ఒక్కొక్కవిద్యార్థిని గురించి ఒక్కొక్కవిషయం జాగ్రత్తగా తెలివితేటలతో రికార్డుచేయడం కష్టమౌతుంది. రికార్డుచేయబడ్డవిషయాలను జాగ్రత్తగా సమన్వయంచేసి వాటికి సానుభూతితో అర్థం చెప్పడం మరీ కష్టమౌతుంది. ఎన్నివిషయాలను రికార్డు చేసినప్పటికీ, ఇంకా కొన్ని కావాలనే ఉంటాయి.

పరీక్షలు:— రికార్డులు తయారుచెయ్యడంతోబాటు పరీక్షలుకూడా అవసరం. పరీక్షలంటే మన దేశంలో మోస్తరుగా ప్రత్యేకం ఏడాది కొకసారి ప్రశ్నాపత్రాలను ఇచ్చి చేసేవికాదు. మనస్తత్వపరీక్షల ద్వారా విద్యార్థులలో నిగూఢంగా వున్నశక్తి సామర్థ్యాలను బైటపెట్టడం: కనిపెట్టడం. ఇది మానసికశాస్త్రం అనే భూతఅద్దంతో పరీక్షిస్తేనేగాని సాధ్యంకాదు. "విద్య, మానసికశాస్త్రం, — ఈ రెండూ విద్యార్థుల శక్తిసామర్థ్యాలను కొలవడానికి మంచిసాధనాలు. విద్యార్థులసంగతి సందర్భాలను పూర్తిగా గ్రహించడానికి ఈ రెండూ చాలా సహాయం చేస్తున్నాయి. వీటిసహాయం లేకపోతే వృత్తినిరూపణనుగురించి ఇచ్చే సలహాలు కేవలం పొల్లుఅంచనాలుగా పరిణమిస్తాయి. పైగా విద్యార్థులు సాముద్రికం, జ్యోతిషం మొదలైన వంచనలో పడకుండా ఇవి కాపాడుతున్నాయి. విద్యార్థులు సరియైన పద్ధతులలో తమ్ము తాము నడుపుకోడానికి చాలా సహాయం చేస్తున్నాయి"[5]

విద్యార్థులతో సంప్రతించి సలహాఇవ్వడం:- స్కూలుఅధికారులు, ఉపాధ్యాయులు అప్పుడప్పుడు విద్యార్థికి సంబంధించిన సమస్యలన్నిటిని గురించి అతనితోటీ, తలిదండ్రులతోటీ చర్చించి సలహాఇస్తూ వుంటారు.

"మా ఉపాధ్యాయులు అందరూ వృత్తులనుగురించి సలహాచెప్పేవారే" అని అమెరికను స్కూళ్లలో అనుకుంటున్నారట. కాని ఆచరణలో స్కూలుమాస్టరు వృత్తిసలహాదారుగా ఉండజాలడు. అందుకు కావలసిన తీరికగాని అవకాశాలుగాని అతడికి వుండవు. వృత్తినిరూపణకు కావలసిన విషయాలన్నిటినీ అతడు తెలుసుకోలేడు. ఉపాధ్యాయుడి పనివేరు; వృత్తినిరూపకుని పని వేరు. అందుచేతనే అనేక అమెరికను స్కూళ్లలో ఇప్పుడిప్పుడు ప్రత్యేకంగా వృత్తినిరూపకుణ్ణి నియమిస్తున్నారు.

ఈ వృత్తినిరూపకుడు తన సలహా కావలసివున్న విద్యార్థులను స్వయంగా కలుసుకొని ఈ కింది సంగతి సందర్భాలను వారికి తెలియజేసి తనసలహా ఇస్తాడు:—

(౧) పగటి స్కూళ్లలోను, సాయంకాలపు స్కూళ్లలోను వృత్తిస్కూళ్లలోను చదువుకోడానికి గల అవకాశాలను గురించి:

(౨) విద్యార్థులు ప్రవేశింపగోరే వృత్తులను గురించి:

(౩) శాశ్వతంగాను, లేక, తాత్కాలికంగాను, లేక రోజుకు కొన్ని గంటలు చొప్పున నౌకరీలు కావలసినవారికి వాటిని సంపాదించుకొనే పద్ధతులను గురించి:

(౪) ఆయావృత్తులలో అభివృద్ధిచెందడం, ప్రామోషను సంపాదించుకోవడం, ఇతర నౌకరీలకు మార్చుకోవడం వగైరా విషయాలను గురించి:

(౫) విద్యార్థులు తీరుబడి సమయాలలో చేయదగిన పనిపాటులను గురించి:

ఇటువంటి సంగతులను విద్యార్థులకు, తలిదండ్రులకు, స్కూలు ఉపాధ్యాయులకు, వృత్తులవ్యాపారాలయజమానులకు, గ్రంథాలు, రిపోర్టులు, నోటీసులు, ఉపన్యాసాలు, రేడియోలు, సినీమాలు మొదలైన సాధనాల ద్వారా తెలియజేస్తారు.

ప్రత్యక్షానుభవం (Practical experience):—

ఏపనినయినా స్వయంగా చేస్తేనేగాని అలవాటుకాదు. కాబట్టి విద్యార్థులకు షనిపాటులలో ప్రత్యక్షానుభవమూ, తర్ఫీదూ

5. Vocational guidance—Keller & Viteles. P. 44.

అవసరం. ముందు ముందు వారు కేవలం పుస్తకచదువులలో మాత్రమే మునిగి తేలే వాళ్ళు కాగూడదు. చేతులతో కష్టపడి పనిచేయగల అభ్యాసంకూడా వారికి కలగాలి. విరోపాఖండంలో ఎలిమెంటరీస్కూళ్లు సహితం ఈ విషయాన్ని బాగా గ్రహించాయి. ఇంకా, అమెరికను స్కూళ్లే కొంచెం వెనకపడి వున్నట్లు తెలుస్తుంది. కాని ఇప్పుడిప్పుడవికూడా ఉత్సాహంతో ఈ కార్యక్రమాన్ని ఆచరణలో పెడుతున్నాయి. వాటివుద్దేశం విద్యార్థులకు చిన్నప్పటినుంచీ ఏదో వృత్తిని నేర్పడం కాదు; ఇక ముందు వారు పొందబోయే వృత్తి తర్ఫీదుకు సెకండరీస్కూలులోనే ప్రవేశం కలుగజేసి వృత్తిఅర్హతకు గట్టి పునాదులు వేయడం.

"('స్కూలు విద్య ముగిసినతర్వాత మనం ఫలానా వృత్తిని అభ్యసించాలి' అన్న) వృత్తి భావం విద్యార్థులకు ఎలిమెంటరీస్కూళ్లలోను, సెకండరీస్కూళ్లలోను ఇప్పటికన్న విరివిగా కలగచెయ్యకపోవడం ఆశ్చర్యకరమైనవిషయమే! అట్లా కలిగించడంవల్ల గొప్ప ఉపయోగం కలుగుతుంది. స్కూలులో మాస్టర్ల సంఖ్య మరీ ఎక్కువయి బిడ్డ చాలా బాధపడుతోంది అని అనుమానంగావుంది; అందులోనూ, తమ బ్రతుకంతా క్లాసుగదులలో గడుపుతూ ప్రపంచానుభవం అంటే ఏమిటో తెలియని, తెలుసుకోడానికి భయపడే ఆడ మాస్టర్లతోటి."

వివిధవృత్తులలో ప్రవేశింప గోరువారు ఆవృత్తులనుగురించి తెలుసుకోవలసిన సంగతి సందర్భాలను విద్యార్థులకు తెలియచేయడంలో విరోపాకన్న అమెరికాదే పైచేయిఅని విద్యావేత్తలు అంగీకరించారు. ఈ విధమైనసంగతి సందర్భాలను సేకరించడం కోసం ఉపాధ్యాయులూ విద్యార్థులూకూడా కలిసి కృషిచేస్తున్నారు. వృత్తినిరూపణ కార్యక్రమంలో ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం.

"(ఆవిధంగా వివిధ వృత్తులనుగురించి సంగతి సందర్భాలను తెలుసుకోవడంలోని) ముఖ్యోద్దేశం ఆవృత్తులమీద, వాటికి సంబంధించిన సమస్యలమీద విద్యార్థులకు అభిరుచి కలిగించడం. అందుకోసం సాధారణమైనస్కూళ్లలోను తరుచుగా యీవిషయాలనుకూడా విడవకుండా ప్రతియేడూ స్కూళ్లలో బోధించాలి. ఏదో వకయేడు బోధించి వదిలివేస్తే చాలదు."

అమెరికాలో జాతీయ వృత్తినిరూపణ సంఘంయొక్క పరిశోధనశాఖ ఈవిషయమై చాలా కృషి చేస్తోంది. ఆయావృత్తులను గురించి విద్యార్థులు తెలుసుకోవలసిన విషయాలను సేకరించి సమన్వయంచేసింది. ఈవిధమైన కృషిచేస్తూవున్న పదకొండు ప్రత్యేక సంస్థలు ఒకటేపద్ధతిని సామాన్య నియమాలతో పనిచేస్తూ, ఒకదానిసలహాను మరొకటి పొందుతూ పరస్పరమూ సహాయం చేసుకుంటున్నాయి. క్రమంగా ఈ కృషి యావత్తూ ఒక్క యాజమాన్యంకింద, ఒకటేపద్ధతిని జరగడానికి అవకాశాలున్నాయి. అప్పుడు ప్రతీసంస్థా సేకరించిన స్థానిక విషయాలు జాతికంతకూ ఉపయోగపడడానికి వీలుంటుంది.

ఈ మధ్య అమెరికాలో ఈవుద్యమాన్ని గురించి అనేకగ్రంథాలు ప్రచురణ అవుతున్నాయి. "ఈ గ్రంథాలు వరదలుగా వచ్చి మార్కెట్టును ముంచెత్తుతున్నాయి" అని వకరు వ్రాశారు. ఈగ్రంథాలజాబితా అచ్చులో ౩౦ పేజీలు అవుతుందిట! ఏడాదికి ఇట్టివి అధమం ౫౦౦ పుస్తకాలకన్న అధికంగానే అచ్చు అవుతూవున్నట్లు అంచనా వేశారు (౧౯౩౬).

తగినవృత్తులలో ప్రవేశపెట్టడం :

ఈకార్యక్రమంలో వున్న భాగాలు:—

(౧) ఒక్కొక్క విద్యార్థిని గురించి తయారుచేసే రికార్డు. ఆరికార్డులోవుండే విషయాలు:— అతనిస్కూలు రికార్డు, ఇంటి పరిస్థితులు, కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితులు, అతని ఇష్టాయిష్టాలు, వృత్తులలో అభిరుచులు, ఆశయాలు, ఆదర్శాలు, ఉద్దేశాలు వగైరా.

(౨) ప్రస్తుతం అందుబాటులో వున్న ఖాళీలు, వాటివృత్తాంతం, ఆవృత్తులలో ఇదివరకు పనిచేసినవారి అనుభవాలూ, వగైరా.

(౩) ఆయావృత్తుల ధోరణి; వాటిలో చేరగోరే యువకుల కుండవలసిన లక్షణాలూ వగైరా.

'విద్యార్థుల రికార్డుల కేంద్ర సంస్థ'లో పాతవిద్యార్థు లందరిని గురించి సంపూర్ణమైన రికార్డు దొరుకుతుంది. దానిని భద్రంగా జాగ్రత్తపెట్టి కాపాడుకున్నారు. వృత్తి సలహాదారుల కారికార్డు చాలా అవసరం.

స్కూలు చదువులు ముగిసి వృత్తులలో ప్రవేశించిన విద్యార్థులు ఏయే వృత్తులలో ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నారో అప్పుడప్పుడు తెలుసుకోవడం అవసరం. అది తెలిస్తేనేగాని వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం ఏ విధంగా పనిచేస్తోందో తెలియదు. అందువల్ల ఈ వుద్యమం వ్యాపించివున్న అమెరికను స్కూళ్లలో తమ పాతవిద్యార్థుల ప్రస్తుత స్థితిగతులను ఏడాది, మూడోయేడు, ఐదోయేడుతర్వాత కనుక్కుంటున్నారు. అల్లా కనుక్కోవడంవల్ల,

(౧) దేశంలో వున్న చదువులు, వృత్తులు యువకులకు ఎంతవరకు ఉపయోగకరంగా వున్నాయో తెలుస్తుంది.

(౨) ఒక్కొక్కవిధమైన తెలివితేటలవు సమర్థతలకు దేశంలో ఎంత అవసరముందో, ఎంతసప్లై వుందో తెలుస్తుంది.

6. A.D. Richard - Organisation and Supervision of guidance in Public Education, p. 169.

Stop this from going up month after month

నెలనెలకు పెరిగిపోవుచున్న ఖర్చును తగ్గించుటెట్లు అనునదే మిమ్ము బాధించుచున్న ప్రశ్న.

సమాధానము బహు తేలికగా యొసంగవచ్చును.

ఎక్కువ బరువైన ఫానులను మీరు వాడుచున్నారు. క్రొత్తరకము ఇండియా లేక **భారత్** ఫానులకంటె మీరు వాడు ఫానులు రెండింతలు ఎక్కువగా విద్యుచ్ఛక్తిని ఖర్చుపెట్టుచున్నవి. ప్రాత ఫానులను తీసివేసి, వాటిస్థానే ఇండియా లేక భారత్ ఫానులను అమర్చుడు.

ఇది అవివేకమైన సూచనగా ప్రప్రథమమున కన్పించవచ్చును. కాని ఆరీతిగా చేసిన మాసూచన తగిన సలహాయనియు, మితవ్యయముతో కూడినదనియు మీకే స్పష్టమగును. ఇందుమూలమున ఎల్లకాలము వచ్చుచుండు విద్యుచ్ఛక్తి బిల్లులమొత్తము తగ్గుటే కాకుండా, చాల శ్రేష్ఠమైన పంకాలను పొందినవారగుదురు. ఈ ఫానులు తిరుగునప్పుడు నిశబ్దముగానుండును. ఏండ్లతరబడి బాగుగా పనిచేయును.

THE INDIA ELECTRIC WORKS, LIMITED, 12-A, Lingha Chetty Street, MADRAS.

(౩) యువకులకు పనిపాటులు దొరికే స్థలాలు, అవకాశాలు, యజమానులవేర్లూ తెలుస్తాయి.

(౪) పనిపాటులు దొరకకుండా ఎంత మంది యువకులు తిరుగుతున్నారో తెలుస్తుంది.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో ఈ వుద్యమం సెకండరీస్కూళ్లలోను, వృత్తి స్కూళ్లలోను చాలా అభివృద్ధి చెందుతోంది. సాధారణంగా విద్యార్థి జీవితంలో ౧౮-వ ఏటనే, అతడేవృత్తిలో ప్రవేశించాలో నిర్ధారణచేయవలసి వుంటుంది. అల్లా నిర్ధారణ చేయడంలో సమర్థులైనవారిసలహా అతడికి అవసరం. తుదకు ఎన్నో యేట వృత్తిలో ప్రవేశించినా, ఈలోపుగానే, అనగా సెకండరీస్కూలులో చదివేటప్పుడే అతడు సాధ్యమైనంతమట్టుకు ఏవృత్తిలో ప్రవేశింపబోయేదీ తనమనస్సులో నిశ్చయించేసుకొని వుండాలి. తరువాత అనుభవాలనుబట్టి అతని అభిప్రాయం మారినప్పటికీ, సెకండరీ స్కూలు వయస్సుకే అతడికి 'వృత్తిధోరణి' ఏర్పడాలి.

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రాలలో నేడు అమలులో వున్న వృత్తినిరూపణ ఉద్యమం యొక్క ముఖ్యలక్షణాలీవిధంగావున్నాయి. స్థానికపరిస్థితులనుబట్టి వివిధరాష్ట్రాలలో కొన్ని వ్యత్యాసా లుండడం సహజం. ఉదా: (౧) న్యూఆర్లియన్సురాష్ట్రంలో నీగ్రోజాతివారికి అనుకూలమైన వృత్తులను గురించి ప్రత్యేక ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

(౨) మిన్నాపొలిసురాష్ట్రంలో, అచ్చటి స్థానికవృత్తులనూ, వాటి సాంకేతికపద్ధతులనూ, సమస్యలనూ వివరిస్తూ ఒకమాసపత్రికను ప్రకటిస్తున్నారు.

(౩) న్యూయార్కు రాష్ట్రంలో ౧౩ జిల్లాలు కలిసి ఒక వృత్తినిరూపణ ఉద్యోగిని పోషిస్తున్నాయి.

(౪) ఈ సందర్భంలో, న్యూయార్కు రాష్ట్రంలోవున్న ఫీల్డుస్టను స్కూలు ప్రత్యేకంగా చెప్ప తగ్గది. గాంధీమహాత్ముని విద్యావిధానంప్రకారం విద్యార్థి ఒకప్రధాన వృత్తిని అభ్యసిస్తూ తద్వారా దేశచరిత్ర, భూగోళం మొదలైన ఇతర విషయాలను అభ్యసించవలసినట్లే, ఈ స్కూలులో కూడా, విద్యార్థి తనకు అభిమానంవున్న ఒక విషయాన్ని ప్రధానంగా అభ్యసిస్తూ తద్వారా తానునేర్చుకోవలసిన ఇతరవిషయాలన్నిటినీ అభ్యసించాలి. ఈవిషయమై ఆస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఈవిధంగావ్రాశాడు.

"బైటప్రపంచకంలో వయస్సువచ్చిన వ్యక్తులకు జీవనాధారంగా వుంటూవున్న వివిధవృత్తులలో దేనిలో తనకు అభిరుచిగలదో విద్యార్థి తెలుసుకోడానికి ఈ స్కూలు సహాయపడుతోంది. ఆవృత్తులు పరిశ్రమలు, చిత్రకళలు, వర్తకవ్యాపారాలు మొదలైనవాటికి సంబంధించినవి కావచ్చును; లేదా గణితము, దేశచరిత్ర, భూగోళం, ఫ్రెంచి, జర్మను భాషలు మొదలైన సామాన్యవిషయాలకు సంబంధించినవైనా కావచ్చును. ఏవిషయమైనాసరే, విద్యార్థితనకు ముఖ్యంగా అభిరుచివున్న విషయంలో చాలా కృషిచేసి, ఆ సంబంధంలోనే ఇతర విషయాలనుకూడా నేర్చుకోవడానికి అవకాశం ఇస్తున్నాము."

మనస్తత్వ పరీక్ష.

పరీక్షాసమయంలో విద్యార్థి ప్రవర్తన, దానిఅర్థము — బామ్ గార్టన్ అను మనస్తత్వ పరిశోధకుని సిద్ధాంతము ననుసరించి:

I ప్రారంభంలో :

1. శ్రద్ధతో వింటాడు : పరీక్ష చేసేవాని వంక నిబ్బరంగా చూస్తాడు అంటే అతని స్వభావం యీ కింది వాటిలో ఏదో ఒకటిగా ఉండాలి :

౧. నిజంగా వింటున్నాడు. ౨. ఒకడు చెప్పేది వినకుండా వాణ్ని చూస్తూ వుండగలడు.

2. గదిచుట్టూ చూస్తూవుంటాడు అంటే,

౧. ఏకకాలంలో అనేక విషయాలను గురించి ఆలోచించగలడు. ౨. మనసు నిలకడ లేదు. ౩. ఎదుటివాడు చెప్పేతూ ఉన్న విషయంలో అతనికి అభిరుచిలేదు.

3. ఎదురు ప్రశ్నలడుగుతాడు అంటే,

౧. సరిగ్గా వినలేదు; కొంచెం చెవుడు. మనసునిలకడ లేదు. ౨. అర్థం చేసుకోలేదు. ౩. ఆ విషయంలో అతనికి అభిరుచి లేదు. ౪. వెంటనే జవాబియ్యకుండా, ఆలోచించుకోవడంకోసం కాలం గడుపుతున్నాడు. (అడిగే ప్రశ్నలనుబట్టి యీ సంగతి స్పష్టమవుతుంది.)

4. ప్రశ్న లేమీ అడగడు అంటే,

౧. మొద్దు. ౨ అంతా బాగా తెలుసును. ౩. పని ముగించాలని తొందరగా వుంది.

5. ప్రశ్నలకు జవాబు లివ్వడం తొందర తొందరగా ప్రారంభిస్తాడు అంటే,

౧. చురుకైనవాడు. ౨. ఇచ్చిన ప్రశ్నలలో అభిరుచి వున్నది. ౩. వెంటనే గ్రహిస్తాడు. ౪. దూరపాలోచన లేదు.

6. నెమ్మదిగా ప్రారంభిస్తాడు అంటే,

౧. పరీక్షావిషయాలలో ఉత్సాహంలేదు. ౨. అభిరుచి లేదు. ౩. ఈరెండూ లేవు.

7. అనుమానంతో ప్రారంభిస్తాడు అంటే,

౧. పని అర్థం కాలేదు. ౨. జాగ్రత్త అయినవాడు. ౩. వెంటనే మనస్సు నిశ్చయం చేసుకోలేడు. ౪. సిగ్గూ భయమూ వున్నాయి. ౫. ఆ విషయంలో ప్రయత్నించడం ఇష్టంలేదు.

8. జవాబు లివ్వడం ముగిసినతర్వాత మౌనంగా వున్నాడు అంటే,

౧. మౌనం అతని స్వభావం. ౨. ప్రశ్న విషయం చాలా ముఖ్యమైన విషయమన్న ఆదుర్దా. ౩. జవాబులు సరిగా ఇవ్వలేదని విచారం.

9. జవాబు లివ్వడం ముగిసిన తర్వాత ఖులాసాగా వున్నాడు అంటే,

౧. అస్పష్టా ధోరణిలో వున్నాడు. ౨. పని అంటే ఆట. 3. అనవసరంగా ఆదుర్దాపడే స్వభావం కాదు.

10. జవాబు లివ్వడం ముగిసిన తర్వాత పట్టుదలగా వున్నాడు అంటే,

౧ చాలా ఆదుర్దా. ౨. ఉత్కంఠ.

11. తనశక్తి సామర్థ్యాలను గురించి ముందుగానే తనకు తాను చెప్పకొంటాడు అంటే,

౧. ఇదంతా బహుతేలిక అని. పరీక్ష తేలికగా వుంది. కష్టాలను గుర్తించక పోలేదు; లేదా బడాయి: గర్వం. ౨. ఉత్సాహం: నిజంగా అభిరుచి వుంది. లేదా, అనాలోచితమైన ఉత్సాహం. 3. పరీక్షలో నెగ్గలేడు; తనశక్తి తానెరుగును; లేదా, ఆత్మవిశ్వాసం లేదు. చేయవలసిన పనిని సరిగా అర్థంచేసుకోడు. అభిరుచి లేకపోవడం కప్పిపుచ్చుతాడు.

12. అందరూ వినేటట్లుగా పరీక్షావిషయాన్ని విమర్శిస్తాడు అంటే,

౧. విషయంతో ఐక్యంకావాలన్న అభిలాష. ౨. తప్పులు పట్టే స్వభావం. 3. అహంభావం.

II పనిచేసేటప్పుడు :

13. పని ప్రారంభించడం సావధానంగా అంటే,

౧. పరీక్ష కష్టంగా వుంది. జాగరూకత గల స్వభావం. సావధానంగా ఆలోచించడం అతని స్వభావం.

తొందరగా ఆలోచన లేకుండా అంటే,

౧. వెంటనే గ్రహిస్తాడు. (౨) ఆలోచించలేడు. 3. ఆ పని ముగించడానికి ఇష్టంలేదు.

ఎప్పుడూ ఒక్కధోరణిలోనే పనిచేసాడు అంటే,

(౧) బుద్ధిమాంద్యము. (౨) అదే సరియైన పద్ధతి అన్న నమ్మకం. (3) అనాలోచిత ప్రకృతి.

ప్రతిసారీ మరోకొత్త పద్ధతిని ప్రయత్నిస్తాడు అంటే,

(౧) అనేక మార్గాల ప్రయత్నించగల ఆలోచన లున్నాయి. ఎల్లాగో సాధించాలి అన్న పట్టుదల. 'దీనిని సాధించాలి. ఇది నావిధి' అన్న జ్ఞానం.

14. శ్రద్ధగా చేస్తాడంటే,

పని చేసేటప్పుడల్లా కార్యసాఫల్యమే అతని మనోదృష్టిలో వుంటుంది. గమ్యస్థానం చేరాలన్న ఆదుర్దా. చేతిలో పనిని త్వరగా ముగించాలన్న ఆదుర్దా. ఖంగారుగా తనచుట్టూ చూస్తూవుంటాడు. అభిరుచి లేదు. గందరగోళం పడుతున్నాడు. మనసు నిలకడ లేదు.

15. పనిచేసేటప్పుడు మనసు నిలకడ (పని చేసినంతసేపూ అతని దృష్టి బల్లనుంచి చలించదు) అంటే,

౧. పనిలో అభిరుచి. ౨. పరీక్షాధికారి దగ్గర వున్నాడన్నభయం. 3. ఓర్పు; పట్టుదల.

16. పనిచేసేటప్పుడు మనసు నిలకడలేదు అంటే,

౧. కొత్తజాగాలో వున్న చిత్రాలు చూదామన్న కుతూహలం. ౨. పనిలో అభిరుచి లేదు. 3. శ్రద్ధ లేదు. ౪. ఉత్సాహం లేదు.

17. పనిచేసేటప్పుడు ఉల్లాసం, అయిష్టత, ఆశ్చర్యం వగైరా భావాలు చూపుతాడు: అవి మొదటినుంచి చివరదాకా వుంటే,

౧. పరీక్షాధికారియెడల నమ్మకం వున్నది. ౨. పరస్పర సహాయం, ఉల్లాసం కల బుద్ధి. 3. గౌరవం లేదు; లేదా శ్రద్ధ తక్కువ.

వాటిని అప్పుడప్పుడు చూపిస్తే,

౧. తన ప్రయత్నం సఫలమవుతూవున్నదన్న సంతోషం. ౨. లేదా, పైమూడు కారణాలు కావచ్చును.

పైకి కనపరచపోతే,

౧. భావోద్రేకాలను ఎన్నడూ అతి డెవగడు. ౨. అన్నీ తెలిసివుండడంవల్ల భావోద్రేకాలు పుట్టలేదు. విద్యాధిక్యతవల్ల అలవాటువల్ల, మనసు నిబ్బరంవల్ల

18. (శరీర) అవయవాల కదలికలు తాను చేస్తూవున్న పనికి అనుకూలంగా వుంటే,

౧. తెలివైనవాడు. ౨. బాగా కసరతు చేసిన వాడు. 3. కార్యసాఫల్యము అవుతుంది అన్న వుత్సాహంతో పనిచేస్తున్నాడు.

అనుకూలంగా లేకపోతే,

౧. అవయవాల కదలికలు అతని స్వాధీనంలో లేవు. ౨. ఆలోచనలు అతని వశ్యంలో లేవు.

19. పనిచేసేటప్పుడు అతనిప్రకృతి చురుకుగా వుంటే,

౧. చురుకుతనం. ౨. పనిభారంలోనుంచి బైటపడదామన్న కోరిక.

మాంద్యంగా వుంటే,

౧. మందస్వభావము. ౨. సోమరి. 3. పనియెడల అశ్రద్ధ.

20. పనిచేసే చేతుల కదలిక — జాగ్రత్తగా, కొలిచినట్టుగా వుంటే,

౧. అనుభవంకలవాడు. ౨. అది అతని స్వభావం.

హడావిడి లేకుండా, నిశ్చలంగా వుంటే,

౧. స్వభావసిద్ధమైన సమర్థత. ౨. మిక్కిలి దృఢసంకల్పం.

అతివేగముగా, అడావిడిగా వుంటే,

౧. స్వభావసిద్ధమైన సమర్థత. ౨. పేరాస 3. ఆలస్యం లేకుండా కార్యసాఫల్యం చేసుకుందామన్న ఆదుర్దా.

కూలి మనిషి

" కరుణ కుమార "

౧

మాయదారి గాలివాన ఏమని కొట్టిందో- ఊడిచిపెట్టి పారేసింది. పచ్చంగా బంగారం పండే పొలాలు, అపరంజివంటి కయ్యాలు, రామరామ, ఈ మూడేళ్లుగా మళ్లా అట్లాంటి పంటా లేదు, అట్లాంటి పాడీ లేదు రైతుకు: శిస్తులు ముజరాపోకుండా సర్కారుకు మేలు చేయడానికి, ఏటికి కాసినన్ని నీళ్లు తగలడం, పొలంలో కర్ర గుచ్చామంటే గుచ్చామనుకోవడంతప్ప, మళ్లా అట్లాంటి ఫలితం ఎరగరు జనం. సముద్రంమీదనుండి వస్తుం దంటారు కూడా ఇంతహాలాహలమే ఎత్తుకొనివచ్చిందో ఏమోగాని, నారాయణ! ఆగాలిస్పర్శ తగిలినంత మేరా పైర్లే గాదు, పంటలే గాదు, పొలాలే గాదు, చెట్లే గాదు, చేమలే గాదు; పురుగు నాకినట్టు మాడి చక్కాపోయినై - అదేమి విషపుగాలో! ఆఘడియలగాయతు పశువులకూ, మనుష్యులకూ కూడా సిడి పట్టుకొన్నట్టు పట్టుకొన్నది గదా! పొలంచాయ పోయి కయ్యలో అడుగుపెట్టాలంటే, వొలి కల్లో అడుగు పెట్టినట్టు, ఏడుపు వచ్చేది! ఏతట్టు బట్టినా ప్రేతకళే! ఇక్కడ మేత లేక పసరాలను పడమటికి కంచెల్లోకి తోలి పెట్టితే, ఈ శనిగా డక్కడకూడా దాపురించాలనా. ఆ రాజ్యంలో గూడా ఏం దెబ్బ తగిలిందో, తాగను నీళ్లా, మేయను మేతా లేక, ఇపిరివాపూ, జెబ్బవాపూ, తగిలి ఎక్కడిపసరం అక్కడే తా అని చావడం మొదలెత్తుకొన్నవి. ఇం కెట్లా జనం జీవించేది? కయ్యకి ఎంతలేసి సత్తువలు చేసినా, ఎంతెంత కలుపులు తీసినా, ఏమో మహాపండి బోర్లా పడేటట్లు, మొదట మొదట్లో పచ్చంగా ఎక్కరావడమూ, తీరా పొట్టపగిలి వన్నె తీసే అదునుకు మెడవిరుపో, దుంపతెగులో, మిడత పోటో తగిలి వొరి తాలూ బొందూ మాత్రం నేలమీద పడడమూను. ఎంతలేసి మోతుబరీ కమతా లయినేమట్టుకు, ఇట్లాంటి దెబ్బలు తగిలితే కాలెత్తకుండా ఎన్నాళ్లని నిలదొక్కుకొని ఉండగలవు?

అట్లాంటిది, మూడేళ్లకింద పండినపంట మళ్లా ఈఏడూ పండింది. ఈ ఏడుకూడా పంటలు నాశిగా తేలినట్టయితే, ఇక ఆగడ్డ విడిపించి ఏదేశమైనా లేచిపోవాలని ఉన్నారు ప్రజలు. కాని - ఆభగవంతుడి దయ చల్లగా ఈ ఏడూ నాగేళ్లకూ, గుద్దేళ్లకూ, కత్తరలకూ, కాడిమానులకూ, పేడ కుప్పలకూ పసుపూ కుంకుమా పెట్టి, కోడిపిల్లను కోసి దిగదుడిచి పారేసి, ఏ ఘడియని కయ్యలో కాలుపెట్టి ఏరువాక సాగించారో గాని, ఈ మూడేళ్లబొట్రీ ఒక్కసారిగా ఈ ఏడు తీసుకొన్నది. అదీ పంట అంటేను.

మృగశిరా ప్రవేశం కావడంతోటే పడమట మబ్బులేవడం, తూర్పునుండి పైరుగాలి తోలడం, రెండు మూడు పదున్లు దిమ్మరించి కాలం చల్లబడడమూను. ఎప్పుడు కురిసిందో, కార్తె తిరిగి కార్తె పెట్టేవరకల్లా వచ్చి, గట్లు తెగ్గోసుకుంటూ, లంకలు ముంచెత్తుకొంటూ, ఎర్రటి ఒండ్రుమట్టితో కూడా వచ్చింది ఏరు. నారు పోసినవాడు నీరు పోయకుండా ఉంటాడా? విత్తనాలు నానబెట్టి నారుకయ్యలు తడిపి చల్లీచల్లడంతోనే, రెపరెపలాడుతూ, మూడోనాటికల్లా మూరెడేసి పొడుగున ఎదిగివచ్చింది మొక్క. అదునంటే అదీ అదును. నారు కయ్యలో మనిషి ఒంగి పైకి చెగొయ్యత్తితేనే గాని అసలు అగుపడేవాడు కాదు. అంత మెండుగా పోసిన ఆకుమళ్లయినా వరినాటులందుకొని నారు పెరకబోయేవరకు రొయ్య చేపమూతిమీది మీసాల్లాగా మూరెడేసి లోతున వేళ్లు దూసుకొని మొలక ఊడిరాదే! ఆ నారు పెరకలేక చేతులు మంటలెత్తి అల్లాడిపోయారు ఆ సేద్యగాళ్లు. అట్లాంటి సత్తువగల నారు నాటితే, శనిగాడు నెత్తినెక్క ఏగాలివానో, ఏవరదలో పట్టి కొట్టుకుపోతే చెప్పలేంగాని లేకుంటే పైరు చావమంటేమాత్రం చస్తదా?

మఖా, పుబ్బా, ఉత్తరా కార్తులు వచ్చేసరికే సాఫ్‌ఫీదాగా నాట్లు పూర్తిఅయిపోయి అప్పుడే కలుపుతీతలందుకొన్నారు జనం. ఆఁ! ఎంత కలుపల్లే! ఈ మూడేళ్లుగా నీళ్లు ఎద్దడై, పసిగా ఉండక నాటువేసిన మరి రోజుకే తుంగ బలిసినట్లు మనిషెత్తున పెరిగి, ఆకలుపుతీతకే అయ్యేది ఎకరాకి నల్తుం, ఏదుం కూలి. అట్లాంటిది ఈఏడు తూమెడూ తూమెణ్ణిరసాతో తొలిదూగుమట్టుకు కలుపు తీయించేస్తే, ఇక మళ్లా కయ్యతట్టు కన్నెత్తి చూడవలసిన అగత్యంలేకుండా పోయింది. రెండున్నర నెలలు విడవకుండా పారిందే ఏరు. ఏతట్టు మోటార్లాతట్టే, ఏ తట్టు జనం ఆతట్టే, నిలిచిపోయి అల్లాడిపోయారే ఈ యేడు. ఆ కొత్తనీటి వురవడిదెబ్బకు భయపడి, ఆఖరుకు పడవ ఆడడంకూడా నిలిచిపోయి, జనాన్ని ఇద్దరికీ అద్దరికీ రవాణా చేయడానికి రైలువాళ్లొక ప్రత్యేక లోకలు నడిపించి దోచుకొన్నారుగదూ డబ్బులు!

అది పంటంటే పంట గాదు. ఎంత పనికిమాలిన సేదారు చేసయినా, ఎకరా పుట్లు కనీసపుపంట అ[illegible] [illegible] ఎక్కడనో చెరువుకింద, కష్టకదాన మాలమాదిగవాళ్లకు

సర్కారువాళ్లిచ్చిన చవరభూములుగూడా ఈ యేడు పెట్టికి పండినట్లు చిరకపండినై. ఇక మేలురకం దొంపులు అడిగేరూ! అబ్బ! మేలిమిబంగారం! వెన్ను ముట్టుకుంటే గుప్పెట సరిపోతుం దా ఉరువు! ఒక్కొక్కకర్ర చెరుకుగడంతలావున పెరిగి గంటలు కట్టి, అడివి అల్లుకొన్నట్లు అల్లుకొని పోయింది. అంత లావుకర్రా కూడా వెన్ను బరువు భరించలేక నేలమీద పడి పారకాడి పోతోంది. గనిమెమీద నిలబడి పొలంచాయ చూస్తే, ఎర్రంగా కన్ను చెదిరిపోతోంది. వెన్ను చేతికి తీసుకొని చూస్తే ముంతెడు గింజలు రాలినట్లు రాలుతున్నవి. దిష్టి తగలకుండా అడుగడుక్కీ కట్టిన సున్నపుకుండల లేవా, గడ్డిబొమ్మలేనా, దిష్టిబొమ్మలేనా, తాటాకులేనా — ఒక టేమిటి! చూస్తే భయంకూడా అవుతోంది. ఈతట్టూ ఆతట్టూ విరగబడిన పైరుతో గనిమెలు కప్పడిపోయి, ఎవరి దొంపు ఏదో కూడా గుర్తు చిక్కడం లేదు.

అట్లా — ఈ వాగర్త వాగర్త అంతా ఏకటాకీని పండిం దీయేడు.

వచ్చేసింది — సంకురాత్రి కూడా వచ్చేసింది. పెద్దపండగ చేసుకొని పెద్దలకు పెట్టుకోవడం, కనుమూ, ముక్కనుమూ పోనిచ్చి కయ్యలో వొంగడమూను. అయిపోవాలె! గంటలమీదా మినిట్లమీదా కోత లయిపోయి కుప్పలు పడాలె. అప్పుడు గాని రైతుకు నిద్రపట్టదు. ఈ మూడేళ్లుగా పడమటినుండీ ఉత్తరాదినుండీ పండగనెల పట్టేవరకే కూలీజనం తండాలు తండాలుగా దిగిపోయేవారు. ఈ యేడు వాళ్ల దేశం కూడా పండి, చేతినిండా కూలి చిక్కిందో ఏమో, పండగనెల గడిచిపోయినా, జనం ఆముష్మరం లేదు ఈ తడవ.

ఈ ఏడు కోత లెట్లాగబ్బా! దిగులుపడి పోతున్నారు రెడ్లు. సిద్ధాన్నం! నోట్లోకిపోదే కూడు! మహాలక్ష్మి పొలంలో అడుకొంటోంది; ఈ పల్లెకొంపల్లో పరిస్థితులు ఏమీ బాగుండడం లేదు. ఏతట్టుబట్టినా ఆఁ, ఊఁ, అంటే ఈ కూలీముండాకొడుకులు పష్మైలూ సభలూ తీర్మానాలూను. నిరుడు సంవత్సరం అసలే పంటలు ఏమీ గాదూ అయి పెట్టుబడిగింజ లయినా వస్తాయో రావో అని రైతు అల్లాడిపోయిన రోజుల్లోనే, అవూరిరైతు మూర్తిరెడ్డిని ఈకూలీజనం పెట్టిన తిప్పలు తిప్పలుగావు. ఆయనచేతికింద నీళ్లు త్రాగి ఆయన దగ్గర జీతాలకు కుదిరిన సేద్యగాళ్లే ఎదురు తిరిగారే! ఇక ఏడనుంచో వచ్చిన ముంతకూలి ముండావాళ్ల సంగతి అడగాలెనా? మాట్లాడితే అన్నంపెట్టి శేరు బియ్యం పావలాడబ్బులని ఒకటే దరువుకు మళ్లి కూర్చున్నారు వాళ్లు. ఏనాడూ ఎరగని మామూళ్లన్నీ ఎప్పటికప్పుడు కొత్తవితీసుకొనివచ్చి మెండొడ్డుకొని కూర్చుంటున్నా రిమిడిమేలపు పశులు! ఈ గడ్డ పుట్టింది మొదలు వాళ్ల అన్నం వాళ్లు తెచ్చుకొనేటట్టూ, ముంతెడు వడ్లూ, బేడ డబ్బులూ ఇచ్చేది అనాది మామూలు. అట్లాంటిది ముంతెడు వడ్లకి తోడు ఆరణా లివ్వవలసిందని ఏడిచారు. సరే నని ఒప్పుకున్నారు. కడుపు నిండడంలేదు. రేపటివేళ చద్దిదాహం పోయించమన్నారు. దానికీ ఒప్పుకొని, ఉదయంపూట అంబలి పోయిస్తూ వచ్చారు రైతులు. నిరుడు సంవత్సరం, ఆ ఏర్పాటూ తోనేసి, శేరుబియ్యం పావలా డబ్బులూ యిచ్చి, పగటన్నం మొలగొలుకులు కూడు పెట్టించవలసిందని - ఇంకో బేరం పెట్టారు. అబ్బబ్బా! వీళ్లతో రణపోరూ, కతపోరూను. వాళ్లకి తెలియదు. ఒకరు చెప్తే వినరు. నోరెదాటు.

మూర్తిరెడ్డి అంతటివాడు - వాళ్లు అడిగినంత కూలీ యిచ్చి నిరుడు కోతలు కోయించుకొన్నాడే! సేద్యగాళ్ల పెట్టుబళ్లు చాలడం లేదు, సంవత్సరానికి పందుం గింజలూ, రెండు జతల గుడ్డలూ, వరహారొక్కం పెట్టుబడి పెట్టి, నెలకు ఇద్దుంగింజలు యిస్తేనే గాని, మేడితోక అట్లా ముట్టుకోమని ఎదురు తిరిగితే, పాపం! అంతలావురెడ్డి, ముక్కుమీద వేలేసుకొని, 'ఏమిరా కాలం!' అని ఆశ్చర్యపోయాడు. అట్లాంటిది, ఈసంవత్సరం పంటలు చూడొస్తే, బంగారం పండి బలికోరుతున్నాయి. కూలివాళ్లు చూడొస్తే ఆవిధాన్న ముక్కుపట్టని ముత్యాలై వాళ్లు కూర్చున్నారు. ఎక్కడికి పోతారు రెడ్లు? ఏవూరు పోయినా, గిరాకీరోజులు, రద్దీ దినాలు! ఇదే పోరుగదూ! పోనీ, అడిగినంత కూలీ ఇస్తా మనుకొన్నా, రెండుకాళ్లూ, రెండుచేతులూ ఉన్న మనిషంటూ, ఉరువు అగుపడితే ఎట్లానయినా ఊరేగవొచ్చు. ఒంటినిండా గుడ్డా, కడుపునిండా కూడూ లేని జనాన్ని ఇంత చాలీచాలకుండా పుట్టిస్తే, సృష్టి ఎట్లా జరగా లనుకొన్నా డీభగవంతుడు! ఏయెకరమో అరెకరమో అయితే ఒకరోజుపట్టు. రెండురోజులయినా మానె, ఎట్లనో ఏడ్చి అయిం దనిపించుకోవచ్చు. ఏభయ్యేసి ఎకరాలు, నూరేసి ఎకరాలు, రెండువందలేసి ఎకరాలు పెట్టుకొని ఊరేగే కమతా లీగండం గడిచి గట్టెక్కేది ఎట్లా?

గోచీపాత పెట్టుకొని అర్ధదిగంబరత్వంతో తిరిగేమనిషి ఆడదిగాని, మొగాడుగాని, వయసువాడుగాని, ముసలివాడుగాని, కంటి కగుపడితే సరి, వెంటబడుతున్నారు ఆసాములు. 'కూలివిషయాని కేమిలే, అందరికంటే ఇంకో చిన్నడబ్బు అదనంగానే తీసుకో' అని చెయ్యిపట్టుకొని లాక్కొనిపోతున్నారు. కొంతమంది మరీ పెద్దపెద్ద ఆసాములు, ఒకటి రెండు రోజులు ముందుగానే జాగ్రత్తపడి, కుటుంబాల సహితంగా నోరెలగుంపులాగా తోలుకొనిపోయి, బందెలదొడ్లో పెట్టినట్లు పశువులకొట్టాలలో పెట్టి, తలుపులు బిగించి, రాత్రింబగళ్లు కాపాలీలు చేసుకొంటున్నారు — కూలీ జనాన్ని!

౨

"అబ్బా! అమ్మా! అమ్మా!..."

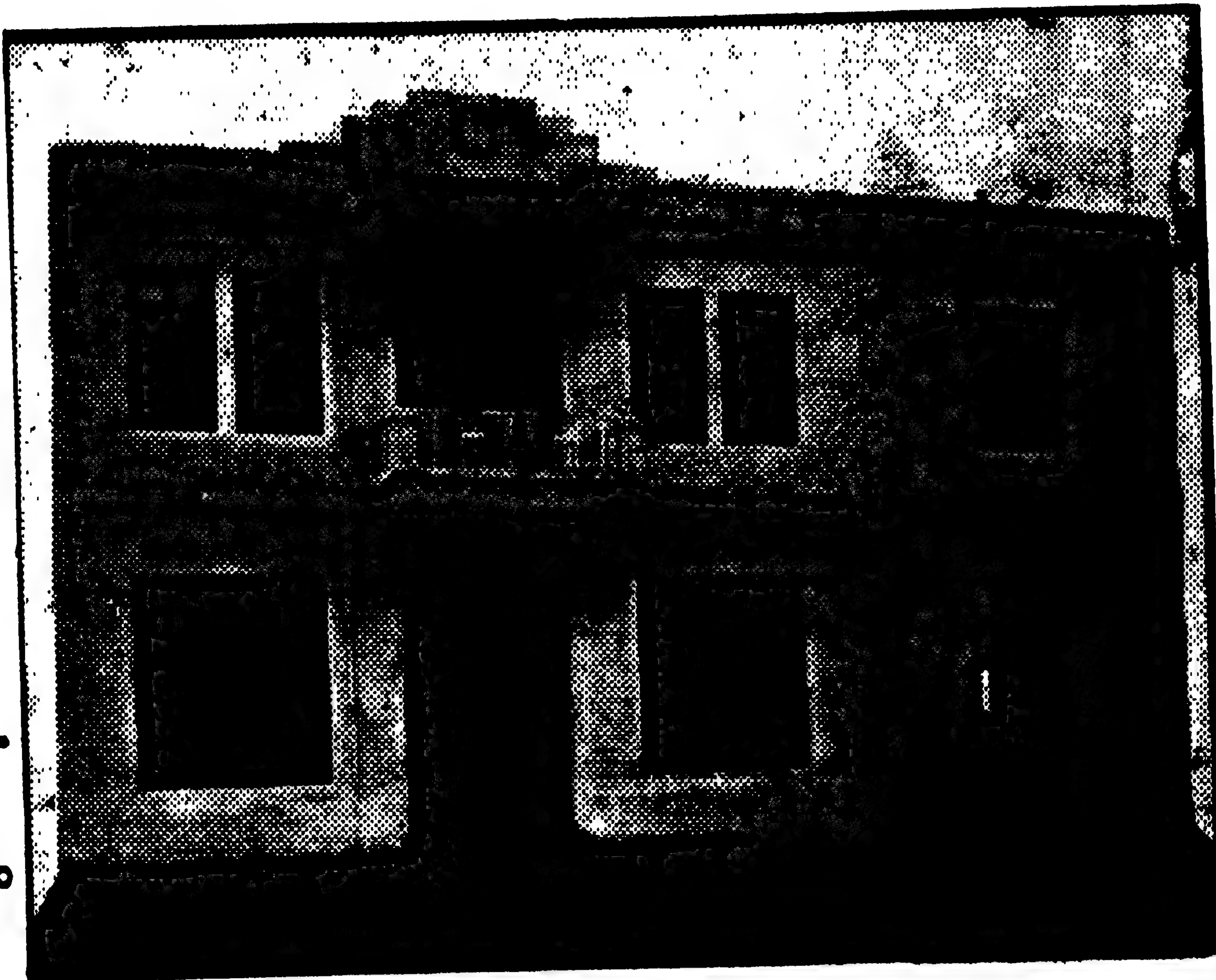
"........................"

ఉడిపి శ్రీకృష్ణ విలాస్

UDIPI SRI KRISHNA VILAS

(ఫలహారము, భోజనము, వసతికి తగిన నిలయము)

వివిధ రకముల తీపి, కారము, పిండివంటలు, చల్లని పానీయములు గలవు. కాఫీ చాల **రుచి**గా ఉండును.

టీ పార్టీలు చిన్నవి పెద్దవి గూడ యేర్పాటు చేయబడును.

టెలిఫోన్ : **8200.**

1/4 మౌంటు రోడ్డు, మద్రాసు.

భోజనము సెక్షన్

98A, వాలాజా రోడ్డు,

మౌంటు రోడ్డు.

సంతృప్తి భోజనము ఏర్పాటు చేయబడును.

భోజనవసతుల సెక్షన్

"ఉడ్‌లాండ్స్"

రాయపేట.

నవీనకాలపు సానిటరీ ఏర్పాటులతో కూడిన పరిశుభ్రమైన గదులు, భోగమునకు తగిన వసతి వేడినీరుగూడ సప్లయి చేయబడును.

ప్రజల అభిరుచులకు తగురీతిగా అన్ని ఏర్పాట్లు చేయుదుము.
మీ ఆదరణ అభిమానములను అపేక్షించుచున్నాము.

కె. కృష్ణారావు, ప్రొప్రైటరు.

"ఇస్సు: ఇస్సు: పరమాత్ముడా! తండ్రీ! పగవాడికొక్కడా వద్దురా!..."

అని ఆ తాటాకుల మట్టుగుడిసెలో గడ్డి మీద ఈతాకులచదర పరుచుకొని, మూలుగుతోంది — లక్ష్మి.

మినుకుమినుకు మంటోంది — ఓ సన్నని పగసంలాంటి బుడ్డిదీపం. పక్కలో కూర్చొని తల నిమురుతున్నాడు — మామ పెంచెలు గాడు, బుడ్డిదీపం క్రీనీడ కాంతిలో తళతళ లాడే కళ్లల్లో కళ్లు పెట్టుకొని, నుదుటిమీద నుదురు చేర్చి.

"అమ్మీ! నువ్విలా ఆయాసపడితే నాకు దిక్కుతోచ"దన్నాడు పెంచెలు.

"పరమాత్ముడా! నారాయణమూర్తీ! ఊఁ! ఊఁ! అబ్బ! నే బతకనమ్మో! మామా!" అని కంట నీరుపెట్టింది లక్ష్మి.

"ఓర్చుకో! ఓర్చుకో! అమ్మీ! ఆ నారాయణమూర్తి పెట్టినగడియ ఇంకా రాలేదు" అని ఓదారుస్తున్నాడు పెంచెలు.

"మామా! దినానికి శేరుబియ్యం, పావలాడబ్బులూ, పైటన్నం పాడయి పోయింది గదే ఈ యేడు! నా కీగండం రాకుంటే, నీచెయ్యికి నాచెయ్యి కలిపి ఇద్దరం తెచ్చుకొనేవాళ్లం గదే!..." అని ఇస్సుమన్నది లక్ష్మి!

"ఎంతదూరం చెప్పినా నువ్వు ఆవూసు విడిచిపెట్టవు గదూ —" అన్నాడు పెంచెలయ్య.

"అయ్యో! ఓ రెండు నెలలపాటు దిగులు లేకుండా పొయ్యేది గదే, మామా —" అని మూలిగింది లక్ష్మి.

"అబ్బా! నా రెక్కలుండంగా నీకడుపు నిండదూ? కోపలేని మనిషివి కదల్లేవు మెదల్లేవు. నీ కెందు కొదిగులు? నాకడుపులో అన్నం తీసి నీకడుపులో పెట్టి బతికించుకొంటాను నిన్ను. ఆవూసు మరిచిపో".

"ఇస్సు: ఇస్సు: నువ్వయినా కూలి చూసుకొన్నావా లేదే! రద్దీదినాలు పోగొట్టుకోవోక" అన్నది లక్ష్మి.

"ఆనారాయణమూర్తి దయపెట్టి, రెండు తలలూ వేరయి పిల్లా తల్లీ సుఖంగా ఉన్నారనుకొంటేగాని నే కూలికే పోను. ఎదర డబ్బులైరి" అన్నాడు పెంచెలు.

"అయ్యో! అబ్బా! అమ్మా! నా ప్రాణాలు పోతుంటై మామా! కానిరోజులు వచ్చిపడ్డై, ఎట్లా చేస్తావో" అని ఏడిచింది లక్ష్మి.

"నువ్వేడవబోక పిల్లా! మొన్ననే చిన్నరెడ్డి పాదాలు పట్టుకొని తూమెడు గింజలు నాయుకు తెచ్చుకొన్నానుగదా! ఆగింజలతో ఇంకా పదిరోజులదాకా దిగులులేదు. అటు పైని దేవుడే ఉండాడు—."

"మాయదారి కానుపు. ఈపాటికి బయట పడవలసిందే, పడిందిగాదు. ఏం చేయను. పదిరోజుల కిందటనే ఈబరువు వొదిలిపోతే, బిడ్డని ఒళ్లోకట్టుకొని అయినా పోయేదాన్ని కూలికి."

"నీ ఇష్టమూ నా ఇష్టమూనా? మన దినాలు మంచివైతే ఆ తొలికాన్పుకు పుట్టిన పిల్లోడే దక్కేవాడు. ఇంకో ఏడాదికి ఏబ్బారె గొడ్డుకాడనయినా పెట్టుకొంటే చేతికక్కరకు వచ్చేవాడు" అని తల నిమిరాడు పెంచెలు.

"నా మొఖాన్ని అరాత లేదు మామా!" అని పెనిమిటిమెడ చుట్టవేసుకొన్నది లక్ష్మి.

"ఏడవ్వోకు: నీరోజు మంచిదయి, ఈ కడుపు పండకూడదూ?" అని ఆమె కళ్లు తుడిచాడు పెంచెలు.

"అబ్బా! మామా! ఈ రాత్రి గడిచేది ఎట్లనే? ఇంట్లో రెండో ఆడదిక్కు లేదు. నువ్వొంటరిగాడివి. ఎట్లా చేస్తావే?" అని చాపమీద పొర్లింది లక్ష్మి.

"ఆడదయితే అదనమా? అన్ని పనులూ నేనే చేస్తాను. ఆ కాన్పుకు మా అమ్మ ముసిలిముండ ఉండబట్టి ఆదుకొంది. ఎన్నాళ్లుంటారు ముసిలోళ్లు. నాకు నువ్వూ, నీకు నేనూ, మనిద్దరికీ ఆ భగవంతుడూ దిక్కు. దిగులు పడబోక: బుడ్డితో బుడ్డెడు బ్రాందీ తెచ్చి తయారుగా ఉంచాను" అని ధైర్యం చెప్పతున్నాడు పెంచెలు.

ముఫయ్యేళ్లు పెంచెలుగాడికి. మాలవాడు. పిడుగు. పిడిరాయిలాంటిదేహం. తండ్రిరుణం కేవలం చిన్నతనంలోనే తీరిపోయింది. ఒక్కగాక ఒక్కపిల్లవాడు కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు గదూ. ప్రాణాలన్నీ ఆ కొడుకుమీద పెట్టుకొని పెంచి పెద్దవాణ్ణి చేసింది తల్లి.

తన తల్లిదండ్రులవల్ల అతగాడికి సంక్రమించిన ఆస్తి ఐశ్వర్యం కండలు మెలిదిరిగిన తనశరీరం తప్ప రెండో ఆధార మేమీ లేదు - ఆఏకాకికి. మేడితోక పట్టుకొని ఎద్దులను ముల్లుకర్రతో తోలి భూమిని చీలికలు చేసే శక్తి అతని బాహువుల్లో ఉన్నది గాని భూమే లేదు అతగాడికి. చేతిలోకి మేడితోకే లేదు - ఆమనిషికి. తా నిప్పుడు తాటాకుల గుడిసే వేసుకొని జీవించే ఆచోటు పెద్దరెడ్డిది. పక్కన ఉన్న మామిడిచెట్లనూ, తోటకయ్యనూ, మిరపచేనూ కాపలాగా చేస్తుండే షరత్తు మీద ఆస్థలంలో గుడిసె వేసుకొని స్థావరం ఏర్పాటుచేసుకో నిచ్చాడు పెద్దరెడ్డి. కూలిపని చేసుకొని పొట్ట పోసుకొంటున్నాడు — పెంచెలు. ఎర్రటి ఎండలు కాసినా, కుంభపోతగా వర్షాలు కురిసినా, పిడుగులు పడినా జంఝామారుతం వీచినా వాడి కాచుట్టు గుడిసే పెట్టని కోట, పెద్దరెడ్డి అనుగ్రహం.

భార్యకు ప్రసవదినాలు. తొలికాన్పు నష్టమై పోయినదిలగాయతు ఆ దంపతులు పిల్లలకోసరం అలవటించి పోతున్నారు. భార్యకు పెనిమిటిగాని పెనిమిటికి భార్యగాని ఋణం ఎవమైతే భరించలేని మమకారం వా ళ్లిద్దరికినీ. అందువల్ల భార్యను ఆస్థితిలో

విడిచి కూలిపనికి పోలేక, ఇంటిపట్టునే నిలిచి పోయాడు పెంచెలు.

ఆరాత్రి తెల్లవార్లూ లక్ష్మి వేదనపడుతూనే ఉన్నది. ప్రసవం కాలేదు. కంటిమీద కును కెటుకంటిదో మరిచిపోయి, మంత్రసానిపని తానొంటరిగా జరిపించడానికి సిద్ధపడి కూర్చున్నాడు - పెంచెలు

ఇంకా వేకువజామే! కోళ్లు కూసే సమయం. తూర్పున చుక్క పొడిచిన వేళ. భార్య బాధ పడిపడి, అలిసే పోయిందో, స్మృతి తప్పేపోయిందో, గంట సేపటినుండి మాటా మంతీ మూలుగూ ముక్కూ లేకుండా అట్లా పడిఉన్నది. పెంచెలయ్యకు భయం వేసింది. బుడ్డిదీపం ఆమె ముఖందగ్గర పెట్టి పరీక్షించి చూచుకొన్నాడు. ముక్కువెంట శ్వాసఆడుతూనే వున్నది. గుండెలు కొట్టుకొంటూనే ఉన్నవి. నాడి ఆడుతూనే ఉన్నది. ఒంటరిగాడు ఏమి చేయగలడు!

బయట ఎవ్వరిదో కిర్రుచెప్పుల చప్పుడు.

"పెంచెలుగా!" అని ఇద్దరు మనుష్యుల కంఠధ్వని ఏకకాలమందే అతని చెవిని పడింది.

ఓ బెబ్బులి కేక వేసి, వెన్ను చరిచినట్టు అదిరిపడి గడగడలాడే గుండెను గుప్పిట్లో పెట్టుకొని బయటికివచ్చాడు పెంచెలుగాడు. చూస్తే పెద్దరెడ్డీ చిన్నరెడ్డీను...

వాడు తనకళ్లు తానే నమ్మలేకపోయాడు. 'ఏమి విచిత్రం, ఎన్నడూ లేదే! అన్నదమ్ములయినా గర్భశత్రువులే. ఒకరిపచ్చ మరొకరు ఓర్వలేని ఏకోదరులే! మొన్న మొన్నటి వరకూ కుటుంబాస్తి పంపకంవిషయంలో తగువులు పెట్టుకొని కోర్టు కెక్కి, కత్తులు నూరుకొన్న అన్నదమ్ములు, ఆ సమయమేమిటి? ఏకకాలంలో రావడమేమిటి? ఆ పిలవడమేమిటి?'

నిర్విణ్ణుడై పోయాడు పెంచెలుగాడు.

"కోతకు మనుష్యులు చాల్లేదు. నువ్వూ నీపెళ్లామూ గూడా రావాలి, రండి" అని ఇద్దరూ పాఠం అప్పచెప్పినట్లు ఒక్కసారిగా పిలుస్తున్నారు. పెంచెలుగాడికి ఖంగారుగా ఉన్నది.

"కోత ఎక్కడ సామీ!" అని అడిగాడు.

"వరవల చేలో" అని పెద్దరెడ్డీ,

"అంకమ్మ దొంపుల్లో" అని చిన్నరెడ్డీ తమతమ పొలాలు గుర్తు చెప్పారు.

పలకలేదు పెంచెలుగాడు.

"పలకవేం?" అని యిద్దరూ అడిగారు మళ్లా.

పలకలేదు పెంచెలుగాడు.

"నీళ్లు నమిలితే ప్రయోజనం లేదు. రెండేళ్లుగా నా స్థలంలో గుడిసెవేసుకొని కాపరం ఉంటున్నావు — తెలుసునా" అన్నాడు పెద్దరెడ్డి.

"మొన్ననే గదరా, కూటికి లేవని తూమెడు వడ్లు నాముకు తెచ్చుకొన్నావు నాదగ్గర -" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"చిత్తం -" అన్నాడు పెంచెలు.

"మరి నోరులేదూ? ఖండితంగా చెప్పెయ్యి" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"ఏం చెప్పేది సామీ? గుడిసెలో ఆడమనిషి కనలేక మాటలేకుండా పడిపోయింది. ఆ మనిషి కుదురుగా ఉంటేనేగాని నేను కూలికి రాలేను నా ఏలినవాడా?—" అన్నాడు పెంచెలు.

"అటయితే నాకాడ వొడ్లు ఎందుకు తెచ్చుకున్నావూ?—" అని అడిగాడు చిన్నరెడ్డి.

"నాముకు తెచ్చుకొన్న గింజలు కదా సామీ అవి. ఉగాదినాటికి నాముతో గూడా మీ గింజలు మీకు కొలిచేస్తాను; భాకీ పెట్టుకోను లే" అన్నాడు పెంచెలు.

"ఆ పప్పు లేమీ ఉడకవోయ్! అబ్బయ్యా! నువ్వూ నీపెళ్లామూ గూడా కోతకి వస్తారని గదా నేను గింజలు కొలిచిపెట్టింది? నాము నాము అంటే ఎవరికోసరం ఇస్తావు నాము? నాము కొలిస్తే కోతపని ఏంగావాలనుకొన్నావు?" అని చిన్నరెడ్డి తొందర చేశాడు.

"ఆడమనిషిని ఆవిధాన్ని విడిపించి నేనెట్లా వచ్చేది సామీ?" అన్నాడు పెంచెలు.

"నువ్వు నడుస్తావా? మెడమీద నాలుగు గలీతాలు పెట్టుమంటావా?" అని చిన్నరెడ్డి చేతికర్ర వాడి మెడమీద పెట్టి ముందుకు నెట్టాడు.

నాలుగడుగులు ముందుకు తూలేడు పెంచెలు.

"నేను రావడానికి లేదు సామీ" అంటున్నాడు పెంచెలు.

"ఎవడి కోసరం వస్తావు? గింజలు తేరగా ఉన్నా యనుకొన్నావూ?" అని మళ్లా నెట్టాడు చిన్నరెడ్డి. ఇంకా నాలుగడుగులు తూలేడు పెంచెలు. ఇదంతా నిదానంగా చూస్తూవున్న పెద్దరెడ్డికి చుర్రుమనింది.

"ఏంవోయ్! పెద్దమనిషీ నామనిషి నట్లా నెట్టుకొంటూ పోవడం?" అని అడ్డుతగిలేడు పెద్దరెడ్డి.

"ఏమోయ్ నెట్టితే?" అని ఎదిరించాడు చిన్నరెడ్డి.

"వాడు నామనిషి-" అన్నాడు పెద్దరెడ్డి.

"నీమనిషి! గడించావు. నామనిషి" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"నువ్వు పుట్టించావు! ఇప్పటికి రెండేండ్లుగా నా స్థలంలో వాడు గుడిసె వేసుకొని కాపరం ఉంటూంటే నీమనిషెట్లా అయినాడోయ్?" అన్నాడు పెద్దరెడ్డి.

"నిన్నగాక మొన్న నాదగ్గర తూమెడు వడ్లు నాముకు తెచ్చుకొంటే నీమని షెట్లా అయినాడు—" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"అబ్బా! కానా యిచ్చాడోయి గింజలు. తూమెడు వడ్లు ఇచ్చాడంట. తిరిపెం! పదరా

వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద నిలయము,

చింతలూరు, ఆలమూరు పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

అనేకవిద్వద్వైద్యసభలయందు స్వర్ణపతకములను, ఉత్తమతరగతి యోగ్యతాపత్రములను, బహుమానములను పొందిన "వైద్యరాజ" ద్విభాష్యం వెంకటేశ్వర్లు అండ్ సన్ వారిచే

శాస్త్రీయముగ సిద్ధపరుపబడిన దివ్యౌషధములు

వసంతకుసుమాకరము

మధుమేహము, అతిమూత్రము, రాచకురుపులు. శుక్లనష్టము, తెల్లకుసుమ, సుఖవ్యాధులు జీర్ణించుటచేకలుగు సకలమూత్రనాళ వ్యాధులకు రాజౌషధము. తులం రు 20-0-0

సిద్ధమకరధ్వజము

ఇందు బంగారుకలదు. పూచీయిచ్చెదము.

జగత్ప్రసిద్ధమగు బలవర్ధకౌషధము. రక్తక్షీణము, వీర్యదోషము, నపుంసకత్వము, క్షయ, బలహీనతమొదలగు దీర్ఘవ్యాధులకు దివ్యౌషధము. తులం రు 24, 60 మా. రు 10.

ఏకోత్తరవృద్ధి మహాలక్ష్మీవిలాస రసము చ్యవనప్రాశము

క్షయరోగులకు అమృతోపమానములగు దివ్యౌషధములు.

క్షయ, శ్వాసకాసలు, ఉబ్బసము, కఫముతో కలసి రక్తముపడుట, రక్తహీనత, శరీరకృశత్వము, హృదయదౌర్బల్యము, దీర్ఘకాలమునుండి బాధించు మొండిదగ్గులు మొదలగునవి జయించును. రెండు ఔషధములు కలిపి సేవించవలెను. సెట్టు రు 13-12-0

స్వర్ణక్రవ్యాద రసము

చిరకాలాజీర్ణము, కడుపుబ్బరము, ప్రేగులరచుట, శూల, గుల్మము, యకృత్ ప్లీహవృద్ధులు, మొదలగువానిని జయించును. అజీర్ణజ్వరమును నశింపజేయును. బలవర్ధకము, తులం రు 4-0-0

రసరాజ రసము

అనేకలక్షణములతోగూడిన హిస్టీరియా అను వ్యాధిని నివర్తింపజేయు ముఖ్యౌషధము. తులం రు 10-0-0

ప్రదరారిలోహము

స్త్రీల తెల్లకుసుమ వ్యాధులకు దివ్యౌషధము. తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు, నలుపు రంగులుగల కుసుమలు నివారించును. కుక్షిశూల, కటిశూల, దేహశూల, సర్వాంగశూలలు నివర్తించును. 40 మాత్రలు రు 3-0-0

సంపూర్ణకాంచన రసం

సంవత్సరములకొలది శరీరమునజీర్ణించి నానావిధ వికారములను గలిగించు ప్రాతశకలను బాగుచేయు పరమౌషధము. వ్యాధిని పూర్తిగా నిర్మూలింపజేయుటయేగాక కామకుతూహలమును, కాంతిని, పుష్టిని, బలమును కలుగ చేయును. 80 మాత్రలు రు 5-0-0

ఋతుశూల సంహారి

గర్భగతమగువాతముచేతను సుఖవ్యాధులు జీర్ణించుట చేతను మరియే యితర కారణములవలనను గలుగు ఋతుశూలలను నివర్తింపచేసి గర్భోత్పత్తినికూడ గలుగజేయును. 18 మాత్రలు రు 2-0-0

రత్నపురుష లేహ్యము

దేహపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, లేక బలహీనులుగ నుండువారలకును, పథ్యపానములు చేయలేనివారలకును పెద్దటానిక్. హోటలుభోజనము కాలేజీచదువులవలన క్షీణించు విద్యార్థులకు అమృతమువంటిది. శుక్లనష్టమునకట్టిబలమును ఉత్సాహమును కలిగించును. 40 తులములు రు 2-8-0

పూర్ణచంద్రోదయ మాత్రలు

శుక్లనష్టము, శీఘ్రస్ఖలనము, స్వప్నస్ఖలనములను తగ్గించి నరములకు బలము, కండపుష్టి, వీర్యవృద్ధి, ఉత్సాహము కలిగించును. 60 మాత్రలు రు 8-0-0

బ్రాంచీలు:— కాకినాడ, రాజమండ్రి, పెద్దాపురం, అనకాపల్లి, విశాఖపట్నం, ఏలూరు, అమలాపురం, తుని, రామచంద్రపురం, గుంటూరు, బెజవాడ, పాలకొల్లు, బందరు, విజయనగరము, తెనాలి, నెల్లూరు, బాపట్ల.

236 ఔషధములు గలవు. కేటలాగు ఉచితము.

మనచేలోకి, పదరా ఏం చేస్తాడో చూశాం"- అని పెద్దరెడ్డి పెంచెలుగాడి చెయ్యి పట్టుకొని లాగేడు.

"ఎవడిరా నీవు పోయేది? కాళ్లు విరగ బొడుస్తా చూడు!" అని చిన్నరెడ్డి పెంచెలుగాడి జుట్టు పట్టుకొని తనపక్కకి లాక్కున్నాడు.

"సాములారా! నే నిద్దరికీగూడా కూలికి రాలేను సామీ! వోపలేనిమనిషి, ఒళ్లు తెలియకుండా గుడిసెలో పడిపోయింది.—" అని గోలపెట్టుకున్నాడు పెంచెలు.

"గుడిసెలో మనిషి. చావనీ. పీడ విరగడై పోతుంది!" అని పెంచెలుగాడి మెడమీద కర్ర పెట్టి నెట్టాడు చిన్నరెడ్డి.

"ఏందోయ్? ఈ దౌర్జన్యం! ఈ పాలి వాడివంటిమీద చెయ్యి వేయి, చెప్తా నీపని." అని పెద్దరెడ్డి చిన్నరెడ్డిమీదికి వచ్చాడు.

"ఏందోయి నువ్వు చేసేది? పక్షి!" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"పక్షి ఎవడురా? లంకా!" అన్నాడు పెద్దరెడ్డి.

"లంకా గింకా అన్నావంటే, మూతిపళ్లు రాల్తాయి భద్రం—" అన్నాడు చిన్నరెడ్డి.

"మూతిపళ్లు రాలితే తల చెక్కలుగా పగుల్తుం" దన్నాడు పెద్దరెడ్డి.

"నీ అబ్బ తేచిరావాలిరా ముండకొడ్కా!" అని పక్కన ఉన్న రాగోలుకర్ర తీసుకొని పెద్దరెడ్డిమీదికి దూకాడు చిన్నరెడ్డి.

"నీ ఆయువు మూడింది రారా! లమ్డీకె" అని పక్కన ఉన్న గోకలి తీసుకొని చిన్నరెడ్డిమీదికి వచ్చాడు పెద్దరెడ్డి. గడగడ లాడుతున్నాడు పెంచెలు.

"కొట్టుకోబోకండి సామీ!" అని యిద్దరి సందునా దూరాడు పెంచెలు.

అన్నదమ్ముల ఆగ్రహం ఒక్కసారిగా పెంచెలుమీదికి తిరిగి,

"ఛీ! మాలమాదిగకొడకా! ఇద్దరికీ కూలికి వస్తానని చెప్పి మోసం చేస్తావా? దావు గాడిదకొడకా!—"

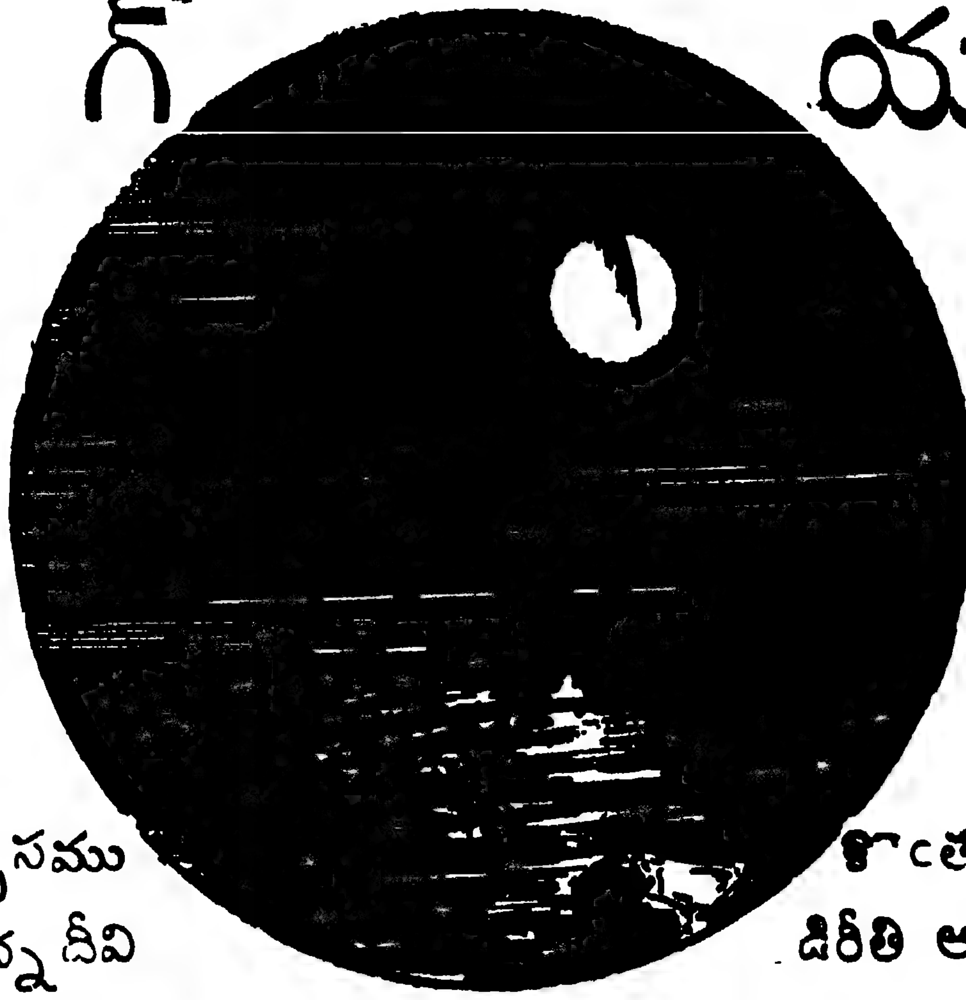
అని గోకలీ, రాగోలకర్ర ఏకకాలమందే పెంచెలుగాడి నెత్తిన పెట్టారు సోదరులు

"చచ్చాను బాబో!—" అని నెత్తురు చిమ్ముకొని నేలమీదపడ్డాడు పెంచెలుగాడు.

"నేను ఎందుకు పుట్టాను బాబో!" అన్నట్టుగా నెత్తురు చిమ్ముకొని నేలమీద పడి కేరు కేరుమని ఏడిచింది గుడిసెలో బిడ్డ.

సాంగ్ యాంగ్

శ్రీరంగారావ్ నిప్పాణి

బహుదూరమున నున్న తూర్పుసముద్రపుదీవులలో "బాలి" యను చిన్నదీవియందు హిందూమతము అనేక విషమస్థితుల నెదిరించుచు తన స్వశక్తిచే కొనయూపిరి గలిగి ప్రాణావసాన దశయం దున్నది. మనోహరమయిన ఈ దీవియొక్క అపురూప ఆచారములలో దైవికమగు "సాంగ్ యాంగ్" నాట్యకళను మించినది వేరొండు లేదు. సంవత్సరములో అనేక పర్యాయములు శ్రీ మహావిష్ణుప్రీతిగా ఈ నాట్యము ఒనరింపబడుచున్నది. విద్యాపాండిత్యఆచారములకు లోటు గలుగనీయక, వృద్ధిపరచుచు హిందూమతవ్యుత్పన్నతను గ్రహించుటయందు పాలనేశియనులకన్న (Poline-cians) వేరొకరు లేరు. ఇంతకును పాలనేశియనులు హిందూమతమును సంపూర్ణముగ ననుకరించ లేదు.

అందుచే "సాంగ్ యాంగ్" నాట్యము వారియొక్క మతసంబంధమైన పారవశ్యతాభినేతమేగాక, ఉన్నతసాంప్రదాయకమైన నాట్యకళ. ఇది ఇంపైన జేగంటలు మొదలగు సంగీతసాధనములతో కూడి చిత్రభ్రమచే మైమఱపించును.

సాధారణముగా అంటువ్యాధులు మొదలగు రోగములు సంభవించి దిగులొందజేయుతరి, హిందువులు రామభజన చేయురీతి వారు ఈ నాట్యము చేయుదురు. ఈ సంస్కారమును 'బేలలాంగ్'నందు ఒక్క పర్యాయము చూచుట నాకు తటస్థించినది. సువర్ణచ్ఛాయ గలిగి విలువైన దుస్తుల ధరించిన ఇరువురు చిన్న బాలికలను దేవాలయపు పూజారి తోడ్కొనివచ్చి వారిని దైవపీఠమున కెదురుగ భక్తితో మోకరింపజేసెను. వారియెదుట ధూపపాత్ర ముంచబడెను. ప్రమిదదీపములచే చుట్టును అలంకరింపబడెను. (పతంద) పురోహితుని మంత్రోచ్చారణము వినుచు ప్రేక్షకులు నిశ్శబ్దముగా నుండిరి. అత్తరి నబ్బాలికలు మైమరపింపజేయునట్టి యాధూప ఆఘ్రాణమువలన మత్తెక్కి నిద్రచెందిరి. తోడనే వారు శిరస్సులు త్రిప్పదొడంగిరి. తత్క్షణమే జేగంటలు మ్రోయింపబడెను. బాలికలు ద్రుతసంగీతమునకు సరిగా, తలలు త్రిప్పుచు కొంతవడికి స్మృతి దప్పి క్రింద బడిపోయిరి. అచ్చటగల స్త్రీలందరును వారి నొసటియందలి స్వేదమును దుడుచుచు వారి శిరస్సులపై సువర్ణకిరీటముల నుంచిరి.

కొంతవడికి మెల్లగా నిద్రావస్థనుండి లేచెడిరీతి ఆబాలికలు మేల్కాంచి లేచిరి. వారాసమయమున బహు చక్కదనము గల్గి, శాస్త్రోక్తముగా, శిరః, పాద, హస్త భావనాభినయములచే నాట్య మభినయింప నారంభించిరి. తన్నాట్యసంబంధమైన కీర్తనలను స్త్రీలతో గలసి, పురుషులుసహా పాడదొడంగిరి. దానిచే సంతసమేగాక ఉద్రేకమునహా గల్గెను. దైవసంబంధ మగు "సాంగ్ యాంగ్" నాట్యము ఆశ్చర్యమును గొల్పి నా మనసును కరగించినది. ఇయ్యది నా గ్రామమందు కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు జరిగిన పరిస్థితిని జ్ఞప్తికి తెచ్చినది. అచట ఒకనది యొడ్డున నున్న గొప్ప వటవృక్షచ్ఛాయలో (పరివ్రాజక) సన్న్యాసులు విడిదిచేసియుండిరి. పిల్ల వాయువులతోగూడిన ఆనాటిరాత్రి వెన్నెలలో నిశ్శబ్దముగా నుండుతరి, అచట నుండువారందరును నిద్రజెందిరి. నాకు సహా నిద్రవచ్చెను. కాని అంతలో అచటి సన్న్యాసుల "హరిబోల్" అను ఉచ్చారణము సమస్వరమున వినబడెను. అయితే ఒకమాట. నే చెప్పజాల. అది యేమి మాయయో ! సమాధానచిహ్నము ఎరుకపరచు రీతి గోచరించెను. హృదయశమనముగ

'బాలి' హిందూదేవాలయ దేవదాసీలు

వీరు 'బాలి' హిందూదేవాలయంలోని దేవదాసీలు; నర్తకులు. ప్రాచీన హిందూపౌరాణిక గాథలను పాడి అభినయిస్తారు. ఇందునిమిత్తం వీరిని చిన్నప్పటినుంచి తర్ఫీదు చేస్తారు; కాని రజస్వలలయిన తరువాత వీరి నిట్టి కార్యములలో ప్రవర్తింప నీయరు. వీరు ధరించినవి కమలాలంకృతములయిన సువర్ణ కిరీటములు.

నిట్టూర్పు వదల కుతూహలము గగ్గెను. దుఃఖదౌర్భాగ్యము మరుగయ్యె. నిశ్చలత్వము నన్నావరించెను. 'సాంగ్ యాంగ్' నాట్యము గాంచినపుడు గూడా నాకిట్టి యనుభవమే గలిగెను. హిందువులమైన మన జాతి ఔన్నత్యమును సూచించు సంస్థలన్నిటికంటె నేచూచిన వేడుక బహువింతదైనది. ఆనాట్యము, సంగీతము విష్ణుదేవునికి మనభక్తి పారవశ్యతను ఆరాధనను సూచించును.

నాట్యము కాగానే అబ్బాలికలను బంగారుకుర్చీలపై కూర్చుండజేసిరి. పిమ్మట అచటి వ్యాధిగ్రస్తులు తమ రోగనివారణార్థమై ఆబాలికల దుస్తులను తాకిరి.

'బాలి' ప్రాచీన హిందూదేశపు కుమార్తె. ఆమె పుట్టినింటినుండి వేర్పడినది. ఆమెతల్లి ఆమెను మరచిపోయి యెన్నో యుగములైనది. అయిననుబాలీపిలుపు తిరుగులేనిదయ్యెను. పునరుద్ధరణమునకై ఆమె పడువేదన తీవ్రమైన దని 'సాంగ్ యాంగ్' నాట్యము సూచించుచున్నది. బాలీయులమతము నశింపక మున్నే, హిందూమతము పాశ్చాత్యనాగరికతలో మునుగుటకుమున్నే, ప్రతి హిందువును, బాలీయ జాతిమతము హిందూమతముతో ఐక్యమగునట్లు యత్నింపవలెను.

పంచాయతీలరాజ్యమే కావలెను

గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు

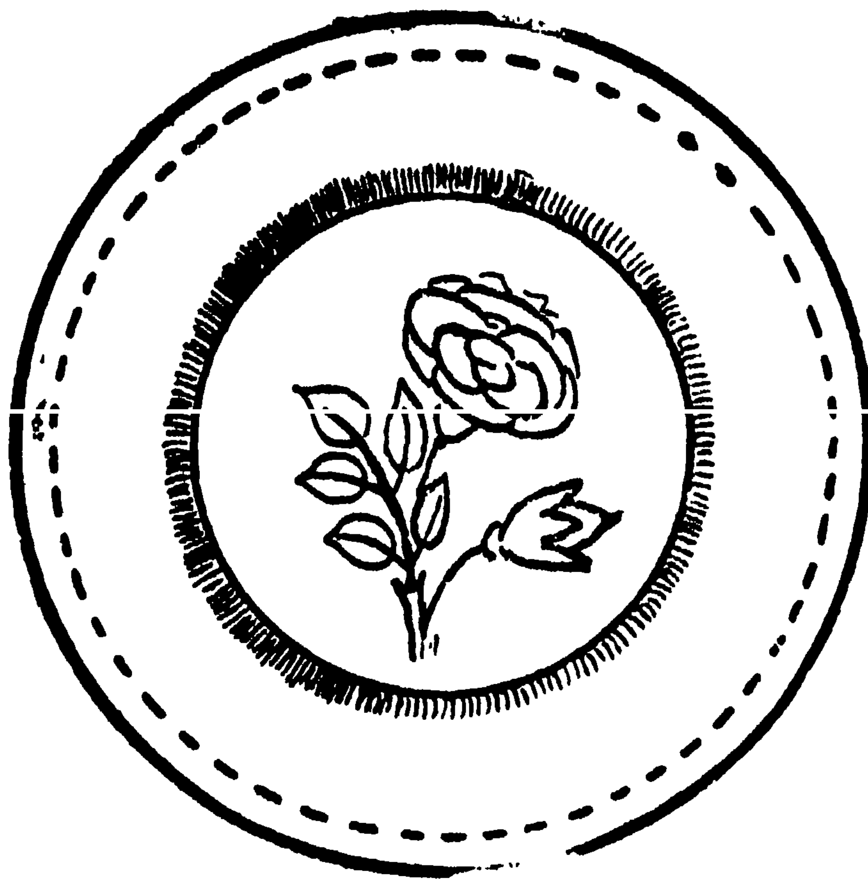
మతములో దేవుడు, నీతిలో సత్యము, ప్రవర్తనలో ధర్మము ఏవిధంగా మనదేశములో మనకు సర్వసమాదరణీయము లయిన పదాలో, సంస్థలలో 'పంచాయతీ' కూడ అంత సర్వసమాదరణీయమయిన పదంగా కనిపిస్తుంది. ఏకుగ్రామానికి పోయి ఏజాతిలో బుట్టినవారినైనా, ఏ అంతస్తువారినైనా, స్త్రీనైనా- పురుషునైనా, ఎవ్వరినైనా పలకరించడములో 'పంచాయతీ' అనేమాట యొత్తిసాఘా ఆ వ్యక్తి అది యేదో తనకు చాల దగ్గరివస్తు వయినట్టు వెంటనే గురుతించునన డానికి సందేహము లేదు.

'పంచాయతీ' మన కాప్తము

ఇంత ఆప్తత్వం మన కీపదము వెడల కలుగ డానికి కారణ మేమి ? గాలి, నీరు, ఆహారము మానవులయి పుట్టిన మనకు ఎట్లు ప్రతినిమిషము ఆవశ్యకము లయిన వస్తువులుగా ఏర్పడినవో ఈపంచాయతీ అనే సంస్థకూడ మానవ సంఘానికి మనదేశములో అంత అవసరమయినదిగా ఉంటూవచ్చినది. నిజానికి పంచాయతీ భావము మనరక్తంలో భాగ మయిపోయింది. 'ఏం పంచాయతీ పెట్టుకొన్నారయ్యా !' 'వాడు నీకు పంచాయతీ చెప్పేవాడో ?' అనే వాక్యాలు మనప్రజల జీవితములో దిన మూ వినవస్తూనే ఉంటాయి. పంచాయతీ అనేసంస్థలు లేనిచోటకూడ ఇట్టి వ్యవహార మేర్పడిందంటే మన కీ వస్తువు ఎంత విడువ రానిదో అర్థ మయిపోతుంది.

స్థానికజీవితానికి పరమసాధనము

నిజంగా స్థానికజీవితానికి పంచాయితీ పరమ సాధనముగా ఉండేది. ఇంట గెలిచి రచ్చ గెలవమన్నాడు. ఊరు బాగుపడితే ఉర్వి బాగుపడుతుంది. పల్లె పట్టణము గావలె, కాదు, పల్లే ప్రాంతం గావాలె. ప్రాంతమే రాజ్యం కావాలె, తద్వారా ప్రపంచం

గావాలె. ఇదే సహజపరిమాణం. దీన్ని మన పెద్దలు కనిపెట్టినంత చక్కగా ఇతరదేశాలలో, ఇప్పుడు కనిపెట్టినా, ఇదివరలో కనిపెట్టినవారు గారు.

పంచాయతీ జనసభ, ప్రతినిధిసభ

ఒక్కనిమిషము ఆలోచిద్దాము. కాలపరిణామంలో పంచాయతీల ప్రాబల్యం చచ్చిన తరువాత "ఏం పంచాయతీ పెట్టుకొన్నారయ్యా ?" అంటే మూకగా చేరి ఏ మల్లరిగా మాట్లాడుకొంటున్నారయ్యా అనే యేవగింపు టర్థము ద్యోతక మవుతున్నా, ఇందులోని పరమార్థంమాత్రము ఎవ్వరికైనా గోచరిస్తుంది. స్థానికులైనవా రంతా ఒకచోట చేరడము, గట్టిగా విషయా లాలోచించడం, మన కాచారముగాఉండి ఉండవలెననుటస్పష్టము. 'వా డేమి నీకు పంచాయతీ చెప్పేవాడా ?' అనేది వెక్కిరింపుమాటగా తోచినా దీని పరమార్థంకూడా సులభంగానే ద్యోతక మవుతూంది. ప్రాతినిధ్యం నెత్తినవేసుకొని వాడు నీకు న్యాయం చెప్పేవాడా అనే యొత్తి పొడుపుగాదా యిది ? కాబట్టి మనదేశములో పంచాయతీఅంటే తామే సమూహంగా చేరి ప్రజలందరూ మాట్లాడుకొనేదీ కలదనీ, ప్రాతినిధ్య మిచ్చి పనిచేయించడమూ కలదనీ స్పష్టీకరిస్తున్నాయి ఈవాక్యాలు. మానవుడు సంఘంగా చేరడానికీ, పరస్పరబాంధవ్యం నడుపుకోడానికీ సహజసాధనం భావ. కాబట్టి మన భావలోనే పంచాయతీ ప్రాశస్త్యము కనిపిస్తుందని ఇంతవరకు వివరించడమయినది.

పంచాయతీల ప్రాచీనచరిత్ర

పంచాయతీలను గురించిన ప్రాతచరిత్ర వివరంగా ఇచ్చట వ్రాయవలసినపని లేదు. గ్రామాలలో పంచాయతీ లేర్పడి సర్వ సమష్టి ఆస్తిమీద అధికారం పెట్టుకొని సర్వవ్యవహారాలూ చూచుకుంటూ పన్ను వసూళ్లతోకూడా చేసి యిస్తూ రావడముచేత మనప్రజలు రాము డేలినా - రావణు డేలినా మాకు చలనము లేదు, పొమ్మనే నైతికధైర్యాన్ని సంపాదించి యుండినారని అందరు చరిత్రకారులును నేటిదనుక వ్రాస్తూనే ఉన్నారు. బ్రిటిషువారు మనదేశా న్నాక్రమించుకొని గ్రామజీవితాన్ని విచ్ఛిన్నముచేసి కకావికాలు పరచేవరకూ పంచాయతీలు సజీవంగానే ఉండినవని అందరూ ఒప్పుకొంటూనే ఉన్నారు. ఇటీవలి పరిశోధనలనుబట్టి గ్రామపరిపాలనకు పంచాయతీ ఒకటి ఉండేదనీ, సాధారణముగా గ్రామములో పరస్పర సహకారము చేసుకొని జీవించే అన్నివర్గాల పెద్దలును అందులో ఉండడముచేత న్యాయ విచారణకు సంబంధించిన చిల్లరవిషయాలు, గూఢ సాక్ష్యము, వ్రాతలు, కోర్టేర్పడి విచారించడము లేకుండా ఇట్టి సశాస్త్ర సక్రమ చర్చస్థితికి రాకుండానే - ఆపెద్ద లెవరో పిలిచి చెప్పడముతో పరిష్కార మగుచుండెననీ, అట్లా పరిష్కారము కానివాటికి అప్పటి కప్పుడు పార్టీలసమ్మతితోను, ఆవశ్యక మయినప్పుడు చీట్లువేయడముమూలకముగాను న్యాయవిచారణ పంచాయతీ యేర్పరచేవారనీ, ఒకపంచాయతీ తీర్పువిషయములో వివాద కలిగితే రెండవపంచాయతీ యేర్పరచి

దానితీర్మానమే సాధారణంగా తుదితీర్మాన ముగా నిర్ణయించేవా రనీ తేలినది. పరిపాలన చేసే పంచాయతీల నిర్మాణవిషయమునందు గూడ అనేకవివరములు తెలియవచ్చినవి. కొన్ని కొన్నిచోట్ల పెద్దపల్లెలలో నేటి యూనియనులలోను మునిసిపాలిటీలలోను వలెనే వార్డు లేర్పరచడ ముండినదనీ, ఒక్కొక్క-శాఖలో పనిచేయడాని కొక్కొక్క-కమిటీ ఏర్పడుతుండేదనీకూడ నిర్ణయ మయినది. ఈదినం వేసినవిధంగా ప్రజలు వోట్లు వేస్తుండినారా అనేవిషయములో మాత్రము ఏవిధమయిన సాక్ష్యమూ కన్పించడములేదు. ఒండొరులయెడల గౌరవంతో సహనంతో శాంతంతో గ్రామ కార్యనిర్వహణములో ఒక్కొక్కపని కొక్కొక్కరుగా నడుము బిగించి ఏర్పడిన వర్గాలపెద్దలు (వీరినే కులాలన్నారు) పంచాయతీలో ఆపెత్తనంచేతనే సభ్యులుగా ఉన్నట్లు తోస్తుంది. అట్లాంటి పెత్తనము తనవర్గం తననడవడివిషయము నందు తృప్తిపడి ఆక్షేపించనియప్పుడే కలుగుతుందిగాని ఇతరత్ర కలుగదు. కాబట్టి అదీ ఒక విధమైన వోటే అనవచ్చును. ఇప్పుడు మనిషి నివసించే గ్రామభాగాన్ని పట్టి వోటు చీటీమూలకంగా ఏర్పడితే అప్పుడు మనిషి చేసేవృత్తినిబట్టి అందులో అతనికిగల గౌరవాన్నిబట్టి అతడుగా స్థానభ్రష్టత్వం తన నడవడిచేత పొందేవరకు ప్రజల మనోగతమైన సమ్మతిచేత వోటు ఏర్పడుతూఉండే దన్నమాట. నేటిపరిస్థితులలో ఆర్థికసమస్యలే బలవత్తమ మగుచుండడము మనము చూస్తున్నాము. కర్మకరులు స్థలమాహాత్మ్యంచేత వచ్చేవోట్లు, ధనికులు పెట్టుబడిదారులు కొట్టుకుపోతున్నారు; కాబట్టి, మా మా వర్గాలవారీగా మాకు వోట్లియ్యండి అనేసందర్భా లేర్పడినవి. కాబట్టి ప్రాతనాటి పంచాయతీ ప్రాతినిధ్యవిధానంలోని మూలసూత్రమునకు మనకు అర్థము కొంత గోచరించడానికి వీలుంది. అంత మాత్రంచేత ఆనాటి స్వరూపములోనే మన పంచాయతీలను నిర్మించగలమని ఎవ్వరును భ్రమపడవలదు.

గ్రామవాణికి గ్రామసంస్థ

బ్రిటిషుప్రభుత్వపు చేతిలో నలిగి పంచాయతీలు నశించిపోయిననాటినుండి గ్రామసీమలసౌభాగ్యముకొరకు, గ్రామములోని పరిపాలనకేమి, న్యాయవిచారణకేమి, ఇతర కార్యాలకేమి సంస్థ లేర్పడి పని చేయవలెనను ఆందోళన జరుగుచునే వచ్చినది. ఎచ్చటో కూర్చున్న ప్రభుత్వం, ఎచ్చటో యేర్పడిన కోర్టు, ఎంతమంది నౌకరుల నేర్పరచుకొన్నా, గ్రామసీమలసౌభాగ్యం పెంచలేరన్నవాదము నిరంతరము వినిపించుచునే వచ్చినది. 'డి సెంట్రలైజేషన్' అనేమాట చాలాకాలము మన దేశములోని రాజకీయవేత్తలు తారకమంత్రముగా పెట్టుకొంటూవచ్చినారు అందుకే స్థానికస్వపరిపాలనశాఖ యని మునిసిపాలిటీలు జిల్లాబోర్డులు వగైరా లేర్పడెను. ఇర్రిగేషన్ పంచాయతీ లేర్పడినవి. తరువాత గ్రామాల ఆర్థిక అవసరాల కొరకని ౧౯౦౪లో కో ఆపరేటివు సొసైటీ లేర్పరచి వాని నిర్వాహకు పంచాయతీ లేర్పడినవి. ౧౯౦౫-౦౬ సంవత్సరాలలో వందేమాతరం ఉద్యమ మారంభమయ్యేటప్పటికి ప్రజలహక్కులు సాధించవలెనన్న దృష్టి అంతటా వ్యాపించినది. ౧౯౧౩-వ సంవత్సరములో ఫారెస్టుపంచాయతీ లారంభమయినవి. ఈవిధంగా ప్రజల సంస్థలయెడల దృష్టి పారడంచేత ప్రాతపంచాయతీలస్మరణ బలవత్తరము కాజొచ్చినది.

ప్రత్యక్ష పంచాయతీ శాసనము

౧౯౨౦-వ సంవత్సరమునుండి ప్రత్యక్ష పంచాయతీయుగము మరల ఆరంభమయినది. అప్పటికి జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు విరివిగా వ్యాప్తమయి యుండిగూడా గ్రామాలమీది శ్రద్ధ వీరి కెక్కువగా లేదనడము స్పష్టమవుతూ ఉండినందున, స్థానికంగా ఊళ్లు శుభ్రము చేసుకోడానికి, రోడ్లు వేసుకోడానికి, దీపాలు పెట్టుకోడానికి, విద్యాలయాలు పెట్టుకొని నడుపుకోడానికి, వగైరా పనులన్నిటిని చేసుకోడానికి గ్రామాలవారి కోరికమీద పంచాయతీలు పెట్టుకోవచ్చుననీ, ఆపంచాయతీలు గవర్నమెంటువా రేర్పరచే పంచాయతీల రిజిస్ట్రారుజనరలు అధీనములో నుండవలెననీ ౧౫-వ నంబరుశాసనము ౧౯౨౦ లో చేసిరి. గ్రామాల కవసరమగు పను లన్నిటిని జాబితా చేసి—నాగజముడు కొట్టివేయడముతోకూడ—అందులో అన్నిపనులుగాని, కొన్నిపనులుగాని, ఒకేపనిగాని నిర్వహించడానికి పంచాయతీ లేర్పడవచ్చునని నిర్ణయించిరి. ఈపంచాయతీ నిర్మాణమును నిర్వహించడానికి గౌరవ ఆర్గనైజరు లని పేరు పెట్టి గౌరవోద్యోగులను రిజిస్ట్రారుజనరలు నియమించెను. దివాన్ బహదూరు ఎన్. గోపాలస్వామి అయ్యంగారు మొదటి రిజిస్ట్రారుజనరలుగా ఏర్పడిరి. శ్రీ టి. జి. రుద్రశర్మగారు రెండవవారు. కో ఆపరేటివు సొసైటీలు ఆరంభించినప్పుడు గ్రామగ్రామానికి సొసైటీలు పెట్టవలెనని ఎంత ఉత్సాహముతో పని జరిగెనో అంతకంటె ఎక్కువ ఉత్సాహముతో పంచాయతీల నిర్మాణము జరిగెను. వేలకు వేలు పంచాయతీ లేర్పడెను.

అదే ౧౯౨౦-వ సంవత్సరములోనే గ్రామ పంచాయతీకోర్టుల ఆక్టుకూడ నిర్మించిరి. ఈ కోర్టు లిప్పు డనేక గ్రామాలలో ఏర్పడి పని చేయుచున్నవి. కాన వీనివిషయ మిప్పట్టున ఎక్కువవిస్తారముగా వివరింప నక్కరలేదు.

౧౯౨౦-వ సంవత్సరపు ౧౫-వ శాసనము.

౧౯౨౦-లో ఆరంభమయిన గ్రామపంచాయతీలకు నియమితమైన ఆదాయమార్గా లేర్పరచలేదు. సర్కారువా రిచ్చే గ్రాంటులు, గ్రామపు ఉమ్మడి ఆదాయాలుతప్ప ఇతరము లేమీ కన్పించలేదు. శాసనములో కొన్ని కొన్ని పన్నులు వేసుకోవచ్చునని వ్రాయనేమో వ్రాసిరి. కాని పన్నుబరువు మోయలేని రైతుపై మళ్లీ పన్నువేయడం సాధ్యము కానిపనిగా ఉండినది. ఉమ్మడి ఆదాయాలు పల్లెటూళ్లలో తమస్వత్వము చేసుకొన్న పెద్దమనుష్యు లనేకప్రాంతాలలో నున్నారు. వానిని పంచాయతీల ఉపయోగముకొరకు మార్చుకోవడముకూడ కష్టమయినది. అందు

చేత పంచాయతీలు విరివిగా ఏర్పడినా, కార్యసాధన చేయవలెనను దీక్షకూడా ఉండినా, కొన్నికొన్ని ప్రాంతాలలో తప్ప అంతటా పనిజరగడము కష్టమయినది. అట్లుండియుగూడ ఆనాటి యీ ఐచ్ఛిక గ్రామపంచాయతీలు చేసినపని అద్భుతము గానే కన్పించినది.

ఆ చట్టక్రింద గ్రామ పంచాయతీలు, గుంటూరు, నేలము, పడమటి గోదావరి ఉత్తరార్కాటు, అనంతపురములవంటి జిల్లాలలో చాల విస్తారముగా స్థాపితమయినవి. ఇరువేలపంచాయతీలు మొత్తముమీద నిర్మితమయినవి. నేడేడు వేలకు పైబడియున్నవి.

ఈ గ్రామపంచాయతీలు బహుశ్రద్ధగా చేసినపని విద్యాలయముల నిర్వహణ. క్రొత్త విద్యాలయాలు పెట్టడము, విద్యాలయాలకు భవనాలు కట్టించడము, గ్రామాలలో చదువులయెడల అభిమానము పుట్టించడము, ఈ పంచాయతీలు చక్కగా జరిపినవి. ౧౯౨౮-౨౯-వ సంవత్సరములో గ్రామపంచాయతీలు తమస్కూళ్లు నడుపుకొనడమేగాక (ఒకప్పుడు వీనిసంఖ్య ౨౦౦౦ వరకుండినది), ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూళ్లను కొన్నిచోట్ల చూచు కొనుచుండినవి, కొన్నిచోట్ల తాలూకాబోర్డు స్కూళ్లను వాని ఏజంట్లుగా నిర్వహించినవి. కొన్నిచోట్ల నిర్బంధవిద్యావిధానమును నిర్వహించినవి.

పంచాయతీలు విద్యావిధానము విషయములో నడిపిన కార్యక్రమమువిషయమయి మొదటిసంవత్సరపు అనుభవముతోనే అప్పటి రిజిస్ట్రారుజనరలుగా క్రిందివిధముగా వ్రాసిరి.

"ఇప్పటి విధానముక్రింద విద్యాలయాల నుపక్రమించియుండు పంచాయతీ లన్నీకూడ వానియభివృద్ధియందెక్కువశ్రద్ధ చూపినవి, వీనికి భవనాలు సంపాదించడములోను, ఉదారముగా ఇతరానుకూలాలు చేర్పరచడములోను ఎక్కువ ఆత్మతృప్తితో పనిచేసినవి. మొదటి సంవత్సరపుటనుభవము చాల ఉత్సాహజనకంగా ఉంది. ప్రాథమికపాఠశాలలను నిర్వహించడమును గ్రామపంచాయతీల వశము చేసినయెడల వానిక్రమాభివృద్ధికలుగునని అందుకయ్యే వ్యయపుబరువు న్యాయరీతిగా పంపకము కావడానికి అవకాశ ముండవచ్చునని ఎదురు చూచినవారి యాశలు కొంత పూర్తి కావడము సంభవించినది."

ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయమందేగాక గ్రంథాలయముల నిర్వహణమునందును గ్రామ పంచాయతీలు అభినివేశము కనుపరచినవి. అందుకని సంవత్సరము సంవత్సరమును రు. ౫,౦౦౦, అథవా రు. ౧౦,౦౦౦ ప్రత్యేక విరాళములు గవర్నమెంటు ఇచ్చినా రనడమే దీనికి తార్కాణము.

దొడ్లు, దీపాలు, గ్రామపారిశుద్ధ్యము విషయాలలో గొప్పశ్రద్ధతో పనిచేసిన పంచాయితీలును ఎన్నియో ఉండినవి.

కాని పైని వివరించినరీతిగా వీనికి నియమితమైన ఆదాయము లేకపోవడముచేత గవర్నమెంటువారి గ్రాంటుల మీదనే ఆధారపడడము ముఖ్యమయినందున ఇట్టి ఇట్టిపనులు తప్పక గ్రామపంచాయతీలు చేయవలెనను నిర్బంధము లేకపోయినందున గీదలూ, విజ్ఞాన వికాసాలు తక్కువైనవారూ నివసించే ప్రాంతాలలో ఎక్కువపని చేయడమునకు వీలుగాక వీనిపని పాడుగుచేతి పన్నెరంక్రింద ఏర్పడింది. అందువల్ల లెక్కకు ౬౦౦౦వేల పంచాయతీ లున్నా కార్యసాధన ఏకొంచెమైనా చేయగల పంచాయతీలు చాలా తక్కువయని కన్పించినది. నూటికి ఏపదో పధునైదో కళాపూర్ణముగా నున్నట్లు కన్పించినవి.

లోకల్ బోర్డులలో పంచాయతీలు

౧౯౨౦-వ సంవత్సరపు ఆక్టులోని ఈ లోపములు స్పష్టముగా కన్పించడమే కాకుండా గ్రామాలలో వేరువేరు పేళ్లతో ఏర్పడిన ఇతరసంస్థలు–ఫారెస్టు పంచాయతీ, ఇరిగేషన్ పంచాయతీ, పంచాయతీకోర్టు, ధర్మాదాయములకమిటీ–ఇత్యాదు లన్నిటికిని ఎన్నికలు పెట్టడముమూలకముగాను ఒకటితో నొకటి సంబంధములేని స్థితిలో పనిచేయడము చేతను ఈయన్నింటి కార్యక్రమాన్ని కేంద్రీకరించే సంస్థ గ్రామ పంచాయతీ కేరట గ్రామములో ఉండడము ప్రజల కనుకూలముగా నుండుననీ, క్రమముగా ప్రాతకాలపు పంచాయతీల స్వరూపమును మరల ప్రత్యక్షము చేయడానికి వీలవుతుందనీ ౧౯౨౬లో శాసనసభలు ప్రవేశించిన కాంగ్రెసుసభ్యులకు కొందరికి తోచినది. ఇతరపార్టీలలోనివారికిని గ్రామపంచాయతీల కొక నవీనస్థానము కల్పింపదగియున్నదనడము అర్థమయియుండినది.

౧౯౩౦-వ సంవత్సరములో ౧౯౨౦-వ సంవత్సరపు గ్రామపంచాయతీల ఆక్టును రద్దుచేసి పంచాయతీలను లోకలుబోర్డుల ఆక్టులో జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డులతోసహా స్థానికపరిపాలనలోని మూడవ యంగముగా అంగీకరించుచూ లోకలుబోర్డు శాసనమును సవరించిరి. అప్పటి శాసనసభలో కాంగ్రెసు వారు అధికారము వహింపలేదు. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంట్లు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంట్లు ఎక్కువమంది సభ్యులుగా నున్నారు. కాబట్టి గ్రామప్రజలను సర్వవిషయాలలోను వారిప్రదేశములలో స్వతంత్రాధికారులను జేయవలసిన దనే ఉద్దేశముతో తెచ్చిన సవరణలు అంగీకృతములు కాలేదు. వేయిజనాభాగల ప్రతిగ్రామమునకును పంచాయతీలు నిర్బంధముగా పెట్టవలెననీ, ఈపంచాయతీల ప్రాతినిధ్యముతోనే తాలూకాసంఘాలు జిల్లాసంఘాలు ఏర్పడవలెననీ, జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డులకు గ్రామపంచాయతీలమీద అధికారము లుండరాదనీ, లోకలుబోర్డుల ఆదాయములో ఎక్కువభాగము ఎక్సైజు ఆదాయములో కొంతభాగము పంచాయతీలకు చెందవలెననీ, ఫారెస్టు, ఇరిగేషన్ ఇత్యాదులకు వేరె వేరె పంచాయతీలు పెట్టకుండా అన్నిటికిని గ్రామపంచాయతీనే ఆధారముచేసి రివిన్యూవారిచేతులలోను ఫారెస్టు

డిపార్టుమెంటుచేతులలోను ఇతర డిపార్టుమెంటుచేతులలోను ఉన్న గ్రామవిషయకాధికారాలు, పోరంబోకులు, గ్రామనత్తాలు, డొంకలు, కాలువలు, చెరువులు, కుంటలు, అడవులు, వగైరా సమష్టిఆస్తి గ్రామపంచాయతీలకు చెందిపోవలె ననీ ఆశించినవారి యాశలు ఆచట్టములో ఫలించలేదు. కాని లోకల్‌బోర్డుల సెస్సు ౦-౧-౬లో అర్ధణా పంచాయతీకి చెందవలసిన దనియు, కొన్ని కొన్ని పన్నులు వేసి పంచాయతీలకు ద్రవ్యోపపత్తి కలిగింపవచ్చు ననియు ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువు ననుసరించి ఎచ్చటనైనను పంచాయతీలేర్పరచవచ్చు ననియు ఈసంస్థలకు సంబంధించి జాయింటు కమిటీలని సమష్టిసంఘాలేర్పడవచ్చు ననియు, అదివరకు జిల్లాబోర్డులు మునిసిపాలిటీలు చేస్తూఉండిన పనులేగాక గవర్నమెంటువారు పంచాయతీలకు గ్రామాటవులు, ఇర్రిగేషనులు, గవర్నమెంటు ధర్మములు వేనినైనను నిర్వహించుట కిచ్చివేయవచ్చు ననియు, ఇతరస్థానికసంస్థలు ప్రజాసంస్థలు తాము చేసేపనులు పంచాయతీలద్వారా చేయవచ్చు ననియు, గ్రామానికి అనుకూలమైన పన్ను అని ఏది తోచినా గవర్నమెంటువారు అనుమతిస్తే గ్రామావసరాలకుగాను విధింపవచ్చు ననియు ఇన్ని ఏర్పాటులును ఆచట్టములో చేర్పడెను. కాని ఇన్నీ ప్రభుత్వమువారు తలచుకుంటే యేర్పడేపనులు; లేకపోతే కానివి. వారు తలచుకోలేదు. ఇవి కాలేదు.

౧౯౩౦-వ సం. పు ఆక్టేల పనిచేయలేదు?

వారు తలచుకోకుండా ఉండడానికి కొన్ని కారణాలు కలిగినవి. ప్రజలసంస్థలు ఎక్కరావడము బలవంతులకు బ్రిటిషునిరంకుశాధికారులకు గిట్టకపోవడమని సహజంగా చెప్పే మొదటి కారణము. అది నిజమని నమ్మదగినది కూడాను. రెండవది పంచాయతీ రిజిష్ట్రారు జనరలుపదవిని తీసివేసి లోకలుబోర్డులు మునిసిపాలిటీలు అన్నిటికీ లోకలుబోర్డుల ఇనస్పెక్టరును అధికారిని చేయడము. పంచాయతీలను లోకలుబోర్డులలో చేర్చడముచేత ఈపని చేయవలసివచ్చిన దనడము సత్యమే. గవర్నమెంటుకు శ్రద్ధ ఉంటే ఈకారణం ఆటంకమయి యుండనక్కరలేదు. అయితే లోకలుబోర్డుల ఇనస్పెక్టరులక్రింద పనిచేయవలసిన పంచాయతీఆఫీసరులను తాము డబ్బిచ్చి నియమింప తలపెట్టిన గవర్నమెంటు తుదకు వీరిని జిల్లాబోర్డుక్రింది నౌకరులను జేసివేసిరి. అదీగాక చట్టములోనే, తాలూకాబోర్డు లున్నంతకాలము పంచాయతులను వానికిని జిల్లాబోర్డులకును, అవి పోయిన తరువాత జిల్లాబోర్డులకును అంకితముచేసిరి. ఈయన్నిటిద్వారా పంచాయతీలకు జరిగిన ఉపకారము సున్న, నిరోధముమాత్రము మిన్న. సర్కారువారి రూల్సు చేసే అధికారము లోకలుబోర్డుల ఇనస్పెక్టరుకు సంక్రమించడము, అతనికి అతనిడిపార్టుమెంటుకు జిల్లాబోర్డులకు దగ్గరిచుట్టరిక ముండడము, జిల్లాబోర్డులలోని పార్టీలమూలకంగా పంచాయతీఆఫీసర్లు అధికారంలో ఉండే పార్టీ అండగల జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుల తరువాత తామే హోదా చలాయించేదొర లనుకొని గ్రామపంచాయతీలకు మిత్రులు, సచివులు, బాంధవులుగా నుండడము మానుకొని యాజమాన్యము వహించడము జరిగెను. పంచాయతీల యభివృద్ధితో జిల్లాబోర్డుల ప్రాముఖ్యము నశించుననే సహజమైన భయముచేత జిల్లాబోర్డులకు పంచాయతీల ప్రత్యేకాభివృద్ధి దీక్ష లేకపోవడము కలిగినది. అందులో ఆశ్చర్యమేమియు లేదుగాని ఒక్కఫలము మాత్రము తప్పలేదు తాలూకాబోర్డు జిల్లాబోర్డు పంచాయతీల ఆఫీసర్లు లోకలుబోర్డు ఇనస్పెక్టరు గవర్నమెంటు అను పంచతిక్త పరంపరలో దిన మొకగవర్నమెంటు ఉత్తరువు గంట కొకరీతిగా పడి పంచాయతీలకు గల కొద్దిస్వాతంత్ర్యాలు కట్టుపడిపోయి అవి కదలుటకు మెదలుటకులేని పరిస్థితులు కల్పితమయిపోయినవి. తుద కొకపత్రికకు చందా యిచ్చుకొనుటకుగూడ వానికి స్వాతంత్ర్యము లేకపోయినది. ఆ యుత్తరువుమాత్ర మిటీవలనే రద్దయినది. ఉత్తరువులవలన కలిగిన నిరోధ మొకటే నిరోధ మనుకొనవలదు. పంచాయతీలకు ప్రభుత్వమువా రిచ్చుచుండిన గ్రాంటులు బిగబిగుసుకొనిపోయినవి. రోడ్డు నిర్మాణము వగైరాలమాట యెట్లున్నా తుదకు గ్రంథాలయాల కిచ్చుచున్న గ్రాంటు కూడ అదృశ్యమయినది మరియొకసంగతి. లోకలుబోర్డుల అక్టుక్రిందికి పంచాయతీలను తేవడానికిపూర్వమే అచ్చటచ్చట పది పదిగ ఇరువది యిరువదిగ పంచాయతీలు చేరి జాయింటుకమిటీ లేర్పరచుకొని వానిమూలకముగా మంచిమంచి మేధావు లయిన స్థానికులకు గ్రామములసేవ కవకాశము కలిగి చక్కనిపని ఆరంభమయి యుండినది. ౧౯౩౦-వ సంవత్సరము శాసనములో జాయింటుకమిటీ లేర్పడడానికి అవకాశ మున్నందున తరువాతకూడ ఆపని బాగా చురుకుగా జరిగినది. సేలంజిల్లాలో నామకల్లు, తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో ఆలమూరు, ఉత్తర ఆర్కాటులో సెయ్యారు మొదలగు జాయింటుకమిటీలు అద్భుతముగా పని జరిపినవి. గుంటూరుజిల్లా అంతటా జాయింటుకమిటీ లేర్పడడముకొరకు గొప్ప ప్రచారము సాగినది. కాని జాయింటుకమిటీ పెత్తనము జిల్లాబోర్డులపెత్తనానికి పంచాయతీఆఫీసర్ల దొరతనానికి ఆటంకములు కాబట్టో మరి యేకారణముచేతనో శ్రీ బొబ్బిలి రాజాగారి ముఖ్యమంత్రిత్వకాలములో జాయింటుకమిటీలు ఏర్పడడము శాసనవిరోధమని సర్కారువారు జాయింటుకమిటీల ఉద్యమమును చంపివేసిరి. ఎన్ని విశ్వప్రయత్నములు చేసినను జాయింటుకమిటీ లేర్పరచడము శాసనవిరోధము కాదని ఇప్పటికిని కాంగ్రెసుప్రభుత్వమువారుకూడ ప్రకటించి యుండలేదు.

పంచాయతీల ఆందోళన; వారు కోరే చట్టము

దేశములో కలిగియుండు ప్రజలవికాసము కారణముగా పంచాయతీలవా రందరునుఏకమై తమఅభిప్రాయములను వ్యక్తపరచే ఉపాయములను వెదకుకొనుచునే యున్నారు.

౧౯౩౩-౪వ సంవత్సరము ప్రాంతమునుంచే మద్రాసు రాష్ట్రీయపంచాయతీల యూనియను స్థాపితమయి పనిచేయుచున్నది. ఇది స్థాపితము కావడానికి కొద్దిగా పూర్వమే 'గ్రామపంచాయతీ'యను పత్రికను మద్రాసు ప్రావిన్షియల్ కో ఆపరేటివు యూనియను వారు, అన్నిపంచాయతీలపరముగా, సంవత్సరమునకు పైబడి, ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరవములలో చక్కగా నడిపి పనిచేసిరి. పంచాయతీల సంఘ మేర్పడినపిదప వీరికృషి మూలకముగా ౧౯౩౪లో జాయింటుకమిటీలకు పునర్జన్మము కల్గించుటకయి మద్రాసు శాసనసభలో శాసనమున కొకరీతి సవరణ జరిగెను. దానివలనను ప్రయోజనము లేకపోయినది. తాలూకాబోర్డులు రద్దయినపుడు సెస్సులల్లో వానికి చెందవలసినభాగము జిల్లాబోర్డు కివ్వనుండగా దానిని పంచాయతీల కివ్వులాగున ఈ పంచాయతీ యూనియనువారే పరిశ్రమచేసిరి.

౧౯౩౭లో కాంగ్రెసుప్రభుత్వము ఏర్పడడముతో మనకిక పంచాయతీరాజ్యముత్వరలో ఏర్పడుతుందనే విశ్వాసము ప్రజలకు, నాబోటి పంచాయతీరాజ్యాభిమానులకు కలిగినది. ౧౯౩౮-వ సంవత్సరారంభమున చెన్నపట్టణములో మనకోస్తాలోని పంచాయతీల ప్రతినిధులసమావేశమును జరుపువట్లుగా ప్రావిన్షియల్ యూనియనువారు నిశ్చయించిరి. కాంగ్రెసు రాజ్యారంభములోని మొదటిసభ సూచన యిదియనేటట్లుగా సమావేశానికి వచ్చే ప్రతినిధులకర్చులు పంచాయతులవారు పెట్టుకోవచ్చునని అప్పటి లోకలుబోర్డుల ఇనస్పెక్టరు శ్రీ స్టాత్రీగారు ఉత్తరు విచ్చిరి.

౧౯౩౮-వ సంవత్సరము మొదటిమాసమునందే, అంటే జనవరిలోనే, మహాసమావేశము జరిగినది. ౩౦౦౦లకు పైబడి ప్రతినిధులు హాజరైనారు. వీరు ఏకకంఠముగా జిల్లాబోర్డులు రద్దుకావలె నన్నారు. జిల్లా కార్యనిర్వాహకు పంచాయతీలే ఆధారభూతమగునట్టి శాసన మేర్పడవలెనను సద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారు చేయదగిన సవరణములతో బిల్లు పెట్టవలెనో ఆయావివరము లన్నిటిని అన్ని తీర్మానములుగా నాలోచించి విమర్శించి నిర్ణయించినారు. ఆసమావేశము జరిగినవెంటనే ఈరాష్ట్రీయసంఘమువారు 'గ్రామపంచాయతీపత్రిక' యనునొక మాసపత్రిక ప్రకటింప నారంభించిరి.

మహాసభవారు పంచాయతీ బిల్లుకొరకు చేసిన తీర్మానముల ననుసరించి తమపరముగా ఒకబిల్లునే సిద్ధముచేసి ౧౯౩౮వ సంవత్సరము ఆగస్టుమాసపు సంచికగా వెలువరచిరి. వారీబిల్లును తొమ్మిదధ్యాయములక్రింద విభాగించిరి. మొదటి అధ్యాయమున బిల్లులో ఉపయోగించుపదముల నిర్వచనము వగైరాలున్నవి. రెండవ అధ్యాయమున పంచాయతుల నిర్మాణమునకు ఏర్పాటులు గలవు. అందులో ముఖ్యము: పంచాయతీ పరిపాలన అంతటను ఏర్పడవలెను, వయోజనవోటుమీద ఎన్నికలు జరుగవలెను. సభ్యులందరు ఎన్నికోబడినవారే ఉండవలెను, అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు ఎన్నుకోబడినవా రుండవలెను. పంచాయతీ అధికారములు ధర్మములు మూడవ అధ్యాయమునందు చెప్పినారు. ఇదివరలో లోకలుబోర్డుల ఆక్టులో చెప్పిన నిర్బంధ ఐచ్ఛిక ధర్మములుగాక అడవుల పరిపాలన ఇర్రిగేషను పరిపాలన చేర్చినారు. గ్రామనౌకరులమీద శిస్తువసూలు వగైరాల మీద తనిఖీ — ఇవన్నియు చేర్చినారు; అంటే ఇకమీద ఫారెస్టు పంచాయతీలని ఇర్రిగేషను పంచాయతీ లని ఈ వగైరా వేరువేరు పంచాయతీ లుండడానికి వీలులేదు. తొమ్మిదవ అధ్యాయము సివిల్ క్రిమినలు న్యాయవిచారణ గ్రామ పంచాయతీల స్వాధీనము చేయవలసినదని కోరడము చేత పంచాయతీ కోర్టులు గ్రామమునసబు కోర్టులు రద్దగును. ప్రాతశాసనములో ఉన్నట్లే గవర్నమెంటువారుగాని ఇతర స్థానిక సంస్థలుగాని వేరే వ్యక్తులు, సంఘములుగాని ఏపనినైనను పంచాయతీలద్వారా చేయించవచ్చును. ధర్మాదాయములతోకూడ చేర్చియుండడముచేత పంచాయతీరాజ్యము గ్రామములలో పూర్ణముగా ఉండడానికి అవకాశమున్నది. నాలుగవ అధ్యాయములో జాయింటుకమిటీలు నిర్బంధముగా ఏర్పరచితీరవలె నన్నారు. కాబట్టి జిల్లా అంతటికి పంచాయతీరాజ్యము వ్యాపించవలెనని సూచించినారు. అయిదు, ఆరవఅధ్యాయాలలో పంచాయతీ ఆస్తిఫండుల వివరము చేసినారు. గ్రామములోని సమిష్టిఆస్తి అంతా భూమి, చెట్లు, చేను, అడవి, కాలువ, గని, కుంట, వగైరాలు పంచాయతీవి. ఒక్క కోస్తా ప్రభుత్వము తాను పెట్టుకొనే పంచాయతీశాఖ అధికారులమూలకముగా తప్పితే ఇతరులెవ్వరును ఈ ఆస్తివిషయములో జోక్యము కలుగజేసికోరాదు. తాను వేసుకొనే పన్నులు పంచాయతీ వేసుకోడానికి అధికారముండగా సర్కారు, జమీందారుల భూమిశిస్తువసూళ్లలో గంపెడాలు, సెస్సు అంతా ౦-౧-౬ పంచాయతీకి చెందవలెను. వేలంపాటలు వగైరాల ఫలము, అపరాధాలు వగైరాలు, గ్రామములో జరిగేపనులకు — చదువుల సెస్సు ఇతర సెస్సులతో కూడ — గవర్నమెంటువారిచ్చే గ్రాంటులు ఇన్నీ గ్రామపంచాయతీ ఫండులో చేరవలెను. ఏడవ అధ్యాయములో పంచాయతీల కుండదగిన పరిపాలనాధికారములు వివరించినారు.

ఎనిమిదవ అధ్యాయమున పంచాయతీలపై తనిఖీవివరణ మున్నది. పూర్వమునందువలె పంచాయతీల రిజిస్ట్రారుజనరు లేర్పడవలెను. జిల్లాపంచాయతీ ఉద్యోగియులు వగైరాలను ప్రభుత్వము నియమించవలెను. వారు రిజిస్ట్రారుజనరలుక్రింద పనిచేయవలెను. వీరిద్వారా తప్ప ఇంకొకవిధముగా నెవ్వరును పంచాయతీలపై అధికారులు కాకూడదు. పదకొండవ అధ్యాయములో వ్యాజ్యెములు, ప్రాసిక్యూషను వగైరాలవిషయము చెప్పినారు.

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

గ్రామపునర్నిర్మాణ మనుపేరిట అనేక రీతుల అనేక పేర్లతో, వయోజనవిద్యతో కూడ పనిచేయుడము సంభవించుచున్నది. కేంద్రీకృత ప్రయత్నము లేకపోవడముచేత ఇది యొక్కట ఫలప్రదము కావడము లేదు. తుదకు గవర్నమెంటువారి వ్యవసాయ, సహకార, వైద్య, ఆరోగ్య, పశుచికిత్సాశాఖలే యేకముఖముగా ఆలోచించి పనిచేయుడము లేదని గొప్పపుకారా చాలకాలముగా నున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వమున్నప్పు డెట్లు జరిగినా కాంగ్రెసుప్రభుత్వ మేర్పడినతరువాత వ్యర్థప్రయత్న ముండరాదు. గ్రామమునకును ఈమాటయే యన్వయించును. గ్రామపంచాయతీని కేంద్రముచేసి పనిచేయువలసిన ఆవశ్యకత కలిగినదనడము అర్థముకాగలదు.

గాంధీజీ చూపిన దోవ

(అవంతిఔంధు) సంస్థానములో ప్రజాప్రభుత్వప్రకటన చేయించు ఆసంస్థానాధీశ్వరుడు గాంధీజీనాయకత్వమున వేసిన పంచాయతీప్రణాళిక మనకు తారకము కాదగియున్నది. పంచాయతీలే అచట స్వరాజ్యసంస్థలు. అందులోనుండే తాలూకాసంస్థలు. వానిలోనుండే రాజ్యశాసనసభ. అందులోనుండే కార్యనిర్వాహకమంత్రులు.- రాజ్యాదాయమునందు సగము పంచాయతీలది. దీనితో కూడ ప్రజ లందరిని అనుమానములలో అతురజ్ఞులను చేసినది.

ఈ కోస్తాలో మద్రాసురాష్ట్రీయ పంచాయతీల యూనియన్‌వారు తమ బిల్లులో కోరినది ఇంతకంటె ఎక్కువేమున్నది? వారు కోరినది నిజముగా ఇంతకంటె చాల తక్కువ. కాంగ్రెసుమంత్రు లింకా యీ విషయమున ఆలసింపరాదు. ఆలసింపుటకు వీలులేదు.

పని వన్ను

యూనియన్‌వారి బిల్లును ప్రభుత్వమువా రాలోచించేటప్పుడు కొద్దిపాటి సవరణలు పొందవలసియుండును. కాని పన్నులవిషయములో మాత్ర మొకమాట చెప్పదగును. డబ్బుపన్ను లికముందు పెంచడానికి వీలులేదు. పెంచరాదు. ప్రజ లిప్పుడే క్రుంగిపోతున్నారు. కాని ప్రాచీనాచారముగా మనదేశములో గ్రామ సమష్టికార్యాలకు గ్రామమువా రందరును దేహపరిశ్రమచేయుడము కలదు. 'సోమవారదకలస' అని పేరుపెట్టి ప్రతికుటుంబము వారును ఒక్కమనిషికూలి వారమున కరదినము చేయవలెనని నిర్బంధము పెట్టి, లేకపోతే సంవత్సరమునకు గంపెత్తి రూపాయలపన్ను వేస్తామని నిర్ణయించి, మైసూరు ప్రభుత్వమువారు అచ్చటి గ్రామాలంతటా పంచాయతీలు పెట్టి యేర్పరచి గ్రామములకు రోడ్లు వేయించినారు. గ్రామముఖములు సుందరపరచినారు. గ్రామములోని మురుగుడుకుంటలు పల్లములు పూడ్చినారు. తక్కినలోపము లచ్చట నేమియున్నను నుండుగాక! మనము ఈవిషయము వారివద్దనుండి గ్రహింపదగినది. మన ప్రభుత్వమువారు త్వరగా పంచాయతీబిల్లు పెట్టుదురుగాకయనియు, అందులో ఈసూత్ర మిముడ్తురుగాక యనియు నాప్రత్యేకముకోరిక.

వెంటనే పని పూనవలెను

క్రొత్తబిల్లు పెట్టకుండగనే ప్రాతచట్టము క్రిందనే గవర్నమెంటువారు తలచుకొంటే అన్నిపనులును పంచాయతీలచేత చేయించడానికి వీలున్నదని పైననే వ్రాసితిని. వారు అన్నిచోట్లను పంచాయతీ లేర్పరచుటకును వీలున్నది. కాబట్టి క్రొత్తచట్ట మేర్పరచేవరకు ప్రాతచట్టములో ఎంతెంత పంచాయతీల మూలకముగా పరిశ్రమ చేయించవలెనో మంత్రులు కూర్చొని ఆలోచించితే కావలసినంతపని చేయవచ్చును. జాయింటుకమిటీ లేర్పరచడానికి వెంటనే ఉత్తరువులు వేస్తే వానిమూలకంగాను చాలాపని సాగడానికి అవకాశమున్నది. ఈపనికి మంత్రిసత్తములను మేల్కొల్పుట పంచాయతీ అభిమానుల విధి.

కాశ్మీర సంస్థానము

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి

అందమైనపూలు—మురికిజనులు

ప్రభువుహిందువు—ప్రజలు ముసల్మానులు

ప్రదేశము ఆరోగ్యప్రదము—ప్రజలు రోగగ్రస్తులు

ముసల్మానులకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముకావలెను—

హిందువులకు అవసరములేదు

కాశ్మీరము—హైదరాబాదు—రెండును పరస్పరగుణపాఠము నేర్పునట్టివి

ఇప్పటి కాశ్మీర సంస్థానాధిపతులు

మొత్తము ౫౬౨ దేశీయసంస్థానములలో హైద్రాబాదురాష్ట్రము అన్నిటికన్న పెద్దదని అందరును అనుకుందురు. వైశాల్యమునుబట్టి చూచినట్లైన అంతకన్న మించిన సంస్థానమింకొకటి కలదు. అది కాశ్మీరసంస్థానము. హైద్రాబాదు సంస్థానవైశాల్యము౮౨,౬౯౮ చదరపుమైళ్లు. కాశ్మీరసంస్థానవైశాల్యము ౮౫,౮౮౫ చదరపుమైళ్లు; అనగా హైద్రాబాదుసంస్థానముకన్న ౩,౧౮౭ చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము ఎక్కువగా కాశ్మీరములో ఉన్నది. ఇట్లు వైశాల్యములో పెద్దదైనను కాశ్మీరసంస్థాన జనసంఖ్యమాత్రము చాల కొద్దిగా ఉన్నది. కారణమేమనగా కాశ్మీరము హిమాలయ పర్వతములో నున్నది. అంతయు పర్వతమయమే. సంవత్సరములో ఆరునెలలు నిరంతరము చలి, మంచు ఉండును. ఆసంస్థానపు హద్దులు అటు అఫ్ఘనిస్థానమువరకు, ఇటు పంజాబువరకును వ్యాపించినవి. జనులు చాల బీదవారు. పన్నులభారము భరింపరానిదై యున్నది. జనులలో చాల మురికితనము గలదు. అనేకులు కొత్తబట్టలు కట్టుకొనిన ఇంచుమించు అవి చినిగిపోవువరకును ఉతుకరు. స్నానముచేయుటకూడ చాల తక్కువ. అనేకులు ఇంచుమించు నెలకొకమారు స్నానము చేయుదురు. జనుల భోజనము విశేషముగా మాంసము చేపలు రొట్టెలు. అక్కడి హిందువులలో కాయస్థులవంటి పై జాతులుకూడ చేపలు తిందురని ప్రసి

తీతి. హిందూముసల్మానుహోటలులు కొన్ని తావులలో ఒకటిప్రక్కన నొకటిగా నుండును. ఒక ప్రక్క మాంసపాకము జరుగుచుండును. దానిప్రక్కననే హిందువుల శాకాహారముకూడ సిద్ధమగుచుండును. కాశ్మీరమునకు ముఖ్యపట్టణము "శ్రీనగరము". ఇది పర్వతములలో నున్నది. పూర్వమునుండియు ఇదియే ముఖ్యపట్టణము.

సంస్కృతమందు నూతనాభిరుచిగలవారు కల్హణుని రాజతరంగిణియను గ్రంథమును చదివియుందురు. అందు కాశ్మీరదేశచరిత్ర మహాభారతకాలమునుండి క్రీ. శ. ౧౧౨౦ వరకు వ్రాయబడినది. అది ఉత్తమ కవితాగ్రంథమేకాక సత్యమైన చారిత్రకగ్రంథ మనియు పాశ్చాత్యులచేతను ప్రశంసింపబడినది. క్రీ. శ. ౧౨౫౦ తర్వాత కాశ్మీరచరిత్ర మారుచు వచ్చినది. ముసల్మానుల దండయాత్రలు ప్రారంభ మయ్యెను. వారితాకుడు సంపూర్ణముగా ఆభాగముమీదనే బలముగా తగులుచు వచ్చెను. తద్ద్వారా అచ్చటి హిందువులు క్రమముగా ముసల్మానులైరి. రాజ్యచరిత్ర అనేకవిధాల మారుచు వచ్చెను. ఆచరిత్ర ప్రకృతపరిస్థితులకు సంబంధము లేనందున దాని నిప్పుడు వ్రాయ నవసరములేదు.

కాశ్మీరము చాల సుందరప్రదేశము. పర్వతాలు, నదులు, అరణ్యాలు, సరస్సులు, సుందరప్రకృతి, సర్వపుష్పాలు, సమృద్ధిగా పండు అడవిపండ్లు, మంచిచలువ, ఇవన్ని యు పాశ్చాత్యులను విశేషముగా ఆకర్షించుచున్నవి. ఎండకాలములో ధనికు లనేకులు కాశ్మీరములో నివాసమునకై వెళ్లుచుందురు.

కాశ్మీరవిషయము వ్రాయుటకు ముందు దానికిని మన హైద్రాబాదునకునుగల తారతమ్యము కొన్ని అంకెలతో చూపింతును.

	కాశ్మీరము	హైద్రాబాదు
వైశాల్యము	౮౫౮౮౫ చ. మైళ్లు	౮౨౬౯౮ చ. మైళ్లు
జనసంఖ్య	౩౬,౪౬,౨౪౩	౧కోటి -౪లక్షలచిల్లర
ప్రతిచదరపుమైలుకు	౪౩మంది	౧౭౩మంది
నగరములు	౩౯	౯౮
పల్లెలు	౮౯౦౩	౨౧,౭౫౦
ముసల్మానులు	౨౮,౧౭,౬౯౬	౧౫,౩౫,౦౦౦
హిందువులు	౨౭,౩౮,౨౨౨	౧,౨౨,౦౦,౦౦౦
సిక్కులు	౫౦,౬౬౨	౫౧౭౮
బౌద్ధులు	౩౮,౨౨౪	౫౨
క్రైస్తవులు	౨౨౬౩	౧,౫౧,౦౦౦
జైనులు	౫౯౭	౨౧,౫౪౩
ముసల్మానులు నూటికి సుమారు	౭౫	౧౧
హిందువులు నూటికి సుమారు	౨౦	౮౮
విద్యావంతులు నూటికి	౪	౫
సంస్థానాదాయము	౨,౪౭,౦౦,౦౦౦	౮,౦౦,౦౦,౦౦౦

ఇవి ఉభయసంస్థానములలోని తారతమ్యములు. ఒక్కవిషయము: ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన దేమనగా, కాశ్మీరులో అల్పసంఖ్యాకులైనవారు హిందువులు. హైద్రాబాదులోని అల్పసంఖ్యాకులు ముసల్మానులు. కాశ్మీరులో హిందువులకే విశేషముగా ప్రభుత్వోద్యోగములు లభించినవి. హైద్రాబాదులో విశేషముగా ముసల్మానులకే ప్రభుత్వోద్యోగము లియ్యబడినవి. కాశ్మీరులో అధికసంఖ్యాకులైన ముసల్మానులు బహుకాలమునుండి ప్రజాస్వాతంత్ర్యములకై ఆందోళనము చేయుచున్నారు. హిందువులు దానిని ప్రతిఘటించుచున్నారు. హైద్రాబాదులో బహుకాలమునుండి అధికసంఖ్యాకులైన హిందువులు ప్రజాస్వాతంత్ర్యములకై ఆందోళనము చేయుచున్నారు. ముసల్మానులు ప్రతిఘటించుచున్నారు. కాశ్మీరములోను సత్యాగ్రహము గతసంవత్సరమె ప్రారంభమైనది. అందు ఎక్కువగా ముసల్మానులే పాల్గొనినారు. అయితే హిందువులుకూడ కొందరు దానిలో

దర్శించండి! ధన్యులు కండి!

వాహినీ పిక్చర్సు వారి

తెలుగు సామాజిక చిత్రమ్

వందే : :
: మాతరమ్

ఆంధ్ర యశోరేఖలకు ఆలవాలము
శృంగారవిలాసములకు శృంగాటకము
మాతృదేవతాపూజకు మార్గదర్శకము
దీనసేవానిరతికి దివ్యదీపము

ఆణిముత్యాలవంటి నటులు
తేనెతేటలవంటి పాటలు
రాతిగుండెలు కరిగించే సన్నివేశాలు

అందమైన ఫొటోగ్రఫీ సహజమైన శబ్దం

ముఖ్య పాత్రధారులు:—
కాంచనమాల, నాగయ్య మొదలైన నటులు నటించినారు

దర్శకుడు :
బి. యన్. రెడ్డి

సాంకేతికపర్యవేక్షకులు :
రామనాథన్, శేఖర్

రచయిత :
రాఘవాచార్య

సంగీతము :
చిత్తూరు నాగయ్య

BOOKINGS WITH :

VAUHINI PICTURES LTD.

43, ACHARAPPAN STREET, MADRAS.

పాల్గొని జైలుకుపోయినారు. హైద్రాబాదులోను సత్యాగ్రహము గతసంవత్సరమే ప్రారంభమైనది. హిందువులే దానిలో పాల్గొని జైలుకు పోయినారు. ముసల్మానులు పాల్గొనలేదు. కాశ్మీరసత్యాగ్రహము రాజకీయమైనను అది మతవర్గసంబంధమైనది (కమ్యూనల్) అని అచ్చటి ప్రభుత్వమువారును హిందువులు నిర్ణయించినారు. హైద్రాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసు సత్యాగ్రహము నిస్సందేహముగా రాజకీయమైన దైనను దానిని ప్రభుత్వమువారును, ముసల్మానులును మతవర్గముక్రింద కట్టివేసినారు. ఉభయసంస్థానములలో ప్రాథమికస్వత్వములను క్రొత్తశాసనములచేతను, ప్రాతశాసనముల చేతను అణచివేసియున్నారు.

దేశీయసంస్థానములం దంతటను ౧౯౩౮-వ సంవత్సరాదినుండి ప్రజోద్యమములు తీవ్రరూపము దాల్చుచు వచ్చినవి. తిరువాన్కూరులోను, మైసూరులోను, ఒరిస్సాసంస్థానములలోను, మిలటరీవారు ఉద్యమములందు పాల్గొన్నవారిని కాల్చినారు. రాజకోటలోను, మీవారులోను ఉద్యమములు తీవ్రరూపము దాల్చినవి. అదేసందర్భములో కాశ్మీరులోను ప్రజోద్యమము తలయెత్తినది.

క్రీ. శ. ౧౯౩౮-వ సంవత్సరము వరకు కాశ్మీరులో ముస్లింమహాసభ యొకటి స్థాపింపబడి పనిచేయుచుండెను. పేరునుబట్టియే అది ప్రత్యేకమత వర్గమునకు చేరినదగుటచేత దానిలో హిందూ సిక్కు బౌద్ధులు చేరినవారు కారు. ఆసంస్థానములో ప్రజా నాయకుడైన షేఖు మహామ్మద్ అబ్దుల్లా యనువారు ముసల్మానులలోను, తర్వాత హిందువులలోను, సిక్కులలోను మంచి పలుకుబడి సంపాదించుకొనినారు. వారియుత్తమ వర్తనమును జూచి వారికి కాశ్మీరు గాంధీ అనుబిరుదుకూడ అచ్చటిప్రజలిచ్చినారు. వారు "హమ్దర్దు" అను ఉర్దూపత్రికద్వారా అచటి జనులలో మంచి ప్రబోధము కలిగించినారు. అయినను వారియుద్యమమునకు బలము కలుగలేదు. గతసంవత్సరము వారు జవహర్లాలు నెహ్రూగారిని కలసి వారిసలహాను కోరినారు. నెహ్రూగా రంతయు విని సంగతులు తెలిసికొని ముస్లింమహాసభాస్వరూపమును మార్చి జాతీయమహాసభగా జేసి ప్రచారము చేయు మనియు, హిందువులనుగూడ తమ యుద్యమములోనికి తీసుకొనవలె ననియు సెలవిచ్చినారు. అదేవిధముగా జూన్ ౧౯౩౮-వ సంవత్సరములో అధిక సంఖ్యాకులైన ముసల్మానుల అభిప్రాయముతో ముస్లింమహాసభ జాతీయ మహాసభగా మారెను హిందూ సిక్కులలోని ముఖ్యనాయకులు చాల ఉదారభావమును దూరదృష్టిని ప్రకటించినారు. వారును ప్రజల యుద్యమములలో పాల్గొనినారు.

"ప్రభువు మాహిందువేకదా,
హిందువులము మేము ప్రభు
వర్గమువారమేకదా కావున
ప్రభువుగాని ప్రభుత్వముగాని
ఏమిదౌర్జన్యము చేసినను మేము
వారికి సహాయము చేయ
వలెను వారిపక్షముగానే.
"అబద్ధం వా సుబద్ధం వా
కుంతీపుత్రో వినాయకః"
అనుసామెతనే దృష్టిలో
నుంచుకొని ప్రచారము
చేయవలెను. బహుళసం
ఖ్యాకులైన ముసల్మాను
ప్రజల కోరికలు, మంచి
వైనను, న్యాయబద్ధమైనను,
అందరకును సమానముగా
వర్తించునవైనను, అవి
ముసల్మానులచే ప్రతిపా
దింపబడిన వగుటచేత
వంకరటింకరతర్కముతో
ప్రతిఘటించవలెను"

అను తత్త్వములో కాశ్మీరహిందూనాయకులు దిగినవారు కారు. వారి యీహృదయ వైశాల్యము, దూరదృష్టి సత్యాభిమానము ప్రశంసనీయగుణము లైయున్నవి.

ఇట్లు హిందూ ముసల్మాను లుభయులును ఏకీభవించి జాతీయోద్యమ స్థాపనకు కారకులైరి. అట్లుండినను హిందువులు విశేషముగా ఈయుద్యమములో చేరలేదు. కారణ మేమన వారి కిప్పు డుండు సౌకర్యములు, ముఖ్యముగా నుద్యోగసౌకర్యములు, ముం దుండవేమో యనుభయమే వారిని బాధించుచున్నది. అదేవిధముగా హైద్రాబాదులోను ముసల్మానులు హైద్రాబాదుసంస్థాన కాంగ్రెసులో చేరుట కొప్పుకొనరు. హైద్రాబాదునగరములో ముసల్మానులచే నడుపబడునట్టి ఉర్దూపత్రికలలో ప్రతిదినమును హైద్రాబాదు సంస్థాన కాంగ్రెసును దూషించుట

పరిపాటియైపోయినది.మరియు ఉద్యోగములపై ముసల్మానునాయకులకు ఎక్కడలేని పట్టింపు కలదు. "మాకిదొక్కటే జీవనాధారముగ మిగిలినట్టి వ్యవహారము" అని వారు పలుమారు ప్రకటించియున్నారు. ఇంతేకాక కాశ్మీరులోను, హైద్రాబాదు రాజ్యములోను అధికసంఖ్యాకులపై అల్పసంఖ్యాకులకు విశ్వాసము తక్కువగా నున్నది. అది సహజమే.

కాశ్మీరు ప్రజల యుద్యమమును గురించి చర్చించుటకుముందు ఆసంస్థానములోని సుమారు రెండున్నర కోట్ల రూపాయిల సంవత్సరాదాయమును ప్రభుత్వమువారేవిధముగా వ్యయము చేయుచున్నారో తెలిసికొనుట యవసరము. ఆవ్యయము ఈక్రిందవిధముగా నున్నది.

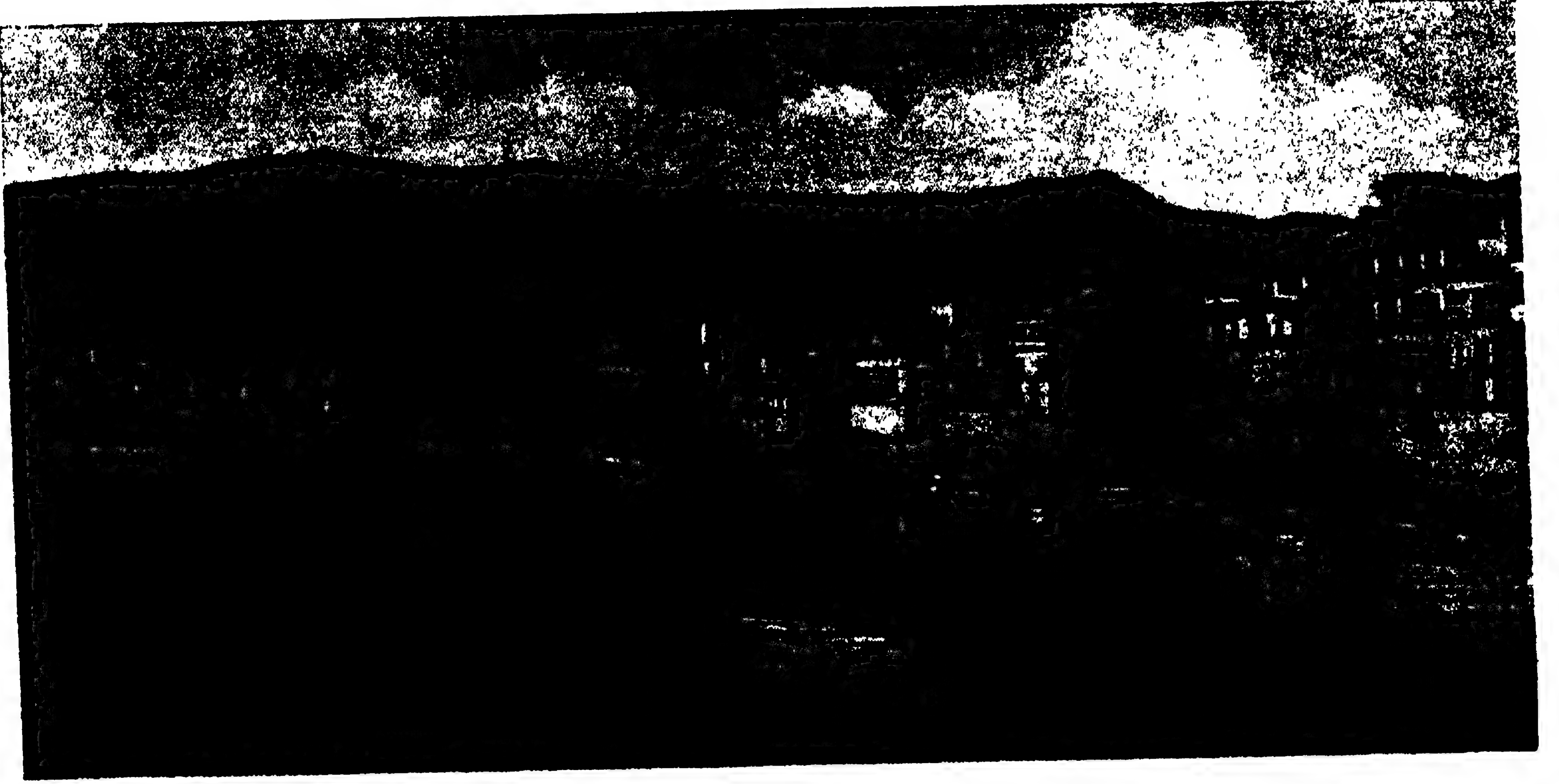
న్యాయస్థానములకుగాను	రు	౪,౬౦,౦౦౦
పోలీసు	"	౧౨,౭౧,౦౦౦
సైన్యము	"	౪౭,౪౦,౦౦౦
విద్య	"	౨౧,౯౪,౦౦౦
వైద్యము	"	౯,౩౪,౦౦౦
వ్యవసాయము	"	౨,౬౧,౦౦౦
నిర్మాణశాఖ	"	౧౭,౩౬,౦౦౦
ఇతరములు	"	౨౭,౦౦,౦౦౦

ఇందు ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన విషయములు రెండు. ప్రభువుగారి సొంతవ్యయము నూటికి ౧౬ పాళ్లు. మొత్తము రాష్ట్రములోని ప్రజలవిద్యకు ఖర్చు నూటికి ౧౦ పాళ్లు. కాశ్మీరరాష్ట్రములోని ప్రజలు అతిదరిద్రులు. వారికి విద్యయు ఇంచుమించు శూన్యము. వైద్యసౌకర్యములు అంతకన్నను తక్కువ. మొత్తము రాష్ట్రములో ౭౫ వైద్యాలయములే యున్నవి. ప్రాథమిక స్వత్వముల జాడయే లేదు. ఇట్టిదుస్థితిని తొలగించుటకే అచ్చట జాతీయోద్యమము ప్రారంభమయ్యెను. ౧౯౩౮-వ సంవత్సరము ఆగష్టు ౫-వ తేదీనాడు కాశ్మీర మంతటను "బాధ్యతాయుతప్రభుత్వదినము"ను వేడుకతో చేయుటకై అచ్చటినాయకులు నిర్ణయించిరి. ఊరూర ప్రచారము చేయించిరి. ఆదినమునాడు సుమారు ౫౦౦ స్థలములలో పెద్ద పెద్ద సభలు చేసి ఈ క్రింది తీర్మానమును అంగీకరించిరి...

"ఈమహాజనసభ ప్రస్తుత ముండునట్టి నిరంకుశ ప్రభుత్వమును సంపూర్ణముగా ఖండించుచున్నది. ప్రజలబాధలను తొలగించుటకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపన యొక్కటియే తగినట్టిదని అభిప్రాయ మిచ్చుచున్నది. కావున ప్రజ లందరును రానున్న పోరాటమునకు సిద్ధపడవలెను. అందు జయమందిననేకాని ప్రజల ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంఘిక, విముక్తి సిద్ధించనేరదు."

ప్రజ లొకప్రక్క సిద్ధమగుచుండ, కాశ్మీరప్రభుత్వమువారు చేతులు జోడించుకొని ఊరక కూర్చున్నవారు కారు. వారును సంసిద్ధులైనారు. శిక్షాస్మృతిలోని సూత్రాలను విరివిగా ప్రయోగించినారు. అవి చాల వని "19-L' ఆర్డినెన్సు" అనుపేరుగల విచిత్రమగు ఫర్మానును బయటికి తీసినారు. దాని నెన్నడో ఏమూలనో ఏప్రత్యేక పరిస్థితిలో ౧౯౩౩లో ఉపయోగించియుండిరట. దాని త్రుప్పు దులిపి సానబెట్టి మెరుగునిచ్చి వాడిగా నున్నదని నిబ్బరపడినతర్వాతనే ప్రయోగములోనికి తెచ్చినారు. పత్రికలపై దెబ్బతీసినారు. వారియ్యాజాలనంత ధనము ధరావతు కోరినారు. అంతటితో చాలపత్రికలు ఆగిపోయినవి. ఇంకేమున్నది. అంతయు అంధకారమే. సుమారు వెయ్యి (౧౦౦౦)మందిని అచిరకాలములోనే జైళ్లలో మూసివేసినారు. కాశ్మీరగాంధీని మొదలే పట్టినారు. వారితో సాహచర్యము గలిగి సమ్మతిని కనబరచిన హిందువులను జెయిళ్లలో వేసినారు. ఇట్లు త్యాగము చేసిన హిందూనాయకులలో ముఖ్యులైనవారు కశ్యపబంధు, జయలాల్, ప్రేమనాథబజాజ్, శ్యామలాల్ సర్రాఫు, అనువారు. నల్గురుశాసనసభాసభ్యులైన ముసల్మానులు, ౨౦ మంది వకీళ్ళును, అనేకులు విద్యార్థులును నీయుద్యమములో పాలుగొనినారు. కాశ్మీర ప్రభుత్వము వారు చాల ఘోరములను గావించినారు. అనేకుల యిండ్లను శోధించినారు. వంటకుండలతోసహా వేలము వేసినారు. బజారులలో వందలకొలది జనులను వీపులపై ఇతర ప్రదేశములపై వాతలు పడ కొట్టినారు (హైద్రాబాదులోను ప్రజాసంరక్షక శాసన మను అష్టదిగ్బంధక శాసనములో కొరడాలతో కొట్టుటధికారము న్యాయాధికారుల కిచ్చుసూత్రమును హెచ్చుచేసి శాసనము గావింప నున్నట్లువదంతి.

కాశ్మీర చిత్రములు

౧-వ చిత్రము : శ్రీనగరదృశ్యము — కాశ్మీరము

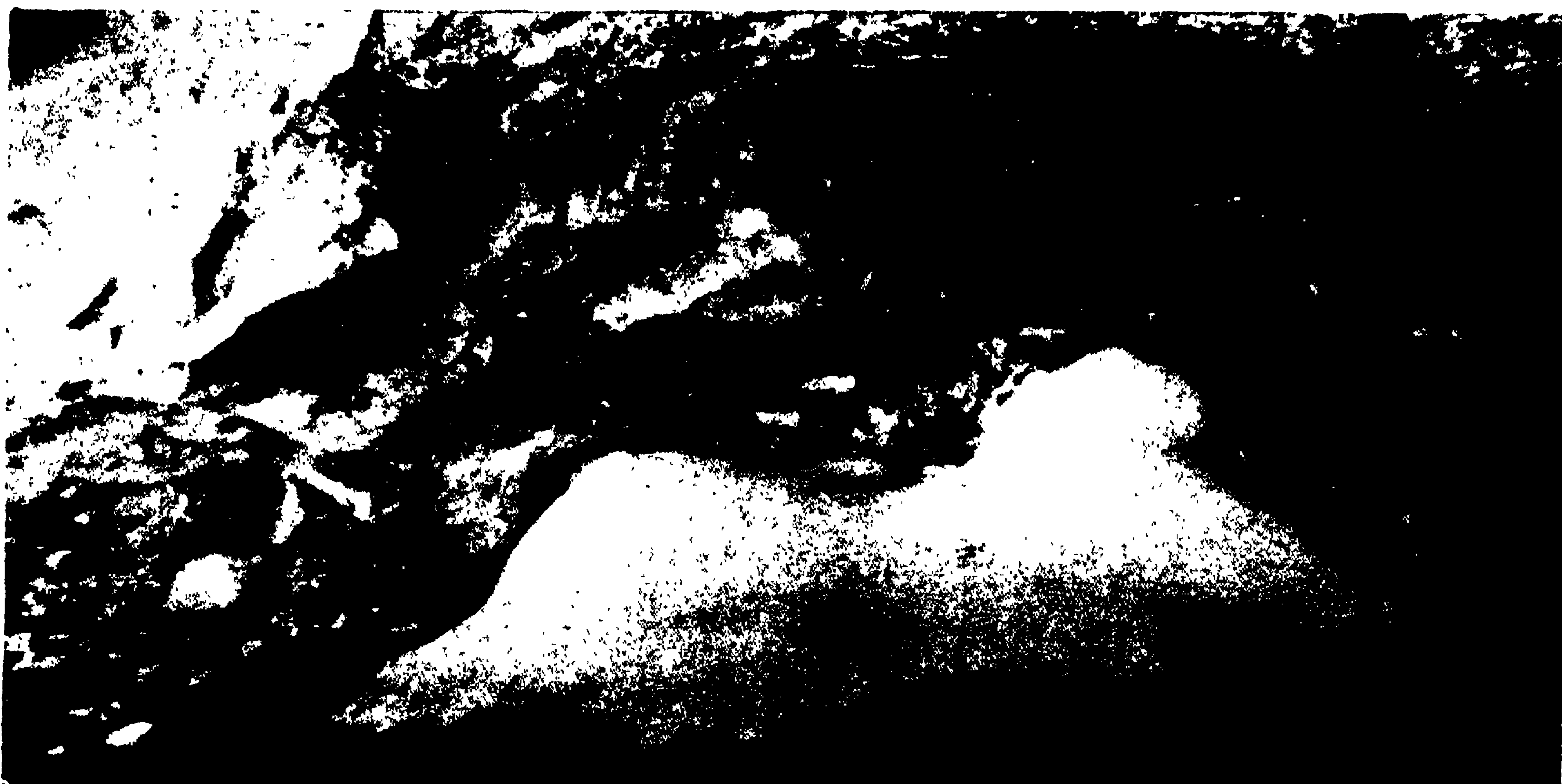

౨-వ చిత్రము : నాగీమ్‌బాగ్ — కాశ్మీరము

3-వ చిత్రము : 'వూలర్ సరస్సు' — కాశ్మీరము

౪-వ చిత్రము : అమరనాథగుహ : హిమలింగము — కాశ్మీరము

కాశ్మీర సంస్థానము

ఇట్టి ఘోరముల ఫలితముగా కాశ్మీరులోని సత్యాగ్రహోద్యమము రహస్యముగా పనిచేయుటకు మొదలు పెట్టెను. అయినను ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి కొంతకాలమువరకు దానిని ఆపివేయుటయే మంచిదని నిర్ణయించి అచ్చటి నాయకులు సత్యాగ్రహమును ౧౯౩౮-వ నవంబరు నెలలో ఆపుదలచేసిరి.

ఈ కాశ్మీరోద్యమమును గమనించుచుండువారలకు అడుగడుగునకు హైద్రాబాదు రాష్ట్రపరిస్థితులే జ్ఞాపకమునకు వచ్చును. కాశ్మీరులోవలె హైద్రాబాదులోను సత్యాగ్రహోద్యమము ఆపుదల చేయబడినది. కాశ్మీరులోని రాజకీయఖైదీలను విడువలేదు. ఇచ్చటను లేదు. ఈ రెండుసంస్థానముల సమస్యలును కేవలము స్థానిక సమస్యలు కావు. కాశ్మీరు ముసల్మానులకొరకై రెండు మూడేండ్లక్రిందట బ్రిటిషిండియా ముసల్మానులు తండోపతండములుగా వెళ్లి జెయిళ్లలో పడిరి. హైద్రాబాదు హిందువులకొరకై బ్రిటిషిండియా హిందువులు అసంఖ్యాకముగా వచ్చి జైళ్లలో పడుచున్నారు. ఇట్లు చూచిన ఈ రెండు సంస్థానముల సమస్యను అఖిలభారతసమస్యగా భావించి పరిష్కరింపవలసి యుండును.

స్వరాజ్యోద్యమము: ప్రపంచపరిస్థితులు

మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య

ప్రస్తుతకాలమున మన స్థితిగతులను బాగుచేసుకొనుటకై మన మనేక ప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. వీటి అన్నిటిలో స్వరాజ్య సంపాదనమునకై మనము చేయుచుండు ప్రయత్నము చాల ముఖ్యమైనది. ఇందు జయము లభించిన యెడల తక్కిన వన్నియు సులభసాధ్యము లగును; లేనియెడల తక్కిన ప్రయత్నము లన్నియు విఫలము లగుట తప్పదు.

స్వరాజ్య మనగా నేమి? గడచిన నూటఏబది సంవత్సరములనుండి బ్రిటిషువారు మన దేశమునకు పాలకులుగ నున్నారు. రాజ్యాధికారమంతయు వారి చేతులలో నున్నది. వా రేలాగు ఆడించిన ఆలాగు మన మాడవలసిన స్థితిలో నున్నాము. ఈ అధికారమునుండి వారిని తొలగించి, మన దేశముపై రాజ్యాధికారము మనమే వహించుట స్వరాజ్యము. స్వరాజ్యోద్యమము పూర్తిగ కొనసాగుటలో మనము మెట్లను దాటవలసియున్నది. బ్రిటిషువారిని అధికారమునుండి తొలగించుట మొదటిమెట్టు; ఆ అధికారమును మనచేతిలో పడవేసికొనుట రెండవ మెట్టు; మన చేతిలో పడిన అధికారమును నిలబెట్టుకొనుట మూడవ మెట్టు. బ్రిటిషువారి అధికారమును తొలగించి మొదటి మెట్టును దాటినంతమాత్రమున మనకు స్వరాజ్యము వచ్చునని అనుకొనుట గొప్ప పొరపాటు. తక్కిన రెండు మెట్లను దాటుటకు శక్తి యున్నగాని స్వరాజ్యము ప్రాప్తించదు. మన గమ్యస్థానము స్వరాజ్యముగాని బ్రిటిషువారి అధికారమును తొలగించుట మాత్రము కాదు. ఇది మన మెన్నటికిని మరవగూడని విషయము. మన దేశ చరిత్రనుండి మనము నేర్చుకొనవలసిన విశేషములలో ఇది చాల ప్రధానమైనది.

స్వరాజ్య సంపాదనమునకై మన మిప్పుడు చేయుచుండు ప్రయత్నము మన చరిత్రలో మొదటిది కాదు. ఇంతకుపూర్వ మింట్టి ప్రయత్నములు రెండు జరిగియున్నవి. కాని ఆ రెండింటియందును మొదటిమెట్టును మాత్రమే మనము దాట కలిగితిమి. రెండవ మెట్టు ఎక్కుటకు పూర్వమే ప్రతికూలపరిస్థితులు సంభవించుట వలన మన హస్తగతము కావలసియుండిన అధికారము పరాయివారి చేత చిక్కెను. అందుచేత రెండు ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెను. వీటిలో మొదటిది రాజపుత్ర నాయకుడగు రాణా సంగ్రామసింహుడు పదునారవ శతాబ్దములో చేసెను. అంతకుముందు నాలుగు శతాబ్దములుగ మన దేశముపైన రాజ్యాధికారము ఆఫగన్‌వంశపు రాజుల చేతులలో నుండెను. వారిలో ఆఖరువారగు లోడీరాజులు బలహీనులుగ నుండుటయు, వారిది యగు ఢిల్లీ సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమగుచుండుటయు చూచి, రాజపుత్రమహావీరుడగు సంగ్రామసింహుడు స్వరాజ్యమును సంపాదింప ప్రయత్నించెను. అందుకై తక్కినరాజపుత్ర రాజ్యముల నేకముల వశపరచుకొనెను; చిన్న చిన్న మహమ్మదీయరాజ్యములలో కొన్నిటిని స్వాధీనము చేసుకొనెను. అటుతర్వాత ఢిల్లీసుల్తానగు ఇబ్రహీం లోడీతో యుద్ధము చేసి అతని నోడించుటకు తగిన సమయము నిరీక్షించుచుండెను. కొద్దికాలములో అట్టి సమయము దొరకు ననియు, అందు ఆఫగన్ రాజులు ఓడిపోయెద రనియు, ఢిల్లీ పట్టణము హిందూ సామ్రాజ్యమునకు ప్రధాన నగర మగు ననియు సంగ్రామసింహుడు నమ్మియుండెను. కాని, ఉన్నట్లుండి, మన దేశమునకావలనుండి విదేశరాజగు బాబరు మన దేశముపై దండెత్తివచ్చి ఇబ్రహీంలోడీని ఓడించి ఢిల్లీని, వశపరచుకొని తర్వాత సంగ్రామసింహుని ఓడించి మొగలాయిసామ్రాజ్యమును స్థాపించెను. అదివరకు దేశమును పాలించుచుండిన ఆఫగనుల అధికారము తొలగి

పోయెనే గాని, దాని స్థానమున స్వరాజ్యము స్థాపితము కాక మరియొక పరరాజ్యము — మొగలాయీరాజ్యము స్థాపిత మయ్యెను.

స్వరాజ్యమునకై మనము రెండవపర్యాయము పదునెనిమిదవ శతాబ్దమున ప్రయత్నము చేసియుంటిమి. అప్పటికి మహారాష్ట్రులు స్వరాజ్యోద్యమమునకు నాయకులైరి. వారి రాజ్యమును స్థాపించిన శివాజీ యొక్కయు, శివాజీకి తర్వాత, వారికి మంత్రులైన బాలాజీ విశ్వనాథుడు బాజీరావు మొదలగువారియొక్కయు శక్తిసామర్థ్యముల మూలమున వారి యుద్యమము కొనసాగుటయు స్వరాజ్యస్థాపనములో మొదటి మెట్టగు మొగలాయీల అధికారము తొలగుటయు జరిగెను. కాని రెండవ మెట్టును వారు పూర్తిగ దాటుటకు ముందే ఐరోపాఖండవాసులగు బ్రిటిషువారు నౌకాబల సహాయమున మన దేశమునకు వచ్చి, కోటలు కట్టుకొని, కొద్దికొద్దిగ రాజ్యాధికారమును సంపాదించి, తుదకు మహారాష్ట్రుల నోడించి, తమ సామ్రాజ్యమును వ్యాపింపజేసిరి. మొగలాయీల అధికారము తొలగిపోయెను; కాని దానివలన స్వరాజ్యఫలము లభించుటకు బదులు మరియొక పరాయివారి అధికారము దేశమందు నాటుకొనెను.

బ్రిటిషువారి అధికారమును తొలగించి స్వాతంత్ర్యమును స్థాపించుకొనుటకై మన మిప్పుడు చేయుచుండు ప్రయత్నము మన స్వరాజ్య ప్రయత్నములలో మూడవది యని చెప్పవలసియున్నది. తక్కిన రెండు ప్రయత్నములకును పట్టిన గతియే దీనికి పట్టకుండ మన మీ యుద్యమమును మిక్కిలి జాగ్రత్తతో నడిపించుకొనుట అత్యావశ్యకము. మన దేశముపై ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారు చెలాయించుచుండు అధికారము తగ్గిపోవచ్చును; అంతమాత్రము చేత స్వరాజ్యము మనకు నిస్సంశయముగ లభించునని చెప్పుటకు వీలు లేని పరిస్థితులలో మన మున్నాము. ఆ పరిస్థితు లేవియో కొంచెము విమర్శించుకొనుట మంచిది.

ఈ సందర్భమున దేశచరిత్ర నుండి గ్రహించవలసిన సత్యము మరియొకటి యున్నది. పదునెనిమిదవశతాబ్దమందును పందొమ్మిదవ శతాబ్ద ప్రారంభమునను బ్రిటిషువారు మన దేశమును జయించి పాలింపగలుగుటకు ప్రధానకారణము వారు మన దేశములో మనవారితో చేసిన యుద్ధములు కాదు. వారి వ్యాపారమునకును సామ్రాజ్యమునకును అడ్డు తగిలిన తక్కిన ఐరోపా జాతివారిని ఓడించుటబట్టియే వారికి మన దేశము లభించెను. వారు మనలను ఖండాంతరములందు జరిగిన యుద్ధములలో జయించిరి. వారికిని ఫ్రెంచివారికిని ఇందువిషయమై అనేక యుద్ధములు జరిగెను. అందు తుదకు ఫ్రెంచివా రపజయము గాంచిరి. అందుచేత ఫ్రెంచివారికి బదులు బ్రిటిషువారు మనకు పాలకు లగుట సంభవించెను. అట్లుగాక ఆ యుద్ధములలో ఫ్రెంచివారే జయము గాంచి యుండినయెడల వారే మనకు పరిపాలకులై యుండెడివారు; అనగా, మన దేశముపై ఎవరు అధికారము వహించవలె నను విషయము ప్రపంచ పరిస్థితులవలన నిర్ణయింపబడినదే గాని, కేవలము మన దేశపు పరిస్థితులవలన మాత్రమే నిర్ణయింపబడలేదు.

ఇప్పుడుగూడ ప్రపంచ పరిస్థితులకును మన దేశపు రాజకీయ పరిణామమునకును ఎంతో దగ్గిరసంబంధమున్నది. బ్రిటిషువారి అధికారమును తొలగించుటకు మన మనేక ప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. ఈ ప్రయత్నములను అడ్డుకొనుటకు కావలసినంత శక్తి వారికి లేకపోవుటచేత వారు రాష్ట్రములపై అధికారమును కొంత వదలుకొని ప్రజలచే ఎన్నుకొనబడిన మంత్రుల అధీనము చేసిరి. రాష్ట్రములందు కొంతవరకు మనకు స్వరాజ్యము వచ్చినది. కాని ఇది అసంపూర్ణమగు స్వరాజ్యము బ్రిటిషువారి ప్రతినిధియగు గవర్నరుకు ఇప్పటికికూడ ఎంతో అధికారమున్నది; అతనిని కాదని మంత్రులు తమ ఇష్టానుసారము ప్రవర్తించుటకింకను వీలు లేదు. కేంద్రప్రభుత్వమం దిప్పటికికూడ మనకు కొంచెమైనను స్వరాజ్యము లభించలేదు. రాజ్యాధికారమున కంతకును మూలసాధనమగు సేనయు నౌకాబలమును విమానబలమును బ్రిటిషువారి యధీనమందే యున్నది. ఇది గాక స్వదేశ సంస్థానములందలి అధికారమంతయు బ్రిటిషువారి చేతులలోనే యున్నది. వివిధము లగు ఈ అధికారముల నన్నిటిని మనము

సంపాదించుటకై చేయుచుండు ప్రయత్నములు సఫలము లగుటకు ప్రపంచపరిస్థితులు అనుకూలించియున్నవా ? ప్రతికూలించియున్నవా ?

స్థూలదృష్టితో చూచినయెడల ప్రపంచ పరిస్థితులు అనుకూలించియుండునట్లే అగుపడును. పందొమ్మిదవ శతాబ్ద ప్రారంభమున ఫ్రెంచివారి నాయకు డగు నెపోలియన్ చక్రవర్తిని ఓడించిన తర్వాత ఇటీవలివరకు బ్రిటిషువారితో సమానముగ యుద్ధముచేసి వారిని ఓడించగల సమర్థు లెవ్వరును ఐరోపాఖండమందు బయలుదేరరైరి. బ్రిటిషువారి నౌకాబలము అద్వితీయమై యుండెను. మహాసముద్రములును, వానిలోని రాదారులును, ఆమార్గములలోని ముఖ్య ప్రదేశములును వారి అధీనమం దుండెను. వారి నౌకాబలముతో తులతూగగల నౌకాబలము మరెవ్వరికిని లేకుండెను. అట్టి బలములను సంపాదించుటకు ప్రయత్నించిన జర్మనీవారిని ౧౯౧౪ మొదలు, ౧౯౧౮ వరకు జరిగిన మహాసంగ్రామమందు బ్రిటిషువారు ఓడించి, వారి నౌకాబలమును నాశము చేసిరి. గనుక బ్రిటిషువారిని కాదని వారి వశమం దున్న రాజ్యమును హరించుటకు కావలసిన శక్తి సామర్థ్యములు ప్రపంచములో ఎవ్వరికిని లేకుండెను. కాని ఇటీవల ఇదంతయు మార్పు గాంచుచున్నది. దీని కనేక కారణములు కలవు. వీటిలో మొదటిది ఆకాశవిమానముల ప్రాధాన్యము. యుద్ధమందు శత్రువులను సంహరించుటలో పూర్వకాలమందు సైన్యములకును నౌకలకును ఎంతటి ప్రాధాన్య ముండెనో అంతకంటె ఎక్కువ ప్రాధాన్యము ఈ కాలమున ఆకాశవిమానములకున్నది. ఆకాశబలమందు బ్రిటిషువారికంటె జర్మనీవారును, వారి మిత్రులగు ఇటలీవారును, జపాన్‌వారును అధికులుగ నున్నారు. రెండవది ఇదివరకు బ్రిటిషువారి అధీనమందుండిన సముద్రమార్గములను ఇటలీవారును జర్మనీవారును జపానువారును చాలవరకు అడ్డగలిగియుండుట. సముద్రమార్గము లన్నిటిలో మధ్యధరా సముద్రమార్గము బ్రిటిషువారికి మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. ఇది వారిసామ్రాజ్యమున కంతకును హృదయమువంటిది. స్పెయిన్ దేశము ఫ్రాంకో వశ మగుటచేతను, జర్మను ఇటాలియన్ సైనికు లచేకు లా దేశమం దుండుటచేతను, మధ్యధరాసముద్రమునకు మధ్యన ఇటలీదేశ ముండుటచేతను, పాలెస్టయిన్‌లోని అరబ్బులు కలహమును విడనాడకుండుటచేతను బ్రిటిషువారి మధ్యధరాసముద్రపు మార్గము అపాయకరమైన స్థితిలోనికి వచ్చియున్నది. ఇట్లే ఇటలీవారు అబిసీనియాను జయించినందున ఎఱ్ఱసముద్రపు మార్గమును అడ్డగించుటకు వారి కవకాశ మేర్పడియున్నది. చీనాదేశమందు జపాన్‌వారు గాంచుచున్న విజయముల మూలమున పసిఫికుమహాసముద్రమందు వారిబల మధికమై అచటనుండి వారు సింగపూరు బర్మా ఇండియాలకు ప్రమాదము కలిగించుట కవకాశ మేర్పడియున్నది. బ్రిటిషువారి ఆధిక్యము తగ్గుసూచన లున్నవని అనుకొనుటకు మరియొక కారణము కూడ కలదు. బ్రిటిషువారి జనసంఖ్య నాలుగు కోట్లున్నర; జర్మనీవారి ప్రస్తుతపు జనసంఖ్య ఎనిమిదికోట్లు. వారికిని ఇటలీవారికిని గాఢమైన మైత్రి కుదిరినది. ఏషియాఖండమందంతట సామ్రాజ్యాధికారమును స్థాపించుటకు పూనియుండు జపాన్‌వారు వీరితో కలిసియున్నారు. ఈ మూడుజాతులవారికిని సామ్రాజ్యకాంక్ష విపరీతముగ నున్నది. ఈ కాంక్షను తీర్చుకొనుటలో న్యాయాన్యాయములను, ధర్మాధర్మములను విమర్శించుట అనావశ్యకమని వారితత్వము. ఇందుకై వా రెట్టిక్రూరమార్గమునైనను అనుసరించుటకు సిద్ధపడియున్నారు. క్షాత్ర మొక్కటియే ఉత్తమగుణ మనియు, దేశములోని వా రందరును క్షత్రియధర్మము ననుసరించి, యోధులై, సామ్రాజ్యవ్యాప్తికి పోరాడవలసిన దనియు వారిమతము. వారి నెదుర్కొనుట అనిన రాక్షసుల నెదుర్కొనినట్లే. ఇట్టివారితో యుద్ధము చేయుటకు అందరును జంకుచుండుటలో ఆశ్చర్యమేమి యున్నది ? ప్రపంచసామ్రాజ్యమునకై పదునెనిమిదవ శతాబ్దమందు ఫ్రెంచివారును, ఇంగ్లీషువారును పోరినట్లు ఈశతాబ్దమందు ఒకపక్షమున జర్మనులు ఇటాలియనులు జపానువారును, రెండవ పక్షమున ఇంగ్లీషువారును ఫ్రెంచివారును ఎదుర్కొని పోరుపరిస్థితులు ఏర్పడియున్నవి ; అనగా బ్రిటిషువారిని ధిక్కరించగల మనుధైర్యము గల

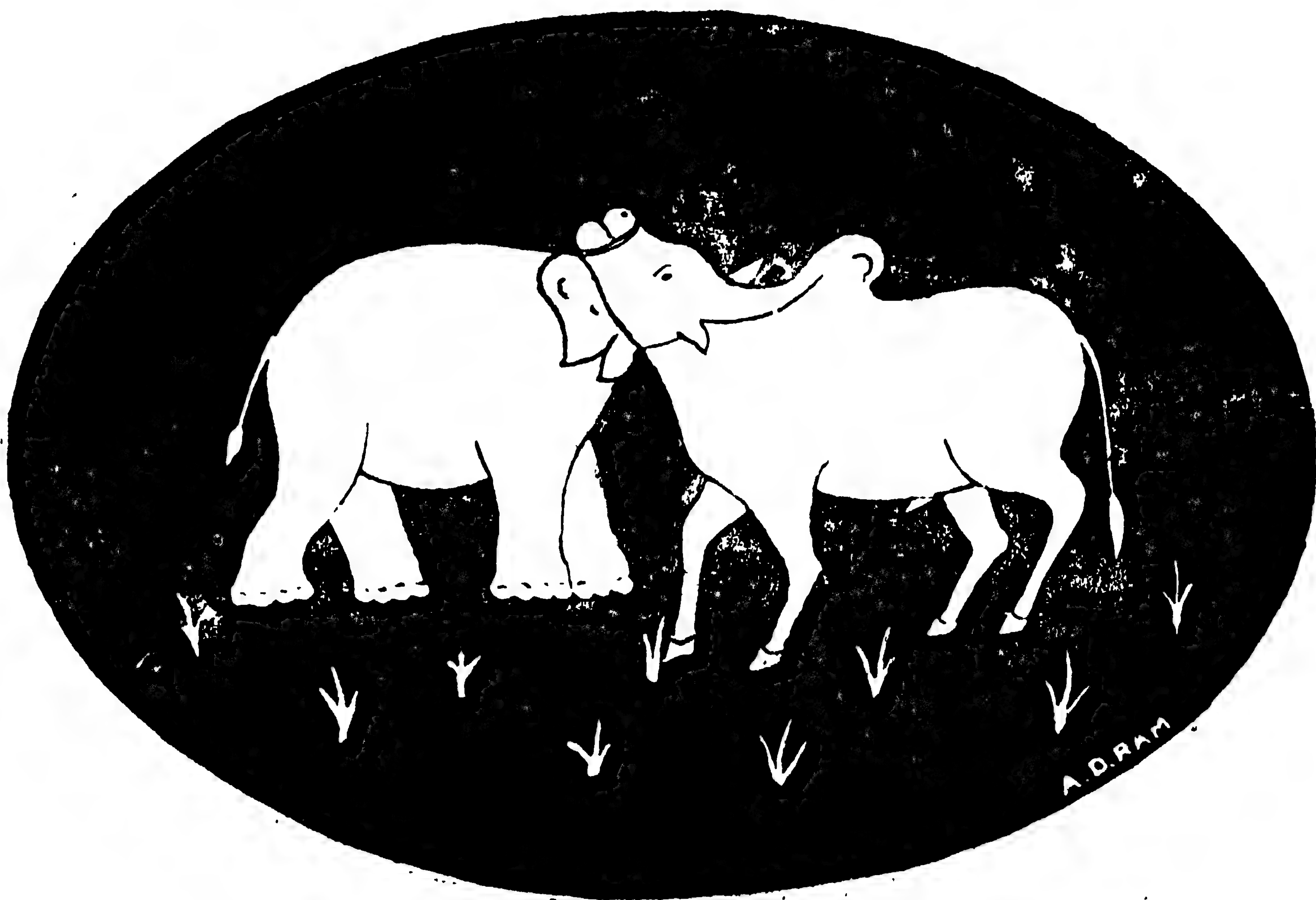
వారు కొందరు ఇప్పుడు ముందుకు వచ్చు చుండుటచేత బ్రిటిషువారు మనతో రాజీకి వచ్చి మన దేశముపై వా రిదివరకు చెలాయించుచున్న అధికారములో చాలభాగ మును వదలుకొనెదరేమో అను ఆశ మనము పెట్టుకొనుట కవకాశ మేర్పడు చున్నది. మనయొక్క సహాయము మైత్రి వారికి చాల అవసరమగు సమయము సంప్రాప్తించు చున్నది. అందుచేత స్వరాజ్యమును సంపాదించుటలో ప్రస్తుతపు ప్రపంచపరిస్థితులు మన కనుకూలించున ట్లున్నవని చెప్పుటకు కారణము లగపడు చున్నవి.

కాని, ప్రపంచ పరిస్థితులు నిజముగ మన కనుకూలించి యున్నవా? స్వరాజ్య సంపాదనమందు మనము దాటవలసిన రెండవ మూడవ మెట్లను దాటుటలో మన కనుకూలించు నట్లుగ నున్నవా అనువిషయమును మన మాలోచింపవలెను. బ్రిటిషువారు గత మహా సంగ్రామానంతరము కనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణ ఆఫ్రికా, న్యూజీలండు మొదలగు రాష్ట్రములపై అదివరకు వారి కుండిన అధికారము నంతయు వదలుకొనిరి. ఇ వన్నియు ఇప్పుడు స్వతంత్ర రాష్ట్రములుగ నున్నవి. కాని ఎంతవరకు ఈరాష్ట్రములవారు బ్రిటిషువారి సహాయము లేక వారి స్వరాజ్యమును రక్షించుకోగలవా రను విషయమును గురించి వారికే ఇప్పుడు సంశయము కలుగు చున్నది. సామ్రాజ్యకాంక్షలేని బలవంతులు ప్రపంచమందు లేనంత వరకు వీరిస్వాతంత్ర్యమున కెట్టి భంగము కలుగజాలదు. కాని జపాను జర్మనీ మొదలగు దేశములలోనివారు ఏలాగైన సామ్రాజ్యములను జయింపవలె నని బయలుదేరిన తర్వాత ఈరాష్ట్రములవా రందరును భయపడ మొదలుపెట్టుచున్నారు. బ్రిటిషువారితో సంబంధము పెట్టుకొనుట మంచిదా ? ఆసంబంధమును పూర్తిగ త్రెంచుకొనుట మంచిదా ? అనే సంశయము వారి కిప్పుడు కలుగుతున్నది. ఇట్లే బ్రిటిషువారికి మనపై ఇప్పు డుండు అధికారము తగ్గినంతనే నిజమైన స్వరాజ్యము మనకు లభించునా లభించదా? అనే విషయమున జర్మనీవారు, ఇటాలియనులు, జపానువారు — వీరిమూలమున మన కేమైన ప్రమాదము కలుగనున్నదా లేదా అను అంశము విచారించుట మిక్కిలి ముఖ్యముగ నున్నది. బ్రిటిషువారి అధికారము తొలగునాటికిని సామ్రాజ్యకాంక్ష గల జపాన్, జర్మనీ, ఇటలీ మొదలగు దేశములవారినుండి ప్రమాదము కలుగు నాటికిని విస్తార అవకాశ ముండుటయు, అట్టి అవకాశములో వారి నెదిరించుటకు కావలసినంత నౌకాబలము సైనికబలము ఆకాశబలము మనము సంపాదించుటయు సంభవించినయెడల స్వరాజ్యము మనకు దక్కును ; లేనియెడల పదునారవ శతాబ్ద మందలి సంగ్రామసింహుని ప్రయత్నమున్ను, పదునెనిమిదవ శతాబ్దమందలి మహారాష్ట్రుల ప్రయత్నమున్ను ఏవిధముగ పరిణమించెనో ప్రస్తుత కాలపు మన స్వరాజ్యోద్యమముకూడ అదేవిధముగ పరిణమించునేమో అను సంశయము కలుగుచున్నది.

ప్రాచీనకాలమందు మహావైభవోపేతమగు రోమ్సామ్రాజ్య మొకటి యుండెను. ఐరోపాఖండములోని దేశము లనేకములు అందులో చేరి యుండెను. బ్రిటిషువారి దేశము కూడ అందులోనిదే. కాని ఎంతకాలమువరకు ఆసామ్రాజ్య ముండెనో అంతకాలమువరకు బ్రిటిషుదేశమును సామ్రాజ్యాధికారులే రక్షించుచుండిరి. అందుకై వారిసైన్యము లనేకము లాదేశమం దుంచబడెను. ఆదేశములో పుట్టి పెరిగినవారు నిరాయుధులై యుండిరి. యుద్ధము చేయవలసిన అవసరము లేకుండుటచేత యుద్ధ మన నేమియో మరచిపోయిరి. ఇట్లు కొన్ని వందల సంవత్సరములు గడచెను. తర్వాత కొంత కాలమునకు భీకరులగు శత్రువులు రోమ్నగరముపై బడిరి. అప్పుడు ప్రధానపట్టణమును రక్షించుకొనుటకై సామ్రాజ్యములో మూలమూలల నున్న సైన్యముల నన్నిటిని రోము పట్టణమునకు వచ్చునట్లు రోముచక్రవర్తి లేర్పాటుచేసిరి. బ్రిటిషుదేశములోని రోమ్సైన్యములుకూడ వెళ్లిపోయెను. అటుపిమ్మట కొంతకాలమునకు బ్రిటిషుదేశముపై శత్రువులు దండెత్తి వచ్చిరి. వారి నెదిరించుటకు రోమ్సైన్యములు లేకపోయెను; దేశములో పుట్టి పెరిగినవారికి యుద్ధము చేయ నేర్పు లేకపోయెను. అందుచేత దేశము శత్రువశమయ్యెను. రోమనుల అధికారము తొలగి

పోయెను గాని బ్రిటన్లకు స్వరాజ్యము మాత్రము రాలేదు.

ప్రస్తుతము మనము ఇట్టి అవస్థలో ఉన్నాము. బ్రిటిషువారి అధికారము పూర్వమువలె మహోన్నతదశయందు లేదు. వారి నెదుర్కొనగల శత్రువులు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. పట్టుదలతో మనము పోరినయెడల వారు వారి అధికారమును వదలుకొని ఆస్ట్రేలియా మొదలగు రాష్ట్రములకిచ్చినటువంటి స్వతంత్రమును మనకిచ్చినను ఇయ్యవచ్చును. కాని ప్రపంచ మండలి పరిస్థితులు మిక్కిలి ప్రమాదకరములుగ నున్నవి. మన దేశముపై సామ్రాజ్య కాంక్షగల బలవంతులనేకులు కన్ను వేసియున్నారు. ఎంతవరకు మనము స్వరాజ్యమును నిలబెట్టుకొనగలవారమో చెప్పుటకు వీలులేనట్లున్నది. స్వరాజ్యసమరమును జరుపుటలో ఏక్రమము ననుసరించి వెళ్లుట మంచిదో మననాయకు లాలోచించవలసియున్నది. బ్రిటీషువారి అధికారము తొలగినంత మాత్రముననే మనకు స్వరాజ్యము వచ్చినదని అనుకొనుటకు వీలులేదని చెప్పటలో గల సత్య మిదియే. స్వరాజ్యోద్యమమునకు మూడుమెట్లున్నవనుమాట మనము మరవగూడదు.

సత్యస్వరూప

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

అందరికీ సత్యం కావాలి. దానితో ప్రతి ప్రాణికీ ప్రయోజనం ఉంది. అప్రయత్నంగానో ప్రయత్నపూర్వకంగానో ప్రతికీవీ సత్యాన్వేషణ చేస్తున్నది. సత్యం చలనం లేనిది, మార్పు చెందనిది. క్షణక్షణమూ మార్పు చెందే ఈ ప్రపంచంలో మనం ఆధారపడ దగినది సత్యమే. అదే చలించినట్టయితే మనకు విశ్వాసా లుండటం అసంభవం, మనకు జ్ఞానాన్వేషణ అసాధ్యం.

మనదృష్టిలో కొందరు సత్యాన్ని ఎదుర్కో లేనివాళ్లుగానూ, సత్యం అవసరం లేని వాళ్లుగానూ కనిపించటం కద్దు. అంతమాత్రానికే వారికి సత్యంతో ప్రయోజనం లేదనీ వారికి విశ్వాసాలు లేవనీ భావించటం పొరపాటు. ఒకరు త్యాగంలో నమ్మకం గలవారు కావచ్చును. మరొకరికి స్వార్థంలో విశ్వాసం ఉండవచ్చును. ఇద్దరూ చెరొక సత్యాన్నీ నమ్ముకున్నారు. అట్లా చెయ్యటం వల్ల ఇద్దరికీ రెండు రకాల ప్రయోజనం ఉంటున్నది. "సత్యం ఇంత విరుద్ధంగా ఉంటుందా? ఇన్ని రకాల సత్యాలున్నవా?" అన్న ప్రశ్నలకి ముందు ముందు సమాధానం స్పష్టంగా చెబుతాను. ప్రస్తుతానికిమటుకు సత్యం ఒకటేనని నమ్మేవారు ఒకే సత్యాన్ని అనేక వైపులనించి చూడటానికీ ఆరాధించటానికీ అవకాశం ఉందని సమాధానపడవచ్చును.

ఏవో కొన్ని విశ్వాసాలు లేకుండా జీవించటం ఎవరితరమూ కాదు, కాని మనం విశ్వసించేవి అసత్యాలయినప్పటికీ సగం సత్యాలయినప్పటికీ మనకు పని గడిచిపోతున్నది. కనకనే నిన్న ఏవిశ్వాసంకోసం కొందరు ఆత్మార్పణ చేసుకున్నారో ఈనాడు దానికి విరుద్ధమైన విశ్వాసంకోసం మరికొందరు ఆత్మార్పణ చేసుకుంటున్నారు. పరస్పర వైరుధ్యాలు గల మతాలను అవలంబించి మానవులు ఒకేవిధమైన ఆధ్యాత్మికసంతుష్టి పొందగలుగుతున్నారు. దీన్ని బట్టి చూస్తే మనకు సత్యంకంటెకూడా సత్యమందు మనకుగల విశ్వాసంతోనే విశేషంగా ప్రయోజనం ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది.

ఇంతేకాక ఒకసత్యమందు మనకుగల

విశ్వాసంవల్ల మన కెంత ప్రయోజనం ఉందో దాన్నిపట్టే ఆ సత్యమందు మనకుండే విశ్వాసంయొక్క గాఢత్వంకూడా నిర్ణయమవుతున్నట్టు కనిపిస్తుంది. భగవంతుడున్నాడని నమ్మినవాడికీ లేనివాడికీ జీవితం ఇంచుమించు ఒకేవిధంగా వెళ్లిపోవచ్చును. కాని ఎక్కాల పుస్తకం అబద్ధమని అనుమానించినవాడికీ నిజమని నమ్మినవాడికీ జీవితం ఒకవిధంగా వెళ్లటం అసంభవం. అందుకనే మనలో ఎవరంకూడా ఎక్కాలపుస్తకంలో ఉండే విశ్వాసం భగవంతుడిలో ఉంచలేం. ఎక్కాల పుస్తకంలోకంటె భగవంతుడియందు ఎక్కువ విశ్వాసం ఉన్నట్టు ఎవరైనా నటించినట్టయితే వారు మూర్ఖులో వంచకులో అయి ఉండాలి అటువంటివారి ప్రవర్తనను జాగ్రత్తగా పరిశీలించినట్టయితే వారికి భగవంతుడియందున్న విశ్వాసంలో ఎక్కువవిశ్వాసం లేదని బయటపడటమే కాకుండా ఏదుకాణదారైనా వారికి తక్కువచిల్లర ఇచ్చినట్టయితే ఎక్కాలయందు వారికున్న విశ్వాసంలో ఎంతవిశ్వాస ముండేదీ బయటపడి తీరుతుంది.

ఒకఅభిప్రాయం సత్యం కాకపోయినప్పటికీ, అది మనదృష్టికి సత్యంగా కనిపించినంత కాలమూ — అది సత్యమని మనం విశ్వసించదగినంతకాలమూ — మనం దాన్ని ఆధారం చేసుకోగల మని పైన తెలుసుకున్నాం. కాని మనఅభిప్రాయాలు స్థావరంగా ఉండటంలేదు. అవి పరివర్తన చెందుతూ ఉండటమూ, సంస్కారం పొందుతూ ఉండటమూ, అంతరించిపోతూ ఉండటమూ మనం చూస్తూనే ఉన్నాం. మనవిశ్వాసాలు ఇట్లా మార్పు చెందకపోయినట్టయితే మన సంస్కారమూ నాగరికతా నిలిచిపోయ్యేటందు కవకాశం ఉంది. కొంతకాలంక్రితం సంపూర్ణమైన సత్యాలుగా భావించబడి ఈనాడు అసత్యాలుగా పరిణమించిన కొన్ని అభిప్రాయాలు తీసుకుని అవి శాశ్వత సత్యాలుగా గణించబడితే జీవితంఎట్లా అధోగతికి పొయ్యేదో మనం కొంతవరకు ఊహించవచ్చును. సహగమనాచారంలో మన పూర్వుల కుండిన విశ్వాసం ఈ విధమైన విశ్వాసాలలో ఒకటి. మనం సహగమనాన్ని ఏ దృష్టితో చూస్తున్నామో మన ముందువాళ్లు అస్పృశ్యతనూ, విడకులులేని వివాహాలనూ ఆ దృష్టితోనే చూస్తారని భావించవలసి ఉంది. దీన్నిబట్టి మనంనేర్చుకోదగిన దేమంటే మనం ఏ విశ్వాసాలవల్ల ప్రస్తుతం కొంత ప్రయోజనాన్ని సాధిస్తున్నామో అవి సంపూర్ణమైన సత్యాలని భావించుతూ కూడా

వాటిని ప్రళయపర్యంతమూ అందరూ సంపూర్ణమైన సత్యాలక్రింద పరిగణించాలనే భ్రమకు లోబడకుండా ఉండటం.

బొత్తిగా సంస్కారం అవసరం లేని శాశ్వతసత్యాలు కూడా ఉన్నవని నేను గుర్తిస్తాను. ఎక్కాలు ఆ జాతివే. కాని వాటినిగురించి ఉద్రేకం తెచ్చుకోవాలని ఎవరికీ తట్టదు. దురదృష్టవశాత్తూ కాలవశాన మార్పుచెందేవి, చెందవలసినవీ అయిన సత్యాలను సమర్థించటానికే మనం ఉద్రేకం తెచ్చుకుంటాం.

సత్యాన్వేషణపరుడికి పరమవిరోధి ఈ ఉద్రేకమే. ఉద్రేకం మెదడును చంపేస్తుంది. తను సమర్థించే సత్యంయొక్క బలాన్ని అపహరిస్తుంది; లేదా, తను అన్వేషించే సత్యాన్ని దూరం చేసుకుంటుంది. సత్యాన్వేషణపరుడికి ఉద్రేకమే కాక మంచీ చెడూ విచక్షణకూడా లేదు. విజ్ఞానంతో కూడుకున్నవి శాస్త్రగ్రంథాలు. వాటిలో మంచీ చెడూ అనే రెండు మాటలకూ ఎక్కడా అవకాశం ఉండదని నేను వేరే చెప్పనక్కర్లేదు. మంచి చెడ్డలు ఆదిలో ఉండినవి కావు, అంతంలో ఉండబోయేవీ కావు; మధ్యలో మనవీలుకోసం మానవులం కల్పించుకున్నవే.

ఉద్రేకాన్నీ ద్వంద్వాన్నీ విసర్జించినవాడే మనవిశ్వాసాలను సంస్కరించగలడు. (ఎవరూ సంస్కరించకుండానూ మార్చకుండానూ మనవిశ్వాసాలు వాటి కవి మారవు.) వాడు శాస్త్రీయమైన దృష్టికలవాడు.

శాస్త్రీయమైనదృష్టి ఏ సంఘంలో తక్కువగా ఉంటుందో ఆ సంఘం తప్పనిసరిగా వెనకపడి ఉంటుంది. అందుకు కారణాలు క్లుప్తంగా వివరిస్తాను.

శాస్త్రీయమైనదృష్టి కలవాడిబుద్ధి అనుక్షణమూ "ఏమిటి ? ఎందుకు ?" అని ప్రశ్నిస్తూ ఉంటుంది. అటువంటి జిజ్ఞాసలేనిదే సత్యం బయటికి రాదు. శాస్త్రీయమైనదృష్టికీ, జిజ్ఞాసకూ ఆదరణలేని మనసంఘంలో విజ్ఞానవ్యాప్తీ దాన్ని అనుసరించి విశ్వాసాలు సంస్కారం కావటమూ జరగదు. అనేక శతాబ్దాలపాటు విశ్వాసాలు చెక్కుచెదరకుండా ఉండటమేకాక వాటిని సమర్థించేవారు వాటివిషయమై చాలా ఉద్రేకాన్ని ప్రకటిస్తారు. మనకు అనాదిగా వస్తున్న సత్యాలు శాశ్వతసత్యాలే అనుకుందాం. అవి చలనంలేని సత్యాలని నిరూపించటానికి సహాయపడేది ఉద్రేకంకాదు — విజ్ఞానమూ, శాస్త్రీయమైనదృష్టీనీ. సంప్రదాయంగా వస్తూ విజ్ఞానంచేత సంస్కారం పొందని అభిప్రాయాలు మనం చాలా అమలులో ఉంచాం. చిన్నతనంలోనే భర్తపోయిన పిల్ల యావజ్జీవమూ ఏకాంతజీవనం చెయ్యగలదనీ, అట్లా చెయ్యటం ఎట్లాగో ఆ పిల్లకూ తత్సంబంధీకులకూ చాలామంచిదనీ మనం విశ్వసిస్తున్నాం. మనిషికీ మనిషికీ పుటకలోనే కులంవల్ల ఒక తారతమ్యం ఏర్పడుతున్నదనీ, అది అలవాట్లవల్లా పెంపకంవల్లా పోదనీ మనం విశ్వసిస్తున్నాం. ఇటువంటి విశ్వాసాలు అసంఖ్యాకంగా ఉన్నై. వాటి యాథార్థ్యం గురించి ఒకనాడు మానవులకు ఎటువంటి సంశయమూ ఉండి ఉండక పోవచ్చును. కాని ఈనాడు ఆ యాథార్థ్యాన్ని కొంతవరకైనా పరీక్షించేటందుకు తగిన విజ్ఞానం ప్రపంచంమీద ప్రబలిఉంది. శాస్త్రీయమైనదృష్టిలేని కారణంచేత మనం అసత్యాలని సులభంగానిరూపణ అయేవాటిని విశ్వసించటం జరుగుతున్నది.

మూఢవిశ్వాసాలకుకూడా శాస్త్రీయమైన దృష్టి లేకపోవుటయే కారణం. నిజానికి విశ్వాసాలన్నీ ఒక జాతివే. ఏ విశ్వాసాన్నీ సాంతంగా నిరూపణచేసి న్యాయం(Logic)చేత నిర్ధారణ చెయ్యలేం. అందుకని ఎంత మూర్ఖుడుకూడా ప్రతి అభిప్రాయాన్నీ విశ్వసించడు. మన విశ్వాసాలవల్ల ఏదో ప్రయోజనం మనకుండాలి. మన విశ్వాసాలవల్ల మనకు ప్రయోజనము లేకపోగా పైపెచ్చు నష్టం ఉన్నప్పుడు కూడా వాటిని మనం పట్టుకు వేళ్లాడుతుంటే మన విశ్వాసాలు మూఢవిశ్వాసాలవుతై. నిజానికి ఎవరి విశ్వాసంవల్ల ఎవరి కేవిధమైన లాభం కలుగుతున్నదో మరొకరు కనుక్కోవటం చాలా కష్టం. ఎవరి మూఢవిశ్వాసాలను వారు కనుక్కోవాలి. దానికి శాస్త్రీయమైన దృష్టీ విజ్ఞానమూ అత్యవసరం.

ఒకటిమాత్రం ఒప్పుకోవాలి — విజ్ఞానమూ శాస్త్రీయమైనదృష్టీ అభివృద్ధి అయినకొద్దీ విశ్వాసాలయందు గాఢమైన అభిమానం తగ్గుతుంది. కాని ఇట్లా జరగటం తప్పుకాదు. అటువంటి పరిస్థితి కలిగినప్పుడే మనకు మన విశ్వాసాలవల్ల అధికమైన ప్రయోజనమూ అల్పమైన అపకారమూ జరిగేది.

శాస్త్రీయమైనదృష్టి అలవడటంవల్ల మనకు కలిగే మరొకలాభం ఏమంటే మనకు విశ్వసించగలదాన్నిగురించి ఎంత బాగా తెలిసి ఉంటుందో విశ్వసించరానిదాన్నిగురించి కూడా అంత బాగా తెలిసి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం మన సంఘంలో మన విశ్వాసాలనే మనం సరిగా అర్థం చేసుకోం; మన విశ్వాసాలకు విరుద్ధంగా ఉన్న విశ్వాసాలను ఎట్లా అర్థం చేసుకోగలం? భగవంతుడియందు విశ్వాసం ఉంచగలిగినవాడు తన విశ్వాసాన్ని కొంతవరకు సమర్థించగలగటమేకాక నాస్తికుడి వాదనను సాంతం అర్థం చేసుకుని దానిలో లోపాలుకూడా చూపించగలిగి ఉండటం శాస్త్రసమ్మతమైనపని. కాని మనం మన విశ్వాసాలను ఉద్రేకంతో సమర్థించినంతకాలమూ మనకు విరుద్ధంగా ఉన్న విశ్వాసాలనుగురించీ, వాటివల్ల మనకు ఉండదగిన ప్రయోజనం గురించీ నిష్పాక్షికంగా ఆలోచించలేం. ఇటువంటప్పుడు మనకు రెండువిధాల హానికలుగుతూ ఉండవచ్చును. మన విశ్వాసాలు మనకు అపకారం చేస్తూ ఉండవచ్చును ; మనం ఆమోదించలేని విశ్వాసాలవల్ల మనకు కలగదగిన ప్రయోజనం దూరం అవుతూ ఉండవచ్చును....ప్రస్తుతలో మనకీ రెండువిధాలా హాని జరుగుతూ ఉండటం నిర్వివాదాంశం.

సత్యస్వరూపం

ఇక విశ్వాసాల సంగతి కట్టిపెట్టి సత్యం సంగతి విచారిద్దాం. అరెంటికీ ఉన్న సంబంధం అందరికీ సులభంగా అర్థమయేదే. మనం ఏ విషయాన్ని కానివ్వండి యథార్థ మని నమ్మకుండా విశ్వసించలేం. దేన్నీ విశ్వసించలేని పరమ నాస్తికుడు కూడా తన కళ్లనూ చెవులనూ నమ్మకుండా ఉండలేడు. మనకళ్లూ చెవులూ ఏవిధంగా మనని వంచిస్తవో తెలుసుకోగలిగిన శాస్త్రజ్ఞుడు ఆ వంచనను గురించి సత్యం తెలుసుకొని తనజ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి చేసుకుంటున్నాడో, ఏశాస్త్రజ్ఞుడైనా తన జ్ఞానేంద్రియాలను నమ్మకపోవటానికి తోడు అవి చేసేవంచనయొక్క విధానాన్ని కూడా నమ్మలేక పోయినాడో అతనికి జ్ఞానం అసంభవం.

ఈసత్యంయొక్క స్వరూపం ఏది? ఇది మనకు ఎప్పుడూ అందుబాటులోనే ఉన్నట్టుంటుంది; ఎప్పుడూ అందదు. పైగా సత్యం అనేకస్వరూపాలలో ఉన్నట్టు కనిపిస్తుంది. ఒక ప్రయోజనం సాధించటానికి మనం సత్యంకింద స్వీకరించేది మరొక ప్రయోజనం సాధించటానికివట్టిఅబద్ధంగా కనిపిస్తుంది. ప్రాణులంతా ఒకటేనని నమ్మవలిసిన ఆవశ్యకత ఉన్నట్టే, ఏఇద్దరు ప్రాణులూ ఒకటికాదని గుర్తించవలసిన ఆవశ్యకతకూడా ఉంది.

సత్యాలలో తారతమ్యం ఉందని జ్ఞానాన్వేషణ చేసేవారికి సులభంగా తెలుస్తుంది. వెలుతురు సమరేఖలలో ప్రసరిస్తుం దనేది ఒకసత్యం. దాన్ని అనేక విధాల రుజువు చెయ్యవచ్చును. అద్దంలో చూసి పాపట తీసుకునే ప్రతిఆడదీ ఆవిషయం రుజువు చేస్తూనే ఉంది. కాని విజ్ఞానికి పైన చెప్పినది స్థూలంగానే సత్యం. వెలుతురు సమరేఖల్లోనే పోదనీ, అదికూడా పక్కదార్లు తొక్కుతుందనీ శాస్త్రజ్ఞుడు రుజువుచెయ్యగలడు. ఇంకా సూక్ష్మంగా వెళ్లినకొద్దీ వెలుతురుయొక్క ప్రసారాన్ని గురించిన సత్యం సామాన్యమానవులకు దుర్గ్రాహ్యమైపోతుంది.

ఈ విధంగా సూక్ష్మంగా పోగా పోగా పరిపూర్ణమైన అసలుసత్యం మానవుడికి గ్రాహ్యమవుతుందా? ఆ ఆదర్శస్థితిలో వివిధసత్యాలకు ఏకత్వం సిద్ధించుతుందా? ఈ ప్రశ్నలకు వేదాంతులు అదివరకే ఏదో విధంగా సమాధానం చెప్పి ఉంటారు. కేవలమూ వేదాంత దృష్టిలో కాక భౌతికశాస్త్ర దృష్టిలో ఈ ప్రశ్నలకు ఏ సమాధానం లభిస్తుందో చూతాం.

భగవంతుడు మానవుడికి అనేకరకాల మానసిక శక్తులు ప్రసాదించాడు. అందులో న్యాయశక్తి ఒకటి. జ్ఞానం ఆధారం చేసుకుని సిద్ధాంతం చెయ్యగలశక్తి న్యాయశక్తి. జ్ఞానం పంచేంద్రియాలద్వారా సంపాదించినది. పంచజ్ఞానేంద్రియాల సహాయం లేకుండానే సత్యాన్ని చూడగల అసామాన్యశక్తి కొందరు మహాత్ములకున్నదని మరి కొందరు నమ్మగలుగు తున్నారు. ఉండవచ్చును. కాని ఆ మహాత్ములజ్ఞానం వారికే తప్ప ఇతరులకు వినియోగపడటం అసంభవం. వారు కనిపెట్టిన సత్యాన్ని ఇతరులు అర్థం చేసుకోగలగటం కాని, ఆ సత్యమందు నిజమైన విశ్వాసం ఉంచగలగటం కాని ఇతరులకు అసాధ్యం. అటువంటి మహాత్ములుకూడా చాలా సకృత్తుగా ఉన్నారని భావించాలి. వారిని తప్పించి తదితరులు సత్యాన్ని అవగాహన చేసుకోవటానికి న్యాయశక్తి (logicalfaculty) తప్ప మరొకటి లేదు. జన్మతహా మూఢులైన కొందరు (congenital imbeciles) న్యాయశక్తినికూడా వినియోగపరచలేనిమాట వాస్తవమే. కాని వారిసంఖ్య జాస్తిగా ఉండదు. పాశ్చాత్యదేశాలలో ఇటువంటి మూఢులు రెండువందలమందికి ఒకరు చొప్పున ఉన్నారని వింటున్నాం; మనదేశంలో అంతకంటె కొంచెం ఎక్కువగా ఉన్నట్టు కనిపిస్తారు. అయినప్పటికీ జనబాహుళ్యానికి విశ్వాసాలు కల్పించేదీ, సత్యస్వరూపం ప్రకటించేదీ న్యాయశక్తే.

న్యాయశక్తి సంపూర్ణంగా మన జ్ఞానేంద్రియాలమీద ఆధారపడి ఉందనుకున్నాం. పంచేంద్రియాలద్వారా మనం అనేకవిషయాలు గమనించగలం, వాటి అనుభవంమీద అనేకవిషయాలు ఊహించగలం, కొన్ని కొన్ని విషయాలకుగల అవినాభావసంబంధం గమనించి సిద్ధాంతాలుకూడా చెయ్యగలం. నీటిని నిప్పుమీద పెడితే అది వేడెక్కుతుంది. దాని పరిమాణం జాస్తి అవుతుంది. ఆఖరుకు అది ఆవిరి అవుతుంది. వేడికి వస్తువులపరిమాణం జాస్తికావటమే కాక ఆ జాస్తికావటం ఎప్పుడూ ఒకేవిధంగా ఉన్న స్థితినిబట్టి ఉంటుందని గమనించి వస్తువులవేడిని కొలవటానికి మనం ఉష్ణమాన మనే సాధనాన్ని చేసుకోగలిగాం. దాని సహాయంవల్ల నీరు ఆవిరికావటం ఎప్పుడూ ఒకే ఉష్ణస్థితిలో జరుగుతుందని గమనించి నూరుడిగ్రీలు (సెంటిగ్రేడ్) దాటితే నీరు ఆవిరిరూపంలోనే ఉంటుందని సిద్ధాంతంచేశాం. కాని సూక్ష్మంగా గమనిస్తే నీరు ఆవిరికావటం ఎప్పుడూ సరిగా నూరు డిగ్రీలకే కాదని గమనించగలిగాం. ఈ తభావతుకూ గాలిఒత్తిడికీ నీటిలో కరిగిఉన్న పదార్థాలకూ సంబంధం ఉందని గ్రహించగలిగాం.

మన జ్ఞానాన్వేషణ ఎంతదూరం పోయినా పై పద్ధతినే పోతూఉంది. ఎంతదూరం పోయినా మనం పంచేంద్రియాలూ వాటిని శాసించే బుద్ధీ — వీటికి అతీతంగా వెళ్లం; వెళ్లలేం; వెళ్లితే మనం న్యాయాన్ని అతిక్రమించి వెళ్లినవాళ్ల మవుతాం. ఈ విధంగా మనం చెయ్యగల సిద్ధాంతాలను, ఆర్జించిన సత్యాలను, నిరూపించటంకూడా ఇంద్రియాల ద్వారానే.

ఇంద్రియాలను ఎంతమాత్రమూ నమ్మరాదనే సంగతి తెలుసుకోవటానికి వేదాంతి కానవసరం లేదు. రోజూ మనం ఇంద్రియాల వంచననే కాక దాన్నించి తప్పించుకోవటం కూడా తెలుసుకుంటున్నాం. కంటిని తీసుకున్నట్టయితే దూరానఉన్న వస్తువును కన్న చిన్నదిచేసిచూపిస్తుంది. కాని దూరాన ఉన్న వస్తువులు చిన్నవని మనం భ్రమపడం. ఆకుపచ్చఅద్దాలు పెట్టుకుని నీలాకాశం చూస్తే ఆకు

పచ్చరంగుగా కనిపిస్తుంది - పచ్చగాగాని నీలగాగాని కనిపించదు. అట్లాగే చెవులుకూడా వంచించుతై మనకు సమీపిస్తున్న రైలు ఇంజనుకూతయొక్క శ్రుతి హెచ్చుతున్నట్టు వినిపిస్తుంది — ఒకే శ్రుతిలో ఉన్నప్పటికీ. ఆ విధంగానే మన చర్మానికి కొన్ని వస్తువులు చల్లగానూ మరికొన్ని వేడిగానూ తగులుతై. ఏవి చల్లని వస్తువులో ఏవి వేడివస్తువులో నిర్ణయించటానికి శాస్త్రీయమైనపద్ధతి ఏమీ లేదు. ప్రతి వస్తువులోనూ కొంత వేడి ఉంది. మనచర్మం ఇతరవస్తువులనుంచి వేడి గ్రహించుతున్నప్పుడు ఆ వస్తువులలో వేడి ఉన్నదనీ, ఇతరవస్తువులకు వేడి నిస్తున్నప్పుడు అవి చల్లగా ఉన్నవనీ భ్రమపడుతుంది.

మనకు ద్వంద్వాలన్నీ ఇంద్రియాలద్వారానే కలుగుతున్నవనటానికి మన స్పర్శజ్ఞానమే తార్కాణం. ప్రకృతిలో చీకటీ వెలుతురూ అంటూ లేదు; శక్తిప్రసారం మాత్రమే ఉంది. ఆ ప్రసారంలో కొంత భాగం మాత్రమే కన్ను స్వీకరించగలదు. దాన్నే మనం వెలుతురు కింద గుర్తించి మిగతా ప్రసారాన్ని చీకటిగా గణించుతున్నాం. మనం కన్ను పొడుచుకున్నా కనిపించని చీకట్లో కొన్ని జీవరాసులు సులభంగా చూడగలవనేది నిర్వివాదాంశం. మనం హాయిగా చూడగల వెలుతురులో చూడలేని జీవులుకూడా ఉన్నై. మనం చూడలేని శక్తిప్రసారాన్ని ఫొటోగ్రాఫిక్ ప్లేటు రికార్డు చెయ్యగలదు. మనం వినలేనంత హెచ్చుశ్రుతి శబ్దాలను కుక్కలు వినగలవని చెబుతారు.

ఇదంతా తెలుసుకుంటే మన ఇంద్రియాలు ఏమంత ఆదర్శప్రాయంగా పనిచెయ్యటం లేదని తేలుతుంది. మాటవరసకు మనకు ఆదర్శప్రాయంగా పనిచేసే ఇంద్రియాలే ఉన్నవనుకుంటే మనం పరమసత్యాన్ని గ్రహించగలుగుతామేమో ఆలోచించటం ఇక్కడ అప్రస్తుతం కాదు.

ఆదర్శప్రాయంగా పనిచేసే కంటిని తీసుకుందాం. వెలుతురుయొక్క ప్రకృతి తెలియకుండా ఆదర్శప్రాయంగా పనిచేసే కంటిని నిర్వచించటం అసంభవం. వెలుతురును గురించిన విజ్ఞానం చూపుతూ ఇక్కడ విడజల్లలేను కనక ఆదర్శప్రాయమైన కంటియొక్క వాట్లు రెండు రకాలుగా ఇక్కడ చెబుతాను. అన్ని రకాల శక్తిప్రసారాన్నీ హెచ్చు తగ్గులు లేకుండా సమంగా చూడగల కంటికి ఏ వస్తువూ కనిపించటానికి అవకాశం లేదు. ఒకే రంగుగల వస్తువును మనం చూడగలుగుతున్నామంటే దానికి ఆ వస్తువుతాలూకు వెలుతురే కాక నీడకూడా సహాయభూత మవుతున్నది. అనేకరంగులతో కూడుకున్న దృశ్యాన్ని చూసేటప్పుడు వెలుతురు నీడలే కాక రంగులు కూడా మనకు ఆధారభూత మవుతున్నై. ఆదర్శప్రాయమైన కన్ను వెలుతురు నీడలనూ రంగురంగులనూ తేడా కనిపెట్టగూడదు. ఆ స్థితిలో దానికి చూసేశక్తే ఉండదు. మన ఆదర్శప్రాయమైన కంటికీ గుడ్డికంటికీ వ్యత్యాసమూ లేదు. ఆదర్శప్రాయమైన చూపును మరొక విధంగా చిత్రించవచ్చును. కన్ను రంగులను చూడగలగటంకూడా స్థూలంగా చూడటమే అవుతుంది. ఆదర్శప్రాయమైన కన్ను కాంతిప్రసారంయొక్క పరమాణువులను (quanta) చూడాలి. ఆపరమాణువులకు మనం గుర్తించే కాంతికుండే భౌతిక విలక్షణాలేవీ ఉండవు. కాంతిసహాయంవల్ల మనం చూసేవస్తువుల తాలూకు పరమాణువులైనా అంతే.

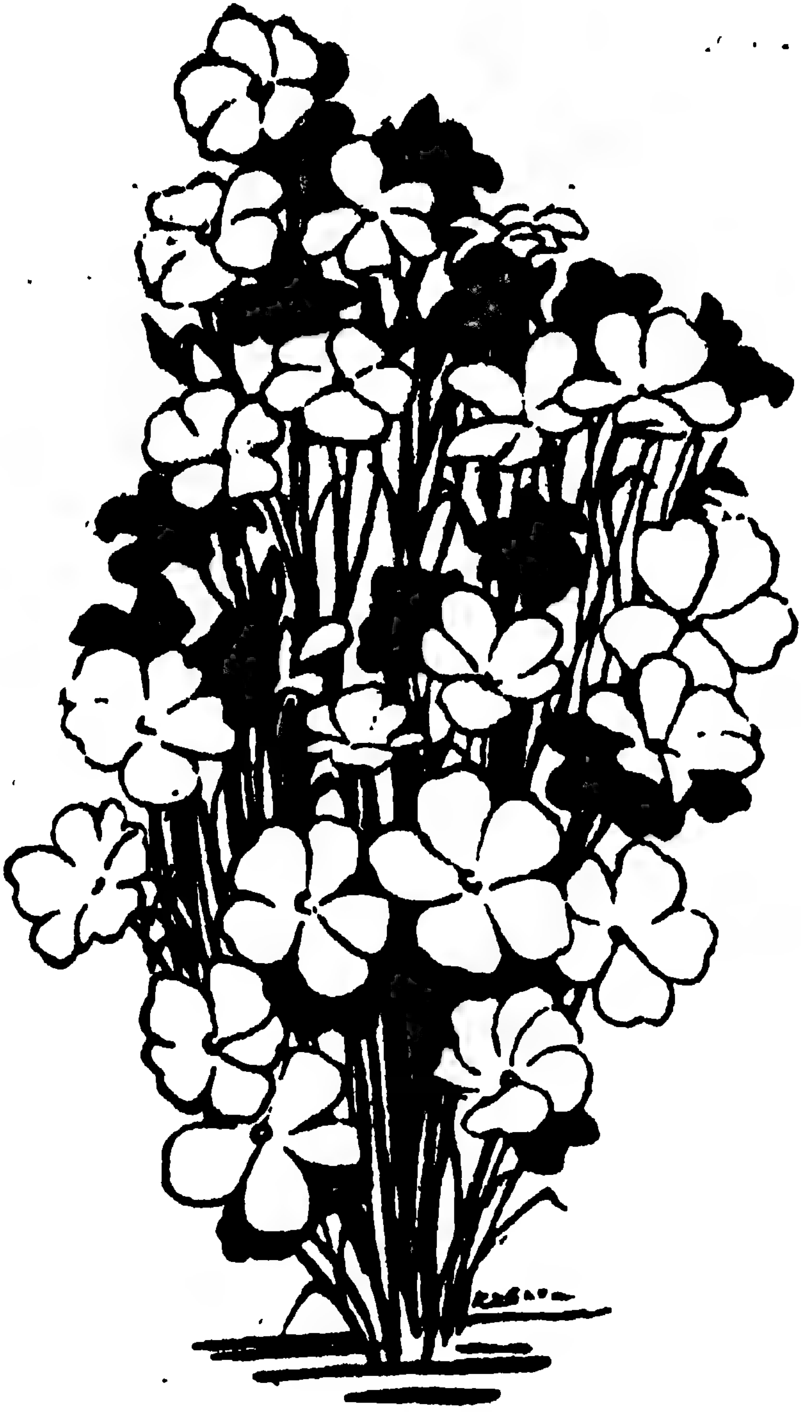
కొందరు శాస్త్రజ్ఞులు Law of Emergence అనేదాన్ని గుర్తిస్తున్నారు. దాని ప్రకారం అణువులకు లేనిలక్షణాలు అణుసముదాయాలకు ఆపాదించుతై. ఇందులో అబద్ధం ఏమీ లేదు. నీటియొక్క గుణాలేవీ నీటి అణువులకు ఉండవు. నీటిఅణువు '0' డిగ్రీల వేడికి ఘనీభవించదు. 100° డిగ్రీల వేడికి ఆవిరిగా మారదు. అటువంటి లక్షణాలన్నీ నీటి అణువుల సముదాయానికిమాత్రమే వర్తించుతై. ఆవిధంగానే, బొగ్గుయొక్క అణువులు నల్లగా ఉంటవని గాని మైలతుత్తపు అణువులు నీలంగా ఉంటవనిగాని అనుకోవటం తప్పు అవుతుంది.

మన మెదడుకూడా Law of Emergenceకు లోబడి పనిచేస్తున్నదే. మనం న్యాయశక్తి అన్నా, జ్ఞాపకశక్తి అన్నా, భావనాశక్తి అన్నా అవి మెదడుతాలూకు వివిధభాగాల్లో ఉండే జీవకణాల సముదాయంయొక్క ఉమ్మడి లక్షణాలు. విడివిడిగా ఆ జీవకణాలకు ఇటువంటిశక్తులుండటం అసాధ్యం.

కొన్ని పరమాణువుల సముదాయమైన కన్ను, శిలలో ఉన్న పరమాణువుల ఉమ్మడి లక్షణాల(emerged qualities) తో పనిచేస్తూ ఇతరవస్తువుల తాలూకు పరమాణువుల లక్షణాలను కనిపెట్టటం అసంభవం.

ఆవిధంగానే మనన్యాయశక్తి కూడా కొంతవరకే సూక్ష్మంగా వెళ్లగలదు కాని అంతకు మించి వెళ్లగలగటం అసంభవం. న్యాయశక్తిని మించిన శక్తులున్న మహాత్ములుండిఉంటారని ఇంతకుపూర్వం ఒప్పుకున్నాం. కాని ఆ శక్తులుకూడా ఉమ్మడిలక్షణాలు (emerged factors) అయిఉండాలి. కనక వాటిద్వారాకూడా పరమసత్యం (ultimate truth) తెలియటం అసంభవం. ఆపరమసత్యం పరమాణువులకే సంబంధించి ఉంది. దాన్నిగురించి తెలుసుకోవటానికి అవకాశం ఉంటే అది మరొకపరమాణువుకే ఉండాలి. కాని పరమాణువు గుణాతీతమైనది. తెలుసుకోవటమనేది ఒకసముదాయానికి సంబంధించినది కాని ప్రత్యేకాణువులకు సంబంధించినది కాదు.

ఇంతకూ అసలు పరమాణువులే లేవేమో! మనం పరమాణువుగా భ్రమిస్తున్నదాన్లో ఇంకా సముదాయాలున్నవేమో!

గంగాధరుని శిలాశాసనము

శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు

హనుమకొండ కాకతీయరాజులకు ఓరుగంటికంటె ముందు రాజధానిగ నుండెను. ఇచటఁగల శిలాశాసనములలోఁ బద్మాక్షిగుడి శాసనము, ప్రోలరాజుశాసనము, రుద్రదేవుని శాసనము ప్రకటితములు. ఈ ప్రాచీన నగరములో శిలాశాసనములను వెదకుతఁటి బాలసముద్రములో మొదలు చివరలేని శాసనఖండము దొరికినది. అది దాదాపుగ నిరుపయోగస్థితిలో నుండెను. దీనికి సంబంధించిన శకలములకొఱకు వెదుకఁగా వెదుకఁగా రెండు సంవత్సరముల ప్రయత్నఫలితముగ సిద్ధసాగరమను తటాకములో పలుపురాళ్లలోఁ బ్రకృత శాసనము గోచరించినది. ప్రాఁకుడుపట్టియున్న ఈ శిలను శాసనమని గుర్తించుటలోను దీనిని గొనివచ్చి గ్రంథాలయావరణమున భద్రము చేయుటకును స్థానికప్రముఖులును న్యాయవాదులునగు అస్మన్మిత్రులు తూము వరదరాజులుగారు మిగులఁ దోడ్పడిరి. శాసనప్రకటనమునకు ముందువారిక్రమకుఁ గృతజ్ఞత దెలుపుట మా ప్రధాన కర్తవ్యము.

ఈ శాసనశిలకును బాలసముద్రములోని శాసనశిలాఖండమునకును జత కుదిరినది. ఇంకఁ గొంతభాగము లభింపవలసియున్నది. ఇంతలో హనుమకొండనుండి ఈ విశేషమునకు దూరస్థలమునకుఁ బరివర్తన మగుటచే మిగిలినశాసన భాగములు వెదకుటకు వీలు గలుగలేదు. అచ్చు దీసితిమిగాని శాసనశిలలు అరిగియుంటచేఁ బ్రతులు చక్కఁగా రాలేదు. శిలపయి సీమసున్నము పూసి మిగుల శ్రమపడి శాసనస్థములగు శ్లోకములను వ్రాసికొంటిమి. కాకతీయ చరిత్రమునకు సంబంధించిన అపూర్వచరిత్రాంశము లుంటచేఁ బరిశోధకులకు ఉపకరించునని దీనిని ప్రకటించుచున్నారము. ఈ శాసన మింతవఱకుఁ బ్రచురింపఁబడలేదు.

లిపి హనుమకొండ రుద్రదేవుని శాసనలిపిని బోలియున్నది. అక్షరము లంతగా లోతుగాఁ జెక్కనందునఁ దటాక జలపాతముచే రెండువైపుల అక్షరములు అరిగిపోయినవి. ఒకవైపు ధర్మరక్షణమునుగూర్చిన శ్లోకములును, ఇంకొకవైపు దేవప్రశస్త్యాదికములను గూర్చిన వివరము లుంటచే విడిచి, చరిత్రమునకు సంబంధించినంతవఱకు మాత్రమె రెండు వైపుల నుండి పూర్తిగా వ్రాసితిమి. ఈ శిలకు సంబంధించిన శకలమున రుద్రదేవుని విజయములును ప్రసన్నకేశవాలయప్రశంసయు మేడరాజును జయించిన యంశములును గలవు దాదాపుఁ బ్రకటితభాగమున కది పునరుక్తప్రాయము. ఇందలి చరిత్రాంశముల గమనింపుదము.

ఇంతకుమున్ను ప్రకృతశాసనకర్త యగు గంగాధరుని శిలాశాసనము నగునూరులో నుండఁగా రాజకీయోద్యోగులు దానిని కరీమునగరమునకుఁ గొనివచ్చి మండలాధికారి గృహమునఁ బాతివేసిరి. మేము కనిపెట్టినయది తెలంగానాశాసన సంపుటములోఁ గాకతీయ శాసనములలో ౬-వదిగా కరీమునగరము శాసనమను పేరఁ బ్రకటింపఁబడినది. ఆంధ్రుల చరిత్రములో ఐదవ సంపుటములో నీశాసనము కొంతవఱకు విమర్శింపఁబడినది. కరీము నగర శాసనము పద్యమయము. ప్రకృత శాసనము శ్లోకమయము. శ్లోకకవిత మిగుల రమణీయముగా నున్నది.

వంశక్రమము:— విష్ణునాభికమలమునుండి బ్రహ్మ జనించెను. బ్రహ్మకు అత్రియు నతనికి దత్తాత్రేయుఁడు జనించెను. తద్వంశమున వేంగివిషయవర్తనుఁడగు కొమ్మన జన్మించెను. కొమ్మన కుమారుఁడు నారాయణుఁడు. నారాయణుని పుత్రుఁడు గోవిందుఁడు. గోవిందుఁడు తుర్కమాంబల కుమారుఁడె గంగాధరమంత్రి. గంగాధరుని పేరుగల భాగము పోవుటచే కరీము నగరు శాసనమునుండి నామమును దీసికొంటిమి.

రెండవవైపునఁగల శాసనశ్లోకముల వలనఁ గొన్ని క్రొత్త చరిత్రాంశములు తెలియుచున్నవి. మేడక్షితిపాలునినుండి చక్రకూట ప్రభువు మానకఖేటకారమును హరించెను. ఆ చక్రకూటప్రభువును రుద్రదేవుఁడు గజసంఘయుక్తముగా జయించెను. మేడభూపాలుఁడు రాజ్యమును గోల్పోయి మాల్యవత్పర్వ

తను జాశ్రయించెను. రుద్రదేవుఁడు మేడరాజును రణరంగమున జయించి, యతనినగరము దహించి సేతువును ఖండించి తాలోపవనము పెరికివేసినాఁడు. మేడరాజు తన పూర్వులార్జించిన కీర్తిని అభిమానమును ఐశ్వర్యముసే గాక అడుఁగకున్నను రుద్రదేవునకు కాంధారు నగరము నొసంగెను. రుద్రదేవుఁడు మేడరాజు యొక్క మదపుటేనుఁగులను రెంటిని గైకొనెను. తరువాత పులస్త్యనామ నగరమును రుద్రదేవుఁడు కొల్లుటయు నపుడు వెలువడిన పొగ మేఘమువలె నుండి నెమిళ్లకు అకాల వర్షాబ్దదర్శన వినోదము కల్పించుటయు వర్ణింపఁబడినది. పులస్త్య నామనగరము పాలవాస. ఇది జగిత్యాల తాలూకాలో నున్నది. మేడరాజు మేడవరము పాలించురాజు. ఇది ఒరంగల్లుచెంత పాకాలతాలూకాకుఁ జేరువలోని కురువపట్టెలో నున్నది. రెండవ శిలాఖండములో "దాసీవ మేడక్షితిపాలలక్ష్మీః యస్యాంగణం సించతి నిర్వ్యళీకా" అను శ్లోకభాగముగూడ మేడరాజును రుద్రదేవుఁడు జయించుట బలపఱుచుచున్నది. ఇందుఁ పేర్కొనఁబడిన చక్రకూటవిషయాధీశ్వరుఁడు కన్నరదేవరాజునకు జగదేకభూషణ వీర సోమేశ్వరునకు మధ్యనున్న ఒకానొక రాజు కానోపు! మొదటి ప్రోలరాజు చక్రకూటము జయించినట్లు ఖాజీపేటదర్గ శాసనమునఁ గలదు. రుద్రదేవుఁడును చక్రకూటము జయించె ననుసంగతి ప్రకృతశాసన మెఱింగించుచున్నది.

కరీరము నగరశాసనమువలన గంగాధరుని చరిత్రము గ్రహింప వీలగుచున్నది. ఈతఁడు విద్యాబుద్ధులు నేర్చి పరిణయానంతరము వేఁగిదేశములోని వెల్లఁకినుండి హనుమకొండకుఁ జేరినాఁడు. ఘోరతరాజిలోలుఁడు అకుటిలచిత్తుఁడునగు కాకతి ప్రోలరాజు ఇతనిని నగరపాలకునిగా నియోగించెను. ప్రోలరాజు పరోక్షమున అన్మకుండాపుర నాథుండగు రుద్రభూపతిచేత అమాత్యసంపద, నియోగవృత్తి, దళము, సితాతపత్రము భూషణాదికములు బడసెను. డోండందు అను నగ్రహారము బ్రాహ్మణుల కొసంగి అందు త్రికూటశివాలయము చెఱువు ప్రతిష్ఠించెను. ఇది జనగాము తాలూకాలోని తొండ అనుగ్రామము కావచ్చును. హనుమకొండలోఁ బ్రసన్న చెన్నకేశవస్వామిని రుద్రేశ్వరము చెంతఁ బ్రతిష్ఠించెను. ఈ ప్రసన్న కేశవాలయము పురమధ్యమునఁ గలదని చెప్పఁబడెను. ఇపుడా యాలయము లేదు. ప్రకృత శాసనము ప్రసన్న చెన్నకేశవ ప్రతిష్ఠ తెలుపదు. హనుమకొండలో పున్నేశ్వరాలయము చెంగట శివాలయము నెలకొల్పి త్రిమూర్తులఁ బ్రతిష్ఠించెను. గంగాచెయ చెఱువుకడ కేశవుని బ్రతిష్ఠించెను. ఇపుడీ యాలయములు నశించినవి. హిడింబ తీర్థమునఁ జెక్కుదేవళము లంతకుముందె గలవు. గంగాధరుఁడచట విష్ణుని ప్రతిష్ఠచేసెను. హిడింబ తీర్థమన ఓరుగల్లు చెంతగల మెట్టు రామప్పగుట్ట. హిడింబ క్షేత్రప్రశంస ప్రతాపరుద్రీయ నాటక ప్రకరణమునను ప్రతాపచరిత్రమునను గలదు. పట్టశాలలలో జినోహారి అను ధర్మముచే జైనాలయము కట్టించెను. సంవర్తకేశ్వరమున శివాలయములు తటాకములు, హనుమకొండలో రుద్రేశ్వరముచెంత శివ విష్ణు దేవాగారములు; మంత్రకూటమున శివాలయము, నగునూరిలో చతుర్వింశతిమూర్తులు గల జైనాలయము విష్ణుదేవాలయము నెలకొల్పెను. ఇంతియగాక గంగాధరుఁడు సప్తసంతానములు బడసెను. నగునూరులోని దేవాలయములు మనోహరములగు శిల్పములతో నీతని మహోన్నతస్థితికి దార్కాణగా నున్నవి. హనుమకొండలో రుద్రదేవునికాలమున గంగాధరుఁడు "తటాకవేతౌ గిరిమస్తకేచ సమ్యక్ప్రతిష్ఠాప్య శివస్య లింగం" అను సూక్తులచేఁ జెఱువు కట్టపయినను శైలశిఖరమునను శివాలయములఁ బ్రతిష్ఠించినట్లు కలదు. తటాకముపయి గల శివాలయము అంతరించినది. గిరిమస్తకమున శివాలయపు గుర్తులు సైతము లేకున్నవి.

కాకతీయసామ్రాజ్యము పాలించిన రుద్రదేవునకుఁ బ్రధానమంత్రియై జినధర్మతులకుఁ బ్రాణభిక్ష నొసంగుచు శివాలయములు విష్ణ్వాలయములు నెలకొల్పి సప్తసంతానములఁ బడసి విజయలక్ష్మిని రాజేంద్రునికి గైవశము చేసిన గంగాధరమంత్రిచరిత్రమును గ్రహించుటకు శిథిలదేవాలయములు రెండు శాసనములుమాత్రము మిగిలినవి. అతఁడొందినకృతి యేనాఁడో అంతరించినది. ఈతని యభిమానస్థలమగు నగునూరు కరీంనగరమునకు నాల్గు క్రోశముల దూరములో నున్నది. అచటఁ గల మహాలయములు సందర్శించినచో నితని మహోన్నతస్థితి కొంతవఱకేని గోచరింపఁ గలదు. మ. ఘ. నిజాముదొరతనమువారి నివేదికలయందును కాకతీయసంచికయందును గంగాధర నిర్మితాలయ ప్రతిబింబము గలదు. ఇతరత్ర పేర్కొనఁబడని రుద్రదేవుని విజయములు, మేడరాజు వృత్తాంతము, సందిగ్ధముగానున్న పాలవాసవిజయము; చక్రకూటాక్రమణము ప్రకృతశాసనమువలనఁ దెలియుటచే నీ శాసనము మిగుల విలువగలది. ౧౯౩౭ సం॥ మే నెలలో ఈ శాసనము గుర్తింపఁబడినది.

మొదటి వైపు

౧. స్వస్తి(శ్రీ) జయశ్చాభ్యుదయశ్చ॥ జయతి ము
౨. రరిపుః నయస్యదంష్ట్రాంకుర...మధీశయు
౩. వరాహరూపభాజః విభాఖిలముకుళ్యాగ్రసం
౪. గినీవ భ్రమరీవ దోరధికం రరాజ పృథ్వీ॥
౫. నాభీసర స్యుదభ స్సమధుకైటభారే రంభోరుహో
౬. (స్వ)తధృతిఃసమభూర్చ్చతత్ర।సామస్వనైర్మ్ముఖ
౭. చతుష్టయనిర్గ్గతైర్య్యః పద్మాదిభిః భ్రమరవన్నిత
౮. రాం విభాతి॥ నిశ్శేషవేదనివహైక నివాసభూమి స్త
౯. త్రాత్మజః సమభవన్ముని రత్రినామా। ఉజ్జీవయన్న
౧౦. (యన) మీశవిలోచనాధిదగ్ధం యదీయనయనాత్స
౧౧. మజాయతేందుః॥ యస్య ప్రసాదాత్ క తవీ
౧౨. ర్య్యసూనుర్బ్బుజానవమాత్రేణ శశాస పృథ్వీం
౧౩. మురారిమూర్త్తిః కిల సాపి దత్తాత్రేయాభిధో
౧౪. యస్య బభూవ సూనుః॥ యతోఽపశాపాతురమా
౧౫. త్రకేణ నిశ్శ్రీకమాసీత్సురరాజరాజ్యం। దుర్వ్వాస
౧౬. సస్తస్య పురత్రయారిమూర్త్తిః పితా యశ్చ జగత్ప్రి
౧౭. సిద్ధః॥ పతివ్రతాశాపనిరుద్ధచండ భానూదయా
౧౮. ర్త్థం సముపాసితా చ। విరించినారాయణచంద్రచూ
౧౯. డైర్య్యస్యానసూయాకిల ధర్మ్మపత్నీ॥ వెల్ల [క్టాఖ్యా
౨౦. గ్రహారస్య వేంగీవిషయవర్త్తిని। వంశః ప్రేమవృ [త్తో భూ
౨౧. ర్యా శ్రుతిశీలసమన్వితః॥ సమభవదధవం శేతత్రని
౨౨. స్సీమసత్వః సకలవిబుధవర్గ్గః సమ్మతః కొమ్మరా
౨౩. జః। చిరతరమధితస్థుర్బ్బాంధవా యస్య గేహే క
౨౪. మలవనమివోచ్చైర్హంసవర్గ్గాసుఖేన॥ నారాయ
౨౫. ణస్తస్య సుతో బభూవ పారాయణ స్సజ్జనమండ
౨౬. లస్య। సౌజన్యపీయూషరసేన యస్య సంవర్ద్ధితో
౨౭. మానతరుర్బ్బుధానాం॥ నిఖిల జగదమందానంద [బృందో
౨౮. పకారీ సమజని చ తనూజస్తస్య గోవిందరాజః।
౨౯. రజతగిరిహిమాంశుస్పర్ద్ధినీ యస్య కీర్త్తి స్త్రిజగతి
౩౦. నిజబంధూన్ప్రతాసాధితోచ్చైః॥ సాధ్వీతురుకమా
౩౧. భిఖ్యా గృహిణీ తస్య చాభవత్ । యానసూయా [భర్త్తరి

రెండవ వైపు

౧. యస్య ప్రతాపహుతభుక్ఛిఖయావలీ
౨. ఢా। ముంచంతి నైవ జగతాం మహితక్షితీ
౩. శాః॥ జహార యో మాన్యఖేటకారనా
౪. మాపి మేడక్షితిపాద్బలేన। తచ్చక్రకూ
౫. టక్షితిపాల ముచ్చైర్జ్జగాయ యత్ర
౬. ద్వీపసంఘు యుక్తం॥ నిత్యోదయః ప్ర
౭. తిదిశః ప్రసరత్ప్రతాప శ్రీరుద్రదేవనృప
౮. తిః సవితాచ నిత్యం। నీచాంగతిం దినకరో
౯. భజతే కదాచిత్ కాకత్యవంశతిలకస్తు
౧౦. సదోచ్చవృత్తిః॥ దహతు దహతు రు
౧౧. ద్రో రాజధానీ మమాసా ప్రలయము
౧౨. పగతాః కిం మాల్యవచ్ఛైలవృత్తాః (హ
౧౩. సతి గిరిస్థో నిర్జ్జితో యేన మేడ
౧౪. క్షితిపతి రతిమాత్రం కటువాద్యం వితన్వన్ [బిభేదసే
౧౫. తుం నగరం దదాహ జహార హస్తిద్వితయం
౧౬. మదాంధం। లులావ తాలోపవనం హఠేన
౧౭. యో మేడరాజం సమరే విజిత్య॥ అని
౧౮. చ్ఛన్నపి కాంధాతుం యస్మై మేడనృపో ద
౧౯. దౌ। విభూతిం చాభిమానంచ కీర్త్తిం చ కులసం
౨౦. చితాం॥ క్రుద్ధో యత్ర పులస్త్యవాసనగరీ
౨౧. ప్రోద్దామధూమావలీ శ్యామవ్యోమ వి
౨౨. లోక్య చండపటహధ్వానం సమాకర్ణ్ణ్య చ స
౨౩. చింత్యాంబుధరాగమం పునరపి వ్యాకీర్ణ్ణబ
౨౪. ర్హివ్రజః సానందం ననృతు ర్మ్మయూరనివహా
౨౫. శ్శైలాగ్రరంధ్రస్థితాః॥ యో శ్యామాక తుషో
౨౬. పవాపవిధినా తత్రాసు విద్యా సదా య
౨౭. ద్దౌర్గ్గత్య విషణ్ణవల్లభజనైర్గ్గాఢం సమాలింగితః॥

శా. క. మొదటివైపు రెండవవైపు శాసనశిలలో చివర భాగములు లేవు.

మిశ్రమమంత్రివర్గములు

పండ్రంగి రాజేశ్వరరావు

నూతన రాజ్యాంగ ప్రణాళిక ననుసరించి రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన మమలులోనికి వచ్చినది. మొదటి సంవత్సరము పూర్తి అగుటయే కాక రెండవసంవత్సరమందుకూడ సగమునకు పైగా గడచినది. ప్రజాపరిపాలనము బాధ్యతాయుతమగు మంత్రివర్గము, పార్టీపద్ధతి ననుసరించి నడచును. పార్టీపద్ధతి సాధారణముగ రెండు విధములుగ నుండును. ఒక్క పార్టీగాని లేక అంతకన్న ఎక్కువ పార్టీలుగాని ప్రభుత్వబాధ్యత వహించును. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు మంత్రివర్గములున్న రాష్ట్రములందు కాంగ్రెసుపార్టీ ప్రభుత్వబాధ్యత వహించినది. కాని పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రమందు, అస్సామునందుగల కాంగ్రెసు మంత్రివర్గములను గురించి కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రమందున్న పార్టీ లన్నిటిలోను కాంగ్రెసు అధికసంఖ్య కలదైనను, శాసన సభయందు మాత్రము మెజారిటీ లేదు. అట్లు మెజారిటీ సంపాదించుటకు హిందూ సిక్కు జాతీయవాదుల సాయము కోరవలసి వచ్చినది. కాని వారందరకును కాంగ్రెసుసంస్థయందు మిక్కుటమగు గౌరవము అభిమానము ఉండుటచేత పైకి పూర్తిగ కాంగ్రెసుమంత్రివర్గమువలెనే పని జరిగిపోవుచున్నది.

అస్సామునం దిటీవలివరకు బెంగాలు, పంజాబు, సింధురాష్ట్రములందువలె మిశ్రమమంత్రివర్గ ముండెను. ఇటీవల కాంగ్రెసు మంత్రివర్గ మేర్పడుటకుపూర్వము రెండుసార్లు మంత్రివర్గమందు మార్పులు జరిగెను. గవర్నమెంటు దరిదాపు పదిసార్లు శాసనసభయందు ఓడిపోయెను. చివరకు విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానము పెట్టు ప్రయత్నముమీద ఉండగా అప్పటి ప్రధానియగు సర్. సాదుల్లాగారు తమమంత్రివర్గమును రాజీనామా నిచ్చిరి. ఉన్నపార్టీలలో కాంగ్రెసుపార్టీ సంఖ్య ఎక్కువగా నుండుటచేత కాంగ్రెసు మంత్రివర్గ మేర్పడెను. కాని కాంగ్రెసుపార్టీకి మెజారిటీ లేదు. మొదట కొన్నిరోజులవరకు ముస్లిముమంత్రి దొరకలేదు. చివర కిద్దరు ముసల్మానుమంత్రులను సంపాదించిరి. చిక్కులంతటితో వదలలేదు. తేయాకుతోటల యజమానులైన యూరపియనులు ప్రతికూల పక్షమందు జేరిరి. కాని మిగతరాష్ట్రములందు యూరపియనుప్రతినిధులు అధికారమందున్న పార్టీకే సహాయము చేయుచున్నారు. అస్సామునం దిట్లు తారుమారగుటకు కారణము లేకపోలేదు. తేయాకుతోటలందు కార్మికులపరిస్థితులు బాగులేదు. కాంగ్రెసు అధికారమునకు వచ్చినతో తమనిరంకుశత్వము అడుగంటు నని స్వలాభాపేక్షులై యిట్లు చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము ప్రతికూల పక్షమువా రందరును కలసి శాసనసభయందు మెజారిటీ కలిగియున్నారని తెలియుచున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులందు కాంగ్రెసుమంత్రివర్గ మెంతకాలము చిరస్థాయిగ నుండునో చెప్పుట కష్టము. మిగతపార్టీసభ్యులను చీలదీసి ఎప్పటికప్పుడు జాగ్రత్తగ కాలము గడపవలసియున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులలో మంత్రివర్గము నిశ్చలమగుబుద్ధితో నికరమగుపని చేయుట కష్టము.

బెంగాలునందు ఏఒక్కపార్టీకీ మెజారిటీ లేకపోవుటచేత మిశ్రమమంత్రివర్గ మేర్పడినది. మంత్రులలో జమీందారులు, కర్షకులు, వర్తకులు ఆదిగాగల వివిధతరగతుల ప్రతినిధులున్నారు. ఏ విషయమందును యేకగ్రీవముగ నుండుట అసంభవము. అభిప్రాయభేదములు తీవ్రమైనపుడు నఘురాలీగారిచేత రాజీనామా నిప్పించవలసివచ్చెను. విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానము తెచ్చినపుడు యూరపియను లడ్డుపడి మంత్రివర్గమును రక్షించిరి. కాని యిది శోచనీయము. ఇంతటితో రాష్ట్రీయస్వపరిపాలన మడుగంటినదని చెప్పవచ్చును. యూరపియనులు తలచుకున్నచో మంత్రివర్గమును కీలుబొమ్మవలె త్రిప్పగలరు. నిజమగు అధికారము వారిచేతియందే కలదు.

సింధునందు మొదటినుండియు పరిస్థితు లధ్వాన్నముగ నున్నవి. సర్. గులాము

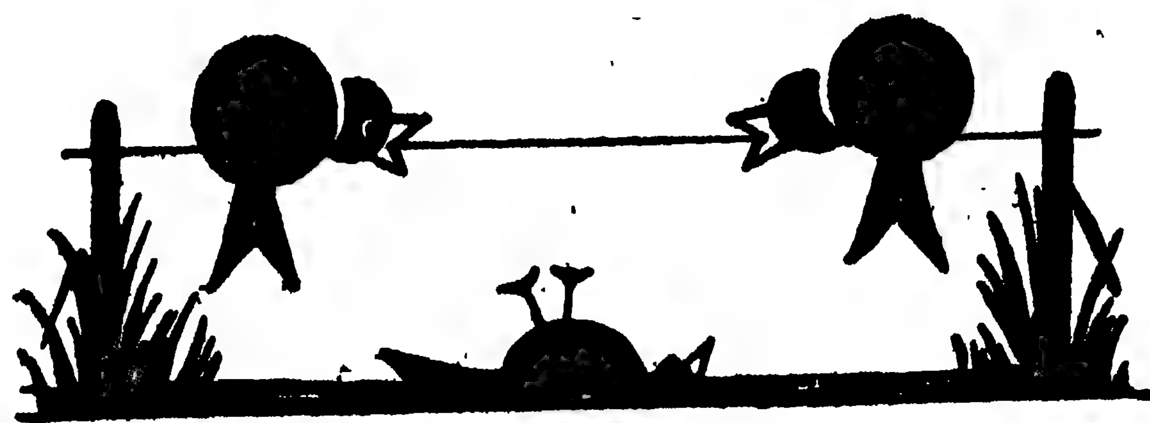
మిశ్రమమంత్రివర్గములు

హుస్సేను హిదయతుల్లాగారి మంత్రివర్గము మెజారిటీ లేక రాజీనామా నిచ్చినపిమ్మట కాంగ్రెసుపార్టీ సహాయముతో ఖానుబహదూరు అల్లాబక్సుగారు మంత్రివర్గము నేర్పరిచిరి. కాంగ్రెసుసహాయమును పొందుటకై జీతములను తగ్గించుకొనుట, మూడవతరగతి రైలుప్రయాణముచేయుట, ఖద్దరు కట్టుట మొదలగుపనులను చేయుచువచ్చిరి. కాని పరిస్థితు లింతటితో చక్కబడలేదు. సుక్కూరు ఆనకట్టు పరిసరమందుగల భూములపై సిస్తును హెచ్చించుటకు మంత్రివర్గము సమకట్టినది. ఇట్లు చేయవలెనని గవర్నరుయొక్క కోరికయూ నను. కాని యీపని కాంగ్రెసున కెంతమాత్రమును యిష్టము లేదు. ఈసందర్భమున మంత్రివర్గమును ప్రతిఘటించుటకు పెనుదీయరు. ఈసందర్భమున పూర్తిగా కాంగ్రెసుమంత్రివర్గము నేర్పరుపవలెనని కొందరు కోరిరి. కాంగ్రెసు ప్రమాణపత్రమును అంగీకరించుటకు మంత్రివర్గమువారనుమతించిరి. కాని పరిపూర్ణవిశ్వాసము లేనివారు పదవులకై కాంగ్రెసులో చేరినచో చివరకు కాంగ్రెసుసంస్థయొక్క అంతస్తు చెడిపోవును. మారదృష్టిగల అజదు, పటేలు ఆదిగాగలవా రిందుల కొప్పుకోలేదు. సిస్తు హెచ్చింపును ప్రస్తుత మొకసంవత్సరము వరకును ఆపుదలచేసి రాజీపడిరి. ఇటీవల కరాచీయందు ముస్లిములీగుసభ జరిగినపుడు ముసల్మానుసభ్యుల నందరను ఏకముచేసి లీగు మంత్రివర్గము నేర్పరుచుటకై జిన్నాగారు విశ్వప్రయత్నములు చేసిరి. కాని కార్యసాఫల్యము కాలేదు. అచటనున్న పార్టీలన్నియు వ్యక్తులకు సంబంధించినవిమాత్రమే. ఇట్టిపరిస్థితులందు భవిష్యత్తునుగురించి యేమి చెప్పుటకును వీలులేదు.

పంజాబురాష్ట్రమందు మంత్రివర్గ మొకింత స్థిరముగా నున్న దని చెప్పవలెను. అచటి ప్రధానామాత్యులగు సర్ సికందరు హయతుగారి వివేకము, పరిపాలనాపటిమ చాలవరకు కలసివచ్చినవి. కాని యూనియనిస్టుపార్టీలో నున్న ముస్లిముసభ్యులు ముస్లిములీగుసభ్యులు కూడను. మంత్రివర్గమునకు సహాయముచేయు హిందువు లేదో యొకహిందూసంస్థకు చెందినవారే. ఇట్టికలయిక అస్వాభావిక మగుటచే చిరస్థాయిగ నుండవాల దని వేరుగ చెప్పనవసరములేదు. ఇటీవల శాసనసభయందు ప్రధానిగారు వర్తకులకు, వడ్డీవ్యాపారులకు నష్టముగల్గు బిల్లులు ప్రవేశపెట్టినపుడు విషమ పరిస్థితు లేర్పడినవి. ఇంతవరకు మంత్రివర్గమునకు సహాయముచేయుచుండిన హిందువులే వ్యతిరేకులైరి. కాని ముస్లిముసభ్యు లధికసంఖ్యాకు లగుటచే ఇబ్బంది కలుగలేదు. అయినను ఎప్పుడైనను పరిస్థితులు తారుమారైన ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు.

ప్రస్తుతపరిస్థితులను రాజకీయ దృష్టితో జాగ్రత్తగ పరిశీలింపవలసియున్నది. ఇంగ్లండునందు మిశ్రమమంత్రివర్గములు అరుదు, కాని ప్రస్తుతమున్న జాతీయప్రభుత్వ మొకవిధముగ మిశ్రమమంత్రివర్గ మని చెప్పవలసియున్నది. అందువల్ల ప్రతివిషయమందును రాజీపడవలెను. ఇంగ్లీషువారు స్వతహా రాజీ నభిలషించెదరు. అస్తమానము రాజీ అగుటవల్ల పరిపాలన మొకకత్తుగ జరుగదు. ఇట్లు జరుగుట ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలపక్షమునకుకూడ నష్టమే. ఇట్టిమైనారిటీమంత్రివర్గము రాజకీయముగ సక్రమమా అనుసందేహము కలుగవచ్చును. సర్ తేజబహదూరు సప్రూగారి అభిప్రాయప్రకారము ఎట్టి ఆక్షేపణయు లేదు. ఇంగ్లండునందు ౧౯౩౧-వ సంవత్సరమందును తరిమిలాను ౧౯౩౯-వ సంవత్సరమందును ఇట్టిమంత్రివర్గము లుండెను. కాని యిందువల్ల సమష్టిబాధ్యత (Joiut Responsibility)కు ముప్పువచ్చును. మంత్రులు వివిధపార్టీలకు చెందినప్పుడు యేకగ్రీవ మనునది యుండదు. ప్రతిమంత్రియు తనపదవిని పలుకుబడిని తనపక్షమునకు లేక సంఘమునకు బలముచేకూర్చుట కుపయోగించును. చివరకు స్వలాభాపేక్ష విపరీతముగ పెరుగును. పోటీకి, వంతులకు అంతుండదు. ప్రతికూలపక్షమందున్న వివిధపార్టీలు మంత్రివర్గమందున్న కొన్నిపార్టీలతో కుట్రలు పన్ని ప్రభుత్వమును హస్తగతము చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించును. ఆఖరికి మంత్రివర్గము కప్పలతక్కెడవలె తయారగును. ఇందువల్ల కలిగెడునష్టములను వివరింపనక్కరలేదు.

కాని యిట్టి మిశ్రమమంత్రివర్గమువల్ల ఒక్కలాభము కలదు. ఒకపార్టీకి పూర్తి మెజారిటీ యున్నపుడు ఆపార్టీ మిగతవారి అభిప్రాయములను లెక్కచేయక తనయిష్టానుసారము ప్రవర్తించుట సహజము. మిశ్రమమంత్రివర్గమం దట్టిపని సాధ్యముకాదు. ఒకరిపై ఒకరు సదా ఆధారపడియుండవలెను. అయినను చివరకు నష్టమే ఎక్కువని చెప్పవలెను. రాజకీయపరిజ్ఞానము, ప్రజాభిప్రాయము పెంపొందించినయెడల పున్నతాదర్శములుగల రాజకీయసంస్థలు ప్రాముఖ్యములోకి వచ్చును. అపుడు సాంఘికవిభేదములతో నిమిత్తము లేక ప్రజాప్రభుత్వము సక్రమముగ పార్టీపద్ధతులమీద జరుగును. ఇట్లు జరుగుటయే సకలవిధముల శ్రేయోదాయకము.

నాగేశ్వరమనీషి జీవిత తత్త్వము

జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణరావు

"ఈతనిస్థానము నెవ్వ రాక్రమింపగలరు" అని విశ్వదాత దివంగతుడైనంతన మిగుల వాపోవుచు మహాత్ముడు వాకొనెను.

నాడు దశదిశలనుండి కన్నీటికాల్వలు జాల్వారినవి.

తీవ్రమైన ఆక్రందనము ఆంధ్రహృదయమును చీల్చుకొని వెడలినది. ఆంధ్రజనయిత్రి రక్తమందు రక్తమై, ఆయువులోని ఆయువై, ఈతల్లిజీవితమున గలసియున్నశక్తి అంతర్హితమైనది.

దేశోద్ధారకుడు ౧౮౬౭ లో నుదయించి ౧౯౩౮ లో నస్తమించెను. ఉదయాస్తమయములనడుమ దక్షిణాకాశమున తేజరిల్లిన ఈజీవిత మెట్టిదో అసంఖ్యాకు లవలోకించిరి.

పుంఖానుపుంఖముగ వస్తువును పరిశీలించి, దానిప్రాణమై, అందు నిహితమైన నియమసూత్ర మెద్దియో భౌతికశాస్త్రవేత్త కన్గొనును. పూర్ణపర్యాలోచనమునకు పని గల్పించు పూర్ణపదార్థము పరిశీలనము పూర్ణముగుటకు కట్టెదుటనుండుట ముఖ్యము. విశ్వదాత సంపూర్ణజీవితమును పరీక్షించినపుడే హృదయస్థప్రాణసూత్ర—మట్లందు చలించిన భావనిచయ మెట్టిదో కన్గొనగలము. ఈతని జీవితచరిత్రమందలి బహుళాంశములను పూసగ్రుచ్చినట్లు తెలుపుట నా ప్రస్తుతాశయము కాదు. మానసికయవనికపై నీచరిత్రమందలి అద్భుతదృశ్యములను విలోకించి,వీని నిహితార్థమును, వీనిని ప్రాణప్రదీప్తము లొనరించిన ఉజ్జ్వలభావశబలతను, వీనిని మహోత్కృష్టములు కావించిన గంభీరతత్త్వమును కనుగొనుటే నా ప్రస్తుతోద్దేశము.

ఆంతరంగిక నయనముల మూల నీయుద్దేశమును నిలిపియే ఏతాదృశరచనమునకు గడంగితిని. మహాపురుషజీవితచరిత్రను నాకొలది కొలది మథించి, నే బడసిన మిగులతరకల (వీని గుణపరిశీలన మొనరించుచు) పాఠకలోకమున కొసగుచున్నాను. తత్త్వార్థప్రకాశకను పురికొలిపిన వివిధజీవితాంశములను హృత్పీఠమునిచి, భావపంథయందు పరిశీలన చేయుచు తలపు ఓపుయుముల నిందు నిలుపుచుంటిని.

ప్రధానాశయమున నుపశాఖలై యుండు భావపరంపరలకు (ఔచిత్యమునకు భంగము రాని తెఱగున, రసమునకు చెఱుపురాని తీఱున) తావొసగినగాని తత్త్వార్థమందలి లోతు మానసగోచరము కాదు. చిత్తమున కాయాసము గొలుపక సామాన్యపాఠకుల దృష్టి నాకర్షించుటకును, జటిలభావార్థము నవలీలగ హృద్గతము గావించుటకును సముచితదృష్టాంతములను విషయతత్త్వమున స్వయంభువులై యుదయించు అలంకారములను రచనమున ప్రవేశపెట్టుట గ్రంథకర్త కర్తవ్యము. ఈసాహితీ సూత్రముల నెఱుంగుట యొకటి. వీనిని స్వీయరచనమున ప్రయోగించు నేరిమినందుట యొకటి. కలము చేబూని హృదయపూర్వకమైన ప్రయత్నము చేయుచు పరితోషమందుచుంటి నంతియే! కాని ఈనేరిమి నందితినో లేదో విజ్ఞానదృష్టిగల పాఠకులే నిర్ణయింతురుగాక!

భూగోళమున పెద్దంజలువేసిన ప్రజ్ఞాధురీణులు ఈగోళమును ధిక్కరించు గోపురశిఖరాగ్రములపై పుట్టలేదు. భూగోళపథమున పరికి పరికి వేసారినను, వీరిజన్మస్థలము లందు కానరావు. ఉత్కృష్టజీవులకు పురిటిల్లయినవి మారుమూల లనుటకు ప్రపంచచరిత్రల నుండి బహుళదృష్టాంతములను పేర్కొనవచ్చును. మహాపురుషులను, మహానదులను, దేవతలను కనినచోటు లిట్టివియనికదా మహాభారతము వచించుచున్నది! సూర్యభగవానుని చూడుడు. ఇతడు మింటికొనపై నుదయించునా? అదృశ్యకర్మవీరుడై, తనధర్మక్షేత్రమున నీతడెంతో శ్రమించిన యనంతరమే విహాయసాగ్రమున మహోజ్జ్వలుడై తోచును!

దేశోద్ధారకునికీర్తివల్లరి దేశమం దెల్లకడలందు ప్రాకినయనంతరమే ఈతీవ పుట్టినచో టెద్ది యని జిజ్ఞాసువు లరసిరి. అంతకుమున్ను ఎలకుర్రు ఎందున్నదో ఎందఱెఱిగిరి?

ఎవ్వరు నెఱుగనియారీతిలో మిట్టపల్లములందు, ముండ్లతోట్టియలో పెరిగినశిశు వేడ? ఆంధ్రమాత హృదయమున నద్భుతశక్తియై నిడిసి, మహాజ్యోతియై, పరంజ్యోతి గలయుచేడ? నిష్ఠురమైన నిష్పచ్చరమున నిర్భృతప్రాణియై పొగిలినబాలకు డేడ? అవిరళకనకవృష్టి గురియించిన ఘనహృదయుడై, అసంఖ్యాకుల అశ్రుధారల నభిషిక్తుడై, సుమవిమానారూఢుడై అమరపురికరిగిన విశ్వదాత యేడ? దిడ్డిగంతలో నిబిడ్డ యేడ? వేల్పుగిడ్డికి వదాన్యత దెలుప నేగినదొడ్డజీవి యేడ? మాగులందు తప్పటడుగు లిడిన బడుగుబాలకు డేడ? కల్పకమై నందనమున నేడు నెలకొను టేడ? దారుణజీవిత ప్రవిదారణమున దారిగానక తారాడిన నిరీహడింభకు డేడ? బహుళసుగుణోన్మేష ప్రభాజాలము వెలారించిన వీరవతంసుడై, వీరస్వర్గమును జూరగొనిన త్యాగి యేడ?

తెలియరానిది

నీడవలె నిశ్శబ్దముగా నుండునది

దాక్షిణ్యమెరుగని విధిప్రకారము "తెలియరానిదే"

వేగముగా నానాటికి సమీపించి

ముందేమి జరుగనున్నదో

మిమ్ములను ముట్టుచున్నది . .

తెలియరాదు

అశాశ్వత మనుదానిని త్రోసిపుచ్చి, పొందవలసినదే జీవిత భీమా రక్షణ.

భావిస్వాతంత్ర్యమునకు భద్రతకిదియే వివేకమైన పద్ధతి.

వ్యాపారస్థితి

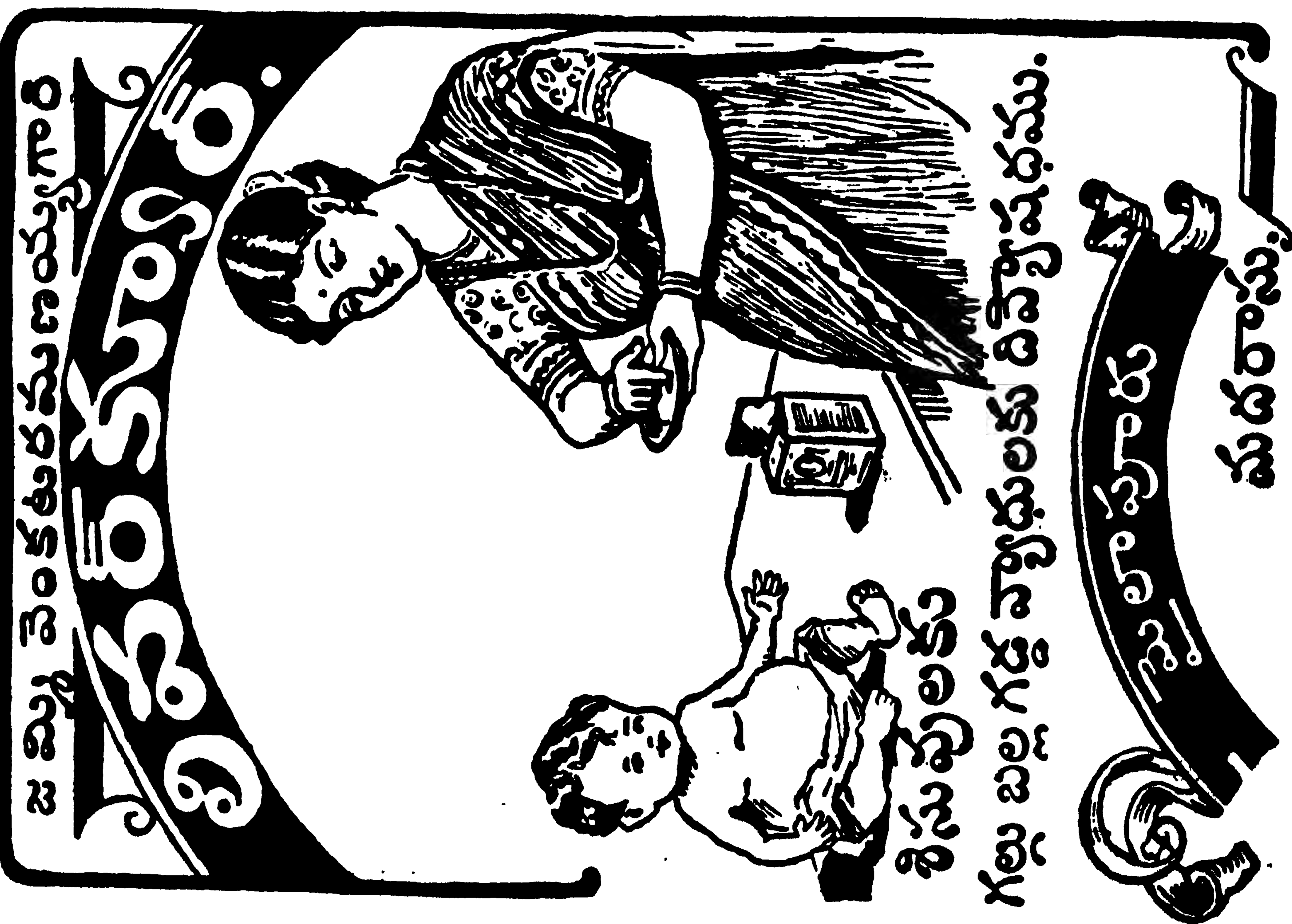
పాలిసీలు (మించినవి)	రు.	14	కోట్లు
లైఫ్ ఫండ్	రు.	2.85	,,
ఆస్తులు	రు.	2.97	,,
చెల్లించిన క్లెయిములు	రు.	1.6	,,

నేడే భీమా చేసికొనుము

ది హిందుస్థాన్ కో-ఆపరేటివు ఇన్సురెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1907. హెడ్ ఆఫీసు: కలకత్తా.

మద్రాసు బ్రాంచి:—"హిందుస్థాన్ బిల్డింగ్సు"
107, ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు.

...అణువై మనుజులందు మందరగిరి యను నెట్టిదో, మొండిగోడలందు మొదట మసలి, ఒక వంక నులాచలముతోడను, వేఱొకవంక హిమాద్రితోడను, మఱొకదెశ మేరుమహీధ్రముతోడను, ఇంకొకదెస హేమవసుధాధరముతోడను నెకసక్కెములు సలుపు జీవితోన్నతి నెందు పెట్టిరో, ధూళిలో పుట్టి ధ్రువతారకాజాలు పెట్టిరో, గుడిసెలో తొలి యడుగిడి, అజాండమున నిండు తుదియడుగిడజాలు పెట్టిరో యూహింపుడు. అనిర్వచనీయమైన యేతాదృశ మహోన్నతి నందజాలు మహాద్భుతశక్తి మనుష్యహృదయమున కలదని గుర్తించినవారు మనుష్యులం దెందఱుందురు? గుండెలోనికి చూడ్కి నిగిడించి, అందలి ప్రదీపమునకు మహోద్వేగమున జేజేలు పాడగలవారు మానవులలో నెందఱుందురు? ఇట్టివారు యుగయుగములందు కడుంగడు నల్పసంఖ్యాకులై జనింతురు. అసాధ్యములు పెరటి కుక్కలై, వీరిచుట్టును దిరుగును. దిక్పాలకులు వందిమాగధులై, వీరివెన్కనిలిచి గుణసంకీర్తన మొనరింతురు. వీరిచరణోపాంతములందు తపోదీక్షనంద సురపురవాసులు పందెపు పరుగున భూతలమున నవతరింతురు. వీరి గుణమణిద్యుతుల నొజ్జబంతు లొనరించుకొన గ్రహతారకాఘంబు మిక్కిలి మక్కువపడును. హరిహర పద్మజాదులు వీరిజీవితాంగణములందు నిలిచి, ఐక్యకంఠమున నానందగీతిక లాలపింతురు.

మహాపురుషులందు వీరు తలమానికములు. అనంత కాలపథమున పాంథులై యుగములును, మహాయుగములును కడచుచుండ నే ముహూర్తమందో (కృష్ణపక్షాంతమున నెన్ని గడియలనో దాటనిచ్చి నింగి నొకవంక దోచు చంద్రవంకచందమున) వీ రుదయింతురు. సంయుక్తములైన చిన్నివెలుగులు మహాజ్యోతిర్మై తేజరిల్లులీల, బహుభవ తపఃఫలముల కలయికకతన వీరిజీవితములు స్పష్టమై ప్రకాశించుచుండును.

నాగేశ్వరరావు తపస్వి. ఈతనియాత్మార్జించుకొనిన తపోభూమి మిగుల విశాలమైనది. ఇం దది మజిలీలు సలుపుచున్నది. పెక్కుమజిలీలు కడచినది. తరువాతి మజిలీ సాధారణముగ మఱింత మహిమోపేతమై యుండును. దేశ మింకను సంపూర్ణసముద్ధరణము నందలేదుకదా! పరహితార్థమై కడపటి మజిలీ కడపుటకై దేశోద్ధారకుడు తపోభూమియం దింకొకమా ఱవతరించును.

తన యంగీయంబలి ప్రత్యంగుళమునుండియు పైకి వెడలించి అస్థిజముల కర్పణ మనిన విశ్వదాత, తన శరీరమునుండి కండలు కోసి యిచ్చుటకై మనమున్నులో మరల బుట్టును. ఎముకలేనిచేతితో ఆశ్రితులకు కాసులొసగిన మహాపురుషుడు, అసంఖ్యాకుల రక్షణమునకై తనవెన్నెముక నూడబెఱుకు మహాత్ముడై యుదయించును. ఈశ్వరప్రసన్నత నంది మహితాశయములకు విజయము చేకూర్చుటకై పరార్థజీవులు తమ ప్రాణములను నివాళిగా నర్పింతురు. ప్రస్తుత ప్రపంచపరిస్థితులను పరిశీలించుతఱి, ఇట్టి నివాళి యెంతేని అక్కఱయై యున్నదని, నేమును భావికాలమందును ఎన్నేని దీపకళికలు తేజరిల్లవలెనని గ్రహింతుము. జగతినుండి పంకిలము గతింపనంతదనుక మహాపురుషులు తమభద్రప్రాప్తికై ప్రాకులాడరు. తమదృష్టిలోని శాంతిపరిసరమున విజయకేతనము తలయెత్తనంతకాలము స్వర్గవీథులందు హరిభజన మొనరించుటకై వీరు సమ్మతింపరు.

ఎలకట్టులో పుట్టిననేమి, ఎడారిలో పుట్టిననేమి, గతకాలమునుండి తపసానరించుచు నుదయించిన జిజ్ఞాసువు అలసభావము నాశ్రయించి, అడగిమడగి యుండనేరదు. కదల మెదలక బొగ్గుపడియుండును గాని నిప్పునెరసు పడియుండునా? నన్నడిగితిరా, నెరసులోని ప్రత్యణువు ఉజ్జ్వలదీప్తిగల నేత్రమందును. నెరసుహృదయమందు ప్రజ్వలించు పరార్థకాంక్షయే బహుళములైన దానిమాడ్కి లందు తేజరిల్లుచున్నదని వచింతును. తన దీప్తికతన నెరసు తనజీవితాశయసిద్ధి నందును. తపస్వి తేజస్వియై తన యుత్కృష్టాదర్శముల నందుచు ధన్యజీవి యగును.

కన్నరగల మినుకులు హృదయకుండమందలి జిజ్ఞాసానలమునుండి వెడలునెరసులే! ఉజ్జ్వలప్రాణమును, చలనమును వెలుగునకు స్వతస్సిద్ధములైన గుణములు. తేజఃపూరితనేత్రుండైన జిజ్ఞాసువు—హృదయమున యజ్ఞకుండము నిడికొనిన జిజ్ఞాసువు ఎందుపొడచూపిననేమి, ఏయబ్బకడుపున పుట్టిననేమి, ఏయమ్మపొత్తిళ్లయందు పెరిగిననేమి, ఉదాత్తమైన తనజీవితోద్దేశమునకు మాఱ్కొని లగించియుంచి, ఏయుంకిలిని లెక్కసేయక, ఏయడలును గుండెతలుపుపై తట్టనీయక దానిదెస నడచిపోవును.

తండ్రి బుచ్చయ్యగారు నాగేశ్వరరావు పుట్టినచోటులోనే యుండవలెనని వాంఛించిరి. కాని బాలకునిప్రకృతి సుఖకరమైన గృహజీవితమున కట్టువడియుండుట కంగీకరింపలేదు. నాగేశ్వరరావు రెక్కలు కట్టికొని భారతవియత్తలమున నెగసినాడు.

నెరసు ప్రజ్వరిల్లుటకు వాతూలము తోడగువడువున జిజ్ఞాసను తేజఃపూరిత మొనరించుటకు సహృదయుల ప్రోత్సాహము సహకారి యగును. నాగేశ్వరరావున కిట్టిప్రోత్సాహము నుగూర్చినవ్యక్తులు నలుగు రుండిరి. జగద్ధాత్రిని దలపించు జనయిత్రియే తొలుత నీతనిని బందరున కంపెను. ఈయమకతన తా నాంగ్లవిద్య నందుటచే, కాలక్రమమున తన సొంతయూరున నెలకొలిపిన పాఠశాల కీత డామెపేరు పెట్టినాడు. శ్యామలాంబ జగద్ధాత్రి రూపాంతరమేకదా! నాడే నాగేశ్వరరావు యాత్ర ఆరంభమైనది. మలి ఘట్టమైన మదరాసున నీతడు కొంతదనుక రెంటాల వేంకట సుబ్బారావు కేలూత నందినాడు. మన మహాపురుషులలో

1. సుబ్బారావుశక్తి అద్భుతమైనది; ప్రత్యేకమైనది. ఒకరు నడచిపోవు పుంతయందుకాలిడుట ఈతని ప్రకృతికి ప్రతికూలము. ఒరుల మనసులకు తట్టనితలపు లీతని చిత్తమునుండి బిలబిల నుదయించుచుండెడివి. సహజశక్తిసంపన్నులైన సమకాలికులలో దక్షిణాపథనియం

వసేవులకు శిక్షణాసంస్థయైయుండిన క్రైస్తవ చే అచటి ప్రధానాచార్యుడై యుండిన మహా నాగేశ్వరరావుమనసున కౌశల్యకమైన కళా కళాశాలయం దీతడు విద్యార్థియై యుండుట నీయుడు, డాక్టర్ మిల్లర్ ఆదర్శజీవితము గొపగ నని నా యభిప్రాయము, నాలత

దీత డద్వితీయు డని చెప్పనొప్పును. ఈతని పాండితి సర్వతోముఖమైది. సాహిత్యమును, తత్త్వశాస్త్రము నొకే కంటజూచి రెంటింటిని చక్కగ జీర్ణించుకొనిన ఆధునిక విద్యాధికులలో వింధ్యపర్వతముల కివల నీతడే మొదటివాడేమో! ఆంధ్రమందును, ఆంగ్లమందును, సంస్కృతమందును సమానమైన పాండితి నందిన దిట్ట ఈతడు. ఆంగ్లమందును గూడ చక్కని కైత చెప్పగలనేర్పరి వేంకటసుబ్బారావు. కథలను, వ్యాసములను పద్యములను వ్రాయుటయం దీతడు సిద్ధహస్తుడైనాడు. శృంగారముతో తుందిలమైయున్న ఈతని "సురాభాండేశ్వరము" పెక్కండ్రు కవుల దృష్టి నాకర్షించినది. ఇందలికథ నైతికవిధుల ననుసరించి నడువలేదు. అట్లనిన పచ్చిశృంగారముపరమాశయమై ఇందు ప్రవేశించెనని తలపరాదు. ఉచితమైన పట్టున మనసు నలరించు తాత్త్వికభావమును వేంకటసుబ్బారావు తలకొత్తించువాడు. వాడి కోరలతో విజృంభించు సంఘదురాచారముల నవలోకించినపు డీతనిగుండెచప్పుడు మిక్కుటమయ్యెడిది. తన హృదయవేదనమును తనరచనమున ప్రతిధ్వనింపజేయువా డీతడు. నిరంతర మీతని చెవిబడిన వితంతు విలాపము లీతని "కమలాలేఖ"లందు అక్షరస్థములై అసంఖ్యాకుల మనసులను కదలించివేసినవి. ఈ గ్రంథప్రతు లిరువదియైదువేలు అవలీలగ చెల్లిపోయినవి. కాళిదాసుపై పూలుచల్లును ప్రతిదిన మీతడు నిజాంతరంగమున షేక్స్పియరునకు ప్రణమిల్లువాడు. శృంగారకవిత్వమున కాళిదాసందిన మహోన్నతస్థానమును గుఱుతించి సర్వతోముఖమైన షేక్స్పియరుప్రజ్ఞను-మహోజ్జ్వలమైన షేక్స్పియరుప్రతిభను అనవరత మీతడు ప్రస్తుతించుచుండు వాడు. అంతటితో మిన్నకొనియుండక సహజపరిశీలనాశక్తిని, స్వతంత్రపర్యాలోచనాప్రజ్ఞను పురస్కరించుకొని ఆంగ్ల మహాకవి నాటకములకు చేవగల వ్యాఖ్యానములు వ్రాయుచుండువాడు. "ఒథెల్లో" నాటకము నెడల నాతుగల గాఢానురక్తిని గమనించి, వేంకటసుబ్బారావునకును ఆమహానాటకమునెడల నట్టిప్రీతియే యుండెడిదని పండితకవులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు నాతో చెప్పిరి. తన సంస్కృతపరిజ్ఞానము కతన ప్రాచీన భారత భావప్రవాహి ఎట్లు ప్రవహించెనో ఈత డెఱుగువాడు. తన యాంగ్లభాషాపరిజ్ఞానమువలన ప్రతీచీ వసుంధరలో క్రొత్తపోకడలతో స్రవించు భావనిర్ఝరిణి నీతడు కన్గొనువాడు. ఈ వెల్లువలను, ఆ వెల్లువలను తనహృదయమును సంగమక్షేత్ర మొనర్చుకొనువాడు. ఇందుండి అపూర్వమైన భావపూరమును గ్రహించి, తన రచనలందును క్రియలందును జోడించువాడు. ఈతని భావశబలతయందు ప్రకటితమైన సహజశక్తి ఈతని క్రియాసఫలతలో గూడ ప్రకాశమగుచుండెడిది. ఈతని నిఘంటువులో "దైన్యము"నకు, "నిట్టూర్పు"నకు చోటుండెడిదికాదు. ఈతని యూహకు పరిమితిలేదు. కావున నిముసములో చక్కని యుపాయమరసి, కట్టెదుట వెక్కిరించుచు నిలిచిన ఇక్కట్టునే త్రుటిలో తల్లీకొట్టించువాడు. సాహిత్యమేడ? వైద్యశాస్త్రమేడ? న్యాయశాస్త్రమేడ? మూడింటికిని పొందుగూర్చి తన బొందిలో నిలుపుకొనిన అద్భుతశక్తి సంపన్నుడు సుబ్బారావు! పాండితిని, ప్రతిభను, క్రియా కౌశలమును తన పట్టపురాణులు కావించుకొనిన ఆంధ్రదశరథు డీతడు. న్యాయవాదియై విజయుడైనను, పుంతలోని మేకయగుట కిచ్చగింపని మనుష్యుడగుటచే, నల్లగౌనును బుట్టదాఖలా చేసి సొంతమందుల నేర్చికూర్చి నవ్యవాణిజ్య మార్గములగుండా జగతిమీదికి వానిని పుత్తెంచువాడు. నాలుగుద్వారములనుండి గజ్జెలందియలు ఘల్లుఘల్లుమన రమాసతి ఈతని నట్టింట బ్రవేశించినది. లక్ష్మీదేవి నీతడు తన యినుపపెట్టెలో కట్టియుంచలేదు. అర్థులు ద్వారసమ్ముఖమున నిలిచినపు డామెను నట్టింటినుండి వారిగోడు దీర్ప బంపువాడు. నిరుపేదలైన విద్యార్థులకు పెంపుడుతండ్రియై ఉచితసాహాయ్య మొనరించుచుండువాడు. చదువరులకై ఈత డొక వసతిగృహమును నెల కొలిపినాడు. తంబుశెట్టివీధిలో ఇపు డాంధ్రపత్రిక యున్న నెలవున వసించుచుండిన నాగేశ్వరరావు, (తా నొకప్పుడు పేదవిద్యార్థియై యున్నచోటునందే పదంపడి తన విజయధ్వజమును ప్రతిష్ఠింప జాలినందులకును, పల్వురకు నెలవు నీయజాలినందులకును విశ్వదాత ఎంతో యానందించుచుండువాడు) కొండా వేంకటప్పయ్య, ఎల్. ఎస్. సుబ్బారావు(ఇత డిపుడు మైసూరులో విద్యాశాఖయందు డైరక్టరుగా నున్నాడు)లు వేంకటసుబ్బారావుదృష్టి నాకర్షించిరి. నాగేశ్వరరావు గుండెలో రగులుచుండిన సెగను తొలుత గుర్తించిన మహాపురుషు డీతడే! గుర్తించి, సహృదయుడగుటచే, ఈయువకునకు తన మేనకోడలి సర్ధాంగలక్ష్మిజేసి, ఈతనిని తన సన్నిహితుని గావించుకొనినాడు. మానసికముగ నాగేశ్వరరావునకును, వేంకటసుబ్బారావునకును పూర్వభవమునుండి దగ్గఱిచుట్టఱిక ముండెనని నాదృఢవిశ్వాసము. ఈశ్వరేచ్ఛ ఈచుట్టములను ప్రస్తుతభవమునగూడ గలిపినది. జిజ్ఞాసువైన నాగేశ్వరరావు రెప్పవాల్పక వేంకటసుబ్బారావు సర్వతోముఖప్రజ్ఞ నవలోకించువాడు. అతని ప్రబోధములకు చెవులొగ్గి, దృష్టాంతములకు కను లప్పగించి అక్కఱగు రీతి తన హృదయము నుద్రేకించుకొని నాగేశ్వరరావు రెక్కలను పెద్దవి గావించుకొనినాడు. స్థూలదృష్టితో పరికించితిమేని, నాగేశ్వరరావు యత్నములకు వేంకటసుబ్బారావుపూనికలు మేలుబంతు లాయెనని చెప్పవచ్చును. తనభావ్యున్నతికి నక్కఱైన నపునాదిని వేయునవసరమున గన్నియుటుకలను వేంకటసుబ్బారావుపద్ధతినుండి కైకొనినను, నాగేశ్వరరావు సంపూర్ణభవన నిర్మాణమును స్వీయయత్నములచేతనే చేయించెనని సూక్ష్మదృష్టికలన గ్రహింపగలము. "Victoria Depot "నుండి కొండొకభావమును కైకొని, "William & Co "వారలవంటి ఆవ[illegible]తను

ఆనాటికానాడు అభ్యుదయపరంపర!

ప్రాగ్జ్యోతి ఫిలింస్ లిమిటెడ్

మేనేజింగు ఏజెంట్సు.

సినీవర్కర్స్ లిమిటెడ్.

ఆనాటికానాడు పరిశ్రమలో పురోగాములగుచున్నారు.

స్వకీయ కార్తికేయ స్టూడియోలో

(బిషప్సుగార్డెన్స్, 3. గ్రీన్వేస్ రోడ్డు, అడయారు.)

యీ క్రింది చిత్రాలు నిర్మిస్తున్నారు.

శ్రీశైల పుణ్యక్షేత్రములో
శివరాత్రి పుణ్యదినోత్సవ దృశ్యము!

ఆరోగ్యశాఖామంత్రి

గౌ. డాక్టరు టి. యస్. రాజుగారి

అమోఘ ఉపోద్ఘాతోపన్యాసంతో, ఆనందప్రదమైన గాన విశేషాలతో సంవత్సరాదినాడు దక్షిణ భారతదేశం అంతటా వెలువడబోతూంది.

తమిళచిత్రాలన్నింటికి తలమానికమైన చిత్రము!

'కవికలామేఘము'

నిర్మాతలు!

సేలం మోహినీ పిక్చర్సు, లిమిటెడ్.

ప్రధాన పాత్రధారి సుప్రసిద్ధ గాయకశిరోమణి

టి. రాజరత్నం పిళ్లై

(తిరువావదుతురై వాస్తవ్యులు.)

తెలుగు ఫిలిం నిర్మాతలకు సర్వసౌకర్యదాయకమైనదీ, సర్వసమృద్ధమైనదీ అయిన స్టూడియో ఒక్కటే సమర్థులయిన పారిభాషికవేత్తలు, సహకారవిధానంమీద నిర్వహిస్తోన్న ప్రాగ్జ్యోతివారి

కార్తికేయ స్టూడియో!

యాతడు గాంధీమహాత్ముడే! ఈతని సఖ్యానుకతన, ప్రోత్సాహమువలన నాగేశ్వరమనీషి ప్రతిష్ఠ కడుంగడు తీవ్రమైనది. తన సుఖ శాంతులకును, ఆహార నిద్రలకును నీరువదలి దరిద్రనారాయణసేవను ప్రధానాశయము గావించుకొని ౬౩-వ యేట దొలిమాఱున, పదంపడి రెండు పర్యాయములును కారాగారమున ప్రవేశించి, భయదమైన క్షయను దెచ్చుకొని, రక్తమాంసముల నా పెనుభూతమును తిననిచ్చి, సన్నిహితములైన తన యుత్కృష్టాశయములు కోటివత్తులట్లు తన చుట్టు దేజరిల్ల నీమహాపురుషుడు దివిదెస బయనమైనాడు.

అనురాగ పూరిత హృదయుడై, భక్తి భరిత స్వాంతుడై, కళాప్రపూర్ణు డీ నలువురు వ్యక్తులపూతనామముల నుచ్చరించుచు, వీరి గుణగణముల నుగ్గడించువాడుకదా!

కేవల జ్ఞానసంపాదనమే జిజ్ఞాసువు కర్తవ్యము కాదు. ఉత్తుంగశిఖరమువీదికి తా జనుటయే (ఈశ్వరప్రేరణను పురస్కరించుకొనియే యనుడు) చేయూత నొసగువారిని, మార్గదర్శకులను భజించి వారి ధన్యగుణములను తనవి గావించుకొని ఘనతరశక్తిసంపన్నుడగుటయు నీతనికర్తవ్యమే! జిజ్ఞాసువైన నాగేశ్వరరా వీకర్తవ్యములను తోడ్తోడన నిర్వహించుచు, తన యాంతరంగిక శక్తిని, హృదయమహత్త్వమును ప్రకటించుచుండువాడు.

తన్నుబోలు జిజ్ఞాసువుల వైజ్ఞానికసాహచర్యము నపేక్షించినాడు. నూతన విజ్ఞాన సృష్టికై ఈ విజ్ఞాని విశేషధనమును వెచ్చించినాడు. ప్రజ్ఞాధురీణుడైన లక్ష్మణరావు మనీషి అస్తమించిన అనంతరము ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వమునకై ఈత డెంతేని కృషి సలిపినాడు; సుప్రసిద్ధ పరిశోధకుడైన సోమశేఖరుని దాపున జేర్చుకొనినాడు. కళోపాసన దేశసేవలకై సర్వశక్తులను వినియోగించు యోధులే ఈతని ఛత్రముక్రింద నిలిచిరి. ఈతడు నెలకొలిపిన పవిత్రసంప్రదాయమునకు జోహారని, ఈతని పూతకర్తవ్యమును తనది గావించుకొని ఈతనిజామాత ఆంధ్రమాత కానందము గొలుపుట కల్యాణాత్మకమైన విషయముకాదా?

తాము తప్పటడుగు లిడిన దినములలో తమకు చేయూత నొసగినవారిని తాము పెద్దంజలు వేయుచో విస్మరించుట తమవిధియని విశ్వసించువారును, వారిపేరెత్తినంతన తమ ధవళకీర్తిపై మసిరేగునని యడలువారును నేడు గోచరించుచున్నారు కదా! వీరిని విలోకించి నాగేశ్వరరావుచరిత్రను పరీక్షింపుడు. అదెంత యుత్కృష్టమైనదో, అతనిహృదయ మెంత యున్నతమైనదో గ్రహింపజాలుదురు. గుణసామ్యమువలె గుణవ్యత్యాసము విమర్శనమునకు మిగుల నావశ్యకమైన అంశమేకదా!

జిజ్ఞాసువు మనస్తత్త్వము మహాద్భుతమైనది! పలుతెఱఁగుల దీనిని పరిశీలింప వచ్చునుగదా!

భూగర్భమును త్రవ్వినపుడు జలము నవలోకింతుము. ఈనీరమున కెరటము లుండవు. జిజ్ఞాసువు గుండెలోని తొలి యోచన మిట్లే యుండును. అది యవిచలితమై, ప్రశాంతమై యుండును. మనన సమయమున తపస్వి మనసు పాతాళగంగవలె నున్నను, ఉద్దేశసిద్ధి నంది చరితార్థతగన నిశ్చయించినంతన, నది విశేషముగ చలించి కైలాసశిఖరాగ్రమున విడియబోవును. కొండకొనపై నిలిచి, కదలమెదలక నక్షత్రపుంజమును విలోకించు టొకటి; దృష్టిబడిన తారకల జేరుటకై అవిరామముగ వియత్తలమున రెక్కల నాడించు టొకటి! ఎందో మిన్నుమిన్నుమను తలపులు వెలయుచున్నవని, ఇవి తనకేల యని జిజ్ఞాసువు మిన్నకొనియుండడు; ఒక్కటొక్కటిగ చుక్కలను తనయిక్క జేర్చుకొనవలెనని నిశ్చయించి మానసికముగ నీత మూర్ధ్వగమనికకు గడంగును. దీర్ఘయోచనమున బాడుఁగున మునింగియుండక బహుళశక్తుల నంది, వెన్నముద్దవలె బ్రహ్మాండము నరచేత నిడికొని కులుకదలచు అద్భుతప్రాణి ఈతడు! యోచనసమయమున వీని మానసము పూజామందిరమందలి కృష్ణవిగ్ర ప్రవేశపెట్టియుండును. ఇదియే క్రమక్రమముగా పెరిగి "Amrutanjan Depot" యాయెనని తెలుపవచ్చును. కాని ఇది యేడ? అది యేడ? నేడిది గగనమును చుంబించుచు, బహుదేశముల మాద్కుల నాకర్షించుటలేదా? పెద్దంజలు వేయుచు మదరాసును, వేంకటసుబ్బారావును విడిచి పోయినను నాగేశ్వరరావు ఈయుభయుల యెడల గాఢానురాగము గలిగి యుండువాడు. సుబ్బారావు దివంగతుడైన యనంతరమాతని పవిత్రస్మృతిపై ఈత డనవరతము పూలుచల్లునాడు. ఎవ్వరైన తన జీవితచరిత్రను వ్రాయ నుంకించినపుడు "వేంకటసుబ్బారావుగారి చరిత్రము వ్రాయుడు. అతడు మహానుభావు" డని దేశోద్ధారకు డనుచుండువాడు. దినమణి కరణి వెలింగిన విశ్వదాత జీవితమునకుమున్ను వేంకటసుబ్బారావుజీవిత మరుణోదయమై యుండెనని చెప్పకతప్పదు. రెండింటిపై రెండుకన్ను లుంచినగాని ఈయుజ్జ్వల జీవితములందలి సంపూర్ణ సౌందర్యము నెఱుగజాలము. దివంగతుడైన దేశోద్ధారకుని జీవితచరిత్రను వ్రాయుభాగ్య మెవ్వరికి లభించునో తెలుపజాలను. ఎవరికి లభించినను ఈ ప్రధానాంశమును దృష్టియందు నిడికొని, ఈ మహాపురుషుల జీవితములందు వెలసినసంబంధ బాంధవ్యము నుచితరీతి నుల్లేఖింతురుగాక! అట్లొనరించినపుడే విశాలహృదయుడైన నాగేశ్వరమనీషి అమృతాత్మ ఆనందించును. నిక్కమైన అంశములపై నాధారపడిన జీవితచరిత్రలును, విమర్శనగ్రంథములును మనలో కొఱవడి యుండుటచే వేంకటసుబ్బారావు జీవితమహత్త్వమునుగాని ప్రతిభాతత్త్వమునుగాని ఎఱిగినవా రెందఱో నేడు కానంబడుటలేదు. "ఆంధ్రమహాపురుషుల"లో కాలక్రమమున నీవీరున కుచితపీఠస్థలి నీయ నాశపడుచున్నాను. నాయుద్దేశమును పాఠకలోకము ప్రసన్న దృష్టితో వీక్షింపదా?

హామువలె ఒలింపవున్నను, స్వీయకురుక్షేత్రమున నీతడు తన యరదమును నడుపగడంగినంతననది పార్థసారథిలీల జరచర గమ్యస్థానముదెస సాగిపోవును...

తపసు తీవ్రమైనకొలది జిజ్ఞాసువు హృదయమునుండి వహ్ని వెడలును. తపోవహ్నియందెట్టి తేజ ముండదు? ఎట్టియద్భుతశక్తి ప్రజ్వలింపదు? ప్రశాంతాశ్రమములందే తపోవహ్ని జ్వలించుచుండునని పురాణములను పరిశీలించినవు డేల కన్గొందుమో గ్రహించితిరా?

ఈతనిహృదయము ప్రభాతసమయ శిశిరబిందువును పోలున దనిచూసే దెలుపవచ్చును. మంచుతుంపురు సన్నని గరికకొన నిలుచును. కాని దీనిమాడ్కి సూర్యభగవానునిపై నిబద్ధమైయుండును. తాను అణుమాత్రమైనదాననని, భాస్కరుడు తనకంటె కోటికోటిమడుంగులు పెద్దయని ఎఱింగియు రవికిరణముల నలవఱుచుకొనవలె ననియే ఇది కాంక్షించును. దీని ఏకాగ్రదృష్టియందీకాంక్ష కేంద్రీకరింపబడి యుండును.

వేడికిరణము తేజఃపూరితమైన సూర్యగోళమునుండి ప్రసరించునట్లు, ధూమరేఖ ధగధగ మండు నిప్పుగుండమునుండి వెడలుచుండువున నేకాగ్రదృష్టి నుదువుల కందని మహోజ్జ్వల జిజ్ఞాసనుండి వెడలును. సమిధ లధికమైనకొలది కీలికీలలు వేగవంతములై యెగయును. తపస్సధికమైన కొలది దృష్టిలోని తేజస్సు ఘనతరమగుచుండును. సమిధలు జ్వలించుచు వేడిమిని హెచ్చించుచొప్పున, తపస్సమయమున నాంతరంగికశక్తులు హృదయకుండమున నుజ్జ్వలములై విజృంభించుచు, నెనలేని వెలుంగును బుట్టించును, దానిని చూడ్కిలోనికి పుత్తెంచును.

ఏకాగ్రదృష్టి కొకవంక బరమాశయమును రెండవవంక బూర్వోక్త హృదయశక్తులను ఉంచును. చేతివండము మూలమున పరశురాముని శక్తినంతను శ్రీరాముడు తన వశమొనరించుకొనినట్లు, తపఃప్రభావమున ఘనతరశక్తులనందిన మనుష్య హృదయము ఏకాగ్రదృష్టికలన పరమాశయమును తన సామ్మ గావించుకొనును. అద్భుతమైన ఈనిమిత్తము వలననే ఇది వైకుంఠధామమునుండి శ్రీవిష్ణువును దనలోని కాకర్షించుకొనును.

ఇట్టి మాడ్కికతన ప్రాతఃకాల శిశిరకణము సూర్యమండలమును తన గుండెయందు జేర్చుకొనును. రెప్పపాటుక మంచుతుంపురును పరికింపుడు. బిందుసుందరి హృదంతరాళమున వివిధ రాగములతో తళ్కొత్తు వేయికిరణములు మీకనులకు విందొనరించును.

జిజ్ఞాసకాలవాలమైనగుండె అణువుకంటె పెద్దది కాకున్నను, తనక్షుద్రత్వమును త్రవ్విపోసికొనదు. దైన్యమునుగాని, దుఃఖమునుగాని దరిజేరనీయదు. మార్తాండునిమాడ్కి మహదాశయమును తన తపఃఫలముకతన తనయది గావించుకొనును! జిజ్ఞాసువులు అతికాయులు కారు. మహాకాయులు కారు. వీరి తపసు అత్యద్భుత మగుడు బ్రహ్మాండము కోహినూరుమణివలె వీరిగుండెలందు జేరుకొనును. మంచుగుబ్బలిలోని గుహలందు తపోధనులు మనియుండువా రని విందుము. నన్నడిగితిరా వీరి గుండెలను గుహలందే వీరి తపసుచే నాకర్షింపబడి, గగనచుంబి హిమాద్రి కాపుర ముండెడిదని వక్కాణింతును.

ఆత్మ విశ్వాసమునకును, ఏకాగ్రదృష్టికిని అవినాభావసంబంధము కలదు. గుండెలోని విశ్వాసము చలించినపుడే దృష్టినుండి పరమాశయము చెదరిపోవును. ఆత్మవిశ్వాసము, జిజ్ఞాస, తపసు, చిత్తైకాగ్రత సాహసము ఎడబాటు నెఱుగక, పాండవుల ట్లుండి తమ ధర్మక్షేత్రమును మహాపురుషహృదయముల గాంచి, దానిని తమ నెలవు గావించుకొని, శంఖములు పూరించునదనునకై తడసి యుండును. వీని కీశ్వరసాహాయ్య మనివార్యమనుట స్పష్టాంశమేకదా! నేచేర్కొను మహాపురుషులీశ్వరునిపై మనసులు నిలిపి ఈశ్వరాలోకమున వెలుంగువారే!

మనుజుని భావ్యున్నతిని ముందే యెఱిగి అక్కరైన తెన్నున (ఇది కష్టభూయిష్ఠమై యుండవచ్చును) వానిని నిలిపి, వాని కురుక్షేత్రమును తానే నిర్ణయించి, ఈశ్వరు డాతని నందు నిలుపును.

"నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్" అని కదా భగవంతుడు పలికినాడు. ఒక్కొక ఉత్కృష్ట కృత్యమును నిర్వహించుటకు జగదీశుడు భవపరంపరల తపసుకతన సర్వాతనందిననరునొక్కరునిదననిమిత్తముగా చేర్కొనును. సంపూర్ణ భావమున నీబాహ్యత నివ్వటిల్లుటకై వలసిన వ్యవస్థల నీశ్వరుడే కావించును. ఈనరుని తలపులందు తానే తేజరిల్లి, ఈతని క్రియలయందు తానే అధ్యక్షుడై నిలుచును. కావున నీపూరుషుని భావములును, క్రియలును, వాక్కులును, నడకలును ఈశ్వర ప్రేరితములేకదా!

సర్వతోముఖమైన ఆంధ్ర సముద్ధరణమునకక్కరైనవ్యక్తి నాగేశ్వరరావని జగదీశుడాతని నెన్నుకొనెను.

తాను నిర్దేశించిన ధనువును చేబూనవలయు వీరుని చెవులందు, అత డుదయించిన ముహూర్తమున జగదీశుడు తనయుద్దేశము తియ్యని గుసగుసలలో జొనిపి జారవిడువడు. శిశువుహృదయము చలింప మొదలిడినపుడే ఈయుద్దేశ మాచలనమున ప్రవేశించును. ఈ డింభకుని గుండెకడ చెవి యొగ్గి వినుడు. ఎవండదప్పుడున దివ్యశక్తి కలదని గ్రహింతురు. హృదయమునుండియే రుధిరధార లంగప్రత్యంగములలోనికి ప్రవహించును. ఉత్కృష్టభావ మిందేయుదయించి, **Pineal gland** ను కదలించి మెదడును తట్టు నని మనశ్శాస్త్రవేత్తలు నేడనుచున్నారు. హృదయస్థ ఈశ్వరోద్దేశము,ఆయువుపట్టున తొలుత జేగంట మ్రోగించి అంతరంగమును ప్రతిధ్వనింపజేయును. ఈవీరుని రక్తనాళములందును, ధమనిస్నాయువులందును, మేధయందును ఈశ్వరోద్దేశము వెలసియుండును కావున నీతని భావగమనమును, జీవిత గమన

మును ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యము గలిగియుండును. కన్నుగల చూపరులు వీనిని వీక్షించినంతనే, నీతని గుర్తింతురు. బాలుడైయుండగనే ఈతడు సామాన్యమానవుడు కాడని వీరు చెప్పివేయగలరు. ఇట్టివారిలో రెంటాల వేంకటసుబ్బారావొక్కండని చెప్పనేచెప్పితిని. బాలుడైన నాగేశ్వరరావు గుండెలోని ఘంటారవము నీతని చెవులు వినగలిగెను.

ఇట్టివీరు లందఱును తమ్ముల్లను తొలుత తమంత దామే గుర్తించుకొందురని తెలుపజాలము. పదపడియైన వీరిట్లు గుర్తించుకొనుట అనివార్యము కావున వీరి నందులకు పురికొలుపు పరిస్థితులను జగదీశుడు సృష్టించును. "ఈశ్వరాదేశము నొదల గొని ఉత్కృష్ట సాహిత్యసేవకై యవతరించితి"నని మిల్టన్ కవీంద్రుడు ఇరువదిమూడేండ్ల యువకుడై యుండగనే గుర్తించినవాడు. అప్పటి కుచిత రీతి దన కర్తవ్యమును తాను నిర్వహింపలేదని అతడు మిగుల వాపోయినాడు. మహావీరులైనను స్వప్నావస్థలందు తమ భావిజీవితమును గుఱించి జోస్యము చెప్పజాలరు. కాని వీరికిని దుర్గ్రాహ్యమగు వేదన మొందు వీరి యంతరంగములందు పనిచేయుచుండును. వీరి నది సరిగ నిద్దురపోనీయదు. విశ్రాంతి గొననీయదు. వీరిచే ముందంజ వేయించియే కొంత దనుక వీరి మనసులను కుదుట బఱచును. పదంపడి హృదయకుహరమున తనఘనతను సాగించి, తరువాతియడుగునకు వీరిని పురికొలుపును. మనుష్యాంతరంగము స్తరస్తరములు కలది. లోనుండి పనిచేయుశక్తులు వీనిలో వేర్వేఱు స్థానముల నాక్రమించుకొనును. స్మృతికి నెగువను, నడుమను, దిగువనుగూడ నివి యుండును. సర్వాంశములను సావకాశముగ స్మృతిలోనికి నాకర్షించుకొని విశేషముగా మననము సలిపిన క్రియకు గడంగవలె ననిన, మానవుడొక్కో చేతల జేయలేడు. విపదవస్థలందు త్రుటిలో క్రియకు గడంగి ఆత్మరక్షణమునందు జాలడు. నలతపడునపుడు చివాలున రెప్పలు ముమంతక్షణము (పూర్వాలోచనమును, పశ్చాత్తాపమును పడక) మూతలుపడుచుండువున మాననముకూడ ఒక్కొక్కపుడు విశేషముగ తీవ్ర సందర్భములందు త్రుటిలో శరీరమును కార్యమున కుత్సహింపును. పూర్వాపర పర్యాలోచనము ప్రశంసనీయమైనదయ్యు దీని కవకాశ మీయని దుర్దాంత సంఘటనములు మనుష్యజీవితమును పలుమాఱు మారొక్కని తీరును. పుంఖానుపుంఖమైన ఆంతరంగికపరిశీలనమును, సంపూర్ణమైన హృదయపఠనమును ధ్యానసమయమునకును, ప్రార్థనాకాలమునకును స్థగిత మొనరింపవలెను. ప్రత్యుత్పన్నమతి నలవఱచుకొనువాడే సర్వతోముఖమైన మేధాశక్తి నందగలడు. మనస్తత్త్వ మెద్దియో ఎఱిగి, చిత్తమునకు స్వతస్సిద్ధమైన గమనికను గమనించి, దాని ప్రకృతికి ప్రతికూలమైన పంథయందు గాక అనుకూలమైన గతియందు దానిని గదల నిచ్చి తన గమ్యస్థానము దెస నద్దానిని పుత్తెంచు నాతడే మహామేధావి కాగలడు. మనస్సు విద్యుత్తుకంటె వేగవంతమైనది. చేగట్టి దానికిచ్చి కుంటుమని నిర్బంధించిన నట్టినడక నది కడంగగలుగునా? లేడిచే నెవ్వరైన దుక్కిదున్నించగలరా? తిట్టిల్లతనెవ్వడైన నిలాయి కొనపై బంధించి పెండ్లి పందిరిలో నిలుపగలడా? గూనివానివలెగాని, కుంటివానివలెగాని నడచునది మనసు కాదు. బ్రహ్మాండమును నిముసములో చుట్టిరాగల దానికి కమటంపుగమనిక నెవ్వ రాపాదింపజాలుదురు? పంకిళ్లలో మనకు నుంచి, అగాగకుగున దాని గమనమును నిరోధించి, అన్యాయముగ దాని శక్తికి హానిసలిపినను నటుగట్టి దానికి తననెవ్వండుగాని పడయగల విభూతియెంత? మనకును చరచర నడువనిచ్చి మహామేధావులు విశ్వమందలి అద్భుతదృశ్యముల నవలోకించి, అతుల భావవిభూతిని చేబట్టుచుందురు. సురపురమున ప్రవేశించి, నిత్యసౌందర్యోపాసనము సలుపక్షించి, "ఆహా హా" "హూ హూ" ల గానామృతమును తనివార కర్ణాంజలుల ... కవితల్లజులు తన్మయభావమున మునుగితేలుచుందురు. చదువునపుడును, వ్రాయునపుడును, ఉపన్యసించునపుడును జిజ్ఞాసువు మనోగతిని నిరోధింపక తన కర్జమునకు కడంగవలెను. అపుడే ఈతనికైలి సెలయేరువలె ప్రవహించును. అపుడే ఒక శాఖనుండి వేఱొక శాఖమీదికి నెగయుపక్షివలె వీనిమనసు గ్రంథస్థపంక్తులపై దుముకుచు, తోడన భావసామగ్రిని గైకొనును ముందుల కరుగును. తా జెప్పదలచు విషయముల నన్నిటిని ముందే సిద్ధముగా నుంచుకొని ఉపన్యసించువాడు సరుకు కడతేటినంతన జటిలపడవలెను. శ్రోతలం దెవ్వండైన నేయంశమును గుఱించియైన ప్రశ్నించిన యెడల తత్పూర్వము దీనిని మనన మొనరించుకొనినవాడు కాడుకావున నేయుత్తరమును నీయజాలక, ఈతడు తొట్రుపడును. మతిమంతుడు తన ప్రతిభపై, తన యాంతరంగిక శక్తిపై నెంతేని విశ్వాసముంచి, విశేషసాహసముతో నీ విశ్వాసమును సహకరించును. పఠనాగారమందును, ధ్యానసమాధియందును, ప్రార్థనాలయమందును, హృదయమందిరమందును నీతడు సలుపు దైనిక వ్రతమునకు భంగము రానీయక, ఆత్మవిశ్వాససాహసములను పురస్కరించుకొని ఈతడు తన రచనమునకు ... వచనమునకు గడంగినచో, తొలుత నీత డూహింపజాలని ఉదాత్తభావములు తమంత దామే వీని రచనమున భువనవితానమువలె దొరలి దాని కపూర్వసౌందర్య మొసగి, ఈతని మనసు నద్భుతానందములతో నింపివేయును. తె లెఱుగని, తాను గుర్తింపజాలని మహాశక్తి యొకండు తనయందుండి తనచే నుత్కృష్టమైన సృష్టిగావించు చున్నదని, తన్ను మహోత్కృష్టక్రియలకు పురికొలుపుచున్నదని ఈతడెపుడు గ్రహించును, తినుచు, గొణుగుచు చదువువాడును, మూల్గుచు, నీల్గుచు వ్రాయువాడును సగము దనుక తమ మనసులను గోనెలో గట్టి ముల్లుగఱ్ఱతో వెనక నుండి పొడుచువారే! డేకుచు, గుంజీలు దీయుచు ఏ గాడిదకరిగాని, ఏరచయితగాని చేయజాలుపని యెంత? యోజించుచు, యోజించుచు పంక్తిని చదువువాడు రెండవ పంక్తిని మొదలిడకముందే, 'పరగంగలు' పొలు పరభావములు చివాలున వానిమనసుపై

వారి దృష్టినున్న విషయమునుండి దానిని దూరముగా నెట్టివేయును. ఇట్టి పతనాగమనిక విషయగ్రహణమునకు తోడుపడక, విషయమునుండి చూడ్కిని తటిమి, దూరముగ నేర్పుంతలోనే గిరవాటు వేయును. కావున సహజరీతిని మనసుకు నడువనిచ్చి చదువువాడే, అవలీలగ విషయమును హృద్గతము గావించుకొనును. కేవలము చదువునకే కాదు మనసునకు సంబంధించిన ప్రతి క్రియపట్ల నీసత్యము చెల్లును. కడుంగడు క్లిష్టమైన విషయము ప్రత్యక్షమైనపుడు (నల్లరాతిని బ్రద్దలు కొట్టుటకు వాడిగునపము అక్కఱగునట్లు) వాడిదైన చూడ్కనే పఠిత ప్రయోగింపవలెను. కింగ్ కాంగ్ నుగాని జిబి స్కోనుగాని గామా జీకొనునపుడు సమయము చరదర నడువకున్నను అది దుర్వ్యయము కాదు. ఈతనిశక్తికి అక్కఱయైనపని దొరకును గావున నది ఘనతరమే యగును. విషయము బలిష్ఠమైనపుడు సర్వశక్తులను తనలో కేంద్రీకరించుకొని మనసు దానిని మార్కొనుచో దానివృష్టి చెదరిపోదు; దాని క్రియ వ్యర్థవిజృంభణము కానేరదు. కైబరు కనుమలలోని కరిగి చూడుడు: కొండసారంగమున జొచ్చుతటి ధూమశకట మల్లనల్లన నడచునుగాని దూదిపింజవలె నెగిరిపోదని గుర్తింతురు. రెండుతీఱుల శక్తులు మార్కొనినపుడు వానిగమనపంథ మఱొక తెఱగున నుండు నని భౌతికశాస్త్ర విద్యార్థు లెఱుగుదురు. క్లిష్ట విషయములోని శక్తి చలనసహితముగ గాక చలనరహితముగనే పని చేసినను (The force in it is not Kinetic but potential) పఠితదృష్టి కెదురైనపుడు పతనాగమనమున నది కొంత మార్పు కలిగించితీరును. ఈయంశములు వీరుని వడకపట్లగూడ వర్తించును. ఈతనిశక్తి అసామాన్యమైనదని ఈతనియుద్దేశ ముత్కృష్టమైన దని తెలిపితినిగదా! పైన దెలుపబడిన చదువరి యాంతరంగిక శక్తికంటె ఈతని యాంతరంగిక శక్తి దొడ్డది. అసాధారణ ప్రతిభాసమన్వితుడైన రచయితయును, వక్తయును, ఈవీరుడును పైదోడులు. తానెఱుగని మహత్తరశక్తి యొండు తన హృదయస్పందనమున సారథియై యధివసించుచున్న దని విశ్వసించి, ముందుగల దీర్ఘమార్గమందలి అంగుళమంగుళమును ముందే పరీక్షింప గమకింపక ఈ తెరువుతుదగల ఫలము నెఱుగుటకై అంకెలను పేర్చుకొని తోడన "Rule of three" లెక్కకు గడంగక, మహత్తరశక్తికిని, ఈశక్తితో తులదూగు నాత్మవిశ్వాసమునకును, వాని కీడైన సాహసమునకును సరిపడు గమనము నవలంబించి ఈతడు సాగిపోవును. పోవుచు, పోవుచు, తొలుత దానూహింపజాలని అద్భుతదృశ్యముల నెన్నిటినో కని ముగ్ధుడై, వీనిని తనవి గావించిన ఆంతరంగిక దివ్యశక్తి నీతడు వేయివిధముల బ్రస్తుతించి, తాను దానిక్రియకు నిమిత్తమైనందులకు తనలో నెంతయో కులుకును; కాని కనులు మూసికొని ఈతడు నడువడు. చేనిలో పడిన గ్రుడ్డెద్దువలె పురోభాగమందలి జీవితాంగణమున నీతడు చొరబడడు. కట్టెదుటి క్లిష్ట పరిస్థితుల ననిమేషలోచనుడై యవలోకించి, వానిని మార్కొను నవసరమున దనగమనమున నక్కఱయైన మార్పు నీత డవలంబించును. ఎదుటి శక్తి తన సహితశక్తికి సంపూర్ణమైనపని కల్పించును; కావున సముచితమై, తాత్కాలికమైన దీని చలన పరివర్తనము ఈశక్తిని తగ్గించుటకు మాఱు హెచ్చించును. వ్యర్థ విజృంభణము కదా ఈశక్తికి భంగపాటును, చిత్తైకాగ్రతకు చెఱుపును, ధ్యానగతి కవాంతరమును, దృష్టికి విచ్చలవిడినడకను దెచ్చిపెట్టును.

ఈశ్వరోద్దేశము నొందు గుండెయందిడికొని నాగేశ్వరరావు జనించెనని తెలిపితిని. అవ్వలియవనిలో నాత్మప్రకాశము గావించుకొనదలపడు గిరిగర్భస్థజలధారవలె నీతని హృదయస్థగభీరాభిప్రాయము స్వప్రకాశమునకై బహుధా ప్రయత్నింప గడంగినది. ఇది నాగేశ్వరరావును నిద్దురపోనిచ్చినదికాదు. తలిదండ్రు లొసగెడి గుజ్జుబువ్వను తిననిచ్చెడిదికాదు. నట్టింటి సంతృప్తినుండి ఈతని గదలించినది ఈ యాంతరంగికచలనమును, ఆత్మవిశ్వాసమును, సహజసాహసమును, నైసర్గిక ధృతిని పురస్కరించుకొని తరువాతి యాటపందిళ్ల దెస నీతడు సాగిపోయినాడు. ముందుగతిని గుఱించి గభీర పర్యాలోచనమున కీతడు గడంగలేదు. నాగేశ్వరరావు రాహుకాలమును చూచి పయనము కాలేదు. మీనమేషములను లెక్కించుచు దీర్ఘయోజనమును గావించినచో, నీతడు హేమ్లెట్ వలె నూగిసలాడువాడు. అపూర్వ భావనివహప్రవేశమునకై హృదయద్వారమును తెఱచి, కలము బూని, సాహితీజగతిలో చరచరపోవు ప్రతిభాసమన్విత మహారచయితవలె వీరుడు కదలిపోయినాడు. భావిపంథ యంతయు యవనికమీది సినిమాబొమ్మలవలె నీతని పురోభాగమున గోచరింపలేదు. కనువిం దొనరించు కోటివత్తు లెదుట గాంతిలలేదు. తనకై బందరు కలకత్తాలలో పచ్చతోరణమును, బొంబాయి మదరాసులలో నిత్యకల్యాణమును తడసి యుండెనని కేరశపక్షి ఈతని వీనులందు నూదలేదు. శుభాశుభలను చెబూనిన గ్రహరాశి నీతడు వీక్షింపలేదు.

తొలియంజలోనే విజయకేతన మెదురగుచో, మలియంజ చచ్చినదే యగును గదా! సుమవృష్టిని గురియించు సురవర్గము ముందే దృగ్గోచరమగుచో, పథాగ్రమందే దేవదుందుభులు సెవులబడుచో, మొదటి యడుగునందే ప్రయత్నవల్లి పుష్పభూషిత యగునేని, కేలహలమును బూనకముందే మంగళగీతిక లాలపించు కిన్నరకాంత లెదురయ్యెదరేని, కాలు కదల్చుటకు ముందే గులాబిసెజ్జ కనులపండు వొనరించునేని, పెద్దంజలు వేయుచు మానవు లందఱును పెద్దపనులకు పూనుకొందురు. కల్యాణతిలకమును నొసట దిద్దుకొని పెండ్లికొడుకు రీతివలె కర్తవ్యము కట్టెదుట దోచునేని, అసంఖ్యాకులు పెండ్లికొడుకులై జగతిని అత్యద్భుతమైన కల్యాణవేదికను గావించివైతురు. పసపు కుంకుములపై చూడ్కినిలిపి ముత్తెపుసేసలకై శిరము లొగ్గి, కల్యాణగీతి

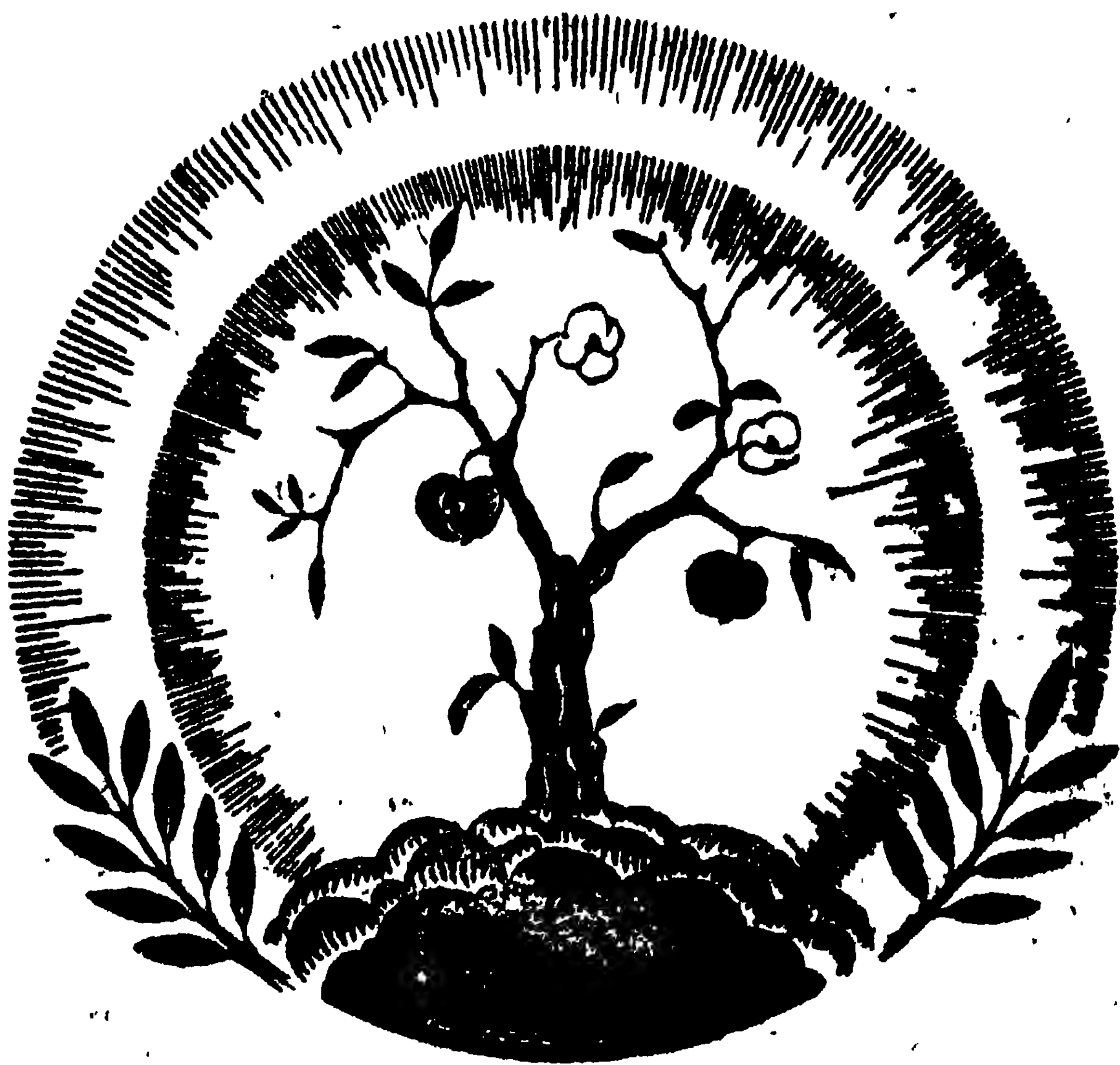
కటు వీను లొడ్డి, కట్నములకై కానుకలకై దోసిల్లొగ్గి మహావీరులు ముందంజ వేయరు. పసనైన కోరలను, వాడియైన గోళ్లను కలిగినదయ్యు, కర్తవ్యమునకు వీరు విడాకులు సమర్పింపరు. కాలక్రమమున నిది గంధర్వ భామిని యగునని గ్యారంటీ యొసగువారు గాని పత్రము వ్రాసి రిజిస్టరుచేసి చేతబెట్టు వియ్యాలవారుగాని వీరి కెదురురారు. సన్నిహితవిజయము యజ్ఞపాత్ర చేబూని ప్రత్యక్షము కాకపోయినను, తెరువుకుదనైనా, కొండకోనదైన పాయసము నందించు విజయము తడసియుండునని యెవ్వరును తెలుప జాలరు. పథమునకిరువంకల మల్లెలును మొల్లలును నిలుచుచో, పథికులు విలాసపురుషులే యగుదురు కాని వీరవరులు కారు. లోనిసత్తువను కొల్చునవి నిష్ఠురకష్టములు కాని పూలచెండులు కావు. దృఢనిశ్చయమునకు పని కల్పించునది రాళ్లవానగాని పూలవానకాదు. గుండెనిబ్బరము నరయజాలునవి వేడితుంపురులు గాని పన్నీటి బిందువులు కావు. ఇచ్ఛాశక్తికి పేరుదెచ్చునది అగ్నిపరీక్ష గాని సమ్ముఖ విజయము కాదు. వజ్రసంకల్పమునకు వన్నె దెచ్చునవి అగచాట్లుగాని అచ్చట్లును ముచ్చట్లును గావు, ముప్పతిప్పలుగాని ముద్దులును మురిపెములును గావు. కాని, ఏప్రతికూల ముహూర్తమందైన నిరాశ హృదయముపై దాడి వెడలకుండుటకై వీరపురుషులు తమ గుండెలందు సదాశను నిలుపుదురు. ఇది దివ్యప్రదీపము వంటిది. గుండెయను కుప్పెలో నిది వెలుగుచున్నంతకాలము చీకటిలోనే వర్ధిల్లు దైన్యమును, భయమును, సంశయమును అంతరంగమున ప్రవేశింపజాలవు. కావలసిన కారణాంతర మెట్లున్నను, మహాపురుషులు దుష్ట పరిస్థితులతో పోరుసమయమందైనను కాంతియుతస్వప్నము లల్లుచు ఆనంద గీతిక లాలపించుచునే యుందురు. కావున వీరివాక్కులుత్సాహపూరితము లై యుండును. అష్టదిక్కులనుండి అష్టకష్టములు మూర్కొనువేళ నెపోలియన్ "నేను యూరపును ; కర్తవ్యము పెద్ద" దని కొండకోననుండి లంఘించి, తనదృష్టాంతమును చేయూతజేసి, అనుచరులచే లంఘింపజేసినాడు. ఈవీరవతంసుని తీక్ష్ణదృష్టిజూచి అడలుచే చుక్కలుం వడక ననినాడు బైరనుమహాకవి ! అసాధ్యము లీతని జూచి, కాలుకొలది పరుగెత్తినవి ! భయదమైన పర్వతాగ్రమున పండ్లతట్టను చూచి ఈతడు మీది కురుకక లేదు. ఈతని సదాశయును, ఆత్మవిశ్వాసమును ఇట్టి తట్టలో పుట్టలేదు ; ఇవి వానిసహజహృదయగ్రంథనమున నుదయించినవే ! ప్రపంచనము తరువాత సెంతపని చేసినను, ఆవీరవరుని దీర్ఘమోచనమందుగాని దురంత దుఃఖమందుగాని ముంచియుంచక, ఇవియే అతని యంతరంగమందలి అద్భుతశక్తిని విజృంభింపజేసి, దానిగళమున నుజ్జ్వలమైన కీర్తిమణిని గట్టినవి.

డిగ్రీలలో భేద ముండవచ్చును ; కాని, వీరులగుణము లాంతరంగికముగ వ్యత్యాసము నెఱుగవు.

తన కర్తవ్యకంఠరసీమయందు కల్యాణ మాల్యమును విలోకింపకున్నను, నాగేశ్వరరావు నా డుత్సాహముతో, నానందముతో సహజవిధమున తన గమనమును సాగించినాడు. వాడికొమ్ములుగల అరిష్టములను డీకొనినపుడు అక్కజగుకీలిని గతిని నిరోధించి, దృష్టిని చెదరనీయక, చిత్తైకాగ్రతకు బన్నము రానీయక, ధృతి సాహసములను చలింపనీయక, హృదయస్థశక్తిపై సంపూర్ణవిశ్వాసముంచి ఈశ్వరభక్తుండుకావున నీశ్వరసాహాయ్యమును దివ్వె గావించుకొని, ఇక్కట్టులను నెట్టివేసి, యాత్రను విశేషముగ సాగించినయనంతరము తొలుత దానూహింపని ప్రజ్ఞాప్రకటనమును తన చేయువున నవలోకించి, అంతరంగికముగ నాగేశ్వరరావు మిక్కిలి యక్కజంపడి యుండును. తనకర్తవ్య మీశ్వరప్రేరిత మని మది నెంచి, ఈశక్తివ్యక్తీకరణమున నీశ్వర మహిమయే యుత్తరవాది యని నమ్మి, తా నందినఫల మీశ్వర ప్రీత్యర్థము ప్రజాళి చేతులందు బెట్టి, దేశోద్ధారకుడు ధన్యజీవి యైనాడు.

మహాపురుషులు అదృష్టవంతులని ఎందఱో అపోహపడెదరు. కాని అదృష్టమునకుగాక దురదృష్టమునకు వీరు మిగుల సన్నిహితులని ఋజువు చేయవచ్చును. వీరిని మార్కొను శత్రువులు మఱెవ్వరిని మార్కొనవు. వీరి సుకుమారాంగులపై రక్తవర్షము గురియించు ధూరీచకుబాహువులు పల్వురు కలరు. వీరి యగ్నిపరీక్ష ఒక్కనాటితో కడముట్టునది కాదు. చితిమంటలో వీరితో సహగమన మొనరించునంతదనుక నది నిలిచియుండును. వీ రెండున్నను (నిధృతమందు మసలుచున్నను) సహస్రదృక్కులు వీరిని వెన్నాడుచునే యుండును. వీరి హృదయమహత్త్వ మెఱిగిన సహృదయులకంటె, గభీరమైన వీరి గుండెలందు మునుగీతనీదలేని మూర్ఖులసంఖ్య, —ముక్కరులైన మూర్ఖులసంఖ్య మిన్న కావున పూవులకంటె ముండ్లే వీరిపై మిక్కుటముగ పడును. వీరియఖండ మనవరతము వెలుంగుచుండవలెనని వీరిసమ్ముఖమందలి దీక్షాగ్ని నిరంతరము జ్వలించుచుండవలెను. తమ వ్రతమండపమునుండి వీరు కదలుచో నిజాంతరంగములం దొకకన్ను నిలిపియుంచుట వీరు విస్మరించుచో, వీరిని అక్కున నొక్కిపట్ట గనిపెట్టుకొనియున్న ప్రలోభములు గజ్జెలందియలతో చివాలున వీరిముందు విజృంభించును. మనోహరముగ వ్రాల నాట్యమాడి మోహంపు దృగ్జాలమున వీరి మానసముల నాకర్షించు నగుమోము మేనకలు పూర్వోక్తదైత్యులకంటె బలసంపన్నలు. కొండొక ప్రలోభమునకు తమ బుద్ధిని కుదువబెట్టి, "వలదు ! వల" దని అంతరంగమునుండి ఆత్మ యఱచుచున్నను, తమ యగ్నిహోత్రమున నీరు పోసి, చివాలున సవనవాటికనుండి యవ్వలికి లంఘించి, "హా ! ప్రాణప్రియా !" యని దానిని కవుంగిలించుకొని, ఈశ్వరచరణ ద్వంద్వమున సమర్పింపవలయు విరిదండచే దాని గళము నలంకరించి, అమృతబంధుర మైనదని యాశపడి విషాక్తమైన దానియధర మాని పతితులైన మహాపురుషులు ప్రపంచమున

గలరు. తా మధిష్ఠించిన దివ్యసింహాసనము నుండి (శత్రుప్రహారములచే విఱిగి భూమిపై పడిన కోటబురుజులవలె) నేలగూలిన ముని రాజుల విషాదగాథల నెఱుగమా? స్మృతి పథమునపయితము గురుతులము లదృశ్యములై యున్నతటి, భావగ్రహణమునకును దైనిక జీవిత విధానమునకు నెట్టి బాంధవ్యములేని తటి, యుగవాతూలము కలుష సంకులమై యున్న తటి, ఉద్దేశములు క్రిమిబంధురములై యున్నను, పేరుప్రతిష్ఠ నిలవఱచుకొనుటకు వలసిన వ్యవస్థలు ప్రచారమం దనుడు, ప్రకటనము దనుడు, ప్రదర్శనమం దనుడు అవలీలగ దృగ్గోచర మగుతటి దమలోంటిగద్దెలనుండి స్వస్వ రూపములతో (సత్య మెన్నటికిని మఱుగున దాగి యుండదు కావున) సభా భూమి గూలినదు పెద్దలను వీక్షింపజాలుట విడ్డూరము కాదుసుడీ. ఒకప్పుడు పూజా పీఠములందు తేజోమూర్తులై యధివసించిన మహనీయులు కొందఱు పడపడి వికృత స్వరూపులై గోచరించి, వీరపూజాధురంధరులు చల్లినపూలకు తలవంపులను, జిజ్ఞాసువుల మనసులకు దుఃఖమును గలిగించి రని ప్రపంచ చరిత్రలు తెలుపుచున్నవి. కార్లైలు ప్రభృతులు వీరపూజ (Hero-worship) నలిపి పలువుర నిందలకు గురికాలిపిరి. వీరపూజ దేశౌన్నత్యమునకు, జాతి మహత్త్వమునకు ఆవశ్యకమైన పవిత్రానుష్ఠానము. ఈ యుత్కృష్టకర్తవ్యమును నిర్వర్తించి కార్లైలాదులు తమ దేశమాతల కానందమును గూర్చిరి. తమపూజలందు వీరవరులు వధంపడి వెలికిల బడెదరో, ఘనతరప్రజ్ఞ నంది ఈశ్వరునకు సన్నిహితు లయ్యెదరో వా రెఱుంగజాలరైరి. మఱెవ్వరుకాని యెట్లెఱుంగ జాలుదురు? పవిత్రమైన తమ ధర్మమును నిర్వహించుటే యెఱుగగలరు. ఒరుల భావిప్రవర్తనమును గుఱించి రాయి గ్రుద్ది, గ్యారంటీయని కంఠ మెత్తి జగదీశుడైన బలుకలేనితటి వీ రెట్లు పలుకగలరు? నాగేశ్వరరావు బూదిదపులుము కొనినఋషి కాడు. కాని, తనయింద్రియ హయములను దశదిశల బరుగిడనీయని మహా వీరుడు. సమక్షమునగాని పరోక్షమునగాని ఈతని చరిత్రయం దెట్టిమచ్చను వ్రేలెత్తి చూపగలిగినవా రెవ్వరును లేరు. దైనిక జీవితమున సంయమగుణము ననుష్ఠించిన మహా పురుషు డాతడు. తన యగ్నిహోత్రమున నీటి బిందువులనుకాని, తన నిష్కళంక చరిత్రముపై మసికితుంపురులనుకాని రాలనీయని మహాత్ము డాతడు. క్రమనిష్ఠకతన, కఠోర తపఃసుకృతన, తా నధిష్ఠించిన శిఖరమునుండి జారిపడకుండుటయకాదు యింగ్కైన వంగక కైలాసములోనికి రహదారి నేర్పరచికొని, ఈశ్వరపక్షమున స్థానమునందిన మహనీయ గుణగరిష్ఠుడు నాగేశ్వరరావు...

గోలీ శిల్ప చిత్రములు

౧-వ చిత్రము : మనుష్య ప్రతిమలు

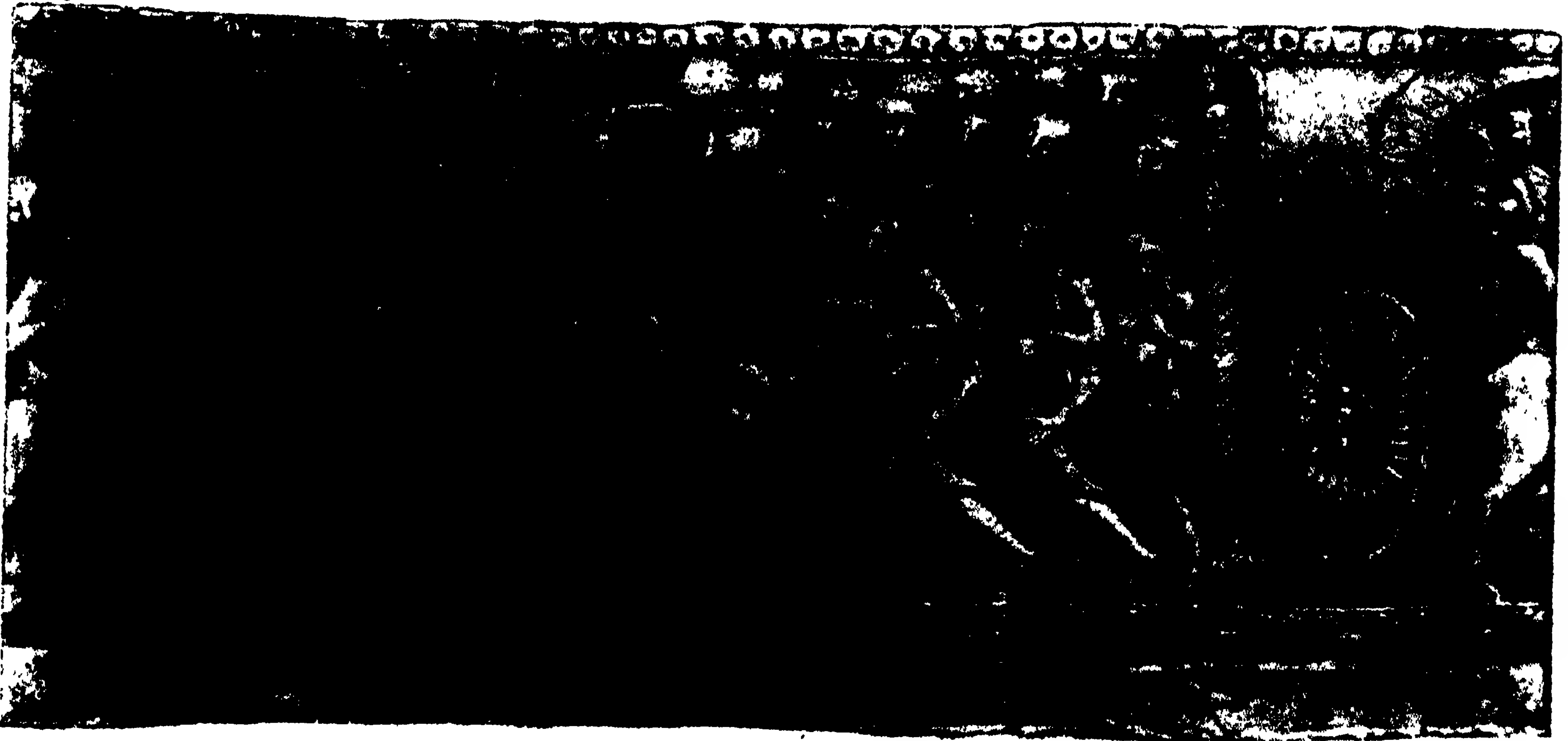

౨-వ చిత్రము : నలగిరి వశీకరణము

వెస్సంతర జాతకము

3-వ చిత్రము : రాజకుమారుడు తన 'ధర్మసత్రము'నకు బోవుట

వెస్సంతర జాతకము

౪-వ చిత్రము : గజదానము

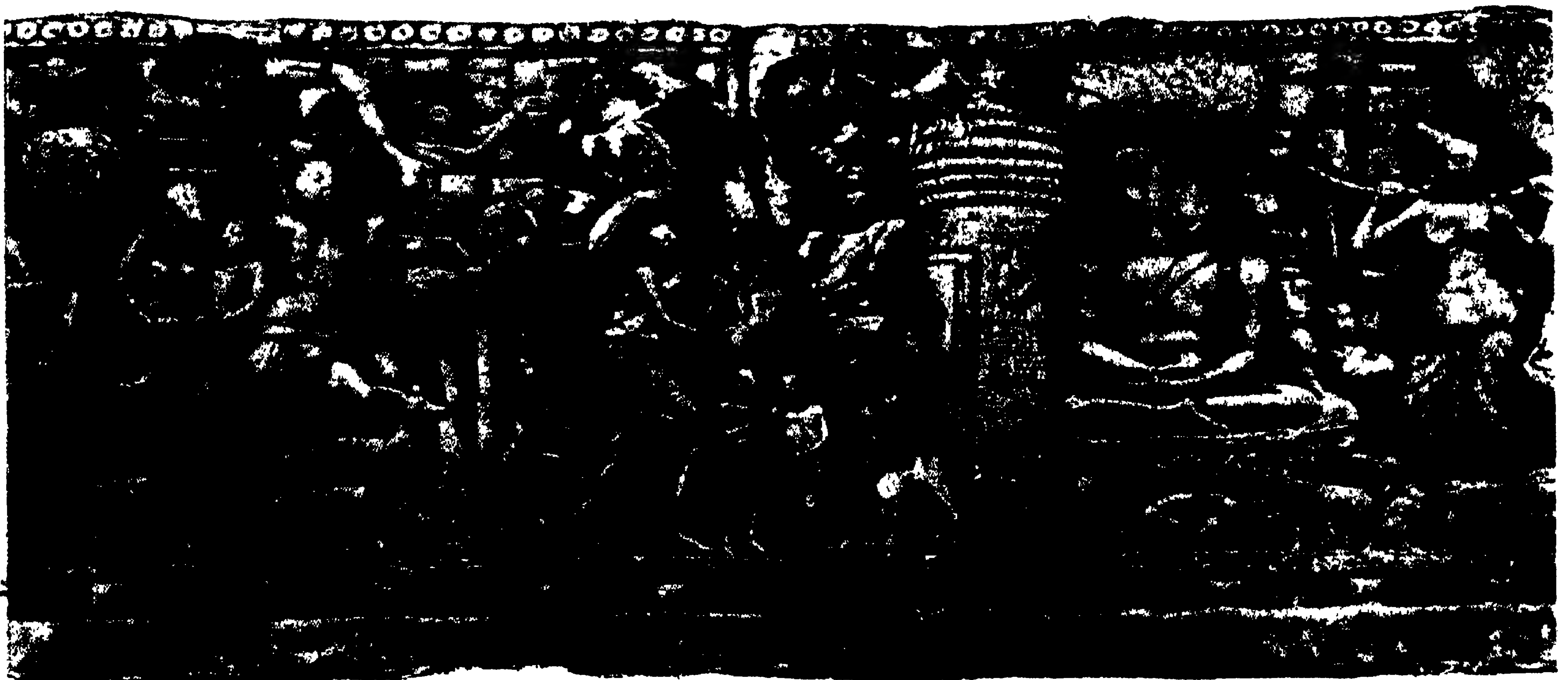
గోలీ శిల్ప చిత్రములు

క చ

వెస్సంతర జాతకము

౫-వ చిత్రము : (క) వృషభ, (చ) శకట దానము

క చ

వెస్సంతర జాతకము

౬-వ చిత్రము : క. రాజకుమారుడు, అతనిభార్య పిల్లలను ఎత్తుకొనివెళ్లుట

చ. పిల్లలను దానమిచ్చుట

వెస్సంతర జాతకము

౭-వ చిత్రము: క. రాజకుమారి తన కుటీరమునకు వచ్చుట

చ. పితామహుడు పిల్లలను విడిపించుట

ట. యక్షీప్రతిమ

౮-వ చిత్రము: ఛద్దంతజాతకము